GAZETA wyborcza
wyborcza.pl
NIE MA WOLNOŚCI BEZ SOLIDARNOŚCI

Piątek, 27 listopada 2026 | Redaktor prowadzący **Piotr Rozpara** | Cena gazety **12,99 zł** (w tym 8% VAT) | nr 277.11376, 1

Nakład 81 tys. + **347,7 tys. prenumerat cyfrowych**

Kultura

ZNAMY SZCZEGÓŁY TAJNEGO PROJEKTU USTAWY O KSIĄŻCE

▸2 i 14-15

FOT. SHUTTERSTOCK

Po zamachu w Krakowie

Szukają pokrzywdzonych

Śledczy szukają dziewczynki, która cudem uniknęła kul zamachowca w Krakowie. Ale nie tylko jej, także innych osób, do których strzelał zabójca.

Jarosław Sidorowicz

Wstrząsające nagranie, które pojawiło się na poświęconym sprawom kryminalnym facebookowym profilu „Dziennik Śledczy", obiegło całą Polskę.

Dramatyczne sceny

Widać na nim spacerowczów na ulicy Grodzkiej w Krakowie. W pewnym momencie zaczynają w panice uciekać. Jest wśród nich zagubione dziecko, nie wie, dokąd biec. W mgnieniu oka ulica pustoszeje, wszystkim udaje się schronić w pobliskich sklepach i bramach, a dziewczynka zostaje sama, jest zdezorientowana. Wtedy nadjeżdża czarne Subaru zamachowca. Padają strzały wycelowane w jej kierunku. Są oddane z zaledwie kilku metrów, mijają dziewczynkę o centymetry i trafiają w ścianę kamienicy, wzbijając tylko obłoki kurzu z rozbitego tynku.

Przerażona dziewczynka desperacko przytula buzię do witryny kawiarni, puka w szybę. Niedługo potem nadjeżdżają radiowozy policji i straży miejskiej. Przybiega też mężczyzna, który bierze dziecko na ręce. Tu film się urywa.

Jedyny trop

Filmem zainteresował się małopolski wydział Prokuratury Krajowej, który prowadzi śledztwo w sprawie zamachu z 7 listopada. Potwierdzono, że jest autentyczny.

– To dziecko jest ofiarą usiłowania zabójstwa i w śledztwie będzie miało status osoby pokrzywdzonej – mówi „Wyborczej" Eryk Stasielak, szef małopolskiego wydziału PK. Dodaje, że podobny status może otrzymać także widoczna na początku filmu kobieta, prawdopodobnie opiekunka dziecka. – Dostałem wiele pytań, czy wobec tej kobiety może być prowadzone postępowanie o ewentualne pozostawienie dziecka bez opieki, ale nie ma do tego żadnych podstaw – podkreśla.

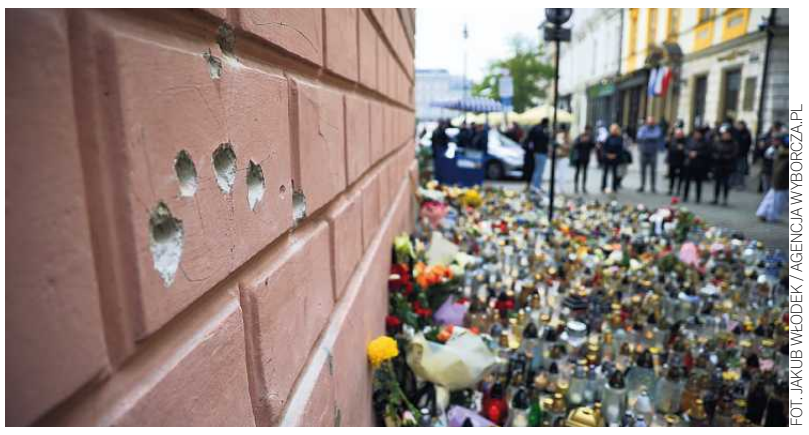

FOT. JAKUB WŁODEK / AGENCJA WYBORCZA.PL

• **Ślady po kulach na kamienicy przy ul. Sławkowskiej**

Do dziś ani dziecka, ani jego opiekunki nie udało się przesłuchać. Śledczy nie znają ich tożsamości, nie wiadomo nawet, czy to Polacy, czy obcokrajowcy. Jedynym tropem pozostaje film.

Ważny status

Prokurator Stasielak podkreśla, że osób o statusie pokrzywdzonego w sprawie zamachu może być znacznie więcej. – To nie tylko te, które bezpośrednio ucierpiały i odniosły obrażenia. Pokrzywdzonymi mogą być wszystkie te osoby, do których zamachowiec strzelał, a niekoniecznie odniosły rany, choćby siedzący w ogródkach kawiarnianych, które zostały ostrzelane – zaznacza w rozmowie z „Wyborczą".

Śledczy wyjaśniają, że taki status daje spore pole do działania. – Otwiera cały wachlarz możliwości, łącznie z tym, że takie osoby mogą być aktywne w śledztwie – mówi nam Piotr Kosmaty, prokurator i doktor nauk prawnych, wykładowca w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury. – Mogą składać wnioski o przeprowadzenie konkretnych dowodów, jeśli uznają, że takowe są konieczne lub zostały pominięte przez śledczych. A także wnioskować o wgląd do akt postępowania, czy też zaskarżać decyzje prokuratury – dodaje.

Będą odszkodowania?

Przede wszystkim jednak otwiera to możliwości uzyskania odszkodowania. – Niektóre osoby pokrzywdzone mogą być bowiem ubezpieczone od nagłych wydarzeń – zaznacza Piotr Kosmaty.

Śledczy mówią też o innych możliwościach.

– Można sobie wyobrazić roszczenie wobec państwa w sytuacji, gdyby na przykład śledztwo wykazało, że pozwolenie na broń dla zamachowca zostało wydane z naruszeniem reguł i przepisów – mówi nam doświadczony krakowski śledczy.

Tragedia w sercu Krakowa wydarzyła się w sobotę 7 listopada. Zabójczy rajd 24-letni Michał Oksiński z Ostrowca Świętokrzyskiego rozpoczął o godz. 15. Zastrzelił sześć osób i ranił 15. Po błyskawicznym pościgu i strzelaninie został ujęty przez policjantów. Dwa dni później zmarł w szpitalu. Tragicznego dnia, kilkanaście godzin wcześniej, w mieszkaniu w Ostrowcu zastrzelił swoich rodziców i siostrę. ●

Wydaje Wyborcza Sp. z o. o.
nr indeksu 348198
ISSN 0860-908X

REKLAMA

Kraj/34457954

1 RP

eprasa.pl 168710843e

Wojciech Szot

Ochrona rynku książki na koszt czytelnika?

Ministerstwo Kultury wierzy, że wydawcy obniżą ceny książek, a czytelnicy zaczną ich kupować więcej. Dużo w tym dobrej woli. I chyba naiwności.

Załóżmy, że nowość za 50 zł czytelnik kupuje dziś w promocji za 35 zł. Przy tej samej cenie okładkowej, po wejściu ustawy w życie, zapłaciłby co najmniej 47,50 zł. To o 12,50 zł więcej. Projekt ustawy o ochronie rynku książki, który ujawniamy, przewiduje najwyżej 5 proc. rabatu przez rok od premiery. Także w internecie.

Rozumiem irytację księgarza, który rozpakowuje nowości i widzi, że w sieci są już o kilkanaście złotych tańsze. Czy wyrównanie cen nagle przyciągnie do niego klientów? To bardzo odważne założenie.

Kolejny newralgiczny punkt dotyczy wydań cyfrowych. Po wejściu ustawy w życie nowe e-booki i audiobooki też trzeba by rozliczać w abonamencie po cenie okładkowej.

Przykład? Płacę 50 zł miesięcznie. Słucham audiobooka wartego 45 zł. Kiedy mam dopłacić za następny? A jeśli porzucę go po kilku minutach? Czy jeden rozdział liczy się jak cała kopia? Projekt o tym milczy.

Rozumiem irytację księgarza, który rozpakowuje nowości i widzi, że w sieci są już o kilkanaście złotych tańsze

Według raportu Storytela na tytuły wydane w ubiegłym roku przypadało około 38 proc. korzystania z treści. Jak poradzą sobie serwisy z abonamentami bez tych 38 proc. klientów? Po wprowadzeniu dopłat mogą zostać tylko najwięksi gracze. A ponoć ta ustawa ma przeciwdziałać oligopolizacji.

Ciekawy argument wysuwa Legimi, które przekonuje, że w abonamencie łatwiej sięgnąć po nieznanego autora. Jeśli czytelnika będzie stać na jedną książkę zamiast czterech, raczej nie zaryzykuje kupna debiutu.

Nie lubię tych serwisów, uważam że psują rynek książki, zaniżając wartość tytułów. Ale ograniczać je bez przyjrzenia się temu, co zrobią ich czytelnicy? To szaleństwo.

Resort chce chronić wydawców przed dopłatami dla hurtowni i księgarni. Doskonale to rozumiem. Tyle że art. 9 ust. 3 projektu zakazuje także dopłat za promocję książki.

Wyobraźmy sobie, że wydawca zamawia w Najlepszej Księgarni na Żoliborzu spotkanie z autorką w dniu premiery. Czy wolno księgarni wystawić fakturę za ten wieczór, skoro promuje książkę, którą sama sprzedaje?

Co ciekawe, na stronie 42 uzasadnienia przeczytałem, że niemiecka komisja ds. konkurencji zaleciła ostrożność przy regulowaniu rynku. Autorzy zapewniają, że projekt poprzedziły dokładne analizy. Przypis 52 odsyła do punktu 341 raportu komisji z 2018 r. Zajrzałem tam z ciekawości. „Na podstawie tej oceny Komisja ds. Monopolów opowiada się za zniesieniem systemu stałych cen książek" – brzmi pierwsze zdanie tego punktu.

Można się z niemiecką komisją nie zgadzać. Ale przytaczać akurat ten punkt na potwierdzenie założeń projektu? Odważne. ●

Czytaj 14-15

Andrzej rysuje

Kraków

Obwodnica została domknięta

FOT. KLAUDIA RADECKA / AGENCJA WYBORCZA.PL

Kraków jest od wczoraj drugim polskim miastem, po Łodzi, z pełną obwodnicą. Dopełniło tego otwarcie węzła Mistrzejowice, największego tego typu obiektu w Małopolsce i jednego z największych w kraju.
Więcej zdjęć z Polski i ze świata oraz niezwykłych galerii na Wyborcza.pl/zdjecia

Liczba dnia

3

MLN
O tyle do 2035 roku może spaść w Polsce liczba osób w wieku produkcyjnym – szacują analitycy rynku
Więcej ▶ Next.gazeta.pl

Grand Press 2026

Kolejne nominacje dla naszych dziennikarzy

Wiktoria Bieliaszyn i Piotr Miączyński to kolejni dziennikarze „Wyborczej" nominowani do tegorocznej nagrody Grand Press.

Wiktoria otrzymała nominację w kategorii wywiad za cykl „Rozmowy Rosyjskie. Antywojenni Rosjanie: Kasparow, Chodorkowski, Muratow". To seria rozmów z rosyjskimi opozycjonistami. – Putin prowadzi dziś wyścig z czasem. Rosja nie może bez końca wojować, potrzebny jej jakiś sukces. Według mnie Putin ma jakieś półtora roku na to, by go w końcu osiągnąć. Pytanie, ile czasu zostało Ukrainie? Właśnie dlatego uważam, że trzeba się spieszyć – mówił w rozmowie z Wiktorią Garri Kasparow, rosyjski arcymistrz szachowy, a od 2005 roku zaangażowany działacz rosyjskiej opozycji demokratycznej. – Nie ma w naszym kraju działających instytucji władzy, a przy jedynowładztwie utrzymanie balansu wymaga pracy 24/7. Jeśli tracisz tę możliwość, czysto fizycznie, to po balansie nie zostaje nawet ślad. Putin jest bliski tego momentu – komentował z kolei Michaił Chodorkowski, były oligarcha i szef Jukosu, a także założyciel ruchu Otwarta Rosja.

W tej samej kategorii nominację otrzymał Piotr Miączyński z Wyborcza.biz – za cykl „Lewe fajki po polsku". To seria trzech rozmów o kulisach nielegalnych fabryk papierosów. Rozmówcy Piotra są anonimowi. Jeden z nich wyjawił, jak wygląda produkcja. – Jeżeli pan to mądrze rozegra i utrzyma fabrykę w ciągu produkcyjnym, to w ciągu roku zarobi pan około 30 milionów złotych na czysto – powiedział. Druga z rozmów dotyczy odpowiedzialności prawnej, a trzecia – kulisów przemytów przez wschodnią granicę.

To niejedyna nominacja dla Piotra. W kategorii „Dziennikarstwo specjalistyczne i nowe formy dziennikarstwa" doceniono jego cykl „Polska armia na zakupach". Opisał w nim nieracjonalne decyzje MON dotyczące zakupów uzbrojenia dla polskiej armii. – Kreskówkę „Sąsiedzi" pan oglądał? To identycznie jest u nas z zakupami uzbrojenia. Każdy problem, każde wyzwanie wywołuje kolejny problem. Który jest jeszcze większy i jego rozwiązanie jest coraz bardziej kuriozalne – wyjaśniał jeden z rozmówców Piotra Miączyńskiego.

FOT. DAWID ŻUCHOWICZ, MATEUSZ SKWARCZEK/ AGENCJA WYBORCZA.PL

Wcześniej nominacje do tegorocznej nagrody Grand Press otrzymali: Ireneusz Sudak z Wyborcza.biz w kategorii news (za tekst o problemach kryptowalutowej giełdy Zondacrypto) oraz Aleksandra Szyłło i Agnieszka Rodowicz za najlepszy reportaż prasowy – pierwsza za tekst „Mamy czekać, aż poleje się krew?" (opowiadający o mężczyźnie chorującym na schizofrenię, który po wyjściu ze szpitala zabił swojego dziadka), a druga za „Nikt nie chciał czarnego dziecka" (o Polakach, którzy zostali rodzinami zastępczymi nastolatków z Beninu, Malawi i Konga).

Laureatów 30. edycji konkursu poznamy 7 grudnia. ●

Paweł Marcinkiewicz

eprasa.pl 168710843e

Trwa Tydzień Odpowiedzialnej Gry

W dniach 23-29 listopada odbywa się IV edycja Tygodnia Odpowiedzialnej Gry w Polsce. Cykliczna inicjatywa edukacyjna, organizowana przez iGaming Polska, przypomina, że świadoma gra wymaga znajomości zasad i ryzyka. Od 4 lat partnerem akcji jest Totalizator Sportowy.

Tydzień Odpowiedzialnej Gry to cykliczna inicjatywa edukacyjna organizowana przez iGaming Polska, poświęcona promocji odpowiedzialnego uczestnictwa w grach hazardowych. Jest nie tylko okazją do edukacji, ale również impulsem do szerszej dyskusji o bezpieczeństwie graczy i odpowiedzialności branży hazardowej.

Kluczowa kontrola nad grą

Organizatorzy podkreślają, że skuteczna profilaktyka wymaga regularnych działań, współpracy różnych podmiotów oraz zwiększania świadomości na temat zagrożeń związanych z hazardem. Ważne jest także promowanie narzędzi pomagających zachować kontrolę nad grą i informowanie o dostępnych formach wsparcia.

Wydarzenie ma formę tygodniowej kampanii medialnej, obejmującej publikacje eksperckie, wywiady, analizy oraz działania informacyjne w mediach społecznościowych. W realizację projektu angażują się przedstawiciele branży hazardowej, psychologowie, terapeuci uzależnień i eksperci ds. ochrony graczy. Od początku istnienia inicjatywy partnerem wydarzenia jest Totalizator Sportowy.

Weryfikacja wieku i tożsamości

Odpowiedzialna gra nie sprowadza się do umieszczania na stronach operatorów haseł w rodzaju „graj odpowiedzialnie" ani do prostego potwierdzenia pełnoletności poprzez zaznaczenie pola „Mam ukończone 18 lat". Kluczowe znaczenie mają konkretne rozwiązania, które pozwalają graczom świadomie zarządzać swoją aktywnością, kontrolować wydatki i czas poświęcany na grę, a w razie potrzeby również całkowicie z niej zrezygnować.

Do najważniejszych narzędzi należą weryfikacja wieku i tożsamości gracza zgodnie z procedurami KYC (Know Your Customer), limity kwotowe i czasowe, możliwość czasowego zawieszenia konta lub skorzystania z samowykluczenia, a także rezygnacja z komunikacji marketingowej. Istotną rolę odgrywają również dostęp do informacji o ryzyku związanym z hazardem, narzędzia samooceny oraz wskazówki dotyczące możliwości uzyskania profesjonalnego wsparcia.

Poszczególne rozwiązania pełnią odmienne, ale wzajemnie uzupełniające się funkcje. Limity pozwalają z góry określić wysokość środków przeznaczanych na grę oraz czas, jaki użytkownik chce jej poświęcić. Z kolei czasowe zawieszenie konta i samowykluczenie umożliwiają przerwanie aktywności na określony okres. Szczególnie ważne jest, aby raz podjęta decyzja o zawieszeniu lub wykluczeniu nie mogła zostać przedwcześnie cofnięta, co ogranicza ryzyko impulsywnego powrotu do gry.

Równie istotna jak sama dostępność narzędzi jest łatwość korzystania z nich. Gracz nie powinien być zmuszony do przeszukiwania rozbudowanych zakładek, przechodzenia przez wieloetapowe procedury czy kontaktowania się z biurem obsługi klienta i konsultantem, aby uruchomić funkcję ochronną. Im bardziej skomplikowany proces, tym większe ryzyko, że użytkownik zrezygnuje z podjęcia takiej decyzji. Dobre praktyki zakładają więc, że najważniejsze narzędzia odpowiedzialnej gry powinny być łatwo dostępne i możliwe do uruchomienia samodzielnie, w ciągu zaledwie kilku minut.

Odpowiedzialność operatorów obejmuje również sposób prowadzenia działań marketingowych. Komunikacja promocyjna nie powinna docierać do osób, które zdecydowały się ograniczyć swoją aktywność lub zawiesić udział w grach. Skuteczne wyłączenie komunikatów reklamowych i ofert bonusowych jest jednym z istotnych elementów ochrony graczy. Nawet pojedyncza wiadomość zachęcająca do skorzystania z promocji może bowiem stać się impulsem do powrotu do hazardu dla osoby, która próbuje odzyskać kontrolę nad swoim zachowaniem. Dlatego odpowiedzialna gra wymaga nie tylko udostępniania narzędzi ochronnych, ale także konsekwentnego respektowania decyzji użytkowników przez operatorów.

Korzystanie z usług legalnych podmiotów

Istotnym elementem odpowiedzialnej gry jest wybór legalnego operatora, który zapewnia graczom dostęp do narzędzi ochronnych i odpowiednich standardów bezpieczeństwa. „Badanie odpowiedzialnej gry w Polsce" przeprowadzone przez Forum Konsumentów wykazało wyraźne różnice między legalnymi a nielegalnymi podmiotami. W ocenie uwzględniono m.in. narzędzia kontroli gry, weryfikację wieku, reakcje obsługi klienta na sygnały problemowego grania oraz dostępność materiałów edukacyjnych. Średni wynik legalnych operatorów wyniósł 745 punktów, podczas gdy nielegalnych – 404 punkty. Oznacza to, że korzystanie z usług legalnych podmiotów, takich jak Totalizator Sportowy, wiąże się z większą dostępnością mechanizmów ochronnych i wsparcia.

Legalność nie eliminuje ryzyka związanego z hazardem, ale zwiększa poziom bezpieczeństwa. Gra w nielegalnych serwisach oznacza dodatkowe zagrożenia: według badania panelu Ariadna z października najczęściej wskazywane to oszustwa i manipulowanie wynikami (58 proc.), brak gwarancji wypłaty środków (52 proc.), kradzież danych osobowych i płatniczych (51 proc.) oraz brak możliwości dochodzenia swoich praw (48 proc.).

Odpowiedzialna gra zaczyna się jednak także od samoświadomości. Wydawanie większych kwot, niż wcześniej zakładano, wydłużanie czasu gry, próby odrabiania strat, ukrywanie aktywności przed bliskimi czy pożyczanie pieniędzy na grę to sygnały, których nie należy lekceważyć. Im wcześniej zostaną rozpoznane, tym większa szansa na uniknięcie poważnych konsekwencji finansowych, rodzinnych i zdrowotnych. Dlatego edukacja powinna pomagać graczom rozpoznawać utratę kontroli, odróżniać rozrywkę od zachowań ryzykownych i wskazywać miejsca, w których można uzyskać pomoc.

Wyzwanie jest duże: według Ariadny tylko 10 proc. Polaków wie, gdzie sprawdzić legalność operatora hazardowego (wśród graczy kasyn online odsetek ten wynosi 31 proc.). Dlatego odpowiednia edukacja, regularne kampanie informacyjne i promowanie świadomych wyborów mają kluczowe znaczenie dla poprawy bezpieczeństwa graczy. Wiedza o zagrożeniach, znajomość dostępnych narzędzi ochronnych i umiejętność rozpoznawania nielegalnych operatorów pozwalają podejmować bardziej odpowiedzialne decyzje. Ostatecznie bowiem odpowiedzialna gra to nie tylko zadanie operatorów, ale również wspólna troska o bezpieczeństwo i świadomość samych graczy.

eprasa.pl 168710843e

Brytyjski think tank o możliwym polexicie

7 lekcji dla Polski

Poparcie dla partii antyunijnych w Polsce jest już większe, niż kiedykolwiek mieli brexitowcy. Prounijny rząd może nie wystarczyć, by zatrzymać te nastroje – ostrzegają brytyjscy badacze.

Maria Korcz

Poziom PKB na jednego mieszkańca Wielkiej Brytanii byłby dziś o 11 proc. wyższy, gdyby Brytyjczycy przed dekadą nie zdecydowali o wyjściu z Unii Europejskiej.

Gdyby jednak Polska postanowiła udać się tą samą drogą, konsekwencje gospodarcze opuszczenia Wspólnoty byłyby dla nas jeszcze bardziej katastrofalne, niż są dziś dla mieszkańców Zjednoczonego Królestwa.

1

Brexit się nie udał, polexit byłby katastrofą

Dobrobyt gospodarczy Brytyjczyków nigdy nie zależał od członkostwa w UE tak bardzo, jak zależy od niego kondycja ekonomiczna naszego kraju.

Weźmy pierwszy z brzegu przykład. Handel z innymi państwami Wspólnoty daje dziś pracę ponad 5 mln Polaków. W Wielkiej Brytanii przekładał się jednak na ponad dwa razy mniej (2 mln) miejsc pracy.

„O ile brexit był dla Wielkiej Brytanii ekonomicznie niekorzystny, polexit byłby dla Polski katastrofalny" – czytamy w raporcie „Quo vadis, Polonia? Lekcje z brexitu dla silniejszej Polski w Europie", który przygotował brytyjski centroprawicowy think tank polityczny BrightBlue.

Autorzy badania przeanalizowali dyskurs polityczny i medialny, dane z badań gospodarczych i społecznych z obu państw, by zdiagnozować, jak możemy uniknąć błędów, które w przeszłości popełniła Wielka Brytania. Na tej podstawie opracowali listę siedmiu lekcji z brexitu dla Polski.

2

Ludzie nie boją się o gospodarkę, tylko o suwerenność

Dane mówią same za siebie. Niezależnie od tego, czy mowa o gospodarczym gigancie z imperialną przyszłością, czy dopiero co powitanej na salonach wschodzącej gwieździe z Europy Środkowo-Wschodniej, opuszczenie Wspólnoty nikomu nie wychodzi na dobre.

▲ **Prounijny marsz w Londynie w 10. rocznicę głosowania Brytyjczyków za wystąpieniem z Unii Europejskiej, 20 czerwca 2026 r.** FOT. REUTERS/JACK TAYLOR

Wszystko to jednak bez większego znaczenia, bo nieważne jak bardzo nagimnastykują się ekonomiści, ich argumenty mają dla eurosceptyków drugo-, a może i nawet trzeciorzędne znaczenie. Dużo ważniejsze jest przekonanie o konieczności obrony suwerenności, czyli niezależności przy kontroli granic czy przy stanowieniu prawa.

O ile argumenty czysto gospodarcze były od początku po stronie zwolenników pozostania Wielkiej Brytanii w Unii Europejskiej, o tyle te tożsamościowe (a dokładnie – odowołujące się do tożsamości narodowej Brytyjczyków) były na tyle silne, że poniosły brexitowców do zwycięstwa.

„Co do zasady nie ma żadnego powodu, dla którego te same argumenty nie miałyby w Polsce doprowadzić do takiego samego rezultatu, jaki osiągnięto w Wielkiej Brytanii" – ostrzegają badacze.

3

Eurosceptycyzm jest dla populistów jak tlen

Hipoteza ta wydaje się prawdopodobna o tyle, że partie antyunijne mają dziś w Polsce więcej zwolenników, niż gromadzili ich brytyjscy odpowiednicy przed rokiem 2016. Sama Konfederacja i Konfederacja Korony Polskiej Grzegorza Brauna osiągają w sondażach lepsze wyniki niż te, które przed referendum udało się osiągnąć Partii Niepodległości Zjednoczonego Królestwa.

Nawet w czasach swojej świetności, gdy na czele PNZK stał Nigel Farage, jedna z twarzy brexitu, a dziś lider antyrządowej Reform UK, brytyjscy eurosceptycy nie dobijali w sondażach do 20 proc. poparcia, który to poziom z łatwością osiągają dziś obie Konfederacje.

„Warto zauważyć, że poparcie dla PNZK załamało się po referendum w sprawie brexitu, ponieważ partia ta straciła swój sens istnienia. W wyborach parlamentarnych w rok później uzyskała zaledwie 1,8 proc. głosów" – podkreślają badacze z BrightBlue. To z kolei prowadzi ich do tezy, że występowanie przeciw UE jest dla partii populistycznych jak tlen.

Odległość, wielkość i skomplikowanie europejskich struktur znacznie ułatwia budowanie narracji o ich elitaryzmie i antyludzkim charakterze. Podział na „my Polacy (czy Brytyjczycy)" i „oni, elity z Brukseli" jest politycznym samograjem, bo może

eprasa.pl 168710843e

Brytyjski think tank o możliwym polexicie

być odpowiedzią na niemal każdy, nieważne jak skomplikowany problem.

I dlatego – czytamy w raporcie – populiści są od krytyki UE po prostu uzależnieni. Brak zaufania do instytucji unijnych jest najważniejszą wspólną cechą ich wyborców.

4

Nie potrzeba antyeuropejskiego rządu, by wyjść z Unii

Nigel Farage nie musiał zostać ani premierem, ani nawet członkiem rządu, by doprowadzić do wyjścia Wielkiej Brytanii z UE. Fakt, że w 2016 roku premierem kraju był proeuropejski konserwatysta David Cameron, w niczym mu nie przeszkodził. Presja ugrupowania, które jak dotąd nigdy nie było nawet przy władzy, doprowadziła do referendum, a w trakcie poprzedzającej go kampanii eurosceptykom skutecznie udało się spopularyzować antybrukselskie postulaty. Rządzący wówczas na Wyspach Torysi liczyli, że otwierając się na dyskusję z Faragem i jego poplecznikami, będą mogli przejąć część ich poparcia. Strategia ta okazała się jednak pułapką.

„Polskie partie proeuropejskie nie mogą zakładać, że do polexitu nie dojdzie, jeśli popierające go partie nie wejdą do rządu" – zauważają autorzy badania.

5

Wyjście z UE nie likwiduje antyunijnych nastrojów

Od referendum, które doprowadziło do wyjścia Wielkiej Brytanii z UE, minęła w tym roku dekada. A problemy, które do niego doprowadziły, są dziś większe niż kiedykolwiek. Gospodarka spowolniła, saldo migracji urosło.

Chichotem losu wydaje się zwłaszcza to ostatnie. Jak zauważają badacze, rezygnacja Wielkiej Brytanii z udziału w europejskim systemie zarządzania prawem do azylu sprawiła, że utraciła ona możliwość odsyłania nielegalnych migrantów do innych państw europejskich, jeśli to z ich terytorium wjechali oni do Zjednoczonego Królestwa. Takie rozwiązanie przewidziano w ramach Common European Asylum System (Wspólny Europejski System Azylowy).

Można było temu oczywiście zapobiec, bo kształt brexitu i zasady dalszej współpracy Londynu z Brukselą były negocjowane przez kolejnych premierów przez długie miesiące. I to właśnie – jak wskazują autorzy raportu – jest sedno problemu, które przez eurosceptyków jest zupełnie pomijane.

Problemy, o które oskarża się Brukselę, nie wynikają z jej polityki, tylko z błędów popełnianych przez rządy poszczególnych państw. I dlatego wyjście z Unii wielu z nich po prostu nie rozwiąże.

6

Wartości się nie zmieniają, podejście do UE tak

„W czasie referendum z 1975 r. UE była postrzegana przez brytyjską lewicę bardziej negatywnie, niż postrzegała ją prawica. Później sytuacja uległa zmianie" – przypominają autorzy raportu. Wartości obu stron politycznej sceny pozostały jednak bez zmian. Co takiego więc się stało, że to prawica ostatecznie wyprowadziła kraj ze Wspólnoty?

Choć wartości się nie zmieniły, to zmieniła się ich interpretacja.

Przykład? Dla zwolenników nieograniczonej wymiany handlowej polityków prawicy UE była kiedyś najlepszą platformą realizacji tej wizji. Z czasem zaczęła być jednak postrzegana jako wróg wolnego handlu, który przesadnie reguluje rynek.

To, że poglądy elektoratów, które dziś wydają się zatwardziałe, mogą ulegać zmianie, jest zdaniem badaczy ważną lekcją dla proeuropejskich liderów. Z której wynika jeszcze jeden ważny wniosek: eurosceptycy mogą zmieniać zdanie, ale rewidować swoje opinie mogą także ci, których mieliśmy za oddanych euroentuzjastów.

Nieważne, jak bardzo nagimnastykują się ekonomiści, ich argumenty mają dla eurosceptyków drugo-, a może i nawet trzeciorzędne znaczenie

▲ **Przewodnicząca Komisji Europejskiej Ursula von der Leyen, premier Wielkiej Brytanii Andy Burnham oraz przewodniczący Rady Europejskiej Antonio Costa podczas szczytu UE–Wielka Brytania w Brukseli, 20 listopada 2026 r.**
FOT. REUTERS/YVES HERMAN

7

Pieniądze to nie wszystko

Kornwalia i Zachodnia Walia były przez lata największymi beneficjentami funduszy unijnych. Choć region zamieszkuje tylko 4 proc. całej populacji kraju, trafiło tu aż 26 proc. pieniędzy, które Wielka Brytania otrzymywała przez lata z budżetu UE. Kiedy jednak przyszło do głosowania nad opuszczeniem Wspólnoty, 56,5 proc. mieszkańców tej części kraju zagłosowało za brexitem.

By zgłębić ten fenomen, badacze London School of Economics w 2019 roku postanowili przyjrzeć się zależnościom między poziomem subsydiów, jakie otrzymali np. rolnicy w poszczególnych miejscowościach, a tym, jak ich mieszkańcy głosowali później w referendum. Żadnej zależności między jednym a drugim faktem się jednak nie dopatrzono.

Podobnie sytuacja wygląda w Polsce. Autorzy badania zestawili ze sobą dane o poziomie unijnych dotacji przypadających na jednego mieszkańca wszystkich powiatów w kraju, z wynikami pierwszej tury wyborów prezydenckich w 2025 roku.

Tym razem wyniki wskazywały na pewną zależność, nie była ona jednak na tyle silna, by móc stwierdzić, że inwestycje unijne przekładają się na poparcie dla UE w regionie, do którego trafiają.

Jak zatrzymać Polskę w UE?

– Polexit byłby błędem, ale antyunijne nastroje nie biorą się znikąd. Wiele z tych samych procesów, które spowodowały brexit w 2016 roku, poczucie, że państwo traci suwerenność, odczucie, że świat się zmienia i zostawia nas w tyle, ma dziś miejsce także w Polsce – mówi Bartłomiej Staniszewski, dyrektor ds. polityki w BrightBlue i współautor raportu.

Nie jest jednak tak, że nic z tymi nastrojami nie można zrobić. Zdaniem badaczy jest co najmniej kilka sposobów na to, by skutecznie odpowiadać na niepokoje towarzyszące dziś Polakom. Dla proeuropejskich liderów politycznych mają konkretną listę propozycji. Znalazły się na niej m.in.:

- utworzenie (i przewodzenie nią) unijnej jednostki ds. przeciwdziałania wojnie hybrydowej;
- dofinansowywanie udziału obywateli Polski w europejskich komitetach tworzących normy np. dla produktów powstających w UE;
- umożliwienie małym i mikroprzedsiębiorstwom z Polski korzystania z bonów eksportowych pokrywających pierwsze 10 tys. zł kosztów tłumaczeń, porad prawnych i certyfikacji za granicą, związanych z kontraktami zagranicznymi w UE;
- objęcie zwolnieniem podatkowym w ramach OKI dodatkowe 30 proc. inwestycji w europejskie akcje i udziały;
- oferowanie najzdolniejszym polskim studentom dofinansowania studiów na najlepszych uczelniach UE pod warunkiem powrotu do Polski na co najmniej pięć lat po ich ukończeniu. ●

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

Kraj/34414013

JUTRO W „WYBORCZEJ"

Wydanie sobotnie „Wyborczej" możesz kupić
OD SOBOTY DO CZWARTKU!
Szukaj w punkcie sprzedaży prasy.

POLICJANCI NA KRAWĘDZI
Jak rządzi PiS, jesteśmy „PiSlicją", jak Platforma – „POlicją"

KOGO OBRAŻA „GTA"
Co umyka moralistom zwalczającym tę grę

SANDRA DRZYMALSKA: VILLAS I JA
Do opowieści o młodej Czesi Gospodarek miałam robioną plastykę twarzy.

1 RP

eprasa.pl 168710843e

Nie NBP, lecz BGK będzie obsługiwać konto TK

Prezes NBP Adam Glapiński, na prośbę Bogdana Święczkowskiego, w połowie listopada zablokował rachunek TK w banku centralnym. Ale decyzją rządu wicepremier Andrzej Domański odblokuje pieniądze dla sądu konstytucyjnego.

Agnieszka Kublik

• **Andrzej Domański i Donald Tusk**
FOT. ROBERT KOWALEWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

W środę wieczorem 25 listopada w Monitorze Polskim ukazała się „uchwała Rady Ministrów w sprawie podjęcia środków niezbędnych do zapobieżenia sytuacji kryzysowej związanej z funkcjonowaniem Trybunału Konstytucyjnego". Rząd uznał, że sąd konstytucyjny znajduje się w kryzysie, dlatego podejmuje nadzwyczajne środki. Chodzi o to, by Andrzej Domański, wicepremier i minister finansów, mógł przenieść rachunek Trybunału Konstytucyjnego z Narodowego Banku Polskiego do BGK.

Uchwała rządu jest dla ministra Domańskiego podstawą prawną do działania w tej sprawie.

– Rada Ministrów w związku z sytuacją kryzysową związaną z funkcjonowaniem Trybunału Konstytucyjnego uznaje za konieczne podjęcie przez Prezesa Rady Ministrów oraz Ministra Finansów i Gospodarki adekwatnych działań w celu ochrony interesów Skarbu Państwa oraz zapewnienia bezpieczeństwa wewnętrznego państwa oraz porządku publicznego – czytamy w uchwale. – Realizacja tych celów immanentnie wiąże się z koniecznością ochrony dóbr i wartości wynikających z Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, w tym zwłaszcza wolności i praw gwarantowanych przez ustawę zasadniczą.

Polityczne działanie prezesa NBP

Problem wziął się stąd, że Adam Glapiński, prezes NBP oraz przyjaciel Jarosława Kaczyńskiego, na prośbę Bogdana Święczkowskiego, zawieszonego prezesa TK, zablokował w połowie listopada rachunek TK w banku centralnym.

– W związku z sytuacją w Trybunale Konstytucyjnym i uniemożliwieniem mi jako prezesowi, wiceprezesowi Bartłomiejowi Sochańskiemu oraz pozostałym sędziom wejścia do siedziby Trybunału, zwracam się z prośbą o natychmiastowe zablokowanie wszystkich rachunków bankowych Trybunału Konstytucyjnego dla osób, które uzurpują sobie prawo zarządzania Trybunałem Konstytucyjnym – napisał Święczkowski do Glapińskiego.

Przypomnijmy, że od 30 października 2026 roku Święczkowski jest zawieszony. Razem z nim wiceprezes Bartłomiej Sochański. To decyzja Anny Korwin-Piotrowskiej, sędzi TK z najstarszym stażem sędziowskim. Zawiesiła Święczkowskiego m.in. za to, że nie dopuszczał do pracy sędziów TK legalnie wybranych przez Sejm. Od tego czasu Święczkowski planuje prace TK „na uchodźstwie".

Z naszych informacji wynika, że już trwają robocze konsultacje, by nowe konto otworzyć jak najszybciej, jeszcze w tym tygodniu. Wtedy wszyscy, pracownicy i sędziowie TK nie zostaną bez pensji

Glapiński zablokował pieniądze nie tylko „uzurpatorom", jak chciał Święczkowski, ale wszystkim w TK – pracownikom i innym sędziom, także tym, którzy wspierają Święczkowskiego.

Rachunek Trybunału Konstytucyjnego w BGK

W odpowiedzi Korwin-Piotrowska poinformowała NBP, że ma prawo do konta bankowego TK, ale Glapiński zasłania się tym, że „nie będzie rozstrzygał sporu". I TK ma zablokowane konta w NBP, ale pracuje. Zgromadzenie Ogólne sędziów TK uchwaliło budżet, uchyliło immunitety Święczkowskiemu i Sochańskiemu. Sędziowie zmieniają regulamin pracy i nadają bieg sprawom. W TK pracują też składy dyscyplinarne, które ocenią decyzję Korwin-Piotrowskiej o zawieszeniu Święczkowskiego i Sochańskiego.

Po decyzji Glapińskiego od razu pojawił się pomysł, by przelać pieniądze na nowy rachunek, właśnie w Banku Gospodarstwa Krajowego. Jednak najpierw musiał o tym zdecydować rząd, potem minister finansów, a na koniec prezes sądu konstytucyjnego otwiera rachunek.

Były wątpliwości prawne, czy minister finansów może to zrobić. – Uchwała rządu w tej sprawie jest dla ministra finansów podstawą prawną do przeniesienia tych pieniędzy – mówi „Wyborczej" źródło związane z Trybunałem Konstytucyjnym.

Rząd uznał bowiem, że blokada konta TK jest niebezpieczną sytuacją kryzysową z dwóch powodów:

• funkcjonowanie Trybunału Konstytucyjnego jest poważnie zagrożone w sferze realizacji wydatków budżetowych wskutek wstrzymania przez Narodowy Bank Polski wszelkich zleceń płatniczych dotyczących środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach Trybunału Konstytucyjnego. W tej sytuacji istnieje poważne ryzyko, że zostanie uniemożliwione działanie Trybunału Konstytucyjnego w obszarze ochrony praw i wolności obywatelskich oraz organ ten nie będzie mógł wykonać ciążących na nim zobowiązań finansowych.

• w momencie, w którym po wielu latach zaistniała szansa na przezwyciężenie kryzysu konstytucyjnego, ograniczenie możliwości wykonywania przez Trybunał Konstytucyjny przypisanych mu przez Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej kompetencji wpłynie negatywnie na poziom bezpieczeństwa prawnego ludzi, w tym obywateli, może również zakłócać działanie organów administracji publicznej, a także doprowadzić do powstania roszczeń odszkodowawczych, w szczególności związanych z naruszeniem wiążących Rzeczpospolitą Polską zobowiązań międzynarodowych. Sytuacja ta może zachwiać bezpieczeństwem mienia w znacznych rozmiarach, w tym spowodować poważne szkody majątkowe po stronie Skarbu Państwa.

Z naszych informacji wynika, że już trwają robocze konsultacje, by nowe konto otworzyć jak najszybciej, jeszcze w tym tygodniu, a najpóźniej w poniedziałek 30 listopada. Wtedy wszyscy, pracownicy i sędziowie nie zostaną bez pensji.

TK będzie mógł też naprawić furtkę i bramę, które zostały zniszczone 30 października, gdy Święczkowski – już zawieszony jako prezes TK – szturmował ogrodzenie. To w tamtą noc do budynku Trybunału Konstytucyjnego siłą wdarł się prezydent Karol Nawrocki. W ten sposób okazał wsparcie Święczkowskiemu.

Nawrocki bez zmian, rząd Tuska w dół

Premier Donald Tusk i paru jego ministrów w dół. Prezes Jarosław Kaczyński i paru jego kolegów na prawicy w górę. Ale obaj mają powód do zmartwienia.

Agnieszka Kublik

W listopadowym rankingu CBOS najwyższym zaufaniem cieszy się prezydent Karol Nawrocki – 52 proc. To od października wynik bez zmian. Zmiany, i to na gorsze, CBOS odnotowuje w przypadku kilku, i to kluczowych, ministrów z gabinetu Tuska i samego premiera:

• wicepremier Radosław Sikorski, szef MSZ stracił 5 punktów procentowych i teraz ufa mu 39 proc.;

• premier Donald Tusk stracił 4 punkty procentowe i ufa mu 32 proc.;

• wicepremier Andrzej Domański, szef finansów stracił 3 punkty procentowe, ufa mu 21 proc., nie ufa 22 proc., tu wzrost o 3 punkty;

• minister sprawiedliwości-prokurator generalny Waldemar Żurek stracił na zaufaniu 3 punkty do 26 proc. oraz odnotował wzrost nieufności o 3 punkty do 30 proc.;

• szef MSWIA Marcin Kierwiński, tu 22 proc, zaufania i bez zmian, ale nieufność wzrosła o 4 punkty, do 31 proc.

W obozie władzy tylko Rafał Trzaskowski, prezydent Warszawy, poprawił swoje noty. Zaufanie do niego wzrosło o 2 punkty, do 37 proc., ale nieufność spadła o 4 punkty, do 41 proc.

Na prawicy kilku polityków poprawiło swoje notowania. A ponieważ trwa tam bitwa o przywództwo, Jarosław Kaczyński – choć sam zyskał 1 punkt zaufania z wzrostem do 22 proc., a stracił 4 punkty nieufności (obecnie 56 proc.) – to ma powody, by się martwić, bo jego konkurencji też przybyło:

W obozie władzy tylko Rafał Trzaskowski, prezydent Warszawy, poprawił swoje noty. Zaufanie do niego wzrosło o 2 punkty

• Sławomir Mentzen, wzrost zaufania o 3 punkty procentowe do 29 proc. oraz spadek nieufności o 7 punktów, do 41 proc.;

• Mateusz Morawiecki, lider Rozwoju Plus powstałego po rozpadzie PiS, wzrost zaufania o 2 punkty, do 28 proc. oraz spadek nieufności o 6 punktów do 48 proc.

• Przemysław Czarnek, kandydat na kandydata na premiera PiS, 20 proc. zaufania; tu bez zmian, ale spadek nieufności o 5 punktów do 47 proc.

Mimo to Kaczyński nadal otwiera listę polityków, którym wyborcy ufają najmniej. Tak samo złe noty ma jeszcze Grzegorz Braun, szef Konfederacji Korona Polska. Kaczyński cieszy się jednak nieco wyższym zaufaniem – 24 proc. A Braun – 19 proc.

Mentzen, choć z dodatnim bilansem, to ma gorsze noty niż rywalizujący z nim Krzysztof Bosak. Wicemarszałek Sejmu jest 5. w rankingu zaufania i jako pierwszy spośród polityków prawicy. Ufa mu 34 proc., 32 proc. nie ufa, to wynik lepszy od Morawieckiego, Mentzena czy Przemysława Czarnka.

Sondaż CBOS z 5 -15 listopada 2026 r., próba ogólnopolska 963 dorosłych Polaków, metoda mieszana (59,1 proc. metodą CAPI, 23,3 proc. – CATI, 17,7 proc. – CAWI).

1 RP

eprasa.pl 168710843e

Były agent CBA trafił do aresztu

Warszawski sąd zgodził się na aresztowanie – na trzy miesiące – Artura Chodzińskiego, byłego agenta CBA z delegatury we Wrocławiu. Jest jednym z podejrzanych w śledztwie dotyczącym afery z giełdą kryptowalut Zondacrypto.

Marcin Rybak

• **Były agent CBA Artur Chodziński w drodze na posiedzenie aresztowe, 26 listopada 2026 r.** FOT. DAWID ŻUCHOWICZ / AGENCJA WYBORCZA.PL

Podczas przesłuchania w prokuraturze Chodziński złożył szczegółowe wyjaśnienia, ale do ogłoszonych mu zarzutów się nie przyznał. Relację byłego agenta CBA śledczy mieli ocenić jako sprzeczną z innymi dowodami

Zdaniem prokuratury Artur Chodziński przyjmował od Przemysława Krala, szefa i właściciela giełdy kryptowalut Zondacrypto gotówkę (646 458,80 zł) i „korzyści osobiste", tj. bilety na mecze, posiłki w restauracjach czy opłacanie pobytów w hotelach.

Prokuratura: powoływał się na wpływy

W zamian były agent miał obiecywać Kralowi uniewinnienie albo ułaskawienie. Szef giełdy był wówczas – i jest do dziś – oskarżony o utrudnianie śledztwa w sprawie zastraszania Michała Fuji z „Superwizjera". Dziennikarz szykował reportaż poświęcony giełdzie kryptowalut BitBay (potem zmieniła nazwę na Zondacrypto). Chodziński miał też obiecywać pomoc w załatwieniu przepisów prawnych korzystnych dla branży kryptowalut. Media wiele pisały o spotkaniu Przemysława Krala z posłem PiS Michałem Moskalem.

Drugi z ogłoszonych Chodzińskiemu zarzutów dotyczy wykonywania bez licencji usług detektywistycznych. Polegały one, jak wylicza prokuratura, na „uzyskiwaniu, przetwarzaniu i przekazywaniu informacji o osobach, przedmiotach i zdarzeniach, w tym informacji o miejscach zamieszkania i pobytów dziennikarzy stacji telewizyjnej TVN24". Chodzi najpewniej o dziennikarzy „Superwizjera", pracujących nad reportażem o giełdzie kryptowalut, z którą związany był Przemysław Kral.

Podczas przesłuchania w prokuraturze Chodziński złożył szczegółowe wyjaśnienia, ale do ogłoszonych mu zarzutów się nie przyznał. Relację byłego agenta CBA śledczy mieli ocenić jako sprzeczną z innymi dowodami. We wtorek 24 listopada wydano postanowienie o formalnym zatrzymaniu przesłuchiwanego. Zdecydowano też o wystąpieniu do sądu o zgodę na jego tymczasowe aresztowanie.

Według prokuratury Chodziński na wolności mógłby utrudniać śledztwo – próbować mataczyć albo nawet uciec i ukrywać się. Tym bardziej, że – zdaniem śledczych – popełnienie przestępstwa jest bardzo prawdopodobne, a podejrzanemu grozi surowa kara. Śledczy obawiali się, że Chodziński mógłby chcieć wpływać na zeznania świadków.

– Nie zgadzam się z tym – mówi „Wyborczej" adwokatka podejrzanego, mecenas Estera Zachar z Wałbrzycha. – Prokuratura we wniosku nawet nie wymieniła nazwisk tych świadków. Nie mówiąc już o tym, że pan Chodziński dobrowolnie stawił się na przesłuchanie i wiedział, że będą mu ogłoszone zarzuty. Wcześniej zabezpieczano u niego w domu dowody do tej sprawy. Jeżeli chciałby mataczyć, miał bardzo dużo czasu, żeby już to zrobić. Sąd zgodził się jednak z argumentacją prokuratury. Mecenas Zachar zapowiedziała, że złoży zażalenie na to postanowienie do Sądu Okręgowego w Warszawie.

Czy to była korupcja?

W tej sprawie – szczególnie w wątku korupcyjnym – nie ma sporu oskarżenia i obrony co do najważniejszych faktów. Chodziński – przez wiele lat agent wrocławskiej delegatury CBA a wcześniej także dziennikarz i bloger – już jako emeryt zaczął pracować dla szefa Zondacrypto Przemysława Krala. Dostawał od niego pieniądze oraz inne „korzyści".

Spór będzie się toczyć o to, czy wszystko – łącznie przeszło 640 tys. zł w gotówce, bilety, hotele i obiady – to łapówka czy nie. Chodziński w rozmowie z „Wyborczą" przekonywał, że prawa nie złamał. Wykonywał usługę, prowadził działalność gospodarczą, wystawiał faktury. Ale prokuratura jest pewna, że ma mocne dowody winy. Zgodnie z prawem, wnioskując o areszt, prokuratura miała obowiązek ujawnić podejrzanemu i jego obrońcy dowody, na które się powoływała.

– Nie byliśmy tymi materiałami zaskoczeni – mówi Estera Zachar. Szczegółów nie wolno jej zdradzić. Powiedziała nam jedynie, że wiele z tych informacji można było przeczytać w mediach. ●

REKLAMA

Kraj/34460250

TRADE REPUBLIC

Otwórz konto. Otrzymuj 6% oprocentowania od gotówki.

Oprocentowanie może ulec zmianie. 6 % odsetek od twojej gotówki do 200 000 zł.
Obowiązuje Regulamin. Więcej informacji na stronie www.traderepublic.pl

2 RP

eprasa.pl 168710843e

Przegląd obecności wojsk U

Długi proces decyzyjny w sprawie obecności wojsk USA w Europie może przynieść dobre wiadomości, ale rodzi też zagrożenia.

Maciej Czarnecki

• **Flaga Polski i USA w Stałym Garnizonie Wojsk USA w Polsce w Poznaniu**
FOT. PIOTR SKÓRNICKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Jak poinformowały źródła agencji Bloomberg, europejskie stolice zakładają, że decyzja w sprawie dalszej obecności amerykańskich żołnierzy w Europie zostanie ogłoszona nie na początku grudnia, jak dotąd zakładano, ale później, w tym miesiącu, albo dopiero po Nowym Roku. Pentagon tego nie skomentował.

Agencja podkreśliła, że amerykańscy negocjatorzy nadal próbują doprowadzić do pokoju w Ukrainie. Według źródeł za spodziewane opóźnienie ma odpowiadać też polepszenie relacji USA-NATO (jakkolwiek dziwnie by to nie brzmiało, bo przecież USA pozostają integralną częścią Sojuszu), a także zadowolenie Waszyngtonu ze zwiększonych wydatków Europejczyków na obronę oraz jego oczekiwania wykorzystywania baz w Europie do amerykańskich operacji na Bliskim Wschodzie i w innych rejonach.

Polska liczy na specjalne traktowanie

Przegląd wojsk USA w Europie zarządził w czerwcu sekretarz obrony Pete Hegseth. Z jego wynikami powiązana jest kwestia stałej bazy USA w Polsce, o którą zabiega Warszawa.

Administracja Donalda Trumpa od dawna nie kryje, że w hierarchii ważności Europa znajduje się dla niej za półkulą zachodnią i Indo-Pacyfikiem, co ma pociągnąć za sobą cięcia europejskiego kontyngentu, obecnie liczącego blisko 80 tys. żołnierzy.

Polska liczy jednak na specjalne traktowanie. We wrześniu delegacja Pentagonu badała potencjalne lokalizacje bazy w Zachodniej Polsce, a Trump zapewnił, że poczyniono w tej sprawie „znaczne postępy".

Już w połowie listopada Bloomberg doniósł, że – wbrew wcześniejszym obawom – według planów Pentagonu redukcja nie będzie duża i może zamknąć się w 5 tys. żołnierzy. Większość miałaby wyjechać z Niemiec, a flanka wschodnia zostałaby wzmocniona, przy pokryciu części kosztów przez kraje graniczące z Rosją. Ostateczną decyzję podejmie jednak Trump.

Oburzenie w Europie wywołują żądania Rosji, która domaga się, by w toku negocjacji z USA i Ukrainą nad zakończeniem wojny omawiać też kwestie europejskiej architektury bezpieczeństwa. Z przecieków z negocjacji wynika, że Moskwa domaga się, by NATO wycofało swoje instalacje i żołnierzy z państw, które przystąpiły do Sojuszu po 1997 roku – czyli m.in. z Polski i krajów bałtyckich.

Sojusz zdecydowanie to wyklucza. Pytanie, czy można być też spokojnym o pozostanie samych amerykańskich żołnierzy. O nich decyduje Waszyngton, który w ostatnich miesiącach poczynił szereg ustępstw wobec Kremla.

Putin tylko mydli oczy Trumpowi?

Członkowie polskiego rządu, którzy od miesięcy rozmawiają z Amerykanami o stałej bazie, zapewniają, że negocjacje USA i Ukrainy z Rosją nie mają wpływu na rozmowy o obecności wojsk w Polsce, a celem jest skuteczne odstraszenie Rosji.

Gdy „Wyborcza" zapytała w Waszyngtonie wicepremiera i szefa MON Władysława Kosiniaka-Kamysza, czy nie obawia się, że nasze interesy padną ofiarą szerszych ustaleń geopolitycznych, odparł, że nie.

Jednak podczas zeszłotygodniowej wizyty w siedzibie NATO w Brukseli podsekretarz obrony Elbridge Colby w odpowiedzi na pytanie, czy w przeglądzie amerykańskich wojsk będą brane pod uwagę żądania Rosji, odparł, że USA „będą gotowe dostosować się, aby wesprzeć te negocjacje pokojowe".

W najnowszej turze rozmów, które mogą odbyć się jeszcze w grudniu, ma wziąć udział także Europa. Zapowiedziała to w środę w Strasburgu szefowa Komisji Europejskiej Ursula von der Leyen. Wcześniej sygnalizował to amerykański negocjator Jared Kushner. Rosja dotąd była temu niechętna.

Wielu komentatorów uważa, że Władimir Putin nie jest jeszcze poważnie zainteresowany negocjacjami i tak naprawdę nie zamierza kończyć wojny. A rozmowy prowadzi, by mydlić oczy Trumpowi, grać na czas i stawiać maksymalistyczne żądania.

Prezydent Litwy Gitanas Nauseda zaapelował w czwartek w Brukseli, by zwiększyć pomoc dla Ukrainy, tak aby mogła negocjować z Rosją z pozycji siły. Ocenił, że realne szanse

Rosja wymiera, wojna to jeszcze przyspiesza

Rosja traci miliony obywateli, bo rodzi się ich mniej, niż umiera. Zabici na froncie tylko zwiększają tempo spadku liczebności poddanych imperium Putina w czasie jego wojny w Ukrainie.

Wacław Radziwinowicz

Badacze i dziennikarze śledczy niezależnych mediów, korzystając z wycieku utajnionych danych rosyjskiej Federalnej Państwowej Służby Statystycznej (Rosstat) wyliczyli i udowodnili, że od początku inwazji na Ukrainę siły zbrojne Federacji Rosyjskiej straciły co najmniej 700 tys. ludzi.

Co kryje się za tą suchą cyfrą? Obywateli płci męskiej (w tym dzieci i starców), a to oni giną w beznadziejnych szturmach w Donbasie, Rosja ma dziś, jak się szacuje (aktualne dane statystyczne stanowią z rozkazu Kremla tajemnicę państwową), nie więcej niż 66 mln. Ich średnia długość życia to około 64 lata (wiek emerytalny jest o rok wyższy). Z tego wynika, że wojna, która trwać będzie jeszcze długo, już zabiła cały jeden rocznik męskiej populacji kraju Putina.

Co najmniej siedmioro dzieci przed trzydziestką

Zdolność odtworzenia tych strat jest mniejsza niż zero. Rosjanki co miesiąc rodzą aktualnie średnio około 50 tys. chłopców. Po to, by zaleczyć demograficzną ranę wojenną, każda z rodzących obywatelek przez 14 miesięcy musiałaby wydać na świat bliźnięta, z których „dodatkowe" dziecko musiałoby być płci męskiej.

Słowem, czynem oraz rublem władza i zachęca, i przymusza poddane do rodzenia. Jak może tylko ogranicza dostęp do aborcji, w czym przoduje obwód wołogodzki, stolica rosyjskiego ciemnogrodu. Tam też, i nie tylko tam, nieletnim dziewczętom płacą premie za zajście w ciążę, choć seks z młodocianymi jest zakazany i ścigany prawem.

Nie dalej jak tydzień temu prof. Walentin Pawłow, akademik Rosyjskiej Akademii Nauk, rektor Państwowego Uniwersytetu Medycznego w Ufie wystąpił z inicjatywą, by

każdą Rosjankę nakłaniać do urodzenia co najmniej siedmiorga dzieci jeszcze przed osiągnięciem 30. roku życia, bo tylko dzięki temu można mieć tyle dusz, ile potrzeba, by zagospodarować przestrzenie imperium.

Uczony nie wspomniał o tym, że przez ostatnie sześć lat w Federacji „dla oszczędności" zamknięto niemal co piątą porodówkę. Tak samo, jak o tym, że w przyjętym właśnie budżecie kraju na 2027 rok założono zmniejszenie wydatków na służbę zdrowia i na finansowe wsparcie dzieci.

Zgodnie z prognozami na przyszły rok w Federacji na świat przyjdzie jeszcze mniej niż w tym, bo około 500 tys. chłopców. Nadziei na odrobienie strat wojennych nie ma.

Państwo utajniło dane demograficzne

Oficjalne, opracowywane przez Rosstat dane statystyczne o demografii Rosji, zostały utajnione w czwartym roku wojny, bo okazały się fatalne, wręcz zatrważające.

W roku 2022, czyli pierwszym wojennym, liczba obywateli FR zmniejszyła się o 600 tys. Rok później – o 500 tys. W 2024 r. było znowu minus 600 tys. W sumie w pierwszych trzech latach wojny, zgodnie z oficjalną informacją, zginęło 1,7 mln Rosjan.

Za ubiegły rok, z racji utajnienia danych, mamy już tylko szacunki, ale można na nich polegać.

Według bardzo szanowanego za profesjonalizm, a przez władze uznanego za „agenta zagranicy", Aleksieja Rakszy w roku ubiegłym Rosja miała minus 820 tys. rodaków, a w tym spadek nie będzie mniejszy.

Pięć lat wojny zmniejszyło liczbę poddanych Putina o 3,3 mln, a trzeba pamiętać, że COVID odebrał mu jeszcze nie mniej niż milion, co udowodnił Raksza, za co swego czasu został wyrzucony z Rosstatu.

Jak podsumowuje demograf, „kraj wymiera z szybkością 2 tys. ludzi na dzień", z czego wojna odbiera Rosji zabitymi na froncie mniej więcej 290 osób.

Prof. Walentin Pawłow, wystąpił z inicjatywą, by każdą Rosjankę nakłaniać do urodzenia co najmniej siedmiorga dzieci jeszcze przed osiągnięciem 30. roku życia

Rosja pustoszeje, a Putin chce panować nad jeszcze większym obszarem

Federacji dramatycznie brakuje mężczyzn. Oni żyją dziś średnio nieco ponad 14 lat krócej niż kobiety. Zawsze wojująca i tracąca swych ludzi na wojnach Rosja tradycyjnie była i teraz ponownie jest krajem wdów.

Demografia pokazuje absurd wojny Putina. Rządząc krajem o powierzchni ponad 17 mln km kw. (Rosja zajmuje 11,5 proc. powierzchni światowych lądów, gdzie mieszka 1,75 proc. ludności globu) poświęca setki tysięcy „deficytowych" mężczyzn dla wydarcia sąsiedniemu krajowi kawałka ziemi, który stanowi nawet nie procent tego, czego sam u siebie nie potrafi zaludnić i zagospodarować.

www.nekrologi.wyborcza.pl/34462549

„Jak nie szablą to piórem"

In memoriam

w 60. rocznicę śmierci

Mariana Buszyńskiego

Płk. Audytora Służby Sprawiedliwości II RP
Niestrudzonego bojownika o wolność i niepodległość Rzeczpospolitej

rodzina

1 RP

eprasa.pl 168710843e

SA w Europie opóźniony

na rozpoczęcie negocjacji pokojowych pojawią się dopiero wiosną 2027 roku.

„Zaklinacz Trumpa" na Florydzie

W środę w USA gościł sekretarz generalny NATO Mark Rutte, uznawany za jednego z czołowych „zaklinaczy Trumpa". Odwiedził Mar-a-Lago na Florydzie, dokąd prezydent USA poleciał na Święto Dziękczynienia.

We wspólnym, opublikowanym przez Biały Dom oświadczeniu obaj poinformowali, że głównymi tematami rozmowy była wojna w Ukrainie i konflikt USA z Iranem, a także zwiększanie inwestycji w obronność i przemysł zbrojeniowy w NATO.

„Omówiliśmy również, jak ważne jest, aby Rosja unikała wszelkich działań, które umyślnie lub nieumyślnie rozszerzają konflikt, oraz jak ważne jest jak najszybsze pokojowe rozwiązanie konfliktu" – podkreślono w komunikacie.

Członkowie polskiego rządu, którzy od miesięcy rozmawiają z Amerykanami o stałej bazie, zapewniają, że negocjacje USA i Ukrainy z Rosją nie mają wpływu na rozmowy o obecności wojsk w Polsce, a celem jest skuteczne odstraszenie Rosji

Dotąd Trump nie skomentował wprost sprawy trzech rosyjskich rakiet, które 20 listopada wleciały do Polski.

Będą kolejne rozmowy w USA o stałej bazie

W niedzielę do Waszyngtonu ma znów udać się na rozmowy o bazie wiceszefowa resortu obrony Magdalena Sobkowiak-Czarnecka. Podczas wtorkowego briefingu w Gdyni zapytano ją, czy po tym, jak Trump nazwał Putina swoim przyjacielem, perspektywa bazy się oddaliła. Sobkowiak-Czarnecka podkreśliła, że „Amerykanie są naszymi sojusznikami, to partnerstwo transatlantyckie jest bardzo silne".

Doniesienia Bloomberga o spodziewanym opóźnieniu decyzji USA o przeglądzie wojsk w Europie skomentował w rozmowie z PAP inny wiceminister obrony, Paweł Zalewski, też mocno zaangażowany w zabiegi o bazę.

Czekamy na analizę Białego Domu, nie spodziewamy się, że będzie szybka. Oczekujemy decyzji na przełomie roku – powiedział minister. – To nie oznacza, że zostanie ona szybko przedstawiona opinii publicznej. A na pewno nie oczekuję, że będzie na początku grudnia – dodał.

Zalewski przekonywał, że od początku konsekwentnie komunikował, iż decyzja zapadnie na przełomie roku i nie należy traktować tego jako jej opóźnienie. Jednak najwyżsi urzędnicy MON wcześniej podawali terminy na początku grudnia. Władysław Kosiniak-Kamysz powiedział po rozmowach w Pentagonie 10 listopada, że „ostateczna decyzja będzie podjęta przez Biały Dom, nastąpi to na początku grudnia", zaś Sobkowiak-Czarnecka 12 listopada oświadczyła, że „decyzji w sprawie stałej bazy amerykańskiej w Polsce powinniśmy spodziewać się 3 lub 4 grudnia".

REKLAMA
Kraj/34460933

1 RP

eprasa.pl 168710843e

Nieznany w Polsce finansowy trik, który odmieni domowe finanse

Oszczędzanie nie jest dla zamożnych – jest dla średniaków, którzy muszą sami zatroszczyć się o pieniądze i oszczędności. Oto prosty trik, który pozwoli w miarę bezpiecznie uzbierać nawet pół miliona złotych.

Ireneusz Sudak

W Polsce robi się moda na oszczędzanie. Konsumujemy już na tyle dużo i chętnie, że w końcu stać nas i na to, żeby zacząć oszczędzać. To nie jest sztuka dla sztuki – oszczędności pozwolą nam zachować siłę nabywczą nie tylko na jesień życia, ale na dowolny, zachciankowy wydatek albo na czarną godzinę.

Oto prosty algorytm, który pozwoli w miarę bezboleśnie i bez wyrzeczeń dojść do naprawdę dużych pieniędzy.

Trzy proste triki na bezbolesne oszczędzanie

Z oszczędzaniem jest jak z uprawianiem joggingu – proces, który zmusza nas do założenia sportowych butów i wyjścia z domu na przebieżkę, zaczyna się w głowie. Z odkładaniem pieniędzy na zaś jest podobnie. To wysiłek, który trzeba podjąć już teraz, a przyszła nagroda jest odsunięta w czasie.

Według analizy BIG InfoMonitor systematycznie oszczędza jedynie co drugi Polak (53 proc.).

Dlaczego wolimy wydać pieniądze i żyć tu i teraz, a nie zadbać o przyszłość naszą, dzieci i wnuków? Jak wynika z odpowiedzi, 32 proc. osób nie oszczędza ze względu na wysokie koszty życia i rachunki. 28 proc. twierdzi, że ma zbyt małe dochody w stosunku do bieżących potrzeb. Aż 7 proc. badanych nie widzi potrzeby oszczędzania – być może są to osoby tak zamożne, że oszczędności wystarczy im na dwa pokolenia do przodu.

Ci, którzy nie mają takiego szczęścia (np. nie odziedziczyli majątku w spadku), a mózg szuka wymówek przed odkładaniem jakichkolwiek kwot, mogą zastosować na start trzy proste triki.

1 **Po pierwsze,** szybo odjąć sobie od ust to, co miałoby się wydać. Czyli w dniu wypłaty, zanim ruszymy do sklepu czy uregulujemy zobowiązania, zróbmy jeden oszczędnościowy przelew pomniejszający nasz dochód, za to budujący oszczędności. Na tym etapie nie zastanawiamy się jeszcze, ani nie analizujemy, gdzie te pieniądze mają trafić: na konto oszczędnościowe, lokatę, obligacje, czy inwestycje. Ważne, żeby zacząć budować „masę finansową".

2 O sukcesie **drugiej metody** świadczy fakt, że została już opisana i zarekomendowana na wszystkie możliwe sposoby. To automatyczne zaokrąglanie transakcji.

Dużo instytucji finansowych oferuje automatykę, jeśli chodzi o odkładanie pieniędzy – przy transakcjach bezgotówkowych kwota jest zaokrąglana w górę, a nadwyżka trafia na konto. Jak ulał sprawdza się jeszcze średniowieczne powiedzenie, że czego oczy nie widzą, tego sercu nie żal i skoro nie musimy sami robić przelewu, takie oszczędzanie boli mniej. Za to możemy się miło zaskoczyć, gdy po jakimś czasie zajrzymy na rachunek oszczędnościowy.

O tym, że to warunek brzegowy mówi nam bloger finansowy Jakub Samcik z portalu Subiektywnie o Finansach. – Najlepiej zacząć oszczędzać automatycznie i trzymać się jednej prostej reguły: nie odkładamy tego, co zostanie pod koniec miesiąca. Dużo lepiej ustawić stały, niezależny od okoliczności przelew w dniu otrzymywania wynagrodzenia – choćby na 50 zł. Pierwsze odłożone pieniądze zbudują poduszkę finansową na pilne wydatki lub nieprzewidziane zdarzenia, jak nagła utrata pracy – na początek wystarczy równowartość miesięcznych wydatków, docelowo powinna to być równowartość wydatków na trzy miesiące – tłumaczy Samcik.

3 **Trzecia opcja** to twórcze rozwinięcie słynnej planszówki „Monopoly", w której jest pole „podatek od luksusu". Chcesz kupić sobie PlayStation5 Pro, żeby grać w GTA VI i nowy telewizor OLED? Kup, ale do jego ceny dodaj 5, 10, a może nawet 15 proc., które trafi na konto oszczędnościowe. Tę regułę można stosować do różnych kategorii wydatków: niezdrowego jedzenia, używek, czy innych zbytków. Oczywiście, jest ryzyko, że po kilku razach zabraknie nam dyscypliny do takiego autopodatku, ale warto spróbować, bo stawka wysoka.

– Większość osób nie rodzi się milionerami. Ludzie, którzy zgromadzili majątek, zaczynali najczęściej od małych sum. Niewiele osób wygrało na loterii czy otrzymało duży spadek – mówi nam Kamil Szymański, dyrektor na Polskę w Trade Republic.

– Niewiele jest też osób, które w krótkim czasie osiągają bardzo wysokie dochody z pracy zawodowej. To są raczej wyjątkowe sytuacje. Większość z nas jest w sytuacji, w której jedyną możliwością dojścia do majątku jest rozpoczęcie oszczędzania, siłą rzeczy, niewielkich, niekiedy nieregularnych kwot. Takie są realia, które warto na początku przyswoić i zaakceptować – dodaje ekspert i propagator wiedzy finansowej.

Zacznij oszczędzać 1 proc. pensji, a zobaczysz, co się stanie

Polski rynek finansowy jest relatywnie płytki – gospodarka wolnorynkowa ma niecałe 40 lat, więc nie zdążyliśmy wypracować zbyt wielu metod czy strategii oszczędzania i inwestowania. Dość napisać, że dopiero teraz (od 2027 r.) startują Osobiste Konta Inwestycyjne, które mają zachęcić do inwestowania zwolnieniem z podatku od zysków kapitałowych do kwoty 100 tys. zł.

Żeby opowiedzieć o skutecznym, prostym i bezbolesnym sposobie na dorobienie się dużych pieniędzy, trzeba sięgać po pomysły zza oceanu. Taki przedstawia np. firma zarządzająca pieniędzmi klientów i tworząca strategie inwestycyjne Fidelity – jedna z największych na świecie, więc można założyć, że wie, co rekomenduje.

Amerykanie radzą, aby z myślą o oszczędnościach długoterminowych odkładać kwotę równą 1 proc. pensji, a następnie z każdym rokiem zwiększać ten odsetek o 1 pkt proc. – docelowo do 12-15 proc.

Niewiele jest osób, które w krótkim czasie osiągają bardzo wysokie dochody z pracy zawodowej. Większość z nas jest w sytuacji, w której jedyną możliwością dojścia do majątku jest rozpoczęcie oszczędzania, siłą rzeczy, niewielkich, niekiedy nieregularnych kwot

KAMIL SZYMAŃSKI
dyrektor na Polskę w Trade Republic

Idea dojścia do majątku liczonego w polskich warunkach na setkach tysięcy złotych jest bardzo prosta i zaczyna się od kilkunastu złotych miesięcznie. Omawiany przykład przełożony jest w całości na polskie realia.

Amerykanie radzą, aby z myślą o oszczędnościach długoterminowych odkładać kwotę równą 1 proc. pensji, a następnie z każdym rokiem zwiększać ten odsetek o 1 pkt proc. – docelowo do 12-15 proc.

Ma to sens o tyle, że na początku swojej kariery zwykle zarabia się mniej, więc możliwości oszczędzania są mniejsze. Z czasem, gdy zarobki rosną, można sobie pozwolić na odkładanie większych sum. Poza tym im wcześniej zaczniemy oszczędzać, tym większą kwotę uzbieramy.

Fidelity wyliczyło, że już podniesienie składki emerytalnej o jeden punkt procentowy może w przypadku 35-letniego Amerykanina zarabiającego 60 tys. dolarów rocznie przynieść niemal 110 tys. dolarów dodatkowych oszczędności do 67. roku życia.

Oczywiście, jest limit tego wzrostu – **symulacja bazowa zakłada, jak napisaliśmy wyżej, osiągnięcie stopy oszczędzania na poziomie 12-15 proc. pensji miesięcznie** (w USA to bardzo popularna metoda oszczędzania). Dzięki temu 35-letni Amerykanin może zacząć oszczędzać od 12 dol. tygodniowo, a przechodząc na emeryturę, będzie miał uzbierane dodatkowe 110 tys. dol. w ramach swojego konta emerytalnego.

W Polsce pieniądze możemy dodatkowo wpłacać na PPK, choć jest procentowy limit. Poza tym PPK wcale nie jest tak tanie w obsłudze, jakby się mogło wydawać – opłaty zjadają część zysku.

Ale idąc tym tropem, jaki majątek można uzbierać i po jakim czasie Kowalski?

Michała Kowalskiego droga do pół miliona

Oto hipotetyczny Michał, który ma 30 lat i zarabia 70 proc. średniej krajowej przez pierwsze 5 lat swojej kariery. To wyjściowe założenie dla naszej symulacji.

W jego przypadku 1 proc. pensji netto to będzie plus minus **47 zł miesięcznie** w pierwszym roku. Obecnie 70 proc. średniego wynagrodzenia to plus minus 4,7 tys. zł na rękę (w trzecim kwartale średnie wynagrodzenie wynosiło 9,3 tys. zł brutto).

Statystycznie średnie wynagrodzenie rośnie co roku (obecnie w tempie 5,9 proc. według GUS), ale przecież pracownik nie

eprasa.pl 168710843e

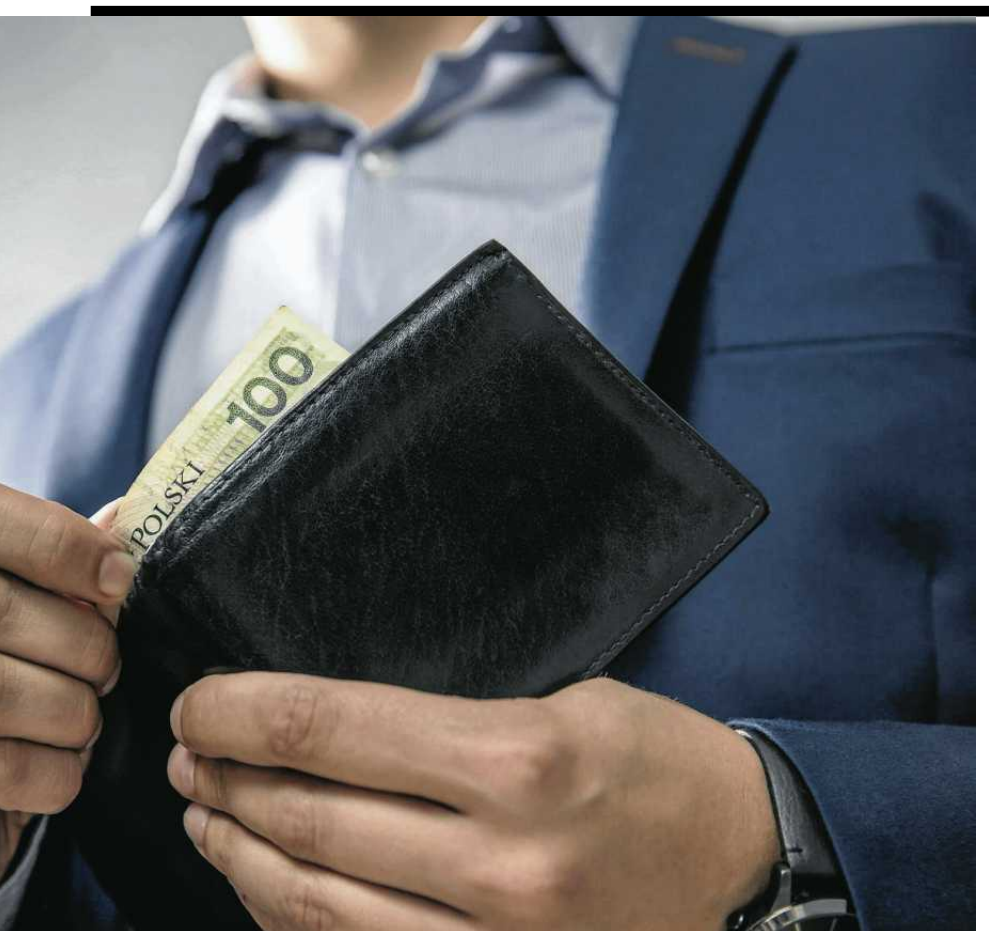

• **1 proc. pensji trafia na konto. Ile można uzbierać po 30 latach? Te zasada zmienia sposób myślenia o finansach**

FOT. SHUTTERSTOCK

dostaje podwyżki z początkiem każdego stycznia. Dlatego w naszej symulacji zakładamy, że w wieku 35 lat Michał otrzymuje „zwaloryzowaną" nową pensję w wysokości pełnej średniej krajowej (zakładamy, że wynagrodzenia rosły w tempie 5 proc. rocznie), czyli 11,9 tys. zł brutto – mniej więcej 8,4 tys. zł netto miesięcznie (nie wiemy, jakie będą podatki i składki za 5 lat, więc nie należy traktować danych jak wykutych ze spiżu).

Wówczas (po 5 latach) odkłada już 6 proc. swojej pensji w dodatku od większej kwoty. Jego miesięczne oszczędności to 506 zł miesięcznie, czyli jakieś 117 zł tygodniowo. I z każdym rokiem kwota rośnie, tak że w wieku 41 lat odkłada już 12 proc. pensji i ten odsetek zostawia, albo w wieku 44 lat odkłada 15 proc. pensji. I tak aż do emerytury. W między czasie jego zarobki pewnie rosną, ale dla uproszczenia trzymamy się już stałych kwot.

Odkładane pieniądze muszą pracować – zakładamy, że średniorocznie zarabia na bezpiecznym rachunku albo lokacie umiarkowane 3 proc. (minus podatek Belki). Ile uzbiera w wieku 65 lat?

W pierwszym wariancie, w którym od 41. roku życia odkłada 12 proc. wynagrodzenia netto, czyli około 1012 zł miesięcznie, na jego rachunku znajdzie się niemal 512 tys. zł. A jeśli będzie odkładał 15 proc. pensji netto od 44. roku życia – nawet 600 tys. zł.

To kwoty nominalne, bez uwzględnienia inflacji i faktu, że jednak Michał pewnie dostaje jeszcze w swoim życiu jakieś podwyżki. Niemniej uzyskana kwota daje do myślenia, ale żeby pieniądze nie były tylko „przechowywane" w tym czasie i realnie nie traciły na wartości, warto znaleźć atrakcyjną lokatę, obligacje antyinflacyjne, albo chociaż część inwestować.

Jeśli ktoś nie chce gimnastykować się i obliczać procentu pensji, może po prostu zacząć realizować zasadę „dwóch stówek".

– Małe kwoty odkładane regularnie robią ogromną różnicę dzięki procentowi składanemu: zgromadzone zyski po latach samoistnie przynoszą kolejne, jeszcze większe zyski, tworząc tym samym efekt kuli śnieżnej. Przy średnim rocznym zysku na poziomie 7 proc. odkładając zaledwie 200 zł miesięcznie przez 30 lat, łącznie uzbieramy ponad 230 tys. zł, z czego z własnej kieszeni wpłacimy tylko ok. 70 tys. zł – mówi Jakub Samcik.

Cała reszta, czyli ponad 160 tys. zł, to zarobek, na który nie musieliśmy pracować. Ale i tutaj trzeba pamiętać, że po uwzględnieniu inflacji te pieniądze będą miały oczywiście wyraźnie mniejszą siłę nabywczą.

– Większość z nas nie docenia siły własnych pieniędzy. Z czasem nawet niewielkie, ale systematycznie odkładane kwoty mogą urosnąć do znaczących sum. Nie ma więc na co czekać i odkładać decyzji o oszczędzaniu do momentu, w którym będziemy więcej zarabiać – to może szybko nie nastąpić i żeby kiedyś mieć pieniądze, trzeba zacząć je gromadzić już teraz – mówi Kamil Szymański.

Lepsze zrywy czy konsekwencja?

Wiemy już, że systematyczne oszczędzanie jest kluczem do długoterminowych zysków i budowy poduszki finansowej. Jak to wygląda w badaniach? Richard Thaler, laureat ekonomicznego Nobla z 2017 r., oraz Shlomo Benartzi, opracowali program „Save More Tomorrow", w którym pracownicy zobowiązywali się przeznaczać część przyszłych podwyżek na oszczędności emerytalne. Propozycję przyjęło 78 proc. uczestników badania, a 80 proc. z nich pozostało w programie do czwartej podwyżki. W ciągu 40 miesięcy średnia stopa oszczędzania wzrosła z 3,5 do 13,6 proc. wynagrodzenia.

Z drugiej strony badanie francuskiego ekonomisty J. Indigo Jonesa, opublikowane w 2026 r. przyniosło zaskakujące wyniki: okazało się, że osoby, które inwestują regularnie, czasami odkładają mniej niż te, które przeżywają „zrywy" oszczędnościowe.

Czy żeby chronić realną wartość naszych oszczędności warto indeksować to ile odkładamy o poziom inflacji? – Raczej nie, bo jeżeli nasze wynagrodzenie nie rośnie w tempie inflacji, może się okazać, że zaczynamy odkładać zbyt dużo w stosunku do naszych możliwości. Najważniejsze jest to, żeby oszczędzanie było dla nas komfortowe i żebyśmy byli w stanie utrzymać ten nawyk przez długi czas – puentuje Szymański.

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY
Kraj/34461741

*Za pierwsze **366 dni**. Potem **432 zł** pobierane automatycznie co roku. Możesz zrezygnować z autoodnowienia. Propozycja dotyczy pakietu Premium prenumeraty cyfrowej Wyborczej. Więcej informacji znajdziesz na: **Wyborcza.pl**
Najniższa cena z ostatnich 30 dni przed obniżką: **259 zł** za rok.

1 RP

eprasa.pl 168710843e

Ochrona zabytków

Czy nasza historia zostanie zagrożona?

Od nowego roku Polska stanie się międzynarodowym „paserem". Minsterstwo uległo lobbystom z wykrywaczami metalu

Urbańczyk

Z początkiem roku 2027 wejdzie w życie brzemienna w skutki nowelizacja ustawy z 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Łagodzi ona znacząco warunki amatorskich i w znacznym stopniu rabunkowych poszukiwań z użyciem wykrywaczy metali zabytków archeologicznych znajdujących się wciąż pod ziemią. Zobowiązuje też Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego do sowitego płacenia za świadectwa naszej odległej przeszłości pozyskane w ten prymitywny sposób.

Za granicą ta zmiana będzie miała poważne konsekwencje wizerunkowe, gdyż stanowi jawne złamanie ratyfikowanych przecież przez Polskę zobowiązań zapisanych w Europejskiej Konwencji Ochrony Dziedzictwa Archeologicznego przyjętej w La Valetta 16 stycznia 1992 r. oraz w tzw. Konwencji paryskiej z 14 listopada 1970 r. o zapobieganiu nielegalnemu przewożeniu i przenoszeniu własności dóbr kultury.

Ta nowelizacja jest też sprzeczna z przegłosowanym 1 lipca 1981 r. zaleceniem nr 921 Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy, zaniepokojonego „zagrożeniem dziedzictwa archeologicznego spowodowanym przez rosnący handel wykrywaczami metali w Europie i ich niekontrolowanym szeroko rozpowszechnionym wykorzystywaniem".

W Polsce doprowadzi to do organizacyjnego i finansowego zrujnowania systemu ochrony zabytków oraz do postępującej dewastacji podziemnych zasobów naszego dziedzictwa kulturowego. Będzie więc oznaczało złamanie artykułu 5 Konstytucji RP, który zobowiązuje państwo do „strzeżenia dziedzictwa narodowego" oraz rezygnację z obowiązków państwa jako ustawowego właściciela wszystkich zabytków archeologicznych.

Te realne zagrożenia najwyraźniej nie robią żadnego wrażenia na posłach ani na ministerstwie, które, o ironio, ma w swojej nazwie „dziedzictwo narodowe", a faktycznie sprzeniewierza się swoim ustawowym obowiązkom. Minister Marta Cienkowska konsekwentnie ignoruje negatywne opinie całego środowiska naukowego i konserwatorskiego, stając tym samym po stronie rosnącej liczby właścicieli wykrywaczy metali, których egoistyczną „pasją" jest wydłubywanie z ziemi zalegających tam jeszcze zabytków. Czy to zwykła głupota, karygodna niefrasobliwość, czy uległość wobec silnego lobby detektorystów?

A może jest to inercyjne akceptowanie zaszłości ustawodawczych, które mają niechlubne tło polityczne? Dla tej niepozornej nowelizacji uruchomiono przecież w 2023 roku typowy dla ówczesnej władzy walec ekspresowej legislacji: 6 lipca pierwsze czytanie w Komisji Kultury i Środków Przekazu, 11 lipca drugie czytanie, 13 lipca głosowanie w Sejmie. Pilnowały tego polityczne tuzy w osobach Ryszarda Terleckiego i Marka Suskiego, a szczególną aktywność w forsowaniu tej jakże szkodliwej dla ochrony dziedzictwa kulturowego zmiany wykazywał ówczesny Generalny Konserwator Zabytków (sic!), wiceminister Dziedzictwa Narodowego (sic!) Jarosław Sellin.

• **Z początkiem roku 2027 wejdzie w życie brzemienna w skutki nowelizacja ustawy z 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami** FOT. PAWEŁ MAŁECKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Sprawa miała bowiem ukryty wymiar polityczny dla PiS-u, borykającego się z obstrukcyjną strategią Zbigniewa Ziobry, który regularnie szantażował chwiejącą się większość rządową głosami zdyscyplinowanych posłów Solidarnej/Suwerennej Polski. Możemy się tylko domyślać zakulisowych negocjacji mających zaskarbić przychylność kukizowców (posłem sprawozdawcą tej nowelizacji był przecież Jarosław Sachajko), którzy wielokrotnie wspierali swoimi głosami niepewne losy inicjatyw legislacyjnych rządzącej koalicji, oraz ówczesnych konfederatów (inicjatywę poselską poparł sam Grzegorz Braun), którzy mogli być potencjalnymi koalicjantami powyborczymi. W obu tych środowiskach aktywne było (i wciąż jest!) silne lobby właścicieli detektorów metali, których wdzięczność miała zostać zdyskontowana przy urnie wyborczej.

Istnieje realna groźba, że hojnie oferowane przez polskie państwo pieniądze przyciągną przemytników

O dziwo tak niechlubny kontekst polityczny i oczywista szkodliwość tej nowelizacji nie wzbudziły jakiegoś „obrzydzenia" w nowej większości sejmowej, która konsekwentnie ignorowała apele protestacyjne dyrektorów muzeów archeologicznych, Konferencji Dziekanów i Dyrektorów Wydziałów i Instytutów Archeologii Akademickiej oraz Stowarzyszenia Naukowego Archeologów Polskich. Tylko silne wsparcie Senatu pozwoliło dwukrotnie (w 2024 i 2025 r.) odsunąć o rok wejście tej groźnej zmiany w życie.

Ministerstwo wciąż ignoruje też jednoznaczną opinię profesjonalnych badaczy świadectw archeologicznych – w tym również Rady Ochrony Dziedzictwa Archeologicznego powoływanej przecież przez Ministra. Ta pasywność nie wynika tylko z braku stosownej determinacji, bo moje doświadczenia z rozmów z pracownikami ministerstwa wyraźnie wskazują, iż panuje tam niechęć w stosunku do prób zapobieżenia utracie kontroli nad rzeszą amatorskich przeszukiwaczy łąk, pól i lasów. Niektórzy urzędnicy ze zrozumieniem podchodzą do ich działalności, wspominając czasem, że to też są wyborcy, którzy mają prawo realizować swoje specyficzne hobby. Toteż trzy lata upłynęły na starannym pozorowaniu działań zapobiegawczych.

Ta nowelizacja zapewnia detektorystom, zwanym też adekwatnie „saperami", dostęp do ukrytych w ziemi zabytków znacznie łatwiejszy od zawodowych badaczy naszych pradziejów. W przeciwieństwie do dyplomowanych archeologów ci amatorzy nie będą musieli składać żadnych dokumentów i czekać na stosowna decyzję konserwatora wojewódzkiego, bo wystarczy, że czując nagłą potrzebę pobiegania z wykrywaczem dokonają zgłoszenia internetowego przez „aplikację mobilną udostępnioną przez ministra" (jak stanowi nowelizacja). A że takiego systemu nie ma i pewnie długo jeszcze nie będzie, to słusznie będą mogli uznać, że wina leży po stronie ministerstwa, co zapewnia im swobodę działania.

Najdziwniejsze jest to, że nowelizacja nakłada na ministerstwo obowiązek płacenia za wydłubane z ziemi zabytki. Za te najcenniejsze będzie się należała nawet czterdziestokrotność średniej płacy! Zatem skarb państwa, które jest wszak prawnym właścicielem wszystkich spoczywających w ziemi zabytków, będzie nagradzał ludzi, którzy bezceremonialnie rozgrabiają jego majątek.

Czy ja jestem prawniczym ignorantem, czy też ta nowelizacja jest bezczelną próbą otworzenia kasy państwowej przed spryciarzami, którzy stworzą sobie źródło dochodów z wydłubywania z ziemi co ważniejszych zabytków, stanowiących wszak nasze wspólne dobro?

Nienaukowe wyszukiwanie zabytków metalowych stanie się dla wielu rzekomych „pasjonatów pradziejów" zyskownym procederem realizowanym pod parasolem zmienionego „pod nich" prawa.

Obawy budzi perspektywa milionowych konsekwencji budżetowych. Można się spodziewać tysięcy finansowych roszczeń detektorystów/saperów oraz konieczności wypłacenia dużych sum powoływanym przez ministra rzeczoznawcom, którzy zainkasują sowite pieniądze za każdą swoją opinię o przyniesionym im przedmiocie, bez względu na jego wartość.

Co gorsza, oprócz legalizacji już przecież trwającego rabunku polskich zasobów archeologicznych, istnieje też realna groźba, że hojnie oferowane przez polskie państwo pieniądze przyciągną przemytników. Będą oni szmuglować do Polski łatwe do spieniężenia zabytki z państw, gdzie takich zysków nie da się legalnie osiągnąć i gdzie ochrona konserwatorska jest instytucjonalnie słaba lub też chwilowo osłabiona na przykład przez działania wojenne, co ma dziś miejsce na bogatej archeologicznie Ukrainie.

Stworzy to podłoże do powstania skoncentrowanej na Polsce międzynarodowej sieci powiązań o charakterze mafijnym.

Jeżeli bowiem wystarczy sama deklaracja „właściciela" dostarczonych służbie konserwatorskiej zabytków, że znalazł je gdzieś w Polsce, to należy się spodziewać napływu przedmiotów egzotycznych, które zostaną zaoferowane ministrowi spełniającemu oficjalnie funkcję „pasera" na międzynarodowym rynku nielegalnego obiegu znalezisk archeologicznych.

Na pewno przyciągnie to do Polski egzotyczne „importy", które mogą radykalnie zafałszować cierpliwie budowaną od ponad stu lat wizję naszych pradziejów. Zalegalizowane przez ministerialne nagrody i dyplomy przedmioty te staną się bowiem częścią kolekcji muzealnych, kusząc nieroztropnych archeologów możliwością sformułowania odkrywczych, a nawet i rewolucyjnych hipotez, które sprawią, że nasze pradzieje coraz bardziej będą nabierać cech *historical fiction*.

O zgrozo, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego zamiast stać murem na straży owego dziedzictwa, nie potrafi skutecznie zastopować jawnego zagrożenia.

Nie podejmując skutecznych działań, Ministerstwo Dziedzictwa Narodowego sprzeniewierza się swojemu podstawowemu obowiązkowi ochrony nieodtwarzalnych zasobów dziedzictwa archeologicznego przed rabunkową eksploracją przez amatorów biegania po polach i lasach z wykrywaczami metali.

Czy jest to tylko karygodna niefrasobliwość, czy może wciąż trwające uwikłanie polityczne, które każe nie antagonizować sejmowej prawicy, która przedkłada źle rozumianą wolność jednostki nad interes narodowy? Niech Pani Minister Cienkowska wreszcie oprzytomnieje i podejmie rzeczywistą próbę zapobieżenia sytuacji, która przyniesie Polsce tylko międzynarodowy wstyd! ●

Przemysław Urbańczyk
Mediewista, archeolog, pracuje w Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego.

• **Teksty w dziale Opinie wyrażają poglądy autorów i nie muszą odzwierciedlać stanowiska redakcji**

eprasa.pl 168710843e

Alfabet Michnika

Ruszyliśmy z posad bryłę świata

„Gazeta Wyborcza” to wielka przygoda mojego życia.

Michnik

Redakcja początkowo mieściła się w innym miejscu, choć niedaleko ul. Czerskiej, bo w żłobku przy Iwickiej. To była siedziba przejściowa. Dobrze pamiętam ten okres, bo to była niezwykła przygoda, wszyscy mieliśmy wtedy poczucie, że zakładając „Gazetę Wyborczą”, ruszamy z posad bryłę świata. Że to moment, który zmienia historię.

Napisałem wtedy wstępniak na jedynkę, że to koniec stalinowskiego komunizmu.

To był szok, obróciła się cała scena historyczna, zaczęliśmy żyć w świecie, którego nie znaliśmy i czuliśmy, że tak wiele od nas zależy.

Gazeta to wielka przygoda mojego życia, przygoda wielu osób i przygoda polskiej demokracji. To był pierwszy razy w historii Polski, kiedy powstał tak mocny, wyrazisty i wiarygodny dziennik.

Jak szliśmy na obrady Okrągłego Stołu, to od początku zakładaliśmy, że chcemy odzyskać legalną „Solidarność”, a jednocześnie wiedzieliśmy, że trzeba będzie za to czymś zapłacić. Tą ceną była legitymizacja reżimu komunistycznego. Legitymizacja miała polegać na tym, że skoro przystąpimy do wyborów, wezwiemy do udziału w nich, to tym samym zalegitymizujemy reżim. Trochę nas to bolało, ale po latach beznadziei była szansa, że jakoś z tego wyjdziemy. Przy Okrągłym Stole wynegocjowaliśmy, że na czas kampanii opozycja musi mieć jakieś swoje pismo, władz się zgodziła – tak powstała Gazeta. Pozostawało pytanie, kto zostanie naczelnym.

Pamiętam dość długą rozmowę z Bronisławem Geremkiem, w trakcie której zastanawialiśmy się, kto będzie najlepiej pasował do tej roli. To była nasza pierwsza legalna instytucja, więc sprawa była poważna. Musiał być to ktoś znany w środowisku „Solidarności” i podziemia, ale także ktoś, kogo przełknie komuna. Ale musiał to być też ktoś, kto będzie miał zaufanie Lecha Wałęsy. Geremkowi z tej kalkulacji wyszło, że powinienem być to ja. Wałęsa zareagował optymistycznie: „Oczywiście, Adaś, to świetny jest pomysł! Nadajesz się”.

• **Redakcja początkowo mieściła się w innym miejscu, choć niedaleko Czerskiej. W żłobku na ul. Iwickiej. To była siedziba przejściowa** FOT. SŁAWOMIR SIERZPUTOWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

To był szok, obróciła się cała scena historyczna, zaczęliśmy żyć w świecie, którego nie znaliśmy i czuliśmy, że tak wiele od nas zależy

Wtedy władza bardzo liczyła się z Kościołem. Przypuszczam, że gdyby spytała się prymasa Glempa, czy ja mogę zostać naczelnym, to powiedziałby, że nie. Ale tak się stało, że nikt go nie spytał. Dlaczego? Ponieważ podczas obrad Okrągłego Stołu władza zmieniła ocenę Jacka Kuronia i mnie. Najpierw byliśmy najgorsi, mówili, że nie wolno nas dopuścić do rozmów, że jesteśmy kontrrewolucyjni i że reprezentujemy to, co najgorsze. Od 1968 roku aktyw partyjny był wychowywany tak, że nic gorszego nie ma niż Kuroń i Michnik.

A przy Okrągłym Stole okazało się, że z nami da się gadać. Więc władza zaaprobowała moją kandydaturę, nie pytając o opinię Kościół.

Był moment, kiedy zastanawialiśmy się, co z drukiem. Do Stanisława Cioska, sekretarza KC PZPR, powiedziałem wtedy: „Panie Stanisławie, jak ja od was nie dostanę papieru, to wam tu dadzą jakiegoś taliba, na przykład Macierewicza, to wtedy z nim będziecie gadać.” Odpowiedział: „Ależ panie Adamie, oczywiście”. No i tak załatwiliśmy sprawę drukarni i Gazeta wystartowała.

W 1989 roku stało się coś innego, niż zakładaliśmy przy Okrągłym Stole. Wyniki wyborów nie zalegitymizowały władzy komunistów, czym się martwiliśmy, lecz ją zdelegitymizowały! W pełni demokratyczne wybory do Senatu i nasza wygrana oznaczały klęskę reżimu.

Następnego dnia rzecznik KC PZPR powiedział, że oni respektują ten wynik. W oczywistym sensie stała się rzecz niezwykła. Oznaczało to, że wszystko się zmieniło, choć niby nic się nie zmieniło, bo oni ciągle mieli propagandę, bezpiekę, administrację.

Ale zmieniło się wszystko, bo oto okazało się, że król jest nagi. Tylko ślepy mógł nie zauważyć, że wybory miażdżąco wygrała opozycja.

Matką chrzestną Gazety była Helena Łuczywo, ona to wszystko zorganizowała, była duszą, ciałem, umysłem i sumieniem całej redakcji. Ja byłem raczej komisarzem politycznym, dbałem o to, jakim językiem pisać o najbardziej kontrowersyjnych rzeczach, co wywoływało spory i dyskusje w redakcji. Mój głos był jednak ważny.

To też nie jest tak, że dla nas prace redakcyjne były czymś zupełnie nowym. Helena była w „Tygodniku Mazowsze”, ja byłem w kolegium NOW-ej i „Krytyki”. Natomiast przeskok był olbrzymi! To było widoczne do tego stopnia, że Krzysztof Kozłowski, jak się dowiedział, że zostałem naczelnym, powiedział, że to najgorsza decyzja Wałęsy, bo nie potrafię napisać tekstu krótszego niż na 30 stron. Musiałem się tego nauczyć. I się nauczyłem.

Cenzura była wtedy już bardzo łagodna. Pamiętam, jak byłem na konferencji w Paryżu z okazji rocznicy rewolucji francuskiej. Ktoś mnie spytał, jak to się dzieje, że siadamy do stołu z ludźmi, którzy wczoraj trzymali was w więzieniach, jak się dogadujemy. Przekonywałem, że to hiszpańska droga, nasza jedyna szansa. Dziennikarz „El Pais” zrobił wtedy ze mną wywiad o cenzurze, w którym opowiadałem, że oni nas tylko pilnują, żeby nie pisać o Związku Radzieckim i sojusznikach.

Gdy w obliczu przemian w Polsce Nicolae Ceaușescu rozesłał do wszystkich demoludów pismo, że trzeba w Polsce interweniować zbrojnie, bo do władzy dochodzi kontrrewolucja, odpowiedział mu Rakowski, jako pierwszy sekretarz KC PZPR. Pisał, że nie ma o tym mowy i sobie nie życzymy tego typu interwencji. Oba te teksty wydrukowałem w „Wyborczej”, ale zanim to się stało, zadzwoniłem do Rakowskiego. Powiedziałem: – Panie premierze, ja stawiam ten tekst, ale niech pan przypilnuje tych swoich towarzyszy z cenzury, żeby mi tego nie zatrzymali.

Bo to było bardzo niecenzuralne na tamte lata. Rakowski zapewnił, że „zobaczymy, co da się zrobić”. Ale ostatecznie nie zablokowali. To była bomba! Wielkie wydarzenie. Hit! Później Rakowski dziękował za to. Ale przecież wydrukowałem to, nie żeby dziękował mi sekretarz KC PZPR, tylko, żeby mieć świetny dziennikarski materiał. Byliśmy jedynym dziennikiem w bloku, który wydrukował coś podobnego.

Wydaje mi się, że to, co udało nam się w Gazecie, to zrównoważony sposób opowiadania historii.

Ostatnio na przykład Adam Krzemiński pisał o Wolfgangu Harichu. Świetny tekst! A kto wcześniej słyszał o Harichu? Niektórzy mogą powiedzieć, że podejmując takie niszowe tematy, zamykamy się w wieży z kości słoniowej, że kogo to obchodzi.

Otóż nie, jeśli chcemy budować pewną wrażliwość historyczną i kulturową, to trzeba proponować różne teksty. Bo ten, kto przeczyta np. tekst o Henrym Millerze, który też ostatnio wydrukowałem, będzie bogatszy od tego, kto tego tekstu nie przeczyta. ●

Adam Michnik

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY
Kraj/34413996

Alfabet Michnika

Cykl rozmów, w którym każda litera alfabetu inspiruje osobistą opowieść o ideach, wartościach i decyzjach

Co piątek czytaj w Wyborczej
lub oglądaj na kanale YouTube
AleHistoriaWideo:

Zeskanuj kod

1 RP

eprasa.pl 168710843e

Tajny projekt ustawy o książce

KONIEC TANICH NOWOŚCI OCHRONI RYNEK?

Rabat na nowości do 5 proc., na targach do 15 proc. Dopłaty do abonamentów lub czekanie rok. „Wyborcza” dotarła do projektu ustawy o książce.

Wojciech Szot

Macie pod ręką nową książkę? Spójrzcie na cenę. Na moim biurku leży „Uczeń” Ryzińskiego. Na okładce – 59,90 zł. Za 300 stron w miękkiej oprawie.

W sieci kupię go za 37,37 zł, czyli prawie 38 proc. taniej.

Ile zapłacimy za taką premierę po wejściu w życie ustawy o ochronie rynku książki? 59,90 zł? 75? A może 45? Zwolennicy jednolitej ceny książki mówią, że będzie taniej. Krytycy – że tyle samo albo drożej.

Łączy ich to, że od miesięcy spierają się o nieopublikowany projekt ustawy. „Wyborcza” do niego dotarła.

ZACZNIJMY OD CHRONOLOGII I PROCEDUR

To ważne, żebyśmy wiedzieli, o jakim projekcie mówimy. I co może się z nim wydarzyć.

Projekt ustawy, do którego dotarła „Wyborcza”, został ukończony pod koniec sierpnia tego roku – wskazują na to odwołania do ustaw uchwalonych w tym okresie i powoływanie się na nieaktualny tekst jednolity ustawy o informatyzacji – nowy ogłoszono 23 września.

Zgadzałoby się to z chronologią.

21 września ministra Marta Cienkowska ogłosiła, że podpisała wniosek o wpisanie projektu do wykazu prac legislacyjnych rządu.

27 października Cienkowska mówiła „Kulturze Liberalnej”, że projekt jest przed wpisem, a uwagi z innych resortów dopiero spływają.

Do dzisiaj – tekst powstał 26 listopada – projekt wciąż nie został opublikowany przez Rządowe Centrum Legislacji.

A teraz jeszcze o procedurze.

Warto pamiętać, że samo wysłanie wniosku przez ministrę do zespołu nie uruchamia siedmiodniowego odliczania do zakończenia konsultacji. Taki wniosek trafia najpierw do przewodniczącego Zespołu do spraw Programowania Prac Rządu.

Przewodniczący Zespołu Grzegorz Karpiński może też sam zdecydować o wpisie lub odmowie. Od złożenia wniosku minęły ponad dwa miesiące. Ile jeszcze może potrwać oczekiwanie? Przepisy nie wyznaczają terminu na podjęcie decyzji.

Wniosek?

Wersja, która trafi do konsultacji, może się różnić od wersji, do której dotarła „Wyborcza”.

A projekt też wcale nie musi do nich trafić. I może nigdy nie zostać opublikowany.

SKĄD SIĘ WZIĘŁA USTAWA O OCHRONIE RYNKU KSIĄŻKI?

Próby uregulowania cen książek mają dłuższą historię niż obecny spór. Projekty przygotowane z udziałem Polskiej Izby Książki trafiały do Sejmu w 2015 i 2017 r. za sprawą posłów PSL. Ten z 2015 r. przeszedł pierwsze czytanie. Sejmowa podkomisja nie dokończyła jednak prac przed końcem kadencji. W 2021 r. PIK przedstawił kolejną propozycję, która nie stała się przedmiotem prac parlamentarnych.

W lutym 2025 r. ówczesna ministra kultury Hanna Wróblewska powołała Zespół ds. pola literackiego. Na jego czele stanęła Agata Diduszko-Zyglewska, doradczyni w resorcie. W pracach uczestniczyli m.in. Grzegorz Jankowicz z Instytutu Książki, Jacek Dehnel z Unii Literackiej i Rafał Lisowski ze Stowarzyszenia Tłumaczy Literatury. W kwietniu odbył się Okrągły Stół Rynku Książki.

• Resort zakłada, że gdy księgarnie stacjonarne przestaną tracić klientów na rzecz sklepów oferujących większe rabaty, sprzeda się w Polsce więcej książek. Na zdjęciu minister kultury i dziedzictwa narodowego Marta Cienkowska

FOT. DAWID ŻUCHOWICZ / AGENCJA WYBORCZA.PL

Jednym z punktów wyjścia był raport „Jeszcze książka nie zginęła?” Polskiej Sieci Ekonomii, przygotowany na zlecenie Instytutu Książki. Według jego autorów czterej najwięksi dystrybutorzy kontrolowali około 80 proc. rynku hurtowego.

Wydawcy skarżyli się na wysokość rabatów, opłaty pobierane m.in. za promocję i utrudniony dostęp do danych sprzedażowych.

W listopadzie 2025 r. resort zapowiedział trzy filary ustawy – jednolitą cenę detaliczną, ograniczenie rabatów między firmami i raportowanie sprzedaży. We wrześniu 2026 r. przedstawił nowy filar dotyczący wynagrodzenia autorów i tłumaczy.

PROJEKT USTAWY O OCHRONIE RYNKU KSIĄŻKI

Zgodnie z projektem, do którego dotarła „Wyborcza”, cenę książki ustalałby wydawca, a dla książek wydanych za granicą i wprowadzanych na polski rynek – importer.

Jednolita cena książki obowiązywałaby sprzedawców już w okresie przedsprzedaży i jeszcze przez 12 miesięcy od premiery.

Z działania ustawy wyłączone byłyby podręczniki, materiały edukacyjne i ćwiczeniowe. Objęłaby zaś książki dołączane do gazet, co jest obecnie, z innych przyczyn, zanikającą praktyką.

Ustawa nie wyłącza też książki artystycznej i wydawanej w niewielkich nakładach, a także katalogów wystaw, które dzisiaj (o ile w ogóle są wydawane) często są przeceniane tuż po jej zakończeniu.

Zmiana jednolitej ceny mogłaby być możliwa jedynie w przypadku zmiany stawki VAT. Wówczas aktualizacja byłaby obowiązkowa, przy zachowaniu dotychczasowej kwoty netto. Po roku księgarnia odzyskiwałaby swobodę przeceny dla czytelników.

GDZIE BĘDZIE TANIEJ?

Zgodnie z projektem księgarze będą mogli udzielać czytelnikom rabatu w wysokości maksymalnie 5 proc. Na targach mógłby on wynosić 15 proc.

Tutaj resort zabezpiecza się przed możliwą pomysłowością rynku książki. Otóż targi to według projektu wielodniowe i stacjonarne wydarzenia, na których książki sprzedaje co najmniej dziesięciu sprzedawców nienależących do tej samej grupy kapitałowej.

Innymi słowy – Empik nie może uruchomić w swoich salonach niekończących się targów książki z udziałem wydawców, którzy należą do GW Foksal. A Świat Książki podobnego wydarzenia z udziałem wydawców należących do Dressler Dublin.

Z projektu wynika, że na jednodniowych kiermaszach wydawcy nie będą mogli oferować zniżek powyżej 5 proc.

Do 20 proc. upustu będą mogły dostać wskazane w projekcie instytucje kultury i oświaty i uczelnie. Do 30 proc. – biblioteki. W obu przypadkach warunkiem jest niepobieranie opłat za wypożyczanie książek.

Biblioteka mogłaby zatem kupić nowość za 35 zł zamiast za 50 zł. To zaskakująca zmiana, bo większość bibliotek kupuje dzisiaj książki z dużo większymi rabatami.

Promocje się nie sumują, a więc biblioteka kupująca na targach nie mogłaby dodać rabatu bibliotecznego do targowego.

1 RP

eprasa.pl 168710843e

CO Z PREMIERAMI W LEGIMI I NOVELIŚCIE?

Czy nowe e-booki i audiobooki znikną z abonamentów na rok? Artykuł 8 ust. 5 projektu mówi wprost o usługach dających dostęp do książek za okresową opłatą, czyli abonamentach.

Przez pierwsze 12 miesięcy danego wydania także w takim serwisie książki nie wolno byłoby udostępnić poniżej jednolitej ceny (z dopuszczalnym 5-procentowym rabatem). Przepis obejmuje również powieści opublikowane wyłącznie jako e-book (bez wydania papierowego) oraz audiobook nagrany jako samodzielna premiera.

Resort przywołuje w uzasadnieniu serwisy z filmami na żądanie, w którym abonenci płacą za dostęp do katalogu, lecz za konkretne premiery dopłacają albo czekają, aż wejdą do podstawowej oferty. Podobną decyzję mogłyby podjąć Legimi, Novelist i inne platformy.

Sprzedaż nowych e-booków „a la carte" (na kopie) wciąż byłaby możliwa, oczywiście po cenie okładkowej (ustalanej dla e-booka oddzielnie od wersji papierowej).

Projekt jednak nie wyjaśnia, jak przypisać jednemu audiobookowi część wspólnej miesięcznej opłaty. Jeśli więc mamy abonament za 50 zł, to czy możemy wysłuchać w jego ramach audiobooka, którego cena okładkowa wynosi 45 zł? Ustawa nie rozstrzyga też, kiedy odsłuch audiobooka staje się już udostępnieniem kopii.

To istotne dla platform, które de facto sprzedają godziny słuchania, oraz dla twórców wynagradzanych od liczby udostępnień.

ULUBIONE SŁOWO RYNKU KSIĄŻKI: „RABAT"

Projekt proponuje limit 45 proc. rabatu „w łańcuchu dostaw książki".

Co to znaczy?

W ciągu roku od premiery przy jednolitej cenie 60 zł żadna firma – od wydawcy do księgarni – nie powinna sprzedać książki do następnej firmy za mniej niż 33 zł.

A co po roku? Tu się pojawia mechanizm, którego w dotychczasowych zapowiedziach nie było.

W drugim roku książka mogłaby być już przeceniana w detalu, ale między firmami nadal obowiązywałby limit 45 proc. Co prawda wydawca mógłby zmienić cenę książki (tzw. okładkową) i mógłby ją bezpośrednio sprzedawać czytelnikom z rabatem 50 proc., ale do innej hurtowni wciąż musiałby dawać rabat najwyżej 45 proc.

Resort uzasadnia ten dodatkowy rok obawą, że dystrybutorzy odbiją sobie niższe upusty na nowościach, żądając natychmiast znacznie wyższych rabatów na nieco starsze książki.

Osobny przepis zakazuje pobierania dodatkowych opłat „w łańcuchu dostaw książki, w szczególności opłat z tytułu dystrybucji i promocji książki". Ma to chronić wydawcę, od którego po wynegocjowaniu rabatu sprzedawca żąda jeszcze pieniędzy za ekspozycję książki.

Gdzie przebiega granica między dodatkową opłatą a osobno zamówioną usługą promocyjną, projekt nie wyjaśnia.

Zakaz opłat nie jest limitowany czasowo.

DWIE POŁĄCZONE ZE SOBĄ BAZY

Pierwszą, jawną, miałaby prowadzić Biblioteka Narodowa. Wydawcy i importerzy mieliby co najmniej 14 dni przed przedsprzedażą lub po prostu premierą książki zgłosić do niej m.in. cenę, nakład, formę i oczywiście dzienną datę wprowadzenia książki do obrotu.

Z tego rejestru dane przepływałyby automatycznie do drugiej bazy, Informatycznego Systemu Monitorowania Rynku Książki. Prowadziłby go minister kultury, a za dostarczenie i utrzymanie odpowiadałby prezes GUS. Każda objęta regulacją książka dostałaby swoje konto. Dopiero tam pojawiałyby się dane o transakcjach, dostępne w różnym zakresie dla dystrybutorów, wydawców czy autorów.

Co pół roku wydawcy, importerzy i dystrybutorzy mieliby wykazywać m.in. liczbę sprzedanych egzemplarzy papierowych, zwrotów i cyfrowych udostępnień oraz ceny, po których sprzedawali książki.

Raportować musiałaby również księgarnia – liczbę sprzedanych i zwróconych egzemplarzy papierowych oraz liczbę cyfrowych udostępnień.

Autorzy i tłumacze mogliby w takiej bazie bezpłatnie zobaczyć na specjalnym koncie dla własnego tytułu m.in. liczbę sprzedanych przez wydawcę egzemplarzy w hurcie i detalu.

Już dziś prawo autorskie (art. 47) zobowiązuje, z określonymi wyjątkami, wydawców do informowania autorów o przychodach i należnym wynagrodzeniu. Nowością byłby dostęp do danych pochodzących również z dalszych ogniw sprzedaży.

Jak często GUS informowałby o wynikach? Ocena skutków regulacji (OSR) zapowiada coroczną publikację zbiorczych danych.

DLA KOGO 10 PROC., DLA KOGO 3

Co najmniej 10 proc. dla autora i 3 proc. dla tłumacza – tak resort przedstawiał jesienią czwarty filar projektu. W artykule 30. obie stawki poprzedza jeden warunek. Stosuje się je, jeżeli strony uzależniły wysokość wynagrodzenia od liczby sprzedanych egzemplarzy lub kopii.

Jeżeli autor podpisał umowę na ustaloną kwotę za utwór, ustawa nie zamienia tej kwoty na tantiemy.

Przy cenie jednolitej 60 zł za sprzedany papierowy egzemplarz autor dostawałby co najmniej 6 zł, a tłumacz – 1,80 zł. Oczywiście brutto.

O ile większość autorów ma umowy „tantiemowe", tak w przypadku tłumaczy jest to jednak bardzo rzadkie – w badaniu Stowarzyszenia Tłumaczy Literatury za lata 2023-2024 aż 691 z 721 opisanych umów nie przewidywało tantiem od sprzedaży.

Co z tłumaczami, którzy rozliczają się za objętość przekładu?

Projekt przewiduje, że za arkusz, czyli 40 tys. znaków ze spacjami, przysługiwałaby im co najmniej jedna szósta minimalnego wynagrodzenia. Przy płacy minimalnej na rok 2027 (4950 zł) byłoby to 825 zł za arkusz.

To o 25 zł więcej niż mediana stawki za przekład z angielskiego w badaniu STL.

CO MINISTERSTWO POLICZYŁO W OCENIE SKUTKÓW REGULACJI

Resort zakłada, że gdy księgarnie stacjonarne przestaną tracić klientów na rzecz sklepów oferujących większe rabaty (a więc – w domyśle – księgarni internetowych), sprzeda się w Polsce więcej książek.

W wariancie nazwanym pesymistycznym sprzedaż miałaby wzrosnąć o 5 proc. W optymistycznym – o 16 proc.

Projekt ustala limity wydatków na działania GUS-u w łącznej wysokości 12,2 mln zł, w tym po 2,5 mln zł w pierwszych dwóch latach. Biblioteka Narodowa miałaby prowadzić swój rejestr z własnych środków. Kosztu nowych obowiązków Inspekcji Handlowej resort nie oszacował. Nie oszacowano też kosztu czasu pracy księgarzy ani nakładów na dostosowanie ich programów księgowych i magazynowych do obowiązków, które nakłada na nich projekt.

PROJEKT, KTÓRY DZIELI

Projekt ustawy nie różni się od przewidywań. Jego zwolennicy uważają, że zwiększy sprzedaż książek i poprawi sytuację na rynku. Przeciwnego zdania jest jednak wielu wydawców.

„Jestem za jednolitą ceną książki, ale tylko w połączeniu z opartym na wartościach podziałem zysków z książki i ustalonymi rabatami na poszczególnych etapach dystrybucji książki" – mówił „Wyborczej" Marek Korczak, prezes wydawnictwa Czarna Owca.

Zgodnie z projektem, do którego dotarła „Wyborcza", cenę książki ustalałby wydawca, a dla książek wydanych za granicą i wprowadzanych na polski rynek – importer. Jednolita cena książki obowiązywałaby sprzedawców już w okresie przedsprzedaży i jeszcze przez 12 miesięcy od premiery

Zdaniem Soni Dragi, prezeski Federacji Wydawców Europejskich, „Tam, gdzie nie ma regulacji, rynek się monopolizuje".

„Najważniejszy uczestnik rynku książki, czytelnik, nie może być ofiarą takich działań" – tak w maju Maciej Makowski z wydawnictwa Prószyński i s-ka uzasadniał w „Fakcie" swój sprzeciw wobec jednolitej ceny książki. Wydawca działający na rynku od lat 90. obawiał się, że czytelnik pozbawiony promocji kupi mniej książek.

21 października, w przeddzień krakowskich targów, Porozumienie Wydawców Książek, do którego należy m.in. Prószyński i s-ka, rozpoczęło kampanię „Nie podnoście Polakom cen książek". Ostrzegało, że po wprowadzeniu ustawy za 100 zł kupimy dwa tytuły zamiast trzech.

Zdaniem wydawców z likwidacji promocji i przecen nie wynika też, że zaoszczędzone na niej pieniądze wrócą do wydawnictwa lub do autora. Gdy spadnie liczba sprzedanych egzemplarzy, nawet twórca z wyższą stawką za egzemplarz może zarobić mniej, uważają wydawcy przeciwni ustawie.

Ministerstwo zarzuciło organizatorom kampanii dezinformację. Rzecznik resortu Piotr Jędrzejowski przekonywał, że kiedy zniknie potrzeba przeceniania książek w dniu premiery, wydawcy ustalą bardziej realistyczne ceny okładkowe.

Szczególnie wyraźnie podział widać na rynku audiobooków. Po targach w Krakowie Marcin Gontarz z Pick a Voice napisał na LinkedIn, że wielu wydawców, z którymi pracuje, przed decyzją o nagraniu pyta, czy ma prawa do streamingu. Z udostępniania nagrań w abonamencie pochodzi według Gontarza 83 proc. przychodów z książek, które sam ma w dystrybucji. „Rok bez nowości w abonamentach cofnie branżę literatury audio o rok, może dwa" – napisał Gontarz. Obawia się, że części audiobooków wydawcy w ogóle nie nagrają. W tej samej dyskusji Olaf Pietek, wcześniej związany ze Znakiem Horyzont, opowiedział się za krótszą karencją.

CO OCENIAŁ UOKIK I KIEDY PROJEKT TRAFI DO SEJMU

W czerwcu „Wyborcza" opisała opinię Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów o projekcie ustawy.

Urząd ostrzegał, że wyższe ceny nowości mogą zmniejszyć ich sprzedaż i czytelnictwo, a małym firmom będzie trudno rywalizować z dużymi sieciami zasobnością oferty.

W odpowiedzi Agata Diduszko-Zyglewska zarzuciła urzędowi, że pod nazwą przyszłych skutków reformy opisuje zjawiska, które występują już dziś. „Martwi nas, że Urząd praktycznie nie odnosi się do kosztów wojny rabatowej" – mówiła Joanna Gierak-Onoszko, ówczesna prezeska Unii Literackiej.

Ani resort, ani UOKiK nie udostępniły wówczas projektu przesłanego do zaopiniowania.

Z analizy projektu, który posiada „Wyborcza", wynika, że po uwagach UOKiK zostały w nim wprowadzone nieliczne korekty. Zmieniła się m.in. proponowana stawka dla tłumaczy – z co najmniej 1 do 3 proc. ceny książki.

23 października o publikację projektu ustawy wspólnie zaapelowało do premiera 14 organizacji. „Do tej pory rozmawiamy niestety głównie o założeniach i domysłach" – mówiła Joanna Gierak-Onoszko.

Gdyby ustawa weszła w życie zgodnie z zapisami w projekcie, rejestr Biblioteki Narodowej i system dostarczany przez GUS miałyby powstać do 31 października 2027 roku. W grudniu 2027 roku wydawcy mogliby zgłaszać pierwsze tytuły. Zasadnicza część ustawy miałaby wejść w życie 1 stycznia 2028 roku.

Książki wydane przed 1 stycznia 2028 roku pozostałyby poza ustawą. I na pewno byłyby w promocyjnych cenach.

Współpraca Magdalena Lis

REKLAMA
Kraj/34461370

eprasa.pl 168710843e

Witamy w Polsce

Cykl Witamy w Polsce tworzy zespół kilkudziesięciu reporterów „Wyborczej" pracujących w redakcjach w całym kraju.

SFORA Z RACULI

– Gdy znalazłem tego człowieka, moje psy lizały mu rany – twierdził przed sądem Piotr M., któremu grozi dożywocie. Zapisy z karty zawodowego kierowcy pozwoliły śledczym podważyć linię obrony oskarżonego.

MAJA SAŁWACKA

Przed Sądem Okręgowym w Zielonej Górze toczy się proces Piotra M.. 54-letni były policjant wydziału kryminalnego zielonogórskiej komendy jest oskarżony o doprowadzenie do śmierci 46-letniego Marcina [art. 156 Kodeksu karnego].

W październiku 2025 roku sfora psów Piotra M. śmiertelnie pogryzła mężczyznę, gdy zbierał grzyby. Mieszańce owczarka belgijskiego zdarły ubranie i oskórowały swoją ofiarę. Mężczyzna zmarł w szpitalu. Wcześniej lekarze amputowali mu nogi.

Prokurator zebrał w 16 tomach akt dowody na to, że były policjant, właściciel amatorskiej strzelnicy w zielonogórskiej Raculi, nie tylko wyszkolił psy, by były agresywne, ale stracił nad nimi kontrolę. Psy stały się równie niebezpieczne jak użycie broń.

– Piotr M. zdawał sobie sprawę z agresji swoich psów. Gdy próbował je sprzedać, w ogłoszeniach pisał, że są to psy bojowe, „gryzą na rękaw" – mówi prokurator Robert Gabryszak.

Piotrowi M. grozi dożywocie.

MARCIN WRACAŁ DO DOMU, ZATRZYMAŁ SIĘ NA GRZYBY

Bliscy Marcina z rodzinnych Puław przyjechali do sądu tylko raz. Odchorowali to. Piotr M. nie wykazał skruchy, nie przeprosił. Wnosił o uchylenie aresztu, bo źle znosi samotność. Przez dwie kolejne wokandy składał wielogodzinne wyjaśnienia, które mają przekonać sąd, że był dobrym opiekunem psów, a one są wyjątkowo łagodne. Mówił o karmieniu psów słoniną, kurzymi żołądkami, setkami jaj. O spaniu w ich kojcach, wspólnych kąpielach.

O dniu, w którym psy zagryzły Marcina, powiedział tylko kilka zdań.

– Nie mamy siły, by przetrwać te wielogodzinne brednie. Ojciec Marcina po ostatniej wizycie w Zielonej Górze zasłabł. To dla nas zbyt wiele – tłumaczy Joanna, partnerka Marcina. Razem z ojcem wynajęli dwie niezależne kancelarie adwokackie. Jedną spoza miasta, by mieć pewność, że adwokat nie zna się z miejscową policją.

– Chciałabym się dowiedzieć, dlaczego M. nie podał Marcinowi szklanki wody. Prosił go o to. Mógł chociaż zwilżyć mu usta, ulżyć – mówi Joanna. – Piotr M. nie dostrzega, że zniszczył nam życie. Zabrał nam człowieka, którego tak bardzo kochaliśmy.

Na rozprawie w piątek 20 listopada M. zastrzegł, że nie chce odpowiadać na pytania adwokatki bliskich ofiary.

Obronę opiera na tezie, że ktoś w zemście wypuścił psy, bo ludzie mieszkający w okolicy sprzeciwiali się jego strzelnicy. W sądzie zaprzecza, że to jego psy pogryzły Marcina. Choć w ranach ofiary znaleziono DNA właśnie tych psów.

– Gdy znalazłem tego człowieka, moje psy lizały mu rany – opowiada.

Biegły medycyny sądowej podczas sekcji zwłok znalazł ponad 50 ran szarpanych i kąsanych. Marcin został przywieziony do szpitala z rozległą martwicą kończyn i rozwijającą się sepsą.

BYŁO CHŁODNO, MARCIN LEŻAŁ NAGI, PSY ZDARŁY Z NIEGO UBRANIE

12 października 2025 roku pogoda była jesienna, ok. 14 stopni Celsjusza, wiał wiatr, było pochmurnie. Marcin zebrał kilka grzybów, włożył je do reklamówki. W południe wysłał zdjęcia Joannie.

Był zawodowym kierowcą, wracał z zagranicznego kursu. Pauzę wymusił tachograf. Marcin zaparkował ciężarówkę w miejscu obsługi podróżnych przy południowym węźle na S3, na wysokości Zielonej Góry. Poszedł do lasu, który graniczy ze strzelnicą Piotra M. Tam dopadły go psy. Prawdopodobnie próbował się bronić, ale to jeszcze bardziej rozsierdziło zwierzęta. Gryzły go po nogach i rękach.

Ok. godz. 13.30 Marcinowi cudem udało się zadzwonić pod numer alarmowy 112, choć nie miał sprawnych palców, bo psy wygryzły mu ścięgna i mięśnie, oskórowały palce. Mówił, że „psy zjadają go żywcem", że słyszy strzały, jest blisko strzelnicy. Dyspozytor wpisał zgłoszenie do bazy. Dostrzegł je dyżurny II komisariatu policji w Zielonej Górze. Zadzwonił do M. ze służbowej komórki, żeby sprawdził, czy to nie jego psy gryzą człowieka.

M. strzelał w tym czasie z broni krótkolufowej. Był zajęty treningiem. Planował także strzelanie z broni długolufowej. Miał na uszach profesjonalne słuchawki, które tłumią hałas pistoletu, ale świetnie zbierają dźwięk z okolicy. Dobry sprzęt potrafi wychwycić szelest liści z odległości 150 metrów. Podobne słuchawki M. ma na zdjęciach na Facebooku.

Między seriami kilkunastu wystrzałów, musiał przeładować broń. Czy wtedy, w ciszy nie mógł usłyszeć wołania Marcina, ujadających psów?

– To było ponad 300 metrów, niczego nie słyszałem – mówi „Wyborczej" na sądowym korytarzu. Przed sądem zeznaje, że słyszał szczekające psy, kilka razy sprawdzał, czy są w swoich kojcach.

Joanna w to nie wierzy. – Mam przeczucie, że wszystko słyszał i godził się na to. Traktował Marcina jak włamywacza, któremu psy odgryzły uszy – mówi.

Prokurator Gabryszak odległość wyliczył na maksymalnie 120 metrów. Dowodów, by M. słyszał wołanie Marcina, nie znalazł. Śledztwo przejął po trzech dniach, gdy trafiło do okręgu, bo Marcin umarł. Do tego czasu nie zabezpieczono słuchawek, w których strzelał M. Śledztwo prowadzili policjanci z komendy.

W piątek 20 listopada sąd odczytał wyjaśnienia Piotra M., które składał, gdy prokurator stawiał mu zarzuty. Oskarżony opowiadał jak znalazł Marcina. Kilkukrotnie podkreślał, że był nagi, miał odsłonięte genitalia, a ubrania były odłożone obok – koszula, skarpetki.

– Nie było na nich śladów krwi – zaznaczał sugerując, że Marcin musiał je zdjąć przed atakiem psów. Podobnie miał odłożyć reklamówkę z grzybami.

M. sugerował, że Marcin mógł celowo prowokować psy, bo jego rysopis zgadza się z rysopisem mężczyzny, którego próbował zatrzymać pół roku wcześniej. Tłumaczył, że od pewnego czasu, ktoś przychodził pod ogrodzenie, by celowo rozwścieczyć psy.

Według M. mężczyzna ubierał maskę imitującą głowę psa, w erotycznym stylu. Tłumaczył, że można takie kupić w sex-shopie, są noszone na paradach równości. Psy stawały się agresywne.

– Raz nakryłem go, ale zdążył uciec. Był podobnej postury do rannego mężczyzny, dobrze zbudowany, miał ok. 180 cm wzrostu. Widziałem go tylko od tyłu – wyjaśniał.

Maskę znalazł w lesie w kwietniu, ale nigdy sprawy nie zgłosił policji. Dopiero prokurator zabezpieczył ją w domu Piotra M., gdy ten siedział w areszcie. Badania DNA nie potwierdziły, że maska należała do Marcina.

Teoria, że już wcześniej szczuł psy definitywnie legła w gruzach po przejrzeniu tras Marcina. Okazało się, że 12 października Marcin był pierwszy raz w okolicy strzelnicy.

– Całe szczęście, że Marcin był zawodowym kierowcą. Wszystkie trasy, postoje, co do minuty, było zapisane na karcie kierowcy. Myślę, że inaczej Piotr M. robiłby z Marcina dewianta, który obnaża się przed psami i rozwścieczа je. To obrzydliwe – podkreśla Joanna.

Marcin leżał bez ubrania, bo psy przed atakiem zdarły je z niego. – Biegli w swojej opinii potwierdzili to zachowanie – mówi prokurator Gabryszak.

Przed sądem zapytał Piotra M., czy nadal podtrzymuje swoje sugestie. M. nie potwierdził już swoich domysłów.

– Po przejrzeniu akt, wie, że tych spraw nie należy łączyć. Ofiara nie była człowiekiem z psią maską – mówi Witold Majchrzak, obrońca Piotra M.

Oskarżony zostawia sobie furtki w obronie. Zna kodeks postępowania karnego, wie, jak prowadzi się śledztwa. W sądzie zwraca uwagę, że nie tylko ktoś celowo mógł wypuścić psy, by się zemścić, ale mogły to zrobić osoby, które korzystały ze strzelnicy. Wszak nie tylko on miał trening tego dnia. Miał rzekomo przyjechać klient, ale M. nie wie, kto nim był. – Ludzie wpisywali się do książki strzelań, dopiero potem za to płacili – wyjaśniał w sądzie. Przyjechać miał także dostawca słomy, potrzebnej do wypełnienia psich kojców.

To, że ktoś zniszczył ogrodzenie, zauważył dopiero w poniedziałek, dzień po wypadku i wtedy zgłosił to policjantom. – Do wieczora składał wyjaśnienia na komendzie, dopiero rano, w świetle dziennym zauważył,

eprasa.pl 168710843e

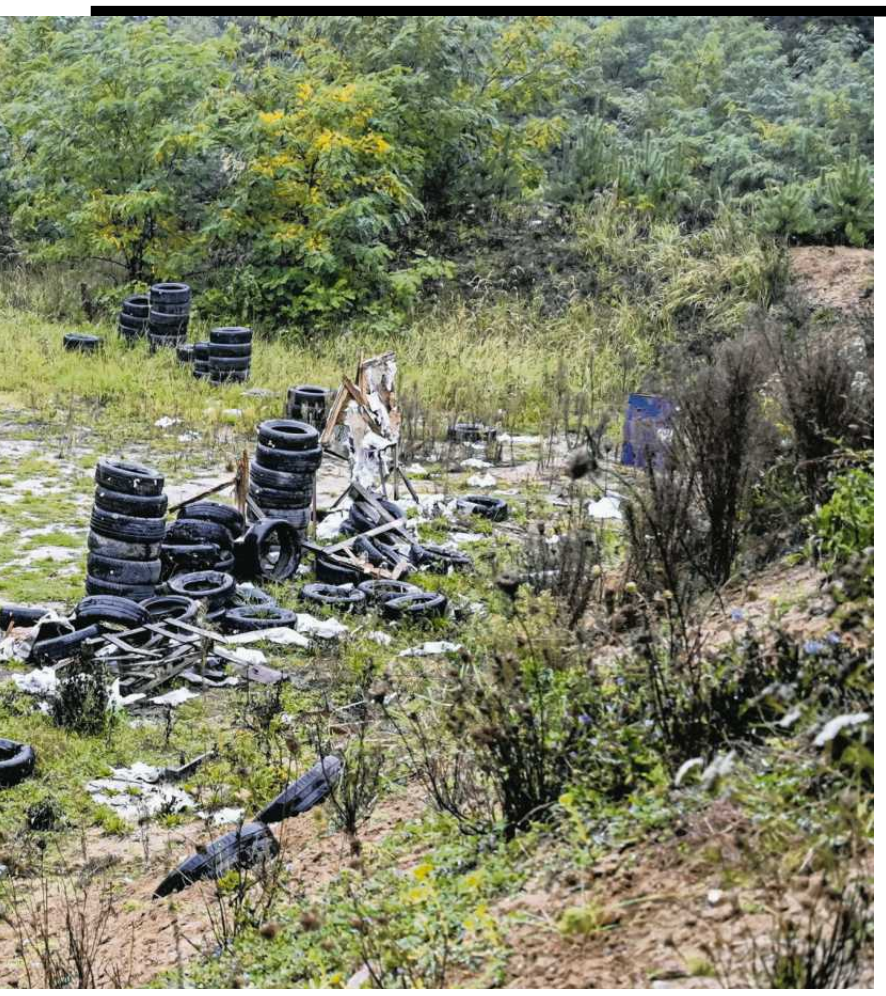

że ktoś musiał celowo rozszczelnić siatkę – tłumaczy mecenas Majchrzak.

Rodzina Marcina uważa, że M. miał dużo czasu, by zacierać ślady, mylić tropy. – Zatrzymano go dopiero dzień po śmierci Marcina, kilka dni po ataku psów. Mógł zrobić wiele, zwłaszcza że miał policyjną wiedzę operacyjną.

STRZELNICA MIAŁA BYĆ FORMĄ TERAPII.

Piotr M. amatorską strzelnicę założył w 2018 roku, za czasów rządu PiS. Z pracy w policji odszedł rok później. Przed sądem wyjaśniał, że chciał odreagować po latach służby, strzelnica miała być formą terapii. Interes okazał się dochodowy. Szkolili się w niej prywatnie policjanci, żołnierze Wojsk Obrony Terytorialnej, miłośnicy survivalu. Po przejrzeniu książki strzelań prokurator okręgowy wyłączył z pracy nad śledztwem cały zespół zielonogórskiej komendy.

Dziś prokuratura bada, czy M. zakładał strzelnicę legalnie. Do urzędników wpływały skargi mieszkańców na hałas. Ludzie bali się też, że kule trafią w spacerowiczów, bo kulchwyty ich zdaniem usypano niechlujnie.

Teren strzelnicy ochraniała sfora psów. Piotr M. sam wyhodował mieszańce owczarka niemieckiego i belgijskiego. Krzyżówka nie jest uznawana za rasę przez Polski Związek Kynologiczny, ale takie psy bywają wykorzystywane do obrony i ochrony mienia. Są bardzo skoczne, mają instynkt łowiecki. M. zeznawał przed sądem, że planował sprzedać je policji, klientom do Arabii Saudyjskiej. Psy jednak nie przeszły weryfikacji. M. dawał ogłoszenia w sieci. Z pięciu wyhodowanych

▲ **Zielona Góra, strzelnica w rejonie Raculi, gdzie psy zagryzły kierowcę ciężarówki**
FOT. WŁADYSŁAW CZULAK / AGENCJA WYBORCZA.PL

◀ **Były policjant Piotr M. jest sądzony za doprowadzenie do śmierci 46-letniego Marcina**
FOT. MAJA SAŁWACKA/ AGENCJA WYBORCZA

psów, dwa miał sprzedać. Komu, gdzie? W sądzie nie potrafił odpowiedzieć na te pytania.

Piotr M. nie zadzwonił po pomoc, gdy znalazł Marcina. Jako emerytowany policjant i surwiwalowiec potrafił szybko ustalić współrzędne geograficzne miejsca, w którym leżał Marcin. To pomogłoby w dojeździe kierowcy karetki. Ratownicy mogliby także zadzwonić do Piotra M., a ten wskazałby im, jak dojechać najkrótszą trasą.

Sędzia Szymon Hołówko dopytywał M., dlaczego wolał zadzwonić na komendę, a nie na pogotowie. – Różnica między telefonem 112, a dyżurnym policji jest zbyt duża, wiem to, gdy zgłaszałem kradzież – tłumaczył. Tyle że w tym przypadku priorytetem miał być szybki przyjazd pogotowia. W efekcie karetka dojechała po kilkudziesięciu minutach. W tym czasie Piotr M. zabrał dwa psy pilnujące ciała Marcina do kojców, rozpoczął poszukiwania trzeciego psa. Przy Marcinie zostali policjanci. – Powiedziałem, że jeśli to konieczne, można założyć opaskę uciskową – zeznawał.

MARCIN NIE BYŁ PIERWSZYM DOTKLIWIE POGRYZIONYM PRZEZ PSY PIOTR M.

Piotr M. nie miał litości dla osób, które bezprawnie wchodziły na teren strzelnicy. W lipcu 2024 roku jego psy zaatakowały mężczyznę. Kąsały go w uszy, ręce. Mężczyzna stracił część małżowiny, kawałki palców. Psy także zdarły z niego ubranie. Mężczyzna zdołał im jednak uciec. Nagiego, leżącego w wysokiej trawie, znalazła kobieta, która przechodziła niedaleko strzelnicy. Wezwała karetkę. Śledztwo, mimo ciężkich obrażeń mężczyzny, jednak umorzono, gdy okazało się, że pogryziony przez psy wcześniej zakradł się na strzelnicę po miedziane łuski z pocisków. Miał przy sobie wiatrówkę, ostrzelał zwierzęta.

Piotr M. wówczas pisał o zdarzeniu: „Psy wygrały, tylko tyle napiszę dla dobra psów. (...) Bandyta trafił do szpitala, wczoraj został wybudzony ze śpiączki, odebrał bardzo bolesną i surową lekcję. Czeka go proces, rehabilitacja i mam nadzieję, że wykorzysta drugą szansę na życie, którą dostał od moich psów, bo to dzięki nim nie umarł tam na łące" – tłumaczył. Przed sądem potwierdził, że zrobił taki wpis.

Prokurator uważa, że M. zdawał sobie sprawę z agresji i siły psów, wręcz tego od nich oczekiwał.

Biegli znaleźli przy kojcach psów klin, który służy do nauki szarpania. Był rozpruty, zniszczony. M. twierdzi, że spłowiał na słońcu, sam się rozpadł, gdy przestał go używać. – To była rzecz słabej jakości. Już po pierwszym razie Mariusz [także były policjant – red.], który szkolił moje psy, zabronił mi go używać, bo psy miały głowę w niewłaściwej, niezgodnej z fizjologią pozycji. Nie używałem tego później – zapewniał Piotr M.

– Dawał pan ogłoszenia, że psy są bojowe, potrafią „gryźć na rękaw"? – dopytał prokurator Gabryszak.

– Byłoby mi żal, gdyby trafiły do złych ludzi – odpowiedział Piotr M.

Kolejna rozprawa w grudniu. ●

wyborcza.pl

• **Więcej wiadomości znajdziesz na wyborcza.pl**

Nie mamy siły, by przetrwać te wielogodzinne brednie. Ojciec Marcina po ostatniej wizycie w Zielonej Górze zasłabł. To dla nas zbyt wiele. Piotr M. nie dostrzega, że zniszczył nam życie

eprasa.pl 168710843e

TYLKO ZDROWIE

NIE MIESZAJ...

lek. dent. Bartosz Zimnoch*

...zapalenia miazgi z antybiotykiem

Antybiotyki skutecznie leczą zakażenia bakteryjne, np. anginę paciorkowcową czy zakażenia układu moczowego. W przypadku zębów, m.in. z powodu ich budowy, sprawa jest bardziej skomplikowana.

Pomysł na sięgnięcie po antybiotyk na ból zęba może wydać się rozsądny, ponieważ w przypadku bólu spowodowanego próchnicą to przeważnie bakterie wywołują stan zapalny miazgi. A skoro przyczyną są mikroby, łatwo dojść do wniosku, że antybiotyk będzie odpowiednim rozwiązaniem.

Zasadnicze znaczenie ma jednak charakter tego stanu zapalnego. W jego przebiegu dochodzi do uwalniania substancji odpowiedzialnych za pobudzanie zakończeń nerwowych. Ponieważ miazga znajduje się w przestrzeni ograniczonej twardymi tkankami zęba, rozwijający się stan zapalny może prowadzić do zaburzeń mikrokrążenia i wzrostu ciśnienia wewnątrz zęba, co dodatkowo nasila dolegliwości bólowe.

Antybiotyk nie jest skutecznym sposobem leczenia zapalenia miazgi. Z czasem może dojść do jej obumarcia i rozwoju zakażenia w systemie kanałów korzeniowych. W przypadku martwej miazgi antybiotyk podawany doustnie nie jest w stanie skutecznie wyeliminować bakterii znajdujących się wewnątrz nieunaczynionych kanałów. Możemy więc przyjmować tabletki przez kilka dni, a źródło zakażenia nadal pozostanie w zębie. Rozwiązaniem jest leczenie endodontyczne, czyli kanałowe, podczas którego oczyszcza się system kanałów korzeniowych z zainfekowanych tkanek i bakterii lub, w ostateczności, ekstrakcja zęba. ● **Not. ET**

*Medicover Stomatologia Białystok Sienkiewicza

Liczba

63

PROC. POLAKÓW

• **przynajmniej raz odkryło, że kupiony napój ma mniej korzystny skład, niż początkowo sądzili – wynika z badania ARC Rynek i Opinia, przeprowadzonego na zlecenie Euroconsumers Polska**

PYTANIE DO... kardiologa

Na czym polega syndrom sobotniego serca?

Prof. Paweł Balsam

kierownik Oddziału Klinicznego Elektrokardiologii w Uniwersyteckim Centrum Klinicznym WUM

Chodzi o zaburzenia rytmu serca, które pojawiają się na drugi dzień po spożyciu większej ilości alkoholu i są związane z zaburzeniami elektrolitowymi w naszym organizmie. Możliwe objawy to uczucie kołatania serca, osłabienie, ból w klatce piersiowej, duszności. W grudniu i styczniu w szpitalach pojawia się więcej osób, które dzień po imprezie czują, że serce pracuje inaczej, dlatego inna nazwa syndromu sobotniego serca to syndrom świątecznego serca.

Alkohol działa moczopędnie, odwadnia organizm, sprawia, że tracimy elektrolity. Niedobór potasu może wywołać arytmię i uczucie osłabienia. Potas rozszerza naczynia krwionośne i równoważy działanie sodu. Jeśli pijemy alkohol, jemy dużo słonych potraw i nie nawadniamy się, ryzyko zaburzeń rytmu serca rośnie. Dla prawidłowej pracy serca kluczowy jest też magnez. Za każdym razem, gdy obniża się nam stężenie potasu i magnezu w organizmie, grożą nam zaburzenia rytmu serca. Taki efekt może wywołać odwodnienie spowodowane upałem czy treningiem.

Można temu zaradzić, dbając o elektrolity. Znaną pomocą jest sok pomidorowy, który ma dużo potasu. Źródłem potasu są też banany. Gdy to konieczne można suplementować potas i magnez.

Pacjentom z syndromem sobotniego serca, możemy zalecić dożylne nawadnianie, podanie eletroliotów, zażycie leków zapobiegających powstawaniu zakrzepów krwi, które mogłyby doprowadzić do udaru, jeżeli zostanie potwierdzone migotanie przedsionków. Możliwe jest też podanie leków, które wpływają na rytm serca. W niektórych przypadkach konieczny jest zabieg przywracający prawidłowy rytm serca.

Im więcej mamy problemów z układem krążenia, tym groźniejsze jest picie alkoholu. Syndrom sobotniego serca może wystąpić także u osób w pełni zdrowych i młodych. ●

Notowała Katarzyna Staszak

Akcja

FOT. MATERIAŁY PRASOWE

24.11.2026 r., z okazji Europejskiego Tygodnia Testowania, na fasadach budynków w Warszawie wyświetlana była czerwona kokardka z napisem Światowy Dzień AIDS. W stolicy pojawiły się też podświetlane plakaty zachęcające do badania się w kierunku zakażenia HIV. Badania można wykonać u lekarza POZ, jak i w Punktach Konsultacyjno-Diagnostycznych (są anonimowe, bezpłatne i bez skierowania). Adresy czynnych placówek można znaleźć na stronie aids.gov.pl oraz leczhiv.pl.

Odłóż telefon i rozwiąż sudoku

Brainstackin w 4 prostych krokach

Zamiast sięgać rano po telefon brainstacking proponuje zestaw analogowych rozrywek. Chodzi o samoregulacje uwagi i emocji – tłumaczy prof. Paweł Holas.

Magdalena Lis

Budzę się rano i jeszcze leżąc w łóżku sięgam po telefon. Wmawiam sobie, że kilka filmików pomoże mi się rozbudzić.

Na nagaraniu dziewczyna układa na biurku stos zeszytów i książek. Jest taki wysoki, że prawie ją zasłania. Influencerka nic nie mówi. Siedzi przy biurku w klimatycznym świetle i po kolei zapisuje coś w każdym zeszycie. Nagranie przerywają jedynie odgłosy długopisu i przewracanych kartek.

„Odgruzjmy razem mój mózg przed snem" wyjaśnia napis nad influencerką. Z opisu dowiaduje się, że oglądam właśnie sesję brainstackingu, którą wypełnia rozwiązywanie sudoku, pisanie w dzienniku i czytanie książki.

Wyłączam telefon. Zastanawiam się, czy tak właśnie powinna wyglądać moja poranna i wieczorna rutyna.

– Brainstacking to nie naukowa metoda, której skuteczność byłaby potwierdzona w badaniach – wyjaśnia mi psychoterapeuta Paweł Holas prof. UW – Ale łączy w atrakcyjnym internetowym opakowaniu kilka skutecznych, przebadanych mechanizmów.

CZYM JEST BRAINSTACKING?

Brainstacking ma pomóc zastąpić automatyczne sięganie po telefon czymś, co rzeczywiście chcemy robić.

– To kwestia samoregulacji uwagi i emocji – wyjaśnia prof. Holas.

Dzisiaj szczególnie trudno nam świadomie zarządzać własną uwagą, bo nieustannie konkurują o nią rozmaite bodźce

A gdyby tak odciąć się od dostępu do internetu w telefonie? Zostaje możliwość dzwonienia i wysyłania SMS-ów, ale odpadają media społecznościowe i wyszukiwarka.

Badacze z Uniwersytetu Alberta w Edmonton w Kanadzie poprosili o to 467 osób. Połowa badanych zainstalowała aplikacje blokującą dostęp do internetu na dwa tygodnie, reszta stanowiła grupę kontrolną. Później grupy zamieniły się rolami

Wyniki opublikowano na początku 2025 r. w PNAS Nexus. Badani deklarowali poprawę samopoczucia i zdolności do utrzymywania uwagi, spędzali więcej czasu na spotkaniach z innymi ludźmi i aktywności fizycznej. Czas przed ekranem skrócił się średnio z 314 do 161 minut dziennie.

Prof. Holas uważa, że czegoś podobnego dotyczy brainstacking. Szukaniu alternatywnych aktywności, gdy odsuniemy telefon na bok.

Badanie pokazało również, jak trudno ograniczyć dostęp do internetu w telefonie. Spośród 467 uczestników, którzy zgodzili się na udział w eksperymencie, jedynie 119 spełniło przyjęte przez badaczy kryterium przestrzegania dwutygodniowej blokady. Korzystanie ze smartfona jest wpisane w nasze codzienne nawyki.

Nadmierne rozproszenie uwagi to bolączka naszych czasów, która odbija się nam wszystkim czkawką

BRAINSTACKING W 4 KROKACH

1 Łamigłówki

Sudoku, krzyżówki, wykreślanki czy inne zadania logiczne. Przy brainstackingu szczególną popularnością cieszą się zagadki kryminalne. Czy takie czynności rzeczywiście poprawiają pracę mózgu?

– To nie do końca trenowanie mózgu, a tworzenie przestrzeni wolnej od nieustannej cyfrowej stymulacji – tłumaczy prof. Holas – W psychologii poznawczej istnieje problem transferu umiejętności. Jeżeli codziennie rozwiązujemy sudoku, prawdopodobnie z czasem będziemy to robić coraz szybciej. Nie ma jednak gwarancji, że przełoży się to na lepszą pamięć, koncentrację czy umiejętność przyswajania nowych informacji.

Można też rozwiązywać sudoku, będąc przy tym poirytowanym, nastawionym wyłącznie na wynik i jak najszybsze tempo.

Sama koncentracja na zadaniu nie jest jeszcze uważnością. W uważności chodzi również o świadomość tego, co się z nami dzieje, i o sposób, w jaki odnosimy się do własnych doświadczeń – tłumaczy prof. Holas.

2 Pisanie w dzienniku

Pisanie może działać terapeutycznie. Dla osób, które chciałyby lepiej przyj-

eprasa.pl 168710843e

TYLKO ZDROWIE

FOT. SHUTTERSTOCK

rzeć się swoim przeżyciom, prof. Holas poleca także expressive writing, czyli pisanie ekspresywne. Polega ono na swobodnym zapisywaniu przez około 15-20 minut myśli i uczuć związanych z ważnymi doświadczeniami, bez przejmowania się stylem czy poprawnością językową. Badania wskazują, że taka praktyka może pomagać w przetwarzaniu emocji i lepszym rozumieniu własnych doświadczeń, choć nie u każdego przynosi takie same korzyści.

3 Czytanie

Czytanie książki przed snem poprawia jego jakość. W badaniu przeprowadzonym na 991 osobach uczestnicy przez siedem dni mieli czytać książkę w łóżku. Grupa kontrolna nie robiła tego przed snem. W pierwszej grupie 42 proc. badanych zadeklarowało poprawę jakości snu, w porównaniu z 28 proc. w grupie kontrolnej. Wyniki opierały się jednak na samoopisowych ocenach jakości snu, a nie na jego obiektywnych pomiarach.

Dzisiaj szczególnie trudno nam świadomie zarządzać własną uwagą, bo nieustannie konkurują o nią rozmaite bodźce

4 Medytacja

Prof. Paweł Holas proponuje, żeby do internetowego trendu dodać jeszcze medytację.

– Medytacja uważności jest szczególnie wartościowa, ponieważ ćwiczy zdolność świadomego kierowania uwagą i zauważania, kiedy nasz umysł automatycznie gdzieś odpływa, a także pomaga lepiej rozpoznawać i regulować emocje. Badania pokazują, że regularna praktyka może zmniejszać stres, lęk i skłonność do automatycznego reagowania na impulsy, dlatego może być dobrym sposobem na odzyskiwanie większej swobody w decydowaniu, na co poświęcamy nasz czas i uwagę – wyjaśnia prof. Holas.

Każda z tych aktywności niesie za sobą korzyści, zwłaszcza jeśli oderwie nas od ekranu. Rutynę powinno się przede wszystkim dopasować do swoich potrzeb. Inaczej brainstacking, zmieni się w kolejny męczący obowiązek od którego najłatwiej uciec w telefon.

SZTUKA BUDOWANIA NAWYKÓW

Zgodnie z popularną teorią do wyrobienia nowego nawyku wystarczy 21 dni. Doktor Holas tłumaczy, że wszystko zależy od konkretnej osoby i czynności.

Nie ma żadnej magicznej liczby dni, po której zachowanie automatycznie staje się nawykiem.

– W jednym z klasycznych badań Lally i współpracowników proces ten trwał od 18 do 254 dni. Ważniejsze od sztywnego trzymania się planu jest regularne powtarzanie czynności w podobnych okolicznościach. Przy czym, opuszczenie jednego dnia wcale nie musi przekreślać naszych wysiłków – wyjaśnia prof. Holas.

Poleca za to habit stacking, czyli budowanie nowych nawyków poprzez łączenie ich z tymi, które już mamy. Dziennik czy krzyżówkę można wpleść w konkretny moment dnia i istniejącą już rutynę. To łatwiejsze niż przejmowanie internetowego trendu o z góry narzuconej porze.

To która pora dnia jest najlepsza na takie analogowe aktywności? – pytam.

– Myślę, że obydwie rutyny mają sens. Ta poranna trochę „ustawia" dzień. A wieczorny brainstacking pomaga się wyciszyć. Mamy teraz ogromny problem, że zamiast spać po nocach siedzimy w platformach społecznościowych. Szczególnie niepokojące może być to zjawisko wśród młodzieży. Niektóre nastolatki wręcz się budzą w nocy i sprawdzają czy coś się nie zadziało, w czym powinni wziąć udział i regularnie „zarywają nocki bez powodu".

– Ciekawy paradoks – podsumowuje prof. Holas – Potrzebujemy dziś nowego internetowego trendu, który przypomni nam, żeby wyjść z tego internetu. Ale jeżeli dzięki temu zrozumiemy, że warto poczytać książkę, pobyć ze sobą czy zapisać swoje refleksje, to jestem za. ●

REKLAMA

Kraj/34434244

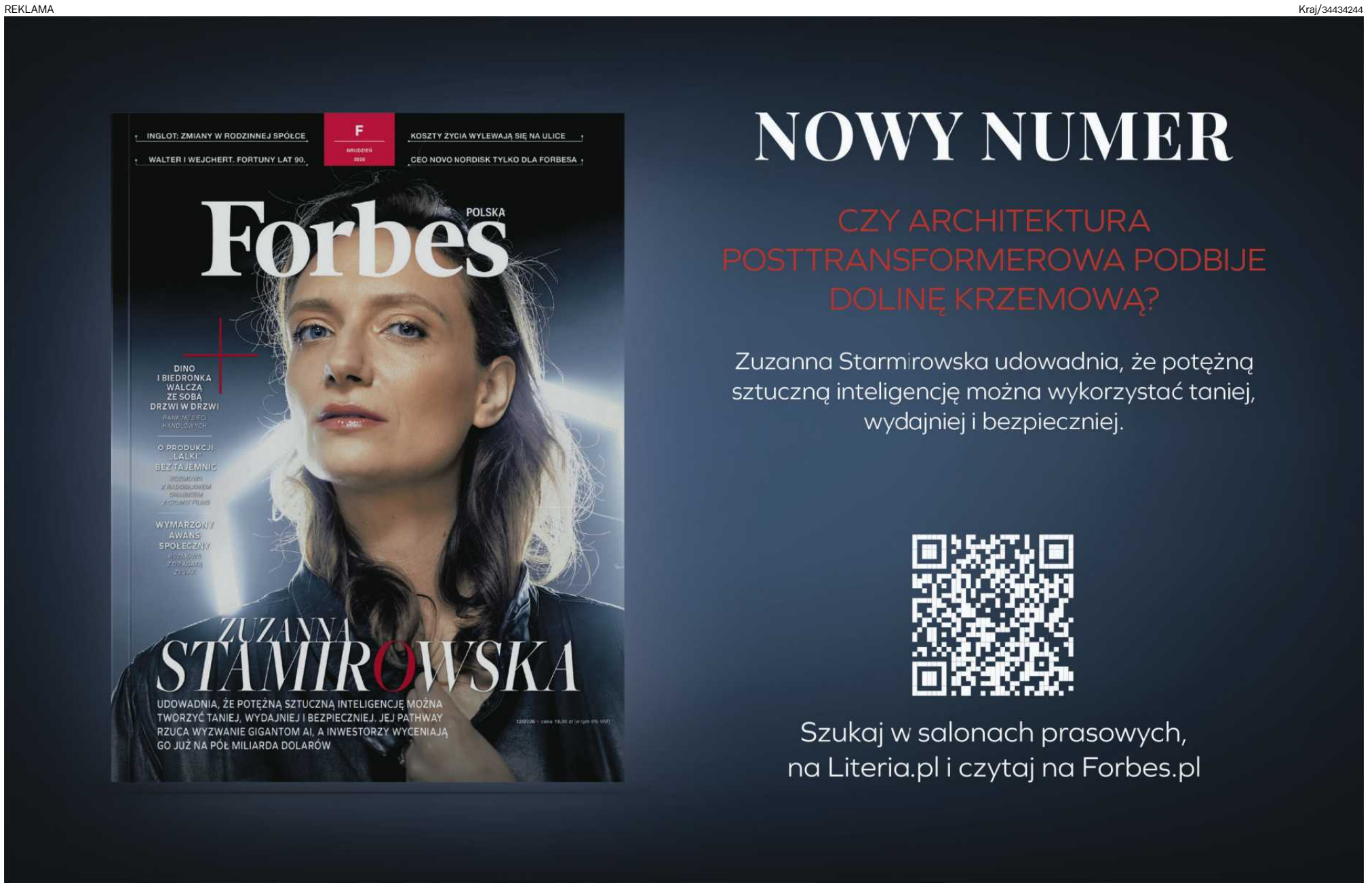

1 RP

eprasa.pl 168710843e

Żegnamy

Daniela Goode

(24.01.1936-21.11.2026)

kompozytora i klarnecistę, życiowego partnera Ann Snitow.

Dziękujemy za muzykę, inspiracje, obecność.

Małgorzata Tarasiewicz, Sławomira Walczewska, Beata Kowalska

www.nekrologi.wyborcza.pl/34462940

Syndyk Masy Upadłości

Mateusza Króla, osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej

zaprasza do składania ofert na zakup:

prawa własności nieruchomości składającej się z niezabudowanych działek gruntu o nr ewidencyjnych: 151/1 o powierzchni 0,2 ha; 152/1 o powierzchni 0,15 ha; 153/1 o powierzchni 0,07 ha; 515 o powierzchni 0,06 ha; 711 o powierzchni 0,22 ha; 791 o powierzchni 0,23 ha i 855 o powierzchni 0,03 ha, położonych w obrębie Długołęka, powiat staszowski, dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w Staszowie IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW Nr KI1A/00027800/9.

Wartość prawa własności nieruchomości została oszacowana na łączną kwotę 30 842,00 zł

- **cena wywołania 15 421,00 złote**

Oferty zgodne z Regulaminem postępowania – z dopiskiem na kopercie „**OFERTA Mateusz Król – nieruchomość**" należy składać do **4 grudnia 2026 r.** do godz. **12.00** do Kancelarii Syndyka, przy ul. Krakowskie Przedmieście 60/5, 20-002 Lublin. Dodatkowe informacje można uzyskać pod nr **607 067 848** oraz w Kancelarii Syndyka, gdzie można zapoznać się z Regulaminem postępowania oraz oszacowaniem nieruchomości.

Kraj/34462526

Prezydent Wrocławia

ogłasza

przetarg ustny nieograniczony

na sprzedaż wolnego lokalu mieszkalnego:

ul. Zyndrama z Maszkowic 18-18a m. 17-18 (lokal w klatce nr 18a)

Powierzchnia lokalu	-	**53,95 m²**
Pomieszczenia przynależne	-	**29,93 m²**
Cena wywoławcza w zł	-	**882 000,00 zł**
Wadium	-	**88 200,00 zł**

Lokal mieszkalny oglądać można w dniach: 13.01.2027 r. w godz. 9^{00} – 11^{00}, 14.01.2027 r. w godz. 11^{00} – 13^{00} oraz 15.01.2027 r. w godz. 12^{00} – 14^{00} po uprzednim ustaleniu terminu z Biurem Obsługi Klienta nr 2, ul. Otwarta 3-5, 50-212 Wrocław, tel. 71 798-69-72.

U W A G I:

1. **Przetarg** odbędzie się w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia, pl. Nowy Targ 1-8 w sali nr **215**, o godz. 10:00 dnia **1 lutego 2027 r.**
2. Wadium na w/w lokal uczestnik przetargu winien wpłacić **najpóźniej do dnia 25 stycznia 2027 r.** na konto Gminy Wrocław – **Bank PKO BP S.A. nr 36 1020 5226 0000 6302 0417 7655.** Datą dokonania wpłaty wadium jest data uznania rachunku bankowego Gminy.
3. Dowodem wniesienia wadium jest potwierdzenie z banku.
4. Pełną informację dotyczącą przetargu zawiera ogłoszenie wywieszone na tablicy w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia ul. G. Zapolskiej 4, I p.
   Ogłoszenia o przetargach dostępne są również w internecie pod adresem: ***http://bip.um.wroc.pl***
5. Prezydent Wrocławia może odwołać przetarg z ważnych powodów.

Szczegółowe informacje uzyskać można w Wydziale Sprzedaży Lokali Urzędu Miejskiego Wrocławia przy ul. G. Zapolskiej 4, pok. 143 tel. 71 777 91 16.

Kraj/34462870

Słówko NOWOŚĆ
Literówka
Quizy
Sudoku
Krzyżówki

Szukaj w APLIKACJI WYBORCZEJ

Zeskanuj QR kod
i pobierz aplikację

POBIERZ Z Google Play
Pobierz w App Store

GDYŃSKA SPÓŁDZIELNIA MIESZKANIOWA

81-056 Gdynia, ul. Helska 8

www.gdynskasm.pl

ogłasza przetargi nieograniczone – ofertowe na:

– Wykonanie projektu dla potrzeb wykonania dodatkowych schodów do piwnic budynku przy ul. Chylońskiej 191 w Gdyni

– Wykonanie projektu budowy dźwigu osobowego dla budynku Administracji Osiedla Cisowa przy ul. Chylońskiej 191 w Gdyni wraz z uzyskaniem pozwolenia na budowę

– Remont garaży przy ul. Owsianej 5A w Gdyni

– Wykonanie projektu dla potrzeb budowy dźwigu osobowego w budynku przy ul. Helskiej 8 w Gdyni

Warunkiem przystąpienia do przetargów jest zakup specyfikacji istotnych warunków zamówienia.

Przetargi odbędą się w dniach 10 i 16.12.2026 r.

Opis przedmiotu zamówienia, godziny złożenia i otwarcia ofert określono w specyfikacjach.

GSM zastrzega sobie prawo odstąpienia od przetargów w całości lub części bez podania przyczyn.

Osobą upoważnioną do kontaktu z oferentami jest Pani Marzanna Korolko
Telefon (58) 623 39 73
przetargi@gdynskasm.pl

Kraj/34463136

Prezydent Wrocławia

ogłasza

przetarg ustny nieograniczony

na sprzedaż wolnego lokalu mieszkalnego:

ul. Komuny Paryskiej nr 78 m. 9

Powierzchnia lokalu	-	**77,07 m²**
Powierzchnia przynależna	-	**1,96 m²**
Cena wywoławcza w zł	-	**610 000,00 zł**
Wadium	-	**61 000,00 zł**

Lokal mieszkalny oglądać można w dniach 13.01.2027 r. w godz. 9^{00} – 11^{00}, 14.01.2027 r. w godz. 11^{00} – 13^{00} oraz 15.01.2027 r. w godz. 12^{00} – 14^{00}, po uprzednim ustaleniu terminu z Biurem Obsługi Klienta nr 5, ul. Komuny Paryskiej nr 39-41, 50-451 Wrocław, tel. 71 798-69-75.

U W A G I:

1. **Przetarg** odbędzie się w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia, pl. Nowy Targ 1-8 w sali nr **215**, o godz. 12:00 dnia **1 lutego 2027 r.**
2. Wadium na w/w lokal uczestnik przetargu winien wpłacić **najpóźniej do dnia 25 stycznia 2027 r.** na konto Gminy Wrocław – **Bank PKO BP S.A. nr 36 1020 5226 0000 6302 0417 7655.** Datą dokonania wpłaty wadium jest data uznania rachunku bankowego Gminy.
3. Dowodem wniesienia wadium jest potwierdzenie z banku.
4. Pełną informację dotyczącą przetargu zawiera ogłoszenie wywieszone na tablicy w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia ul. G. Zapolskiej 4, I p.
   Ogłoszenia o przetargach dostępne są również w internecie pod adresem: ***http://bip.um.wroc.pl***
5. Prezydent Wrocławia może odwołać przetarg z ważnych powodów.

Szczegółowe informacje uzyskać można w Wydziale Sprzedaży Lokali Urzędu Miejskiego Wrocławia przy ul. G. Zapolskiej 4, pok. 143 tel. 71 777 91 16.

Kraj/34462864

Agencja Rozwoju Przemysłu Spółka Akcyjna

ul. Nowy Świat 6/12, 00-400 Warszawa
Zarządzający Tarnobrzeską Specjalną Strefą Ekonomiczną
EURO – PARK Wisłosan

arp Agencja Rozwoju Przemysłu S.A. | euro-park kobierzyce

OGŁOSZENIE O PRZETARGU

Przetarg pisemny celem wyboru najemcy nieruchomości niezabudowanej o pow. 2.000 m² na terenie EURO – PARK Kobierzyce z przeznaczeniem pod budowę magazynów energii BESS na okres 10 lat z możliwością dwukrotnego przedłużenia na kolejnych 10 lat.

Agencja Rozwoju Przemysłu S.A. z siedzibą w Warszawie [**„ARP S.A."**], działająca przez Oddział ARP S.A. we Wrocławiu [**„Oddział ARP"**], jako zarządzający Tarnobrzeską Specjalną Strefą Ekonomiczną EURO–PARK Wisłosan, ogłasza publiczny pisemny przetarg ofertowy nr 1/MOW/2026 którego celem jest udostępnienie na podstawie umowy dzierżawy nieruchomości niezabudowanej:

oznaczonej jako **działki gruntu nr 2/209 i 2/210 (wydzielone z dz. 2/162) obręb Biskupice Podgórne, gmina Kobierzyce o łącznej pow. 2.000 m²** na obszarze Tarnobrzeskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej EURO – PARK Wisłosan podstrefa Wrocław – Kobierzyce **w zarządzanym przez Agencję Rozwoju Przemysłu S.A. parku przemysłowym EURO – PARK Kobierzyce. Nieruchomość przeznaczona jest pod przygotowanie, budowę, przyłączenie, uruchomienie i eksploatację bateryjnego magazynu energii elektrycznej BESS (Battery Energy Storage System) o mocy około 20 MW wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą. Zgodnie ze Specyfikacją Istotnych Warunków Przetargu i projektem Umowy dzierżawy zostanie zawarta na okres 10 lat, z możliwością jej dwukrotnego przedłużenia o kolejne okresy 10 lat każdy, na zasadach określonych w projekcie umowy dzierżawy.**

Wywoławcza miesięczna stawka czynszu dzierżawy wynosi 10.000,00 zł (słownie: dziesięć tysięcy złotych i 00/100) netto, powiększona o podatek od towarów i usług według stawki obowiązującej zgodnie z przepisami prawa. Wydzierżawiający przewiduje zastosowanie tymczasowej preferencyjnej stawki czynszu w wysokości 2.200,00 zł (słownie: dwa tysiące dwieście złotych i 00/100) netto miesięcznie, powiększonej o podatek od towarów i usług według stawki obowiązującej zgodnie z przepisami prawa. Preferencyjna stawka czynszu obowiązuje od dnia zawarcia umowy dzierżawy do wcześniejszego z następujących terminów:

1. dnia doręczenia Dzierżawcy przez właściwego operatora systemu dystrybucyjnego warunków przyłączenia magazynu BESS do sieci dystrybucyjnej; albo
2. dnia upływu 9 miesięcy od dnia zawarcia umowy dzierżawy.

Ustala się wadium w wysokości 20.000 zł, które należy wpłacić przelewem na rachunek bankowy nr 77 1240 6247 1111 0000 4975 2430 w Banku PEKAO S.A. w terminie do 17 grudnia 2026 r., w taki sposób, aby rachunek bankowy ARP S.A. został uznany pełną kwotą wadium najpóźniej do dnia 18 grudnia 2026 r. Wadium wniesione po upływie wskazanego terminu lub w wysokości niższej niż określona powyżej skutkuje pozostawieniem oferty bez rozpoznania.

Wadium oferenta, którego oferta zostanie wybrana, zostanie zaliczone na poczet kaucji z tytułu dzierżawy po zawarciu umowy dzierżawy. Jeżeli oferent, którego oferta zostanie wybrana, uchyli się od zawarcia umowy dzierżawy, w szczególności nie zawrze umowy w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania ARP S.A. do jej zawarcia, wadium nie podlega zwrotowi i ulega przepadkowi na rzecz ARP S.A. z upływem tego terminu. Wadium oferentów, których oferty nie zostały wybrane, zostanie zwrócone niezwłocznie po zawarciu umowy dzierżawy z wybranym oferentem albo po zakończeniu postępowania bez wyboru oferenta.

Szczegóły dotyczące udostępnionego majątku oraz warunki przygotowania oferty do przetargu i zapłaty wadium określa **„Specyfikacja istotnych warunków przetargu nr 1/MOW/2026" [„SIWP"]** dostępna w siedzibie Oddziału ARP S.A.: Oddział ARP S.A. we Wrocławiu, ul. Wyścigowa 56e, 53-012 Wrocław, tel. 71 360 07 40, e-mail: wroclaw@arp.pl, a także na stronie BIP ARP S.A.: http://bip.arp.com.pl oraz na stronie internetowej Oddziału https://epkobierzyce.arp.pl/pl/aktualnosci/.

Oferty należy składać w zamkniętych i nieprzezroczystych kopertach w siedzibie Oddziału Agencji Rozwoju Przemysłu S.A. we Wrocławiu przy ul. Wyścigowej 56e, 53-012 Wrocław, w dni robocze w godzinach od 7:00 do 15:00, nie później jednak niż do dnia 18 grudnia 2026 r. do godz. 12.00. O zachowaniu terminu decyduje moment doręczenia oferty do siedziby Oddziału ARP S.A. Oferta złożona po upływie terminu pozostaje bez rozpoznania.

Agencja Rozwoju Przemysłu S.A. w Warszawie jako zarządzający Tarnobrzeską Specjalną Strefą Ekonomiczną EURO–PARK Wisłosan, zastrzega sobie prawo do unieważnienia postępowania na każdym etapie, bez podania przyczyny, zgodnie z obowiązującą w ARP S.A. Procedurą udostępniania nieruchomości.

Ogłoszenie wraz ze Specyfikacją Istotnych Warunków Przetargu i załącznikami są dostępne na:

1. stronie http://bip.arp.com.pl
2. stronie internetowej Oddziału https://epkobierzyce.arp.pl/pl/aktualnosci/
3. w siedzibie Oddziału ARP S.A. we Wrocławiu, przy ul. Wyścigowej 56e.

Kraj/34463089

eprasa.pl 168710843e

OGŁOSZENIE

Sąd Rejonowy Poznań - Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu, I Wydział Cywilny, ogłasza, że w tut. Sądzie pod sygn. I Ns 789/23 toczy się postępowanie z wniosku Skarbu Państwa - Prezydenta Miasta Poznania o stwierdzenie nabycia spadku po Grzegorzu Makarewiczu, synu Józefa i Marii, urodzonym 1 maja 1957 r. w Poznaniu, którego ostatnie stałe miejsce pobytu miało miejsce w Poznaniu zmarłemu w dniu 14 marca 2017 r. w Poznaniu.

Sąd wzywa spadkobierców Grzegorza Makarewicza, aby zgłosili się do Sądu Rejonowego Poznań - Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu do I Wydziału Cywilnego do sprawy I Ns 789/23 w terminie 3 miesięcy od ukazania się tego ogłoszenia i udowodnili swe prawa do spadku po Grzegorza Makarewiczu w przeciwnym razie mogą zostać pominięci w postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku po w/w osobie.

Kraj/34463229

Sygn. akt. V Ns 386/25

OGŁOSZENIE

W Sądzie Rejonowym Poznań-Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu, V Wydział Cywilny toczy się postępowanie o sygn. akt V Ns 386/25 z wniosku Marka Wybieralskiego o stwierdzenie nabycia spadku po Alicji Grześkowiak, córce Czesława i Stefanii, urodzonej 14 stycznia 1933 roku w Poznaniu, zmarłej 15 maja 2025 roku w Poznaniu, której ostatnie miejsce zwykłego pobytu było w Luboniu. Spadkodawczyni pozostawiła majątek w postaci nieruchomości położonej w Luboniu. Wzywa się spadkobierców, aby w terminie 3 miesięcy od daty ukazania się niniejszego ogłoszenia zgłosili się do sądu, w którym toczy się postępowanie spadkowe i udowodnili nabycie spadku, gdyż w przeciwnym razie mogą być pominięci w postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku

Kraj/34463223

GRYFINO

WYCIĄG Z OGŁOSZENIA O PRZETARGU USTNYM NIEOGRANICZONYM

Burmistrz Miasta i Gminy Gryfino informuje,

że w dniu **4 lutego 2027 r.,** o godzinie **11.00**, w sali nr 34 Urzędu Miasta i Gminy w Gryfinie przy ul. 1 Maja nr 16, przeprowadzony zostanie **II przetarg ustny nieograniczony** na sprzedaż nieruchomości gruntowej położonej w obrębie ewidencyjnym **Wełtyń II** (przy drodze wojewódzkiej nr 120, na odcinku pomiędzy Gryfinem a Wełtyniem),

przeznaczonej pod zabudowę usługową– usługi komercyjne, komunalne z dopuszczeniem lokalizacji funkcji biurowo – administracyjnej i magazynowej (W2.86.02.U).

– nieruchomość, w skład której wchodzą działki nr: 96/20 i 97/9 (KW SZ1Y/00043015/7)

– łączna powierzchnia 0,8547 ha

– cena wywoławcza netto 850.000,00 zł

– wadium – 85.000,00 zł

Pełna treść ogłoszenia o przetargu, wywieszona została na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta i Gminy w Gryfinie oraz zamieszczona na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej (www.bip.gryfino.pl). Szczegółowe informacje dotyczące nieruchomości będącej przedmiotem przetargu uzyskać można w Wydziale Działalności Gospodarczej, Rolnictwa i Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Miasta i Gminy w Gryfinie, ul. Parkowa nr 3 (II piętro w budynku Banku Pekao S.A) lub telefonicznie pod numerem 91 416 20 11 wew. 402.

Kraj/34463055

>15 kPLN/mc i brak sasiadów!

Z uwagi Pesel (70⁺) szukam osoby, która mogłaby i chciała, przejąć i kontynuować działalność stworzonego przeze mnie:

Cmentarza Małych Zwierząt

w Rzędzianach - jedynego na E od Wisły. A *„w pakiecie"* zaplecze i siedlisko z domem (A⁺⁺⁺) dla 2 osób i psa, przy S8, 4,5 ha gruntów inwestycyjnych na realizację dowolnych marzeń (SC/SU w planie ogólnym). Sprzedaż bezpośrednia ale via KOWR!

www.cmentarz-zwierzat.pl/sukcesja

Stały dochód, brak sasiadów i 100 minut do Warszawy - tylko po co - jest światłowód!

PS. nowy **iPhone Duo** w prezencie za skuteczną pomoc w znalezieniu Tego Sukcesora!

Kraj/34461419

OGŁOSZENIE

Na podstawie art. 113 ust. 5, ust. 6 i ust. 7 oraz art. 114 ust. 3 i ust. 4, w związku z art. 124 ust. 2 i art. 124a ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2026 r. poz. 399, z późn. zm.)

STAROSTA OSTRÓDZKI

zawiadamia o zamiarze wszczęcia postępowania administracyjnego w sprawie ograniczenia, w trybie art. 124 i 124a ustawy o gospodarce nieruchomościami, sposobu korzystania z nieruchomości **o nieuregulowanym stanie prawym**, położonej w **obrębie Małdyty, gmina Małdyty,** oznaczonej w operacie ewidencji gruntów i budynków jako działka nr 128/16 o pow. 0,**1329 ha**, w celu budowy linii kablowej nN wraz ze złączem kablowo-pomiarowym.

Starosta Ostródzki wzywa osoby, którym przysługują prawa rzeczowe do przedmiotowej nieruchomości, w tym następców prawnych zmarłych współwłaścicieli, aby w terminie 2 miesięcy od dnia ogłoszenia zgłosiły się do Starostwa Powiatowego w Ostródzie, Wydział Gospodarki Nieruchomościami i Ewidencji Gruntów, ul. Jana III Sobieskiego 5, 14-100 Ostróda, pokój 323, tel. (89) 642-98-34, e-mail s.zambrzycka@powiat.ostroda.pl i **wykazały prawa rzeczowe do przedmiotowej nieruchomości**. Jeżeli w tym terminie nie zgłoszą się osoby, które wykażą, że przysługują im prawa rzeczowe w zakresie udziałów o nieuregulowanym stanie prawnym, postępowanie zostanie wszczęte.

Kraj/34463060

Ja, Dariusz Mytych, przepraszam Sylen Studio S.A. z powodu rozpowszechniania nieprawdziwych i wprowadzających w błąd wiadomości o rzekomej wierzytelności przysługującej mnie – Dariuszowi Mytychowi – wobec Sylen Studio S.A. w oparciu o umowę z dnia 14 marca 2020 r., objętej fakturą nr 1/08/21.

Kraj/34463021

NEWSLETTERY WYBORCZEJ

wyborcza.pl

Wszystkie piszą ludzie, nie maszyny
Nasi najlepsi redaktorzy.
Możesz wybrać z bogatej oferty ponad **40** różnych newsletterów.

Zapisz się na:
wyborcza.pl/newslettery

SZCZEPAN TWARDOCH: Jaka jest nowa powieść laureata Nike?

O czym pisze **OLGA TOKARCZUK** w „Świata jest za dużo"? Inga Iwasiów o nowej powieści noblistki i „pisaniu o ziemioodzyskaniu"

JAROSŁAW KURSKI: Jak pisałem książkę z Michnikiem?

Co nowego napisali John Irving, Margaret Atwood, Julian Barnes, George Saunders czy Douglas Stuart. Kto zachwyca, a kto rozczarował?

Spotkanie Książkowego Klubu Książki, targi, festiwale książkowe oraz przegląd jesiennych nowości

W sprzedaży, również z bezpłatną dostawą do paczkomatu

Zamów magazyn z darmową dostawą na: **Prenumerata24.pl**

Więcej na: **Wyborcza.pl/ksiazki**

eprasa.pl 168710843e

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

W SPRZEDAŻY

wysokie obcasy extra

Temat numeru:
Longevity – jak żyć dłużej, zachowując pełnię zdrowia, energii i sprawności umysłowej

Sonda:
Jak dbają o zdrowie Beata Sadowska, Robert Korzeniowski, Beata Ścibakówna

Psychologia:
Randkowanie dla dojrzałych

Zamów na prenumerata24.pl
z dostawą do domu
lub z bezpłatną dostawą
do paczkomatu

Numer dostępny z kalendarzem ściennym na 2027 rok
z pięknymi zdjęciami zjawisk astronomicznych i kalendarium obserwacji nieba

eprasa.pl 168710843e

Król, który nie przyszedł na partię

• **Magnus Carlsen** FOT. RANJITH KUMAR/NURPHOTO VIA GETTY IMAGES

Magnus Carlsen ogrywa regulamin walkowerami. FIDE grozi mu zawieszeniem. Kulisy afery najmocniejszego szachisty w dziejach.

Radosław Leniarski

– Jestem zmęczony i mam już dość. W ogóle nie mam ochoty grać – powiedział Magnus Carlsen w rozmowie z norweską telewizją TV 2 po zajęciu 17. miejsca w turnieju Total Chess World Championship Tour Pilot 2026 w Budapeszcie. Prowadzący zaniemówił. Zapytał o przyszłość – czy obecne nastawienie wpłynie na nadchodzące turnieje. – Musi istnieć jakaś motywacja, żeby grać – odparł Carlsen.

To był finał sensacyjnych wydarzeń w stolicy Węgier – można by stwierdzić pochopnie. Ale to nie był finał. To dopiero preludium do finału o nieznanym zakończeniu.

Magnus Carlsen w Komisji Etyki

W sobotę Międzynarodowa Federacja Szachowa (FIDE) skierowała sprawę Carlsena do Komisji Etyki i Dyscypliny. Przewinienie: celowe oddanie kilku partii podczas budapeszteńskiego, eksperymentalnego turnieju, wymyślonego przez norweską organizację Norway Chess – z ojczyzny Carlsena – w celu przetestowania nowego, dynamicznego formatu opartego na trzech różnych tempach gry.

Carlsen wykorzystał pewną lukę w regulaminie turnieju (a właściwie serii turniejów Total Chess w różnych miastach, którą Budapeszt zainaugurował). Polegała ona na połączeniu braku automatycznej dyskwalifikacji za nieobecność na pojedynczej partii oraz zasady FIDE, według której nierozegrana partia nie wpływa na ranking Elo.

Ponieważ w fazie pucharowej Total Chess każdego dnia do zdobycia było łącznie 20 punktów (4 za blitz, 8 za rapid i 8 za fast classic), po zdobyciu ponad 10 punktów zawodnik wygrywał dzień, czyli tzw. set. Zamiast więc grać ostatnią wysoko punktowaną partię z dużo niżej notowanymi rywalami – gdzie remis lub porażka oznaczałyby bolesną utratę punktów Elo, a wygrana minimalny zysk – Norweg po prostu nie przychodził na salę.

Jak nie przyjść na partię i nic nie stracić

Carlsen wygrał blitze i rapidy z Bibisarą Assaubajewą i prowadził 11,5–0,5, co gwarantowało mu wygraną z nią w pierwszym secie. Oddał więc walkowerem ostatnią partię fast classic za osiem punktów (wynik seta zmienił się na 11,5–8,5), zachowując zwycięstwo i nic nie tracąc w rankingu klasycznym Elo. Drugiego dnia – mecz był dwudniowy, złożony z dwóch identycznych setów – prowadził 10–2. Znów nie stawił się na partię fast classic, oddając rywalce osiem punktów, co dało remis 10–10 w secie, i awansował w turnieju bez ryzyka.

Potem, grając z Władisławem Artiemjewem, pojechał jeszcze bardziej po bandzie. Oddał walkowerem dwie partie szybkie (rapid), po czym wygrał wieczorną partię fast classic i pierwszy dzień 11–9. Drugiego dnia meczu z Artiemjewem, po gorszym początku w blitzu i rapidzie, przegrywał 4,5–7,5. W tej sytuacji wolał oddać walkowerem ostatnią partię – a tym samym cały set – i doprowadzić w ten sposób do 10-minutowego armagedonu (w którym czuł się znacznie pewniej niż w fast classic), niż ryzykować remis lub porażkę, przez które straciłby punkty Elo. Tak zrobił i wygrał decydujący armagedon o 17. miejsce w turnieju.

W normalnym turnieju oddanie partii walkowerem grozi oczywiście wykluczeniem z całych zawodów. Ale nie w Budapeszcie – z powodu wspomnianej luki. O tym jednak za chwilę.

Magnus Carlsen – Messi szachów

Zajmijmy się Carlsenem. 17. miejsce! Aby zrozumieć wagę tego zdarzenia, trzeba wiedzieć, kim jest 35-letni Norweg – Messim szachów, szachinszachem tej królewskiej gry. Jest niekwestionowanym liderem rankingu od 2011 r., najsilniejszym zawodnikiem w dziejach, z rekordem Elo 2882 pkt (osiągniętym w 2014 i 2019 r.). Ba, w trakcie turnieju w Szamkirze w kwietniu 2014 r. jego nieoficjalny ranking „na żywo" sięgnął nawet 2889,2 pkt. Następny w historii, Garri Kasparow, miał 2851 pkt w lipcu 1999 r.

Jest także ikoną popkultury, przyciągającą do szachów rzesze ludzi na świecie chyba nawet bardziej niż netfliksowy „Gambit królowej". Dlatego każde jego publiczne działanie jest brane pod lupę, a jest co podpatrywać. Carlsen się zmienia.

Od co najmniej kilku lat Norweg świadomie ewoluuje w kierunku szachów o szybszym tempie i szachów losowych (freestyle). Jest ich niekwestionowanym królem. Wygrywa najważniejsze imprezy – ostatnio m.in. mistrzostwa świata FIDE Freestyle Chess (pokonując w finale Fabiano Caruanę 2,5–1,5) czy Esports World Cup – dzięki temu, że w tych odmianach szachów nie trzeba wkuć komputerowych debiutów. Jego czysta intuicja i zrozumienie gry błyszczą podczas takich turniejów jak za najlepszych lat. Jego nowe podejście widać także w szachach klasycznych – coraz częściej wybiera boczne, nieoptymalne warianty tylko po to, by uniknąć zmagań z teorią. W efekcie jego klasyczna forma eroduje, bo w starciach z młodym pokoleniem – jak Gukesh Dommaraju, Arjun Erigaisi, Nodirbek Abdusattorov czy Alireza Firouzja (mają od 20 do 23 lat) – Carlsen pakuje się w gorsze pozycje już po kilkunastu ruchach.

Motywacja została w domu

Ale u źródeł tego wszystkiego leży spadek motywacji i niechęć do klasycznej formy gry, wymagającej ogromu pracy oraz poświęcania czasu na długie turnieje. W Budapeszcie musiał siedzieć przez dwa tygodnie – czuł, że powinien to zrobić, bo pomysł wykuł się w jego ojczyźnie. Wiek nie jest jego sprzymierzeńcem, choć w jego przypadku bardziej chodzi o to, jak długo jest na szczycie: pierwszy raz prowadził w rankingu w 2010 r., a nieprzerwanie króluje od 2011.

Sam brak motywacji wziął się zaś z wielkich zmian w życiu prywatnym Carlsena – w zeszłym roku wziął ślub, urodziło mu się dziecko. Nie chce zostawiać na długo żony i synka, dziś zaledwie rocznego.

Codziennie był z rodziną na łączach. Dwa fakty z Budapesztu świadczą o jego obecnym, nieco lekkim, a może wręcz pobieżnym podejściu do gry. – W dwóch pierwszych partiach zrobiłem dwie rzeczy, na których mi zależało. Po pierwsze, zagrałem gambit budapeszteński w Budapeszcie [jest to ryzykowna, agresywna, efektowna zagrywka – czarne poświęcają piona już w drugim ruchu w zamian za szybki rozwój figur, inicjatywę i ostre kontrataki. Reputacja na poziomie arcymistrzowskim wątpliwa, ale tutaj była w tym kurtuazja Norwega wobec gospodarzy – Węgrzy opracowali ten debiut ponad 100 lat temu w budapeszteńskich kawiarniach – red.]. Po drugie, moja żona Ella codziennie namawiała mnie, żebym zastosował atak Fried Liver [dosłownie: smażonej wątróbki, po polsku nazywany atakiem na punkt f7 lub atakiem Fegatella. Również agresywny i efektowny wariant debiutowy. Białe poświęcają skoczka na słabym polu f7, by wyciągnąć czarnego króla na środek szachownicy i przypuścić na niego gwałtowny szturm – red.], ponieważ było to jedyne otwarcie, jakie znała, kiedy się poznaliśmy – mówił w TV 2.

Jedna partia klasyczna w rok

Mimo takich rozmów – albo właśnie dlatego, że musi je prowadzić zdalnie – nie chce grać w szachowych maratonach. Niechęć przekłada się na brak praktyki. Między czerwcem 2025 r. (po wygraniu po raz siódmy Norway Chess) a majem 2026 r. Carlsen rozegrał zaledwie jedną oficjalną partię klasyczną. Stąd bardzo słaby jak na niego sezon. Jeszcze przed Budapesztem przegrał w 2026 r. pięć partii klasycznych, co jak na zawodnika, który kiedyś miał serię 125 partii bez porażki, jest wynikiem katastrofalnym. Jego klasyczny ranking topniał – z ponad 2840 do 2804 pkt. Wicelider rankingu, Fabiano Caruana, ma już 2793,2 pkt, m.in. dzięki trzeciemu miejscu w Budapeszcie. Ostatni raz tak blisko siebie w rankingu byli osiem lat temu – tuż przed ich meczem o tytuł mistrza świata oraz w jego trakcie.

Stąd decyzje Carlsena w Budapeszcie – rzeczywiście wbrew duchowi sportu i ogólnym przepisom FIDE, ale logiczne z punktu widzenia samego szachisty. Grozi mu utrata pozycji lidera, na której zakorzenił się przed 15 laty, ale na razie jej uniknął – co za ironia – dzięki walkowerom w Budapeszcie, czyli bez podejmowania jakiegokolwiek ryzyka.

FIDE wpadła jednak w furię i grozi Carlsenowi sankcjami. W ostrym, wspólnym oświadczeniu podpisanym przez prezydenta Timura Turłowa oraz wiceprezydenta Viswanathana Ananda – legendę szachów – federacja stanowczo potępiła ten incydent. Działacze podkreślili, że taka postawa podważa zasady fair play, szkodzi uczciwości rywalizacji i jest bezprecedensowa na najwyższym poziomie profesjonalizmu. Zdaniem federacji zachowanie Carlsena budzi szczególny niepokój ze względu na jego rolę globalnego ambasadora dyscypliny, bo może zrazić sponsorów, kibiców oraz partnerów biznesowych.

Skierowanie sprawy do Komisji Etyki może zakończyć się karami dyscyplinarnymi, grzywnami, a nawet tymczasowym zawieszeniem w oficjalnych rozgrywkach.

Zamykanie luki

Dobrą stroną tej historii jest fakt, że FIDE chce zmusić organizatorów turniejów do zmiany regulaminu dotyczącego walkowerów. – Ta luka musi zostać zamknięta – mówią w federacji. Nie można chronić punktów Elo przez nieprzystępowanie do gry.

Sprytu Carlsenowi – choć nie zawsze idzie on w parze z wybitnymi umiejętnościami szachowymi – nikt w tej sytuacji nie odmówi, ale na swoim boskim wizerunku zrobił mocną, głęboką rysę. ●

SPORT.PL

- Relacje i analizy po meczach Ligi Europy: Royale Union – Lech o Sunderland – Jagiellonia
- Elizy Ruckiej-Michałek powrót do wielkiego sportu
- Tomasz Sikora zapowiada sezon biathlonowy

Wiadomości, wyniki, historie sportowe znajdziesz na SPORT.PL

Zapraszamy na **Sport.pl+.** Subskrypcja za 1 zł miesięcznie przez pół roku. Płatność 6 zł z góry za 6 miesięcy, potem 9,90 zł co cztery tygodnie.

34461627

wyborcza

REDAKCJA: ul. Czerska 8/10, 00-732 Warszawa
E-mail: redakcja@wyborcza.pl
Listy do redakcji: listy@wyborcza.pl
Redakcja nie zwraca tekstów niezamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania i skracania. Wnioski i pytania w sprawie ochrony danych osobowych: iod@wyborcza.pl

REDAKTOR NACZELNY: Adam Michnik
PIERWSZY ZASTĘPCA, REDAKTOR NACZELNY WYBORCZA.PL: Roman Imielski
ZASTĘPCY: Agata Żelazowska, Bartosz T. Wieliński, Paula Skalnicka.
PROJEKT GRAFICZNY: Jacek Utko
KOLPORTAŻ: Michał Szałański
Problemy z dostępnością „Wyborczej" lub z właściwą mutacją lokalną: kolportaz@wyborcza.pl
Prenumerata cyfrowa: prenumerata.wyborcza.pl; pomoc@wyborcza.pl, 22 555 54 55, 519 255 455

Inne formy prenumeraty: wyborcza.pl/prenumerataGW
Gazeta Wyborcza w serwisach społecznościowych: facebook.com/wyborcza, bsky.app/profile/wyborcza.pl, instagram.com/gazeta_wyborcza
LICENCJE NA TREŚCI: licencje@wyborcza.pl

WYDAWCA
Wyborcza sp. z o.o., ul. Czerska 8/10
00-732 Warszawa; NIP: 521-403-30-11
PREZESKA ZARZĄDU: Aleksandra Sobczak
REKLAMA
Dyrektor sprzedaży: Robert Staśkiewicz
Biuro reklam i ogłoszeń:
ul. Czerska 8/10, 00-732 Warszawa
reklama@wyborcza.pl; 22 555 55 55, faks: 22 555 54 44
DRUK: Polska Press
ISSN 0860-908X

Rozpowszechnianie redakcyjnych materiałów publicystycznych bez zgody wydawcy jest zabronione.

NAKŁAD KONTROLOWANY

eprasa.pl 168710843e

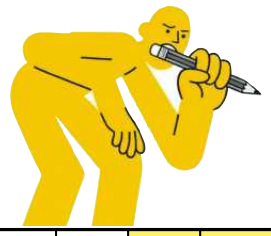

krzyżówka nr 111

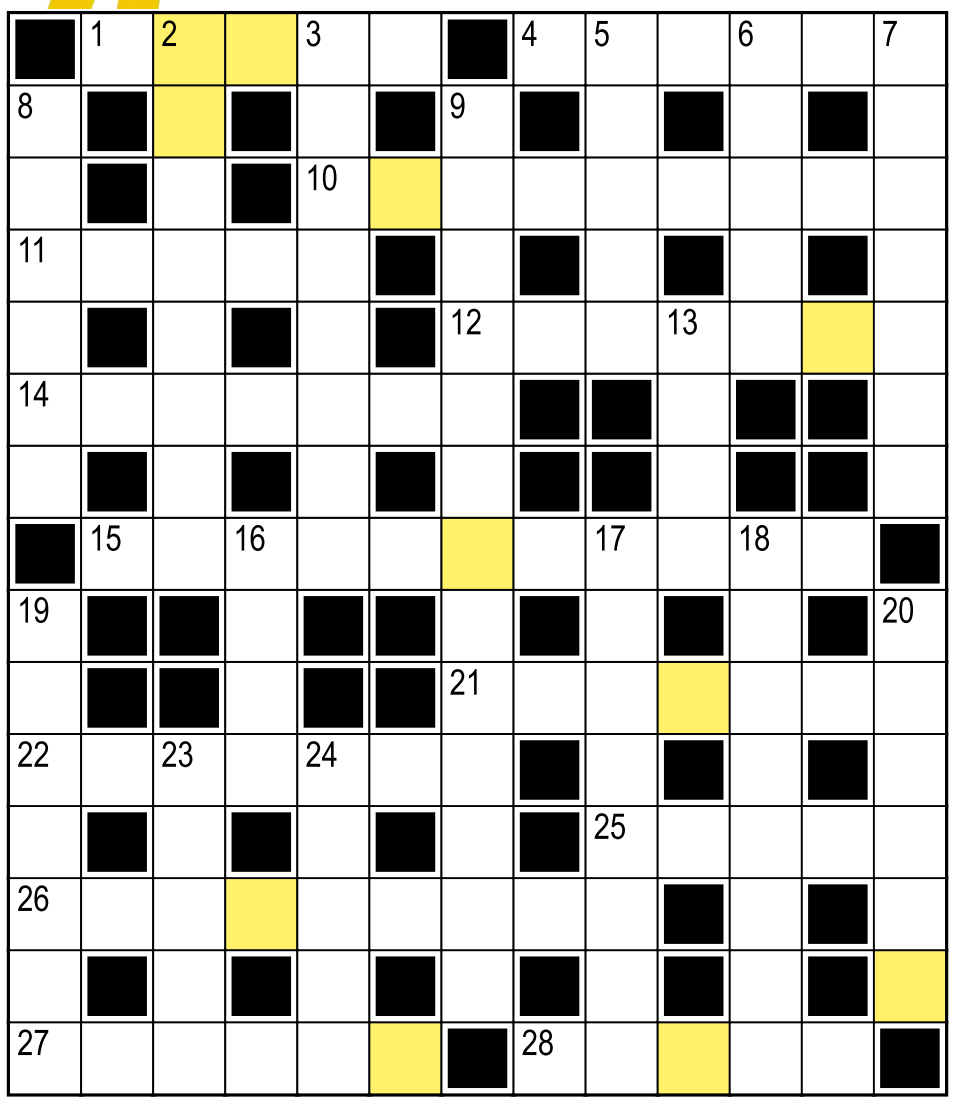

Hasło:

Litery w kolorowych polach, czytane rzędami, utworzą rozwiązanie.

Poziomo:
1) „Gdy nie bawi cię już ... zabawek mechanicznych", w piosence Perfectu
4) niebieskawy kamień półszlachetny
10) dreszcz przechodzący po ciele
11) jesienna szaruga
12) ... Dietrich, wystąpiła w filmie „Błękitny anioł"
14) wielkie miasto nad jeziorem Michigan
15) wielka chciwość, pożądliwość
21) Mary, niania z książek Pameli Travers
22) Leszek, pianista i kompozytor jazzowy
25) autor tekstu piosenki „Miłość ci wszystko wybaczy"
26) pluskwy z filmów szpiegowskich
27) efektowne hasełko ukute w dziale marketingu
28) przyprawy do ciast, wypieków

Pionowo:
2) imię w tytule filmu Krzysztofa Kieślowskiego (rola Irène Jacob)
3) antologia z utworami różnych autorów
5) odzienie, strój
6) karmione obrokiem
7) Rod, nagrał piosenkę „Da Ya Think I'm Sexy?"
8) może być rzęsisty lub przelotny
9) przeprowadzona z kandydatem, który przysłał CV i list motywacyjny
13) kabaret, w którym występował Abelard Giza
16) ciężki i powolny – to człapanie
17) faworyzowanie krewnych i znajomych przy obsadzaniu stanowisk
18) zeszyt z tekstami piosenek i chwytami na gitarę
19) przestarzale o poecie
20) nuty z chorągiewkami
23) schowaj, oso, bo ja boso!
24) zamiłowanie, talent, np. do wędkowania

Rozwiązanie „krzyżówki" nr 170 z 26.11:
Poziomo: 1) adept **4)** brudas **10)** dworzanin **11)** dyżur **12)** ekspert **14)** Sindbad **15)** metamorfoza **21)** interes **22)** Strauss **25)** lider **26)** wieczorki **27)** Anatol **28)** miraż
Pionowo: 2) drążenie **3)** podróbka **5)** rezus **6)** dynie **7)** senator **8)** Judasz **9)** komediopisarz **13)** piwo **16)** tuba **17)** foteliki **18)** zbrodnia **19)** nosówka **20)** pstrąg **23)** rzepa **24)** uszko
Hasło: Uroki wsi.

sudoku

	8		2			1	3	9
9	2	1		5	7		6	8
		6	8	1			2	7
	7	3	9		5		4	1
4			7	3		9		
	9		1		6			5
1		8		7			9	
	6				8		1	
7		9	6			8		4

7		3				2		5
						8		
	6		3	5				
		4	6	9				8
		6			5		7	
		2	8		3	9	1	
							3	
	4					1		
1		5			2			7

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY Kraj/34427030

Czekamy na Twoje uwagi i pomysły

ROZRYWKA @WYBORCZA.PL

zakreślanka

Zakreślaj słowa z listy na planszy. Mogą być ukryte w wierszach, kolumnach lub prowadzić wężykiem. Niewykorzystane litery czytane rzędami utworzą hasło

Z	E	I	N	T	E	A
B	Ę	D	N	I	K	W
K	E	Ż	O	R	L	O
E	C	A	K	A	W	R
P	Z	E	W	W	I	O
R	C	Ń	I	T	N	D
Z	E	Y	K	Z	Y	I
E	Z	Ł	I	J	L	M
R	Y	W	N	A	P	O

pomidorowa, winyl, przerywnik, zły, niezbędnik, twarożek, kaczeńce

Hasło z 26.11: separatory

skojarzenia

Tralka	Dostojka	Dama	Pokojówka
Karłątek	Król	Głupiec	Boy
Portier	Pachołek	Paź królowej	Pręgierz
Modraszek	Maitre d'hotel	Knecht	Rycerz

Znajdź powiązania między hasłami i połącz je w cztery grupy po cztery hasła, by każdą grupę łączyło jedno wspólne skojarzenie.

Rozwiązanie z 26.11:
Z głównymi elementami wykładu, utworu: Szkic, Konspekt, Notatki, Streszczenie. **Na pobudzenie apetytu w restauracji:** Starter, Przystawka, Czekadełko, Aperitif. **Polskie zespoły muzyczne:** Kult, Mafia, Dżem, Pogodno. **Wszystko w kratkę:** Rozpacz, Zeszyt do matematyki, Kilt, Pogoda

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY Kraj/34426992

Słówko
Wybierz słowo, sprawdzaj litery i kombinuj, aż skończą Ci się próby

Literówka
Kilka liter i jedno zadanie: ułożyć jak najwięcej słów

Jeszcze więcej rozrywki w Aplikacji Wyborczej
Szukaj w aplikacji

Zakreślanka

Skojarzenia

1 RP

eprasa.pl 168710843e

wyborcza

KATOWICE
TYGODNIK

Piątek, 27 listopada 2026 | Redaktor prowadzący **Beata Strąk**

katowice.wyborcza.pl | Kontakt z redakcją: katowice@wyborcza.pl

Nie potrzebują psychologa, nie chcą rozmawiać z księdzem

W konfesjonale czeka na nich filozof

– Z filozofem można porozmawiać o swoich problemach, dylematach, wątpliwościach – mówi Piotr Frelke, który dyżuruje w konfesjonale filozoficznym w Katowicach.

Magdalena Warchala-Kopeć

Konfesjonał filozoficzny dostępny jest przy ul. Mikołowskiej 44 w siedzibie Społecznego Ministerstwa ds. Samotności. To centrum wsparcia społecznego prowadzone w Katowicach przez Fundację Wolne Miejsce. Działa tu socjalne Bistro Spichlerz, organizowane są potańcówki i ćwiczenia ruchowe dla seniorów, dyżury pełnią tutaj terapeuci, psychologowie i prawnicy.

Raz w miesiącu w tym miejscu dyżuruje także Piotr Frelke, filozof. Ostatnio swoje sesje porównał do konfesjonału filozoficznego, choć rozmówców wysłuchuje nie w konfesjonale, znanym z kościoła, lecz w sali do spotkań jeden na jeden.

– Przychodzą do mnie ludzie, by porozmawiać o swoich dylematach moralnych, problemach egzystencjalnych. Szukają odpowiedzi, jaką decyzję powinni podjąć w danym momencie życia. Niektórzy chcą rozmawiać o samotności, niektórzy o przemijaniu i śmierci, inni o prawdzie, czasie, szczęściu, spokoju wewnętrznym – wylicza Piotr, który jest absolwentem kierunku doradztwo filozoficzne i coaching.

Zdarza się też, że ktoś chce rozmawiać na temat Boga, ale w sposób neutralny światopoglądowo.

Piotr, który jest nie tylko doradcą filozoficznym i coachem, ale także trenerem kompetencji miękkich i trenerem odporności psychicznej, podkreśla, że to właśnie Katowice odegrały pionierską rolę w rozwoju współczesnego doradztwa filozoficznego w Polsce. Na Uniwersytecie Śląskim w 2012 roku uruchomiono pierwszy w kraju kierunek studiów, łączący doradztwo filozoficzne z coachingiem.

– Wokół tego środowiska rozwinęła się praktyka filozoficzna, która dziś coraz częściej wychodzi poza mury uczelni – mówi Piotr.

• **Piotr Frelke jest doradcą filozoficznym, coachem, trenerem kompetencji miękkich, trenerem odporności psychicznej** FOT. GRZEGORZ CELEJEWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Filozof nie jest psychoterapeutą, ale pomaga w inny sposób

Czym jest praktyka filozoficzna?

– Wbrew powszechnym skojarzeniom filozofia nie musi ograniczać się do analizowania dzieł wielkich myślicieli. Może również stanowić formę bezpośredniej pracy z człowiekiem: pomagać mu przyglądać się własnym przekonaniom, wartościom, życiowym wyborom czy pytaniom o sens i tożsamość – mówi Frelke.

Zastrzega, że doradca filozoficzny ani nie daje gotowych recept, ani nie prowadzi psychoterapii.

Katowice odegrały pionierską rolę w rozwoju współczesnego doradztwa filozoficznego w Polsce. Na Uniwersytecie Śląskim w 2012 roku uruchomiono pierwszy w kraju kierunek studiów, łączący doradztwo filozoficzne z coachingiem

– Poprzez dialog i pogłębione pytania taki doradca towarzyszy drugiej osobie w samodzielnym poszukiwaniu odpowiedzi – mówi Piotr.

Podkreśla, że doradca filozoficzny powinien znać granice swoich kompetencji i umieć rozpoznać sytuacje, w których rozmówca potrzebuje wsparcia psychologa, psychoterapeuty lub psychiatry.

– Dlatego wiedza psychologiczna i znajomość zasad etycznych są bardzo ważnymi elementami przygotowania do tej pracy – mówi.

Wśród doradców filozoficznych są jednak także osoby, które dodatkowo mają wykształcenie psychologiczne lub w zakresie psychoterapii, co wzbogaca ich warsztat.

20 listopada Stowarzyszenie Instytut Rozwoju Świadomości, którego zarządowi Piotr Frelke współprzewodniczy, zorganizowało, wspólnie ze Społecznym Ministerstwem ds. Samotności oraz Polskim Towarzystwem Doradztwa Filozoficznego, obchody Dnia Filozofii.

W jego programie znalazły się warsztaty filozoficzne prowadzone przez Agatę Krawczyk „Doświadczenie przepuszczalnej jaźni", których uczestnicy mogli praktycznie doświadczyć filozofowania i oddać się refleksji nad tożsamością.

Zorganizowana została też dyskusja filozoficzna „Kim jestem, kiedy nikt nie patrzy?", której uczestnicy wspólnie namyślali się nad autentycznością, tożsamością i rolami, jakie pełnimy w codziennym życiu. Poprowadzili ją Natalia Jarek i Adrian Jędrzejczak.

Konfesjonał filozoficzny otwiera się co miesiąc

Otwarty był również konfesjonał filozoficzny, w którym podczas 30-minutowych spotkań z praktykami filozofii uczestnicy mogli zmierzyć się z własnymi pytaniami i dylematami.

Organizatorzy podkreślali, że wydarzenie jest bezpłatne i otwarte dla wszystkich, także, a może zwłaszcza, dla tych, którzy nie znają filozofii. Filozofia jest bowiem dla każdego i każdy może czerpać z jej mądrości.

Osoby, które tego dnia nie skorzystały z zaproszenia, mogą spotkać się z Piotrem Frelke przy ul. Mikołowskiej 44 w innym terminie. Dyżuruje tam regularnie, zazwyczaj w jeden z czwartków w drugiej połowie każdego miesiąca. O dokładnych datach spotkań informuje za pośrednictwem kont Stowarzyszenia Instytut Rozwoju Świadomości oraz Społecznego Ministerstwa ds. Samotności w serwisach społecznościowych.

Na sesję warto się wcześniej umówić, ale można też przyjść bez zapowiedzi. Spotkania są bezpłatne i mogą być istotnym wsparciem dla osób, które nie tylko potrzebują zostać wysłuchane, ale też chcą aktywnie dyskutować o swoich dylematach.

Piotr Frelke mówi, że są w Polsce doradcy filozoficzni, którzy prowadzą własną praktykę i z którymi można umówić się na prywatne, odpłatne sesje. Często prowadzą też warsztaty grupowe, np. o sensie życia.

– Sam prowadzę takie warsztaty i ludzie bardzo chętnie na nie przychodzą. W dzisiejszych czasach człowiek bardzo często zadaje sobie pytania o sens życia. Podczas takiego spotkania wspólnie szukamy odpowiedzi – mówi Piotr Frelke. ●

eprasa.pl 168710843e

W nazwie noblista, a warunki jak sprzed wieku

Mieszkańcy z bezsilności nap

Ulica Władysława Reymonta jest śródmieściu Czeladzi, ale jej mieszkańcy mają poczucie, jakby czas zatrzymał się tutaj kilkadziesiąt lat temu. Od ponad 30 lat bezskutecznie zabiegają o budowę kanalizacji, narzekają też na dziurawą jezdnię i rozpadające się chodniki.

Wojciech Todur

• **Przy ul. Reymonta w Czeladzi czas się zatrzymał. Mieszkańcy chcą podłączenia do kanalizacji** FOT. GW W SOSNOWCU

Pan Marek pokazuje nam starą tabliczkę adresową, która przed laty wisiała na jednej z kamienic przy dzisiejszej ulicy Władysława Reymonta w Czeladzi. Widać na niej dawną nazwę ulicy – Węgroda.

– Każdy gospodarz musiał sam zadbać o takie oznaczenie. Widać, że napis wykonano farbą przy użyciu szablonu – opowiada nasz rozmówca.

Tabliczka jest pamiątką po czasach sprzed zmiany nazwy, co działo się w 1934 roku. Mieszkańcy przekonują nas jednak, że w tym miejscu wciąż można doświadczyć realiów życia sprzed niemal stu lat.

Wychodzimy na zewnątrz, na tył kamienicy. Pan Marek wskazuje na stalowe pokrywy znajdujące się na podwórzu. Pod nimi kryje się szambo.

– To niepojęte, że dolecieliśmy na Księżyc, korzystamy ze sztucznej inteligencji, a my wciąż nie możemy się doprosić podłączenia do kanalizacji – przyznaje.

OD WĄGRODY DO NOBLISTY

Historia ulicy sięga czasów, kiedy Czeladź była znacznie mniejszym miastem, a droga prowadziła z jego centrum w kierunku pól i sąsiednich miejscowości.

Przed 1934 rokiem dzisiejsza ulica Reymonta nosiła nazwę Węgrody, zapisywaną w niektórych źródłach również jako Wągroda. Dzielono ją na dwa odcinki. Węgroda Górna prowadziła od strony Starego Miasta do skrzyżowania z ulicą Nowopogońską. Węgroda Dolna ciągnęła się dalej, w kierunku dawnej ulicy Milowickiej, czyli dzisiejszej Katowickiej.

Sama nazwa ma prawdopodobnie znacznie starszy rodowód. W staropolszczyźnie słowo „wągroda” oznaczało między innymi ogrodzenie, miedzę lub wąską drogę prowadzącą z miasta na pola. Według

REKLAMA Katowice/34454304

1KA

eprasa.pl 168710843e

isali wiersz o swojej ulicy

lokalnych opracowań historycznych nazwa mogła również pochodzić od nazwiska jednego z dawnych mieszkańców Czeladzi – Węgrodzkiego.

Jedno jest pewne: droga od dawna sprawiała problemy komunikacyjne. Była tak wąska, że już w okresie międzywojennym władze miasta podejmowały próby jej poszerzenia. Nie obywało się bez sporów.

W 1934 roku rada miejska zdecydowała o nadaniu ulicy imienia Władysława Reymonta, laureata literackiej Nagrody Nobla. W czasie niemieckiej okupacji patronem ulicy był Keller. Po wojnie przywrócono nazwę upamiętniającą polskiego pisarza.

W CENTRUM CZELADZI WCIĄŻ TRZEBA KORZYSTAĆ Z SZAMBA

Dziś największym problemem mieszkańców nie jest jednak historia ulicy, ale jej infrastruktura. A właściwie brak tej podstawowej.

– O podłączenie do kanalizacji prosimy od ponad 30 lat. Ciągle słyszymy, że coś ma być zrobione, ale mijają kolejne lata i nic się nie zmienia – opowiadają mieszkańcy.

Jak podkreślają, trudno im zrozumieć, dlaczego w samym centrum miasta nadal muszą korzystać z szamb. Tym bardziej że pozostała część śródmieścia została już dawno skanalizowana.

Niektórzy próbowali rozwiązać problem na własną rękę.

– Sąsiad był tak zdeterminowany, że pociągnął rurę do sąsiedniej ulicy. Też liczyłem na podobne rozwiązanie, ale okazało się, że u mnie jest pod górkę. Bez pompy się nie obejdzie – mówi pan Marek.

Brak kanalizacji oznacza konieczność regularnego opróżniania zbiorników. Bywa to kłopotliwe, gdyż szamba przelewały się i w czasie świąt...

Mieszkańcy wskazują również na fatalny stan nawierzchni i chodników. Jak mówią, piesi muszą uważać na każdy krok, a kierowcy mijających się samochodów na lusterka.

KANALIZACJA NA REYMONTA W LATACH 2027–2028

O to, dlaczego mieszkańcy ulicy Reymonta tak długo czekają na kanalizację i kiedy mogą spodziewać się inwestycji, zapytaliśmy Urząd Miasta w Czeladzi.

Jak wyjaśnia Jakub Kubasik, rzecznik prasowy magistratu, ulica Reymonta jest drogą powiatową. Oznacza to, że prowadzenie inwestycji w jej pasie drogowym wymaga współpracy miasta z Powiatowym Zarządem Dróg w Rogoźniku.

– Obecnie nasze miasto, we współpracy z Czeladzkimi Wodociągami, podejmuje działania zmierzające do rozbudowy infrastruktury kanalizacyjnej w tym rejonie. Warto podkreślić, że dla części ulicy Reymonta przygotowano już dokumentację projektową, a realizacja inwestycji została ujęta w planach na najbliższe lata – informuje rzecznik.

Czeladzkie Wodociągi dysponują aktualną dokumentacją projektową dla odcinka od ulicy Katowickiej do ulicy Borowej.

Budowę kanalizacji na tym fragmencie wpisano do wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych na lata 2027–2029. Prace zaplanowano na lata 2027–2028.

Inwestycja ma być realizowana wspólnie z Powiatowym Zarządem Dróg w Rogoźniku w ramach jednego przetargu. Według informacji przekazanych przez miasto jego ogłoszenie planowano na przełom roku.

Dla kolejnego odcinka, od ulicy Nowopogońskiej do ulicy Mysłowickiej, dopiero przewidziano przygotowanie dokumentacji projektowej. Zadanie znalazło się w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym. Dopiero po opracowaniu projektu i zapewnieniu finansowania możliwe będzie przystąpienie do realizacji.

Czy w śródmieściu Czeladzi są jeszcze inne ulice pozbawione kanalizacji? – Proces kanalizacji tej części miasta został zakończony w 2007 roku. Obecnie na obszarze śródmieścia nie ma innych ulic pozbawionych infrastruktury kanalizacyjnej – odpowiada Jakub Kubasik.

Oznacza to, że mieszkańcy Reymonta czekają na inwestycję, która w pozostałej części centrum miasta została zakończona niemal 20 lat temu.

Mieszkańcy Reymonta czekają na inwestycję, która w pozostałej części centrum miasta została zakończona niemal 20 lat temu

POWIAT: PRZETARGU W 2026 ROKU NIE BĘDZIE

O plany dotyczące ulicy Reymonta zapytaliśmy również Powiatowy Zarząd Dróg w Będzinie z siedzibą w Rogoźniku.

Z odpowiedzi wynika, że za budowę kanalizacji sanitarnej odpowiada gmina Czeladź, natomiast przebudowa kanalizacji deszczowej należy do kompetencji powiatu będzińskiego.

– Oczywistym jest, że wyżej wymienione prace należy ze sobą skoordynować, dlatego potrzebna jest współpraca pomiędzy gminą a powiatem – podkreśla zarządca drogi.

Powiat zlecił w 2026 roku przygotowanie dokumentacji projektowej dotyczącej przebudowy części drogowej wraz z kanalizacją deszczową.

Pojawiła się jednak przeszkoda formalna.

– Ze względu na konieczność uzyskania pozwolenia wodnoprawnego w Wodach Polskich dokumentacja ta nie będzie ukończona w 2026 roku, a tym samym nie zostanie ogłoszony przetarg – informuje Powiatowy Zarząd Dróg.

Oznacza to, że mimo zapowiedzi miasta dotyczących przetargu na przełomie roku, termin rozpoczęcia inwestycji pozostaje niepewny. Powiat nie wskazuje bowiem, kiedy uda się zakończyć przygotowanie dokumentacji i ogłosić postępowanie.

„NIECH WSZYSCY WIEDZĄ, JAK MY TU ŻYJEMY"

Wieloletnie oczekiwanie na kanalizację, dziurawa nawierzchnia i zniszczone chodniki sprawiły, że mieszkańcy postanowili opowiedzieć o swoich problemach w nietypowy sposób.

Napisali wiersz zatytułowany „Czeladź", podpisany przez „Poetów z ulicy Reymonta". Jest w nim historia dawnej Węgrody, wspomnienie wojennych losów ulicy, ale przede wszystkim gorzki opis codzienności:

„Na każdej posesji
Szamba wywożone
Tworzą atmosferę lepszą
Jak tężnie solankowe" – piszą z ironią autorzy.

Dostaje się również chodnikom, które według mieszkańców bardziej przypominają ruinę niż bezpieczną drogę dla pieszych:

„Mieszkańcy slalomem
Powoli przemykają
Bojąc się złamania, urazu
I pobytu w szpitalu".

Autorzy wiersza przypominają też, że Reymonta jest drogą powiatową, a zatem jej stan powinien interesować nie tylko władze miasta, ale również starostwo.

W ostatnich wersach zachęcają do odwiedzania Czeladzi, jej zabytków, muzeum, rynku i gotyckiego kościoła. Na koniec dodają jednak przewrotnie, by turyści zajrzeli również na ich ulicę:

„Ten wiersz w powiecie
I mediach wyślemy.
Niech wszyscy wiedzą
Jak my tu żyjemy".

REKLAMA
Katowice/34454318

Z bio śmieci - sztrom leci!

Rybnik, znany z przemysłowej przeszłości, konsekwentnie buduje wizerunek lidera zielonej transformacji i wyznacza nowy kurs, stając się awangardą polskiej transformacji energetycznej.

Realizacja wielomilionowych projektów, prowadzona przez spółkę miejską Centrum Zielonej Energii, z historycznym wsparciem finansowym z zewnątrz, ma przekształcić miasto w stolicę innowacji i ekologii.

Miasto wkroczyło w nową erę rozwoju, ogłaszając pakiet inwestycji, które na zawsze zmienią oblicze Rybnika i znacząco poprawią jakość życia mieszkańców. Pod skrzydłami Centrum Zielonej Energii Sp. z o.o. zrealizuje projekty koncentrujące się na efektywnym zarządzaniu odpadami, produkcji czystej energii oraz innowacyjnych technologiach.

Kluczowym elementem tej transformacji jest niemal 94-procentowe dofinansowanie zewnętrzne (dotacja i pożyczka) zatwierdzone przez NFOŚiGW na budowę przy ul. Sportowej nowoczesnej biogazowni. Tak wysoki poziom środków minimalizuje obciążenie budżetu miejskiego, gwarantując realizację proekologicznego celu.

Słońce, Wodór i Modernizacja

Zielona rewolucja obejmie również energię odnawialną. Na mocy uchwały Rady Miasta, przy ul. Sportowej powstanie Farma Fotowoltaiczna z magazynem energii (realizacja do 2027 r.). Analizowane są także możliwości produkcji zielonego wodoru. To podejście wpisuje się w strategię niskoemisyjnego transportu publicznego, budując fundamenty pod zrównoważoną gospodarkę.

Ponadto, gruntowna modernizacja czeka PSZOK. Powstanie funkcjonalne centrum, wyposażone w wygodny rozładunek oraz ścieżkę edukacji ekologicznej.

Inwestycje te stanowią potężny krok w kierunku czystszego powietrza i rozwoju innowacyjnych technologii. Rybnik oficjalnie wchodzi na ścieżkę Zielonej Przyszłości, stając się liderem zmian w regionie.

Mariola Michalska

1KA

eprasa.pl 168710843e

Sąsiedzki konflikt w Sosnowcu

Kara za 5 minut szczekania

Sąsiadki twierdzą, że pies Loco szczeka całymi godzinami. Właścicielka postanowiła to sprawdzić.

Michalina Bednarek

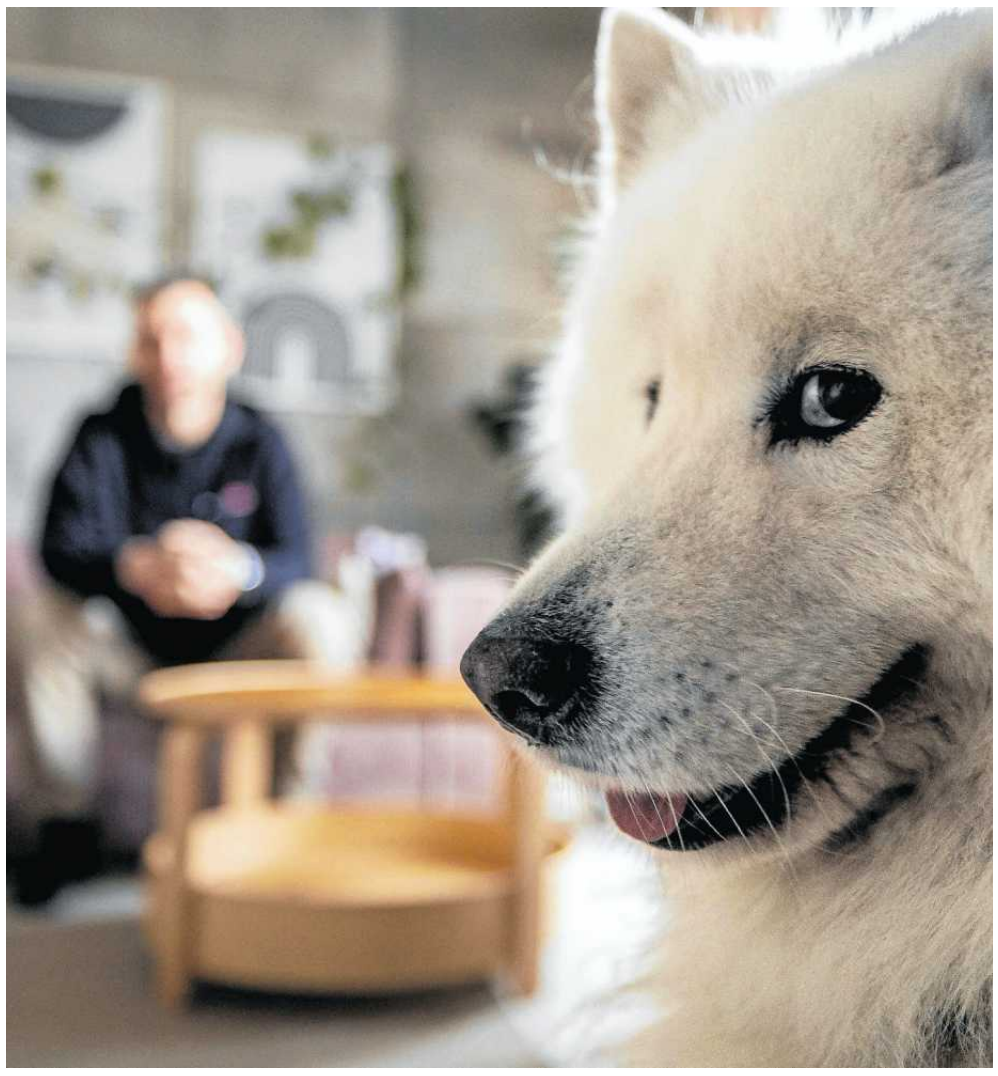

• **Przez lata Loco nikomu nie przeszkadzał. Wystarczyły nowe sąsiadki, by sprawa psa trafiła do sądu**

FOT. GRZEGORZ CELEJEWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Pani Marika mieszka z rodziną na jednym z nowych osiedli w Sosnowcu. Przez wiele lat żyło im się spokojnie i bezproblemowo, ale kilka miesięcy temu do sąsiedniego mieszkania wprowadziły się dwie starsze kobiety i zaczęły się problemy. Sąsiadkom przeszkadzał szczekający pies. Problem w tym, że jego szczekanie nie było tak uciążliwe, jak przedstawiały to kobiety. Mimo to w sądzie zapadł wyrok.

– Loco to samojed, który w styczniu 2021 roku stał się sercem naszej rodziny. Samojedy należą do ras pierwotnych i wymagają ogromnego zaangażowania. Pierwsze lata to była nieustanna praca nad przezwyciężeniem lęku separacyjnego. Stanęliśmy na wysokości zadania. Loco chodził do psiego przedszkola, potem pracowaliśmy z nim indywidualnie pod okiem behawiorysty – opowiada pani Marika, która opiekuje się psem wraz z mężem i kilkuletnim synem. Dla chłopca Loco jest najlepszym przyjacielem.

– Co więcej, 95 proc. czasu pies spędza z mężem, bo towarzyszy mu w pracy, w drodze do klientów, dzieląc niemal każdą chwilę. Przez lata ten stan nikomu nie przeszkadzał. Wszystko zmieniło się we wrześniu, gdy za ścianą pojawiły się nowe lokatorki. Spokojne środowisko nagle stało się areną oskarżeń, a dla mojej rodziny rozpoczęła się machina kontroli – opowiada kobieta.

Najpierw wzywana była Straż Miejska. – Byli u nas wielokrotnie, przecierali oczy ze zdumienia, widząc radosnego i uśmiechniętego psa, zamiast zgłaszanej agresji. Potem zawiadomiony został dzielnicowy, który dał wiarę, że pies szczeka i zakłóca spokój całymi dniami i nocami. Wzywano policję za każdym razem, kiedy pies szczeknął. Nawet raz. I tak sprawa trafiła do wydziału wykroczeń, gdzie toczyła się w trybie zaocznym. Nie miałam możliwości wyjaśnienia sytuacji na żywo. Sąd rozpatrywał ją jedynie na podstawie dokumentów przekazanych przez policjanta – mówi Marika.

Sprawa trafiła do Sądu Rejonowego w Sosnowcu – do Wydziału III Karnego. Wyrok jest nakazowy. Sąd skazał właścicieli psa na karę grzywny 700 zł plus koszty sądowe. Orzekł tak: uznaje obwinioną Marikę za winną tego, że (...) hałasem spowodowanym dopuszczeniem do uporczywego szczekania psa pozostającego bez opieki zakłóciła spokój, czym wyczerpała ustawowe znamiona wykroczenia z art. 51 par. 1 Kodeksu wykroczeń.

> *Czy to sprawiedliwe, by los czworonoga ważył się bez głosu jego właścicieli? W tym krytycznym momencie zainstalowaliśmy w domu monitoring. Te nagrania stały się obiektywnym zapisem zachowania Loco.*
>
> **PANI MARIKA**
> właścicielka psa

KAMERA NAGRAŁA LOCO

– Czy to sprawiedliwe, by los czworonoga ważył się bez głosu jego właścicieli? W tym krytycznym momencie zainstalowaliśmy w domu monitoring. Te nagrania stały się obiektywnym zapisem zachowania Loco – przekonuje kobieta.

Na 45 minut jednego z nagrań, kiedy Loco został sam w domu, szczekał łącznie 5 minut i to najczęściej, kiedy na klatce schodowej ktoś przechodził albo usłyszał uderzenie w drzwi.

– Pies po szkoleniu, będący przyjacielem rodziny, stał się celem nagonki. Mój synek boi się, że psa ktoś nam może zabrać. A my co mamy zrobić? Pozbyć się go? I wreszcie, po co nowe sąsiadki zdecydowały się na zakup mieszkania w bloku, wiedząc o obecności dziecka i psa zaraz obok? Kto tutaj naprawdę podjął nieprzemyślaną decyzję? Nawet usłyszałam od nich, że znają emerytowaną sędzinę i ona im pomoże załatwić sprawę – mówi pani Marika.

Ma też nagranie, jak sąsiadki mówią: „szmaty tu mieszkają", „bachora też nie umiecie wychować, bo się drze", „na złość nam robicie, jak wam nie wstyd", „trzeba zabierać ze sobą psa".

Zapytaliśmy policję w Sosnowcu, ile w tym miejscu było interwencji związanych ze szczekaniem psa oraz dlaczego sprawę skierowano do wydziału wykroczeń i trafiła stamtąd do sądu. Nie chciano nam odpowiedzieć.

– Komenda Miejska Policji w Sosnowcu nie może udzielić informacji w zakresie jasno sprecyzowanej osoby, jak i konkretnego adresu zamieszkania, którego dotyczy przedmiotowe zapytanie, z uwagi na możliwość naruszenia prywatności osoby fizycznej – powiedziała nam podkom. Katarzyna Cypel-Dąbrowska, oficer prasowa Komendy Miejskiej Policji w Sosnowcu.

WŁAŚCICIELKA LOCO: CHCĘ POKAZAĆ W SĄDZIE DOWODY

Próbowaliśmy porozmawiać z dwiema sąsiadkami, które narzekają na Loco. Nie chciały nam otworzyć drzwi.

W odwołaniu do sądu pani Marika napisała, że nie zgadza się z zarzutem, żeby zachowanie jej psa miało charakter uporczywego, wielogodzinnego i nieprzerwanego szczekania, prowadzącego do zakłócania spokoju innych mieszkańców.

– Nie jest prawdą, że pies pozostawiony sam w mieszkaniu nieustannie szczeka przez wiele godzin. Przede wszystkim nie zostaje on sam przez kilka godzin. Są to sporadyczne momenty, kiedy wychodzę po syna do przedszkola, dojazd w dwie strony z odebraniem zajmuje około 25 minut. Co również nie świadczy o tym, że pies bezustannie wydaje dźwięki do mojego powrotu, absolutnie tak nie jest. Ważnym dla sprawy jest również fakt, że przez sześć lat obecności psa w budynku nie były zgłaszane skargi dotyczące jego rzekomo szczekania – napisała do sądu.

Marika dodaje: – Niech teraz sąd zweryfikuje nasze nagrania i wypowie się, czy to szczekanie jest faktycznie uporczywe i długotrwałe. Poza tym mam dowody na to, że ktoś zbliżał się do drzwi, gdy nas nie było, żeby sprowokować psa. Nie przesądzam tego, ale chcę, aby ta sprawa została wyjaśniona w uczciwy sposób, żeby przepytać wszystkich sąsiadów.

Sosnowiczanka czeka obecnie na rozstrzygnięcie sądu. ●

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY 34463169

NEWSLETTERY WYBORCZEJ

Wszystkie piszą ludzie, nie maszyny
Nasi najlepsi redaktorzy.
Możesz wybrać z bogatej oferty ponad **40** różnych newsletterów.

Zapisz się na:
wyborcza.pl/newslettery

wyborcza.pl

1 KA

eprasa.pl 168710843e

Wrocław/34462495

1 KAL

eprasa.pl 168710843e

Politechnika Śląska

UCZELNIA BADAWCZA
INICJATYWA DOSKONAŁOŚCI

Politechnika Śląska – jedyna uczelnia badawcza w województwie śląskim serdecznie gratuluje wszystkim laureatom i uczestnikom Wielkiego Testu Wiedzy o Klimacie.

Politechnika Śląska oferuje:

- Studia I stopnia
- Studia II stopnia
- Studia podyplomowe

www.rekrutacja.polsl.pl

Katowice/34459487

KAL 1

eprasa.pl 168710843e

Wielki Test Wiedzy o Klimacie i Środowisku

Uczniowie mogli „pobrudzić się” nauką

Dogrywki, zaskakujące pytania o rekiny polarne i pingwiny oraz ponad 190 uczestników w dwóch śląskich miastach. Wielki Test Wiedzy o Klimacie i Środowisku dostarczył nie tylko emocji, ale też pokazał, że młodzi ludzie coraz lepiej orientują się w tematach związanych z klimatem, ekologią i nowoczesnymi technologiami.

Michał Hyra, Magdalena Warchala-Kopeć

We wtorek 24 listopada 2026 r. uczniowie z całej Polski sprawdzili swoją wiedzę w Wielkim Teście Wiedzy o Klimacie i Środowisku. W Gliwicach, Rybniku, a także w Poznaniu, Rybniku, Gdańsku, Opolu, Warszawie, Wrocławiu i Zgierzu mierzyli się z pytaniami dotyczącymi ekologii, ochrony środowiska i klimatu. 60 testowych pytań ułożyli dziennikarze na podstawie materiałów, które w ostatnich tygodniach ukazywały się w „Wyborczej”.

Test można było rozwiązać w dwóch miastach w województwie śląskim – nie oznacza to, że brali w nim udział wyłącznie uczniowie ze szkół w Gliwicach i Rybniku. Zapisy były otwarte dla szkół w całej aglomeracji. Do Gliwic przyjechali przedstawiciele Katowic, Sosnowca, a także Myszkowa.

Wielki Test Wiedzy o Klimacie i Środowisku w Rybniku pisało 79 uczniów, a w Gliwicach 112.

POTRZEBNE BYŁY DOGRYWKI

W obu ”śląskich” testach walka była wyrównana i zarówno w Gliwicach, jak i Rybniku konieczne były dogrywki. W Gliwicach najlepszy był Stanisław Król z III LO im. Adama Mickiewicza w Katowicach. Do udziału namówiła go jedna z nauczycielek. Uczniowie liceum, do którego chodzi, w przeszłości wygrywali już Wielki Test Wiedzy o Klimacie. Jak mówił później Stanisław, ostatecznie zdecydował fakt, że niedawno pisał pracę na olimpiadę geograficzną i dzięki temu był już do testu przygotowany.

O drugie miejsce w dogrywce walczyły Matylda Rynczuk z III LO w Katowicach oraz Paulina Gorajczyk z II LO im. Emilii Plater w Sosnowcu. O ile w głównej części testu liczył się wynik punktowy, tak w dogrywce, przy takim samym wyniku punktowym, decydował czas. Obie uczennice na rozwiązanie dogrywkowego testu miały 10 minut. Szybciej skończyła Paulina, a po podliczeniu wyników okazało się, że zdobyła też więcej punktów i to ona zajęła drugie miejsce. Jak podkreślała, przygotowując się do testu, przesłuchała wszystkie artykuły zamieszczone na stronie wyborcza.pl, robiąc notatki. Wykorzystała je do powtórki przed samym testem.

W Rybniku zwyciężył Fabian Jarczok z Zespołu Szkół nr 2 im. Wojciecha Korfantego w Jastrzębiu-Zdroju. Przyznał, że do udziału w konkursie namówiła go nauczycielka, a on nie spodziewał się wygranej.

Drugie miejsce przypadło w udziale Dominikowi Klyszczowi z tej samej szkoły, który w poprzedniej edycji konkursu był pierwszy. – Zmiany klimatu to ważny temat, bo w przyszłości coraz mocniej będzie dotyczył nas wszystkich – podkreślał Dominik.

REKINY, PINGWINY... PYTANIA BYŁY ZASKAKUJĄCE

Trzecie miejsce zajął Artur Kacprzyk z Zespołu Szkół Technicznych w Rybniku. Przyznał, że niektóre pytania były dla niego zaskakujące. – Nie spodziewałem się na przykład pytania o pingwiny – relacjonował Artur.

Zaskakujące było też pytanie, jak długo żyją rekiny polarne. – To pytanie, na które nie mogliśmy znać odpowiedzi z życia codziennego, nie dowiadujemy się o tym od rodziców czy od nauczycieli w szkole – wyjaśniała Matylda Rynczuk, która w Gliwicach zajęła trzecie miejsce.

Rywalizacja z rówieśnikami i możliwość sprawdzenia swojej wiedzy były ważnym elementem testu, ale na najlepszych czekały też atrakcyjne nagrody. Zwycięzcy otrzymali okulary AR XREAL One, za drugie miejsce nagrodą była drukarka 3D, a za trzecie tablet Samsung Galaxy Tab A11 8.7.

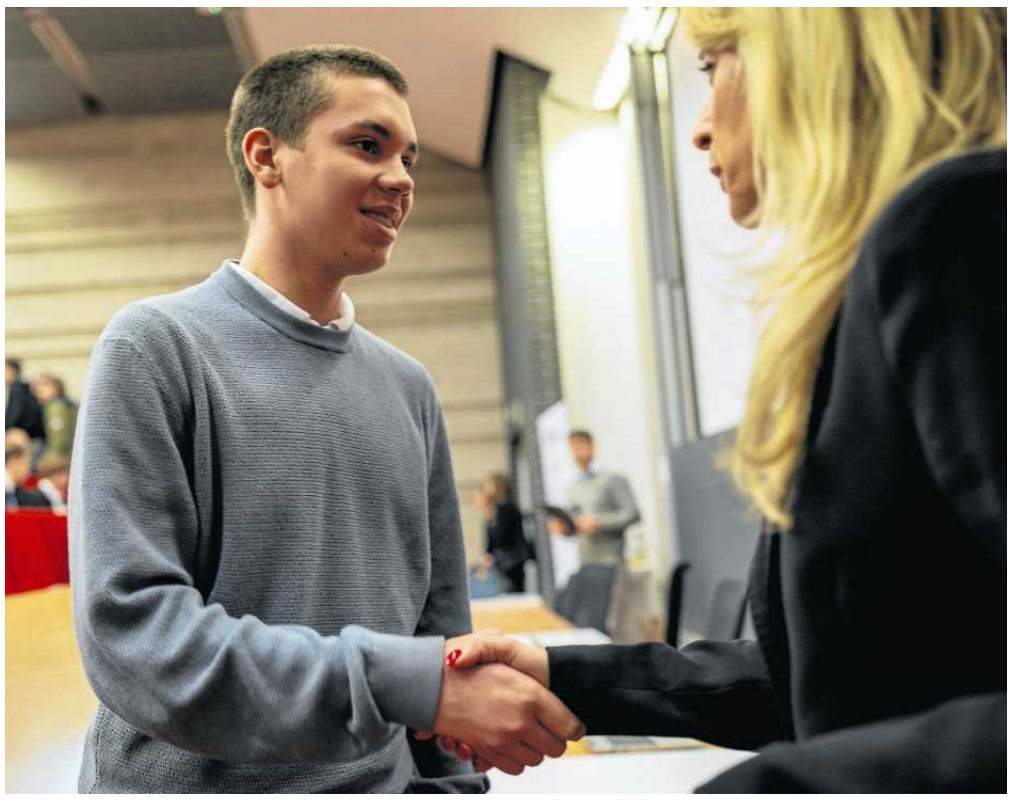

• **Stanisław Król z III LO im. A. Mickiewicza w Katowicach wygrał Wielki Test Wiedzy o Klimacie i Środowisku w Gliwicach**

FOT. GRZEGORZ CELEJEWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Nagrody dostały też szkoły. Liczyła się średnia punktów, jaką wypracowali ich uczniowie. W Gliwicach najlepsi byli przedstawiciele III LO im. Emilii Plater w Sosnowcu. W Rybniku najlepiej wypadł Zespół Szkół nr 2 im. Wojciecha Korfantego z Jastrzębia-Zdroju. Obie placówki otrzymają nagrody w wysokości 2 tys. zł.

NA UCZESTNIKÓW CZEKAŁA PORCJA WIEDZY

– Nauka jest najlepsza, kiedy można się z nią spotkać i się nią ”pobrudzić”, czyli nie tylko zdobywać wiedzę, ale też stawiać czoła wyzwaniom, jakim jest tego typu konkurs. Wielki Test Wiedzy o Klimacie i Środowisku to nie tylko okazja, by zdobywać wiedzę we własnym zakresie, ale też do spotkania się z naukowcami – mówił dr Adam Gryc z Sieci Badawczej Łukasiewicz Górnośląskiego Instytutu Technologicznego, który jest partnerem testu.

Dr Gryc przy okazji testu wygłosił wykład „Odrzutowe ciastko z rodzynkami, czyli jak nowoczesne materiały zmieniają lotnictwo”. Temat trudny, dotyczący m.in. wytapiania łopatek silników odrzutowych, ale był przedstawiony w taki sposób, że uczestnicy w skupieniu słuchali prelegenta i chętnie się angażowali, odpowiadając na pytania. Po wykładzie każdy wiedział, czym są nadstopy i jakiej stali używa się w silnikach montowanych w nowoczesnych myśliwcach.

Partnerem wydarzenia był Tauron Zielona Energia. Przy okazji testu młodzi ludzie dowiedzieli się, jak powstaje zielona energia i jaki ma to wpływ na ich przyszłość.

– Wiedza o klimacie, zielona energia są niezwykle ważne dla młodych ludzi, żeby wiedzieli, jak ją tworzyć, skąd się bierze i żeby mieli wpływ na środowisko, którym będą żyli w przyszłości. Dlatego kolejny raz cieszymy się, że możemy być partnerem tego wydarzenia i wspierać edukację oraz rozwój młodych ludzi – podkreślała Anna Jedynak-Rykała, wiceprezes Tauron Zielona Energia.

OGŁOSZENIE Katowice/34454393

eprasa.pl 168710843e

Sadzą lasy w środku miasta

700 drzew na niewielkim skrawku ziemi

Katowice stawiają na mikrolasy. W miejskiej przestrzeni sadzone są setki drzew, które mogą rosnąć szybciej dzięki specjalnej japońskiej metodzie. Pierwsze efekty już widać.

Wojciech Todur

Jeszcze kilka miesięcy temu były tu niewielkie sadzonki, dziś niektóre rośliny mają już około metra wysokości. Katowice rozwijają projekt mikrolasów, czyli niewielkich, ale bardzo gęsto obsadzonych terenów zielonych. Wiosną powstały cztery takie miejsca, a jesienią miasto stworzy kolejnych sześć.

Pierwszy z nowych mikrolasów posadzono w połowie listopada przy ul. Czecha w dzielnicy Zawodzie. Kolejne zaplanowano w parku przy ul. Leopolda w Bogucicach, przy ul. Konnej w Szopienicach-Burowcu, ul. Szymborskiej w Piotrowicach-Ochojcu, ul. Makuli w Zarzeczu oraz przy ul. Tysiąclecia. Prace mają się zakończyć jeszcze w listopadzie.

• **Mikrolas na osiedlu Witosa w Katowicach** FOT. UM W KATOWICACH

Duże zagęszczenie naśladuje warunki naturalnego lasu

Mikrolasy powstają według metody opracowanej przez japońskiego botanika Akirę Miyawakiego. Polega ona na sadzeniu wielu rodzimych gatunków drzew bardzo blisko siebie, nawet od trzech do pięciu roślin na metr kwadratowy.

W każdym z katowickich mikrolasów sadzi się około 700 drzew. Duże zagęszczenie ma naśladować warunki naturalnego lasu i sprzyjać rozwojowi roślinności.

– Mikrolasy to kolejny pomysł na to, aby zieleni w mieście było jeszcze więcej. Zastosowana przy ich tworzeniu innowacyjna metoda zalesiania wspiera bioróżnorodność i poprawia lokalny mikroklimat – podkreśla Marcin Krupa, prezydent Katowic.

Podobne nasadzenia powstają już w wielu europejskich miastach – m.in. we Francji, Holandii i Belgii.

Wiosenna akcja w Katowicach rozpoczęła się w marcu. Cztery pierwsze mikrolasy powstały przy ul. Granicznej, u zbiegu ulic Skargi i Wincklera w rejonie Rynku, na osiedlu Witosa oraz w Parku Budnioka. W sadzeniu drzew uczestniczyli m.in. uczniowie Szkoły Podstawowej nr 10 oraz prezydent miasta Marcin Krupa.

Po pierwszym sezonie wiosenno-letnim rośliny mają już około metra wysokości. – Możemy obserwować, jak szybko rosną – zwraca uwagę prezydent.

Po zakończeniu jesiennych nasadzeń w Katowicach będzie łącznie dziesięć mikrolasów.

Jeden z mikrolasów jest wyjątkowy

Do tworzenia miejskich mikrolasów wykorzystywane są przede wszystkim gatunki rodzime, dobrze przystosowane do miejscowych warunków.

– Wśród drzew liściastych są to brzozy, dęby szypułkowe, klony, lipy i graby. Nasadzenia uzupełniają również gatunki iglaste: modrzew europejski i sosna zwyczajna – wylicza Mieczysław Wołosz, dyrektor Zakładu Zieleni Miejskiej w Katowicach.

Wyjątkiem jest mikrolas w Parku Budnioka, gdzie posadzono rośliny charakterystyczne dla francuskiej flory. Znalazły się tam m.in. kasztan jadalny, wiśnia ptasia, leszczyna, dereń jadalny, porzeczka alpejska i śliwa tarnina. To nawiązanie do współpracy Katowic z francuskim miastem partnerskim Saint-Étienne.

Mikrolasy mogą powstawać między budynkami

Mikrolasy nie tylko poprawiają wygląd miasta. Gęsta roślinność ogranicza nagrzewanie się otoczenia, zatrzymuje wilgoć w glebie i tworzy korzystniejsze warunki dla owadów, ptaków oraz drobnych zwierząt.

Ich zaletą jest również to, że nie wymagają dużych terenów. Mogą powstawać pomiędzy budynkami, na osiedlach i w innych miejscach, gdzie nie ma przestrzeni na tradycyjny park.

Partnerem Katowic w realizacji projektu jest Fundacja One More Tree, zajmująca się działaniami na rzecz klimatu. W przedsięwzięcie zaangażował się także koncern Stellantis, który objął mecenatem dwa wiosenne nasadzenia: przy Rynku i ul. Granicznej. ●

REKLAMA
Katowice/34461644

OCHRONA ŚRODOWISKA

Gospodarka odpadami bez tajemnic

BEST-EKO Sp. z o.o. z siedzibą w Rybniku od ponad 30 lat działa w obszarze gospodarki wodno-ściekowej i gospodarki odpadami. Wieloletnie doświadczenie, rozwijana infrastruktura oraz nowoczesne rozwiązania technologiczne pozwalają Spółce realizować usługi związane z ochroną środowiska i racjonalnym gospodarowaniem zasobami.

Ważnym elementem działalności BEST-EKO jest kompostownia odpadów zielonych, w której odpady biodegradowalne są przetwarzane biologicznie. W efekcie powstaje produkt, który – po spełnieniu odpowiednich wymagań jakościowych – może być wykorzystywany m.in. w rolnictwie jako nawóz lub środek poprawiający właściwości gleby. Dzięki temu materia organiczna z odpadów zyskuje możliwość ponownego wykorzystania.

Spółka prowadzi również proces fermentacji beztlenowej, wykorzystywany do biologicznego przetwarzania osadów ściekowych i odpadów organicznych. Proces pozwala ograniczyć ilość łatwo rozkładalnej materii organicznej, a jednocześnie odzyskać energię w postaci biogazu. To rozwiązanie, które łączy bezpieczne zagospodarowanie pozostałości z wykorzystaniem ich potencjału energetycznego.

Oczyszczalnia ścieków Best Eko Sp z o.o.

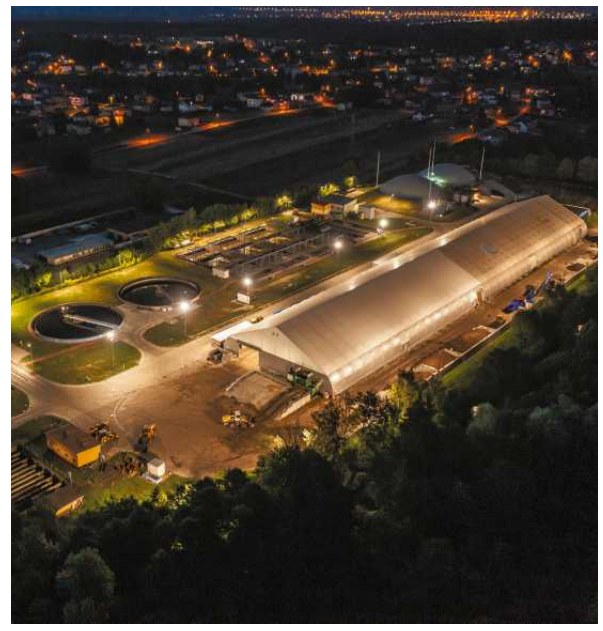

Oczyszczalnia ścieków Best Eko Sp z o.o.

Połączenie kompostowania i fermentacji beztlenowej pokazuje, jak różne procesy biologiczne mogą wspierać odzysk materii i energii oraz założenia gospodarki o obiegu zamkniętym. Działalność BEST-EKO to przykład, jak nowoczesne technologie i odpowiedzialne gospodarowanie odpadami mogą ograniczać ich wpływ na środowisko i sprzyjać bardziej efektywnemu wykorzystaniu zasobów.

www.best-eko.pl

2KA

eprasa.pl 168710843e

Wrocław/34463007

1 KAL

eprasa.pl 168710843e

Prestiżowa nagroda dla architekta z Katowic

W architekturze nie interesują mnie piękne obrazki

– Od wielu lat powtarzam, że architekt powinien być przede wszystkim humanistą, a dopiero później inżynierem. Architektura to dziedzina, która odciska trwałe piętno na przestrzeni i ludziach, którzy z niej korzystają – mówi Tomasz Konior.

ROZMOWA Z
TOMASZEM KONIOREM
architektem i urbanistą

ŁUKASZ KARKOSZKA: W grudniu odbierze pan Honorową Nagrodę Stowarzyszenia Architektów Polskich. To dla pana spełnienie zawodowych marzeń?
TOMASZ KONIOR: Obowiązuje opinia, że architekt w Polsce nie może otrzymać większego wyróżnienia. Nie traktuję tej nagrody jako podsumowania kariery. Wciąż mam poczucie, że dopiero się rozkręcam. Istnieje takie powiedzenie, z którym zresztą się zgadzam, że architekt dojrzewa dopiero po sześćdziesiątce. Jestem jeszcze przed, więc mam nadzieję, że wiele ciekawych rzeczy wciąż przede mną.

Przez całe zawodowe życie śledziłem losy tej nagrody. Gdy byłem na studiach, wydawała mi się czymś nieosiągalnym. Otrzymywali ją najwybitniejsi polscy architekci. Pierwszy raz przyznano ją w 1966 roku Romualdowi Guttowi. Wśród laureatów są moi najwięksi idole: Stanisław Deńko z Krakowa, Stanisław Niemczyk ze Śląska oraz Stanisław Fiszer związany z Paryżem i Warszawą. Wszyscy byli humanistami i kochali miasto.

To podejście jest mi bardzo bliskie. Od wielu lat powtarzam, że architekt powinien być przede wszystkim humanistą, a dopiero później inżynierem. Architektura to dziedzina, która odciska trwałe piętno na przestrzeni i ludziach, którzy z niej korzystają. Dlatego zrozumienie ich potrzeb i szacunek dla sposobu, w jaki korzystają z otoczenia, są kluczowe.

Dodatkową wartością tej nagrody jest to, że laureat przygotowuje wystawę podsumowującą dotychczasowy dorobek.
– Ekspozycją będę chciał opowiedzieć przede wszystkim o ludziach, którzy stoją za poszczególnymi projektami, a nie skupiać się wyłącznie na samych budynkach. Wystawy architektoniczne mają w sobie pewną sprzeczność – nie da się „przywieźć" architektury i zaprezentować jej na ekspozycji. Potrzebny jest inny nośnik, który i tak nie jest w stanie w pełni oddać jej charakteru.

Stąd pomysł, by skupić się na ludziach i związanych z nimi historiach. Tytuł „Pomiędzy" jest tego zapowiedzią, bo zawsze jesteśmy pomiędzy przeszłością a przyszłością, tym, co zastane, a tym, co nowe, między projektowaniem, budową i użytkowaniem zaprojektowanych i zbudowanych miejsc. To właśnie te momenty przejścia szczególnie mnie fascynują. Wystawa nie ograniczy się do jednego projektu, ale wyrusza w podróż po Polsce i za granicę. Wernisaż odbędzie się 11 grudnia w Warszawie podczas gali wręczenia nagrody.

Wspomniał pan, że architekt powinien być przede wszystkim humanistą. Jak to podejście przekłada się na sposób, w jaki projektuje pan przestrzenie przyjazne mieszkańcom?
– Na każdym etapie staram się stawiać człowieka na pierwszym miejscu i nie są to puste deklaracje. Żeby dobrze zaprojektować budynek, trzeba poznać kontekst miejsca, w którym ma on powstać, a także wyobrazić sobie jego przyszłych użytkowników.

Ważne jest również, aby projektowany obiekt postrzegać jako część większej opowieści, a nie samodzielny byt. Zbyt często mamy dziś do czynienia z budynkami projektowanymi jak odizolowane wyspy. Drugim etapem jest budowa, która również ma społeczny wymiar. To czas spotkań, przysłowiowej „burzy mózgów" i konfrontowania naszych wyobrażeń z tym, jak rozumieją je osoby zaangażowane w realizację projektu. Trzeci etap, być może najważniejszy, zaczyna się wtedy, gdy budynek jest już gotowy.

Możemy wtedy zobaczyć, na ile projekt sprawdza się w praktyce, czy użytkownicy są z niego zadowoleni i czy odpowiada na ich potrzeby. Lubię czasem stanąć gdzieś incognito i obserwować reakcje ludzi – sprawdzać, jak korzystają z przestrzeni, którą zaprojektowaliśmy, czy coś im przeszkadza. Nie dotyczy to wyłącznie obiektów użyteczności publicznej. Podobnie jest z domami mieszkalnymi, a nawet pojedynczymi wnętrzami.

Jak te idee realizują się w pana najnowszym projekcie Kwartale Dworcowa, który powstaje w centrum Katowic?
– To kolejny ciekawy rozdział tej historii. W tym przypadku mamy do czynienia z tkanką urbanistyczną – ważniejszą od samych budynków – odziedziczoną po poprzednich pokoleniach, ukształtowaną jeszcze przed okresem modernizmu lat 70. XX wieku, kiedy zaczęto odchodzić od zwartej zabudowy na rzecz pojedynczych, osobnych budynków.

Rewitalizujemy tę przestrzeń, starając się tchnąć w nią drugie życie. IASO, bo tak brzmi komercyjna nazwa inwestycji, zakłada przekształcenie kwartału 11 kamienic w rejonie ulic Dworcowej, Dyrekcyjnej, Mielęckiego i Staromiejskiej w nowy salon miasta. Z punktu widzenia struktury miejskiej to inwestycja dotykająca archetypu miejskiej struktury, wręcz kanonu, który przez blisko dwie dekady niszczał i stopniowo się wyludniał. Pojawił się jednak inwestor, który był związany z tym miejscem i chciał przywrócić je do dawnej świetności.

Na parterach znajdą się ogólnodostępne lokale usługowe, restauracje i sklepy, a w pozostałych częściach kompleksu – hotele, przestrzenie usługowe i biurowe. To

• Drapacz chmur przy katowickim Spodku – wizualizacja
FOT. WIZUALIZACJA KONIOR STUDIO

1 KA

eprasa.pl 168710843e

• **IASO w Katowicach - wizualizacja**
FOT. WIZUALIZACJA KONIOR STUDIO

skomplikowane wyzwanie, wymagające połączenia wielu elementów: urbanistyki, architektury, kwestii prawnych i własnościowych, technologii, a także ekonomii. Dopiero ich odpowiednie zharmonizowanie może przynieść satysfakcjonujący efekt.

Jakie rozwiązania architektoniczne udało się zachować w tym miejscu?
– Staraliśmy się zachować to, co najcenniejsze i to, co najlepiej oddaje historyczny charakter tego miejsca. Chodzi głównie o elewacje, które przywracamy do dawnej świetności, opierając się na dokumentach i rycinach pokazujących, jak budowano na przełomie XIX i XX wieku.

Jednocześnie dostosowujemy budynki do współczesnych funkcji i potrzeb. Przykładowo, dawniej kamienice miały wysoko wyniesione partery, a wkrótce poziom chodnika płynnie połączy się z wnętrzem kwartału. Szczególnym obiektem jest narożna kamienica u zbiegu Placu Dworcowego, ulicy Mielęckiego i wlotu ulicy Mariackiej, naprzeciwko kościoła Mariackiego. Staramy się zachować ją niemal w całości, łącznie z oryginalnymi pomieszczeniami, które zostaną odrestaurowane.

Wśród nich jest między innymi sala balowa. Zachowaliśmy również wiele historycznych artefaktów: dawne balustrady, biegi schodowe, ościeżnice drzwiowe, stare piece i kafle. Zostaną one wkomponowane w odnowioną substancję budynku. Kompleks będzie miał strukturę zorganizowaną wokół trzech wewnętrznych dziedzińców, z których każdy będzie miał inną funkcję, skalę i charakter. Powstanie też podziemny parking na blisko sto samochodów.

Jaką rolę w życiu miasta będzie odgrywać nowy kwartał?
– Od początku zależało nam, aby parter kwartału był integralną częścią przestrzeni publicznej – by miasto przenikało do wnętrza, a to, co będzie się działo w środku, promieniowało na zewnątrz. Myślę, że idea „pomiędzy", o której wspomniałem, znajduje tu w pełni swoje odzwierciedlenie.

Przestrzeń mieści się w samym sercu Katowic i, mam nadzieję, będzie jak najmocniej związana z miastem, wzmacniając jego potencjał. Od lat powtarzam, że w architekturze nie interesują mnie piękne obrazki, lecz przede wszystkim życie: to, czy ludzie będą chcieli przychodzić w dane miejsce, spotykać się i spędzać w nim czas. Tak się stało w przypadku Akademii Muzycznej czy NOSPR. Mam nadzieję, że podobnie będzie z projektem IASO.

Co we współczesnej architekturze pana niepokoi?
– Najbardziej niepokoi mnie brak urbanistyki. To przekleństwo współczesnej architektury. Ten proces rozpoczął się mniej więcej sto lat temu, kiedy zaczęto projektować pojedyncze, autonomiczne budynki, koncentrując się przede wszystkim na ich formie. Słynna definicja Le Corbusiera, według której architektura to „gra brył w świetle", stała się, moim zdaniem, początkiem rozpadu miast, który mocno odcisnął się na tym, jak dziś wyglądają przestrzenie do życia.

Dlatego częściej mówimy o miejskim chaosie niż o bogactwie i różnorodności. Dowolność i pluralizm w architekturze, a także brak zasad dotyczących kształtowania miasta sprawiają, że sami architekci mają dziś problem ze zdefiniowaniem tego, czym jest dobra architektura. Dlatego tak chętnie wracam do historycznych kanonów i przyglądam się temu, jak przez setki lat kształtowano miasta, zanim pojawił się modernizm. Trzeba jednak odróżnić modernizm lat 20. od tego, co przyszło później. Przedwojenna architektura modernistyczna, którą możemy podziwiać w Katowicach czy Gdyni, jest znakomita, ponieważ respektuje zasady kształtowania miejskiej tkanki. Do dziś to wręcz modelowe przykłady tego, jak można zmieniać i unowocześniać architekturę, nie burząc miejskiego porządku. Wiele zjawisk, które nastąpiły później, niestety odwróciło się od tej zasady.

Dzisiaj potrafimy rozmawiać o pojedynczych budynkach, oceniać ich formę i rozwiązania architektoniczne, ale znacznie trudniej nam odpowiedzieć na pytanie, czy te obiekty są naturalnym przedłużeniem miejskiej przestrzeni. Choć dysponujemy technologią, mamy inwestorów i budżety pozwalające realizować śmiałe pomysły, stosunkowo rzadko udaje nam się tworzyć miejsca, które dobrze zniosą próbę czasu. To jeden z najpoważniejszych problemów współczesnej architektury. Myślę, że jako środowisko powinniśmy zrobić rachunek sumienia.

A czy nie budzi pana niepokoju postępujące zagęszczanie zabudowy mieszkaniowej?
– Gęste miasto wcale nie oznacza miasta pozbawionego równowagi w przestrzeni. Pytanie brzmi: jak efektywnie zagospodarować tę ograniczoną przestrzeń, godząc różne, często sprzeczne interesy i kształtując ją w taki sposób, aby mieszkańcy mogli w niej zaspokajać swoje potrzeby. Gęste miasto to najlepszy sposób na chronienie tego, co mamy wokół. Większość Polaków chciałaby mieszkać w domku pod lasem. Proszę sobie jednak wyobrazić, że wszyscy realizują to marzenie – nie mamy wtedy lasu... Miasta o zwartej zabudowie są wbrew pozorom lubiane przez mieszkańców. W tradycyjnej zabudowie kwartałowej można znaleźć miejsce na place, parki, skwery, usługi.

Taki model doskonale wpisuje się również w koncepcję miasta piętnastominutowego, w którym do szkoły, sklepu, parku czy kawiarni można dotrzeć pieszo w kwadrans. Kluczowe jest jednak to, aby myśleć kategoriami urbanistyki, a nie pojedynczego bloku mieszkalnego i odległości między sąsiednimi budynkami. Kiedy patrzę na blokowiska z lat 70. XX wieku, widzę wiele zmarnowanych przestrzeni, którym trudno przypisać konkretną funkcję. Nie są ani placami, ani parkami. Brakuje im uniwersalności, którą powinny charakteryzować dobrze zaprojektowane miejskie przestrzenie.

Czy protesty przeciwko budowie 132-metrowej wieży mieszkalnej przy ul. Chorzowskiej 1 w Katowicach nie pokazują jednak, że mieszkańcy obawiają się nadmiernego zagęszczania zabudowy i oczekują bardziej przyjaznej przestrzeni do życia?
– To, co dzieje się w kontekście Chorzowskiej 1 jest dla mnie kolejnym doświadczeniem. Mam wrażenie, że część mieszkańców Koszutki zamknęło się na argumenty. Nie jestem zaskoczony, bo to nie jest odosobniony przypadek. Zastanawia mnie postawa prezydenta Katowic, który pod wpływem presji sąsiadów, zmienił zdanie i stara się zatrzymać projekt. Wielokrotnie rozmawialiśmy o przyszłości Katowic i rozwoju w stronę wysokiego City.

Równie niezrozumiała jest dla mnie próba wyłączenia ze strefy zabudowy śródmiejskiej, w przygotowywanym planie ogólnym, dzielnicy znajdującej się w ścisłym centrum miasta. Przez wieki budowano gęste miasta, to jest racjonalne. W mieście bowiem najważniejsza jest użyteczność, poziom chodnika, różnorodność, a nie widok z okna po horyzont. Dawniej nikomu nie przeszkadzało, że ludzie mieszkają naprzeciwko siebie, wręcz podkreślano możliwość budowania dobrych, sąsiedzkich relacji.

A co z obawami mieszkańców, że tak wysoki budynek nie będzie pasował do istniejącej zabudowy Koszutki?
– W Katowicach pierwszy drapacz chmur powstał w latach 20. XX wieku na rogu ulic Żwirki i Wigury oraz Skłodowskiej. I co ważne: w sąsiedztwie pięciopiętrowych kamienic. Dla komfortu mieszkańców liczy się przede wszystkim sposób kształtowania przestrzeni na poziomie parteru, pierzeje ulic, place i chodniki, różnorodność i dostępność usług. W tym kontekście, jakie znaczenie ma to, czy budynek ma siedem, czy trzydzieści kondygnacji?

Jest mnóstwo udanych przykładów wysokich budynków w centrach miast, szczególnie tych współczesnych. Manhattan nie jest wyjątkiem. Powstał w oparciu o strukturę klasycznego europejskiego miasta. Nasycony wysokościową zabudową tworzy jedną z najbardziej atrakcyjnych przestrzeni miejskich na świecie. Katowice są młodym miastem, niezwykle ciekawym i dynamicznie się rozwijającym. Być może w tym tkwi sekret, że jeszcze wiele przed nim, również w aspekcie świadomości mieszkańców.

Strach ma wielkie oczy. Można próbować się zamykać na zmieniającą rzeczywistość. Ale moim zdaniem warto otwierać oczy na inne rozwiązania, poszerzać horyzonty, patrzeć na miasto z innej perspektywy. Niestety, protestujący mieszkańcy widzą głównie zagrożenia. Jedyną opcją jest zachowanie status quo. Dziś próbuje się zatrzymać projekt przy Chorzowskiej 1. Nie sposób jednak zatrzymać rozwoju miasta i podstawowego pytania: jak to robić? Mimo wszystko patrzę z nadzieją w przyszłość. ●

Rozmawiał Łukasz Karkoszka

Tomasz Konior

• Architekt i urbanista. Od 1995 roku prowadzi autorskie biuro architektoniczne Konior Studio w Katowicach. Jest autorem i współautorem ponad 200 budynków, głównie użyteczności publicznej. Do najważniejszych realizacji należą m.in. gmach Narodowej Orkiestry Symfonicznej Polskiego Radia (NOSPR) w Katowicach, Centrum Nauki i Edukacji Muzycznej „Symfonia" w Katowicach, Zespół Szkół Muzycznych w Warszawie, rozbudowa Biblioteki Narodowej w Warszawie.
Ma na koncie ponad 80 nagród w konkursach architektonicznych. Honorową Nagrodę SARP otrzymał za całokształt twórczości. W uzasadnieniu kapituła podkreśliła, że wyróżnienie przyznano za „konsekwentne kształtowanie najwyższych standardów kultury architektonicznej. Realizacje Tomasza Koniora, w szczególności obiekty kultury i użyteczności publicznej, stanowią przykład harmonijnego połączenia wartości artystycznych, społecznych i funkcjonalnych, przyczyniając się do budowania tożsamości miejsc oraz podnoszenia jakości przestrzeni publicznej".

eprasa.pl 168710843e

Nowa moda wśród rodziców

Lisek zabiera buty, Baba Jaga sprząta pokój

Rodzice używają zdjęć przerobionych przez sztuczną inteligencję, aby ułatwić sobie wychowywanie dzieci. **Niewinna zabawa może mieć groźne skutki.**

Magdalena Warchala-Kopeć

Zdjęcie sfatygowanych dziecięcych butów, stojących na korytarzu, opublikowała w jednej z internetowych grup pani Anna. Ta społeczność zajmuje się przeróbkami zdjęć z użyciem narzędzi sztucznej inteligencji.

Można wrzucić tu swoją fotografię i poprosić, by inni użytkownicy zmienili nam fryzurę, ubiór, wysłali nas wirtualnie na wakacje w tropiki albo w świat ulubionego filmu, wyostrzyli stare zdjęcia rodzinne, a nawet zastąpili byłego męża innym przystojnym mężczyzną. Zwykle chodzi o zabawę, nie brak też wzruszeń, gdy ktoś prosi np. o pokazanie, jak po latach wyglądałby zmarły członek jego rodziny.

Od jakiegoś czasu na grupie pojawia się jednak coraz więcej próśb od rodziców, podobnych do prośby pani Anny, która opublikowała zdjęcie bucików.

• **Pani Anna poprosiła o zdjęcie, jak lisek zabiera buty jej dziecka. AI wygenerowała taki obraz** FOT. FACEBOOK

„To schodzone buty mojego synka. Poszedł do przedszkola od września i mimo że ma nowe, bardzo wygodne, to ciągle chce chodzić w tych. Czy mógłby ktoś przerobić zdjęcie, jak miły lisek zabiera te buty? Nie mam sumienia ich wyrzucić" – napisała pani Anna.

Jej post wywołał wesołość. Pojawiły się pod nim nie tylko grafiki, przedstawiające liska, kradnącego buty, ale nawet animacje, na których rudy złodziejaszek wygląda jak żywy.

Sprytny sposób czy karygodne kłamstwo?

Część osób miała jednak wątpliwości i pisała mamie, że nie tędy droga.

„Tak to wygląda w dzisiejszych czasach. Uczy się dziecko kłamstwa od kolebki. Może by tak normalnie porozmawiać z dzieckiem?" – zauważyła pani Danuta.

A pani Monika dziwiła się: „Nie potrafisz wytłumaczyć własnemu dziecku, że czas na nowe buty i powiedzieć, dlaczego dzieje się tak, że rzeczy się zużywają? Serio potrzebujemy do tego AI? Ogarnijcie się, ludzie, bo za chwilę będzie za późno".

Pani Anna nie dała się jednak zawstydzić. Wyjaśniła, że buty są już zużyte i robią się powoli za małe, a żyjący w pobliżu lis ukradł już jej bliskim kilka butów. Dlatego historia, którą chce przedstawić synowi, jest bardziej prawdopodobna niż opowieści o świętym Mikołaju, które przekazują swoim dzieciom inni rodzice.

„On ma trzy lata, więc nie da się wytłumaczyć takiemu dziecku, że buty są stare i czas na nowe. Zmuszać też nie chcę. Musi sam zmienić zdanie w swojej główce. Myślę, że kto tego nie rozumie, to nie miał dzieci." – podsumowała pani Anna.

Podobnego zdania była pani Marta, która na tej samej grupie poprosiła o fotomontaż, przedstawiający, jak myszka zabiera smoczek jej syna. Inne mamy prosiły, żeby smoczek ich dziecka zabrały ptaszek, wróżka, nawet dinozaur.

Pan Wojciech i pani Karolina opublikowali z kolei zdjęcia nieporządku w pokojach córek. Pan Wojciech chciał, by przestraszony bałaganem elf uciekł z pokoju, zaś pani Karolina, by Baba Jaga posprzątała rozgardiasz, pokazując dziewczynce, jak ładnie może być, gdy jest czysto. Otrzymali przeróbki, o które prosili, ale także krytyczne komentarze. Ludzie pisali im, że może warto wspólnie z dzieckiem po prostu posprzątać zabawki.

Psycholożka: To niebezpieczne

Największe kontrowersje wzbudził jednak post, w którym pani Klaudia poprosiła, by wróżka zabrała telefon i powiedziała do ekranu: „Heniu, granie jest bardzo niezdrowe, lepiej pobaw się z rodzicami".

Internauci nie spełnili jej prośby. Napisali, że jeśli Henio skończył już

REKLAMA
Katowice/3445881

1KA

eprasa.pl 168710843e

osiem lat, to nie uwierzy w prawdziwość animacji. Jeśli zaś jest młodszy, to skandal, że rodzice doprowadzili do uzależnienia od telefonu tak małego dziecka.

– Podziwiam pomysłowość rodziców, ale nie polecam takiego postępowania – komentuje prof. Katarzyna Popiołek, psycholożka społeczna z Uniwersytetu SWPS w Katowicach.

Zwraca uwagę, że zadaniem rodziców jest trzymanie dzieci w zdrowym dystansie od ekranów i wirtualnego świata.

– Jeśli pokazujemy dziecku jakąś fikcyjną postać na ekranie i przekonujemy, że jest prawdziwa, to zacieramy granicę między światem wirtualnym a realnym. A tyle się przecież mówi o tym, że należy tę granicę wzmacniać – mówi prof. Popiołek.

Dodaje, że w całej sprawie kryje się poważne niebezpieczeństwo.

– To rodzic powinien rozmawiać z dzieckiem, zachęcać go do sprzątania czy przekonywać do innych pożądanych zachowań. Sytuacja, gdy rodzic pokazuje postać z ekranu, która wydaje dziecku polecenie, np. żeby odłożyło telefon, jest nie tylko kuriozalna, ale i niebezpieczna. Uczy bowiem dziecko, że należy wykonywać polecenia postaci z internetu. Ten mechanizm może zostać wykorzystany przez osoby o złych intencjach – mówi psycholożka.

Jak demaskować fake newsy?

Na fakt, że nie tylko dzieci, ale i dorośli coraz częściej nie odróżniają prawdy od fikcji zwracał uwagę 16 listopada podczas Forum Edukacji Medialnej w Warszawie Jarosław Włodarczyk, współautor podstawy programowej edukacji medialnej, która we wrześniu weszła do szkół.

Nie została wprowadzona jako odrębny przedmiot. Ma być realizowana interdyscyplinarnie podczas lekcji języka polskiego, informatyki, geografii czy edukacji obywatelskiej. Dzieci i młodzież będą uczyć się demaskowania fake newsów, nieulegania manipulacji, weryfikowania treści w wiarygodnych źródłach.

– Z perspektywy dyrektora szkoły widzę, jak ogromna odpowiedzialność spoczywa na każdym dorosłym. Edukacja medialna powinna obejmować nie tylko pedagogów, ale również rodziców, a przede wszystkim dzieci i młodzież – mówił podczas Forum Łukasz Rabstajn, dyrektor Szkoły Podstawowej nr 65 w Katowicach.

Jeśli pokazujemy dziecku jakąś fikcyjną postać na ekranie i przekonujemy, że jest prawdziwa, to zacieramy granicę między światem wirtualnym a realnym. A tyle się przecież mówi o tym, że należy tę granicę wzmacniać

PROF. KATARZYNA POPIOŁEK
psycholożka społeczna

OGŁOSZENIE PŁATNE Katowice/34462814

Prezydent Miasta Mysłowice informuje:

Na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miasta Mysłowice, na II piętrze oraz na stronie internetowej www.myslowice.pl, BIP podano do publicznej wiadomości szczegółowe

wykazy nieruchomości stanowiących własność Gminy Mysłowice przeznaczonych do:

sprzedaży w drodze bezprzetargowej:

- lokalu mieszkalnego nr 11 znajdującego się w budynku mieszkalnym wielorodzinnym przy ul. H. Kołłątaja 14 w Mysłowicach, stanowiącego własność Gminy Mysłowice, wyznaczonego do sprzedaży w drodze bezprzetargowej na rzecz najemcy wraz z udziałem w częściach wspólnych budynku oraz sprzedażą ułamkowej części gruntu jako prawa związanego z lokalem, zarządzenie 602,
- lokalu mieszkalnego nr 43 znajdującego się w budynku mieszkalnym wielorodzinnym przy ul.Katowickiej 29B w Mysłowicach, stanowiącego własność Gminy Mysłowice, wyznaczonego do sprzedaży w drodze bezprzetargowej na rzecz najemców wraz z pomieszczeniem przynależnym i udziałem w częściach wspólnych budynku oraz sprzedażą ułamkowej części gruntu jako prawa związanego z lokalem, zarządzenie 603,
- lokalu mieszkalnego nr 13 znajdującego się w budynku mieszkalnym wielorodzinnym przy ul. H. Kołłątaja 14 w Mysłowicach, stanowiącego własność Gminy Mysłowice, wyznaczonego do sprzedaży w drodze bezprzetargowej na rzecz najemcy wraz z udziałem w częściach wspólnych budynku oraz sprzedażą ułamkowej części gruntu jako prawa związanego z lokalem, zarządzenie 604,
- lokalu mieszkalnego nr 7 znajdującego się w budynku mieszkalnym wielorodzinnym przy ul. F. Chopina 2 w Mysłowicach, stanowiącego własność Gminy Mysłowice, wyznaczonego do sprzedaży w drodze bezprzetargowej na rzecz najemcy wraz z pomieszczeniem przynależnym oraz udziałem w częściach wspólnych budynku oraz sprzedażą ułamkowej części gruntu jako prawa związanego z lokalem, zarządzenie 605,
- lokalu mieszkalnego nr 30 znajdującego się w budynku mieszkalnym wielorodzinnym przy ul. H. Kołłątaja 14 w Mysłowicach, stanowiącego własność Gminy Mysłowice, wyznaczonego do sprzedaży w drodze bezprzetargowej na rzecz najemcy wraz z udziałem w częściach wspólnych budynku oraz sprzedażą ułamkowej części gruntu jako prawa związanego z lokalem, zarządzenie 606,
- lokalu mieszkalnego nr 13 znajdującego się w budynku mieszkalnym wielorodzinnym przy ul. Armii Krajowej 44A w Mysłowicach, stanowiącego własność Gminy Mysłowice, wyznaczonego do sprzedaży w drodze bezprzetargowej na rzecz najemcy wraz z pomieszczeniem przynależnym i udziałem w częściach wspólnych budynku oraz sprzedażą ułamkowej części gruntu jako prawa związanego z lokalem, zarządzenie 607,
- lokalu mieszkalnego nr 5 znajdującego się w budynku mieszkalnym wielorodzinnym przy ul. F. Chopina 2 w Mysłowicach, stanowiącego własność Gminy Mysłowice, wyznaczonego do sprzedaży w drodze bezprzetargowej na rzecz najemcy wraz z pomieszczeniem przynależnym oraz udziałem w częściach wspólnych budynku oraz sprzedażą ułamkowej części gruntu jako prawa związanego z lokalem, zarządzenie 608,
- lokalu mieszkalnego nr 14 znajdującego się w budynku mieszkalnym wielorodzinnym przy ul. H. Kołłątaja 14Cw Mysłowicach, stanowiącego własność Gminy Mysłowice, wyznaczonego do sprzedaży w drodze bezprzetargowej na rzecz najemcy wraz z pomieszczeniem przynależnym i udziałem w częściach wspólnych budynku oraz sprzedażą ułamkowej części gruntu jako prawa związanego z lokalem, zarządzenie 609.

Osoby, którym na podstawie art. 34 ust. 1 pkt. 1 i pkt. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (tekst jednolity Dz. U. z 2026r. Poz. 399 z późn. zm.), przysługuje pierwszeństwo w nabyciu wyżej opisanej nieruchomości Gminy Mysłowice, mogą w terminie 6 tygodni, licząc od dnia wywieszenia niniejszego wykazu, złożyć wniosek o jej nabycie.

termin wywieszenia: 27.11.2026r. do 08.01.2027r.

OGŁOSZENIE PŁATNE Katowice/34414054

KATOWICKIE CMENTARZE KOMUNALNE

POMOC W ORGANIZOWANIU POGRZEBÓW

ul. Murckowska 9
40-266 Katowice

CAŁODOBOWE USŁUGI
tel.: 32 255 21 32,
32 255 15 51, 607 399 321

mail: kck@kck.katowice.pl

OGŁOSZENIE PŁATNE Katowice/34462808

SPÓŁDZIELNIA MIESZKANIOWA „SILESIA"
z siedzibą w Katowicach ul. Głuszców 9 ogłasza przetarg nieograniczony na wykonanie zadania pn.:

Wymiana indywidualnych mieszkaniowych wodomierzy wody ciepłej i zimnej na fabrycznie nowe wodomierze jednostrumieniowe suchobieżne z modułem radiowym.

Wymienione urządzenia muszą umożliwiać odczyt zdalny oraz monitorowanie urządzeń przekaźnikowych do rejestracji ich pracy i przekazywania danych odczytowych i rozliczeniowych na portal Operatora i Zamawiającego zgodnie z wymogami Unii Europejskiej EED z dnia 11 grudnia 2018 r.

Dodatkowych informacji udzielają pracownicy Działu Mediów tel. (32) 202-80-34 wew. 5

Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia będzie dostępna w siedzibie Spółdzielni w Katowicach przy ul. Głuszców 9 pokój nr 10 lub drogą elektroniczną tj.: rozliczeniamediow@smsilesia.pl po wcześniejszym zgłoszeniu.

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY 34463131

NEWSLETTERY WYBORCZEJ

Wszystkie piszą ludzie, nie maszyny
Nasi najlepsi redaktorzy.

Możesz wybrać z bogatej oferty ponad **40** różnych newsletterów.

Zapisz się na:
wyborcza.pl/newslettery

wyborcza.pl

1KA

OGŁOSZENIE PŁATNE Katowice/34462806

Prezydent Miasta Zawiercie

informuje, że na stronie internetowej **www.zawiercie.eu** w zakładce **urząd miejski**, kategoria: **obwieszczenia**, na stronie internetowej **www.zawiercie.bip.net.pl,** w zakładce **przetargi na nieruchomości**, kategoria: na **nieruchomości - 2026** zostały zamieszczone wykazy nieruchomości przeznaczonych do zbycia dotyczący nieruchomości gruntowych niezabudowanych oznaczonych geodezyjnie jako działki o nr ew.

- 73 i 96/7, k.m 60 obręb Zawiercie,

- 154, k.m 46 obręb Zawiercie,

położonych w Zawierciu, który został również wywieszony na okres 21 dni tj. od 27.11.2026 r. do 18.12.2026 r. na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miejskiego w Zawierciu.

OGŁOSZENIE PŁATNE Katowice/34462924

Prezydent Miasta Zawiercie
informuje,

że na stronie internetowej **www.zawiercie.eu** w zakładce **urząd miejski**, kategoria: **obwieszczenia**, na stronie internetowej zawiercie.bip.net.pl, w zakładce **przetargi na nieruchomości – zbycie nieruchomości,** kategoria: **2026** został zamieszczony wykaz nieruchomości przeznaczonej do zbycia, dotyczący nieruchomości gruntowej zabudowanej oznaczonej geodezyjnie jako działka o **nr ew. 32**, karta mapy **48**, obręb **Zawiercie** położona przy **ul. Obrońców Poczty Gdańskiej 12**, który został również wywieszony na okres 21 dni tj. **od 27.11.2026 r. do 18.12.2026 r.** na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miejskiego w Zawierciu.

OGŁOSZENIE PŁATNE Katowice/34462815

Burmistrz Miasta Czeladź

działając na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami z dnia 21 sierpnia 1997r. informuje, że na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miasta Czeladź od dnia 27.11.2026 r. do dnia 18.12.2026 r. będą wywieszone do publicznej wiadomości wykazy nieruchomości:

- nr 155/2026 dotyczący przeznaczonej do dzierżawy działki gruntu położonej przy ul. Wrzosowej w Czeladzi,
- nr 156/2026 dotyczący przeznaczonej do dzierżawy działki gruntu położonej przy ul. Chmielnej w Czeladzi,
- nr 157/2026 dotyczący przeznaczonej do dzierżawy działki gruntu położonej przy ul. Mysłowickiej w Czeladzi,
- nr 158/2026 dotyczący przeznaczonej do dzierżawy działki gruntu położonej przy Parku Alfred w Czeladzi,
- nr 159/2026 dotyczący przeznaczonych do dzierżawy działek gruntu położonych przy ul. Prusa w Czeladzi,
- nr 160/2026 dotyczący przeznaczonej do dzierżawy działki gruntu położonej przy ul. 3 Kwietnia w Czeladzi,
- nr 161/2026 dotyczący przeznaczonego do najmu części budynku położonego przy ul. Powstańców Śląskich w Czeladzi,
- nr 162/2026 dotyczący przeznaczonej do dzierżawy działki gruntu położonej przy ul. Aleja Róż w Czeladzi,
- nr 163/2026 dotyczący przeznaczonej do dzierżawy działki gruntu położonej przy ul. Borowej w Czeladzi,
- nr 164/2026 dotyczący przeznaczonej do dzierżawy działki gruntu położonej przy ul. 27 Stycznia w Czeladzi,
- nr 165/2026 dotyczący przeznaczonej do dzierżawy działki gruntu położonej przy ul. Nowopogońskiej w Czeladzi,
- nr 166/2026 dotyczący przeznaczonej do dzierżawy działki gruntu położonej przy ul. Zamiejskiej w Czeladzi,
- nr 167/2026 dotyczący przeznaczonej do dzierżawy działki gruntu położonej przy ul. Wiosennej w Czeladzi.

eprasa.pl 168710843e

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

SZCZEPAN TWARDOCH: Jaka jest nowa powieść laureata Nike?

O czym pisze **OLGA TOKARCZUK** w „Świata jest za dużo”? Inga Iwasiów o nowej powieści noblistki i „pisaniu o ziemioodzyskaniu”

JAROSŁAW KURSKI: Jak pisałem książkę z Michnikiem?

Co nowego napisali John Irving, Margaret Atwood, Julian Barnes, George Saunders czy Douglas Stuart. Kto zachwyca, a kto rozczarował?

Spotkanie Książkowego Klubu Książki, targi, festiwale książkowe oraz przegląd jesiennych nowości

Zamów magazyn z darmową dostawą na: **Prenumerata24.pl**

Więcej na: **Wyborcza.pl/ksiazki**

eprasa.pl 168710843e

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

W SPRZEDAŻY

wysokie obcasy extra

Temat numeru:
Longevity – jak żyć dłużej, zachowując pełnię zdrowia, energii i sprawności umysłowej

Sonda:
Jak dbają o zdrowie Beata Sadowska, Robert Korzeniowski, Beata Ścibakówna

Psychologia:
Randkowanie dla dojrzałych

Zamów na prenumerata24.pl
z dostawą do domu
lub z bezpłatną dostawą
do paczkomatu

Numer dostępny z kalendarzem ściennym na 2027 rok
z pięknymi zdjęciami zjawisk astronomicznych i kalendarium obserwacji nieba

eprasa.pl 168710843e

Redaktor prowadzący **Michał Hyra**

Inwestycja w bezpieczeństwo na wiele lat

Są miliony na ochronę przed powodzią

Powódź z 2024 roku pokazała, jak kosztowne mogą być ekstremalne zjawiska pogodowe. Aby ograniczyć ich skutki, właśnie rozpoczęły się przygotowania do 16 inwestycji przeciwpowodziowych i retencyjnych o łącznej wartości przekraczającej 1,3 mld zł.

Michał Hyra

• **Powódź we wrześniu 2024 r. w Czechowicach-Dziedzicach** FOT. GRZEGORZ CELEJEWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Zmiany klimatu i wynikające z nich gwałtowne zjawiska pogodowe wymagają inwestycji, które pozwolą na adaptację do nowej sytuacji. Polacy mają jeszcze w pamięci wydarzenia z września 2024 roku. Wówczas intensywne opady, za które odpowiadał niż genueński, doprowadziły do powodzi na południu kraju. W wielu miejscach pobite zostały rekordy, jeśli chodzi o dobową sumę opadów deszczu. Najbardziej wtedy ucierpiały dolnośląskie miejscowości: Lądek-Zdrój, Stronie Śląskie i Głuchołazy, także Czechowice-Dziedzice w województwie śląskim.

Zaledwie kilka miesięcy wcześniej Bielsko-Białą nawiedziła powódź błyskawiczna. W ciągu paru godzin w mieście spadło nawet 130 litrów na metr kwadratowy. Tyle, ile normalnie w ciągu dwóch miesięcy.

MIASTA POZBYWAJĄ SIĘ BETONU

To pokazuje, że adaptacja do zmian klimatu jest pilną potrzebą. Pieniądze na ten cel ma Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, który organizuje nabory, a beneficjentami są samorządy, ale też Wody Polskie. Miasta potrzebują pieniędzy, bo wcześniej centra były betonowane i znikała z nich zieleń. Obecnie trend jest przeciwny, miasta pozbywają się betonu, przybywa drzew, a przy okazji powstaje infrastruktura pozwalająca na gromadzenie wody opadowej.

Dobrym przykładem są Katowice. To obecnie jedyne miasto w Polsce, mające pełny monitoring wód deszczowych. Dzięki wsparciu NFOŚiGW powstało tam 40 zbiorników podziemnych, które retencjonują wodę i nie dopuszczają do zalania miasta.

Z kolei Częstochowa dzięki programowi „Adaptacja terenów zurbanizowanych do zmian klimatu" będzie rewitalizować centralny plac w mieście. Inwestycja na Placu Biegańskiego kładzie duży nacisk na retencję wód opadowych. Planowane rozwiązania pozwolą na zatrzymywanie deszczówki w miejscu jej opadu, ograniczenie spływu powierzchniowego oraz wykorzystanie zgromadzonej wody do nawadniania zieleni. To nie tylko bardziej efektywne gospodarowanie zasobami wodnymi, ale także realne wsparcie dla nowych nasadzeń i sposób na przeciwdziałanie skutkom suszy w śródmieściu.

Dofinansowanie

70

MLN ZŁ

• **tyle pieniędzy z programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS) zostanie przeznaczonych na przygotowanie dokumentacji dla 16 inwestycji przeciwpowodziowych i retencyjno-renaturyzacyjnych. Wartość planowanych przedsięwzięć przekroczy 1,3 mld zł**

PODWYŻSZĄ WAŁY, ODBUDUJĄ BRZEGI

Teraz pieniądze trafią do Wód Polskich, które administrują rzekami. Dzięki współpracy z NFOŚiGW ponad 70 mln zł z programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS) zostanie przeznaczonych na przygotowanie dokumentacji dla 16 inwestycji przeciwpowodziowych i retencyjno-renaturyzacyjnych. Wartość planowanych przedsięwzięć przekroczy 1,3 mld zł.

– Zmiany klimatu sprawiają, że inwestycje zwiększające odporność na powodzie i poprawiające retencję wody stają się koniecznością. 16 ważnych przedsięwzięć w kolejnych latach przełoży się na realne zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców i ochronę infrastruktury. To przykład odpowiedzialnego planowania inwestycji, które łączą nowoczesne rozwiązania przeciwpowodziowe z działaniami wspierającymi środowisko i naturalną retencję wód – podkreśla Robert Gajda, zastępca prezesa NFOŚiGW.

Wśród inwestycji, których projekty dzięki dofinansowaniu przygotują Wody Polskie, są odbudowa koryta i umocnień Olzy w gminie Gorzyce oraz odbudowa fragmentów prawego brzegu rzeki na odcinku o długości prawie 6 km. Wody Polskie planują też usuwanie szkód powodziowych i odbudowy umocnień Odry, a także remont odcinków prawego brzegu rzeki. Wały na Odrze zostaną również zmodernizowane na terenie gmin Głogów, Kotla, Szlichtyngowa i Siedlisko.

Do tego Wody Polskie planują podwyższyć wał przeciwpowodziowy w Prudniku, przebudować wały na cieku Jasienica w Czechowicach-Dziedzicach. Przygotowane zostaną zabezpieczenia przeciwpowodziowe Cieszyna i Pszczyny. W Tychach planowana jest przebudowa i podwyższenie wałów na Gostynce.

ODPORNOŚĆ NA ZMIANY KLIMATU

Dofinansowanie pozwoli również na przygotowanie budowy, rozbudowy i modernizacji wałów Odry na odcinku od Dziergowic do Kędzierzyna-Koźla, a także na przygotowanie budowy zbiornika przeciwpowodziowego Racławice Śląskie na rzece Osobłodze w gminie Głogówek. Dofinansowanie pozwoli też opracować dokumentację na przygotowanie zbiornika Kostrzyca na potoku Jedlica. Dzięki tej inwestycji ma się zwiększyć ochrona przeciwpowodziowa Kotliny Jeleniogórskiej.

– Podpisane obecnie umowy to inwestycja w bezpieczeństwo mieszkańców na wiele lat – podkreśla Mateusz Balcerowicz, prezes Wód Polskich. – Dzięki ponad 70 mln zł wsparcia z programu FEnIKS przygotujemy dokumentację dla 16 kluczowych przedsięwzięć o wartości przekraczającej 1,3 mld zł. To projekty, które mają ograniczać skutki powodzi w szczególności na terenach południowo-zachodniej Polski, dotkniętych powodzią w 2024 roku, zwiększać odporność na zmiany klimatu i tworzyć podstawy dla kolejnych dużych inwestycji przeciwpowodziowych w Polsce. ●

Kolumnę dofinansowano ze środków

Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach

Za treści zawarte w publikacji dofinansowanej ze środków WFOŚiGW w Katowicach odpowiedzialność ponosi Redakcja

eprasa.pl 168710843e

wyborcza
KRAKÓW
TYGODNIK

Piątek, 27 listopada 2026 | Redaktorka prowadząca **Dorota Gut**

krakow.wyborcza.pl | Kontakt z redakcją: krakow@wyborcza.pl

Metro w Krakowie zatrzymane

Gibała stawia warunki

Czy Łukasz Gibała oddał krakowskie metro bez walki? A może działa słusznie, nie chcąc topić milionów złotych w projekt, na który nie ma pewnego finansowania? Prezydent Krakowa jest gotów wrócić do projektu, ale stawia warunki rządowi.

Magdalena Kursa

• **Wizualizacja jednej ze stacji metra w Krakowie** FOT. MASSIVE DYNAMIC AG

Kraków jest największym miastem w Unii Europejskiej, które nie ma metra. Poprzednie władze miasta przyśpieszyły przygotowania do tej inwestycji. Gotowa dokumentacja miała pozwolić na ubieganie się o dotację na metro np. ze środków unijnych. Koszt budowy jest bowiem gigantyczny: 13-15 mld zł.

Prezydent Łukasz Gibała zrobił obrót o 180 stopni. Nie zabiegając o pieniądze, nie pytając o nic ekspertów, przerwał przygotowania. Tłumaczy, że Krakowa nie stać nawet na nie. I że nie będzie inwestował milionów w ciemno, nie mając gwarancji dotacji. Z drugiej strony, by starać się o dotację, trzeba mieć gotową dokumentację. Kraków znalazł się więc w pułapce. Teraz Łukasz Gibała postawił warunki, po spełnieniu których jest gotów do metra powrócić.

W tym kontekście ciekawy jest raport rządowej agendy, która analizowała zasadność metra w 12 polskich miastach.

To, że Kraków może się na razie pożegnać z marzeniami o metrze, stało się jasne, gdy ekipa Łukasza Gibały przedstawiła projekt budżetu na przyszły rok. Pieniędzy na przygotowania metra w nim nie ma. To przerywa rozpędzone prace. W tym roku Kraków ogłosił bowiem dwa przetargi: jeden na badania geologiczne (wybrano nawet ofertę, opiewającą na 9,3 mln zł), drugi na przygotowanie dalszej dokumentacji, w tym studium wykonalności.

Bez tych prac miasto nie będzie mogło się ubiegać o dotacje na budowę np. wówczas, gdy pojawią się środki z nowej perspektywy finansowej UE. Decyzja Łukasza Gibały wstrząsnęła polityczno-naukowym Krakowem.

Dawni sojusznicy krytykują Gibałę

Wyjątkowo celnie wypunktował Gibałę Bartosz Bocheńczak, niedoszły kandydat Konfederacji na prezydenta Krakowa. Przypomniał, że w kampanii Łukasz Gibała mówił: „Jeśli wygram wybory, to natychmiast pojadę do Warszawy i spytam wprost o pieniądze na metro". Minął miesiąc. „Czy ta rozmowa się odbyła? Z kim? Co prezydent usłyszał? Jeśli rząd odmówił, mieszkańcy mają prawo to wiedzieć. Jeśli rozmowy nie było, to projekt porzucono bez walki" – skonstatował polityk Konfederacji.

Łukasz Gibała rzeczywiście nie chwalił się dotąd żadnymi rozmowami czy zabiegami o pieniądze na metro. Wspomniał, że pod koniec listopada, przy okazji pełnego otwarcia węzła Mistrzejowice, ma się widzieć z ministrem infrastruktury, więc wówczas powróci do tego tematu. Zapyta, czy ma wysłać pismo i czy dostanie jasną odpowiedź. Trudno nazwać to intensywnymi zabiegami o pieniądze dla Krakowa, zwłaszcza że w kampanii obietnice dotacji na metro padły nawet ze strony premiera Donalda Tuska.

Porzuceniem metra Łukasz Gibała zdenerwował nie tylko polityków KO, ale też swoich sojuszników, którzy najpierw pomogli mu odwołać Miszalskiego, a potem wygrać z Moniką Piątkowską. Kandydat PiS w poprzednich wyborach Michał Drewnicki zareagował od razu, przekonując, że „metro to konieczność". Przypomniał też o wyniku krakowskiego referendum z 2014 roku:

wówczas 55 proc. mieszkańców zagłosowało za budową metra. Łukasz Gibała też pamięta to referendum, ale sugeruje, że mieszkańcy podjęli tę decyzję nie wiedząc, jakie są koszty metra.

Trzeba dodać, że metro to temat, który wałkowany jest w Krakowie od dekad. Wieloletni prezydent Jacek Majchrowski, który był inwestycji przeciwny, forsował tzw. premetro, natomiast jego następca, Aleksander Miszalski, uznał, że to półśrodek i zintensyfikował prace nad prawdziwym metrem, choć w lekkiej, autonomicznej wersji.

Miszalski miał plan

Po analizach tzw. potoków pasażerskich, obecnych technik budowy metra, po dziesiątkach rozmów ze specjalistami, producentami taboru, a także po spotkaniach w ministerstwach, ekipa Miszalskiego zaplanowała dwie linie metra o łącznej długości prawie 29 kilometrów, które będą wzajemnie się uzupełniać.

Obie linie miały mieć swój początek w Nowej Hucie przy kombinacie i taką samą trasę aż do stacji przy ul. Brożka. Tam miały się rozdzielić: jedna linia miała dotrzeć przez Kliny do Opatkowic, druga na osiedle Kurdwanów.

W wieloletniej prognozie finansowej wpisywano na przygotowania do metra w sumie 188 mln zł do 2031 roku.

Kraków jest największym miastem w Unii Europejskiej, które nie ma metra. Poprzednie władze miasta przyśpieszyły przygotowania do tej inwestycji. Prezydent Łukasz Gibała zrobił obrót o 180 stopni

Teraz te plany zostały wyrzucone do kosza albo, w wersji optymistycznej, odłożone na kilka lat do szuflady.

Zdenerwowało to nie tylko polityków, ale też część środowiska naukowego. Ostrych słów nie żałowali byli rektorzy Akademii Górniczo-Hutniczej: prof. Antoni Tajduś, specjalizujący się w drążeniu tuneli, oraz prof. Tadeusz Słomka, geolog. Ostrzegli, że odłożenie teraz przygotowań prac, np. badań geologicznych, może spowodować, że Kraków na zawsze pożegna się z tą inwestycją. Ich zdaniem tylko metro może rozładować zakorkowany Kraków. Wskazywali też, że w sytuacji niebezpieczeństwa stacje metra mogą służyć za miejsca schronienia.

Czy Kraków bez prezydentki z KO ma szanse na dotacje?

Czy marzenia o wielomiliardowej dotacji na budowę metra to mrzonki? Prezydent Łukasz Gibała najwyraźniej nie za bardzo wierzy w to, by rząd premiera Tuska miał szczególną sympatię do Krakowa, w którym przepadła jego kandydatka, senatorka Monika Piątkowska. Politycy KO przekonują jednak, że jest inaczej.

Poseł Dominik Jaśkowiec argumentuje, że budowa metra w drugim co do wielkości polskim mieście byłaby wyraźną oznaką rozwoju Polski i symbolem sukcesu naszego kraju, więc rządowi też na tej budowie może zależeć.

Największego sojusznika w metrze Kraków wydaje się mieć jednak w wicepremierze z Krakowa, Władysławie Kosiniaku-Kamyszu.

Już po rezygnacji Gibały z metra lider PSL zadeklarował: – Jesteśmy gotowi wspierać Kraków. Rozmawiałem o tym z ministrem infrastruktury Dariuszem Klimczakiem, który już dawno wystąpił do ministerstwa funduszy o zarezerwowanie środków w nowej perspektywie unijnej na rozwój transportu podziemnego w celu poprawienia komunikacji w największych miastach w Polsce – powiedział Władysław Kosiniak-Kamysz.

Nieoficjalnie można usłyszeć, że dotąd na krakowskie metro z pewnym sceptycyzmem patrzyła Katarzyna Pełczyńska-Nałęcz, była minister funduszy i polityki regionalnej, która miała być zwolenniczką budowania w miastach linii tramwajowych zamiast drogiego metra. Czy jej odejście z rządu coś zmieni? Wicepremier zdradził, że minister Klimczak ponownie wystąpi z wnioskiem o środki unijne na budowę metra do nowej szefowej resortu funduszy, bo Pełczyńska-Nałęcz nie odpowiedziała na wcześniejsze pismo.

Łukasz Gibała jest gotów wrócić do tematu. Stawia jednak warunki – przygotowania będą kontynuowane, gdy rząd zapewni finansowanie na piśmie poprzez jedno z trzech rozwiązań:

- specustawa dotycząca budowy metra w Krakowie,
- zapisana w budżecie państwa kwota na to zadanie,
- umowa między gminą a rządem o finansowaniu.

W Krakowie w grze jest jeszcze jedna koncepcja – mówił o niej zastępca Gibały, Jan Hoffman. Według niego w najbliższej dekadzie najbardziej realne jest, pod warunkiem otrzymania dotacji rzędu 3-3,5 mld zł, wybudowanie tunelu premetra pod centrum – z Olszy w okolice Akademii Górniczo-Hutniczej.

Warszawa, Kraków, Wrocław

Jak wynika z najnowszego raportu Centrum Unijnych Projektów Transportowych (państwowa jednostka, która ocenia poszczególne inwestycje) w Polsce budowa metra może być uzasadniona jedynie w Warszawie i Krakowie – z tym zastrzeżeniem, że dla Krakowa rekomendowane jest metro lekkie. Właśnie takie było projektowane.

Dla Wrocławia eksperci polecają rozwiązania pośrednie, jak premetro czy szybki tramwaj. W pozostałych dużych miastach zarekomendowano rozwój kolei aglomeracyjnych oraz linii tramwajowych i autobusowych. W raporcie analizowano dwanaście największych polskich miast: Warszawę, Kraków, Trójmiasto, Wrocław, Łódź, Poznań, Katowice (Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia), Szczecin, Lublin, Bydgoszcz, Białystok i Rzeszów.

W Polsce metro ma tylko Warszawa. System składa się z dwóch linii. Pierwszy odcinek linii M1 otwarto w 1995, w całości tę linię oddano w 2008 roku. Budowa drugiej linii metra (M2) kosztowała ponad 10 mld zł.

eprasa.pl 168710843e

Dlaczego dziecko zostało samo na ulicy w czasie zamachu?

Czym jest moralność kanapowa

Gdy słyszymy strzały, nasze impulsy nerwowe omijają całą część korową mózgu, która jest odpowiedzialna za myślenie.

ROZMOWA Z
TOMASZEM WOJCIECHOWSKIM,
psychologiem

OLGA SZPUNAR: „Normalne matki w pierwszej kolejności chronią swoje dzieci", „Rodzice powinni za to odpowiedzieć". Po tym, gdy w sieci pojawiło się nagranie pokazujące pozostawioną na ulicy samą kilkuletnią dziewczynkę, którą dwie kule zamachowca z Krakowa minęły o centymetry, na jej rodziców posypały się gromy...

TOMASZ WOJCIECHOWSKI: Uruchomiła się nasza moralność kanapowa.

Czyli?

– W psychologii występuje takie zjawisko jak błąd atrybucji, czyli ocenianie zachowania kogoś przy lekceważeniu wpływu sytuacji zewnętrznej. Siedzimy sobie na kanapie w ciepłym domu, popijamy kawę, oglądamy to nagranie i wyrokujemy, jak dana osoba powinna się zachować. Odnosimy swoje bezpieczne warunki do sytuacji, w której sami nie byliśmy, nie jesteśmy w stanie jej poczuć i zrozumieć. Wydaje nam się, że skoro na tej kanapie wymyśliliśmy właściwy model zachowania i jesteśmy przekonani, że sami byśmy się właśnie tak zachowali, to powinien się tak zachować również każdy inny człowiek. Tymczasem w sytuacji zagrożenia życia nasz cały układ nerwowy działa w innym trybie. I to się odbywa na poziomie fizjologicznym.

Gdy słyszymy strzały, nasze impulsy nerwowe omijają całą część korową mózgu, która jest odpowiedzialna za długie, racjonalne myślenie i empatię, a sygnały docierają bezpośrednio do ciała migdałowatego, czyli układu, który uruchamia pierwotne reakcje. I on mówi nam: uciekaj, walcz albo się zamroź.

Kwiaciarka z Rynku w Krakowie opowiadała dziennikarzom, że podczas ataku zamachowca zamarła, słysząc huk wystrzałów. Stała w miejscu i nie mogła się ruszyć.

– Zamroziło ją i to jest bardzo typowa reakcja. W takiej sytuacji pojawia się tunelowe widzenie, jego pole gwałtownie się zawęża. Tak samo jak pole słyszenia. Twój organizm mówi ci: stój w miejscu i nie ruszaj się. To pierwszy wariant. Drugi to walka, ale tu nie ma co o niej mówić, bo w sytuacji, gdy zamachowiec strzelał z jadącego auta, była niemożliwa. Podjęli ją dopiero policjanci, szkoleni do tłumienia pierwotnych odruchów organizmu w ekstremalnych sytuacjach. Z kolei jeśli twój organizm mówi ci: „uciekaj", to koncentrujesz się wyłącznie na tym. Cała pamięć robocza, wszystkie wyuczone mechanizmy natychmiast się wyłączają i jedyne, co jesteś w stanie zrobić, to biec. Kropka. Jeżeli nie masz za sobą długiego treningu, na przykład z pola walki, nawet tak silne instynkty jak rodzicielstwo, opieka nad kimś słabszym, zasłanianie go swoim ciałem i wszystkie inne heroiczne zachowania są naprawdę czymś wyjątkowym, a nie regułą, którą sobie wymyślamy na tej kanapie.

Dziecko zostawione na ulicy podczas strzelaniny burzy spokój, który z takim trudem sobie budujemy. Burzy przekonanie, że wszyscy jesteśmy bohaterami. Na nowo rośnie w nas lęk i agresja. Więc osobę, która jest temu winna, musimy hejtować i ukarać

TOMASZ WOJCIECHOWSKI

Ale jednak się zdarzają. Mąż zasłonił żonę przed kulą; byli ludzie, którzy spieszyli rannym z pomocą. Od czego zależy zachowanie w ekstremalnej sytuacji?

– Od reakcji fizjologicznej, która jest od nas niezależna. Od tego, co akurat zaobserwowaliśmy w trakcie ataku, jakie sygnały do nas dotarły, w jakim stanie byliśmy wcześniej i jakie mamy wcześniejsze doświadczenia. Im lepszy nastrój i większe doświadczenie z trudnymi sytuacjami, tym większe szanse, że zadziałamy w innym trybie niż ucieczka lub zamrożenie, ale i to nie daje gwarancji.

Tym bardziej uważam, że należy doceniać wszystkie akty heroizmu. Bo to jest przekroczenie samego sie-

OGŁOSZENIE PŁATNE Kraków/34457760

Całodobowe wsparcie i doradztwo

Dbamy o godne pożegnanie w każdej cenie

- Kompleksowe usługi pogrzebowe
- Rozliczenia bezgotówkowe
- Transport krajowy i międzynarodowy
- Własne krematorium
- Organizacja styp i pożegnań

KARAWAN GRUPA FIRM POGRZEBOWYCH
TRADYCJE OD 1981 ROKU

Punkty Obsługi Klienta
10 lokalizacji w Krakowie

- ul.Rakowicka 26A 12 222 00 30
- ul. Sieroszewskiego 5B 12 686 61 45
- ul. Bieżanowska 24 12 656 21 11
- ul. Reduta 3B 12 222 50 49
- ul. Rakowicka 33A 12 421 89 83
- ul. Dolnych Młynów 3 12 632 11 22
- ul. Wrocławska 8 12 631 77 95
- ul. Ćwiklińskiej 10 606 793 279
- Cm.Batowice 12 413 63 46
- Cm.Grębałów 12 645 14 35
- Krakowskie Krematorium
- ul. Wielogórska 12 413 33 33

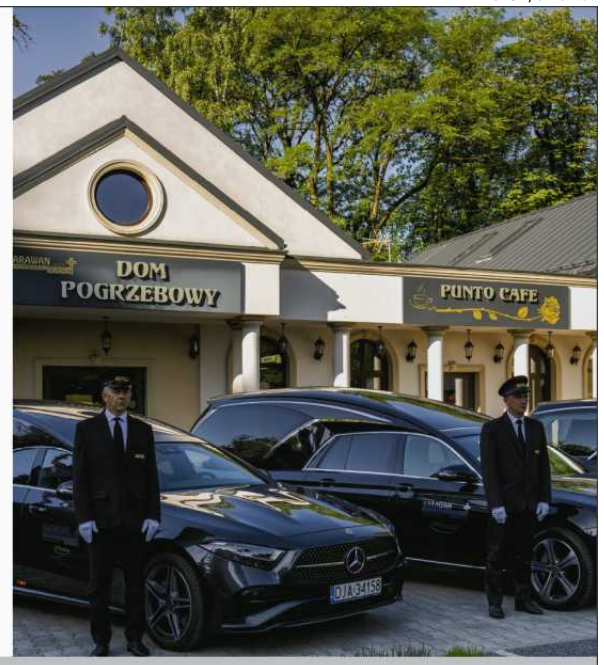

KRAKOWSKIE KREMATORIUM
tel. 12 413-33-33
biuro@kremacja-krakow.pl

30-398 Kraków, ul. Wielogórska 20
Gwarantujemy:
bezpieczeństwo i profesjonalizm | duży wybór urn | możliwość przechowania po kremacji

Zapraszamy do współpracy firmy pogrzebowe

1KR

eprasa.pl 168710843e

• **Tomasz Wojciechowski**
FOT. JAKUB PORZYCKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

bie, przekroczenie tego, co jest normą. Wymagają olbrzymiej siły woli i determinacji. Zdarzają się, ale nie można ich oczekiwać od każdego człowieka.

Kiedy czytam komentarze pod tym nagraniem z dzieckiem, nie mogę oprzeć się wrażeniu, że ono nas uwiera również dlatego, że burzy utrwalony przez media obraz heroicznych Krakowian, którzy w trakcie zamachu bohatersko stanęli na wysokości zadania.

„Tylko nikt mnie dotychczas nie wzywał na pomoc. I jeśli pożałuję liścia, sukni, wiersza – tyle wiemy o sobie, ile nas sprawdzono. Mówię to wam ze swego nieznanego serca”...
– Tak. Ten wiersz Szymborskiej jest tu bardzo na miejscu. Dobrze jest go sobie przypomnieć, zanim uruchomi się w nas moralność kanapowa. Jeśli nie byliśmy w ekstremalnie trudnej sytuacji, nie mamy prawa oceniać nikogo na podstawie swojego przeświadczenia, że postąpilibyśmy tak i tak. Bo być może wcale byśmy tak nie postąpili i tego nie wiemy, dopóki nie sprawdzimy, ale lepiej, żebyśmy nie musieli. Jest cały nurt badań nad PTSD żołnierzy, czyli syndromem stresu pourazowego i nad reakcjami w skrajnych sytuacjach. Pokazują, że im bardziej człowiek miał głowę pełną frazesów i wyobrażeń, jak się zachowa na polu bitwy, tym częściej doznawał traum. Chcesz walczyć i być herosem, a tu ciało odmawia posłuszeństwa. Nie jesteś w stanie wyjść z okopów i ruszyć na ratunek koledze, tylko siedzisz w nich zamrożony. To jest powodem do jeszcze większego paraliżu, bo nie spełniasz swoich założeń i swoich oczekiwań wobec siebie. Znacznie lepiej w trudnych sytuacjach odnajdywali się ci, którzy mieli tylko jedno założenie, by przetrwać. Okazało się, że im bardziej ktoś nie próbuje dokonywać heroicznych czynów, tym ma większe szanse, by ich dokonać.

Podczas zamachu ludzie, zamiast uciekać, wyciągali komórki i filmowali.
– To na pewno jest znak naszych czasów. Jestem w ekstremalnie trudnej sytuacji, więc ją nagram. Będę mieć materiał, którym się podzielę w portalu społecznościowym. Na pewno nie jest to adekwatna reakcja. Można się zastanowić, co takiego się stało, że część osób obecnych na Rynku nie odebrała zamachu jako zagrażającego ich życiu. Mechanizmy mogą być różne. Mógł uruchomić się u nich element zaprzeczenia, że znaleźli się w ogniu niebezpieczeństwa. Jest to jakiś sposób na niedopuszczenie do siebie lęku. Odrealnienie sytuacji jest mechanizmem obronnym i chronieniem się przed poczuciem zagrożenia. To daleko idąca analogia, ale operatorom dronów filmowane zdarzenia przez ekran wydają się mniej straszne.

Zaraz po zamachu zewsząd słychać było komentarze, że Kraków nigdy już nie będzie taki sam. Czy my będziemy?
– Krakowianie stracili poczucie bezpiecznej przestrzeni dla siebie. Przeświadczenie, że przestrzeń Rynku, którą wszyscy dobrze znali i mieli oswojoną, jest bezpieczna, zostało mocno zaburzone, a tym samym zaburzona została jedna z naszych najbardziej podstawowych potrzeb. Bez poczucia bezpieczeństwa rodzą się lęki.

Jak odzyskać tę bezpieczną przestrzeń?
– Musimy zadać sobie pytanie, jak bardzo jej brak jest dla nas paraliżujący. Jeżeli mocno, to warto udać się do specjalisty. Psychoterapeuci behawioralni oferują krótkotrwałą i szybką pomoc. Kilka sesji terapeutycznych może nam przywrócić równowagę. Możemy też sami sobie pomóc. Warto stosować techniki rozluźniające, ćwiczyć oddechy. Ale przede wszystkim warto szukać kontaktu z innymi ludźmi, rozmawiać i dzielić się własnymi odczuciami. Wspólnota jest najlepszą odpowiedzią na nasze lęki.

Pisanie komentarzy w internecie raczej nie pomaga...
– Jest swego rodzaju elementem poradzenia sobie z napięciem. Nie oglądamy filmu z zamachu na zimno, bez emocji. Dziewczynka, którą kule mijają o włos, nas rusza.

Reakcja ocenna i hejt na rodziców są reakcją obronną. Próbujemy się uspokoić, że my z tą sytuacją byśmy sobie poradzili.

Jak ocenisz opiekunów tego dziecka jako niewydolnych wychowawczo, to oddalisz się od przeżywania tej historii na rzecz jej oceniania. Myślisz: ja nie jestem niewydolną matką, ja bym tak nie zrobiła. I od razu jesteś spokojniejsza. To jest ciekawe, że my ciągle szukamy nowych bohaterów tej tragedii.

Reakcja ocenna i hejt na rodziców są reakcją obronną. Próbujemy się uspokoić, że my z tą sytuacją byśmy sobie poradzili

Cichych bohaterów.
– No nie takich cichych. Dziennikarze do nich docierają, pokazują ich, opisują. Dlaczego? Bo te opowieści też nam dają poczucie stabilizacji i bezpieczeństwa, że jednak daliśmy radę. Więc wrócę do tego raz jeszcze. Dziecko zostawione na ulicy podczas strzelaniny burzy spokój, który z takim trudem sobie budujemy. Burzy przekonanie, że wszyscy jesteśmy bohaterami. Na nowo rośnie w nas lęk i agresja. Więc osobę, która jest temu winna, musimy hejtować i ukarać.

A przecież film pokazuje tylko mały urywek rzeczywistości. Nie wiemy, co było wcześniej, co później. Nawet nie wiemy, czy ta dziewczynka była ze swoimi rodzicami, czy innymi opiekunami. A jednak opowiedzieliśmy sobie tę historię. Witold Ligęza, psycholog, powiedział mi o istniejącym w psychologii terminie „domknięcia poznawczego”. Za wszelką cenę próbujemy sobie wyjaśnić wszystko, co widzimy.
– Jak nam brakuje informacji, to sobie ją dorobimy, potem ocenimy, a potem jeszcze zadziałamy, pisząc jeszcze komentarz w internecie. Wtedy czujemy się lepiej. Tyle że mechanizm domknięcia i oceny jest niestety często zbyt dużym uproszczeniem i może bardzo skrzywdzić.

Rozmawiała Olga Szpunar

OGŁOSZENIE PŁATNE 34457757

KLEPSYDRA

CMENTARZ KOMUNALNY
I KREMATORIUM

INFOLINIA: 12 352 44 44
CMENTARZ: +48 502 930 185
KREMATORIUM: +48 502 930 170

| Nowy zielony cmentarz
| Pierwsza kwatera ekologiczna
| Kolumbaria na urny
| Kamieniarstwo i opieka nad grobami

www.cmentarzkrakow.pl | Kraków, ul. Wielogórska 16

1KR

REKLAMA Kraków/34455870

eprasa.pl 168710843e

Wrze wokół inwestycji UKEN w Bronowicach

„Działy się dantejskie sceny”

Mieszkańcy próbowali zablokować wyjazd z budowy, wykonawca nie reagował, były emocje, krzyki. Ja stałam pod bramą pięć godzin, wezwałam na miejsce RDOŚ, policję, straż miejską. Efekt tych wszystkich starań jest taki, że drzew już nie ma – opowiada Sabina Janeczko, Krakowska Rzeczniczka ds. Zwierząt.

Milena Kuchnia

• **Kraków, Bronowice. UKEN buduje kompleks strzelnic, mieszkańcy protestują**
FOT. JAKUB WŁODEK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Na teren zabytkowego Fortu nr 7 „Za rzeką” w Bronowicach wjechał ciężki sprzęt. Wycinka drzew to początek wielkiej inwestycji Uniwersytetu Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie. Uczelnia planuje wybudować na tym terenie nowy kampus, w tym kompleks strzelnic. Inwestycja od samego początku budzi spore kontrowersje.

SPECUSTAWA JAK PŁASZCZ OCHRONNY

– Drzewa leciały jedno po drugim. Protestowaliśmy, bo traktuje się nas bez szacunku. Interweniował również RDOŚ, policja, lokalni politycy. Na miejsce nie przyjechał nikt z uczelni, nie odbierali też telefonów. Wyszedł do nas kierownik budowy i powiedział, że nie jesteśmy partnerem do rozmowy. Następnego dnia brama była zabezpieczona jeszcze barierkami, które zwieźli. Zero dialogu. To nie do pomyślenia, że uczelnia publiczna, która działa z naszych podatków, zachowuje się w ten sposób – mówi Tomasz Pytko z Rady Dzielnicy VI Bronowice.

Mieszkańcy Bronowic od początku protestują przeciwko budowie. Ich zdaniem inwestycja UKEN w praktyce wygląda inaczej, niż uczelnia deklaruje to na papierze. Jako sąsiedzi chcą poznać projekt budowy, harmonogram prac i być stroną całego przedsięwzięcia. Zderzają się jednak ze ścianą.

– O tym, że w czwartek rano rozpocznie się wycinka drzew, dowiedzieliśmy się tylko dlatego, że na maila rady dzielnicy przyszła informacja o czasowej zmianie organizacji ruchu. Musieli wyłączyć jeden pas, bo spadały na niego gałęzie. Gdyby nie to, nic byśmy nie wiedzieli. Jako mieszkańców o niczym nas nie poinformowano – opowiada Pytko.

Uczelnia ma w tym zakresie dużą autonomię. Działka z zabytkowym fortem jest jej własnością, władze kupiły ją w 2021 r. z bonifikatą od Agencji Mienia Wojskowego. Jest jednak jeszcze coś, co daje uczelni ogromną dowolność.

Wojewoda Małopolski wyraził zgodę na to, żeby UKEN wybudował kompleks strzelnic w ramach tzw. specustawy strzelnicowej. To

> *Uczelnia się z nami nie liczy i się nas nie boi. Nie wierzę już we wstrzymanie prac. Wiem, że będą budować, ale chcę, żeby te dwa lata przebiegły w sposób cywilizowany dla mieszkańców i dla zwierząt*
>
> **TOMASZ PYTKO**
> z Rady Dzielnicy VI Bronowice

dokument, który ułatwia uczelniom budowanie strzelnic dla studentów kierunków, związanych z obronnością i służbami mundurowymi. Ci, którzy budują strzelnicę w takim trybie, nie muszą przechodzić długiego postępowania administracyjnego. Proces jest znacznie skrócony i skupia większość w jednej decyzji wojewody.

Co więcej, inwestorów nie obowiązuje wówczas miejski plan zagospodarowania przestrzennego. Specustawa stoi ponad tymi przepisami.

To kolejne źródło konfliktu, bo mieszkańcy długo walczyli o wpisanie terenów wokół fortu do planu. Działki są w nim określone jako „zieleń publiczna i obszar o wysokim oraz najwyższym walorze przyrodniczym”. Wyznaczono tam też strefy ochrony konserwatorskiej i krajobrazowej, a także szczegóły, dotyczące gęstości i wysokości zabudowy. W zderzeniu ze specustawą wszystkie te zapisy przestają mieć znaczenie.

– Mieszkańcy wiedzieli, że UKEN będzie budował, będzie głośno, ale myśleli: przecież jest plan, więc nikt poza niego nie wyjdzie. Nagle w sierpniu dowiedzieli się, że przyjęto specustawę, napisaną na kolanie dla UKEN przez pana Przemysława Czarnka. I że plan jednak nie będzie obowiązywał, a inwestor może ciąć teren wzdłuż i wszerz i postawić na nim właściwie co chce. To śmiech w twarz mieszkańcom – mówi Pytko.

Od decyzji wojewody złożono dwa odwołania: jedno od mieszkańców, drugie od Prezydenta Krakowa Łukasza Gibały.

Mieszkańcy sprzeciwiają się przede wszystkim niszczeniu przyrody. Zielone tereny wokół fortu to miejsce ich spacerów i odpoczynków, ale też dom dla wielu gatunków zwierząt. UKEN zaplanował wycinkę 271 drzew. Kiedy się zaczęła, na miejsce natychmiast przyjechała Sabina Janeczko, Krakowska Rzeczniczka ds. Zwierząt.

– Specustawa zwalnia praktycznie z wszystkiego oprócz ochrony gatunkowej. UKEN zrobił inwentaryzację, w której wskazał, że na drzewach przeznaczonych do wycinki było jedno nieczynne gniazdo. Weszliśmy na ten teren razem z RDOŚ. Okazało się, że jest tam masa siedlisk: wiewiórki, nietoperze, dzięcioły, ogrom ptactwa – mówi Janeczko.

Przez kilka godzin protestowała pod Fortem z mieszkańcami Bronowic. – To, co się tam działo, to były dantejskie sceny. Mieszkańcy blokowali wyjazd z budowy, był płacz, krzyki. Wezwałam policję i straż miejską, żeby to nie eskalowało. Efekt tych wszystkich starań jest taki, że drzew już nie ma – opowiada.

Na miejscu stawili się także miejscowi radni i posłanka Daria Gosek-Popiołek. Nie zostali jednak wpuszczeni na teren budowy.

– Jeśli coś jest budowane na podstawie specustawy, jako miasto nie jesteśmy w stanie nic zrobić. Wysłałam do UKEN pismo z apelem o wstrzymanie wycinki przynajmniej do czasu rozpatrzenia odwołań od decyzji wojewody. W czwartek i piątek cięli, w sobotę już mało co tam było, w poniedziałek teren był nie do poznania – mówi rzeczniczka.

I dodaje: – Ten teren to jedno wielkie siedlisko. Urządzanie tam takiej wycinki, bez jasnej sytuacji z dokumentami, jest niepojęte. Ale najgorszy w tym wszystkich jest brak szacunku dla okolicznych mieszkańców. Rozumiem, że ten teren prędzej czy później zostałby zagospodarowany. Przy tego typu decyzjach dialog społeczny jest jednak kluczowy. Mówiąc delikatnie – zabrakło go.

UCZELNIA ODPIERA ZARZUTY

Kontaktujemy się w tej sprawie z UKEN. Uczelnia odpiera zarzuty o braku dialogu, a relację z mieszkańcami i radnymi dzielnicy przedstawia zgoła inaczej.

„Uczelnia na bieżąco udziela odpowiedzi na liczne zapytania kierowane do nas zarówno drogą pisemną, jak i ustną. Deklarujemy gotowość do dalszej wymiany informacji i współpracy z przedstawicielami mieszkańców na każdym etapie realizacji przedsięwzięcia. Uczelnia utrzymuje kontakt z Radą i Zarządem Dzielnicy VI Bronowice” – zapewnia Adam Gliksman, kierownik Działu Promocji UKEN.

Zwraca uwagę na to, że na oficjalnej stronie uczelni regularnie publikowane są informacje na temat inwestycji. Do zarzutów Krakowskiej Rzeczniczki ds. Zwierząt podchodzi sceptycznie:

„Opinia miejskiej rzeczniczki nie jest poparta żadnymi badaniami ani oględzinami w terenie. Opiera się ona głównie na wzbudzanych wokół inwestycji emocjach”.

„Z szacunkiem odnosimy się do uwag zgłaszanych przez miejską rzeczniczkę ds. zwierząt, jednak jako instytucja publiczna musimy opierać nasze działania na wiążących ekspertyzach naukowych oraz decyzjach administracyjnych” – pisze.

Według UKEN wycinka drzew odbywa się pod ścisłym nadzorem dendrologa oraz ornitologa, a „każde usunięte drzewo zostało dokładnie zbadane, zinwentaryzowane oraz udokumentowane”. Uczelnia deklaruje też, że na miejscu pojawiły się kontrole RDOŚ oraz Wydziału Kształtowania Środowiska w Krakowie, które nie wykazały nieprawidłowości.

Władze UKEN zobowiązują się do rekompensaty wycinki: „Deklarujemy realizację nasadzeń zastępczych w liczbie nie mniejszej niż liczba drzew usuniętych”.

„Część nowych drzew zostanie posadzona bezpośrednio na terenie nieruchomości przy ul. Rydla 54, natomiast w ramach pozostałych nasadzeń zastępczych deklarujemy ich wykonanie na obszarze wskazanym przez mieszkańców”.

Wycinka drzew potrwa jeszcze około dwóch tygodni. Kolejny krok to wyburzenie budynków magazynowych i przygotowanie terenu pod właściwą inwestycję.

MIESZKAŃCY NIE ZAMIERZAJĄ ODPUSZCZAĆ

– Uczelnia się z nami nie liczy i się nas nie boi. Nie wierzę już we wstrzymanie prac. Wiem, że będą budować, ale chcę, żeby te dwa lata przebiegły w sposób cywilizowany dla mieszkańców i dla zwierząt – tłumaczy Tomasz Pytko.

Jak mówi, jako że jest radnym dzielnicy, kluczowe jest dla niego uzyskanie jakichkolwiek informacji na temat przebiegu prac.

– Od blisko trzech miesięcy czekamy na upublicznienie projektu. Zapewniano nas, że poznamy harmonogram prac, a UKEN wciąż nie udziela nam żadnych odpowiedzi. Musimy poinformować mieszkańców, od kiedy do kiedy będzie głośno, kiedy będą wstrząsy, kiedy nie będzie można przechodzić daną drogą i tak dalej. Nie wiemy nic – mówi.

W rozmowie z „Wyborczą” UKEN deklaruje, że jest w kontakcie zarówno z mieszkańcami, jak i z radą i zarządem dzielnicy. Do sprawy będziemy wracać. ●

1KR

eprasa.pl 168710843e

Wrocław/34463007

1 KRL

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

Pobierz
i **graj za darmo**

Pobierz w App Store

POBIERZ Z Google Play

eprasa.pl 168710843e

Zarząd Budynków Komunalnych w Krakowie informuje, że od dnia 27.11.2026 r. w siedzibach: Urzędu Miasta Krakowa przy pl. Wszystkich Świętych 3-4, ul. Kasprowicza 29 oraz przy Rynku Podgórskim 1, a także Zarządu Budynków Komunalnych w Krakowie przy ul. Czerwieńskiego 16, wywieszone zostały na okres 21 dni kalendarzowych, informacje o przeznaczeniu do oddania w najem lokalu użytkowego na czas oznaczony do 31.07.2029 r. oraz do oddania w najem lokalu użytkowego na czas oznaczony do 30.09.2029 r.
Bliższych informacji udziela Referat Lokali Użytkowych Zarządu Budynków Komunalnych, z siedzibą w Krakowie, ul. Czerwieńskiego 16 (tel. 12 616-61-50 oraz 12 291-28-62).
Szczegółowe informacje znajdują się na stronie www.zbk-krakow.pl

Kraków/34462599

Burmistrz Krynicy-Zdroju ogłasza przetarg ustny nieograniczony na oddanie w dzierżawę gruntu obejmującego część działki ew. nr 1912 położonej w obrębie Krynica Zdrój przy ul. Pułaskiego w Krynicy-Zdroju objętej księgą wieczystą nr NS1M/00014685/4 z przeznaczeniem na prowadzenie parkingu i obsługę płatnych miejsc postojowych. Okres obowiązywania umowy od dnia **07.01.2027 r.** do dnia **31.12.2029 r.** Przetarg odbędzie się w dniu **29.12.2026 r. o godz. 10.00** w sali konferencyjnej Urzędu Miejskiego w Krynicy-Zdroju ul. Kraszewskiego 7, parter pok. nr 14. Stawka wywoławcza czynszu dzierżawnego wynosi **4.000,00 zł** (plus 23% podatek VAT 920,00 zł) razem **4.920,00 zł brutto miesięcznie**. Wadium w wysokości 800,00 zł (słownie: osiemset złotych 00/100) należy wpłacić do dnia **18.12.2026 r.** na rachunek bankowy nr **26 8802 0002 2001 0000 1401 0002** Bank Spółdzielczy Ziem Górskich Karpatia. Treść ogłoszenie podaje się do publicznej wiadomości na tablicy ogłoszeń tut. Urzędu oraz na stronie internetowej www.krynica-zdroj.pl i BIP na okres 30 dni. Szczegółowych informacji na temat przetargu udziela Wydział Inwestycji i Mienia tut. Urzędu pokój 35 tel. 18 472 55 32.

Kraków/34462683

Naszej Koleżance,

Pani Małgorzacie Dec-Kruczkowskiej

najgłębsze wyrazy współczucia z powodu śmierci

Taty

składają

pracownicy i Zarząd
Stalexport Autostrady S.A.
i Stalexport Autostrada Małopolska S.A.

www.nekrologi.wyborcza.pl/34462964

Wyrazy głębokiego żalu i współczucia dla

Rodziny i Bliskich

z powodu śmierci

dr med.

Jacka Barlińskiego

naszego wieloletniego Dyrektora GSK

składa

zespół byłych pracowników firmy z regionu małopolskiego.

Pozostanie w naszej pamięci jako wybitny Szef i Mentor

www.nekrologi.wyborcza.pl/34462974

PREZYDENT MIASTA KRAKOWA

OGŁOSZENIE z dnia 27 listopada 2026 r.
o ponownym wyłożeniu do publicznego wglądu części projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru „Bobrzyńskiego" wraz z prognozą oddziaływania na środowisko i niezbędną dokumentacją

Na podstawie art. 17 pkt 9 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2026 **r. poz.** 538 ze zm.), art. 67 ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1688 ze zm.) i art. 54 ust. 2 w zw. z art. 39 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2026 r. poz. 670 ze zm.), a także w związku z uchwałą Nr XCII/2504/22 Rady Miasta Krakowa z dnia 6 lipca 2022 r.

zawiadamiam

o ponownym wyłożeniu do publicznego wglądu części projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru **„Bobrzyńskiego"** wraz z prognozą oddziaływania na środowisko oraz niezbędną dokumentacją, w zakresie wprowadzonych zmian wynikających z przyjęcia przez Radę Miasta Krakowa poprawki wniesionej do projektu planu. Granice obszaru objętego planem szczegółowo określa załącznik graficzny.

Projekt planu (w zakresie objętym wyłożeniem) wraz z prognozą oddziaływania na środowisko oraz niezbędną dokumentacją udostępniony zostanie do publicznego wglądu w dniach **od 7 grudnia 2026 r. do 8 stycznia 2027 r.** poprzez:

- bezpośredni kontakt i obsługę obywateli w Wydziale Planowania Przestrzennego Urzędu Miasta Krakowa, ul. Mogilska 41, w godz. 8:00-15:00 (z wyjątkiem sobót, niedziel i świąt); wizytę można również umówić na konkretną godzinę – mailowo pod adresem: *bp.umk@um.krakow.pl* lub telefonicznie pod numerami: 12 616-8526, -8542;
- zamieszczenie projektu planu **„Bobrzyńskiego"** wraz z prognozą oddziaływania na środowisko na stronie internetowej: *www.bip.krakow.pl/planowanieprzestrzenne* (w zakładce *PLANY SPORZĄDZANE).*

Dyskusja publiczna nad rozwiązaniami przyjętymi w projekcie planu miejscowego obszaru „**Bobrzyńskiego"**, zostanie przeprowadzona w dniu **14 grudnia 2026** r., w Urzędzie Miasta Krakowa, pl. Wszystkich Świętych 3-4, **sala Dietla**, początek o **godz. 15:30**.

Będzie możliwość uczestnictwa w dyskusji publicznej *online,* tj. za pomocą środków porozumiewania na odległość. Link do połączenia z platformą zostanie wygenerowany i umieszczony na stronie planu. Szczegółowe informacje są publikowane w zakładce *ZAPROSZENIA* pod adresem: *www.bip.krakow.pl/planowanieprzestrzenne*

Każdy ma prawo złożenia uwag do projektu planu miejscowego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

Uwagi należy składać w nieprzekraczalnym terminie **do dnia 22 stycznia 2027** r. – z podaniem oznaczenia nieruchomości, której uwaga dotyczy, a także imienia i nazwiska albo nazwy oraz adresu zamieszkania albo siedziby.

Uwagi można wnosić w formie papierowej lub elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poprzez e-doręczenia, pocztę elektroniczną lub formularz zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej: www.bip.krakow.pl/planowanieprzestrzenne (w zakładce WZORY). Formularz dostępny jest również w formie elektronicznej – można go przesłać online.

LINK: *Formularz pismo dotyczące aktu planowania przestrzennego - Krakowski Portal Usług Miejskich*

W przypadku poczty elektronicznej – maile należy kierować na adres: uwagi-bp@um.krakow.pl.

Forma papierowa obejmuje:

- złożenie pisma z uwagą/formularza na dziennikach podawczych zlokalizowanych w budynkach Urzędu Miasta Krakowa lub – w przypadku ograniczeń w bezpośredniej obsłudze klienta – wrzucenie do odpowiedniego pojemnika umieszczonego w pobliżu wejścia do budynku UMK,
- wysłanie drogą pocztową na adres: Urząd Miasta Krakowa, Wydział Planowania Przestrzennego, ul. Mogilska 41, 31-545 Kraków,
- przekazanie wypełnionego formularza w czasie prowadzonej dyskusji publicznej.

UWAGA: Liczy się data wpływu do tut. urzędu, a pisma niespełniające powyżej wskazanych warunków pozostawi się bez rozpoznania.

Wykładana do publicznego wglądu część projektu planu obejmuje zmiany w Tekście Planu i na Rysunku Planu wyróżnione kolorem, dotyczące zmiany klasy przeznaczenia terenu zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (36MW) na teren zieleni urządzonej (5ZP), obejmujące działki nr 34/4, 34/6 i 227/1 obręb 34 Podgórze wraz z ustaleniami.
W związku z wprowadzeniem powyższych zmian, w Tekście Planu oraz na Rysunku Planu dokonano stosownych korekt redakcyjnych.

Informuję, że:

1. *Złożenie uwagi stanowić będzie odpowiedź na niniejsze Ogłoszenie.*
2. *Zgodnie z art. 13 ust. 1 i 2 unijnego ogólnego rozporządzenia o ochronie danych (tzw. RODO) administratorem danych osobowych jest Prezydent Miasta Krakowa z siedzibą Pl. Wszystkich Świętych 3-4, 31-004 Kraków. Z administratorem możesz się skontaktować listownie (adres jw.) lub drogą elektroniczną – adres e-mail: bp.umk@um.krakow.pl.*
3. *Składający uwagę ma prawo do żądania od administratora dostępu do podanych danych osobowych, ich sprostowania, ograniczenia przetwarzania.*
4. *Podane dane osobowe będą przetwarzane do czasu załatwienia sprawy, dla potrzeb której zostały zebrane, a następnie będą przechowywane przez 25 lat, po czym zostaną przekazane do Archiwum Narodowego w Krakowie.*
5. *Składający uwagę ma prawo do wniesienia skargi do organu nadzorczego, którym jest Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych.*
6. *Podanie danych osobowych jest wymogiem ustawowym i ma charakter obowiązkowy. Konsekwencją niepodania danych osobowych jest pozostawienie uwagi bez rozpoznania.*
7. *Podstawę prawną przetwarzania danych stanowią przepisy ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.*
8. *Dane kontaktowe inspektora ochrony danych – adres pocztowy – jw., e-mail: iod@um.krakow.pl.*

Uwagi są rozpatrywane przez Prezydenta Miasta Krakowa w terminie 21 dni od dnia upływu terminu ich składania. Rozpatrzenie następuje w formie Zarządzenia Prezydenta Miasta Krakowa publikowanego w Biuletynie Informacji Publicznej Miasta Krakowa na stronie internetowej *www.bip.krakow.pl/planowanieprzestrzenne*

Kraków/34462807

eprasa.pl 168710843e

Polski uczeń w światowej czołówce olimpiady informatycznej

Gra na dwóch klawiaturach

Kiedy Piotr Pawlak, światowej klasy pianista i informatyk, gra Chopina podczas Akademickich Mistrzostw Polski w Programowaniu Zespołowym, Franek Szymula uderza palcami w klawiaturę laptopa.

• **Franek Szymula** FOT. JAKUB WŁODEK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Olga Szpunar

No nie, musisz się zdecydować, albo komputer, albo fortepian – żartuje Pawlak. Ale Franek nie chce. Obie klawiatury kocha równie mocno.

„W Europie nie mają sobie równych. Na świecie wyprzedzają ich tylko Chińczycy. Polscy uczniowie od lat należą do ścisłej czołówki olimpiad informatycznych" – czytamy na stronie Państwowego Instytutu Badawczego NASK (Naukowa i Akademicka Sieć Komputerowa).

Od sześciu lat tym najlepszym NASK funduje stypendia. Jest wśród nich Franek Szymula, srebrny medalista tegorocznej Międzynarodowej Olimpiady Informatycznej (IOI) w Taszkiencie.

WSZYSTKO GRA

Jest listopad 2025. W sali Uniwersytetu Warszawskiego, gdzie trwają Akademickie Mistrzostwa Polski w Programowaniu Zespołowym, stoi czarny fortepian. Gra na nim Piotr Pawlak, matematyk i informatyk, który zdobył serca publiczności podczas XIX Międzynarodowego Konkursu Pianistycznego im. Fryderyka Chopina w Warszawie (dotarł do półfinału).

Pianista jest gościem specjalnym AMPPZ, sam był dwukrotnym laureatem Olimpiady Informatycznej. Podczas gdy uderza w klawisze, stojący obok niego Franek uderza w klawiaturę laptopa.

– No nie, musisz się zdecydować, albo komputer, albo fortepian – żartuje Pawlak. – Oba instrumenty wymagają precyzji – odpowiada chłopak. I sam siada przy fortepianie, by zagrać Chopina. Film ze spotkania dwóch informatyków-pianistów możemy znaleźć na stronie AMPPZ.

Choć w zawodach uczestniczą najzdolniejsi studenci informatyki w kraju, Franek już po raz drugi startuje w nich jako licealista. Taką możliwość daje mu wysoka lokata w Mistrzostwach Polski Szkół Średnich w Programowaniu Zespołowym (trzecie miejsce).

Na koncie ma już wtedy srebrny medal Międzynarodowej Olimpiady Informatycznej i Bałtyckiej Olimpiady Informatycznej, brązowy medal Środkowoeuropejskiej Olimpiady Informatycznej. Jest też zwycięzcą 32 Olimpiady Informatycznej w Polsce.

Kocha dwie klawiatury. I tę komputerową, i tę przy fortepianie. Którą bardziej? Nie zdecydował do dziś. Dlatego w tym roku rozpoczął równolegle studia na dwóch uczelniach: Uniwersytecie Jagiellońskim (kierunek Mathematics and Computer Science Advanced Track) i Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie.

UWIERZMY W SIEBIE

W jego domu w Myślenicach stał stary, długo nieużywany fortepian. Gdy Franek miał sześć lat, podszedł do niego i zaczął na nim brzdąkać. – A ponieważ brzdąkałem coraz częściej i nie przestawałem, rodzice zapisali mnie do popołudniowej szkoły muzycznej. Muzyka w naszym domu zawsze była ważna. Oboje rodzice skończyli szkołę muzyczną pierwszego stopnia – mama na fortepianie, tata na gitarze – opowiada chłopak.

Tak zaczęła się jego muzyczna przygoda. A po dwóch latach przyszły sukcesy w ogólnopolskich i międzynarodowych konkursach pianistycznych dla dzieci.

By pracować pod okiem cenionej pedagog Olgi Łazarskiej, Franek przeniósł się do Szkoły Muzycznej II stopnia im. Władysława Żeleńskiego w Krakowie. Tam przyszły kolejne, jeszcze większe sukcesy: drugie miejsce na Międzynarodowym Konkursie Chopinowskim dla Młodzieży w Estonii i pierwsze miejsce w Międzynarodowym Konkursie Pianistycznym im. Maurycego Moszkowskiego w Kielcach.

Po skończeniu myślenickiej podstawówki (SP nr 4 im. Królowej Jadwigi), w której objęty był indywidualnym tokiem nauczania (sukcesy w konkursach matematycznych), poszedł do krakowskiego V LO. W mieście o szkole mówi się, że to „fabryka olimpijczyków", rok w rok ma ich ponad setkę, co wraz z wysokimi wynikami matur plasuje ją w ścisłej czołówce polskich liceów. „Piątka" od lat nie schodzi z podium w rankingu „Perspektyw".

W pierwszej klasie start w olimpiadzie informatycznej nie przyniósł Frankowi sukcesu. W drugiej był już laureatem II stopnia. Rok później zdobył na niej pierwsze miejsce

Plan Franka był taki, by zostać finalistą informatycznej lub matematycznej olimpiady i nie martwić się o wstęp na studia.W pierwszej klasie start w olimpiadzie informatycznej nie przyniósł sukcesu. W drugiej był już laureatem II stopnia. Rok później zdobył na niej pierwsze miejsce.

WSPÓLNE ZMAGANIA Z ZADANIAMI

Franek opowiada o swoich nauczycielach: dr. Lechu Duraju, który prowadzi dla uczniów „piątki" zajęcia z algorytmiki i zachęca ich do startu w olimpiadach i Pawle Koszałce, informatyku, który podobnie jak on kocha muzykę. To właśnie ze swoim nauczycielem informatyki dał recital podczas ceremonii zakończenia Bałtyckiej Olimpiady Informatycznej w Toruniu. Profesor zagrał i zaśpiewał tam piosenkę swojego autorstwa „Uwierzmy w siebie". Uczniowie V LO śpiewają ją często.

– W podstawówce niespecjalnie interesowałem się informatyką. To przyszło dopiero w liceum, ale na początku niezbyt wierzyłem w swoje zdolności. Dopiero po sukcesie w drugiej klasie pomyślałem, że może naprawdę mam jakiś potencjał i jestem w tym dobry – opowiada.

Dla startujących w olimpiadzie informatycznej „piątka" organizuje obozy w Gródku nad Dunajcem. Przez tydzień od rana do wieczora uczniowie pracowali w grupach nad różnymi zadaniami. Franek bardzo lubił na nie jeździć. Dziś opowiada, że wspólne zmagania z zadaniami były dla niego wielką motywacją.

Wyjazdy na obozy finansował ze stypendium NASK. Dzięki stypendium (3 tys. zł wypłacane przez 10 miesięcy) pojechał też na obóz programistyczny do Rumunii. A ponieważ nie samym programowaniem człowiek żyje, mógł pozwolić sobie na wypad w Alpy na narty.

Gdy rozmawialiśmy, Franek przygotowywał się do startu w Akademickich Mistrzostwach Polski w Programowaniu Zespołowym, które właśnie odbywają się w Nowym Sączu.

RAZ SIĘ WYGRA, RAZ SIĘ PRZEGRA

Programowanie sportowe, czyli rozwiązywanie zadań algorytmicznych na czas, to coś, co interesuje go teraz najbardziej. Przyznaje, że wymaga to dużej psychicznej odporności. – Bywa, że patrzę na zadanie i mam pustkę w głowie, a czas ucieka. Bywa, że je robię i robię, a ono wciąż nie wychodzi. I zaczynam się denerwować, że niepotrzebnie poświęciłem na nie tyle czasu, który mogłem poświęcić na inne zadania. Strategia wyboru jest bardzo ważna – mówi Franek.

I przyznaje, że są takie zadania, nad których rozwiązaniem myślał... dwa lata. Pod prysznicem, w nocy, w dzień, przy obiedzie i w autobusie. Na konkursie z zadaniami trzeba się uporać w pięć godzin. – Czasem to, czy na dany pomysł się wpadnie po pięciu minutach czy po dwóch godzinach myślenia nad nim, jest kwestią dyspozycji dnia lub przypadku. Raz się wygra, raz się przegra. Żeby czerpać przyjemność z tej gry, trzeba to zrozumieć i nie przejmować się porażką – uważa.

Studenci fortepianu Akademii Muzycznej powinni ćwiczyć co najmniej trzy godziny dziennie. Franek wstaje około 7 rano i jedzie na UJ na zajęcia. Potem ma zajęcia w Akademii. Tam ćwiczy. Ale już niedługo do bursy, w której mieszka, przyjedzie pianino. Franek wstawi je do piwnicy, w której urządzi sobie pokój ćwiczeń.

Czy wystarczy mu sił, by łączyć dwie miłości? – Mam bardzo mało czasu, ale będę się starał. Na szczęście schemat pracy na obu kierunkach jest podobny. Żeby osiągnąć sukces, trzeba być cierpliwym i systematycznym – mówi.

OGŁOSZENIE Kraków/34459816

ORGANIZATOR wyborcza.pl SPONSOR NASK

1KR

eprasa.pl 168710843e

CO JEST GRANE

Singapurski reżyser w Narodowym Starym Teatrze

Pocztówka z 2044 roku

Do 2044 roku zostało 18 lat. Czy w tym czasie role człowieka na stałe przejmie sztuczna inteligencja? Premiera spektaklu „Sto spojrzeń” 4 grudnia w Narodowym Starym Teatrze w Krakowie. Reżyseruje singapurski twórca Choy Ka Fai.

Marta Gruszecka

• **Premiera spektaklu "Sto spojrzeń" 4 grudnia o godz. 19 na Scenie Kameralnej Narodowego Starego Teatru im. Heleny Modrzejewskiej w Krakowie**
FOT. HAWA

• **W spektaklu w reż. Choy Ka Faia występują: Natalia Kaja Chmielewska (na zdjęciu), Szymon Czacki, Przemysław Przestrzelski, Paulina Kondrak, Łukasz Szczepanowski i Małgorzata Walenda**
FOT. HAWA

Tegoroczny program Narodowego Starego Teatru im. Heleny Modrzejewskiej w Krakowie po raz pierwszy w historii obejmuje aż pięć ścieżek programowych. Wszystkie łączy jedno hasło: „Jesteś u siebie”; różni tematyka i zaproszeni do roli ambasadorów goście specjalni.

RÓŻNORODNOŚĆ TO ZA MAŁO, CHCEMY BYĆ WYJĄTKOWI

– Różnorodność, którą kierowaliśmy się przez ostatnie lata, to za mało. Chcemy być wyjątkowi. Jesteśmy jedynym albo ostatnim teatrem w Polsce, który produkuje do ośmiu premier w sezonie. Bierzemy na siebie tę odpowiedzialność, bo jesteśmy teatrem narodowym z ogromnymi możliwościami i znakomitym zespołem. I prawdopodobnie pierwszym w Europie, który zaprezentuje w nowym sezonie artystycznym aż pięć ścieżek programowych, nad którymi czuwają kuratorzy – mówi Jakub Skrzywanek, dyrektor artystyczny NST.

Pierwszą ścieżką programową jest „Radykalna ciekawość”. – Myślimy tutaj o zgłębianiu sztuk wizualnych i będziemy w jej ramach przedstawiać te spektakle, w których widać interdyscyplinarność. Ambasadorami tej ścieżki są Anka i Wilhelm Sasnalowie, wspaniali artyści z przestrzeni wizualnej i filmowej – zdradza dyrektor artystyczny.

To właśnie spektakl powstały pod opieką kuratorską Anki i Wilhelma Sasnalów – „NONFICTION” w reżyserii Gosi Wdowik – zainaugurował sezon artystyczny 2026/2027 narodowej sceny. W tym nurcie powstaje też najnowsza premiera NST, „Sto spojrzeń” w reż. Choy Ka Fai, która przeniesie widzów do 2044 roku. Do świata, w którym sztuczna inteligencja uczy się symulować emocje, troskę i bliskość.

To teatr o przyszłości, która zaczyna się już teraz, ale także o tym, czy czułość, niedoskonałość i realna obecność mogą być tym, co zaświadczy o naszym człowieczeństwie w dobie AI.

– Jesteśmy w 2044 roku. Algorytmy uczą się naszych emocji, cyfrowi towarzysze zastępują relacje z drugim człowiekiem, a sztuczna inteligencja symuluje troskę i bliskość. Zaprogramowane maszyny uczą się, jak kochać, a jedyne, co odróżnia ich od ludzi to pusty, nieobecny wzrok. Punktem wyjścia spektaklu jest właśnie spojrzenie – pierwszy gest, od którego rodzi się bliskość. Oczy szukają drugiego człowieka nawet wtedy, gdy otacza je gęsta sieć ekranów, danych i inteligentnych systemów. W świecie projektowanym pod kątem maksymalnej wydajności właśnie czułość, niedoskonałość i realna obecność mogą okazać się najbardziej rewolucyjnymi technologiami przyszłości – zapowiada Choy Ka Fai, reżyser spektaklu.

Twórcy tłumaczą, że „Sto spojrzeń” to podróż do niedalekiej przyszłości, w której technologia nie jest już tylko narzędziem, lecz środowiskiem życia. – Przyszłość, której się obawiamy, jest czyjąś codziennością, a współczesny rozwój technologiczny Chin to nie egzotyczna ciekawostka, lecz zwierciadło, w którym Europa może zobaczyć własne jutro. Choy Ka Fai zaprasza do wspólnego doświadczania przyszłości. Nie po to, żeby straszyć AI, lecz żeby sprawdzić, co w człowieku pozostaje nieprzetłumaczalne na kod – zaznaczają twórcy.

W rolach głównych: Natalia Kaja Chmielewska, Szymon Czacki, Przemysław Przestrzelski, Paulina Kondrak, Łukasz Szczepanowski i Małgorzata Walenda. Autorem multimediów jest reżyser Choy Ka Fai, za scenariusz, dramaturgię i tłumaczenie prób odpowiadała Aleksandra Jakubczak.

Scenografię i kostiumy przygotowała Jana Łączyńska, muzykę Tseng Yun Fang, choreografię Loczniki, światła Ray Tseng, wizualizacje 3D Lisa Kaschubat, animacje i środowisko 3D Katarzyna Dębska. Rolę asystenta ds. intermediów pełnił Filip Stachura, inspicjentką będzie Katarzyna Gaweł. Koproducentem spektaklu jest Instytut Adama Mickiewicza.

W świecie projektowanym pod kątem maksymalnej wydajności właśnie czułość, niedoskonałość i realna obecność mogą okazać się najbardziej rewolucyjnymi technologiami przyszłości

CHOY KA FAI
reżyser spektaklu

Różnorodność, którą kierowaliśmy się przez ostatnie lata, to za mało. Chcemy być wyjątkowi. Jesteśmy jedynym albo ostatnim teatrem w Polsce, który produkuje do ośmiu premier w sezonie.

JAKUB SKRZYWANEK
dyrektor artystyczny NST

SPOTKANIE Z AGNIESZKĄ HOLLAND

Wśród pozostałych ścieżek programowych NST znalazła się m.in. „Polska sprawdzam”, której ambasadorką jest Agnieszka Holland. Z wybitną reżyserką i działaczką społeczną będzie można spotkać się 27 listopada (piątek, godz. 20.30, Sala Modrzejewskiej) oraz 28 listopada w ramach „Warsztatów mistrzowskich Stwórczynie” (godz. 11-14, Strefa Be).

Premiera spektaklu „Sto spojrzeń” 4 grudnia o godz. 19 na Scenie Kameralnej Narodowego Starego Teatru im. Heleny Modrzejewskiej w Krakowie (Starowiślna 21). Pozostałe pokazy 3 i 5 grudnia oraz 27 i 28 stycznia. Bilety są dostępne na stronie stary.pl.

eprasa.pl 168710843e

CO JEST GRANE

Wystawa pejzaży w Mandze

Poeta w podróży po Japonii

„Szepty deszczu, cisza śniegu. Kawase Hasui" będzie pierwszą w Polsce wystawą twórczości tego japońskiego artysty. Ekspozycję można oglądać od 29 listopada w Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej Manggha.

Marta Gruszecka

Za monumentalny drzeworyt „Śnieg w świątyni Zōjō-ji" rząd Japonii wyróżnił go w 1956 roku tytułem Żywego Skarbu Narodowego. Rok później Kawase Hasui zmarł, pozostając w pamięci Japończyków jako jeden z najwybitniejszych mistrzów japońskiego drzeworytu shin-hanga. Jaka była jego droga do osiągnięcia artystycznego sukcesu?

• **Kawase Hasui, „Staw Benten w Shibie", drzeworyt barwny na papierze, 1929 r.**
FOT. MATERIAŁY PRASOWE MUZEUM SZTUKI I TECHNIKI JAPOŃSKIEJ MANGGHA

188 zniszczonych notesów

Kawase Hasui urodził się w Tokio w 1883 roku, jako Kawase Bunjirō. Pseudonim Hasui (z japońskiego – „źródlana woda") przyjął w wieku 27 lat, doskonale wiedząc już, jaką drogę życia chciałby wybrać.

Mimo rodzinnego biznesu – hurtowni pasmanteryjnej – na której czele miał stanąć jako najstarszy z rodzeństwa, Kawase zdecydował, że poświęci się malarstwu. Choć początki nie były łatwe: na staż nie przyjął go wybitny malarz Kaburagi Kiyokata, którego Japończyk miał za idola. Młody artysta nie poddał się.

– W 1918 roku Kawase Hasui rozpoczął współpracę ze słynnym wydawcą Shōzaburō Watanabe. Przerodziła się ona w trwającą blisko czterdzieści lat wspólną drogę, podczas której powstało ponad 600 unikalnych projektów drzeworytów, całkowicie odmieniających oblicze nowoczesnej grafiki japońskiej. Ich bliska relacja przetrwała nawet wielkie trzęsienie ziemi w rejonie Kantō w 1923 roku. Żywioł obrócił wtedy w popiół całą pracownię wydawcy, niszcząc wszystkie dotychczasowe drewniane matryce oraz 188 osobistych notesów Hasuiego ze szkicami z podróży. Mimo tak ogromnej straty artysta natychmiast wrócił do pracy i wyruszył w 102-dniową wyprawę artystyczną po regionach Hokuriku, San'in i San'yō, tworząc setki szkiców oraz akwarel, które stały się podstawą do wydania jego najsłynniejszej i największej serii: „Tabi Miyage Dai Sanshū– pamiątki z podróży" – opowiada Joanna Haba, współkuratorka wystawy „Szepty deszczu, cisza śniegu. Kawase Hasui" (drugim kuratorem jest Noboru Suzuki).

Poeta nostalgii i natury

Co Kawase przedstawiał na pejzażach? Najchętniej krajobrazy, jakie oglądał podczas swoich podróży. Artysta był czujnym obserwatorem rzeczywistości, a swoje spostrzeżenia skrzętnie notował albo malował.

– Nazywany poetą nostalgii i natury, był artystą w nieustającej podróży. Przemierzał kraj z notesem w ręku, uwieczniając miejsca, które bezpowrotnie znikały pod naporem gwałtownej modernizacji i industrializacji. Jego dorobek to intymny zapis głębokiej tęsknoty za dawną, harmonijną Japonią – opisuje kuratorka.

Podróż po cichej i tajemniczej Japonii

Wystawa w Mandze obejmuje 103 prace japońskiego artysty, pochodzące z prestiżowej Galerii Nouvelle w Kashiwa w Japonii.

– Ekspozycję tworzą pejzaże skąpane w strugach deszczu, zaśnieżone wiejskie świątynie, majestatyczne zamki w blasku księżyca oraz nadmorskie wioski, tonące w wieczornym zmierzchu. Hasui jak nikt inny potrafił uchwycić melancholię ulotnej chwili. Charakterystyczną cechą jego dzieł jest niemal całkowita rezygnacja z dynamicznych scen ludzkich na rzecz wszechobecnej, monumentalnej przyrody. Jeśli człowiek pojawia się na jego drzeworytach, przybiera zazwyczaj postać samotnego wędrowca, ukrytego pod tradycyjnym parasolem, całkowicie scalonego z otaczającym go światem – mówi kuratorka.

I podsumowuje: – Osią ekspozycji jest podróż po Japonii cichej, tajemniczej i pełnej wewnętrznego spokoju – świecie, który choć bezpowrotnie minął, dzięki matrycom Kawasego Hasuia pozostaje wiecznie żywy.

Wystawę „Szepty deszczu, cisza śniegu. Kawase Hasui" będzie można oglądać od 29 listopada 2026 do 28 lutego 2027 roku w gmachu głównym Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej Manggha (Konopnickiej 26). Szczegółowe informacje na temat ekspozycji i bilety są dostępne na stronie manggha.pl.

REKLAMA Kraków/34460763

1 WT.	**Chory z urojenia** reż. G. Pampiglione	Duża Scena
2 ŚR.	**Antygona** reż. J. Roszkowski	Scena MOS
3 CZW.	**Antygona** reż. J. Roszkowski	Scena MOS
4 PT.	**Antygona** reż. J. Roszkowski	Scena MOS
	MOS Underground – „Masażystka"	MOS
5 SOB.	**Język polski na dwa głosy** – warsztaty edukacyjne	MOS Underground
	Koriolan reż. Jadwiga Klata	Dom Machin
	Antygona reż. J. Roszkowski	Scena MOS
6 NDZ.	**Koriolan** reż. Jadwiga Klata	Dom Machin
	Przywrócone Arcydzieła „Faustyna" reż. J. Łukaszewicz	Kino MOS
8 WT.	**Wyspa** reż. E. Balakireva	Dom Machin
9 ŚR.	**Wyspa** reż. E. Balakireva	Dom Machin
10 CZW.	**Wyzwolenie** reż. M. Kleczewska	Duża Scena
	Wyspa reż. E. Balakireva	Dom Machin
11 PT.	**Wyzwolenie** reż. M. Kleczewska	Duża Scena
	Zagubieni w Teatrze. Nocne zwiedzanie	Duża Scena
12 SOB.	**Zwiedzanie Teatru z przewodnikiem**	Duża Scena
	Wyzwolenie reż. M. Kleczewska	Duża Scena
	Maraton miniatur dramatycznych	Dom Machin
	Zagubieni w Teatrze. Nocne zwiedzanie	Duża Scena
13 NDZ.	**Masterclass** – Klub Wyspiańskiego Silver	Duża Scena
	Wyzwolenie reż. M. Kleczewska	Duża Scena
16 ŚR.	**1989** reż. K. Szyngiera	Duża Scena
	Znachor reż. J. Roszkowski	Scena MOS
	Koriolan reż. Jadwiga Klata spektakl grany w Teatrze im. W. Siemaszkowej w Rzeszowie w ramach projektu Klasyka 3.0 *	
17 CZW.	**1989** reż. K. Szyngiera	Duża Scena
	Znachor reż. J. Roszkowski	Scena MOS
	Zagubieni w Teatrze. Nocne zwiedzanie	Duża Scena
18 PT.	**1989** reż. K. Szyngiera	Duża Scena
	Znachor reż. J. Roszkowski	Scena MOS
	MOS Underground – IMPRO KRK	MOS Underground
	Zagubieni w Teatrze. Nocne zwiedzanie	Duża Scena
19 SOB.	**Masterclass** – Klub Wyspiańskiego Silver	Duża Scena
	Zwiedzanie Teatru z przewodnikiem	Duża Scena
	Znachor reż. J. Roszkowski	Scena MOS
	1989 reż. K. Szyngiera	Duża Scena
	Szczeliny istnienia reż. I. Kempa	Dom Machin
	Zagubieni w Teatrze. Nocne zwiedzanie	Duża Scena
20 NDZ.	**1989** reż. K. Szyngiera	Duża Scena
	Szczeliny istnienia reż. I. Kempa	Dom Machin
	Myślnik. Jazz – fiolozofia – stand-up	Scena MOS
22 WT.	**Proszę Państwa, Wyspiański umiera** reż. A. Duda-Gracz	Duża Scena
	Szczeliny istnienia reż. I. Kempa	Dom Machin
27 NDZ.	**Zwiedzanie Teatru z przewodnikiem**	Duża Scena
28 PON.	**Zagubieni w Teatrze. Nocne zwiedzanie**	Duża Scena
29 NDZ.	**Proszę Państwa, Wyspiański umiera** reż. A. Duda-Gracz	Duża Scena
	Spóźnione odwiedziny reż. I. Kempa	Dom Machin
	Szymborska. Kropki, przecinki, papierosy reż. A. Gryszkówna	Scena MOS
	Zagubieni w Teatrze. Nocne zwiedzanie	Duża Scena
30 ŚR.	**Proszę Państwa, Wyspiański umiera** reż. A. Duda-Gracz	Duża Scena
	Spóźnione odwiedziny reż. I. Kempa	Dom Machin
	Szymborska. Kropki, przecinki, papierosy reż. A. Gryszkówna	Scena MOS
	Zagubieni w Teatrze. Nocne zwiedzanie	Duża Scena
31 CZW.	**SYLWESTER W TEATRZE** **Proszę Państwa, Wyspiański umiera** reż. A. Duda-Gracz	Duża Scena
	SYLWESTER W TEATRZE **Szymborska. Kropki, przecinki, papierosy** reż. A. Gryszkówna	Scena MOS

Teatr im. J. Słowackiego w Krakowie
REPERTUAR grudzień 2026

* Projekt „Klasyka 3.0" to interdyscyplinarna inicjatywa promująca reinterpretację klasyki literatury realizowana przez województwa: lubelskie, małopolskie, podkarpackie oraz świętokrzyskie.

PARTNERZY TEATRU
PATRONI MEDIALNI TEATRU
teatrwkrakowie.pl

1KR

eprasa.pl 168710843e

NARODOWY
STARY TEATR

PREMIERA: 4 GRUDNIA | SCENA KAMERALNA

STO SPOJRZEŃ

REŻYSERIA | MULTIMEDIA DESIGN
CHOY KA FAI

SCENARIUSZ | DRAMATURGIA
ALEKSANDRA JAKUBCZAK

KOPRODUCENT SPEKTAKLU
INSTYTUT ADAMA MICKIEWICZA
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

FOT. HAWA (ANETA WAWRZOŁA & GRZEGORZ HABRYN)

Kraków/34461738

1 KRL

eprasa.pl 168710843e

NARODOWY
STARY TEATR

PODARUJ EMOCJE I DOBRĄ ROZMOWĘ

W tym roku podaruj coś wyjątkowego. Voucher na wybrany spektakl i kulturalny kubek na kawę, przy której można omówić przeżycia, odczucia, a nawet spierać się, co do oceny.

WYJĄTKOWY ZESTAW PREZENTOWY KUBEK + VOUCHER W CENIE 142 ZŁ.
ZESTAW ORAZ INNE TEATRALNE PREZENTY KUPISZ W SKLEPIE STACJONARNYM TEATRU PRZY UL JAGIELLOŃSKIEJ 1.

Kraków/34462581

KRL 1

eprasa.pl 168710843e

ŚWIĄTECZNE PREZENTY

Teatr

Bilet pod choinkę. Dla dorosłych i dla dzieci

Dlaczego bilet na spektakl to zawsze dobry pomysł na świąteczny prezent? Wystarczy sprawdzić repertuar krakowskich teatrów – w tym sezonie artystycznym jest się czym zachwycać.

Marta Gruszecka

Po styczniowej premierze spektaklu „Zamknij oczy Nel. W pustyni i w puszczy – epilog" w reż. Piotra Domalewskiego na Dużej Scenie Narodowego Starego Teatru im. Heleny Modrzejewskiej w Krakowie wiedziałam, że będzie to jedno z najlepszych przedstawień na mojej tegorocznej liście. Zachęcam Czytelniczki i Czytelników, by skorzystali z okazji grudniowego powrotu sztuki na afisz (8-10 grudnia) i obejrzeli to wizualne arcydzieło, a jeśli już widzieli – by sprezentowali bilet bliskim.

Znany z reżyserowania filmów twórca zadebiutował tym tytułem jako reżyser teatralny, podejmując trudną tematykę odchodzenia, choroby i śmierci. Opowieść o rodzeństwie, które w ostatnich chwilach swojej mamy kocha się i jednocześnie nienawidzi, choć przejmująco smutna i wzruszająca, powinna być przepisywana na receptę.

• **„Folwark zwierzęcy" w reżyserii Wojciecha Kościelniaka otworzył we wrześniu sezon jubileuszowy w Teatrze Ludowym** FOT. JEREMI ASTASZOW

Zimowy repertuar NST obejmuje również m.in. „Bankructwo małego Dżeka" w reż. Macieja Podstawnego, spektakl familijny, który zapewne spodoba się najmłodszym (2-3, 10-11 grudnia) i „Piramidę zwierząt" w reż. Michała Borczucha (15-16 grudnia). Szczegółowy program i bilety na stronie stary.pl.

Muzyczna gala noworoczna w Teatrze Bagatela

O tym, że zespół Teatru Bagatela znakomicie śpiewa, nie trzeba nikogo przekonywać. Jeśli ktoś bliski lubi spektakle muzyczne, prezent w formie biletu na „Muzyczną galę noworoczną" (30-31 grudnia) będzie strzałem w dziesiątkę.

Na pożegnanie 2026 roku i powitanie Nowego Roku Teatr Bagatela przygotował widowisko, które zagości na scenie tylko przez kilka wieczorów. – Aktorzy przypomną ulubione piosenki ze spektakli Bagateli, zapraszając widzów do świata melodii, które bawią, wzruszają i nie tracą uroku. To niepowtarzalna okazja, by spotkać się z teatralnymi przebojami w odświętnej odsłonie i wejść w nowy rok z uśmiechem, lekkością i muzyką w sercu – zaprasza Krzysztof Materna, dyrektor artystyczny i reżyser spektaklu. Pokazy widowiska muzycznego 30 i 31 grudnia oraz 2-3, 5-6 stycznia 2027 roku.

W grudniu (18-20 grudnia) w Teatrze Bagatela obejrzymy również m.in. „Ludzie, miejsca, rzeczy" w reż. Anny Rokity. Dla tych, którzy chcą zobaczyć najlepszy spektakl dramatyczny tego sezonu artystycznego Bagateli – obecność obowiązkowa. Szczegółowy program i bilety są dostępne na stronie bagatela.pl.

Teatr Ludowy oddaje głos zwierzętom

Na deskach Teatru Ludowego powstaje wiele arcydzieł, które zapadają w pamięć na długi czas. Należy do nich na pewno „Folwark zwie-

Kraków/34462618

1KR

eprasa.pl 168710843e

ŚWIĄTECZNE PREZENTY

rzęcy" w reż. Wojciecha Kościelniaka. To spektakl w oparciu o słynny tekst Orwella, którego premiera miała miejsce 27 września 2025 roku.

W sztuce bierze udział niemal cały zespół Teatru Ludowego. Energia obecnych na scenie postaci – zwierząt porywa od pierwszych chwil. Razem z klaczą, kurą, krową, psami i owcami chcemy śpiewać, wstawać z miejsc i zmieniać świat na lepsze. Bilet na „Folwark zwierzęcy" będzie doskonałym prezentem dla tych, którzy kochają zwierzęta jak rodzinę, ale i tych, którym potrzebna nauka empatii. Spektakl wróci na afisz 18-20 grudnia, potem dopiero w Nowym Roku (22-24 stycznia).

Wśród propozycji Teatru Ludowego na zimę również m.in. „Śmierć komiwojażera" w reż. Małgorzaty Bogajewskiej, „Tramwaj zwany pożądaniem" w reż. Darii Kopiec i „Śpiewaj mi, bo chcę" w reż. Weroniki Kowalskiej.

Prezent dla dziecka? Bilet do Teatru Groteska!

Po prezenty dla dzieci warto zajrzeć na stronę Teatru Groteska. Mali i młodzi widzowie mają w czym wybierać. W repertuarze m.in. „Dzika banda" w reż. Pawła Kuźmy, opowieść m.in. o Wilku, Lisach, Żabce, Jeleniu i Ropusze (1 i 22 grudnia), „Witrażowianki Stasia Wyspiańskiego" w reż. Honoraty Mierzejewskiej-Mikoszy (29-30 grudnia) oraz „Stary człowiek i morze" w reż. Agi Błaszczak (10-11 grudnia).

Dorosłych Teatr Groteska zaprasza m.in. w Sylwestra – tego wieczoru goście zobaczą „Skąpca" w reż. Włodzimierza Nurkowskiego oraz posłuchają koncertu „Cała sala śpiewa z nami". Program i bilety znajdziemy na stronie groteska.pl.

Co słychać u mieszkańców Spoon River?

Teatr KTO po raz kolejny uczci koniec roku premierą. W grudniu 2025 roku artyści zaprosili nas do „Café Luna", w której przysłuchiwaliśmy się rozmowom o pragnieniu i poszukiwaniu miłości. Tym razem zespół Jerzego Zonia proponuje krakowskiej publiczności wyprawę do miasteczka Spoon River.

„Umarli ze Spoon River" w reżyserii Krzysztofa Babickiego to tragikomedia muzyczna, inspirowana słynną „Antologią Spoon River" Edgara Lee Mastersa – zbiorem poetyckich epitafiów, które odsłaniają prawdę o życiu mieszkańców fikcyjnego miasteczka.

– Z ich osobistych wyznań wyłania się wielogłosowa opowieść o miłości, zazdrości, rozczarowaniach i decyzjach, które na zawsze odmieniły ludzkie losy. Tym razem zmarli nie tylko przemówią, ale i przy muzyce na żywo wyśpiewają swoje historie – zapowiada reżyser. Premiera sztuki 18 i 19 grudnia, kolejne pokazy 31 grudnia oraz 2-3 stycznia 2027. Bilety na stronie teatrkto.pl.

David Bowie, Andy Warhol i Sinéad O'Connor w Teatrze Nowym Proxima

Grupa Piotra Siekluckiego słynie ze znakomitych biografii muzycznych artystów, których twórczość na stałe zapisała się w historii muzyki. Bliskich warto zaprosić na „Korę. Boską" w reżyserii Katarzyny Chlebny – frekwencyjny hit Teatru Nowego Proxima, który – ku uciesze widzów spoza Krakowa – odwiedził wiele polskich miast i wciąż podróżuje. Zimą spektakl obejrzymy między 20 a 24 stycznia 2027 roku w jego domu przy Krakowskiej 41.

Katarzyna Chlebny napisała i wyreżyserowała również sztukę „Nasza mama Sinéad" o Sinéad O'Connor, na którą Teatr Nowy Proxima zaprasza 6 grudnia (w ramach festiwalu Boska Komedia) oraz 14-17 stycznia 2027 roku.

Znakomity jest też „Święty Rysiek ze Śląska" w reżyserii i autorstwa Piotra Siekluckiego (29-31 stycznia 2027). Z repertuarowych hitów na zimę to tyle, ale przed krakowską publicznością jeszcze grudniowa nowość – „Tożsamość Davida" w reżyserii Piotra Siekluckiego. Akcja spektaklu rozgrywa się w Nowym Jorku, w mieszkaniu Andy'ego Warhola. Oprócz przyjaciół artysty spotykają się tam Mick Jagger, John Lennon, Yves Saint Laurent, Iggy Pop oraz David Bowie – artysta, który przez całe życie próbował wymknąć się własnej tożsamości.

– Kokainowa rzecz dzieje się coś około 1972 roku. Srebrna Fabryka już nie istnieje. Współpracownicy i przyjaciele Andy'ego bawią tego dnia w jego domu. Czekają na tajemniczego gościa, który szuka swojej drogi ku nieśmiertelności. Nikt inny, jak Andy Warhol, pozwalał odkrywać dwudziestoparolatkom swoją tożsamość. Tak było i w tym przypadku. Historia i wydarzenia te są jak najbardziej prawdziwe, a wszelkie podobieństwo do osób żyjących i zmarłych jest nieprzypadkowe – zapowiada Piotr Sieklucki, dyrektor Teatru Nowego Proxima. Premiera spektaklu 12 grudnia, kolejne pokazy 13-16 grudnia oraz 7-10 stycznia. Bilety na stronie teatrnowy.com.pl.

„Titanic", „Dirty Dancing" i „Barbie" na koniec roku

Bilet do Krakowskiego Teatru VARIETE będzie doskonałym pomysłem dla miłośników musicali. Nie tylko dorosłych – w tym roku krakowska scena poszerzyła ofertę o propozycje dla dzieci i młodzieży. „Adonis ma gościa" w reż. Rafała Supińskiego to pełna empatii, dobrej zabawy, tańca i pięknych kostiumów opowieść o przyjaźni międzygatunkowej, wolności i życiu na własnych zasadach. Pokazy musicalu 1-2 i 5-7 grudnia.

Co dla dorosłych? „Ale KINO!" to sylwestrowo-noworoczny koncert, w którym wielkie kino spotyka się z muzyką na żywo, wokalem i tańcem. Na scenie Krakowskiego Teatru VARIETE ożyją kultowe filmowe historie, niezapomniane melodie i bohaterowie, których znamy z wielkiego ekranu. W programie znajdą się największe filmowe przeboje – od bondowskiego „Skyfall" i pełnego energii „Eye of the Tiger", przez romantyczne „My Heart Will Go On" z „Titanica" i „(I've Had) The Time of My Life" z „Dirty Dancing", aż po współczesne hity z „Barbie" i „La La Land".

– Będzie tanecznie, wzruszająco, pełno muzycznej energii i bardzo filmowo! – zapowiadają twórcy. Na scenie VARIETE wystąpią Malwina Kusior, Małgorzata Chruściel, Paulina Łaba-Torres, Jakub Szydłowski, Wojciech Kurcjusz i Łukasz Darłak. Towarzyszyć im będą tancerze oraz muzycy pod kierownictwem Krzysztofa Brzezińskiego. Koncert wyreżyseruje Jakub Szydłowski, który jednocześnie wcieli się w rolę gospodarza wieczoru i poprowadzi publiczność przez kolejne filmowe światy. Za choreografię odpowiada Karolina Rejnus.

Repertuar teatru i bilety na spektakle znajdziemy na stronie teatrvariete.pl.

• **Więcej wiadomości czytaj na Krakow.Wyborcza.pl**

REKLAMA Kraków/34462665

Mecenas Teatralnego Instytutu Młodych – ZUE S.A. GRUPA ZUE
Partner premier Teatru Ludowego mpec kraków
MPK S.A. w Krakowie
RADIO KRAKÓW
Kraków Culture KARNET
KRAKÓW AIRPORT im. Jana Pawła II
ibis STYLES KRAKÓW EAST

1KR

eprasa.pl 168710843e

Kraków

Teatr Bagatela

Burza

Stacyjka Zdrój

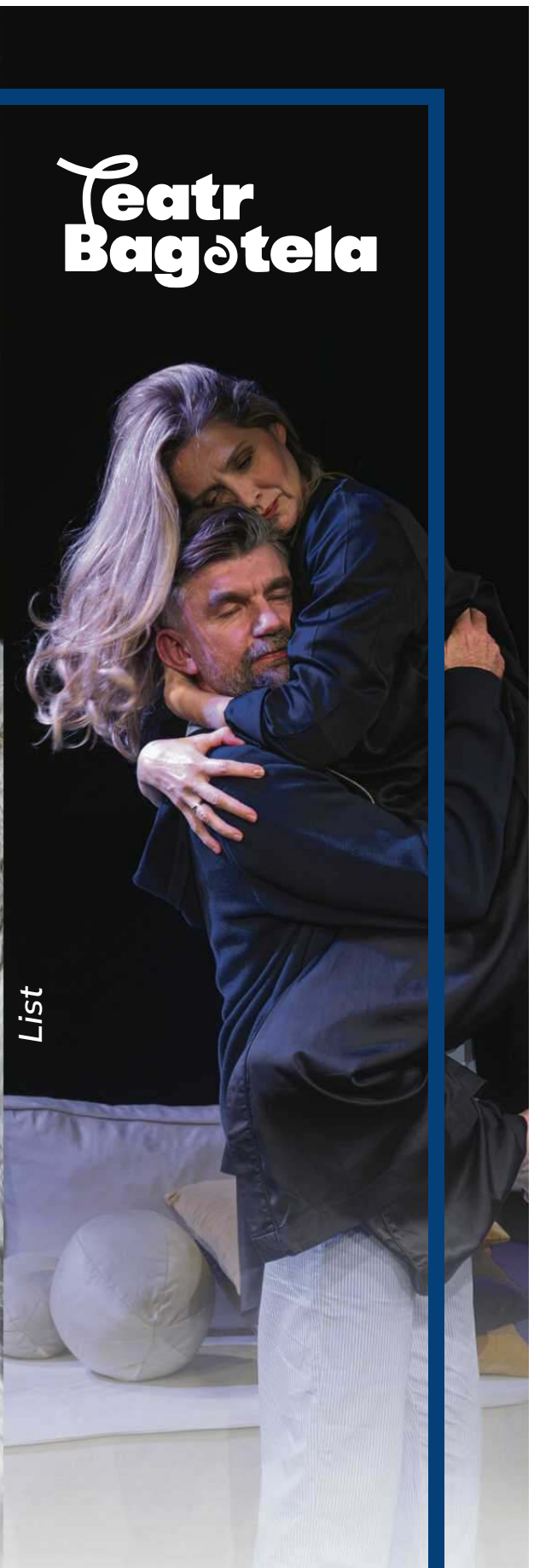
List

Podaruj teatr

TEATR „BAGATELA” IM. TADEUSZA BOYA-ŻELEŃSKIEGO – INSTYTUCJA KULTURY MIASTA KRAKOWA

Kraków/34462677

1 KRL

eprasa.pl 168710843e

CO JEST GRANE

Dante w Muzeum Narodowym w Krakowie

Średniowieczny poeta objaśnia nam świat

A gdyby tak spojrzeć na ludzkie uczucia, marzenia i grzechy z perspektywy Dantego? Co średniowieczny poeta zaobserwował w zaświatach? Muzeum Narodowe w Krakowie zaprasza na wystawę „W lustrze Dantego. Kuszenie i ostrzeżenie". Ekspozycja będzie czynna od 27 listopada w Gmachu Głównym.

Marta Gruszecka

Muzeum Narodowe w Krakowie prężnie działa przez cały rok i regularnie zaprasza odwiedzających na wystawy czasowe. Najnowsza, „W lustrze Dantego. Kuszenie i ostrzeżenie", przygląda się jednemu z najstarszych motywów w historii sztuki – kuszeniu i ostrzeżeniu przed błędem.

O sytuacjach, w których człowiek mierzy się ze swoimi słabościami czy lękiem, często opowiadają artyści i to bez względu na czasy, w jakich żyją. Towarzyszący ludziom strach czy znienacka pojawiająca się pokusa to tak uniwersalne tematy, że przetrwały wieki. Wystawa w MNK opowie o nich, wykorzystując biografię i twórczość Dantego.

Co czeka nas w zaświatach?

– Dante Alighieri, największy poeta schyłku średniowiecza, będzie w tym gąszczu naszym przewodnikiem. Dlaczego on? Był człowiekiem głęboko rozumiejącym współczesny mu świat i opowiadającym o nim pełnią swojego geniuszu. Ale był też czynnym, walecznym politykiem, interesował się naukami ścisłymi, teologią i filozofią. Nieobce mu były problemy życia rodzinnego. W swojej „Komedii" (nazwanej później Boską) w genialny sposób opowiedział całemu światu o tym, co czeka nas w zaświatach. Zapoznamy się z jej treścią, ale przede wszystkim będziemy starali się odnaleźć w niej ostrzeżenia i wytyczne dla nas w ziemskiej wędrówce – zapowiada Światosław Lenartowicz, autor scenariusza i kurator wystawy.

• **Marian Wawrzeniecki, "Wrażenie ponurych myśli", olej na płótnie, ok. 1895** FOT. MATERIAŁY PRASOWE MUZEUM NARODOWEGO W KRAKOWIE

Będziemy kuszeni pięknem i złotem, posłuchamy deklamacji polskich poetów, przeżyjemy fascynację Boską Komedią

ŚWIATOSŁAW LENARTOWICZ
autor scenariusza i kurator wystawy

Bohaterów ekspozycji będzie wielu. – Okrutni i święci, piękni i kuszący, mężowie i niewiasty, syreny i czarownice, mnisi, marzyciele i naukowcy. Smutek, radość, pożądanie, nienawiść i miłość widziane oczami artystów od antyku do współczesności. Będziemy kuszeni pięknem i złotem, posłuchamy deklamacji polskich poetów, przeżyjemy fascynację Boską Komedią, odczuwaną przez naszych romantyków – Norwida i Mickiewicza oraz siedmiu polskich tłumaczy, których przekłady całości „Komedii" prześcigają się w maestrii – wymienia kurator.

Spojrzenie na życie z niecodziennej perspektywy

I podsumowuje: – Wystawa „W lustrze Dantego. Kuszenie i ostrzeżenie" jest propozycją spojrzenia z dystansu na ludzkie problemy. Dzięki sztuce, poezji i literaturze, które czasem w zaskakujących zderzeniach, opowiedzą o toposach, symbolach i prawdach kultury śródziemnomorskiej i chrześcijańskiej, spojrzymy na życie z niecodziennej perspektywy. Wystawa opowie o ludziach, ich przywarach, grzechach, marzeniach, uczuciach.

Koordynatorkami ekspozycji są Katarzyna Stolarz i Ewelina Zając, za aranżację wystawy odpowiada Magdalena Bujak.

Wystawa „W lustrze Dantego. Kuszenie i ostrzeżenie" będzie czynna od 27 listopada 2026 do 23 maja 2027 roku. Szczegółowe informacje o ekspozycji i biletach znajdziemy na stronie mnk.pl.

Premiera w Teatrze Groteska

O przyjaźni Wojtusia Ogórka ze stademkur

Czy stado kur może zaprzyjaźnić się z pierwszoklasistą? Teatr Groteska zaprasza na opowieść o empatii i serdecznej przyjaźni międzygatunkowej z porywającą muzyką w tle.

Wojtuś Ogórek jest pierwszoklasistą, który lubi się uczyć i chodzić do szkoły. Pewnego dnia jego codzienne życie zmieni się nie do poznania – w rodzinie chłopca pojawią się cztery kury rasy brahma. Wojtuś zaprzyjaźni się ze zwierzętami i przeżyje z nimi niesamowite przygody.

Międzygatunkowa paczka przyjaciół stawi czoła oszustwu, rozbroi nielegalną kurzą fermę i zorganizuje przyjęcie urodzinowe. Losy chłopca i jego ukochanych kur przeniósł na deski teatralne Teatr Groteska.

– „Kury z grubej rury" są dla mnie przede wszystkim opowieścią o wrażliwości dziecka – o jego potrzebie bycia wysłuchanym i zrozumianym. O tym, jak ważne jest poczucie bezpieczeństwa i świadomość, że obok nas jest ktoś, komu możemy zaufać. Wierzę, że ta potrzeba nie znika wraz z dorastaniem. Każdy z nas, niezależnie od wieku, potrzebuje akceptacji, bliskości i poczucia, że jest ważny – mówi Robert Drobniuch, reżyser spektaklu.

Sztuka powstała na podstawie bestsellerowej serii o kurach, autorstwa Justyny Bednarek, w adaptacji Magdaleny Riffo-Christy. Jak zapowiadają twórcy, to familijny, rozśpiewany spektakl pełen wyrazistych postaci, wartkiej akcji i błyskotliwego humoru.

W rolach głównych: Adam Godlewski, Dominik Guzek, Małgorzata Hachlowska, Jagoda Jasnowska, Diana Jędrzejewska-Szumska, Katarzyna Kopczyk, Paweł Kuźma, Paweł Mróz, Gabriela Oberbek, Iwona Olszewska-Watemborska, Jakub Popławski, Olga Przeklasa i Lech Walicki.

• **Robert Drobniuch, reżyser spektaklu „Kury z grubej rury"** FOT. MATERIAŁY PRASOWE

Adaptację i teksty piosenek przygotowała Magdalena Riffo-Christy, autorką scenografii, kostiumów i lalek jest Aleksandra Starzyńska, muzyki Tomasz Lewandowski, choreografii Błażej Twarowski, multimediów Magdalena Łazarczyk i Łukasz Sosiński, a świateł Prot Jarnuszkiewicz.

Konsultacje wokalne Filip Szostek, elementy mechatroniczne Michał Szut, a konsultacje lalkowe Rafał Budnik. Spektakl wyprodukowała Anna Ratkowska-Filipowicz, a reżyserowi asystował Adam Godlewski. Inspicjentem będzie Krzysztof Karaś.

Marta Gruszecka

Teatr Groteska zaprasza dzieci od 5. roku życia. Premiera sztuki „Kury z grubej rury" 4 grudnia o godz. 18 w Teatrze Groteska (Skarbowa 2). Kolejne pokazy 6, 8-10, 12-13 grudnia. Bilety są dostępne na stronie groteska.pl.

REKLAMA Kraków/34462666

Kraków

TEATR LUDOWY

EMILY BRONTË

WICHROWE WZÓRZA

REŻYSERIA: JAKUB ZALASA

PREMIERA: 12 GRUDNIA 2026

TIM SCENA KAMERALNA

TEATR LUDOWY • INSTYTUCJA KULTURY MIASTA KRAKOWA

Mecenas Teatralnego Instytutu Młodych – ZUE S.A. GRUPA ZUE

Partner premier Teatru Ludowego mpec kraków

MPK S.A. w Krakowie

RADIO KRAKÓW

Kraków Culture KARNET

KRAKÓW AIRPORT im. Jana Pawła II

ibis STYLES KRAKÓW EAST

1KR

eprasa.pl 168710843e

wyborcza

WROCŁAW
TYGODNIK

Piątek, 27 listopada 2026 | Redaktor prowadzący **Leszek Frelich**

wroclaw.wyborcza.pl | Kontakt z redakcją: wroclaw@wyborcza.pl

Upamiętnienie wybitnego historyka

Modzelewski kochał wrocławskie więzienie

W PRL-u przesiedział za kratami 8,5 roku, ale w murach dawnego wrocławskiego więzienia czuł się wolny i szczęśliwy. W poniedziałek na ścianie tego budynku odsłonięto tablicę poświęconą prof. Karolowi Modzelewskiemu, wybitnemu historykowi, który badał przeszłość i zmieniał przyszłość.

Beata Maciejewska

• **Tablica pamiątkowa na budynku przy ul. Więziennej 6, poświęcona prof. Karolowi Modzelewskiemu** FOT. KRZYSZTOF ZATYCKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Rok temu w barze Barbara odbyło się spotkanie poświęcone Karolowi Modzelewskiemu, organizowane przez Centrum Historii Zajezdnia z inicjatywy Michała Syski, zastępcy szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. Ważne, bo Karol Modzelewski to człowiek-legenda, o którym Wrocław powinien pamiętać.

Nie pomnik, nie pretekst do rocznicowych oficjałek, nie obowiązek, a człowiek, który rozumiał wolnego ducha powojennego Wrocławia, a jednocześnie sam pokazywał, jak o tę wolność walczyć.

– Taka biografia, dorobek polityczny, wartości, model patriotyzmu powinny być widoczne – mówił Michał Syska i zapowiadał, że będzie się starał o tablicę i mural. Żeby miasto nie zapomniało. Tym bardziej, że ma do kultywowania tej pamięci silną legitymację.

Karol Modzelewski zesłany do Wrocławia

„Urodziłem się w Moskwie, wychowałem w Warszawie, ale zapytany, skąd jestem, odpowiadam odruchowo: z Wrocławia" – napisał w swojej autobiografii Karol Modzelewski. I ten związek jest dla miasta powodem do dumy, choć w 1971 r. nic nie wskazywało na to, że będzie tak mocny.

Modzelewski wyszedł na wolność po drugiej odsiadce i jako recydywista przyjechał do Wrocławia (bo na Uniwersytet Warszawski taka czarna owca nie miał żadnych szans), gdzie dostał pracę w Instytucie Historii PAN. Oczywiście bez kontaktów ze studentami.

Chciał się zajmować wyłącznie historią. Po marcowych czystkach, po interwencji w Czechosłowacji, po emigracji wielu przyjaciół i buncie robotników Wybrzeża, który zmiótł ze sceny ekipę Gomułki, a wyniósł Gierka, Polska była innym krajem, społeczeństwo uwierzyło w obietnice, cieszyło się z „odnowy", a Modzelewski nie widział sensu, żeby ten stan kontestować.

„Wrocław był wielkim, otwartym miastem, gdzie repatrianci mieszali się z przybyszami z Polski centralnej, i to z takimi, którym było zbyt ciasno w tradycyjnych społecznościach albo zbyt niebezpiecznie, starali się więc zejść z oczu opinii własnego środowiska lub podejrzliwości UB i zacząć nowe życie na ziemiach odzyskanych – wspominał Modzelewski. – W połączeniu ze świetną tradycją lwowskiego życia kulturalnego i akademickiego, nadającą Wrocławiowi galicyjski koloryt, stworzyło to społeczność dynamiczną, różnorodną i witającą każdego przybysza jak swego. Wszyscy byli swoi, bo wszyscy byli przyjezdni".

Dla więźniów z wysokimi wyrokami

Lokum, które dostał na Więziennej było jakby skrojone dla mediewisty i byłego (oraz przyszłego) więźnia. W XIV w. urządzono tu więzienie miejskie dla grzeszników ze społecznych dołów (lepiej urodzeni siedzieli w ratuszowej wieży), ale za to z wysokimi wyrokami. Trzymano tu także skazanych na śmierć, którzy stąd szli na egzekucję (taki los spotkał przywódców buntu żołnierskiego w 1636 r.).

Na murze (od strony Więziennej i Nożowniczej) wciąż można zobaczyć fragmenty kuny, czyli metalowej obręczy zakładanej skazańcowi na szyję. Teoretycznie była to kara za drobne przewinienia, ale w praktyce bywała dotkliwa, bo skazańca wystawiano na pośmiewisko i publiczne potępienie.

Więzienie zostało zlikwidowane na przełomie XVIII i XIX w. Od 1818 r. działał tu lombard i instytucje filantropijne, a w 1976 r. Pracownia Konserwacji Zabytków odrestaurowała budynek dla Instytutu Historii PAN.

„Piękno tego miejsca urzeka każdego, kto ma choć trochę wrażliwości. Na pierwszym piętrze (z oknami od podwórza na gotycki dziedziniec z renesansowym brukiem i prześlicznymi drewnianymi galeryjkami, a od frontu – na ul. Więzienną) urządzono dwupokojowe mieszkanie, przeznaczone dla dozorcy – wspominał Modzelewski. – Instytut nie miał jednak pieniędzy na etat dla dozorcy, więc służbowe mieszkanie dostało się mnie. Może to brzmi śmiesznie, ale duch tego miejsca naprawdę sprzyjał mnie i mojej pracy".

W 1980 r. Karol Modzelewski znowu wrócił do polityki, a potem za kraty, ale te lata spędzone na Więziennej pozwoliły mu spełnić wielkie marzenie: zrealizować się jako historyk-mediewista. I jeśli już w wolnej Polsce przeprowadził się do Warszawy, to tylko dlatego, że na Uniwersytecie Warszawskim zwolnił się etat.

– Karol marzył, że w wolnej Polsce będzie mógł się poświęcić pracy naukowej – opowiadała jego żona, Małgorzata Goetz. Bo Modzelewski zawsze powtarzał, że nie chciał być rewolucjonistą, ale historykiem. Kochał swoje średniowiecze, ale ciągle coś się działo w teraźniejszości, a on nie mógł stać z boku. ●

10 mln zł odszkodowania

Lekarz za późno zrobił cesarkę

– On nie miał prawa tego przeżyć – usłyszała od neonatologa, który po porodzie ratował jej synka. Na życiu Wrocławianki i jej dziecka zaważyło 25-30 minut. Lekarze ze szpitala we Wrocławiu zbyt późno przeprowadzili cesarskie cięcie. ▶ **4**

Stalker wciąż na wolności

Bransoletka zamiast więzienia

Sąd pozwolił osławionemu stalkerowi z Tindera odbywać karę więzienia w domu, pod dozorem elektronicznym. Nadal bywa widywany w pięciogwiazdkowych hotelach, w których wcześniej wyszukiwał swoje ofiary. ▶ **6**

Jarmark Bożonarodzeniowy

Osiem nowości w 2026 roku

Choinka z tunelem do zdjęć, karuzela wenecka i stoiska na pl. Nowy Targ. Wybraliśmy się na Rynek, żeby sprawdzić, co nowego czeka na odwiedzających Wrocławski Jarmark Bożonarodzeniowy. Stoiska są już otwarte dla odwiedzających. ▶ **8**

Kościół

„Ksiądz z osiedla" złamał zakaz

„Ksiądz z osiedla", czyli salwatorianin Rafał Główczyński 1 listopada został przeniesiony do innej parafii. – Brak przestrzegania nałożonych na zakonnika zobowiązań, nakazów lub zakazów, naraża go na kroki dyscyplinarne – informuje ks. Józef Figiel, prowincjał zakonu. ▶ **10**

eprasa.pl 168710843e

Anna Morawiecka przegrała proces z „Wyborczą”

Sąd przyznał rację dziennikarzom

Sąd w 81-stronicowym uzasadnieniu szczegółowo przeanalizował śledztwo dziennikarzy na temat zatrudnienia Anny Morawieckiej **i uznał, że materiały zbierali „bardzo rzetelnie”.**

Marcin Rybak

W kwietniu 2023 opisaliśmy fikcyjne – naszym zdaniem – zatrudnienie siostry Mateusza Morawieckiego w Urzędzie Miejskim w podwrocławskiej Trzebnicy. Ówczesny pisowski premier nazwał nasz artykuł „kalumniami i insynuacjami”, a Anna Morawiecka – w oficjalnym oświadczeniu – zarzuciła nam niegodziwość i zapowiedziała proces.

PROCES NIE ZMIENIŁ NIC W UJAWNIONYCH PRZEZ DZIENNIKARZY FAKTACH

Zostaliśmy oskarżeni o zniesławienie, czyli podawanie kłamliwych informacji, które mają pokrzywdzonego poniżyć i spowodować utratę zaufania do niego. W sprawie takiego przestępstwa, za które grozi nawet rok więzienia, prokuratura prowadzi śledztwo tylko w wyjątkowych wypadkach. To sam pokrzywdzony wnosi akt oskarżenia i występuje w sądzie jako oskarżyciel. Tak też było w tym przypadku.

Proces trwał kilkanaście miesięcy. W lipcu zapadł wyrok uniewinniający w sądzie pierwszej instancji. W ostatnich dniach dotarła do nas informacja, że autorka aktu oskarżenia Anna Morawiecka zrezygnowała z odwoływania się do Sądu Okręgowego od niekorzystnego dla siebie wyroku.

Pisemne uzasadnienie wyroku uniewinniającego liczy 81 stron. Sąd zacytował w nim słowo w słowo wszystkie artykuły, które były przedmiotem procesu. Z naszych ustaleń wynikało, że Anna Morawiecka przez dwa miesiące – w kwietniu i maju 2019 – pracowała w urzędzie w Trzebnicy na umowę zlecenie.

Później od czerwca do grudnia 2019 była na niepełnym etacie „pomocy administracyjnej”. Zgodnie z umową miała się zajmować koordynowaniem działań na rzecz przywrócenia Trzebnicy statusu uzdrowiska. Tyle że po jakichkolwiek działaniach Anny Morawieckiej nie było w urzędzie śladu.

Wielomiesięczny proces, argumenty i dowody przedstawiane przez oskarżenie – czyli siostrę Mateusza Morawieckiego i jej pełnomocników – niczego w tej sprawie nie zmieniły. Ani jeden argument oskarżenia nie podważył któregokolwiek z naszych ustaleń.

Niektóre zarzuty wobec nas stawiane były w złej wierze. Przykład: w jednej z naszych publikacji pokazaliśmy film – nagranie rozmów, przeprowadzonych przez Daniela Długosza z „Nowej Gazety Trzebnickiej” w tamtejszym urzędzie. Troje jego rozmówców – z wydziału, w którym pracować miała siostra premiera – nic o tym nie wiedziało.

Po konsultacji z działem prawnym „Wyborczej” z nagrania usunięty został fragment wypowiedzi jednej z urzędniczek, który odnosił się do jej życia prywatnego. Oskarżenie zrobiło z tego cenzurę i manipulowanie faktami. Chociaż fragment, z usuniętą informacją, został wyraźnie zaznaczony w nagraniu i jego omówieniu.

• **Anna Morawiecka, dziś przewodnicząca rady powiatu w Trzebnicy**
FOT. KRZYSZTOF ĆWIK / AGENCJA WYBORCZA.PL

„MIELI PRAWO UZNAĆ, ŻE ICH POWINNOŚCIĄ JEST OPISANIE TEJ SPRAWY”

W pisemnym uzasadnieniu prawomocnego już wyroku czytamy: „Sposób gromadzenia materiałów przez oskarżonych należy ocenić jako bardzo rzetelny. Sprawdzali informację w wielu źródłach – rozmawiali z pracownikami urzędu, którzy nie wiedzieli o zatrudnieniu Anny Morawieckiej, z radnymi, którzy nie uzyskiwali odpowiedzi na pytania w tym zakresie od burmistrza Marka Długozimy”.

„Oskarżeni również pytali o tę kwestie burmistrza, ten nie udzielał odpowiedzi, uciekał. Kierowali pytania do samej Anny Morawieckiej, która nie tylko nie odpowiadała rzeczowo na ich pytania, ale również swoimi reakcjami – np. pytaniem, czy to prawda, że Daniel Długosz kandyduje na stanowisko polityczne – pozwalała domniemywać, iż temat jest dla niej niewygodny” – napisał dalej sąd.

Sąd zwrócił też uwagę, że oskarżeni dziennikarze oceniali zebrany przez siebie materiał zgodnie „z zasadami logicznego rozumowania”. „Zastanawiające jest bowiem – czytamy – jak możliwe było, iż w tak małej jednostce, jak urząd miasta Trzebnica, szeregowi pracownicy przez okres ponad pół roku nie zorientowali się, iż jest tam zatrudniona osoba tak znana, jak Anna Morawiecka”.

Mieliśmy zatem prawo przyjąć, że naszą dziennikarską powinnością jest poinformowanie opinii publicznej o tej sprawie. Szczególnie, że główni zainteresowani – burmistrz i Morawiecka – unikali rozmowy z dziennikarzami na ten temat. – Należy odróżnić subiektywne poczucie, że się jest ofiarą pomówienia od wolności słowa, kiedy interes publiczny wymaga poinformowania o ujawnionych przez dziennikarzy faktach – komentuje mecenas Krzysztof Bryłka, który bronił oskarżonego dziennikarza „Wyborczej” Marcina Rybaka. – Tak właśnie było w tej sprawie. Obrońca dodał, że akt oskarżenia – jego zdaniem – nosił cechy tzw. SLAPP, czyli nękania dziennikarzy procesami. Wyłącznie po to, żeby wywołać tzw. efekt mrożący. Czyli strach przed publikacjami, które mogą spowodować kłopoty dla autorów i wydawców. ●

OGŁOSZENIE Wrocław/34461032

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY 34463176

1 WR

eprasa.pl 168710843e

Wrocław/34462495

1 WRL

eprasa.pl 168710843e

Wrocławianka wywalczyła od szpitala 10 mln zł odszkodowania

Lekarz „grał w kosza" i za późno zrobił cesarkę

– On nie miał prawa tego przeżyć – usłyszała od neonatologa, który po porodzie ratował jej synka. Na życiu Wrocławianki i jej dziecka zaważyło 25-30 minut. Lekarze ze szpitala we Wrocławiu zbyt późno przeprowadzili cesarskie cięcie.

Magda Nogaj

Mój lekarz prowadzący ciążę, bardzo dobry specjalista, uczulał mnie: „Jakby cokolwiek z ruchami się działo, natychmiast jedź na SOR" – opowiada Marta (imię zmienione). Pojechała więc do klinik przy ul. Chałubińskiego we Wrocławiu. Teraz to część szpitala uniwersyteckiego, ale wtedy, w 2012 r., był to samodzielny szpital.

Miała 32 lata i czekała na narodziny swojego trzeciego syna. Ciąża przebiegała niemal książkowo. Kobieta nie piła, nie paliła, dbała o siebie, regularnie robiła badania. Pod koniec terminu się jednak zaniepokoiła. Bo ruchy dziecka, dotąd wyraźne i regularne, nagle wydały jej się słabsze.

„POCZEKAJ, AŻ KOLEGA SKOŃCZY GRAĆ W KOSZA"

Na miejscu okazało się, że lekarz S., który powinien być na dyżurze, jest nieobecny.

– Zastępował go doktor K., bo S. grał w kosza. K. od razu mi powiedział, że on cesarskiego cięcia robić nie będzie. Poinformował, że zostawi mnie na oddziale, bo jestem w terminie, ale nic nie zrobi, bo poczeka, aż kolega skończy grać, przyjedzie na dyżur i wtedy on pójdzie do domu. Przytrzymali mnie tak prawie dwie godziny – mówi Marta.

Zamiast podłączyć ciężarną pod kardiotokograf (KTG) i pilnie skontrolować tętno płodu, doktor K. sięgnął po tubę położniczą. Przyłożył ją do brzucha i stwierdził, że wszystko jest w porządku.

– Biegła sądowa z zakresu ginekologii i położnictwa, prof. Elżbieta Sowińska-Przypiera, wykazała, że postępowanie lekarzy nie spełniało elementarnych wymogów diagnostyki medycznej – podkreśla Bartosz Boberski z firmy Medic Help, która zajmuje się pomocą prawną i finansową dla osób poszkodowanych w wyniku błędów medycznych.

Zrobiwszy USG, lekarz ocenił dojrzałość łożyska na III stopień w skali Grannuma – czyli najwyższy, alarmujący o możliwej niewydolności. To wymagało dalszej pogłębionej analizy, bo to sygnał, że np. z krwi matki do płodu może docierać zbyt mało tlenu.

W dokumentacji przy ilości płynu owodniowego położnik wpisał jedynie zdawkowe „AFI w normie", pomijając obowiązkowy zapis cyfrowy. Co więcej, Marcie podano oksytocynę mającą przyspieszyć poród bez uprzedniego włączenia KTG. Szpital nie przedstawił zgody ciężarnej na jej podanie. Lek na nią nie zadziałał.

Około godziny 22 tętno nienarodzonego jeszcze Maćka (imię zmienione) zaczęło niebezpiecznie skakać.

– Przyszedł jakiś lekarz i chciał zastosować ten niedozwolony manewr – naciskać mi łokciem na brzuch i wypychać dziecko na siłę – tłumaczy Marta. – Na szczęście wtedy wrócił już doktor S. Zobaczył, co się dzieje i krzyknął: „Ani mi się waż! Idziemy natychmiast na cesarkę". Tylko dzięki temu, że S. w końcu przyszedł i zrobił to cięcie, Maciek w ogóle przeżył. Bo biło już tylko jego serduszko. Sam nie oddychał – mówi Wrocławianka.

Maciek przyszedł na świat 4 października 2012 roku, w głębokiej zamartwicy urodzeniowej, z zespołem aspiracji smółki (MAS), ciężką niewydolnością oddechową i potężną kwasicą organizmu, wynikającą z długotrwałego niedotlenienia. W skali Apgar dostał zaledwie 1 punkt.

Na salę operacyjną wezwano neonatologa, doktora J. Przeprowadził reanimację.

– Gdy leżałam jeszcze na sali po cięciu, wszyscy mówili mi tylko, że syn jest w stanie ciężkim i walczy o życie. Myślałam sobie: „Maciek da radę, jest silny". Ale potem przyszedł do mnie doktor J. Stanął w nogach mojego łóżka i pyta, czy jestem mamą chłopca. Potwierdziłam. A on spojrzał na mnie i powiedział wprost: „Wie pani, on miał taką kwasicę, że gdybym wiedział o tym wcześniej, to nawet bym go nie ratował. Bo z medycznego punktu widzenia nie było czego ratować. On nie miał prawa tego przeżyć".

Marta kazała natychmiast przewieźć się na wózku na oddział intensywnej terapii noworodków. – Chciałam go zobaczyć. Później poszłam do doktora J. podziękować, że uratował mi syna. A on odpowiedział tylko: „Nie ma mi pani za co dziękować. Ja po prostu naprawiałem to, co ginekolodzy spieprzyli".

Niedotlenienie mózgu trwało zbyt długo. Doszło do nieodwracalnej encefalopatii niedotleniowo-niedokrwiennej. Chłopiec doznał mózgowego porażenia dziecięcego. Badania słuchu i wzroku przeprowadzone jeszcze w szpitalu nie pozostawiały złudzeń.

– Maciek nie słyszy i nie widzi (dostrzega jedynie zarysy światła i cienie. Lekarze mówili, że będzie roślinką. Nie miałam pojęcia, z czym to się wiąże – mówi Marta. – Nigdy wcześniej nie miałam styczności z ciężką niepełnosprawnością. Musieliśmy uczyć się wszystkiego od zera.

LEKARZ ZA PÓŹNO WYKONAŁ CESARSKIE CIĘCIE

Dla rodziny zaczęła się tytaniczna, wieloletnia walka. Marta musiała natychmiast zrezygnować z pracy zawodowej i przejść na świadczenie pielęgnacyjne. Obowiązek utrzymania rodziny spadł na jej męża, a cały ciężar codziennej rehabilitacji Maćka – na nią.

– Maciek nie chodził, więc go nosiłam, przez co wysiadł mi kręgosłup. Nie miałam samochodu. Musiałam wstać rano, spakować dziecko i tłuc się autobusami, tramwajami, busami na drugi koniec Wrocławia do przychodni, ośrodków rehabilitacji i terapeutów. Żeby tylko z nim ćwiczyli, żeby zrobili cokolwiek – wspomina matka chłopca.

Od dobroczyńców udało się zebrać 50 tysięcy złotych na eksperymentalną terapię komórkami macierzystymi w ośrodku w Lublinie. Część komórek podawano dożylnie, część bezpośrednio w okolice kręgosłupa. To był przełom. W wieku siedmiu lat Maciek – dziecko, które miało leżeć bez ruchu – postawił swoje pierwsze kroki.

Równolegle dramat rozgrywał się w życiu starszych synów Marty.

– Mój średni syn trenował piłkę nożną. Z uśmiechem na twarzy biegał, dostał się do klasy sportowej. Jednak pewnego dnia usłyszał w szkole od kolegów, że mają się z nim nie bawić, bo „ma brata z zespołem

• **Cięcie cesarskie** FOT. NATTHAWON CHAOSAKUN/SHUTTERSTOCK

eprasa.pl 168710843e

Downa". Maciek nie ma Downa, ale jakie to w ogóle ma znaczenie? Wychowawca nic z tym nie zrobił. Trener zareagował za późno. Syn całkowicie się wycofał i przestał grać w piłkę. Cała rodzina ponosiła koszty tej medycznej niedbałości – mówi Marta.

Brak zrozumienia i stygmatyzacja stały się jej codziennością.

– Najgorsze jest to, jak patrzą w tramwaju czy autobusie. Pokazują palcami. Raz nawet usłyszałam od kogoś: „Szkoda, że on przeżył, mogłabyś nie mieć kłopotu. Masz przecież dwójkę zdrowych dzieci". Ludzie potrafią być potworni. Ale ja nigdy, ani przez ułamek sekundy, nie pomyślałam, żeby go oddać do jakiegoś ośrodka. Moje dzieci są moje i ja biorę za nie pełną odpowiedzialność.

Dziś Maciek ma 14 lat. Nie mówi (poza pojedynczymi sygnałami typu „am", gdy jest głodny). Wcześniej zdarzało mu się nucić, np. przyśpiewkę kibiców „Hej, Śląsk". Teraz jednak tego nie robi, bo nie chce zakładać aparatu słuchowego. Potrzebuje całodobowej opieki jak niemowlę, ale potrafi zaskakiwać.

– Sam potrafi wziąć łyżkę i zjeść zupę. Odkręca butelkę z wodą i napije się. Niestety zakręcić nie umie i rzuca nią przez cały pokój. Jest jak małe tornado, tajfun – jak przejdzie przez pokój, wszystkie poduszki latają. Ale w przedszkolu specjalnym dziewczyny zawsze mówiły: „Jak masz doła, idź do Maćka". Bo nikt nie potrafi tak cudownie i mocno przytulać jak on.

BATALIA W SĄDZIE O ODSZKODOWANIE ZA BŁĄD LEKARSKI

Przez pierwsze lata Marta nie miała czasu ani siły na procesy sądowe. Całą energię wkładała w rehabilitację syna.

– Sędzia pytała mnie potem na rozprawie, dlaczego dopiero po siedmiu latach wystąpiłam o odszkodowanie. Odpowiedziałam szczerze: bo myślałam, że dam radę. Że jestem chojrakiem. Ale człowiek robi się coraz starszy, kręgosłup wysiada i pojawia się strach: co stanie się z dzieckiem, jak nas zabraknie?

W 2019 roku Marta trafiła do wrocławskiej spółki Medic Help. Prawnicy podjęli walkę. Najpierw zwrócili się do ubezpieczyciela szpitala – PZU. W sierpniu 2020 roku ubezpieczyciel wydał jednak decyzję odmowną, twierdząc, że nie widzi żadnego błędu ze strony lekarzy.

W 2021 roku sprawa wpłynęła do Sądu Okręgowego we Wrocławiu. Ten na czas trwania procesu przyznał chłopcu zabezpieczenie w postaci tymczasowej renty – 3361 zł miesięcznie. Cała batalia trwała jednak aż pięć lat.

– Prawnicy szpitala i PZU byli wredni – nie ukrywa Marta. – Jeden z nich powiedział w sądzie: „Przecież matka może iść do pracy, dziecko rano pójdzie do szkoły, potem weźmie je opiekunka, a po pracy matka wróci i pojedzie z nim na rehabilitację". Zapytałam go wtedy: „I ta opiekunka będzie z ciężko niepełnosprawnym dzieckiem jeździła autobusami na cztery różne strony miasta? Nie sądzę".

Kluczowe dla sprawy okazały się opinie biegłych sądowych.

– Biegła neurolożka wyliczyła uszczerbek na zdrowiu Maćka na 140 procent. Stwierdziła, że to, w jakim obecnie jest stanie, to absolutny cud i zasługa tytanicznej pracy rodziców oraz terapeutów. Biegły okulista ocenił uszczerbek na 100 procent.

11 września 2026 roku Sąd Okręgowy we Wrocławiu wydał przełomowy wyrok. Sąd zasądził na rzecz Maćka niemal 2 miliony złotych (zadośćuczynienie, odsetki i skapitalizowaną rentę) oraz dożywotnią rentę w wysokości 16 150 złotych miesięcznie. W ciągu najbliższych 50 lat łączna kwota świadczeń przekroczy 10 milionów złotych.

W trakcie procesu wyszedł na jaw kolejny skandal. Szpital posiadał polisę ubezpieczeniową w PZU na rażąco niską kwotę. Po odliczeniu wcześniej wypłaconych drobnych środków, ubezpieczyciel pokrył zaledwie niecałe 33 tysiące złotych. Całą resztę – blisko 2 miliony złotych – szpital musiał wypłacić bezpośrednio z własnego budżetu.

Szczerze? Jestem po prostu potwornie zmęczona. Jestem zmęczona jak bohater w „Zielonej mili". Mam dosyć tłumaczenia, że nie jestem wielbłądem, że nie krzywdzę własnego syna, o którego życie walczę od 14 lat każdego dnia

MARTA
mama Maćka

– Wyrok został zrealizowany w całości zgodnie z jego sentencją – przekazała „Wyborczej" Jadwiga Witek, rzeczniczka Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego we Wrocławiu. Nastąpiło to na początku listopada 2026.

Gdy USK przejął kliniki przy Chałubińskiego, przeszły na niego wszystkie ich należności oraz zobowiązania.

ZMĘCZONA JAK W „ZIELONEJ MILI"

Wygrana w sądzie dała rodzinie poczucie finansowego bezpieczeństwa.

– Planujemy kupić dom z działką pod Wrocławiem. Chcemy po prostu uciec od hałasu, od sąsiadów w bloku, od ciągłego tłumaczenia się. Maciek głośno reaguje, potrafi walić w ścianę. Chcę, żeby miał kawałek własnego ogrodu, gdzie nikt nie będzie go wytykał palcami – mówi Marta.

Na razie nie może liczyć na odpoczynek, bo pojawiły się nowe urzędowe udręki.

– Mam obecnie założoną... Niebieską Kartę – mówi z gorzkim uśmiechem. – Jedna z nauczycielek ze szkoły specjalnej zgłosiła mnie do MOPS-u, bo Maciek przyszedł z brudnymi rękami i buzią. Syn nie widzi, poznaje więc świat dotykiem i ustami. Bierze wszystko do buzi, działa jak mały glonojad. Ale urzędnicy wiedzą swoje. Mamy teraz co miesiąc naloty policji, kuratora i opieki społecznej.

W ubiegły poniedziałek Marta miała kolejną rozprawę sądową w sprawie Niebieskiej Karty.

– Szczerze? Jestem po prostu potwornie zmęczona. Jestem zmęczona jak bohater w „Zielonej mili". Mam dosyć tłumaczenia, że nie jestem wielbłądem, że nie krzywdzę własnego syna, o którego życie walczę od 14 lat każdego dnia – wyznaje cicho.

Pytana o przyszłość, znów się jednak uśmiecha. Jej starsi synowie już zadeklarowali, że gdy rodziców kiedyś zabraknie, nie oddadzą brata do żadnego zakładu.

– Powiedzieli wprost: „Maciek zostanie z nami i koniec". Zasądzona renta daje mu zabezpieczenie finansowe na całe życie. Teraz chcę tylko kupić ten dom pod lasem, zamknąć bramę i wreszcie głęboko odetchnąć.

REKLAMA

Wrocław/34459296

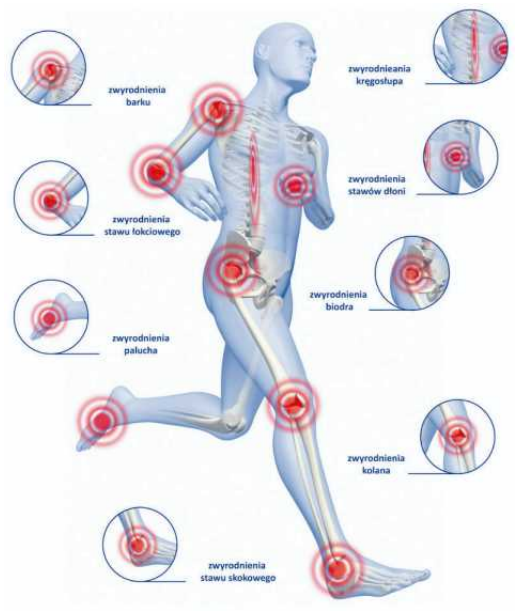

FENOMEN OSOCZA i FIBRYNY

Jedyne przyczynowe leczenie bólu - REGENERACJA KRĘGOSŁUPA, STAWÓW, MIĘŚNI I TKANEK

Dr Jawny System® Centrum Terapii Kręgosłupa

Jesteśmy w Centrum Terapii Kręgosłupa (SPONDLO-CLINIC group) prowadzone przez dra Jarosława Jawnego- (uznany ekspert w dziedzinie spondyliatrii i znany terapeuta manualny) – który pracuje ponad 30 lat z tkanką łączną a jego zespół to uznani specjaliści w swoich dziedzinach. **Centrum słynie z nowoczesnych i skutecznych metod leczenia kręgosłupa, stawów i mięśni.**

Z jakimi schorzeniami najczęściej trafiają do nas pacjenci?
Z bólami i uszkodzeniami kręgosłupa, kolana, biodra czy też barku (cały aparat ruchu) – uszkodzenie po urazie, przeciążenie, wiek i zwyrodnienie. Tam gdzie inni lekarze nie potrafili pomóc lub chcieli tylko operować. A **dysfunkcje i ból należy leczyć zawsze** i za wszelką cenę. Im wcześniej podejmiemy leczenie tym szybciej i taniej dojdziemy do zdrowia.

Co to jest proloterapia?
Proloterapia to najnowocześniejsza na świecie metoda leczenia i regeneracji kręgosłupa, więzadeł, stawów i mięśni. Podajemy preparat w miejsce uszkodzenia i w punkty sterujące. Likwidujemy ból poprzez **naprawę uszkodzonej** tkanki. Dużą skuteczność osiąga się podając gotowy **kolagen MD. PRP to osocze bogato-płytkowe a i-PRF to fibryna** które uzyskuje się po odwirowaniu z krwi własnej pacjenta. **PRP** to skoncentrowana objętość **płytek krwi** i **czynników wzrostu stymulujące** przebudowę naprawczą. **I-PRF** to najwyższe osiągnięcie medycyny regeneracyjnej, jest świetnie **usieciowana (struktura 3D) i zawiera dodatkowo znaczną ilość komórek macierzystych** (nazywana **jest osoczem III generacji)**. Z HBOT (**komora tlenowa** hyperbayczna) działa rewelacyjnie. **Odrasta zwykła, zdrowa tkanka.**

Metody u nas stosowane są uznawane za najlepsze na całym świecie
Dodatkowo aby przyspieszyć proces regeneracji stosujemy proloterapię, terapię manualną, igło-terapię, masaże, trening indywidualny kręgosłupa, kinezyterapię, dietę, ale też fizykoterapię - najnowsze technologie XXI wieku. Dzięki temu uzyskujemy **najwyższą skuteczność.**

Czemu kolagen jest aż tak ważny?
Kolagen a szczególnie fibrynogen jest odpowiedzialny za to, że nasze tkanki są elastyczne i mocne. Jego brak sprzyja uszkodzeniom wielu struktur (kolana, biodra, ale też dyskopatie czy przepukliny).

Czy starszym ludziom można pomóc?
Tak, dostarczamy kolagen w ten sposób, żeby w uszkodzonym miejscu następowała regeneracja. Do **pobudzenia regeneracji** należy podać **czynniki wzrostu(PRP), komórki macierzyste, tlen** i zapewnić nowoczesną rehabilitację. **Zaczynają być sprawni i bez bólu.**

A co z ludźmi po wypadkach lub urazach sportowych?
Ważne jest prawidłowe i szybkie rozpoczęcie leczenia. Zastosowanie **proloterapii z kolagenem, PRP lub i-PRF i właściwej rehabilitacji oraz fizykoterapii na najnowocześniejszym sprzęcie** znacznie skraca czas leczenia i całkowitego wyzdrowienia. Tutaj **HBOT** (hyperbaria tlenowa) czyni wręcz cuda. Mówimy o prawdziwej **rewolucji w regeneracji. Uważa się, że leczenie PRP, i-PRF i kolagenem jest lepsze od innych metod.** Około **90% ludzi po leczeniu u nas** funkcjonuje bez bólu. Nawet u pacjentów ze skierowaniem na operację mamy podobne wyniki.

Czy warto polecić leczenie tlenem pod ciśnieniem (HBOT)?
Tak. Leczenie **tlenem pod wyższym ciśnieniem** to nie moda ale **nowoczesna i bardzo skuteczna** metoda wspomagania terapii w bardzo wielu schorzeniach. Także **znacznie skraca czas leczenia i regeneracji**. Po kilku zabiegach w komorze tlenowej poziom **komórek macierzystych** zwiększa się nawet **7-8 krotnie**. To także skuteczna profilaktyka (**idealna w czasach COVID-19**) oraz najdoskonalszy **doping sportowy i intelektualny**.
Do naszej oferty wprowadziliśmy również INHALACJE WODOROWE, do których stosujemy jedno z najbardziej wydajnych i technologicznie zaawansowanych urządzeń na rynku (HIM-19). Inhalacje te stanowią uzupełnienie prowadzonej terapii - zwiększają odporność organizmu, działają antyoksydacyjnie oraz wspomagająco przy leczeniu wielu chorób (cukrzyca, nadciśnienie, astma, reumatyzm, alergie) oraz stanów zapalnych mięśni i uszkodzeń tkanek miękkich.

WARTO WIEDZIEĆ: Schorzenia, w leczeniu których się specjalizujemy to:
bóle kręgosłupa, dyskopatie (przepukliny), rwa kulszowa, bóle i zawroty głowy, migreny, bóle kończyn, barku, bóle kolan i bioder, łokieć tenisisty, wady postawy i skoliozy, bóle menstruacyjne, nerwobóle oraz wszelkie urazy sportowe i po wypadkach komunikacyjnych. Nasze metody (przy współpracy ze specjalistą stomatologii) są bardzo skuteczne przy **regeneracji stawu skroniowo-żuchwowego oraz przy leczeniu BRUKSIZMU (o ile wiadomo jesteśmy pierwsi)**
Dr Jarosław Jawny prowadzi szkolenia z praktycznego stosowania osocza i fibryny dla lekarzy z całej Polski propagując nowe metody.

ZAPRASZAMY DO CENTRUM TERAPII KRĘGOSŁUPA, Wrocław, ul. Wyszyńskiego 116/2, tel. 71 726-11-71, 503-183-095, www.ctkregoslupa.pl

1 WR

eprasa.pl 168710843e

Stalker z Tindera wciąż na wolności

Bransoletka zamiast więzienia

Sąd pozwolił osławionemu stalkerowi z Tindera odbywać karę więzienia w domu, pod dozorem elektronicznym. Nadal bywa widywany w pięciogwiazdkowych hotelach, w których wcześniej wyszukiwał swoje ofiary. – On może robić, co chce – mówi poszkodowana.

Ewa Wilczyńska

Zostałam oszukana, okradziona, byłam szpiegowana, zastraszana i zdeptana psychicznie. Wierzę jednak w sprawiedliwość – mówiła w sądzie Krystyna, jedna z poszkodowanych przez Roberta I., którego nazwaliśmy stalkerem z Tindera.

Na tej rozprawie, w marcu 2026 roku, zakończyła się założona przez nią sprawa o wyłudzenie 325 tysięcy złotych. Sąd Apelacyjny we Wrocławiu prawomocnie skazał Roberta I. na półtora roku w więzienia, nakazał mu zwrot pieniędzy i zapłatę grzywny.

To jego pierwszy wyrok, ale toczą się kolejne sprawy, w których jest oskarżony o oszustwa, groźby czy napaść.

Krystyna cieszyła się z wygranej. Teraz mówi: – On nadal może robić, co chce.

KARA DOMOWA

W maju 2026 roku Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze, który jest właściwy dla miejsca zamieszkania skazanego, zezwolił Robertowi I. odbywać karę poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego. Taką możliwość ustawodawca zastosował do wyroków do półtora roku więzienia. Sąd musi uznać, że odbywanie kary w domu wystarczy do osiągnięcia jej celów i skazany będzie przestrzegał porządku prawnego. Stwierdzono, że Robert I. spełnia te warunki.

Jeleniogórski sąd informuje, że „zobowiązał go do pozostawania w miejscu stałego pobytu, określono przedział czasu w ciągu doby i poszczególnych dniach tygodnia, w których ma prawo oddalić się z miejsca stałego pobytu, obejmujące wykonywanie pracy zarobkowej, podtrzymywanie więzi rodzinnych oraz załatwienie bieżących spraw życia codziennego oraz w niedzielę w celu ewentualnych potrzeb religijnych".

Sąd na moje pytania przekazuje także, że nałożono na Roberta I. „obowiązki kontynuowania pracy, powstrzymania się od nadużycia alkoholu i używania innych środków odurzających, prowadzenia społecznie akceptowalnego sposób życia i unikania towarzystwa osób o ujemnej opinii społecznej".

Nad przestrzeganiem warunków mają czuwać kuratorzy sądowi.

SPOSÓB NA ŻYCIE STALKERA Z TINDERA: OSZUSTWA

Jak ten nadzór dokładnie wygląda, na to pytanie sąd mi nie odpowiada. Chcę też wiedzieć, czy kuratorzy są świadomi działalności Roberta I. na wolności.

Stwierdzenie sądu penitencjarnego o „kontynuowaniu pracy" jest ciekawe w zestawieniu z wyrokiem skazującym Sądu Rejonowego w Legnicy, który ustalił, że Robert I. nigdy nie pracował. – Znalazł sobie taki sposób na życie, żeby poznawać majętne kobiety po przejściach i je zauroczyć swoją osobą – mówił sędzia Marek Gremiak.

Swoją pierwszą w życiu spółkę Robert I. założył pod koniec procesu – 15 kwietnia 2025 roku.

Choć w sądzie przekonywał, że jest bez grosza i nie płacił też alimentów, to zadeklarował 500 tys. zł kapitału zakładowego. Śledzę jego poczynania.

Ledwie cztery miesiące wcześniej Robert I. wyszedł warunkowo z aresztu, który zasądzono mu do największej sprawy, w której ma 23 zarzuty m.in. o oszustwa na ponad milion. Za kratami spędził 20 miesięcy, w sieci przekonywał jednak, że jest wieloletnim dyrektorem. Mienił się ekspertem od odnawialnych źródeł energii, przechwalał etyką pracy w swojej firmie i łasił się do dużych graczy, że chętnie rozpocznie z nimi współpracę.

Sprawdzam także jego wspólnika. Sąd gospodarczy zakazał mu prowadzenia działalności gospodarczej na 10 lat. W KRS przy nazwie spółki dalej widnieje jednak jego nazwisko. Wiele więcej o firmie nie można się stamtąd dowiedzieć. W umowie spółki oprócz danych wspólników pojawia się informacja, że to oni zostają powołani do pierwszego zarządu, który wraz ze zgromadzeniem wspólników są jedynymi organami spółki. Jako jej siedzibę wpisano Warszawę, a zadeklarowany przedmiot działalności to wykonywanie instalacji elektrycznych.

Spółka nie złożyła wymaganego rozliczenia finansowego.

NIESPŁACONA POŻYCZKA

Robert I. nie spłacił też długów. Krystynie miał – wyrokiem sądu – oddać 325 tysięcy złotych i jeszcze zapłacić 15 tysięcy grzywny.

Krystyna pożyczyła mu pieniądze, bo wierzyła, że ma dobrze prosperującą firmę budowlaną. Przez lata udawał przed nią poważnego biznesmena. Przyjeżdżał drogimi samochodami, ciągle omawiał jakieś sprawy przez telefon, pokazywał jej budowy, za które rzekomo odpowiadał. Znał też innych dużych graczy w branży.

Pożyczki tłumaczył różnie – zablokowanym kontem przez byłą żonę albo opóźnieniami na budowie. Wtedy na dowód pokazał nawet umowę na 5 milionów.

Krystyna się zabezpieczyła; spisała z nim umowy i zamknęła je w sejfie. Pożyczała mu trzy razy, za czwartym już odmówiła.

Długo nie upominała się o pieniądze, gdy w końcu poprosiła, by umówili się na spłatę, choćby ratalną, zaczął kręcić. Brał ją na litość, że sam jest chory, a w końcu zaczął jej grozić, że ma na nią cały folder plików i zaszkodzi jej reputacji.

Wysłał jej na razie cztery przelewy po kilkaset złotych, w sumie 1700 złotych. – Obliczyłam, że w tym tempie będzie mnie spłacał ponad 60 lat. Nie dożyję tego – mówi Krystyna.

Podejrzewa, że ktoś mu doradził, by wykazał dobrą wolę spłaty długu. – Na tamtą chwilę do czegoś takich gestów potrzebował. Za listopad już nie dostałam i myślę, że na tym skończył spłatę. Wniosłam sprawę do komornika w Jeleniej Górze. Usłyszałam, że nie widzi możliwości wyegzekwowania długu, bo na jego kontach nic nie ma – relacjonuje kobieta.

Nie pieniądze były jednak dla Krystyny najważniejszą częścią wyroku. Liczyła, że więzienie powstrzyma Roberta I. przed kolejnym oszustwami.

MODUS OPERANDI STALKERA Z TINDERA

Rozgłos wokół sprawy przyniósł Robertowi I. rozpoznawalność. Gdy po wyjściu z aresztu próbował bajerować dziewczynę zaczepioną na Instagramie, ona skojarzyła, kto to, wymyśliła fałszywą historyjkę o spadku i nagrała, jak wyznaje jej miłość i chce pomagać w sprawach finansowych. A w końcu grozi, że ją znajdzie.

Taki był jego modus operandi. Na portalach społecznościowych albo przez znajomych poznawał bogate kobiety po rozwodzie czy śmierci męża, był troskliwy i czuły, a zaraz oferował się z pomocą w sprawach finansowych. Jednej z ko-

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY 34463125

Słówko NOWOŚĆ
Literówka
Quizy
Sudoku
Krzyżówki

Szukaj w APLIKACJI WYBORCZEJ

Zeskanuj QR kod i pobierz aplikację

POBIERZ Z Google Play Pobierz w App Store

eprasa.pl 168710843e

• **Robert I. został prawomocnie skazany za oszustwo, kolejne sprawy są w toku**

FOT. TOMASZ PIETRZYK / AGENCJA WYBORCZA.PL

biet podmienił ponad 300 tys. złotych na białe karteczki po tym, jak przekonał ją, by zdeponowała je w skrytce. Krystynę chciał namówić na zakup biurowca, ale się nie zgodziła.

Dla niej Robert I. był zawsze miły. Tylko marudził, że Krystyna nie chce spędzać z nim więcej czasu. Nie zgodziła się na wspólne mieszkanie, co najwyżej czasem pozwoliła, by został na noc w weekend.

Dopiero po złożeniu sprawy dowiedziała się, że Robert I. spotykał się także z wieloma innymi kobietami. I był wobec nich jeszcze bardziej bezwzględny, bo oprócz pieniędzy zabierał im poczucie bezpieczeństwa. Jednej wtargnął do domu, popchnął ją, zabrał telefon i jeszcze z niego wypisywał. Innej groził oblaniem kwasem.

Część poszkodowanych ma już zasądzony zakaz zbliżania, ale i tak boją się, że Robert I. może ich odwiedzić. Dlatego woleliby wiedzieć, gdzie przebywa.

Pytam w sądzie, czy jeździł na przykład do Wrocławia. Bo w pobliżu miejsca zamieszkania jednej z osób, do których Robert I. nie może się zbliżać, pojawiły się na murze wyznania miłości, wyglądające jakby wyszły spod jego ręki.

Widziano go też w pięciogwiazdkowym hotelu w Karpaczu. W takich miejscach często łowił ofiary czy zawierał znajomości, które później wykorzystywał, by się uwiarygodnić jako człowiek ze środowiska biznesowego.

Jednej ze znajomych osób miał teraz tłumaczyć, że te wyroki to nic. Apelacja mu obniży na trzy lata, zaliczą na poczet kary areszt, pół roku jeszcze posiedzi i będzie wolny. Słyszę, że brzmiał, jakby był o tym przekonany.

– Ja jestem w ogóle zaskoczony, że sąd wyraził zgodę na tą bransoletkę, wiedząc o toczących się sprawach. Jestem też zaskoczony pracą kuratorów, którzy nie kontrolują w należyty sposób decyzji sądu – komentuje Grzegorz Filarowski, który także stracił pieniądze przez Roberta I., a jego była żona została przez stalkera z Tindera napadnięta. To zmotywowało go do zaangażowania się w sprawy przeciwko oszustowi. Teraz chciał się dowiedzieć, co o jego działaniach wiedzą służby, ale dostał odpowiedź od Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej, że nie jest stroną w tej sprawie.

> *Jestem zaskoczony, że sąd wyraził zgodę na tą bransoletkę, wiedząc o toczących się sprawach. Jestem też zaskoczony pracą kuratorów, którzy nie kontrolują w należyty sposób decyzji sądu*
>
> **GRZEGORZ FILAROWSKI**
> który także stracił pieniądze przez Roberta I., a jego była żona została przez stalkera z Tindera napadnięta

Krystyna też dzwoniła do kuratorów, ale usłyszała, że nie wiedzą, kim ona jest, więc rozmawiać z nią nie będą. Poradzili, by pisemnie zwróciła się o wgląd do akt. Jej pełnomocniczka złożyła wniosek, ale odpowiedzi na razie nie dostała.

– Nikt mnie nawet nie poinformował, że więzienie zamieniono mu na dozór, dowiedziałam się przypadkiem. I tak znów zabrano mi mój spokój, bo nie wiem, czy go nie spotykam na ulicy, czy znowu nie zacznie kombinować. Boję się odwetu – mówi Krystyna.

WYROKI ZA OSZUSTWA MATRYMONIALNE

W odpowiedzi sądu na moje pytania o nadzór nad Robertem I., oprócz ogólnikowych stwierdzeń o nadajniku i ustawowej roli kuratorów, czytam jeszcze: „Przedstawione przez Panią w korespondencji informacje i zastrzeżenia mogą mieć znaczenie dla dalszego toku postępowania wykonawczego w sprawie SO w Jeleniej Górze, dlatego zostały przekazane do wiadomości Kuratora Okręgowego, w ramach którego kompetencji pozostaje ich ocena i ewentualne podjęcie dalszych czynności. Dziękujemy za wiadomość".

Tymczasem Sąd Apelacyjny we Wrocławiu wyznaczył termin rozprawy na grudzień. Będzie rozpatrywał apelacje od wyroku okręgówki, która skazała Roberta I. na sześć i pół roku bezwzględnego więzienia. Na rozpatrzenie czeka też nieprawomocny wyrok półtora roku więzienia wydany przez Sąd Rejonowy w Oławie. A jak wynika z informacji „Wyborczej" kolejne śledztwa przeciwko Robertowi I. są w toku.

On sam cały czas przekonuje, że jest niewinny. Całą sytuację tłumaczy spiskiem, za którym stoi Grzegorz Filarowski. Robert I. twierdzi, że to zemsta, bo spotykał się z jego byłą żoną. Jak Filarowski miałby namówić wszystkie nieznające się kobiety do złożenia tożsamych zeznań, tego Robert I. jasno nie wyjaśnił. Sądu do tej wersji nie przekonał.

A Robert I. potrafi być przekonujący. Podkreślają to wszystkie pokrzywdzone przez niego kobiety. ●

REKLAMA

Wrocław/34459323

1 WR

eprasa.pl 168710843e

Jarmark Bożonarodzeniowy 2026 we Wrocławiu

Osiem tegorocznych nowości

Choinka z tunelem do zdjęć, karuzela wenecka i stoiska na pl. Nowy Targ. Wybraliśmy się na Rynek, żeby sprawdzić, co nowego czeka na odwiedzających Wrocławski Jarmark Bożonarodzeniowy.

Jessica Krysiak

• **Jarmark Bożonarodzeniowy we Wrocławiu wystartował 20 listopada**
FOT. KRZYSZTOF ZATYCKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Piątek, 20 listopada, to dzień otwarcia Wrocławskiego Jarmarku Bożonarodzeniowego. Stoiska są już otwarte dla odwiedzających, choć oficjalne otwarcie zaplanowano na godz. 17. Tradycyjnie już poprzedzi je przemarsz orkiestry dętej przez wszystkie pierzeje Rynku. Parada wyruszy z pierzei północnej, przejdzie przez wschodnią, południową i zachodnią część Rynku, a zakończy się przy pomniku Aleksandra Fredry.

Jarmark potrwa do 7 stycznia i będzie czynny w godzinach od 10 do 21. Wyjątkiem będą Wigilia, pierwszy dzień świąt Bożego Narodzenia oraz Nowy Rok – wtedy stoiska będą nieczynne. Z kolei w drugi dzień świąt otworzą się o godz. 13. Na Rynku będzie można spędzić także Sylwestra – stoiska przemysłowe zakończą wtedy działalność o godz. 17, ale gastronomia będzie działać do godz. 2 w nocy.

Osiem nowości na Wrocławskim Jarmarku Bożonarodzeniowym 2026

CHOINKA Z TUNELEM DO ZDJĘĆ

1 Największą zmianą tegorocznej edycji będzie wygląd choinki na wrocławskim Rynku. Nie jest to zupełnie nowa konstrukcja – powstała na bazie instalacji znanej z dwóch poprzednich sezonów, która została przebudowana. W jej podstawie powstał tunel, do którego można wejść i zrobić zdjęcie.

Choinka ma 23 metry wysokości i 12,5 metra średnicy. Ozdabia ją ponad 100 tys. lampek LED oraz złote i srebrne bombki. Na szczycie znajduje się dwumetrowa gwiazda. Koszt przebudowy, montażu i dekoracji przekroczył 648 tys. zł.

Uroczyste rozświetlenie choinki będzie 4 grudnia o godz. 18.

CZARNY KUBEK-BUCIK

2 Dla wielu odwiedzających jarmark obowiązkowym punktem jest zakup grzańca lub innego gorącego napoju. We Wrocławiu jest serwowany w charakterystycznym ceramicznym kubku w kształcie bucika.

Każdej edycji towarzyszy zmiana kolorystyki kubka, więc kolekcjonerzy co roku wypatrują nowego wariantu. W ubiegłym roku był różowy, tym razem jest czarny z niebieskim wnętrzem.

Poza zmianą koloru kubek przypomina te z poprzednich lat. Ma pojemność 0,2 litra, a grafika jest identyczna. Na kubku znowu znalazły się napis „Wrocław" i malunki kamienic, choinki, przechodniów oraz dwóch krasnali.

Emilia, która na otwarcie jarmarku przyjechała z Poznania, przyznaje, że kubeczki do grzańca zbiera od lat.

Ten z Wrocławia to mój trzeci i bardzo podoba mi się tegoroczny kolor. Większą kolekcję mam z poznańskiego jarmarku, ale te wrocławskie są zdecydowanie ładniejsze. W Poznaniu to zwykłe szklane kubki, a tutaj mają kształt bucika – mówi poznanianka.

ZWROT KAUCJI TYLKO Z ŻETONEM I MOŻLIWOŚĆ PŁACENIA KARTĄ

3 Kubek-bucik od lat jest kaucjowany. W tym roku kaucja wynosi 25 zł, czyli więcej niż rok temu, bo wtedy było to 20 zł. Nowością jest wprowadzony po raz pierwszy żeton kaucyjny.

– Zwrot za kubeczek dostaniemy tylko wtedy, gdy oddamy go razem z żetonem, dlatego warto go pilnować – mówi nam sprzedawczyni Oliwia.

To niejedyna zmiana przy stoiskach z napojami. Teraz można płacić tam kartą, czego w ubiegłym roku jeszcze nie było.

Samo menu pozostało podobne, pojawiła się jednak jedna nowość. – To grzaniec szarlotkowy – słyszymy od sprzedawców. – Jest przygotowywany na bazie białego grzańca z dodatkiem soku jabłkowego i cynamonu.

BARDZIEJ ZRÓŻNICOWANA OFERTA GASTRONOMICZNA

4 Nowości pojawią się także w strefie „Wrocław Społecznie i Lokalnie", czyli w budkach udostępnianych przez miasto lokalnym producentom, rękodzielnikom, przedsiębiorcom gastronomicznym i winiarzom z Dolnego Śląska.

W tym roku przygotowano 44 stoiska wystawców, choć samych domków jest tylko osiem. 1 WR

Brytyjczycy zszokowani cenami na Jarmarku Bożonarodzeniowym we Wrocławiu

„Z jakiej planety pochodzą ci sprzedawcy?"

Goszczę u siebie znajomych z Wielkiej Brytanii. Byłem zszokowany i ogromnie zażenowany tym, jak bardzo zostali naciągnięci – pisze w liście do „Wyborczej" Piotr, Brytyjczyk mieszkający we Wrocławiu.

Jako obywatel brytyjski mieszkający we Wrocławiu, pragnę wyrazić swój stanowczy sprzeciw wobec skandalicznych cen na tegorocznym Jarmarku Bożonarodzeniowym. Miasto musi podjąć odpowiednie kroki, zanim Wrocław zyska opinię miejsca, w którym bezlitośnie zdziera się pieniądze z odwiedzających.

Obecnie oraz w trakcie grudnia goszczę u siebie znajomych z Wielkiej Brytanii. Naturalnie wybraliśmy się na Jarmark, gdyż była to główna atrakcja, którą chcieli zobaczyć. Byłem zszokowany i ogromnie zażenowany tym, jak bardzo zostali naciągnięci.

Szaszłyki i kiełbaski wątpliwej jakości kosztowały 40–50 zł za sztukę, mała porcja pierogów – 40 zł, a kromka chleba ze smalcem – 20 zł. Grzane piwo (0.2l) 25 zł. Dwoje moich znajomych z Wielkiej Brytanii kupiło piwo i drobne przekąski, za które zażądano od nich ponad 150 zł. Czując zażenowanie, zaproponowałem, że zapłacę – nie chciałem bowiem, aby po powrocie do Anglii opowiadali wszystkim, jakim oszustwem jest wrocławski Jarmark Bożonarodzeniowy.

Z jakiej planety pochodzą ci sprzedawcy i dlaczego Urząd Miasta pozwala im tak jawnie wykorzystywać osoby odwiedzające Wrocław?

W tej sytuacji mechanizm wolnego rynku nie działa! Rozmawiałem z niektórymi sprzedawcami i właścicielami stoisk (znam część z nich z poprzednich lat) – przyznają oni, że ceny są odgórnie ustalone. Przed otwarciem jarmarku zawierają porozumienie, by narzucić bardzo wysokie stawki i zobowiązują się nawzajem, że nikt nie obniży cen. To przypomina działania mafijne.

Uprzejmie proszę i jednocześnie domagam się, aby Urząd Miasta podjął zdecydowane działania w celu ukrócenia tego wyzysku odwiedzających. Jeśli w tym roku jest już za późno na interwencję, należy dopilnować, aby od kolejnego sezonu świątecznego (2027) sytuacja ta została wreszcie opanowana.

(...) Wzywam do zainicjowania kampanii społecznej, która wywrze presję na Urząd Miasta, by zajął się tym problemem – w imię dobra Wrocławia. ●

Dwoje moich znajomych z Wielkiej Brytanii kupiło piwo i drobne przekąski, za które zażądano od nich ponad 150 zł. Czując zażenowanie, zaproponowałem, że zapłacę – nie chciałem bowiem, aby po powrocie do Anglii opowiadali wszystkim, jakim oszustwem jest wrocławski Jarmark Bożonarodzeniowy

eprasa.pl 168710843e

na Rynku

Oznacza to, że sprzedawcy będą pojawiać się rotacyjnie, a oferta ma się zmieniać w trakcie trwania jarmarku.

Tam, w strefie gastronomicznej, będzie można spróbować większej liczby potraw kuchni z innych państw.

Przyzwyczailiście się państwo do tych tradycyjnych polskich potraw, ale w tym roku zapraszamy na kuchnię włoską i śródziemnomorską. Będzie makaron w kręgu z parmezanu, będą owoce morza w brioszkach i mnóstwo innych specjałów, których warto skosztować – mówiła podczas konferencji prasowej Katarzyna Szymczak-Pomianowska, dyrektorka Departamentu Strategii i Zrównoważonego Rozwoju Urzędu Miejskiego Wrocławia.

KARUZELA WENECKA

5 Nową atrakcją będzie także dwupoziomowa karuzela wenecka. Bogato zdobiona konstrukcja z kolorowymi konikami stanęła w samym sercu Rynku, w pobliżu Ratusza i głównej części jarmarku.

Z przejażdżki mogą korzystać dzieci od 3. roku życia. Bilet kosztuje 20 zł od osoby.

To kolejna duża karuzela, która pojawiła się na wrocławskim jarmarku w ostatnich latach. Wróciła również wprowadzona przed rokiem karuzela w kształcie choinki, której gondole przypominają świąteczne bombki.

NOWY ŚWIĄTECZNY TARG: DEBIUT NA PLACU NOWY TARG

6 W tym roku świąteczne stoiska po raz pierwszy staną też na placu Nowy Targ.

Przygotowano tam 20 drewnianych domków, w których wyroby sprzedawać będą lokalni rzemieślnicy, artyści i projektanci. W przeciwieństwie do głównego jarmarku, dominować mają autorskie produkty i rękodzieło.

Teren zabezpieczono ponad 80 betonowymi barierami typu jersey, które mają uniemożliwić wjazd pojazdów w tłum. Rynek i jego okolice monitoruje ponad 60 kamer

Inaczej będzie wyglądać również sama aranżacja przestrzeni. Organizatorzy postawili na bardziej teatralny i artystyczny charakter. Plac ozdobią dekoracje w stylu vintage oraz specjalnie przygotowane instalacje.

Nowa przestrzeń będzie działać od 20 listopada do 20 grudnia.

DODATKOWE ZABEZPIECZENIA PO WYDARZENIACH W KRAKOWIE

7 Tegoroczny jarmark będzie też lepiej przygotowany pod względem bezpieczeństwa. Na Rynku rozmieszczono ponad 40 zestawów do tamowania masywnych krwotoków. Znajdują się w sześciu punktach.

Jak informował Piotr Zamirowski z Centrum Zarządzania Kryzysowego, teren wydarzenia zabezpieczono również ponad 80 betonowymi barierami typu jersey, które mają uniemożliwić wjazd pojazdów w tłum. Rynek i jego okolice monitoruje ponad 60 kamer miejskiego systemu nadzoru.

Procedury bezpieczeństwa były uzgadniane m.in. z ABW, policją, strażą miejską i strażą pożarną. Na terenie jarmarku dostępne będą także automatyczne defibrylatory AED.

WIĘCEJ UDOGODNIEŃ DLA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

8 Kable w wielu miejscach poprowadzono nad alejkami, dzięki czemu nie trzeba pokonywać progów i najazdów. Przygotowano też stoliki z obniżonymi blatami, o których braku pisaliśmy w „Wyborczej" w ubiegłym roku.

Nowością jest pilotażowa usługa transportu door-to-door dla osób z umiarkowanym i znacznym stopniem niepełnosprawności oraz dzieci z niepełnosprawnościami. Specjalnie przystosowany bus będzie można zamówić z dwudniowym wyprzedzeniem.

– To rzecz, której nie było rok temu. Osoby z niepełnosprawnościami mają trochę więcej możliwości niż tylko podróż do lekarza, fizjoterapeuty czy pracy. Mogą też skorzystać z tego, co oferuje miasto, i razem z bliskimi po prostu dobrze się bawić – mówił podczas prezentacji jarmarku Michał Sałkowski, zastępca dyrektora Biura Wrocław Bez Barier w UM.

Na terenie jarmarku przygotowano także dostępne toalety, podjazdy przy Domku pod Krasnalem oraz kody QR prowadzące do materiałów z napisami dla osób z trudnościami w słyszeniu.

OGŁOSZENIE PŁATNE Wrocław/34462920

urząd miejski wrocławia

Prezydent Wrocławia

obwieszczenie

Zgodnie z art. 72 ust. 6 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2026 r., poz. 670) oraz na podstawie art. 49 §1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 1691)

informuję ogół społeczeństwa,

poprzez podanie niniejszego obwieszczenia do publicznej wiadomości:
– na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego Wrocławia (http://www.bip.um.wroc.pl),
– na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego Wrocławia przy pl. Nowy Targ 1-8,
– w sposób zwyczajowo przyjęty w miejscu planowanego przedsięwzięcia, tj. w prasie lokalnej – Gazeta Wyborcza Wrocław,

że w dniu 20.11.2026 r. została wydana **decyzja nr 635/2026** o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego dla zamierzenia inwestycyjnego pod nazwą:

„Przebudowa odcinka istniejącej sieci ciepłowniczej tradycyjnej 2xDN700 na sieć ciepłowniczą 2xDN700 w technologii rur preizolowanych w rejonie ul. Słubickiej od komory K-II/17 do Ko-II/17 we Wrocławiu" z budową nowego odcinka sieci na wysokości posesji przy ul. Legnickiej 39 z wyłączeniem części inwestycji położonej na obszarach obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
teren inwestycji położony jest w obrębie części działek ewidencyjnych nr:
- 3, 4, 19, obręb Stare Miasto, w ulicach: Legnickiej i Żagańskiej,
- 489, obręb Popowice, stanowiącej teren zamknięty kolejowy, zamieszczonej w załączniku do Decyzji nr 14 Ministra Infrastruktury z dnia 18 września 2020 r. *w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe* (Dz. Urz. MI z 2020 r. poz. 38 ze zm.)

(przed przenumerowaniem: części działek nr: 1/6, 1/9, 4/16 AR_1, obręb Stare Miasto; 3/1, AR_13, obręb Popowice), która to decyzja dotyczy przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko.

Zgodnie z art. 49 §2 Kodeksu postępowania administracyjnego oraz art. 72 ust. 6 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, wskazuje się dzień **27.11.2026 r.**, jako ten, w którym:
– nastąpiło publiczne obwieszczenie na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego Wrocławia, w Biuletynie Informacji Publicznej urzędu oraz w prasie lokalnej,
– udostępniono treść decyzji na okres 14 dni w Biuletynie Informacji Publicznej urzędu.

Niniejsze zawiadomienie uważa się za dokonane po upływie czternastu dni od wskazanego powyżej terminu.

Z treścią decyzji oraz aktami sprawy, strony postępowania mogą zapoznać się w Wydziale Architektury i Zabytków Urzędu Miejskiego Wrocławia (pl. Nowy Targ 1-8, parter, pok. 1c, godz. 8:00-15:00). Ze względów organizacyjnych należy zawiadomić tut. Wydział z co najmniej jednodniowym wyprzedzeniem – o zamiarze zapoznania się z dokumentami (tel. +48 71 777 80 58, +48 71 777 75 78, +48 71 777 75 60), co usprawni realizację przysługującego stronie uprawnienia.

1 WR

OGŁOSZENIE PŁATNE Wrocław/34463015

Wójt Gminy Kobierzyce informuje,

że na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy Kobierzyce, Aleja Pałacowa 1 oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Kobierzyce od dnia 23.09.2026 r. do dnia 13.12.2026 r. wywieszono

wykaz nieruchomości przeznaczonej do dzierżawy na cele rolne w trybie przetargu ustnego nieograniczonego położonej w obrębie Bielany Wrocławskie – działka ewid. nr 259/27.

www.nekrologi.wyborcza.pl/34463073

Z głębokim żalem zawiadamiamy, że 23 listopada 2026 roku zmarł

Jan Szyszkowski

Uroczystości pogrzebowe rozpoczną się w dniu 27 listopada 2026 roku o godzinie 11.00 w kaplicy cmentarza parafialnego we Wrocławiu przy ul. Smętnej.

Pogrążona w smutku

Rodzina

OGŁOSZENIE PŁATNE Wrocław/34462980

BÆRUM CONCILIATION BOARD

Extract from complaint currently being dealt with by Bærum Conciliation Board, case No. **F2025-028661**

Complainant: Santander Consumer Bank As, Pb177, 1325 Lysaker, Org.Nr. 00983521592

Defendant: **Jaroslaw Zbigniew Cywka,** Drukarska 35/75, 53-534 Wroclaw, Poland

The Complainant has filed a complaint against the Defendant with Bærum Conciliation Board with a demand for payment of **NOK 42183,64** with the addition of interest at the legal rate and legal costs.

The Defendant is ordered to reply to the Conciliation Board in writing by **11.01.2027** stating whether or not the Defendant acknowledges and accepts the Complainant's claim. If a reply has not been delivered prior to the expiry of the stated time limit, judgement by default can be pronounced on the basis of the Complainant's representation of the facts of the case.

As the Defendant has no known address, service will be executed with authority in the Courts Act Section 181. The complaint and order to reply will be deemed to have been legally served when it has been posted at the legal venue for four weeks.

The documents pertaining to the case can be collected from the Conciliation Board's office at Kjørboveien 33, 1337 Sandvika, Norway. The documents can be sent to a new address supplied by the Defendant if the Defendant so requests.

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY 34463124

eprasa.pl 168710843e

Kościół

„Ksiądz z osiedla” złamał zakaz

– Brak przestrzegania nałożonych na zakonnika zobowiązań, nakazów lub zakazów, naraża go na kroki dyscyplinarne – informuje ks. Józef Figiel, prowincjał salwatorianów.

Hubert Głuch

Ksiądz z osiedla”, czyli salwatorianin Rafał Główczyński jest znany ze swoich internetowych publikacji. Na TikToku ma prawie 220 tys. obserwujących, a niektóre jego filmy obejrzało nawet 3 miliony widzów. Słynie z nieszablonowych pomysłów. W 2024 roku zainicjował projekt „Cyrk Motyli”, czyli sieć kawiarni bez cennika, w których klienci mogą płacić „co łaska”. W 2026 roku „Ksiądz z osiedla” wystąpił w telewizyjnym serialu TVN „The Traitors. Zdrajcy”.

Jego kolejnym dużym projektem miało być otwarcie kolejnej klubokawiarni „Cyrk Motyli” na barce na Wiśle. Zakładany koszt przedsięwzięcia wynosi 450 tys. zł i na zrzutce publicznej już udało się na ten cel zebrać ponad 100 tys. zł. Aby wypromować akcję i zdobyć dodatkowe pieniądze, ks. Główczyński podejmował się prac w różnych zawodach: pracował na budowie, sprzątał ulice, spędził dzień na zmywaku. Duchowny chciał też kupić dom rekolekcyjny na Maderze.

– w Trzebnicy. Z tego powodu zostało to odebrane przez opinię publiczną jako kara za medialne występy duchownego. „Podobno wszędzie dobrze, ale na osiedlu najlepiej. A jednak Pan Bóg ma swoje plany i wysyła cię dalej!” – napisała na facebookowym profilu parafia św. Michała Archanioła w Piastowie, z którą ks. Główczyński dotychczas był związany.

PRZENIESIONY DO TRZEBNICY

Kapłan nie przeciwstawił się nakazowi zmiany parafii, ale zanim przeniósł się do Trzebnicy, salwatorianie – zgromadzenie, do którego duchowny należy – wydało oświadczenie. Przełożeni ks. Główczyńskiego przekonywali, że skierowanie księdza do innej parafii to normalna procedura i nie należy odczytywać jej jako kary. Według salwatorianów, duchowny sam poprosił o zmianę terminu tej zmiany – ze standardowego lipca na nietypowy listopad. Przy okazji przyznali też, że nie zgodzili się na zakup barki i domu rekolekcyjnego na Maderze.

Ks. Główczyński wydał swoje, emocjonalne oświadczenie, w którym zarzucił przełożonym podawanie nieprawdy, także w sprawie jego przenosin do nowej parafii. Zagroził ujawnieniem dokumentów, które miały potwierdzać, że nie dostał zakazu rozwijania projektu „Cyrku Motyli”. Dokumentów ostatecznie nie pokazał, ale opublikował zdjęcie pisma od swoich przełożonych, w którym zakazywali mu udzielania się na portalach społecznościowych. Po chwili post skasował.

Trzy tygodnie później – 19 października, opublikował kolejny wpis. „Kocham Kościół, kocham moje Zgromadzenie i chcę dla Niego jak najlepiej. Publikuję ten post z poczucia bezsilności. Zanim to napisałem, spędziłem godziny na adoracji Najświętszego Sakramentu, Różańcu, Eucharystii” – napisał ks. Główczyński.

• **Ks. Rafał Główczyński** FOT. KAROL PORWICH/ EAST NEWS

Dodał, że nie buntował się przeciwko przeniesieniu do Trzebnicy, a przeciwko oświadczeniu przełożonych. Po raz kolejny zapewniał, że nie prosił o przeniesienie w listopadzie, a prowincjał salwatorianów wiedział o zbiórce na barkę.

„Dlaczego łamię zakaz [publikacji w internecie]? Bo ludzie pytają, a przełożeni wyłączyli telefon i nie odpisują na maile” – tłumaczył. W tekście zastanawiał się też, co będzie z nim dalej. Widzi dwie możliwości: zostanie ukarany albo coś lub ktoś wpłynie na jego przełożonych, co doprowadzi do rozmowy i „rozpoczęcia na nowo”, czyli resetu w relacjach.

„Moim marzeniem jest pomagać zbliżać młodzież do Boga, stworzyć dostępny dla wszystkich program formacyjny, otwierać więcej miejsc bez cennika, postawić barkę na Wiśle, która stałaby się prawdziwą arką dla osób, które potrzebują pomocy, organizować akcje charytatywne, potańcówki dla seniorów i wiele innych” – wyliczał duchowny. „Ale nie zrobię nic, jeżeli serca przełożonych pozostaną zamknięte”.

„Ksiądz z osiedla”, czyli salwatorianin Rafał Główczyński jest znany ze swoich internetowych publikacji. Na TikToku ma prawie 220 tys. obserwujących, a niektóre jego filmy obejrzało nawet 3 miliony widzów

BARKA NA WIŚLE I DOM NA MADERZE „KSIĘDZA Z OSIEDLA”

„Wyborcza” poprosiła prowincjała salwatorianów o komentarz w sprawie zarzutów formułowanych przez „Księdza z osiedla”.

„Przełożeni mieli wiedzę na temat różnego rodzaju pomysłów ks. Rafała Główczyńskiego SDS, także zakupu barki i „domu rekolekcyjnego” na Maderze. Wielokrotnie wyrażali jednak stanowisko, że samo wysłuchanie czy przyjęcie do wiadomości jego projektów, nie oznacza formalnej zgody na takie działania” – pisze ks. Józef Figiel.

Dodaje, że w przypadku samej barki i domu na Maderze, ks. Główczyński dostał od przełożonych „wyraźny zakaz”. Zaznacza, że przedsięwzięcia „Księdza z osiedla” pozostają oddolną inicjatywą świecką.

Ks. Figiel wyjaśnia też sprawę przenosin. Tłumaczy, że zmiany parafii są normalnym trybem funkcjonowania każdego zakonnika, a wśród salwatorianów odbywają się zwyczajowo 1 lipca. „Ksiądz Rafał otrzymał dekret datowany na 20 marca 2026 roku, który zawierał informację o przeniesieniu go do domu zakonnego w Trzebnicy i podjęcia przez niego obowiązków w tamtej wspólnocie zakonnej oraz w Międzynarodowym Sanktuarium Świętej Jadwigi Śląskiej” – relacjonuje prowincjał.

Ks. Główczyński miał wówczas poprosić o przełożenie przenosin na początek listopada, żeby mógł uregulować „wszelkie kwestie związane z prowadzonymi przez niego projektami”. I rzeczywiście, kapłan dotarł do nowego domu zakonnego 1 listopada 2026 roku.

W swoim ostatnim wpisie ks. Główczyński zarzucił jednak, że „serca przełożonych są zamknięte”. Ks. Figiel: „Trudno komentować prywatne odczucia ks. Rafała Główczyńskiego”.

ZŁOŻYŁ ŚLUBY POSŁUSZEŃSTWA

„Ksiądz z osiedla” złamał zakaz komunikowania się na portalach społecznościowych, co tłumaczył tym, że przełożeni wyłączyli telefon i nie odpisują na maile. Prowincjał salwatorianów ks. Józef Figiel temu też zaprzecza.

„Ks. Rafał Główczyński ma cały czas możliwość bezpośredniego kontaktu ze mną i członkami Rady Prowincjalnej poprzez rozmowy osobiste, telefoniczne lub wiadomości tekstowe (SMS, e-mail)” – przekonuje. Dodał, że kapłan „bez żadnych zakłóceń” kontaktował się z nim nawet w ostatnich dniach.

Czy za złamanie zakazu coś księdzu grozi? „Każdy zakonnik, także ks. Rafał Główczyński, składając profesję zakonną, zobowiązuje się do przestrzegania trzech ślubów: czystości, ubóstwa i posłuszeństwa” – przypomina salwatorianin.

Każdy zakonnik jest więc zobowiązany do przestrzegania prawa Kościoła i prawa własnego zgromadzenia zakonnego, którego częścią jest prawo dyscyplinarne. „Nie przestrzegając nałożonych na zakonnika zobowiązań, nakazów lub zakazów, naraża się na kroki dyscyplinarne, które są zawarte zarówno w Kodeksie prawa kanonicznego, jak i w prawie własnym instytutu zakonnego” – pisze ks. Figiel. Szczegółów nie podaje. ●

OGŁOSZENIE PŁATNE Wrocław/34463009

BURMISTRZ SIECHNIC

podaje do publicznej wiadomości wykaz nieruchomości przeznaczonej do najmu w drodze bezprzetargowej

- **Budynek o powierzchni 684 m² wraz z działką o powierzchni 2400 m² dla której prowadzona jest księga wieczysta nr WR1O/00018041/2**

Opis nieruchomości i przeznaczenie wg mpzp: teren zabudowy usługowej

Informacja o przeznaczeniu: Nieruchomość przeznaczona do wynajęcia na okres do 3 lat, w trybie bezprzetargowym, z przeznaczeniem na działalność statutową.

Pełna treść wykazu dostępna jest w siedzibie Urzędu Miejskiego w Siechnicach, ul. Jana Pawła II 2 na tablicy ogłoszeń oraz na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Gminy Siechnice i stronie internetowej Gminy Siechnice. Szczegółowe informacje można uzyskać w budynku 3LP (wejście od ul. Sienkiewicza na wysokości przystanku autobusowego przez wjazd ze szlabanami, tel. +48 71 786 09 10.

Burmistrz Siechnic

2 WR

eprasa.pl 168710843e

Nagroda Warto 2026

Młodzi rozwijają skrzydła

Trzech aktorów, aktorka i sceniczny duet – oto nominowani do nagrody kulturalnej Warto w kategorii teatr. Młodych artystów „Wyborcza" nagrodzi po raz 17.

Katarzyna Mikołajewska

• **Nominowani w kategorii teatr: Mateusz Flis, Magdalena Taranta, Maksymilian Stryjski, Jan Kowalewski, Jakub Pewiński i Mikołaj Ciapa**

FOT. MATERIAŁY PRASOWE

Wracamy z Warto po roku przerwy. Nagrodzimy muzyków, ludzi teatru, literatów, filmowców i twórców sztuk wizualnych. Laureatów poznamy 15 grudnia. Zwycięzcy z każdej kategorii otrzymają po 10 tys. zł brutto. Mecenasem Głównym Warto i fundatorem nagród dla laureatów jest KGHM Polska Miedź. Wręczymy też Nagrodę Publiczności. Jej sponsorem jest Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego.

Poniżej prezentujemy nominowanych w kategorii teatr. Obfitość premier na scenach dolnośląskich w ostatnich sezonach pozwoliła wielu młodym aktorkom i aktorom rozwijać skrzydła, ale też zabłysnąć. Kto wyróżnił się wyjątkowym talentem i umiejętnością tworzenia wyrazistych ról? Czyją karierę już warto śledzić i kogo wypatrywać na deskach wrocławskiej Pantomimy, Wrocławskiego Teatru Współczesnego, Capitolu i wałbrzyskiego Teatru Dramatycznego?

MATEUSZ FLIS

Aktor Teatru Dramatycznego im. Jerzego Szaniawskiego w Wałbrzychu, z którym związany jest od 2018 roku. Na jego deskach zagrał w ponad 20 spektaklach. Ukończył Wydział Teatru Tańca w Bytomiu na krakowskim AST. Jest także autorem muzyki do przedstawień, m.in. „Twardy rdzeń 2.0" w reżyserii Wojciecha Farugi czy „Gdzie jest Paweł?" w reżyserii Jana Peszka.

W ostatnim czasie stworzył serię znakomitych, różnorodnych kreacji, dowodzących nie tylko jego warsztatowej wszechstronności, lecz także scenicznej charyzmy. „Aktor przykuwa uwagę widza w każdym przedstawieniu, a jego role na długo zapadają w pamięć, tak jak w przypadku prowincjonalnego doktora Astrowa z przedstawienia „Diamenty to węgiel, który wziął się do roboty" w reż. Pameli Leończyk czy owładniętego żądzą zemsty Achillesa z „Iliady" w reż. Pawła Świątka" – pisze w uzasadnieniu jury.

JAN KOWALEWSKI

Absolwent wrocławskiej filii AST w Krakowie. W 2021 roku dołączył do zespołu Teatru im. Heleny Modrzejewskiej w Legnicy, rok później został etatowym aktorem Teatru Muzycznego Capitol we Wrocławiu.

Do nagrody Warto aktor został nominowany za konsekwentne budowanie kolejnych mocnych ról w Teatrze Muzycznym Capitol – w tym Ricotina w „A statek płynie i Romea w „Romeo i Julii". Szczególnie jednak za niezwykle odważną, bezkompromisową i świadczącą o wyjątkowych umiejętnościach aktorskich kreację w monodramie muzycznym „Reniferek".

MAKSYMILIAN STRYJSKI

Aktorsko debiutował w spektaklu „W krainie dziwów", który przygotowywany był pod reżyserskim okiem Grzegorza Grecasa w ramach warsztatów działającej przy Wrocławskim Teatrze Lalek grupy Robimy. Współpracował z wrocławskim Teatrem Dialogu. Jego debiutem reżyserskim był natomiast spektakl „Mały Książę" wystawiany gościnnie w Teatrze Muzycznym Capitol.

Zdaniem kapituły „otrzymuje nominację za twórczą energię, otwartość i wrażliwość, a przede wszystkim za odwagę inicjowania oryginalnych, niezależnych przedsięwzięć artystycznych oraz brania odpowiedzialności za cały proces ich realizacji i współtworzące je młode osoby. Za budowanie z nimi przestrzeni, w której głos jego pokolenia może wybrzmieć na scenie".

MAGDALENA TARANTA

W 2022 roku ukończyła wydział aktorski wrocławskiej filii AST w Krakowie i od razu po otrzymaniu dyplomu dołączyła do Wrocławskiego Teatru Współczesnego. Gościnnie występowała jeszcze w trakcie studiów w spektaklach „Jutro przypłynie królowa" oraz „Kobieta i życie".

Nominację do nagrody Warto otrzymała za role, które zapadają w pamięć i bez reszty przykuwają uwagę precyzyjnym sposobem konstruowania głębokich psychologicznie bohaterek i bohaterów, niezależnie od tego, czy są to postaci epizodyczne czy pierwszoplanowe. Wykreowane przez Tarantę migrantka Walia w spektaklu „Un-packing" oraz Astrofizyk realny w „Lubiewie" to jedne z najbardziej wyrazistych ról we Wrocławskim Teatrze Współczesnym w ostatnich sezonach.

JAKUB PEWIŃSKI I MIKOŁAJ CIAPA

Jakub Pewiński w zespole Wrocławskiego Teatru Pantomimy pracuje od 2023 roku. Ukończył Wydział Teatru Tańca AST, na scenie Pantomimy pojawił się gościnnie pierwszy raz w spektaklu „Tyran". Był nominowany do Warto w 2024 roku.

Początkujący aktor Mikołaj Ciapa dołączył do spektaklu „Little" gościnnie. Obecnie uczy się w Studiu Aktorskim Teatru WIT-WIT, gdzie pracuje nad ekspresją sceniczną. Ma na koncie występy m.in. w Teatrze Śląskim, gdzie wcielił się w postać Grzegorza w przedstawieniu „Wujek 81. Czarna Ballada".

Pewiński i Ciapa współkreują w „Little" jedną zupełnie nieoczywistą, posiadającą złożone życie wewnętrzne postać Małego, nastolatka, dorastającego w latach 90. XX wieku. Jeden z bohaterów jest realny, drugi jest jego wyobrażeniem. Aktorzy wykazują się niezwykłą otwartością, wrażliwością i zdolnością współpracy, której rezultatem jest poruszająca opowieść o wstydzie, dojrzewaniu i towarzyszących mu trudnościach. ●

Kapituła teatralna Warto 2026

• W jury teatralnym zasiadają prof. Mirosław Kocur, antropolog teatru, reżyser, autor książek i dyrektor artystyczny festiwalu Dialog-Wrocław, dziennikarka, krytyczka literacka i teatralna Dagmara Chojnacka, Kamil Bujny, autor tekstów o teatrze, które publikował m.in. w „Teatrze", „Didaskaliach", „Odrze" i „zakładzie. magazyn", krytyk teatralny, członek redakcji Teatralny.pl dr Henryk Mazurkiewicz, współautor e-booka o teatrze offowym i kursu „Teatr dla filozofii – filozofia dla teatru", członek komisji dwóch edycji Konkursu na Wystawienie Polskiej Sztuki Współczesnej i współorganizator Festiwalu Niezależnej Kultury Białoruskiej we Wrocławiu i Katarzyna Mikołajewska, recenzentka teatralna, która publikowała m.in. w „Czasie Kultury, „NieTakcie" i „Teatraliach, od 2019 roku współpracowniczka wrocławskiej „Wyborczej".

REKLAMA

PARTNER

KGHM POLSKA MIEDŹ

OŚRODEK KULTURY I SZTUKI WE WROCŁAWIU
INSTYTUCJA KULTURY SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO
DOLNY ŚLĄSK

DOLNY ŚLĄSK
www.umwd.pl

eprasa.pl 168710843e

Grudzień z kulturą

Dzieje się na koniec roku

Koniec roku w kulturze nie oznacza wyciszenia. W grudniu będą koncerty, nowe wystawy, targi książek i premiera w Operze.

Rafał Zieliński

Festiwal Energia Dźwięku, koncerty muzyki klasycznej, jazzowe i rockowe, występy znanych stand-uperów oraz Wrocławskie Targi Dobrych Książek – to tylko niektóre propozycje kulturalne na grudzień.

WROCŁAWSKIE TARGI DOBRYCH KSIĄŻEK

Na odwiedzających 34. Wrocławskie Targi Dobrych Książek będą czekać nowości wydawnicze, spotkania z pisarzami i okazje do zdobycia autografów. W Hali pojawią się stoiska ponad 140 wydawnictw i około 150 autorów. Wśród gości będą m.in. Tomasz Bonek, Marcel Moss, Katarzyna Surmiak-Domańska i Piotr Zychowicz oraz Ewa Woydyłło, Marek Krajewski i Adam Michnik, szef „Wyborczej". Spotkanie z nim i Jarosławem Kurskim odbędzie się w sobotę o godz. 11. Podczas targów swoją książkę będzie promowała też nasza koleżanka redakcyjna, Agnieszka Dobkiewicz. Jej „Zamek Książ. Historia opowiedziana głosami służących", mówi o pokojówkach, kamerdynerach, kucharzach i pracownikach rezydencji Hochbergów. Z dziennikarką będzie się można spotkać 5 grudnia, o godz. 15. Godzinę później odbędzie się spotkanie z Magdą Piekarską, też wieloletnią dziennikarką „Wyborczej", autorką książki „Odra, Oderka, Odera".

Gościem specjalnym będzie Słowenia. Na jej stoisku będzie można porozmawiać z autorami, tłumaczami i wydawcami m.in. o książkach, które dopiero ukażą się na polskim rynku. Podczas targów wręczone będą dwie nagrody edytorskie: Pióro Fredry dla publikacji dla dorosłych i Dobre Strony dla książek dziecięcych i młodzieżowych. Będą też Targi Wszystkiego Dobrego, na których znajdziemy m.in. autorską biżuterię, naturalne kosmetyki, ekologiczną żywność, odzież i sztukę użytkową.

• Wrocławskie Targi Dobrych Książek odbędą się od 4 do 6 grudnia w Hali Stulecia. Bilety 20 zł i 10 zł. Wejściówki można kupić na miejscu i na stronie targów.

ENERGIA DŹWIĘKU

Dolnośląskie Centrum Filmowe i Wrocław Industrial Festival zapraszają w sobotę (5.12) na Energię Dźwięku, czyli połączenie klasyki kina niemego z muzyką graną na żywo. Całość zacznie się o godz. 14 pokazem „Fausta" z 1926 roku w reżyserii Friedricha Murnau'a. Muzykę do tego filmu wykona Haxan Ensemble, grupa specjalizująca się w udźwiękawianiu i interpretacji arcydzieł światowego kina. W dorobku mają m.in. kilkanaście pokazów filmu „Haxan" z 1922 roku. O 17.30 zobaczymy „Berlin" Waltera Ruttmanna. Do tego filmu z 1927 roku muzykę wykona Mirosław Matyasik, czyli Larmo, artysta czerpiący z klasyki industrialu i współczesnej elektroniki. Godz. 20.15 to pokaz „Dog Star Man" Stana Brakhage'a. Ten zrealizowany w latach 1961-1964 pozbawiony ścieżki dźwiękowej cykl filmowy o audiowizualny performans z elementami VR wzbogacą Maciej Ożóg, Marcin Polak i Mariusz Knysak.

• Więcej na industralart.eu.

MOŻDŻER DANIELSSON FRESCO W WCK

Od 21 lat Trio Możdżer Danielsson Fresco udowadnia publiczności na całym świecie, że muzyka nie zna granic. Ich twórczość to połączenie jazzu, muzyki klasycznej, etnicznej oraz improwizacji, podróż przez kultury i tradycje. Ci wirtuozi fortepianu, kontrabasu i instrumentów perkusyjnych zapisali się w historii muzyki m.in. nagrywając album z wykorzystaniem pierwszego na świecie akustycznego fortepianu dekafonicznego. Ich trasa koncertowa The Best Of to program prezentujący najbardziej cenione utwory ze wspólnych projektów muzyków. We Wrocławskim Centrum Kongresowym wystąpią 7 grudnia.

• Wystawowa 1.

DZIEŁA TARASINA

Muzeum Miejskie Wrocławia zaprasza na wystawę upamiętniającą setną rocznicę urodzin Jana Tarasina. Zmarły w 2009 roku artysta to pochodzący z Kalisza klasyk polskiej nowoczesności powojenne zjwiązany był z legendarną Grupą Krakowską. Kluczowy wpływ na jego myślenie o kompozycji miała wyprawa do Chin i Wietnamu, która zaszczepiła w nim fascynację kaligrafią. Choć Tarasina powszechnie uznaje się za abstrakcjonistę, jego sztuka nigdy całkowicie nie odcięła się od figuratywności. Przenikanie się tych dwóch światów ilustruje wrocławski pokaz, zderzający wczesne kompozycje z lat 50. z dojrzałymi, ikonicznymi płótnami. Istotą jego metody było upraszczanie rzeczywistości, a do najbardziej cenionych dokonań artysty należą hipnotyzujące cykle obrazów pełne metafizycznych znaków. Ich wybbr można oglądać do 28 lutego w Pałacu Królewskim. Ekspozycja „Jan Tarasin w stulecie urodzin" gromadzi kilkadziesiąt prac, wśród których obok flagowych dzieł malarskich są unikatowe grafiki, rysunki i rzadko pokazywany relief gipsowy.

• K. Wielkiego 35, www.mmw.pl.

KONCERTY W NFM

Sobota, 5 grudnia, to koncert „Ameryka i film". Skrzypek Alexander Sitkovetsky i NFM Orkiestra Kameralna Leopoldinum zagrają dzieła amerykańskich kompozytorów Bernarda Herrmanna, Johna Corigliana, Jessie Montgomery i Johna Adamsa. 8 grudnia to Gala Opelrowa, na której wystąpią tenor Freddie De Tommaso i NFM Filharmonia Wrocławska, którą poprowadzi Michelangelo Mazza. „Historia głosami pisana" to tytuł chóralnego koncertu, jaki odbędzie się 11 grudnia. Utwory Philippe'a Manoury'ego, Henriego Dutilleux i Béli Bartóka wypełnią koncert „Cały odległy świat" (18.12), a zagrają je wiolonczelista Jean-Guihen Queyras i NFM Filharmonia Wrocławska, którą będzie dyrygował Pascal Rophé.

Koncert „Carols with Karol" (20.12) to religijne kompozycje Benjamina Brittena oraz Zoltána Kodályego oraz kolędy w formie improwizowanej, a dzieła Josepha Martina Krausa, Carla Marii von Webera i Franza Schuberta zagra Wrocławska Orkiestra Barokowa, która poprowadzi Giovanni Antonini (22.12). 30 i 31 grudnia to koncerty sylwestrowe „The Four Seasons & Songs from the Gondola". Wystąpią mandolinista Avi Avital, sopranistka Núria Rial i Wrocławska Orkiestra Barokowa.

Grudzień NFM to nie tylko koncerty muzyki klasycznej. W tym miesiącu w Sali Głównej odbędą się koncert „Soyka – GROTT Orkiestra – w hołdzie Mistrzowi" (3.12), jubileusz 35-lcia zespołu Raz Dwa Trzy (4.12), wspólny koncert gruby Zakopower i Miuosha (12.12) i występ zjawiskowego gitarzysty Marcina Patrzałka (13.12). Z repertuarem świątecznym wystąpią Glenn Miller Orchestra (21.12) i zespół TDG (23.13). Miesiąc zakończy koncert Natalii Kukulskiej (28.12).

• Pl. Wolności 1, nfm.wroclaw.pl.

JOEY HOLDER W 66P

Do 19 grudnia w 66P Subiektywnej Instytucji Kultury można oglądać immersyjną instalację multimedialną Joey Holder, artystki i badaczki wyróżnionej za nowatorskie działania na styku sztuki i technologii. To przestrzeń symulowanych cyfrowych rzeczywistości, magii i memów, w której wyszkolone przez chatboty postacie, m.in. filozof, kosmita i ksiądz, dyskutują o rozwoju ludzkiej inteligencji czy zbiorowej świadomości. Brytyjska artystka zaprasza do „Woosfery", w której teorie spiskowe oczarowały masy, tworząc świat nonsensu, zaprojektowany, by hipnotyzować i zwodzić. To pierwsza wystawa Joey Holder w Polsce. – Jest bardzo aktualna, bo dotyka pytania o to, co dzieje się ze świadomością, wiedzą i wyobraźnią w epoce algorytmów, sztucznej inteligencji i informacyjnego przeciążenia – mówi Anna Krukowska, dyrektorka 66P.

Narracja wystawy, osadzona w teraźniejszości lub bardzo bliskiej przyszłości, rozgrywa się w świeci einternetowych wojen kulturowych. – Zamiast próbować połączyć różne światopoglądy w spójną opowieść, interesuje mnie to, co staje się możliwe, gdy akceptujemy sprzeczności i brak rozwiązań – opowiada Holder.

• Ul. Księcia Witolda 66.

ZAGRAJĄ W GRUDNIU

W tym miesiącu we Wrocławiu wystąpią m.in. Jelonek (5.12), Renata Przemyk (10.12), The Dumplings (11.12), Ranko Ukulele (12.12) i Voo Voo (18.12). Wszyscy oni zagrają w Starym Klasztorze. Z kolei w Strefie Kultury Studenckiej 5 grudnia wystąpi Stacey Kent, a dzień później w Hali Orion pojawi się zespół Wilki.

PREMIERA W OPERZE

„Rigoletto" Giuseppe Verdiego to jedno z najważniejszych i najczęściej wystawianych dzieł światowego repertuaru operowego. Nowa realizacja Opery Wrocławskiej łączy ponadczasową muzykę kompozytora ze współczesnym językiem teatru, wykorzystując scenografię, kostiumy, światło, choreografię i projekcje multimedialne. Za kierownictwo muzyczne odpowiada Mirian Khukhunaishvili, reżyserię, scenografię i kostiumy przygotowuje Michał Znaniecki, choreografię Inga Pilchowska. W roli tytułowej wystąpi Artur Ruciński i Stanislav Kuflyuk, jako Sparafucile Rafał Siwek, a jako Książę Mantui Rafał Bartmiński oraz Nazarii Kachala. Pierwsze spektakle zobaczymy 4, 5 ii 6 grudnia.

• Świdnicka 35, opera.wroclaw.pl.

ŚMIESZNIE W WCK

Grudzień we Wrocławskim Centrum Kongresowym będzie naszpikowany występami stad-uperów. Już 4, 5 i 6 grudnia na scenie pojawi się Daniel Midas. 10 grudnia 2-krotnie ze stand-upowym programem wystąpi aktor Maciej Stuhr, a dwa dni potem, również 2-krotnie Wiolka Walaszczyk. 15 grudnia to Festiwal Wrocek i wieczór kabaretowy „Jerzy Skoczylas i goście". Trzy dni później dwa razy na scenie WCK wystąpi Igor Kwiatkowski.

• Wystawowa 1.

• **Wrocławskie Targi Dobrej Książki** FOT. FOT. KRZYSZTOF ĆWIK / AGENCJA WYBORCZA.PL

• **Wystawa "Woosfera"** FOT. -

eprasa.pl 168710843e

Gospodarka

Kluczowe znaczenie KGHM

KGHM jest obecnie największym pracodawcą w regionie. Z jego obecności korzystają też kooperanci i lokalne samorządy. W ciągu najbliższych pięciu lat koncern zamierza zainwestować ponad 32 miliardy zł, z tego 80 proc. w Polsce.

Sławomir Szymański

• **Odlewnia w hucie KGHM w Głogowie** FOT. KRZYSZTOF ZATYCKI / AGENCJA WYBORCZA.PL / 1

Budowa Zagłębia Miedziowego była największą inwestycją przemysłową na Dolnym Śląsku w drugiej połowie XX wieku. Właściwie – nie tylko przemysłową, bo rozbudowano wówczas również miasta takie jak Lubin, Polkowice czy Głogów, powstała też nowa infrastruktura transportowa.

Wcześniej, zanim jeszcze w 1957 roku odkryto złoża w okolicach Lubina i Polkowic, też wydobywano na Dolnym Śląsku miedź, w tzw. starym zagłębiu miedziowym, czyli w kopalniach zlokalizowanych w rejonie Bolesławca i Złotoryi. Były to jednak dużo mniejsze ilości niż te, jakie pozyskiwano z nowych kopalń.

KGHM (Kombinat Górniczo-Hutniczy Miedzi) założono w 1961 roku, w tym roku obchodzi więc 65-lecie istnienia. Obecnie jest największym producentem miedzi w Unii Europejskiej i jednym z największych na świecie (do tego dochodzi też czołowa pozycja w produkcji srebra).

Grupa KGHM jest największym pracodawcą na Dolnym Śląsku, zatrudniając ok. 30 tys. osób.

– Z punktu widzenia gospodarki regionu kluczowe są jednak nie tylko bezpośrednie etaty, lecz także tzw. efekt mnożnikowy. Każde miejsce pracy w sektorze wydobywczo-hutniczym generuje kolejne etaty w firmach usługowych, transportowych, budowlanych i handlowych obsługujących koncern oraz jego pracowników – mówi dr Iwo Augustyński z Katedry Ekonomii i Polityki Ekonomicznej Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu.

POLSKI NIP DOMINUJE WŚRÓD DOSTAWCÓW

Koncern ma oczywiście duży wpływ na otoczenie gospodarcze, choćby dlatego, że współpracują z nim różni kooperanci. Ale jak to wygląda w liczbach? KGHM informuje, że w skali całej organizacji współpracuje z ponad 3 tys. aktywnych dostawców, z czego ponad 98 proc. stanowią podmioty posiadające polski NIP: „Spółka prowadzi mapowanie rzeczywistego udziału krajowej wartości dodanej, aby lepiej wykorzystywać swoje inwestycje do rozwoju polskiego zaplecza przemysłowego i technologicznego".

Jak na obecności KGHM korzystają lokalne przedsiębiorstwa? Koncern podaje, że patrząc na wartość zamówień, udział spółek dolnośląskich wynosi około 65 proc. z uwzględnieniem spółek Grupy Kapitałowej KGHM, a ponad 18 proc. bez spółek Grupy: „Pokazuje to zarówno skalę gospodarczej aktywności całej Grupy w regionie, jak i możliwości rozwoju niezależnych lokalnych dostawców".

TAK KORZYSTAJĄ „MIEDZIOWE" GMINY

Dzięki działalności KGHM co roku do gmin Zagłębia Miedziowego trafiają z tytułu podatków setki milionów złotych. Przy czym chodzi tu o lokalne podatki i opłaty. Czym innym są podatki od wydobycia niektórych kopalin, bo te zasilają budżet państwa.

Nie zmienia to faktu, że mówimy tu o znacznych, realnych dochodach samorządów, które mogą być przeznaczane na potrzeby mieszkańców, w tym lokalną infrastrukturę, edukację i usługi publiczne.

Dr Augustyński zwraca uwagę na fakt, że gminy „miedziowe", takie jak Polkowice, Jerzmanowa, Rudna czy Lubin, regularnie plasują się w ścisłej czołówce najzamożniejszych samorządów w kraju. Wynika to z podatku od nieruchomości, opłat eksploatacyjnych oraz udziałów w podatkach PIT i CIT płynących z KGHM: – Wysokie dochody własne przekładają się bezpośrednio na ponadprzeciętne wydatki majątkowe, umożliwiając finansowanie nowoczesnej infrastruktury drogowej, transportu publicznego, placówek oświatowych oraz zaplecza sportowo-rekreacyjnego.

Kombinat Górniczo-Hutniczy Miedzi założono w 1961 roku, w tym roku obchodzi więc 65-lecie istnienia. Obecnie jest największym producentem miedzi w Unii Europejskiej i jednym z największych na świecie. Do tego dochodzi też czołowa pozycja w produkcji srebra

MAJĄ PLAN NA PRZYSZŁOŚĆ

Strategia KGHM 2055+ zakłada rozwój krajowej bazy zasobowej, inwestycje w nowe szyby, modernizację hutnictwa oraz współpracę ze społecznościami lokalnymi. Grupa informuje, że w latach 2026–2030 planuje nakłady inwestycyjne przekraczające 32 miliardy zł, z czego około 80 proc. ma przypaść na przedsięwzięcia realizowane w Polsce.

„To pięcioletni program inwestycyjny, który będzie realizowany na Dolnym Śląsku. Oznacza to dalszy popyt na kompetencje i usługi firm działających w regionie, między innymi w obszarach projektowania, budownictwa, produkcji maszyn, automatyki i usług inżynieryjnych" – deklaruje KGHM.

Wiadomo więc, że Zagłębie Miedziowe nadal będzie się rozwijać. To oznacza, że KGHM potrzebuje specjalistów zarówno do prowadzenia obecnej produkcji, jak i do nowych przedsięwzięć – w tym głębienia szybów, udostępniania złóż, modernizacji hutnictwa, rozwoju recyklingu i nowych technologii.

Koncern na pewno będzie więc potrzebować inżynierów górnictwa, geologów i specjalistów przeróbki. Ale nie tylko. Jak wyjaśnia, „rozwój górnictwa i hutnictwa wymaga dziś łączenia tradycyjnych kompetencji inżynierskich z nowymi specjalizacjami". Dlatego coraz większego znaczenia nabierają również automatyka, robotyka, energetyka, informatyka przemysłowa, analiza danych czy technologie poprawiające bezpieczeństwo pracy.

„W Strategii 2055+ przewidzieliśmy rozwój programów dla młodych talentów, sukcesji i zastępowalności na kluczowych stanowiskach, rotacji pracowników oraz kompetencji cyfrowych. Chodzi zarówno o przygotowanie kolejnych pokoleń specjalistów, jak i o zachowanie unikatowej wiedzy i doświadczenia gromadzonego w KGHM przez dziesięciolecia" – podkreśla biuro prasowe KGHM.

MIEDŹ MA WZIĘCIE. POPYT JESZCZE WZROŚNIE

Jak rysują się dziś perspektywy rynkowe przed KGHM? Wszystko wskazuje na to, że długofalowo popyt na miedź będzie rósł. Jest to związane przede wszystkim z rozwojem nowoczesnych technologii i transformacją energetyczną. Np. Europejski Plan Elektryfikacji, przyjęty latem tego roku przez Komisję Europejską, zakłada podwojenie udziału energii elektrycznej w zużyciu energii w ogóle w ciągu najbliższych kilkunastu lat. Obecnie jest to 23 proc., a celem jest osiągnięcie poziomu 46 proc. w 2040 roku.

To przełoży się na wysokie zapotrzebowanie na miedź. Takie wyliczenia przedstawiają eksperci Instytutu Zrównoważonej Gospodarki: „Samochód elektryczny zawiera około 83 kg miedzi wobec około 23 kg w samochodzie spalinowym, instalacje wiatrowe i słoneczne wykorzystują jej od 2,5 do 7 razy więcej na jednostkę mocy niż źródła kopalne, a zapotrzebowanie samych sieci elektroenergetycznych ma wzrosnąć z 4,1 mln ton w 2023 r. do 6,2 mln ton w 2035 r. Im bardziej zelektryfikowana staje się gospodarka, tym większe znaczenie ma więc dostęp do miedzi i zdolność jej przetwarzania".

– Obecność KGHM tworzy na Dolnym Śląsku wyjątkowo odporny i zasobny ekosystem gospodarczy, wykraczający daleko poza granice samego okręgu miedziowego. Jednocześnie badacze rozwoju regionalnego zwracają uwagę, że silna koncentracja gospodarki subregionu wokół jednego sektora wiąże się z ryzykiem monokultury przemysłowej. Dlatego długofalowe znaczenie koncernu dla województwa coraz silniej zależy nie tylko od skali wydobycia, lecz także od transformacji energetycznej, rozwoju gospodarki o obiegu zamkniętym oraz dalszego wzmacniania zdywersyfikowanego zaplecza technologicznego w regionie – podsumowuje dr Augustyński. ●

SPONSOR
KGHM
POLSKA MIEDŹ

eprasa.pl 168710843e

Wielki Test Wiedzy o Klimacie i Środowisku

Od topniejących lodowców po neutralność klimatyczną

Interesują się geografią, motoryzacją, historią, a przyszłość wiążą z naukami przyrodniczymi, jak i ekonomią czy technologią. Ponad stu wrocławskich licealistów sprawdziło swoją wiedzę o klimacie i środowisku podczas konkursu organizowanego przez „Wyborczą".

Mateusz Kokoszkiewicz

Już po raz piąty uczniowie pisali Wielki Test Wiedzy o Klimacie i Środowisku. Z 60 pytaniami testowymi zmagali się uczennice i uczniowie we Wrocławiu, Opolu, Poznaniu, Trójmieście, Warszawie, Rybniku, Gliwicach i Zgierzu.

PIĄTY ROK Z RZĘDU

Do auli im. Jana Pawła II Uniwersytetu Przyrodniczego przy wrocławskim pl. Grunwaldzkim przybyło 101 uczniów. Przedstawiciele XII Liceum Ogólnokształcącego w teście biorą udział co roku. W ubiegłym roku reprezentacja szkoły zwyciężyła w rywalizacji drużynowej. – Robimy to piąty rok z rzędu, więc myślę, że warto kontynuować tę tradycję – mówi Magdalena Parys-Wasylkiewicz, nauczycielka geografii i ekologii w XII LO.

W szkole ekologia jest osobnym przedmiotem, którego uczą się uczniowie klas o profilu biologiczno-chemicznym. Jak podkreślała nauczycielka, młodzież jest zainteresowana zagadnieniami związanymi z ochroną środowiska. W ubiegłym roku uczniowie XII LO wywalczyli w rywalizacji drużynowej nagrodę w wysokości 2 tys. zł.

Dorota Czuryło z tej szkoły zdecydowała się wziąć udział w Wielkim Teście Wiedzy o Klimacie, by poszerzyć swoją wiedzę.

– Nie mam bardzo dużej wiedzy o klimacie i chciałam dowiedzieć się czegoś więcej. Według mnie to ważna sprawa, żeby wiedzieć, jaki wpływ mają nasze działania na klimat i jak funkcjonuje środowisko – mówiła przed testem.

Z kolei Dorota uczy się w klasie o profilu matematyczno-geograficzno-historycznym. Nie zdecydowała jeszcze, w jakim kierunku będzie kontynuować edukację. Rozważa zarówno studia związane z historią, jak i kierunki techniczne, w tym dotyczące środowiska. – Moja przyszła kariera stoi jeszcze pod znakiem zapytania. Zastanawiam się nad różnymi wydziałami, również pod kątem środowiskowym i technicznym – opowiadała licealistka.

UCZELNIA BLISKO KLIMATU

W imieniu uczelni zebranych przywitała prof. dr hab. inż. Anna Czubaszek, prorektorka ds. studenckich i edukacji. – Witam w naszych murach. Nasza uczelnia ma liczne kierunki, związane ze zrównoważonym rozwojem, zarówno z technologią, ekologią, jak i miastami, rolnictwem, ogrodnictwem. Liczę na to, że wśród państwa są nasi przyszli studenci i absolwenci – mówiła.

Pisanie testu trwało godzinę. Uczniowie we wszystkich miastach odpowiadali dokładnie na te same pytania, przygotowane przez dziennikarzy „Gazety Wyborczej".

Już pierwsze pytania sprawdzały nie tylko znajomość zagadnień związanych ze zmianami klimatu, ale także rozumienie podstaw nauki. Uczestnicy musieli wskazać, czym różni się konsensus naukowy od zwykłego konsensusu oraz co wynika z obserwacji dotyczących zmian temperatury na Ziemi.

Wśród pytań znalazły się również te dotyczące znaczenia pojęć pojawiających się w debacie publicznej. Co oznacza neutralność klimatyczna? Czy jest to całkowite wyeliminowanie emisji gazów cieplarnianych, ograniczenie ich o połowę, czy osiągnięcie równowagi między emisją a pochłanianiem?

Uczestnicy musieli także wykazać się znajomością pojęcia recyklingu oraz wiedzą o międzynarodowych instytucjach zajmujących się ochroną środowiska. Jedno z pytań dotyczyło nazwy organizacji, która regularnie publikuje raporty na temat zmian klimatu – Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu (IPCC).

UCZYLI SIĘ Z „WYBORCZEJ"

Pierwszym uczestnikiem, który opuścił salę, był Mateusz Lupa z XIII Liceum Ogólnokształcącego. Przygotowywał się do Wielkiego Testu Wiedzy o Klimacie, uzupełniając swoją wiedzę na podstawie artykułów z „Gazety Wyborczej".

• **Uczestnicy Wielkiego Testu Wiedzy o Klimacie i Środowisku we Wrocławiu**

FOT. LESZEK BIL

– Gdy ktoś przeczytał teksty, mógł spokojnie odpowiedzieć na pytania. Do udziału w teście zachęcił mnie nauczyciel geografii, który uznał, że się nadaję. Interesuję się właśnie geografią – zaznaczył.

– Znalazłam informację o teście na Facebooku i przekazałam ją naszemu geografowi, żeby wytypował najlepszych uczniów. I tak się zgłosiliśmy – opowiadała nauczycielka biologii z XIII LO Ewa Kłos. Jak podkreśla, udział w konkursie jest okazją do uzupełnienia wiedzy zdobywanej podczas szkolnych lekcji. – Myślę, że warto, aby uczniowie poszerzali swoją wiedzę w zakresie klimatu i środowiska. Zależy nam na edukacji przyrodniczej – dodała.

Test był również okazją do zaprezentowania młodzieży oferty studiów związanych z ochroną środowiska i adaptacją do zmian klimatycznych. Wśród proponowanych kierunków znalazły się studia miejskie, przygotowujące do projektowania miast przyszłości, odpowiadających na współczesne wyzwania klimatyczne i demograficzne.

– Chodzi o miasta przystosowane do zmieniającego się klimatu oraz do starzejącego się społeczeństwa. To problemy, które aktualnie nas dotyczą – mówiła Karolina Kozłowska z Biura Rekrutacji Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

Młodzieży przedstawiono także kierunki związane z gospodarką przestrzenną, architekturą krajobrazu, geodezją i kartografią, adaptacją do zmian klimatu oraz inżynierią środowiska.

Kozłowska: – Studenci tych kierunków mogą zdobywać wiedzę dotyczącą praktycznych rozwiązań problemów środowiskowych, wykorzystując zarówno nauki przyrodnicze, jak i techniczne.

O mniej oczywistych konsekwencjach zmian klimatu opowiadał podczas wydarzenia przedstawiciel wrocławskiego instytutu badawczego Łukasiewicz – PORT. Adrian Patej wystąpienie rozpoczął od przypomnienia legendy o Smoku Wawelskim, który po zjedzeniu owcy wypchanej siarką próbował wypić wodę z Wisły.

Na potrzeby eksperymentu przygotował 13 litrowych butelek wody, symbolizujących wszystkie zasoby wodne naszej planety. Jeden z uczestników spotkania wcielił się w rolę smoka, który miał wypić całą dostępną dla człowieka wodę.

Po odjęciu słonej wody z mórz i oceanów oraz wody zgromadzonej w lodowcach pozostało zaledwie około 100 mililitrów.

– Chciałem w dosyć obrazowy sposób pokazać, że na Ziemi mamy bardzo dużo wody, natomiast w dużej części jest to woda, która jest dla nas niedostępna – tłumaczył prelegent.

KTO WYGRAŁ?

Konkurs wygrała Aleksandra Płokarz z VIII liceum, która uzyskała 48 punktów. Wygrała okulary AR XREAL One oraz wizytę dla całej klasy w instytucie Łukasiewicz PORT.

W szkole uczy się geografii na poziomie rozszerzonym, dlatego zagadnienia związane z klimatem i środowiskiem nie były jej obce. Dotychczas wiedzę na ten temat czerpała przede wszystkim z wiadomości i artykułów. – Ten konkurs trochę mi to wszystko przybliżył. Jestem zadowolona, że pozwolił mi bardziej zagłębić się w ten temat – podkreślała.

Największą trudność sprawiły jej pytania wymagające znajomości szczegółowych informacji dotyczących zwierząt i ich występowania. Łatwiejsze okazały się zagadnienia dotyczące przyczyn i skutków zmian klimatycznych.

– To informacje, które przyswajamy na co dzień, chociażby z wiadomości. O przyczynach i skutkach zmian klimatu słyszymy często, więc łatwiej je zapamiętać – tłumaczyła laureatka.

Drugie miejsce, z wynikiem 47 punktów, uzyskał Filip Furtak z V liceum. Laureat ma już pomysły na wykorzystanie zdobytej nagrody, czyli drukarki 3D.

– Wydaje mi się, że jest to przedmiot, dzięki któremu mogę rozwijać swoją kreatywność. Mogę tworzyć różne rzeczy, które zawsze mi się marzyły – mówi.

Trzecie miejsce i nagrodę w postaci tabletu Samsung Galaxy otrzymał Marek Szymański z V liceum, otrzymując 46 punktów – po dogrywce, w której wygrał z Mateuszem Lupą.

Do testu przygotowywał się zgodnie z zaleceniami organizatorów, oglądając polecane materiały, i czytając artykuły poświęcone zmianom klimatycznym. Zainteresowanie tematyką środowiskową łączy również ze swoją pasją do motoryzacji. – Nie siedzę w tym temacie codziennie, aczkolwiek interesuję się motoryzacją i wszystkimi rzeczami z nią związanymi, dlatego siłą rzeczy także zajmuję się trochę tematem klimatu – opowiadał.

Partnerami tegorocznego testu, obok dwóch instytucji naukowych (UPWr i PORT), były: Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu, firma Horizon Automation oraz Koleje Dolnośląskie.

OGŁOSZENIE Wrocław/34454385

1 WR

eprasa.pl 168710843e

OGŁOSZENIE

Wójt Gminy Osiecznica informuje,

że w siedzibie Urzędu Gminy w Osiecznicy przy ul. Lubańskiej nr 43 w dniu 27.11. 2026 r. został wywieszony do publicznej wiadomości

wykaz o przeznaczeniu do dzierżawy w trybie bezprzetargowym, nieruchomości gruntowych, położonych w obrębie Parowa i Ołobok, z przeznaczeniem na ogródki przydomowe,

wg. załącznika do Zarządzenia Wójta Gminy Osiecznica nr 105/2026 z dnia 24.11.2026 r.

Wrocław/34463012

NOWOŚĆ
Słówko
Literówka
Quizy
Sudoku
Krzyżówki

Szukaj w APLIKACJI WYBORCZEJ

Zeskanuj QR kod
i pobierz aplikację

POBIERZ Z Google Play
Pobierz w App Store

Długołęka, dnia 27 listopada 2026 r.

**WÓJT GMINY DŁUGOŁĘKA OGŁASZA
PONOWNY PISEMNY PRZETARG OFERTOWY
NA SPRZEDAŻ SAMOCHODU SŁUŻBOWEGO**

Nr ogłoszenia: 3/2026

Gmina Długołęka, ul. Robotnicza 12, 55-095 Długołęka, ogłasza pisemny przetarg ofertowy na sprzedaż samochodu stanowiącego własność Gminy Długołęka, na zasadach określonych w Zarządzeniu Nr 408/2011 Wójta Gminy Długołęka z dnia 30 grudnia 2011 r.

Mitsubishi L200 DID, wersja Invite

Rodzaj: samochód ciężarowy do 3,5 t, pick-up, podwójna kabina. Rok produkcji: 2010; nr rejestracyjny: DWR 48685; nr VIN: MMCJNKB40AD012872; przebieg według oględzin: 139 919 km (19.10.2026 r.).

**Cena wywoławcza: 33 600,00 zł brutto.
Wadium: 3 360,00 zł (10% ceny wywoławczej).**

Wadium należy wpłacić w pieniądzu na rachunek Gminy Długołęka nr 11 9584 1021 2003 0300 0101 0004, z tytułem: „Wadium – przetarg Mitsubishi L200, DWR 48685 – [imię i nazwisko/nazwa oferenta]". Środki muszą wpłynąć na rachunek Gminy do dnia 8 grudnia 2026 r. do godz. 12:00.

Termin składania ofert: do dnia 10 grudnia 2026 r. do godz. 9:00.

Oferty należy składać w formie pisemnej, w zaklejonej kopercie, w siedzibie Urzędu Gminy Długołęka, ul. Robotnicza 12, 55-095 Długołęka. Decyduje data i godzina wpływu oferty do Urzędu. Nie przewiduje się składania ofert e-mailem.

Otwarcie ofert: 11 grudnia 2026 r. o godz. 10:00, Urząd Gminy Długołęka, ul. Robotnicza 12, pokój nr 102.

Za najkorzystniejszą zostanie uznana ważna oferta zawierająca najwyższą cenę nabycia pojazdu. Organizator zastrzega sobie prawo zamknięcia przetargu bez wyboru którejkolwiek z ofert.

Pełna treść ogłoszenia, szczegółowe warunki przetargu oraz formularz ofertowy są dostępne w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Długołęka oraz w siedzibie Urzędu.

Oględziny pojazdu: ul. Robotnicza 12 w Długołęce, po wcześniejszym ustaleniu terminu. Kontakt: Ewelina Strąk, tel. 71 32 30 248.

Wrocław/34463071

Długołęka, dnia 27 listopada 2026 r.

**WÓJT GMINY DŁUGOŁĘKA OGŁASZA
PONOWNY PISEMNY PRZETARG OFERTOWY
NA SPRZEDAŻ SAMOCHODU SŁUŻBOWEGO**

Nr ogłoszenia: 4/2026

Gmina Długołęka, ul. Robotnicza 12, 55-095 Długołęka, ogłasza pisemny przetarg ofertowy na sprzedaż samochodu stanowiącego własność Gminy Długołęka, na zasadach określonych w Zarządzeniu Nr 408/2011 Wójta Gminy Długołęka z dnia 30 grudnia 2011 r.

Volkswagen Golf VI 1.2 TSI, wersja Trendline

Rodzaj: samochód osobowy, hatchback, 5-drzwiowy. Rok produkcji: 2012; nr rejestracyjny: DWR 57599; nr VIN: WVWZZZ1KZDP018250; przebieg według oględzin: 244 528 km (19.10.2026 r.).

**Cena wywoławcza: 14 000,00 zł brutto.
Wadium: 1 400,00 zł (10% ceny wywoławczej).**

Wadium należy wpłacić w pieniądzu na rachunek Gminy Długołęka nr 11 9584 1021 2003 0300 0101 0004, z tytułem: „Wadium – przetarg Volkswagen Golf VI, DWR 57599 – [imię i nazwisko/nazwa oferenta]". Środki muszą wpłynąć na rachunek Gminy do dnia 8 grudnia 2026 r. do godz. 12:00.

Termin składania ofert: do dnia 10 grudnia 2026 r. do godz. 9:00.

Oferty należy składać w formie pisemnej, w zaklejonej kopercie, w siedzibie Urzędu Gminy Długołęka, ul. Robotnicza 12, 55-095 Długołęka. Decyduje data i godzina wpływu oferty do Urzędu. Nie przewiduje się składania ofert e-mailem.

Otwarcie ofert: 11 grudnia 2026 r. o godz. 10:00, Urząd Gminy Długołęka, ul. Robotnicza 12, pokój nr 102.

Za najkorzystniejszą zostanie uznana ważna oferta zawierająca najwyższą cenę nabycia pojazdu. Organizator zastrzega sobie prawo zamknięcia przetargu bez wyboru którejkolwiek z ofert.

Pełna treść ogłoszenia, szczegółowe warunki przetargu oraz formularz ofertowy są dostępne w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Długołęka oraz w siedzibie Urzędu.

Oględziny pojazdu: ul. Robotnicza 12 w Długołęce, po wcześniejszym ustaleniu terminu. Kontakt: Ewelina Strąk, tel. 71 32 30 248.

Wrocław/34463072

Spółdzielnia Mieszkaniowa „Metalowiec"

Wrocław, ul. Inżynierska 17

ogłasza przetarg ofertowy na utrzymanie czystości w obiektach S.M. „Metalowiec" we Wrocławiu (rejon Osiedla nr II).

Zakres zamówienia obejmuje 4 zadania:
Zad. nr 1. Utrzymanie czystości w obiekcie przy ul. **Hallera 65-77, Stopnicka 11-17.**
Zad. nr 2. Utrzymanie czystości w obiekcie przy ul. **Sztabowa 2-18, Pretficza 54a-d**.
Zad. nr 3. Utrzymanie czystości w obiekcie przy ul. **Szczęśliwa 36, Lwowska 34-40a**.
Zad. nr 4. Utrzymanie czystości parkingu przy ul. **Stalowowolska 26.**
Specyfikację istotnych warunków zamówienia (SIWZ) można odebrać w Dziale Technicznym Spółdzielni, pokój nr 14, w godzinach pracy Spółdzielni.
Oferty przygotowane zgodnie ze SIWZ, prosimy składać w Biurze Obsługi Mieszkańców (parter), **w terminie 7 dni od daty ukazania się ogłoszenia w prasie**.
Spółdzielnia zastrzega sobie możliwość unieważnienia przetargu w całości lub ograniczenia zakresu przetargu bez podania przyczyny.

Wrocław/34463068

Prezydent Miasta Jeleniej Góry

informuje,

że na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miasta Jelenia Góra przy ul. Ptasiej 2-3 w Jeleniej Górze (I piętro), wywieszony został na okres 21 dni wykaz nieruchomości przeznaczonej do oddania w użytkowanie wieczyste w drodze przetargu nieograniczonego, podany do publicznej wiadomości Obwieszczeniem nr 411.2026. IX z dnia 24 listopada 2026 roku.

Z wykazem można się zapoznać na stronie internetowej Urzędu Miasta Jelenia Góra w Biuletynie Informacji Publicznej.

Urząd Miasta Jelenia Góra **www.jeleniagora.pl**

Wrocław/34463095

Prezydent miasta stołecznego Warszawy

Ogłoszenie

W myśl art. 214b ust. 2 i 4 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz. U. z 2026 poz. 399 ze zm.), ogłasza się, co następuje:

W Biurze Spraw Dekretowych Urzędu miasta stołecznego Warszawy (zwanym dalej „Urzędem") toczy się postępowanie administracyjne z wniosku złożonego w dniu **14 lutego 1949 r**. przez adw. Aleksandra Ołomuckiego reprezentującego **Gitlę Gołdę Knaperbaum** zamieszkałą **w Cieplicach** (ostatnie znane Urzędowi miejsce zamieszkania) – o ustanowienie prawa użytkowania wieczystego w trybie art. 7 ust. 1 dekretu z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze miasta stołecznego Warszawy (Dz. U. Nr 50, poz. 279), zwane dalej „Postępowaniem dekretowym") dla nieruchomości położonej **w Warszawie** przy **ul. Topiel 41** oznaczonej numerem hipotecznym **2835** i **2836.** W sprawie nie wpłynęło żadne inne pismo pochodzące od stron w przeciągu ostatnich 30 lat poprzedzających dzień publikacji niniejszego ogłoszenia.

Prezydent m.st. Warszawy wzywa strony Postępowania dekretowego, aby w terminie sześciu miesięcy od dnia ukazania się niniejszego ogłoszenia zgłosiły się do Urzędu, podając swój aktualny adres, a następnie w terminie kolejnych trzech miesięcy udowodniły swe prawa do Nieruchomości, pod rygorem umorzenia Postępowania dekretowego.

Zgodnie z art. 214b ust. 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami podstawa umorzenia Postępowania dekretowego zachodzi, gdy organ wezwał nieustalone strony lub strony, których adresów nie ustalono, do uczestnictwa w postępowaniu przez ogłoszenie, a w sprawie nie wpłynęło żadne pismo pochodzące od wzywanej strony w przeciągu ostatnich 30 lat poprzedzających dzień publikacji ogłoszenia. Organ wydaje decyzję o umorzeniu postępowania, jeżeli w terminie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia wzywana strona nie zgłosiła swych praw albo zgłosiwszy je, nie udowodniła ich w terminie kolejnych 3 miesięcy lub nie wskazała swego adresu.

Wrocław/34462333

Prezydent miasta stołecznego Warszawy

Ogłoszenie

W myśl art. 214b ust. 2 i 4 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz. U. z 2026 poz. 399 ze zm.), ogłasza się, co następuje:

W Biurze Spraw Dekretowych Urzędu miasta stołecznego Warszawy (zwanym dalej „Urzędem") toczy się postępowanie administracyjne z wniosku złożonego w dniu **16 lutego 1949 r**. przez Adwokata J. Grosglika pełnomocnika **Loli Abramowicz** zamieszkałej **we Wrocławiu** (ostatnie znane Urzędowi miejsce zamieszkania) – o ustanowienie prawa użytkowania wieczystego w trybie art. 7 ust. 1 dekretu z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze miasta stołecznego Warszawy (Dz. U. Nr 50, poz. 279, zwane dalej „Postępowaniem dekretowym") dla nieruchomości położonej **w Warszawie** przy **ul. Tamka 22/24** oznaczonej **numerem hipotecznym 2836**. W sprawie nie wpłynęło żadne inne pismo pochodzące od stron w przeciągu ostatnich 30 lat poprzedzających dzień publikacji niniejszego ogłoszenia.

Prezydent m.st. Warszawy wzywa strony Postępowania dekretowego, aby w terminie sześciu miesięcy od dnia ukazania się niniejszego ogłoszenia zgłosiły się do Urzędu, podając swój aktualny adres, a następnie w terminie kolejnych trzech miesięcy udowodniły swe prawa do Nieruchomości, pod rygorem umorzenia Postępowania dekretowego.

Zgodnie z art. 214b ust. 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami podstawa umorzenia Postępowania dekretowego zachodzi, gdy organ wezwał nieustalone strony lub strony, których adresów nie ustalono, do uczestnictwa w postępowaniu przez ogłoszenie, a w sprawie nie wpłynęło żadne pismo pochodzące od wzywanej strony w przeciągu ostatnich 30 lat poprzedzających dzień publikacji ogłoszenia. Organ wydaje decyzję o umorzeniu postępowania, jeżeli w terminie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia wzywana strona nie zgłosiła swych praw albo zgłosiwszy je, nie udowodniła ich w terminie kolejnych 3 miesięcy lub nie wskazała swego adresu.

Wrocław/34462331

GAZETA wyborcza DLA FIRM, URZĘDÓW I INSTYTUCJI

- **Przetargi,** licytacje, zamówienia publiczne
- **Ogłoszenia** sądowe i rekrutacyjne
- **Nekrologi,** kondolencje, wspomnienia

KONTAKT: | **kontakt_komunikaty@wyborcza.pl, tel. 507 094 232 | nekrologi@wyborcza.pl, tel. 22 555 55 55** Komunikaty.pl nekrologi.wyborcza.pl

eprasa.pl 168710843e

Wrocław/34463007

WRL 1

eprasa.pl 168710843e

wyborcza

GAZETA KOBIET

Piątek, 27 listopada 2026 | Redaktorka prowadząca **Małgorzata Skowrońska** wyborcza.pl

FOT. JAKUB WŁODEK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Kobiety o kulturze

OGŁOSZENIE 34461379

KOLEGIUM KOBIET

ORGANIZATOR wyborcza.pl

REKLAMA

PARTNERZY Kraków · Urząd Statystyczny w Krakowie · TAURON Arena Kraków · Wydział Polonistyki UJ

1 KR

eprasa.pl 168710843e

Kolegium Kobiet

Co babie do pędzla, czyli jak kultura przestała nas łączyć

Kobiety cenią teatr, szturmują muzea, stanowią 70 proc. absolwentów uczelni artystycznych. Mężczyźni wybierają stand-up i telewizję..., a potem spijają śmietankę na wystawach i wielkich scenach. Podczas kolejnego Kolegium Kobiet szukałyśmy odpowiedzi na pytania, dlaczego współczesna kultura nie zawsze buduje mosty między ludźmi?

• **Kolegium Kobiet to inicjatywa "Wyborczej". Tym razem kolegiantki rozmawiały o kobietach w kulturze** FOT. JAKUB WŁODEK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Dominika Wantuch

Wszystko zaczęło się od okrzyku, który ponad sto lat temu przetoczył się przez pracownię krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych. Profesor Kazimierz Sichulski, spoglądając na płótna młodej Olgi Boznańskiej, wypalił bez ogródek: „Nie cierpię malujących bab. Dłubie, nudzi, jakby pończochę robiła. Co babie do pędzla!". Zapytany chwilę później, czy odmawia jej talentu, fuknął wprawdzie, że rzemiosło zna ona znakomicie i „wszystko wypatrzy to babsko", ale jego słowa weszły do historii jako symbol protekcjonalizmu, z jakim męski świat traktował kobiety.

Sto lat później uczestniczki „Kolegium Kobiet" spotkały się po raz kolejny, tym razem w kawiarnio-czytelni Cheder na krakowskim Kazimierzu, by spróbować odpowiedzieć na pytanie: czy na pewno żyjemy w zupełnie innej rzeczywistości niż kobiet wiek wcześniej?

Statystyki dotyczące kultury pokazują dziś obraz z pozoru odwrócony do góry nogami. Gdy jednak przyjrzeć się im bliżej, wyłania się krajobraz głębokiego pęknięcia społecznego.

Kim jest człowiek kulturalny i człowiek kultury

Agnieszka Szlubowska, dyrektorka Głównego Urzędu Statystycznego przedstawiła najnowsze badania dotyczące uczestnictwa Polaków w kulturze. Wyniki nie pozostawiają złudzeń: to kobiety są dziś głównymi filarami polskiego życia kulturalnego.

Aż 90 proc. kobiet uważa kulturę za ważny lub bardzo ważny element życia. Wśród ankietowanych Polek nie znalazła się ani jedna, która uznałaby ją za zbędną. Dla porównania, wśród mężczyzn podobną opinię wyraża 80 procent. Niewielkie różnice? Te pogłębiają się, gdy zapytamy o definicję „człowieka kulturalnego". Polki utożsamiają go z czytaniem książek, korzystaniem z bibliotek i wizytami w teatrze. Dla mężczyzn „kulturalny" oznacza kogoś wykształconego, zorientowanego w polityce i aktywnego towarzysko.

Zderzenie tych definicji widać w nawykach czytelniczych. W ciągu roku po przynajmniej jedną książkę sięgnęło 71 proc. kobiet i zaledwie 47 proc. mężczyzn. Polki przodują również w tzw. „aktywnym czytelnictwie" (powyżej siedmiu pozycji rocznie). Gdy ankieterzy zapytali panów o powody omijania księgarń, najczęstszą odpowiedzią był... „brak interesujących pozycji na rynku". Kobiety tłumaczą się brakiem czasu, nawałem obowiązków lub zdrowiem.

Podobny rozjazd widać w prasówce. Mężczyźni przenieśli się do sieci. Wybierają krótkie artykuły oraz polityczne audycje radiowe. Kobiety wciąż sięgają po drukowane gazety codzienne i czasopisma.

– Zabrałam kiedyś męża do teatru Łaźnia Nowa – opowiadała jedna z uczestniczek spotkania. – Przyjechał spektakl z Wrocławia, sztuka alternatywna. Aktorzy w pewnym momencie rozebrali się, zawijali w folię i chodzili między fotelami. Mój mąż zbladł, a po wyjściu oświadczył kategorycznie: „Moja noga w teatrze więcej nie postanie".

Przygotowanie spektaklu, wystawy czy koncertu nie zawsze mieści się w ośmiogodzinnym dniu pracy. Do tego dochodzą wyjazdy, wieczorne przedstawienia, próby, spotkania z publicznością

Anegdota ta idealnie ilustruje statystyki: w teatrach, filharmoniach i muzeach mężczyźni bywają głównie jako „osoby towarzyszące". W 2024 r. polskie muzea odwiedziło 40 proc. kobiet i 33 proc. mężczyzn. W krakowskiej Tauron Arenie aż 65 proc. kupujących bilety na widowiska kulturalne to kobiety. To one decydują o wyjściach całych rodzin czy grup znajomych. Mężczyźni w tym czasie wybierają telewizję, mecze oraz stand-up i kabarety.

– Jak to się stało, że tak się rozjechaliśmy? – zastanawiałyśmy się wspólnie. Małgorzata Marcińska, dyrektorka Tauron Areny zwracała uwagę, że „wycofanie się mężczyzn z przestrzeni sztuki prowadzi do ich społecznej izolacji". To może mieć niebezpieczne konsekwencje – wpływa na to, że część mężczyzn czuje się niedowartościowanych, zlekceważonych – a to z kolei otwiera ich na treści manosfery, w której największym wrogiem mężczyzny jest kobieta.

Z drugiej strony zwracałyśmy uwagę na widoczny paradoks, który kryje się w statystykach dotyczących samych twórców. Od 1999 r. polskie wyższe uczelnie artystyczne ukończyło ponad 95 tys. absolwentów. Co roku dyplomy odbiera około 6 tysięcy młodych artystów. Aż 70 proc. z nich to kobiety!

– Skoro kobiety stanowią większość wykształconych twórczyń, dlaczego na giełdach sztuki, w zestawieniach nagradzanych reżyserów, kompozytorów czy dyrektorów instytucji wciąż dominują mężczyźni? – pytała prowadząca spotkanie Małgorzata Skowrońska, wicenaczelna krakowskiej „Wyborczej".

W czasie dyskusji przywołano słowa Beaty Śniechowskiej, pierwszej szefowej kuchni wyróżnionej gwiazdką Michelin w Polsce: „Kobiety gotują dla siebie, mężczyźni gotują dla chwały".

Musimy iść po swoje

Ta diagnoza rozciąga się często na cały świat zawodowy. Doskonałą ilustracją tego mechanizmu były przykłady przytoczone z krakowskiego podwórka. Konferencje, na których do paneli dyskusyjnych zaprasza się tylko mężczyzn, albo otwarcia wielkich imprez, podczas których na scenie staje reprezentacyjny garnitur panów, choć za organizację odpowiada zespół złożony z samych kobiet. Niemal każda uczestniczka miała tutaj do opowiedzenia swoje osobiste doświadczenia.

– Ale musimy iść po swoje, nie możemy biernie przyglądać się temu, co nad dotyczy. Władzę i widzialność otrzymuje ten, kto po nie sięga – podkreśliła Karina Grygierek, szefowa agencji reklamowej.

Wtórowała jej coachka Magdalena Ignaszak: – Jeśli my, kobiety, same nie przełamiemy oporów i nie zaczniemy domagać się miejsca na podium oraz głosu ekspertów w mediach, nikt nam go z grzeczności nie ustąpi.

Nie obyło się bez refleksji, że cena za obecność na szczycie bywa jednak wysoka. Kobiety wciąż obarczone są niewidzialną pracą opiekuńczą – nad dziećmi i starzejącymi się rodzicami. Niejednokrotnie świadomie rezygnują z wyścigu po władzę, uznając, że gra świata biznesu i polityki po prostu nie jest warta świeczki. Niektóre muszą poświęcić życie osobiste, żeby wejść na szczyt i się na nim utrzymać.

Dlatego tak ważne, żeby pielęgnować relacje, które mamy. Także te przyjacielskie, w których ważne są wsparcie, bliskość doświadczeń, możliwość wspólnego spędzenia czasu, czy po prostu wygadania się – podzielenia swoimi pomysłami, pasjami, ale też troskami. Takim miejscem jest właśnie Kolegium Kobiet. ●

1KR

eprasa.pl 168710843e

Kraków

Krakowska Wyprawka

Jeśli urodziło Ci się dziecko:

- zamelduj je w Krakowie
- wypełnij prosty formularz na stronie:

www.wyprawka.krakow.pl

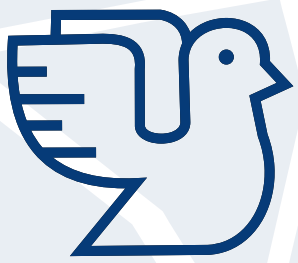

Po spełnieniu warunków otrzymasz Krakowską Wyprawkę.

34461150

1 KRR

eprasa.pl 168710843e

Wywiad

Żeby inwestować w sztukę, wcale nie trzeba być bogatym

Wszystko, co tworzy człowiek z artystyczną intencją, jest dziełem sztuki. Okładki książek, plakaty, okładki płyt, zwłaszcza płyt rockowych z lat 80. Sztuką jest wszystko, co tworzy człowiek, oddając piękno natury. Ostatnio fascynują mnie też stare, sytuacyjne zdjęcia rodzinne, które również uważam za dzieła sztuki.

• **Najbezpieczniejszą opcją o niskim ryzyku jest inwestycja w młodą sztukę współczesną - mówi Agnieszka Szlubowska, uczestniczka Kolegium Kobiet** FOT. JAKUB WŁODEK / AGENCJA WYBORCZA.PL

ROZMOWA Z
AGNIESZKĄ SZLUBOWSKĄ
dyrektorką Urzędu Statystycznego w Krakowie

DOMINIKA WANTUCH: Pamiętasz pierwszy obraz, który kupiłaś?
AGNIESZKA SZLUBOWSKA: Pierwsza rzecz, którą kupiłam to była ikona Jezusa Stworzyciela Świata. Kupiłam ją jakieś pięć lat temu w Bułgarii. Sprzedał mi ikonę sam artysta, który ją napisał, więc ona ma wyjątkowe znaczenie, bo mogłam z nim porozmawiać, zapytać o jego odczucia, opowiedzieć o swoich.

A czym się kierowałaś, kupując ikonę? Zdecydowały tylko względy artystyczne, czy kupując sztukę prowadzisz jakąś kalkulację w głowie?
– Szłam ulicą, zobaczyłam ją, ujęła mnie za serce, to był impuls. Ja w ogóle w doborze przedmiotów, którymi się otaczam, zawsze kieruję się estetyką. Najważniejsze jest dla mnie, żeby coś mi się podobało, żeby miało w sobie to coś, co mnie ujmuje. Lubię otaczać się ładnymi rzeczami, a najbardziej cenię przedmioty wykonane przez człowieka – rękodzieło, w które człowiek wkłada serce, miłość, artyzm, talent i pracę.

Przygoda ze sztuką zaczęła się u ciebie wraz z pierwszą ikoną czy wcześniej?
– Wydaje mi się, że miłość do kultury towarzyszyła mi od dziecka i prowadzi mnie przez całe życie. Jako dziecko chodziłam do szkoły muzycznej, grałam na skrzypcach, występowałam w licealnym teatrze rapsodycznym. Choć, gdy byłam nastolatką, kultura nie była na wyciągnięcie ręki, w miarę możliwości odwiedzałam muzea, zachwycałam się porcelaną, artystyczną biżuterią. Do dziś pamiętam, jak na kramach w Sukiennicach podziwiałam przypinki malowane przez sprzedawców z Cepelii.

Podoba mi się, że nie sprowadzasz sztuki tylko do obrazów czy rzeźb, ale mówisz też o biżuterii, porcelanie.
– Dla mnie wszystko, co tworzy człowiek z artystyczną intencją, jest dziełem sztuki. Okładki książek, plakaty, okładki płyt, zwłaszcza płyt rockowych z lat 80. Sztuką jest wszystko, co tworzy człowiek, oddając piękno natury. Ostatnio fascynują mnie też stare, sytuacyjne zdjęcia rodzinne, które również uważam za dzieła sztuki.

Jesteś dyrektorką Urzędu Statystycznego w Krakowie, ale także ekspertką rynku dzieł sztuki. Co cyfry mają wspólnego ze sztuką?
– Cyferki przede wszystkim pokazują nam rynek w wymiarze inwestycyjnym. Pokazują rozmiar rynku – wielkość sprzedaży, liczbę galerii, mówią o przychodach z handlu dziełami sztuki. Pokazują, ilu jest galerników, ile jest firm, które zajmują się sprzedażą dzieł sztuki.

Statystyka mierzy też udział kultury w PKB, jaki jest poziom zatrudnienia w sektorze kreatywnym, frekwencja w kinach, teatrach, muzeach, czy bibliotekach. Liczby dowodzą więc, jak ważna społecznie i ekonomicznie jest kultura.

No i co te statystyki mówią o współczesnym polskim rynku dzieł sztuki?
– Polski rynek dzieł sztuki jest stosunkowo młody, bo w czasach PRL-u o inwestowaniu w sztukę się nie mówiło i tego nie mierzono. Dzisiaj z jednej strony widzimy spektakularne rekordy aukcyjne dzieł Malczewskiego czy rzeźb Abakanowicz, z drugiej natomiast wyraźny wzrost popularności tzw. młodej sztuki. Polacy coraz chętniej kupują prace młodych twórców, traktując to jako formę dywersyfikacji kapitału, często obok inwestycji w nieruchomości czy złoto.

Ile trzeba mieć pieniędzy, żeby zacząć inwestować w sztukę?
– Wbrew pozorom, aby obcować ze sztuką i w nią inwestować, wcale nie trzeba być bardzo bogatym. Przeciętny Polak może inwestować w rękodzieło czy autorski obrazek kupiony od lokalnego artysty w górach lub nad morzem. Ludzie często znajdują perełki za granicą, podczas wakacji. Oryginalne dzieło sztuki nie musi kosztować majątku. Już za 200–500 zł można kupić obraz studenta pierwszego roku Akademii Sztuk Pięknych albo absolwenta liceum plastycznego. Pracujący na swoje nazwisko uznani artyści dyktują wysokie ceny, ale twórczość początkujących artystów jest przystępna cenowo dla każdego.

Agnieszka Szlubowska

• dyrektorka Urzędu Statystycznego w Krakowie. Od ponad 20 lat związana zawodowo ze statystyką publiczną. Zaangażowana w prace badawcze i rozwojowe w obszarze statystyki społecznej. Inicjatorka metodologii badań oraz licznych publikacji dotyczących kultury, zdrowia, gospodarki społecznej, pomocy społecznej, niepełnosprawności. Aktywna na międzynarodowych forach statystycznych – Eurostat, OECD, UNESCO, Bank Światowy, ONZ. Organizatorka największych międzynarodowych konferencji w Polsce – Q2018, IAOS2022, ICAS2026. Absolwentka Wydziału Zarządzania i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego, studiów podyplomowych na kierunku Rynek Sztuki i Antyków, Dzieło Sztuki jako dobro inwestycyjne, Historia Sztuki Nowoczesnej. Urzędnik mianowany, absolwentka międzynarodowych studiów dla kadry zarządzającej administracją publiczną organizowanych przez KSAP i IESE Business School.

A od czego zacząć, jeśli chce się inwestować w sztukę? Kupować to, co się podoba, czy chłodno analizować rynek?
– Zdecydowanie kierować się spontanicznym odruchem i własnym gustem. Jeśli kupujemy obiekt do własnego domu, to musi on wywoływać w nas pozytywne emocje. Czasami ludzie zapominają o tym, że to dzieło będzie mu towarzyszyć na co dzień. Będzie wisieć na ścianie, będziemy na nie patrzeć. Dlatego ważne, żeby to dzieło na nas oddziaływało pozytywnie, żeby nam się podobało.

Najgorsze na rynku sztuki jest udawanie zachwytu nad czymś tylko z powodu mody czy snobizmu, na przykład na sztukę nowoczesną. Trzeba być wobec siebie szczerym. Jeden człowiek woli abstrakcję, drugi klasyczny standard, i każdy ma do tego prawo.

Ale to działa też w drugą stronę. Znajomy odradził mi kiedyś zakup obrazu nieżyjącej artystki, tłumacząc, że jej prace nie urosną już na wartości. Do dziś żałuję, że go nie kupiłam.
– To była najgorsza rada, jaką mogłaś usłyszeć. Kupujmy to, co nam się podoba. Gusta zresztą ewoluują, co widać nawet u największych kolekcjonerów, którzy z czasem wymieniają swoje zbiory, dzięki czemu dzieła sztuki krążą na rynku prywatnym.

Jakie złote rady dałabyś osobie początkującej przed zakupem pierwszego obrazu?
– Najbezpieczniejszą opcją o niskim ryzyku jest inwestycja w młodą sztukę współczesną. Warto odwiedzać wystawy końcoworoczne na uczelniach artystycznych w Krakowie czy Warszawie i patrzeć, jakie nowe gwiazdy tam wschodzą.

Ceny klasyków malarstwa są wysokie, a aukcje międzynarodowe są poza zasięgiem przeciętnego zjadacza chleba. Dlatego polecam kupowanie tego, co nas chwyta za serce u młodych twórców.

Gdzie najlepiej szukać takich prac?
– Przede wszystkim warto się „opatrzyć", odwiedzać galerie prywatne, wystawy dyplomowe, a także małe galerie w mniejszych miejscowościach, na przykład na Dolnym Śląsku czy w górach. Ja zawsze kieruję się zasadą: im więcej wiemy, tym więcej widzimy.

Czyli warto wcześniej czytać o życiorysie i portfolio artysty?
– Tak, według mnie warto sprawdzić twórcę w internecie czy mediach społecznościowych, bo dla niektórych istotną częścią decyzji jest np. to, czy identyfikujemy się ze światopoglądem artysty, czy jest nam on bliski duchowo. U niektórych wręcz przeciwnie – wciąga ich zupełnie przeciwna historia, dynamika.

W przypadku starych mistrzów wchodzą już w grę inne kryteria: okres powstania dzieła, dokumentacja oraz proweniencja, czyli historia pochodzenia i wystawiania obiektu.

Podczas spotkania Kolegium Kobiet wspominałaś o twórczości wybitnych kobiet, ale też zwracałaś uwagę na młode artystki.
– Dla mnie sztuka nie ma płci, liczy się jakość dzieła, co nie zmienia faktu, że cieszy mnie jednak rosnąca obecność kobiet w sztuce. Dziś na uczelniach artystycznych absolwentek jest statystycznie więcej niż absolwentów. Dawniej twórczość kobiet była rzadkością, dlatego historyczne prace malarek, jak choćby barokowej Artemisii Gentileschi, osiągają dziś astronomiczne ceny.

A jaki jest według ciebie najbardziej przeinwestowany obiekt?
– Dzieło sztuki jest warte tyle, ile ktoś jest w stanie za nie zapłacić. Jeśli ktoś kupuje instalację ze śmieci czy słynnego banana przyklejonego taśmą, to znaczy, że widzi w tym wartość. Ja bym w to nie zainwestowała, ale szanuję cudze wybory i różnorodność ludzkich gustów. ●

Rozmawiała Dominika Wantuch

1KR

eprasa.pl 168710843e

Urząd Statystyczny w Krakowie

KULTURA W LICZBACH

Poznaj ciekawostki, jak uczestniczymy w kulturze

JAK KORZYSTAMY Z KULTURY?

Osoby w wieku 15 lat i więcej

Z JAKICH FORM KULTURY KORZYSTAMY?

Oglądanie telewizji
89,1%

Chodzenie do kina
63,5%

Zwiedzanie zabytków w Polsce
52,8%

Uczęszczanie na przedstawienia teatralne
27,0%

Uczestnictwo w koncertach muzyki klasycznej
11,1%

Słuchanie muzyki
84,4%

Czytanie lub słuchanie książek
59,7%

Odwiedzanie muzeów w Polsce
36,5%

Uczestnictwo w koncertach muzyki innej niż klasyczna
20,2%

JAK CZĘSTO KORZYSTAMY Z KULTURY? 2024

Chodzenie do kina

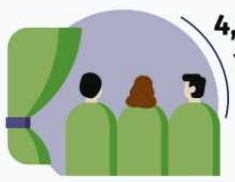

4,8% raz w miesiącu lub częściej
19,0% raz na 2–3 miesiące
39,6% 1–3 razy w roku

Zwiedzanie zabytków w Polsce

48,2% 1–4 razy w roku

Korzystanie z płatnych platform filmowych

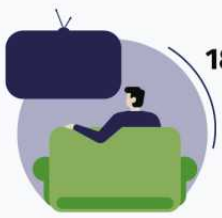

18,1% raz w tygodniu i częściej
15,7% raz lub kilka razy w miesiącu
14,3% rzadziej niż raz w miesiącu

Odwiedzanie muzeów w Polsce

34,8% 1–4 razy w roku

JAK CZYTAMY KSIĄŻKI?

59,7% osób przeczytało lub odsłuchało co najmniej jedną książkę

66,0% czytelników sięgało po literaturę piękną

23,6% czytelników wybierało literaturę popularnonaukową

23,0% czytelników czytało literaturę fachową i zawodową

KTO NAJCZĘŚCIEJ CZYTA KSIĄŻKI?

Kobiety – **70,8%**
Osoby w wieku 15–24 lata – **78,3%**
Osoby z wyższym wykształceniem – **83,5%**
Mieszkańcy miast – **66,7%**

KTO NAJCZĘŚCIEJ CHODZI DO KINA?

Kobiety – **64,3%**
Osoby w wieku 15–24 lata – **92,9%**
Osoby z wyższym wykształceniem – **84,1%**
Mieszkańcy miast – **69,2%**

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Urząd Statystyczny w Krakowie, „Uczestnictwo ludności w kulturze w 2024 r.”.

ILE WYDAJEMY NA KULTURĘ?

540,84 zł Roczne wydatki na kulturę w przeliczeniu na jednego członka gospodarstwa domowego. Wzrost o **12,3%** w porównaniu z 2024 r.

25,92 zł Wydatki na książki i inne wydawnictwa

20,16 zł Wydatki na gazety i czasopisma

57,12 zł Wydatki na kino, teatr i koncerty

KULTURA WOKÓŁ NAS 2025

7438 bibliotek publicznych
5,4 mln czytelników bibliotek

290,5 tys. imprez kulturalnych*
37,0 mln uczestników imprez

994 muzea i oddziały
46,2 mln zwiedzających

534 kina stałe
49,7 mln widzów w kinach

* Wydarzenia zorganizowane przez centra, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Urząd Statystyczny w Krakowie, „Kultura i dziedzictwo narodowe w 2025 r.”.

34461411

1 KRR

eprasa.pl 168710843e

Praca kobiet

Artystki zarabiają mniej. Różnica to ponad 2 tys. zł

W teatrze kobiety otrzymują z pracy artystycznej średnio o ponad 2200 zł miesięcznie mniej niż mężczyźni. W tańcu różnica przekracza 40 proc. Tylko w jednej z ośmiu badanych dziedzin twórczości proporcje są odwrotne. Zdolności artystyczne nie gwarantują kobietom ekonomicznej niezależności.

• **O wysokości przychodów artystki decyduje bowiem nie tylko stawka ustalana w umowie. Znaczenie ma również liczba zleceń, ich charakter, dostęp do dużych produkcji, pozycja zawodowa i możliwość podejmowania dodatkowej pracy** FOT. SHUTTERSTOCK

Małgorzata Skowrońska

Monika Drożyńska, krakowska artystka, na kawałku bawełnianej tkaniny wyhaftowała: „Praca artystyczna to praca". Haft stał się symbolem walki o godne wynagrodzenia twórców. W marcu 2026 r. można go było oglądać w krakowskim Bunkrze Sztuki na wystawie „Thank you for my work", poświęconej ekonomicznym aspektom pracy artystycznej.

Sztuka zarabiania

3906 zł – tyle wynosiły średnie miesięczne przychody z pracy artystycznej kobiet związanych z teatrem. Mężczyźni uzyskiwali 6129 zł. Jeszcze większe, liczone w procentach, dysproporcje występują w tańcu. Kobiety otrzymywały średnio 2707 zł, mężczyźni – 4738 zł.

To dane z raportu „Policzone i Policzeni 2024! Artyści, twórcy i wykonawcy w Polsce", przygotowanego przez zespół Centrum Badań nad Gospodarką Kreatywną Uniwersytetu SWPS pod kierownictwem prof. Doroty Ilczuk. Badanie przeprowadzono na zlecenie Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Analizowane przychody dotyczą 2023 r.

Badacze przyjrzeli się sytuacji ekonomicznej osób związanych z ośmioma dziedzinami twórczości. W siedmiu średnie przychody kobiet były niższe niż mężczyzn. Wyjątkiem jest literatura. W teatrze różnica w skali roku wynosi ponad 26 tys. zł. W tańcu – ponad 24 tys. zł. To pieniądze, które mogłyby pozwolić na zgromadzenie oszczędności, sfinansowanie dalszej edukacji, zapewnienie opieki nad dzieckiem czy przetrwanie kilku miesięcy bez nowych zleceń.

Nie tylko teatr

Nierówności ekonomiczne dotyczą również branży filmowej, muzycznej, architektury i sztuk wizualnych.

Warto przy tym rozróżnić dwie kwestie: wysokość wynagrodzenia za wykonanie konkretnej pracy oraz możliwości uzyskiwania przychodów w danym zawodzie. Badanie zespołu prof. Ilczuk pokazuje to drugie. Nie oznacza to, że za każdym razem, gdy kobieta i mężczyzna wykonują identyczne zadanie, kobieta dostaje mniej pieniędzy.

O wysokości przychodów artystki decyduje bowiem nie tylko stawka ustalana w umowie. Znaczenie ma również liczba zleceń, ich charakter, dostęp do dużych produkcji, pozycja zawodowa i możliwość podejmowania dodatkowej pracy. Jeśli aktorka otrzymuje mniej propozycji niż aktor, jej roczne przychody będą niższe, nawet gdy oboje dostają takie samo honorarium za dzień pracy. Podobnie w przypadku reżyserki, której powierzane są produkcje o mniejszych budżetach.

To istotne rozróżnienie. Przeciwdziałanie nierównościom ekonomicznym w kulturze wymaga bowiem nie tylko kontroli wysokości wynagrodzeń, lecz także przyjrzenia się temu, jak rozdzielane są zawodowe szanse.

Kobiety pracują w teatrze

Sytuację osób związanych z teatrem zbadano również na zlecenie Instytutu Teatralnego im. Zbigniewa Raszewskiego. Raport „Scena Polska 2024: Pracując w teatrze", opublikowany w marcu 2025 r., obejmuje nie tylko artystów, lecz także pracowników administracyjnych i technicznych.

Blisko dwie trzecie uczestników tego badania stanowiły kobiety. Wśród respondentów związanych z administracją teatrów odsetek ten wynosił aż 82 proc. Także w tym badaniu odnotowano różnicę w przychodach kobiet i mężczyzn. Średnie miesięczne przychody kobiet były niższe o 913 zł. Zestawienie wyników obu badań pokazuje, jak ważne jest ustalenie, jakie stanowiska zajmują kobiety, a jakie mężczyźni. Duży udział kobiet wśród zatrudnionych nie musi oznaczać, że mają one równie duży udział w najlepiej opłacanych obszarach działalności instytucji.

Odrębną kwestią jest stabilność zatrudnienia. Z badania Instytutu Teatralnego wynika, że 84 proc. respondentów należących do zespołów artystycznych podejmowało dodatkową pracę artystyczną, a 44 proc. pracowało również poza działalnością artystyczną.

Oznacza to, że oceniając warunki pracy w teatrze, nie wystarczy przyjrzeć się pensjom wypłacanym przez instytucje. Trzeba również zapytać o czas, który pracownicy muszą przeznaczyć na zdobywanie dodatkowych środków do życia.

Kto ma czas na karierę?

W zawodach artystycznych granica między życiem prywatnym a zawodowym jest często trudna do wyznaczenia. Przygotowanie spektaklu, wystawy czy koncertu nie zawsze mieści się w ośmiogodzinnym dniu pracy. Do tego dochodzą wyjazdy, wieczorne przedstawienia, próby, spotkania z publicznością.

Możliwość przyjęcia kolejnego zlecenia zależy więc nie tylko od kompetencji i ambicji, lecz także od dyspozycyjności.

Większa obecność kobiet na stanowiskach kierowniczych nie gwarantuje automatycznie likwidacji nierówności. Istotne są także obowiązujące w instytucjach zasady przyznawania zleceń, wyboru współpracowników i ustalania honorariów

Co dzieje się, gdy artystka zostaje matką? Kto przejmuje opiekę nad dzieckiem, gdy próby odbywają się wieczorami? Czy kobieta może pozwolić sobie na kilkutygodniowy wyjazd związany z realizacją projektu? Czy ma pieniądze na opłacenie opieki?

W przypadku osoby, której przychody zależą od liczby zrealizowanych zleceń, ograniczenie dyspozycyjności może mieć natychmiastowe konsekwencje finansowe. Dłuższa przerwa w pracy może oznaczać również utratę kontaktów zawodowych i trudniejszy powrót na rynek.

Szklany sufit w kulturze

Nierówności dotyczą nie tylko pieniędzy, lecz także władzy.

W 2021 r. ukazało się opracowanie naukowe „Szklany sufit w kulturze? Kobiety na stanowiskach kierowniczych w publicznych instytucjach kultury w Polsce". Analizą objęto 512 instytucji. Badanie wykazało dysproporcje w podziale stanowisk związanych z zarządzaniem kulturą.

Ma to znaczenie wykraczające poza ambicje zawodowe poszczególnych osób. Zarządzający instytucjami kultury mają wpływ na program artystyczny, dysponują budżetami, powierzają zadania reżyserom, kuratorom, kompozytorom i innym twórcom. Decydują również o tym, kto otrzyma możliwość realizacji projektu, zdobędzie doświadczenie, rozbuduje swoje portfolio i otrzyma wynagrodzenie.

Większa obecność kobiet na stanowiskach kierowniczych nie gwarantuje automatycznie likwidacji nierówności. Istotne są także obowiązujące w instytucjach zasady przyznawania zleceń, wyboru współpracowników i ustalania honorariów.

Niskie przychody są problemem całego środowiska artystycznego, niezależnie od płci. Według raportu SWPS, u 58 proc. ankietowanych wpływy z działalności artystycznej nie przekraczały przyjętego przez badaczy poziomu minimalnego wynagrodzenia. Z kolei 28,5 proc. uzyskiwało z tej działalności nie więcej niż 776 zł miesięcznie. Są to przychody wyłącznie z pracy artystycznej, nie wszystkie środki, którymi dysponowali badani. Nie oznacza to więc, że ponad jedna czwarta artystów żyła poniżej progu ubóstwa. Pokazuje natomiast, jak trudno w niektórych przypadkach utrzymać się z samej sztuki.

O skali ekonomicznego ryzyka świadczą również dane Instytutu Teatralnego. Prawie jedna trzecia uczestników badania nie miała żadnych oszczędności. Tylko mniej więcej co czwarty dysponował środkami pozwalającymi na utrzymanie się przez ponad trzy miesiące. W takich warunkach różnica kilkuset czy dwóch tysięcy złotych miesięcznie nabiera szczególnego znaczenia. Wyższe przychody zwiększają możliwość odmowy pracy na niekorzystnych warunkach. Pozwalają też zainwestować we własny rozwój. Osoba pozbawiona finansowego zabezpieczenia ma znacznie mniejsze pole do negocjacji. ●

1KR

eprasa.pl 168710843e

ROZWIJAJ Z NAMI SWOJE PASJE!

WYDZIAŁ POLONISTYKI UNIWERSYTETU JAGIELLOŃSKIEGO
serdecznie zaprasza do studiowania na następujących kierunkach:

STUDIA I STOPNIA

- Edytorstwo
- Filologia polska nauczycielska
- Język polski w komunikacji społecznej
- Kulturoznawstwo – teksty kultury
- Polonistyka antropologiczno-kulturowa
- Polonistyka-komparatystyka
- Studia polskie dla cudzoziemców
- Wiedza o teatrze

STUDIA II STOPNIA

- Comparative Heritage Studies
- Edytorstwo
- Filologia polska nauczycielska
- Humanistyka cyfrowa
- Język polski w komunikacji społecznej
- Krytyka współczesna
- Kulturoznawstwo – teksty kultury
- Nauczanie języka polskiego jako obcego i drugiego
- Performatyka
- Polonistyka antropologiczno-kulturowa
- Polonistyka-komparatystyka
- Przekładoznawstwo literacko-kulturowe
- Teatrologia
- Twórcze pisanie

STUDIA JEDNOLITE MAGISTERSKIE

- Logopedia

STUDIA PODYPLOMOWE

- Nauczanie języka polskiego jako obcego
- Podyplomowe Studium Retoryki

UNIWERSYTET JAGIELLOŃSKI
W KRAKOWIE

WYDZIAŁ POLONISTYKI UJ

Wydział Polonistyki
Uniwersytetu Jagiellońskiego
ul. Gołębia 16, 31-007 Kraków
https://polonistyka.uj.edu.pl

KRYTYKA WSPÓŁCZESNA

Dlaczego studia Krytyki Współczesnej?
Nasze studia magisterskie kierujemy do osób, które chcą uważnie badać zjawiska współczesnej kultury, profesjonalnie o nich pisać i dyskutować, a także aktywnie uczestniczyć w życiu literackim i artystycznym. Program Krytyki Współczesnej łączy pogłębione wykształcenie polonistyczne (literaturoznawcze i kulturoznawcze) z praktyką pisania, interpretacji, analizy czy tworzenia projektów kulturalnych.

Co znajdziesz na naszych studiach?
Dzięki eksperckiej i doświadczonej w realizowaniu projektów kulturalnych kadrze, osoby, które u nas studiują, poznają od podszewki najnowszą literaturę, współczesne nurty krytyki i mechanizmy funkcjonowania życia kulturalnego. Zajęcia na studiach Krytyki Współczesnej obejmują wiedzę teoretyczną i historyczną, a podczas różnorodnych warsztatów osoby studiujące uczą się formułować własne opinie, argumentować, pisać recenzje, eseje i teksty interpretacyjne.

Poznawać – i działać!
Nasz kierunek jest silnie osadzony w życiu kulturalnym, szczególnie Krakowa jako Miasta Literatury UNESCO, i przygotowuje do pracy w redakcjach, wydawnictwach, instytucjach kultury i mediach. Nasi studenci odbywają obowiązkowe praktyki, które umożliwiają im bezpośrednie zapoznanie się ze współczesnymi czasopismami kulturalno-literackimi w epoce cyfrowej, z rynkiem wydawniczym, obiegami czytelniczymi oraz z różnymi formami animacji kultury.

Dołącz do studiów Krytyki Współczesnej na Wydziale Polonistyki UJ – i krytykUJ!

EDYTORSTWO NA UJ – CENIONA MARKA W ŚWIECIE KSIĄŻKI

Edytorstwo na Uniwersytecie Jagiellońskim to studia I oraz II stopnia, w trakcie których:

- poznasz tajniki wydawania tekstów w postaci drukowanej i cyfrowej,
- zdobędziesz wiedzę i umiejętności związane ze współczesnym rynkiem książki,
- uzyskasz i rozwiniesz kompetencje polonistyczne,
- rozwiniesz kompetencje cyfrowe obejmujące m.in. podstawy programowania, wykorzystanie sztucznej inteligencji, krytyczną analizę zjawisk internetowych oraz marketing cyfrowy,
- nawiążesz współpracę ze znawcami literatury i badaczami książki, doświadczonymi redaktorami, grafikami, specjalistami DTP oraz projektantami UX.

Studia licencjackie na kierunku edytorstwo pozwalają zdobyć rozległe wykształcenie humanistyczne, a przy tym dostarczają poszukiwanych współcześnie umiejętności z zakresu edytorstwa tekstów, w tym tekstów cyfrowych. Na edytorskich **studiach magisterskich** studenci wybierają jedną z trzech ścieżek specjalizacyjnych, przygotowujących do pracy w roli edytorów publikacji elektronicznych, specjalistów ds. wydawniczych lub projektantów publikacji. Solidny warsztat akademicki łączymy ze zdobywaniem cenionych na rynku umiejętności praktycznych.

Zajęcia odbywają się w samym centrum Krakowa, gdzie już kilkaset lat temu działały pierwsze w Polsce drukarnie. Studia edytorskie na Wydziale Polonistyki UJ łączą tradycję badań filologicznych, językoznawczych i literaturoznawczych z nowoczesnym kształceniem praktycznym. Przygotowują do podejmowania różnorodnych działań na współczesnym rynku wydawniczym, w mediach cyfrowych i sektorze kultury, kształcąc przyszłych:

- redaktorów prowadzących,
- właścicieli i menedżerów firm wydawniczych,
- projektantów książki,
- wydawców tekstów naukowych,
- pracowników agencji interaktywnych,
- projektantów UX i UI,
- animatorów rynku książki.

Masz pytania? Skontaktuj się z nami:

https://studia.uj.edu.pl/kierunki/wpol/edytorstwo
(12) 663 13 21 (godz. 8.00–16.00)

34461856

1 KRR

eprasa.pl 168710843e

TAURON Arena Kraków

Połączyła światowy rozmach z lokalną bliskością

Światowe koncerty, międzynarodowe wydarzenia sportowe, wielkie konferencje i biznesowe spotkania to tylko część życia TAURON Areny Kraków. O łączeniu odpowiedzialności finansowej z ofertą dla mieszkańców oraz o przyszłości obiektu opowiada **Małgorzata Marcińska, prezeska zarządu Areny Kraków S.A.**

Jak łączy Pani biznesową efektywność TAURON Areny Kraków z działalnością na rzecz mieszkańców? Zarządzanie największą halą widowiskowo-sportową w Polsce oznacza odpowiedzialność za majątek o wartości ponad 367 mln zł, wyniki finansowe spółki i sprawne *funkcjonowanie całego obiektu. Jednocześnie ma to być miejsce otwarte, różnorodne i ważne dla mieszkańców Krakowa. Czy te cele zawsze da się pogodzić*?

Kluczem do sukcesu jest według mnie umiejętne łączenie dwóch perspektyw: odpowiedzialności biznesowej i odpowiedzialności społecznej. Z jednej strony zarządzamy majątkiem o wartości ponad 367 mln złotych i musimy dbać o racjonalne wykorzystanie całej infrastruktury oraz jak najlepsze wyniki finansowe. Naszym zadaniem jest wypracowanie przychodów, z których finansujemy bieżącą działalność (m.in. pensje dla pracowników), utrzymanie obiektu (m.in. opłaty za energię, wodę, ogrzewanie), konieczne remonty i jego dalszy rozwój. Nie dostajemy na ten cel żadnej dotacji.

Z drugiej strony uważam, że TAURON Arena Kraków nie jest zwykłym obiektem komercyjnym. To ważna przestrzeń na mapie miasta i Polski, która służy nie tylko organizatorom wielkich koncertów i wydarzeń sportowych, ale również mieszkańcom. Dlatego z Zespołem rozwijamy własne projekty społeczne, kulturalne, edukacyjne i rekreacyjne. Chcemy, aby Arena była miejscem dostępnym, otwartym i obecnym w codziennym życiu Krakowian.

Uważam, że dobrze prowadzona działalność we współpracy z partnerami i sponsorami oraz budowanie relacji z mieszkańcami wzmacniają markę obiektu, jego rozpoznawalność i wartość. Różnorodność oferty pozwala nam docierać do nowych grup odbiorców, lepiej wykorzystać potencjał infrastruktury i rozwijać działalność.

Dobrze zarządzana, stabilna finansowo Arena potrzebna jest mieszkańcom przez cały rok. To wymaga odpowiedzialnego wyznaczenia priorytetów i konsekwencji w ich realizacji. Naszym sponsorem tytularnym od 2015 roku jest TAURON Polska Energia S.A. Partnerstwo to przynosi korzyści zarówno Arenie Kraków S.A., jak i spółce energetycznej: w ubiegłym roku wartość ekwiwalentu reklamowego generowanego przez Arenę wyniosła ponad 82 mln zł, natomiast w pierwszych trzech kwartałach br. to kwota ponad 71 mln zł. Dzięki zaangażowaniu TAURON Polska Energia S.A. możemy skutecznie realizować naszą misję – tworzyć miejsce otwarte na wielkie emocje, kulturę, sport, biznes i mieszkańców Krakowa.

Właśnie na tym polega idea ARENY RÓŻNORODNOŚCI. Pełna hala podczas największych koncertów jest bardzo ważna zarówno dla nas, jak i dla miasta: jeden koncert to tysiące klientów krakowskich hoteli i restauracji.

Czy Pani zdaniem kobiety mają szczególną rolę w tworzeniu, rozwijaniu i udostępnianiu kultury? *I czy doświadczenie kobiety na menedżerskim stanowisku wpływa na sposób, w jaki buduje Pani program i strategię TAURON Areny Kraków*?

Bez wątpienia kobiety odgrywają w tworzeniu i rozwoju kultury niezwykle ważną rolę. Są artystkami, menedżerkami, producentkami, animatorkami wydarzeń, ale przede wszystkim współtworzą publiczność. Nasze dane pokazują, że kobiety stanowią coraz liczniejszą grupę uczestników wydarzeń. W 2025 roku było ich 58,2 proc., a z tegorocznych badań (do sierpnia br.) wynika, że ich udział wzrósł do 67 proc. Inne badania wskazują, że kobiety częściej niż mężczyźni podejmują decyzje o zakupie biletów, częściej organizują wyjścia rodzinne i towarzyskie. To dla mnie ważna informacja, ale najważniejsza jest ta, że publiczność Areny jest różnorodna i że musimy tę różnorodność uwzględniać, rozwijając naszą ofertę.

Dlatego obok wielkich koncertów, wydarzeń sportowych i widowisk międzynarodowych, które można obejrzeć w Arenie, tworzymy również projekty skierowane do mieszkańców Krakowa. W corocznym „Miasteczku (nie tylko) dla kobiet" łączymy tematykę zdrowia, aktywności, profilaktyki, rozwoju osobistego, sztuki i przedsiębiorczości. Bardzo ważny jest cykl „Sztuka Dobrego Życia", podejmujący kwestie zdrowia psychicznego, relacji i jakości życia.

W ramach programu ARENA SZTUKI rozwijamy działania łączące przestrzeń widowiskową ze sztuką współczesną. W sierpniu zainaugurowaliśmy projekt Bawialnia Sztuki – 52 Tubes Gallery, którego celem jest przybliżanie sztuki odbiorcom w nieoczywistym, ogólnodostępnym otoczeniu. Pierwszym zaproszonym artystą został Piotr Kolanko. Inicjatywa stanowi kontynuację działań realizowanych w 2025 roku we współpracy z Bunkrem Sztuki.

Nie chcemy jednak zamykać odbiorców w żadnych kategoriach. Naszym zadaniem jest tworzenie miejsca, w którym każdy – niezależnie od wieku, płci czy zainteresowań – może znaleźć coś dla siebie. Różnorodność nie jest dla mnie hasłem promocyjnym, ale sposobem myślenia o Arenie i odpowiedzialności wobec mieszkańców.

TAURON Arena Kraków działa już 12 lat. Skala działalności robi wrażenie: ponad 8 milionów widzów, ponad 3400 wydarzeń, a w tym roku ponad 700 tysięcy odwiedzających i aż 237 wydarzeń. Co te liczby mówią o miejscu, jakie Arena zajmuje dziś na mapie Krakowa, Polski i Europy? *Jak zmieniała się Arena przez te 12 lat i jak widzi Pani jej przyszłość*?

Siłą TAURON Areny Kraków bez wątpienia jest jej wielkość (to największa hala widowiskowo-sportową w Polsce), nowoczesność i liczba organizowanych wydarzeń. Ale jest też umiejętność łączenia światowego rozmachu z lokalną bliskością. Radość sprawia mi, gdy słyszę, że Krakowianie są dumni, że mają swoją Arenę, że światowi artyści przyjeżdżają do nich i dobrze czują się i w Arenie i w Krakowie. Dumą napawa mnie też fakt, że przez te 12 lat Arena dała miastu i jego mieszkańcom znacząco ponad miliard wpływu ekonomicznego. Na tym, że przyjeżdżają do nas miliony widzów, korzysta branża gastronomiczna, hotelowa, transportowa, turystyczna i lokalny rynek usług. Arena jest nie tylko miejscem spotkań i rozrywki, ale także ważnym ośrodkiem aktywności gospodarczej. Gościmy światowe gwiazdy muzyki, międzynarodowe wydarzenia sportowe, gamingowe, kongresy, targi i konferencje. Przykładem jest Intel Extreme Masters, który po raz pierwszy odbył się w naszej Arenie i przyciągnął ponad 28 tysięcy uczestników z 50 krajów, docierając jednocześnie do milionów odbiorców na całym świecie. Z roli TAURON Areny Kraków jako ambasadora Krakowa jestem szczególnie dumna.

A przyszłość? Chcemy utrzymać pozycję jednego z najważniejszych obiektów tego typu w Europie i jednocześnie dalej rozwijać lokalny, społeczny i kulturalny wymiar naszej działalności. Przed nami kolejne wielkie wydarzenia, w tym finał mistrzostw świata w siatkówce mężczyzn we wrześniu 2027 roku. W planach mamy także nowe formaty, nowe partnerstwa i nowe sposoby angażowania mieszkańców. Bo TAURON Arena Kraków żyje nie tylko w czasie koncertów czy meczów, ale przez cały rok. Ćwiczą u nas przedszkolaki, odbywają się zajęcia z nauki jazdy na rolkach, a zimą – zajęcia z curlingu. Teraz uczniowie poznają muzykę w Arenie. Akcja społeczna „HEJT OFF / WYŁĄCZ HEJT" pokazuje, że nie boimy się spraw trudnych. Rok 2026 kończymy akcją charytatywną „Świąteczne granie z Kubą" na rzecz dzieci potrzebujących pomocy. Na zaproszenie Jakuba Błaszczykowskiego, który z Częstochowy przeniósł do nas to wydarzenie, odpowiedziało wiele znanych i lubianych osób.

Zapraszamy do TAURON Areny Kraków!

Sprawdź kalendarz wydarzeń
Zeskanuj kod QR

34461160

KRR 1

eprasa.pl 168710843e

wyborcza

KURS NA POMORZE

Piątek, 27 listopada 2026 | Redaktorka prowadząca **Kamilla Sierocka**

wyborcza.pl

FOT. MICHAŁ RYNIAK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Luksus z nowym adresem

Nieruchomości premium nie tylko przy plaży

▸6

eprasa.pl 168710843e

Dzięki nowemu terminalowi roczne zdolności przeładunkowe całego kompleksu wzrosły do około 4,5 mln TEU FOT. MATERIAŁY PRASOWE

Lider na Bałtyku jest jeden

Terminal Baltic Hub z symbolicznym rekordem

Największy głębokowodny terminal kontenerowy na Bałtyku lada moment osiągnie okrągły historyczny rekord przeładunków. Trwa oczekiwanie na statek, z którego ładunek przebije roczny wynik trzech milionów przetransportowanych kontenerów.

Paweł Wojciechowski

Terminal kontenerowy Baltic Hub jest niekwestionowanym liderem przeładunków na Bałtyku. Szacunki mówią, że do końca grudnia w tym roku kalendarzowym w gdańskim Baltic Hub przeładowanych zostanie aż 3,3 mln TEU (kontenerów 20-stopowych). Wynik ten potwierdza znaczenie gdańskiego portu i samego terminala jako infrastruktury kluczowej dla transportu na całą Europę Środkowo-Wschodnią. Dotychczasowy rekord roczny wynosił 2,77 mln TEU i został osiągnięty w 2025 roku. Na drugim miejscu, jeśli chodzi o porty na Bałtyku, jest port w Kłajpedzie, któremu jednak daleko do wyników osiąganych w Gdańsku. W 2025 roku przeładowano tam „zaledwie" 1,3 mln TEU.

Baltic Hub obsługuje obecnie handel zagraniczny nie tylko Polski, ale także Czech, Słowacji, Węgier, Ukrainy. Zapewnia krajom Europy Środkowo-Wschodniej połączenia transoceaniczne z portami w Azji, zachodniej Europie, czy na wschodnim wybrzeżu Stanów Zjednoczonych. I co ważne, nie zwalnia tempa, bowiem możliwości przeładunkowe Baltic Hub, dopiero się rozkręcają.

Inwestycje i modernizacje

Za rekordowym wynikiem stoi przede wszystkim systematyczna i trwająca od lat rozbudowa infrastruktury, która zwiększa możliwości operacyjne terminala. Jednym z najbardziej istotnych przyczynków do osiągnięcia rekordu było uruchomienie terminala T3 w 2025 roku. Inwestycja znacząco zmieniła skalę działalności Baltic Hub. Dzięki nowemu terminalowi roczne zdolności przeładunkowe całego kompleksu wzrosły do około 4,5 mln TEU. Oznacza to, że obecny rekord nie jest granicą możliwości gdańskiego terminala, a kolejnym etapem jego rozwoju.

Czym jest terminal T3? To nowoczesna infrastruktura przeładunkowa, obejmująca nowe nabrzeże o długości 717 metrów oraz plac składowy o powierzchni 36 hektarów. Terminal wyposażono w zaawansowane urządzenia przeładunkowe, w tym suwnice nabrzeżowe i placowe. Dzięki nowej infrastrukturze Baltic Hub może sprawniej obsługiwać największe kontenerowce oceaniczne, a także zwiększać liczbę przyjmowanych serwisów żeglugowych. Ma to szczególne znaczenie w sytuacji, gdy armatorzy coraz częściej wykorzystują duże jednostki i reorganizują globalne siatki połączeń. Do Baltic Hub regularnie zawijają największe kontenerowce świata, których długość wynosi około 400 metrów (terminal przyjmuje jednostki do 425 metrów długości).

Na marginesie warto wspomnieć, że terminal T3 nie jest najnowszą infrastrukturą na terenach portu. 30 października otwarty został terminal T5, który służyć ma głównie do obsługi morskich farm wiatrowych. Największe udziały w terminalu T5 ma Polski Fundusz Rozwoju, do którego poprzez spółkę celową Istrana należy 85 procent udziałów, a pozostałe 15 do Baltic Hub. Ta inwestycja daje wyobrażenie jak ważną dla państwa jest cała infrastruktura Portu Gdańsk – rocznie port generuje ponad 40 mld zł wpływów podatkowych do budżetu państwa, o czym informował kilka miesięcy temu.

W stronę elektryfikacji

Nie mniej istotna od rozbudowy części morskiej jest modernizacja zaplecza lądowego. Baltic Hub konsekwentnie inwestuje w kolej, która ma odgrywać coraz większą rolę w obsłudze rosnącego strumienia kontenerów. Terminal dysponuje obecnie bocznicą obejmującą siedem torów o łącznej długości 5,25 km, przystosowanych do obsługi składów o długości do 750 metrów. Każdego miesiąca obsługiwanych jest tam blisko 800 pociągów.

Ważnym krokiem w zwiększaniu możliwości przewozów intermodalnych jest dostawa dwóch nowych elektrycznych suwnic kolejowych RMG. Po ich uruchomieniu liczba takich urządzeń na bocznicy wzrośnie do sześciu, a jej zdolność przeładunkowa osiągnie 1,2 mln TEU rocznie. Nowe suwnice wyposażone są w m.in. w system automatycznego rozpoznawania numerów kontenerów OCR, system antykolizyjny oraz kamery wspomagające pracę operatorów. Ich konstrukcje zostały w znacznej części wyprodukowane w Polsce, a montaż przeprowadzono na terenie terminala.

Elektryfikacja urządzeń kolejowych to jednak tylko część szerszej transformacji technologicznej Baltic Hub. W czerwcu 2026 roku spółka podpisała z Centrum Unijnych Projektów Transportowych umowę o dofinansowanie kolejnego projektu modernizacyjnego. Wartość całego przedsięwzięcia oszacowano na 554 mln zł, z czego 220,6 mln zł stanowi wsparcie ze środków unijnych w ramach programu FEnIKS. Projekt zakłada dalszą elektryfikację operacji terminalowych, zakup dodatkowych suwnic nabrzeżowych i placowych, a także elektrycznych ciągników terminalowych. Przewidziano również rozbudowę infrastruktury kolejowej, modernizację placu manewrowego oraz wdrożenie nowych systemów cyfrowych i monitoringu.

Szacunki mówią, że do końca grudnia w tym roku kalendarzowym w gdańskim Baltic Hub przeładowanych zostanie aż 3,3 mln TEU (kontenerów 20-stopowych)

Inwestycje mają nie tylko zwiększyć przepustowość, ale również ograniczyć emisyjność działalności terminala. Zastępowanie urządzeń spalinowych elektrycznymi pozwala zmniejszać emisję dwutlenku węgla i poprawiać efektywność energetyczną operacji. To istotne w kontekście rosnących oczekiwań armatorów i właścicieli ładunków, którzy coraz większą wagę przywiązują do ekologicznych łańcuchów dostaw.

Inwestycje w kolej

Na tym plany rozwoju się nie kończą. W sierpniu 2026 roku Baltic Hub podpisał z Zarządem Morskiego Portu Gdańsk 30-letnią umowę najmu 27-hektarowego terenu sąsiadującego z terminalem T2. Powstanie tam kolejny obszar przeznaczony do obsługi kontenerów i transportu intermodalnego. Inwestycja obejmie budowę drugiej bocznicy kolejowej, przystosowanej do obsługi wspo-

eprasa.pl 168710843e

REKLAMA

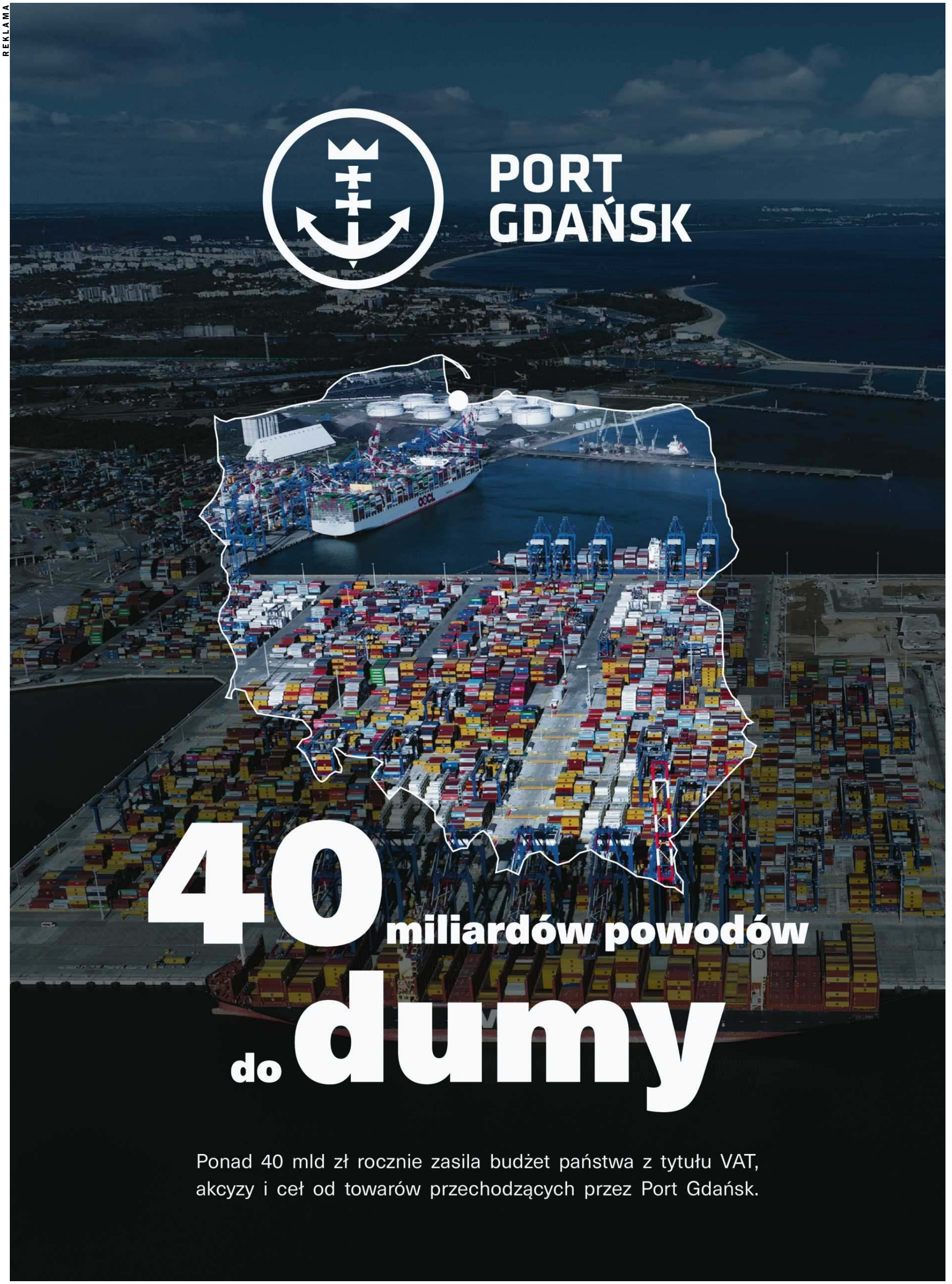

eprasa.pl 168710843e

mnianych pociągów o długości 750 metrów, a także nowych placów składowych i zakup urządzeń przeładunkowych. Prace będą realizowane etapami przez kilka lat. Będzie to infrastruktura zbliżona do tej, którą dysponuje obecnie działająca bocznica. Po jej uruchomieniu łączna zdolność przeładunkowa kolejowej części Baltic Hub ma wzrosnąć z 1,2 do około 2,4 mln TEU rocznie. Inwestycja ma szczególne znaczenie, ponieważ obecnie około 70 proc. kontenerów opuszcza terminal transportem drogowym, a kolej odpowiada za około 30 proc. przewozów. Rozbudowa infrastruktury ma zwiększyć udział transportu kolejowego, odciążyć drogi i poprawić połączenia Gdańska z zapleczem logistycznym Europy Środkowo-Wschodniej.

Inwestycje w kolej mają szczególne znaczenie w kontekście dalszego wzrostu przeładunków. Rozbudowa zaplecza kolejowego pozwoli zwiększyć możliwości wywozu kontenerów z portu i ograniczyć presję na transport drogowy. Kolej ma bowiem coraz większe znaczenie dla sprawnego funkcjonowania globalnych łańcuchów dostaw, zwłaszcza, gdy terminal obsługuje nie tylko polskich odbiorców.

– Rozbudowa naszego terminala kolejowego oraz zwiększenie pojemności placów składowych wzmocnią połączenia z zapleczem lądowym, umożliwiając transport większej liczby kontenerów koleją – zapowiadał Jan van Mossevelde, dyrektor generalny Baltic Hub, komentując podpisanie umowy najmu. Jak podkreślał, inwestycja ma zwiększyć niezawodność i efektywność operacyjną terminala, a jednocześnie wesprzeć zmianę struktury przewozów na bardziej zrównoważoną.

• **Baltic Hub obsługuje obecnie handel zagraniczny nie tylko Polski, ale także Czech, Słowacji, Węgier, Ukrainy** FOT. MATERIAŁY PRASOWE

• **Terminal Baltic Hub** FOT. BALTIC HUB

Warto też zauważyć, że Baltic Hub nie jest jedynie miejscem przeładunku kontenerów ze statków na ląd. To ważny węzeł logistyczny, którego znaczenie wykracza daleko poza granice Polski. Gdańsk zapewnia bezpośrednie połączenia oceaniczne, między innymi z Dalekim Wschodem, dzięki czemu towary nie muszą być wcześniej przeładowywane w portach Europy Zachodniej. Możliwość przyjmowania największych kontenerowców oceanicznych daje terminalowi przewagę w obsłudze dalekodystansowych serwisów żeglugowych.

Baltic Hub motorem napędowym Portu Gdańsk

Znaczenie Baltic Hub wpisuje się w rozwój całego Portu Gdańsk. W 2025 roku port przeładował 80,4 mln ton towarów, co zapewniło mu ósme miejsce wśród portów europejskich i szóste wśród portów Unii Europejskiej. Gdańsk wyprzedził w tym zestawieniu między innymi Walencję, Amsterdam i Konstancę. Rozwój terminala kontenerowego jest jednym z ważnych elementów umacniania tej pozycji.

Przekroczenie granicy 3 mln TEU to zatem nie tylko symboliczny rekord. To również potwierdzenie rosnącej roli Gdańska w międzynarodowym handlu i dowód, że inwestycje w infrastrukturę morską, kolejową oraz nowoczesne technologie przekładają się na rzeczywisty wzrost możliwości operacyjnych. Baltic Hub zapowiada, że w kolejnych latach będzie koncentrował się na pełniejszym wykorzystaniu potencjału nowej infrastruktury, dalszym zwiększaniu udziału kolei w obsłudze ładunków oraz poprawie efektywności i bezpieczeństwa operacji.

– Potrzebujemy połączenia kolejowego do portu. Jeśli tego za parę lat nie będzie, nie będzie żadnych wzrostów – mówiła w kwietniu Dorota Pyć, prezes zarządu Portu Gdańsk. I podkreślała, że doprowadzenie połączenia kolejowego jest obecnie priorytetem. – Zbudowaliśmy potencjał terminalowy w infrastrukturze nabrzeżowej, ale jeśli nie będziemy połączeni z kolejowym krwioobiegiem kraju i krajami ościennymi, to nie będzie tak wysokich przeładunków, w porcie nastąpi kongestia [sytuacja, w której liczba statków oczekujących na przeładunek przewyższa możliwości rozładunkowe portu – red.] – mówi prezes.

Przypomnijmy, że 18 sierpnia rząd przyjął specustawę, która ma przyspieszyć inwestycje infrastrukturalne. W Gdańsku będą to: budowa infrastruktury stacyjno-przeładunkowej na Wyspie Portowej; budowa nowej przeprawy drogowo-kolejowej na Martwej Wiśle do Wyspy Portowej; nowy odcinek drogi kolejowej wokół gdańskiej Rafinerii i włączenie tego odcinka do istniejącej linii kolejowej 226 do stacji Gdańsk Olszynka. ●

REKLAMA 34461768

POLSKA FIRMA KONTRA DRONY

To nieustanny wyścig miecza i tarczy

Firma Advanced Protection Systems (APS) z Gdyni tworzy skuteczne systemy antydronowe.

Dr Radosław Piesiewicz, współzałożyciel i prezes APS

Co wchodzi w skład takiego zestawu?

Dr Radosław Piesiewicz, współzałożyciel i prezes APS:

– Najłatwiej wyobrazić go sobie jako zespół zaawansowanych technologicznie urządzeń: radary wykrywają obiekty, kamery optoelektroniczne i termowizyjne pomagają je rozpoznać, a czujniki radiowe i akustyczne uzupełniają dane. Oprogramowanie dowodzenia łączy całość ze środkami neutralizacji — od zakłócania łączności po efektory kinetyczne. Oczywiście inaczej projektuje się ochronę lotniska, inaczej zakładu przemysłowego czy jednostki wojskowej.

Jak powinien dziś funkcjonować skuteczny system antydronowy?

– Radary 3D wykrywają, kamery optoelektroniczne i termowizyjne rozpoznają, czujniki radiowe i akustyczne uzupełniają dane. Dowodzenie integruje neutralizację. Kluczowe zatem są: modułowość, interoperacyjność i dobór środka neutralizacji. Radary 3D są niezbędnym sensorem i stanowią fundament wykrywania. Bez nich nie można mówić o skutecznym systemie antydronowym.

Niezwykle istotne jest także oprogramowanie C2 spinające wszystko w całość i automatyzujące proces wykrywania i neutralizacji dronów, wspierając operatora w tym złożonym procesie ochrony i obrony przed dronami.

Czy dysponujecie własnymi, autorskimi rozwiązaniami?

– Tak, samodzielnie opracowujemy i doskonalimy autorskie radary 3D MIMO FIELDctrl i oprogramowanie CyView C2, integrując je w systemach SKYctrl z sensorami i środkami neutralizacji partnerów. Wszystkie produkty tworzymy w Polsce, budując krajową wartość, niezależność technologiczną i bezpieczeństwo państwa.

Jaki jest Wasz udział w programie SAN?

– Dostarczamy SanView C2 — „mózg" systemu, który łączy dane sensorów i koordynuje neutralizację — oraz radary dookólne, śledzące i drony przechwytujące. Ich współdziałanie decyduje o skuteczności systemu. Udział w programie to powód do dumy, potwierdzenie kompetencji i doświadczeń bojowych, ale też zobowiązanie do wzorowej realizacji. Postęp i przebieg prac potwierdza, że skutecznie zmierzamy do stworzenia najnowocześniejszego systemu antydronowego w Europie.

Czy projektując swoje rozwiązania wykorzystujecie doświadczenia i obserwacje z pola walki w Ukrainie?

– Tak. Do Ukrainy trafiło już ponad 200 naszych systemów radarowych. Ich użytkownicy przekazują nam uwagi z realnych warunków bojowych, co pozwala nam rozwijać produkty oraz doskonalić technologie i algorytmy. Krótka droga od doświadczeń operacyjnych do wdrożenia zmian pozwala nam reagować na nowe zagrożenia szybciej niż w tradycyjnym cyklu rozwoju.

Czy systemy antydronowe mogą w ogóle nadążać za rozwojem technologii dronowych, które zmieniają się przecież coraz szybciej?

– Mogą, ale muszą być projektowane z myślą o ciągłych zmianach i nie są zamkniętą konstrukcją. Zagrożenia będą ewoluować, także w stronę masowych ataków. To nieustanny wyścig miecza i tarczy. Pojawiają się nowe drony, nowe sposoby ich użycia. Dlatego stawiamy na modułowość: możliwość dodawania sensorów, algorytmów i środków neutralizacji bez budowania wszystkiego od początku. Stale implementujemy też doświadczenia z pola walki w Ukrainie.

Jakie macie plany na przyszłość i dalszy rozwój firmy?

– Teraz najważniejsze jest zwiększenie skali: uruchomiliśmy nowy zakład, rozbudowujemy kadrę, a w Zielonym Okręgu Przemysłowym Kaszubia MON zadeklarowaliśmy ponad 100 mln zł na produkcję i B+R. Celujemy w blisko 1000 sensorów radarowych rocznie, rozwijamy eksport i ochronę infrastruktury krytycznej.

W dekadę chcemy zostać największą prywatną firmą antydronową Europy, umacniając rolę sprawdzonego polskiego partnera państwa, szczególnie Sił Zbrojnych RP, oraz skutecznie wdrażając nasze systemy za granicą, mocno rozwijając eksport w silnych partnerstwach z globalnymi graczami.

1 RP

eprasa.pl 168710843e

34460549

eprasa.pl 168710843e

Luksus z nowym adresem

Nieruchomości premium nie tylko przy plaży

Prestiżowe adresy w centrum miast od lat przyciągają nabywców nieruchomości premium do Trójmiasta. Dziś jednak rynek ten coraz wyraźniej zmienia swoje granice. O atrakcyjności inwestycji decydują nie tylko lokalizacja i standard apartamentu, ale również historia miejsca i jakość otoczenia.

• **Cukrownia Pruszcz Gdański NDI Developemnt** FOT. NDI DEVELOPMENT

Paweł Wojciechowski

Trójmiasto należy do najważniejszych rynków nieruchomości premium w Polsce. Jego specyfika wynika z połączenia kilku czynników: nadmorskiego położenia, turystycznego charakteru regionu, rozwiniętej infrastruktury miejskiej oraz ograniczonej dostępności najbardziej atrakcyjnych gruntów. W przypadku części nabywców istotne znaczenie ma również możliwość korzystania z apartamentu jako drugiego domu – miejsca wypoczynku, do którego można wracać przez cały rok.

Zjawisko to znajduje odzwierciedlenie w danych rynkowych. Według analiz Tabelaofert (platforma analityczna poświęcona nieruchomościom) średnia cena nowych mieszkań w Trójmieście wzrosła między II kwartałem 2023 a II kwartałem 2026 roku o 34,2 proc. – z około 13,7 tys. do 18,3 tys. zł za metr kwadratowy. Analitycy zwracają uwagę, że na zmianę średniej wpływała nie tylko polityka cenowa deweloperów, ale także zmieniająca się struktura oferty, w tym rosnący udział droższych lokalizacji i inwestycji o wyższym standardzie.

W poszczególnych miastach segment premium ma nieco inny charakter. Sopot korzysta z prestiżu kurortu, ograniczonej podaży gruntów i bliskości plaży. Gdańsk rozwija ofertę zarówno w pasie nadmorskim, jak i w historycznym centrum oraz na terenach nadrzecznych. Gdynia z kolei przyciąga miejskim charakterem, modernistyczną architekturą i portowym dziedzictwem. A w ostatnich latach także rewitalizowaniem terenów poprzemysłowych i pokolejowych.

Coraz większe znaczenie ma przy tym nie tylko sam apartament, ale również jego otoczenie. Dla nabywcy poszukującego drugiego domu liczą się dostępność restauracji, usług, terenów spacerowych, mariny czy infrastruktury rekreacyjnej. W efekcie

REKLAMA 34461582

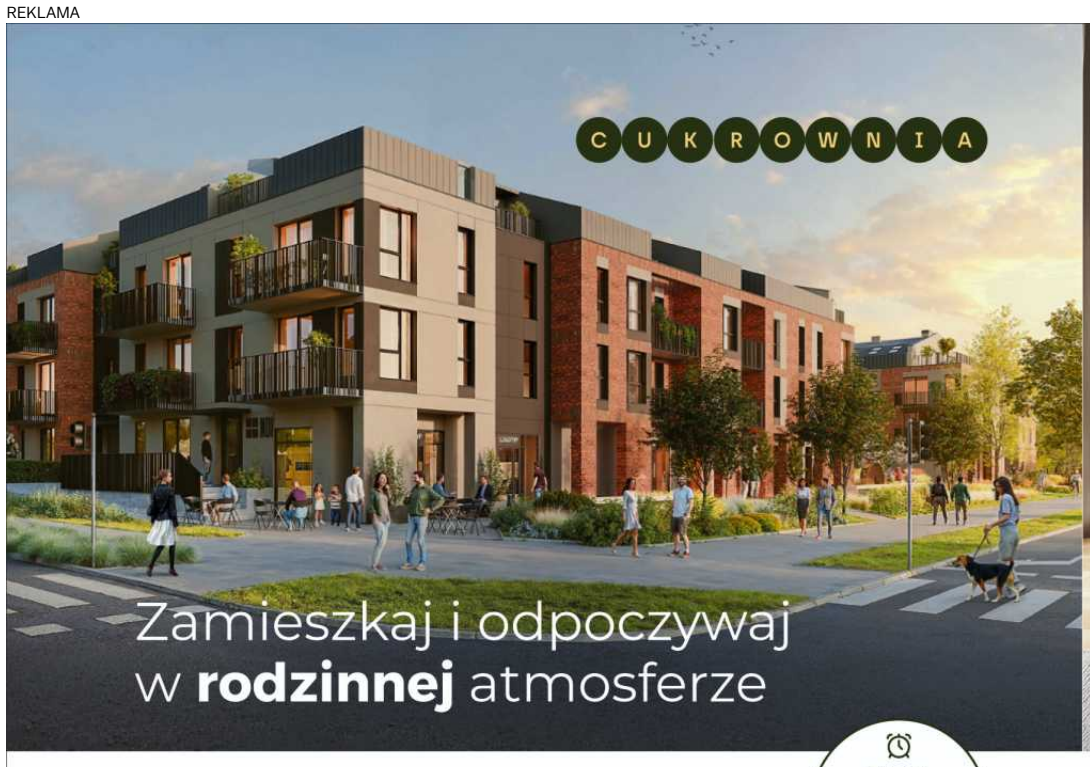

FINAŁ SPRZEDAŻY 1 ETAPU

PRUSZCZ GDAŃSKI
OSTATNIE MIESZKANIA I LOKALE USŁUGOWE

Od klasycznego mieszkania z **salonem i 2 sypialniami** po przestronne mieszkanie z **4 sypialniami i tarasem** o powierzchni 40 m².

Lokale usługowe o powierzchni **od 161 do 176 m²** w historycznej części dawnej Cukrowni.

cukrowniapruszcz.pl

GDAŃSK
OSTATNIE APARTAMENTY INWESTYCYJNE

OD 25 m²

94% obłożenie w sezonie

ZAMIEŃ ZAKUP NA ZYSK

slaskaosiem.pl

1RP

eprasa.pl 168710843e

atrakcyjność inwestycji coraz częściej budowana jest poprzez zmianę całego fragmentu miasta, a nie wyłącznie przez architekturę pojedynczego budynku.

Rewitalizacja jako nowy motor rynku nieruchomości

Jednym z wyraźnych trendów na trójmiejskim rynku jest zainteresowanie terenami, które jeszcze kilkanaście lat temu nie kojarzyły się z mieszkaniami o wysokim standardzie. Dawne obszary portowe, przemysłowe i magazynowe zyskują nowe funkcje, a ich przemiana pozwala tworzyć atrakcyjne lokalizacje mieszkaniowe blisko centrów miast.

Przykładem rozszerzania rynku nieruchomości o podwyższonym standardzie poza ścisłe granice Trójmiasta jest Cukrownia w Pruszczu Gdańskim, realizowana przez NDI Development. To projekt wykraczający skalą poza typową inwestycję mieszkaniową. Jego istotą jest przekształcenie ponad 20-hektarowego terenu dawnego zakładu przemysłowego w wielofunkcyjną część miasta. Inwestycja znajduje się w centrum Pruszcza Gdańskiego, w pobliżu dworca kolejowego, zapewniającego połączenia z Gdańskiem i pozostałą częścią aglomeracji.

Historia zakładu cukrowniczego sięga 1881 roku. Na terenie inwestycji znajduje się zespół budynków przemysłowych powstających w różnych okresach działalności cukrowni. Projekt zakłada zachowanie i adaptację blisko 30 historycznych obiektów, z uwzględnieniem ich architektury, charakterystycznych detali oraz wymogów ochrony konserwatorskiej. Jednym z najbardziej rozpoznawalnych elementów kompleksu jest historyczny komin.

– Cukrownia to miejsce z ponad 140-letnią historią, do której podchodzimy z dużym szacunkiem. Od początku zależało nam na zachowaniu charakteru historycznej zabudowy i takim zaprojektowaniu nowej części inwestycji, aby obie tworzyły spójną całość. Chcemy, aby dawne budynki zyskały nowe życie, stały się integralną i charakterystyczną częścią śródmieścia Pruszcza Gdańskiego – mówi Krzysztof Granatowicz, dyrektor kreatywny z działu projektowania i realizacji inwestycji NDI Development.

W historycznej części Cukrowni, obejmującej około 14 500 metrów kwadratowych powierzchni handlowo-usługowej, w tym około 3 800 metrów kwadratowych powierzchni biurowej, przewidziano nowe funkcje dla istniejących budynków. Koncepcja architektoniczna zakłada ich remont, przebudowę i dostosowanie do współczesnych sposobów użytkowania. Zgodnie z założeniami inwestora na terenie kompleksu docelowo powstanie około 1700 mieszkań, a także rozbudowana oferta usługowa, gastronomiczna, hotelowa, biurowa i rekreacyjna.

Istotnym elementem projektu jest również zagospodarowanie przestrzeni pomiędzy budynkami. Koncepcja przewiduje Plac Miejski od strony ul. Chopina, zielony Plac Ogrodowy, tereny sportowo-rekreacyjne oraz ciąg spacerowy wzdłuż Raduni. W części historycznej planowane są także przestrzenie wyłączone z codziennego ruchu samochodowego. Nowe ciągi piesze mają zapewnić połączenia pomiędzy częścią mieszkaniową a historycznym kompleksem.

Realizacja Cukrowni rozpoczęła się od części mieszkaniowej. Pierwszy etap jest obecnie w budowie, a sprzedaż mieszkań zbliża się do końca. W ofercie pozostały ostatnie mieszkania oraz lokale usługowe z wejściami od strony pasażu w sąsiedztwie historycznej zabudowy.

Równolegle NDI Development przygotowuje uruchomienie drugiego etapu mieszkaniowego oraz rewitalizację historycznej części Cukrowni. Rozpoczął się już proces komercjalizacji zabytkowego kompleksu, za który odpowiada firma Savills.

Cukrownia nie oferuje typowego nadmorskiego second home, lecz alternatywę opartą na historii miejsca, rewitalizacji i dostępie do miejskich funkcji. Potencjał inwestycji będzie zależał od tego, czy uda się stworzyć przestrzeń atrakcyjną nie tylko dla przyszłych mieszkańców, ale także dla użytkowników z całej aglomeracji. Nie oznacza to jednocześnie, że Pruszcz Gdański konkuruje bezpośrednio z Sopotem czy nadmorskimi lokalizacjami Gdańska. To raczej poszerzenie oferty regionu o inny rodzaj produktu: wielofunkcyjną, miejską przestrzeń mieszkaniową, której wartość wynika z jakości zagospodarowania całego terenu.

Magazyny i kontenery portowe inspiracją architektów

Kolejnym przykładem inwestycji, które wykorzystują tereny poprzemysłowe pod budowę mieszkań w wysokim standardzie, są osiedla budowane przez Robyg. Przy ulicy Sienna Grobla, na obszarze Polskiego Haka w Gdańsku, oglądać można spektakularną inwestycję Nadmotławie.

Projekt nawiązuje do hanzeatyckiej architektury Gdańska oraz przemysłowo-portowej historii tej części miasta. Wykorzystanie cegły, industrialnych detali i materiałów inspirowanych portową infrastrukturą sprawia, że nowa zabudowa odwołuje się do tożsamości miejsca, zamiast całkowicie odcinać się od jego przeszłości.

Istotnym elementem projektu są również Nadmotławskie Bulwary – zrewitalizowana przestrzeń rekreacyjna nad wodą, z której dziś cieszą się i mieszkańcy, i turyści. Dzięki temu inwestycja nie ogranicza się do dostarczenia nowych mieszkań, ale współtworzy przestrzeń publiczną i zwiększa atrakcyjność nadrzecznego fragmentu Gdańska.

Nadmotławie to projekt wieloetapowy, którego kolejne części były realizowane i oddawane w różnych terminach. Obecnie Robyg nadal prezentuje ofertę lokali oraz dziennik budowy poszczególnych etapów. Nie należy więc utożsamiać zakończenia pierwszych budynków z formalnym zakończeniem całego przedsięwzięcia. Na stronie inwestycji dostępne są m.in. lokale o powierzchni od około 24 do 139 mkw., a oferta obejmuje także lokale usługowe.

Podobny kierunek zmian, choć w innym miejskim kontekście, reprezentuje gdyńska inwestycja Wendy tego samego dewelopera. Powstaje ona w Śródmieściu, przy ulicy Tadeusza Wendy, w sąsiedztwie portu i w odległości około kilometra od morza. Robyg zaprojektował ją jako otwarty zespół budynków, który ma wpisywać się w modernistyczną tkankę Gdyni, a jednocześnie nawiązywać do portowej historii miasta.

REKLAMA 34460139

1 RP

eprasa.pl 168710843e

• **Cukrownia Pruszcz Gdański NDI Develeopment** FOT. MAT. PRASOWE NDI DEVELOPMENT

• **Cukrownia Pruszcz Gdański NDI Develepment** FOT. NDI DEVELOPMENT

Architektura poszczególnych budynków czerpie inspiracje z kontenerów, magazynów i przemysłowej infrastruktury portowej. W projekcie przewidziano reprezentacyjne lobby, siłownie dla mieszkańców oraz lokale usługowe. Takie rozwiązanie ma wzmacniać miejski charakter inwestycji i zapewniać jej użytkownikom dostęp do podstawowych funkcji bez konieczności codziennego przemieszczania się samochodem.

Wendy jest inwestycją realizowaną etapami. Aktualna strona ROBYG prezentuje ofertę mieszkań w budynkach A, B i C, a także lokale usługowe. Wskazuje to na rozwój projektu obejmujący kilka budynków, nie zaś pojedynczy obiekt. Deweloper udostępnia również dziennik budowy. Warto jednak zaznaczyć, że sama aktualna karta sprzedażowa nie podaje jednoznacznej daty zakończenia całego kompleksu, dlatego nie należy traktować terminów przypisanych do pojedynczych etapów jako daty ukończenia całej inwestycji.

Oba projekty pokazują, że w segmencie premium coraz większą rolę odgrywa miejska tożsamość. W Gdańsku jest nią nadrzeczne i hanzeatyckie dziedzictwo, w Gdyni – modernizm i port. W obu przypadkach nowa zabudowa wykorzystuje potencjał lokalizacji, które wcześniej miały przede wszystkim funkcje gospodarcze.

Uzupełnieniem obrazu zmian na rynku premium jest Nowa Wałowa, kolejny projekt Robyga realizowany w Gdańsku, w rejonie Młodego Miasta i Motławy. Inwestycja wpisuje się w proces przekształcania terenów postoczniowych w wielofunkcyjną część miasta. W lutym 2026 roku Robyg rozpoczął sprzedaż kolejnego etapu projektu, obejmującego 149 apartamentów o powierzchni od 31 do 130 mkw. Nowa Wałowa jest przykładem tego, że rewitalizacja terenów postoczniowych staje się jednym z ważnych kierunków rozwoju gdańskiego segmentu premium. Nie chodzi wyłącznie o budowę kolejnych apartamentowców, ale o stworzenie nowej, wielofunkcyjnej dzielnicy, która połączy mieszkania, usługi, kulturę i rekreację.

Najlepsze lokalizacje wciąż w cenie

Fakt, że rynek nieruchomości premium coraz częściej wychodzi poza centra dużych miast nie oznacza, że luksusowych apartamentów w najdroższych lokalizacjach już się nie buduje. Przykładem jest inwestycja Haffnera Residence dewelopera Cordia w Sopocie.

Inwestycja powstała przy ul. Jana Jerzego Haffnera 85, w sąsiedztwie Parku Północnego, w drugiej linii zabudowy od morza. Odległość od plaży wynosi zaledwie 500 metrów, co oznacza tylko kilka minut spacerem do linii morza. W zasięgu pieszej wycieczki znajdują się również sopockie tereny rekreacyjne, korty tenisowe, restauracje, deptak Bohaterów Monte Cassino oraz molo. To właśnie położenie stanowi jeden z najważniejszych elementów pozycjonowania tej inwestycji. Sopot jest rynkiem o szczególnym charakterze: ograniczona przestrzeń do nowej zabudowy, uzdrowiskowa historia miasta, nadmorski krajobraz i rozpoznawalność kurortu sprawiają, że nieruchomości położone w atrakcyjnych częściach miasta mają odrębną pozycję na tle typowej oferty mieszkaniowej.

Inwestycja już została zakończona i oddana do użytku w listopadzie tego roku.

REKLAMA 34461838

1 RP

eprasa.pl 168710843e

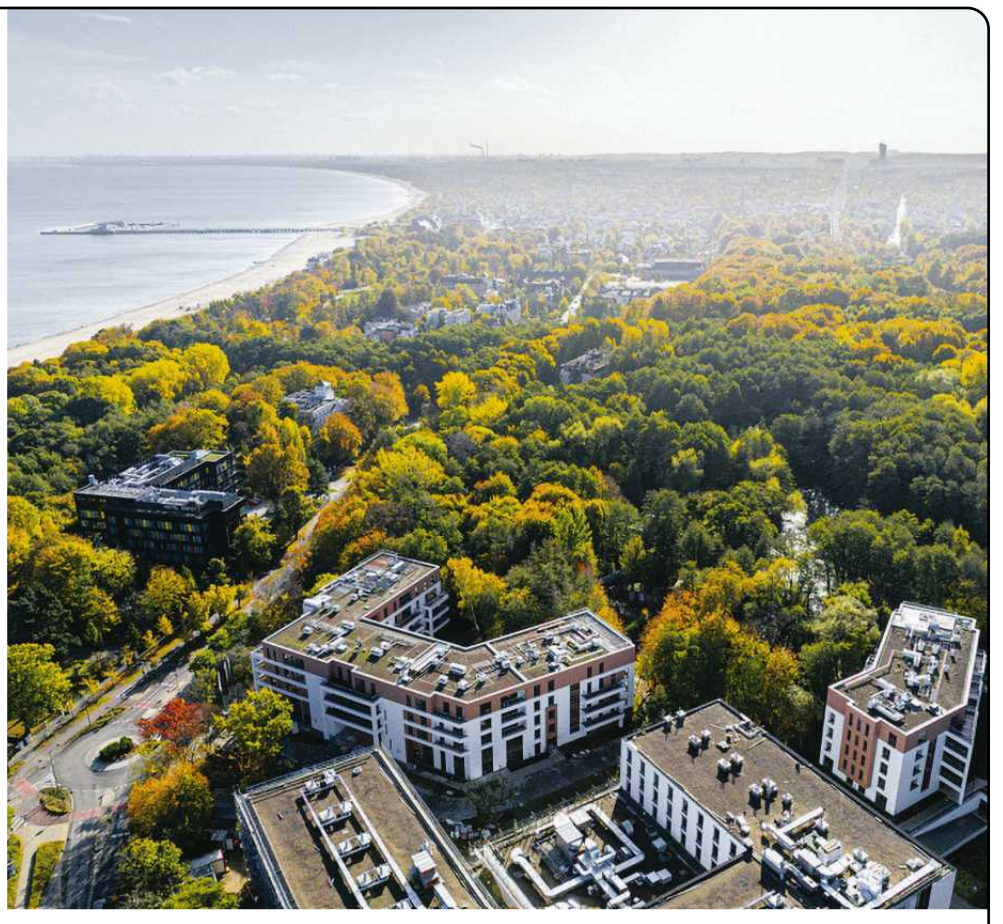

SOPOT / RYNEK NIERUCHOMOŚCI PREMIUM

Haffnera Residence w Sopocie gotowa na odbiory.

„Quiet luxury” pięć minut od plaży

Cordia Polska uzyskała pozwolenie na użytkowanie dla sopockiej inwestycji Haffnera Residence. Dwa czteropiętrowe budynki przy ulicy Haffnera, położone w drugiej linii brzegowej obok Parku Północnego, oferują łącznie 133 lokale mieszkalne oraz usługowo-biurowe. Ponad 75% z nich znalazło już nabywców.

Sopocki rynek nieruchomości premium od lat rządzi się własnymi prawami. Podaż gruntów blisko morza jest ściśle ograniczona, a oczekiwania kupujących rosną z roku na rok. W takich realiach zakończenie inwestycji i możliwość wejścia do gotowego budynku stają się dla klientów ważnym argumentem. Cordia Polska właśnie zamknęła ten etap przy ulicy Jana Jerzego Haffnera, uzyskując pozwolenie na użytkowanie dla projektu Haffnera Residence.

To trzecia realizacja dewelopera w Trójmieście i druga w Sopocie. Inwestycja powstała w drugiej linii brzegowej, w otoczeniu dojrzałej zieleni, zaledwie pięć minut spacerem od sopockiej plaży i w sąsiedztwie zrewitalizowanego Parku Północnego. Do molo i deptaka przy ulicy Bohaterów Monte Cassino można dojść spacerem, pokonując ok. 1,5 km. W dwóch czteropiętrowych obiektach zaprojektowano 133 lokale: mieszkania o metrażach od 32 do 198 m² oraz powierzchnie usługowo-biurowe od 29 do 132 m². Taki przekrój funkcji i wielkości sprawia, że oferta odpowiada zarówno osobom szukającym lokalu do całorocznego zamieszkania, jak i nabywcom myślącym o „drugim domu” nad Bałtykiem albo długoterminowej lokacie kapitału.

„Zakończenie Haffnera Residence jest dla nas ważnym momentem, bo w segmencie premium o wartości projektu decyduje kilka czynników: adres, projekt architektoniczny i jakość wykończenia. W Sopocie szczególnie liczy się umiejętne wpisanie nowej zabudowy w charakter miasta, bliskość zieleni i morza oraz rozwiązania, które sprawdzają się na co dzień. Właśnie na takim połączeniu zależało nam przy realizacji Haffnera Residence” – mówi Tomasz Łapiński, Prezes Zarządu i Dyrektor Zarządzający Inwestycjami Mieszkaniowymi w Cordia Polska.

W segmencie mieszkań luksusowych i premium coraz wyraźniej widać zwrot ku tzw. quiet luxury – jakości, która nie potrzebuje ostentacji. Dane KPMG pokazują, że wartość polskiego rynku nieruchomości premium i luksusowych na koniec 2024 roku sięgała około 3,5 mld zł, co oznaczało wzrost o 6,7% rok do roku. Z kolei analiza CBRE ze stycznia 2026 roku zwraca uwagę, że decyzje zakupowe na tym rynku trwają często od trzech do sześciu miesięcy. Kupujący wolą dokładnie sprawdzić standard wykonania, obejrzeć gotową przestrzeń i ocenić najbliższe sąsiedztwo, zanim podpiszą umowę.

„Klienci segmentu premium coraz uważniej analizują nie tylko metraż i wykończenie, ale też to, jak nieruchomość będzie funkcjonowała za kilka czy kilkanaście lat. Lokalizacja blisko morza, otoczenie zieleni i dopracowane części wspólne są dla nich konkretnymi argumentami, a nie tylko dodatkami do oferty. Zakończenie realizacji daje możliwość zweryfikowania tych cech w gotowej przestrzeni” – komentuje Małgorzata Wiśniewska, Dyrektor Sprzedaży w Cordia Polska.

Architektura Haffnera Residence została pomyślana tak, by nie dominować nad zielonym otoczeniem, lecz harmonijnie z nim współgrać. Panoramiczne okna oraz szklane balustrady balkonów i loggii otwierają wnętrza na zieleń. Lokale na parterze zyskały przestronne ogródki, a mieszkania na najwyższych kondygnacjach o wysokości sięgającej 2,98 m prywatne tarasy na dachach. Najbardziej okazałym punktem oferty jest pięciopokojowy penthouse o powierzchni blisko 190 m² na ostatnim piętrze, uzupełniony prywatnym tarasem na dachu o powierzchni około 70 m².

Standard części wspólnych dopełniają okładziny ścienne, dekoracyjne oświetlenie, miękkie wykładziny w korytarzach i reprezentacyjne portale drzwiowe. Deweloper przewidział cichobieżne windy, rowerownie,

Tomasz Łapiński, Prezes Zarządu i Dyrektor Zarządzający Inwestycjami Mieszkaniowymi w Cordia Polska

garaż podziemny z możliwością ładowania aut elektrycznych, a także monitoring, ochronę, wideodomofony oraz przygotowanie części lokali pod klimatyzację. Ważnym elementem zagospodarowania terenu są zielone dachy z roślinnością ekstensywną wspierające retencję wody opadowej, zachowany starodrzew i nowe nasadzenia, w tym część lip posadzonych przez Cordię przy ulicy Haffnera już w 2022 roku.

Haffnera Residence wpisuje się w szersze portfolio międzynarodowej Grupy Cordia, działającej od ponad 20 lat na pięciu europejskich rynkach (m.in. w Polsce, na Węgrzech, w Rumunii, Hiszpanii i Wielkiej Brytanii), w tym w projektach z segmentu wyższego na wybrzeżu Costa del Sol, takich jak Jade Tower czy Mijas 360. W 2026 roku Cordia Polska obchodzi 15-lecie działalności w kraju. Od 2011 roku spółka oddała w Warszawie, Krakowie, Poznaniu i Trójmieście ponad 3000 mieszkań, łącząc lokalne doświadczenie z zapleczem dużej europejskiej grupy deweloperskiej.

34462471

eprasa.pl 168710843e

Pomorze w ruchu

PKM Południe to coś więcej niż nowa linia kolejowa

Nowa linia kolejowa, która za trzy lata połączyć ma SKM Śródmieście z węzłem Kowale zmieni sposób funkcjonowania południowych dzielnic miasta i gmin ościennych. Za pociągiem ruszą inwestycje zmieniające przestrzeń dookoła. Pytanie tylko: jak zmienią?

• **Pomorska Kolej Metropolitalna** FOT. KAMIL GOZDAN / AGENCJA WYBORCZA.PL

Paweł Wojciechowski

Same fakty i liczby, choć imponujące, nie dają pełnego wyobrażenia na temat tego, czym będzie PKM Południe i jak wpłynie na funkcjonowanie setek tysięcy mieszkańców Pomorza. Bo choć sama podróż z węzła Kowale do SKM Śródmieście ma trwać niespełna kwadrans, to ciężko już zmierzyć w liczbach satysfakcję ze spaceru po parku, przyjemność ze spotkania ze znajomymi w kawiarni, czy radość z udanych (i szybkich) zakupów w drodze gdzieś lub powrocie skądś. Kolej przestanie być bowiem uzupełnieniem dróg, ale stanie się miastotwórczą infrastrukturą, wokół której powstanie przestrzeń, w jakiej chce się być i z jaką chce się obcować.

Sześć przystanków PKM Południe – Gdańsk Kowale, Gdańsk Łostowice, Gdańsk Maćkowy, Gdańsk Orunia Górna, Gdańsk Chełm oraz Gdańsk Oruńskie Przedmieście – będą nie tylko punktami tranzytowymi. Mogą stać się małymi agorami, gdzie skrzyżowane drogi podróżnych każą przystanąć na chwilę, poczuć, że jest się w tętniącym życiem mieście, a nie przestrzeni, którą trzeba po prostu pokonać, by dotrzeć do celu. PKM Południe stworzyć ma warunki pod rozwój nowych inwestycji mieszkaniowych. Zyskają na wartości nieruchomości, którymi usiane jest południe Gdańska, a których mieszkańcy codziennie złorzeczą na wiecznie zakorkowane drogi i czas spędzony za kierownicą. Kolej ma spowodować, że południe miasta będzie już nie tylko sypialnią dla dojeżdżających. Ale jak to ma się udać?

Trzy kluczowe decyzje

Trzy kluczowe elementy powodujące, że kolej powstanie, już zostały zrealizowane bądź są realizowane. Są to: decyzja środowiskowa (marszałkowska spółka ma ją od marca 2025 roku), projekt budowlany i pozwolenie na budowę (prace projektowe trwają od grudnia 2024 roku, zakończą się w grudniu 2027 roku) oraz finansowanie budowy. I ten ostatni punkt, najważniejszy, został przyklepany przez rząd 6 października 2026 roku. Przyjęto wówczas wieloletni program „Rozwój kolei metropolitalnej na obszarze aglomeracyjnym Trójmiasta".

Inwestycja ma kosztować ponad 2,3 mld zł. Z tej kwoty 1,5 mld zł pochodzić będzie z rządowego Funduszu Kolejowego, zaś 500 mln zł z funduszy europejskich. Dołożyć mają też samorządy, około 350 mln zł, może więcej: 60 proc. Miasta Gdańska i 40 proc. Samorządu Województwa Pomorskiego. W kwocie tej uwzględnione są m.in. koszty związane z wykupem nie-

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY 34463088

SZCZEPAN TWARDOCH: Jaka jest nowa powieść laureata Nike?

O czym pisze **OLGA TOKARCZUK** w „Świata jest za dużo"? Inga Iwasiów o nowej powieści noblistki i „pisaniu o ziemioodzyskaniu"

JAROSŁAW KURSKI: Jak pisałem książkę z Michnikiem?

Co nowego napisali John Irving, Margaret Atwood, Julian Barnes, George Saunders czy Douglas Stuart. Kto zachwyca, a kto rozczarował?

Spotkanie Książkowego Klubu Książki, targi, festiwale książkowe oraz przegląd jesiennych nowości

W sprzedaży, również z bezpłatną dostawą do paczkomatu

Zamów magazyn z darmową dostawą na: **Prenumerata24.pl** Więcej na: **Wyborcza.pl/ksiazki**

1 RP

eprasa.pl 168710843e

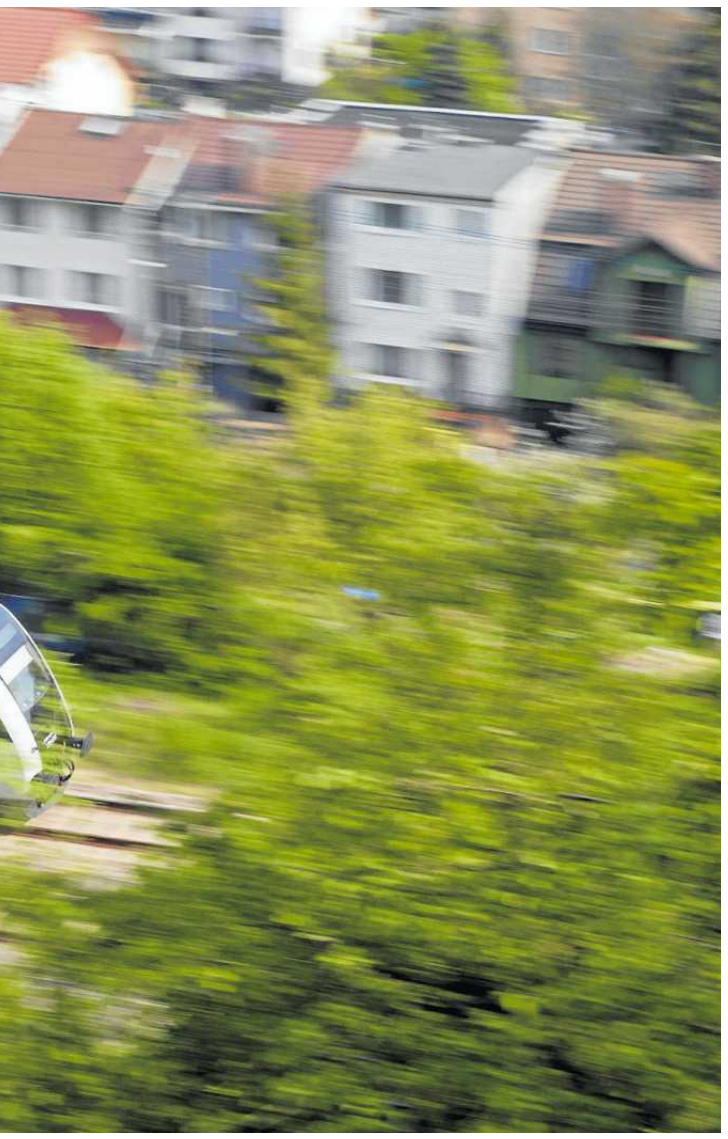

ruchomości i ich wyburzeniem, wycinką drzew na trasie przyszłej kolei oraz jej budową i nadzorem inwestycyjnym.

W całym procesie znamienne było też to, że w dniu przyjęcia przez rząd programu, spółka PKM Południe ogłosiła przetarg na wybór wykonawcy nowego odcinka kolejowego. – Naszym celem jest, aby pod koniec 2027 roku mieć gotowy projekt budowlany, pozwolenie na budowę i wybraną firmę, która będzie mogła rozpocząć roboty już na początku 2028 roku – mówił Grzegorz Mocarski, prezes PKM SA.

Pierwsze pociągi nową trasą mają pojechać w 2030 roku. – To najważniejsza decyzja od czasu kiedy zrealizowaliśmy pierwszy 20-kilometrowy odcinek PKM. Nowa linia została uznana za najefektywniejszą z planowanych w Polsce – mówił „Wyborczej" marszałek pomorski Mieczysław Struk (KO). – Dlatego projekt przemawia do decydentów w Warszawie, decyzja nie wynika z jakiegokolwiek lobbingu sił politycznych, ale z efektywności ekonomicznej i ogromnej liczby pasażerów, którzy będą korzystali z połączeń – wskazał marszałek województwa.

Porozmawiajmy o mieście przy torach

Równocześnie do procesów stricte inwestycyjnych trwa dyskusja nad nowymi przestrzeniami wokół przystanków i wzdłuż torowisk. Co istotne, nie są to rozważania na temat konkretnych projektów, czy konkretnych osiedli mieszkaniowych, ale dotyczące wizji rozwoju miasta, idei, jaka będzie przyświecać rozwiązaniom urbanistycznym. Dlatego koncepcja ta nazywana jest masterplanem – konkretną wizją kumulującą najważniejsze założenia, jakie będą określać dalsze projektowanie przestrzeni urbanistycznej.

Masterplan obejmuje około 164 ha terenów wzdłuż planowanej linii. Jego cel jest jasny: stworzenie spójnej wizji rozwoju południowych dzielnic Gdańska, opartej na transporcie publicznym, wysokiej jakości przestrzeniach publicznych, zieleni oraz lokalnych centrach usługowych. Zaprezentowana wstępna koncepcja urbanistyczna jest pierwszym etapem opracowywania masterplanu i powstała na podstawie wyników procesu partycypacyjnego, który odbył się w marcu. Nowa infrastruktura kolejowa ma stać się nie tylko środkiem transportu, ale także impulsem do tworzenia nowych lokalnych centrów i poprawy jakości życia mieszkańców.

Koncepcja urbanistyczna opiera się na idei „zszywania" istniejących dziś, często rozproszonych fragmentów południowych dzielnic Gdańska. Projekt zakłada tworzenie nowych przestrzeni publicznych, lokalnych centrów aktywności oraz lepsze powiązanie osiedli z terenami zieleni i transportem publicznym. W wielu miejscach planowane są nowe place, pasaże, parki czy przestrzenie rekreacyjne przy przystankach PKM. Ważnym elementem projektu jest również ochrona najcenniejszych terenów przyrodniczych oraz wykorzystanie zieleni jako integralnej części układu urbanistycznego.

Obecnie kolejnym etapem prac nad dokumentem jest bardziej szczegółowa koncepcja urbanistyczno-architektoniczna w skali 1:1000, która obejmuje obszar około 60 ha leżący w obrębie masterplanu. Została ona zaprezentowana na briefingu prasowym 18 listopada i teraz przechodzi przez kolejny etap konsultacji społecznych.

– Zależy nam na tym, żeby zderzać podejście projektantów, podejście publiczne z przedsiębiorcami, mieszkańcami, organizacjami samorządowymi, żeby wypracować jak najlepsze rozwiązanie – powiedział Paweł Orłowski, prezes InvestGDA. – Jesteśmy już dosyć szczegółowi i na pewno będzie nam towarzyszyła filozofia zszywania rozproszonych przestrzeni, ale będziemy też mówić szerzej na temat proporcji podziału między usługami, mieszkaniami – zapewniał Orłowski.

Według Ministerstwa Infrastruktury PKM Południe ma zapewnić dostęp do szybkiej kolei ponad 100 tys. mieszkańców południowych dzielnic Gdańska oraz sąsiednich gmin. W materiałach Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego pojawia się również szacunek nawet 30 tys. pasażerów dziennie. ●

PKM Południe: ze Śródmieścia do Kowal

Na przedłużeniu SKM na południe Gdańska zaplanowano sześć nowych przystanków.

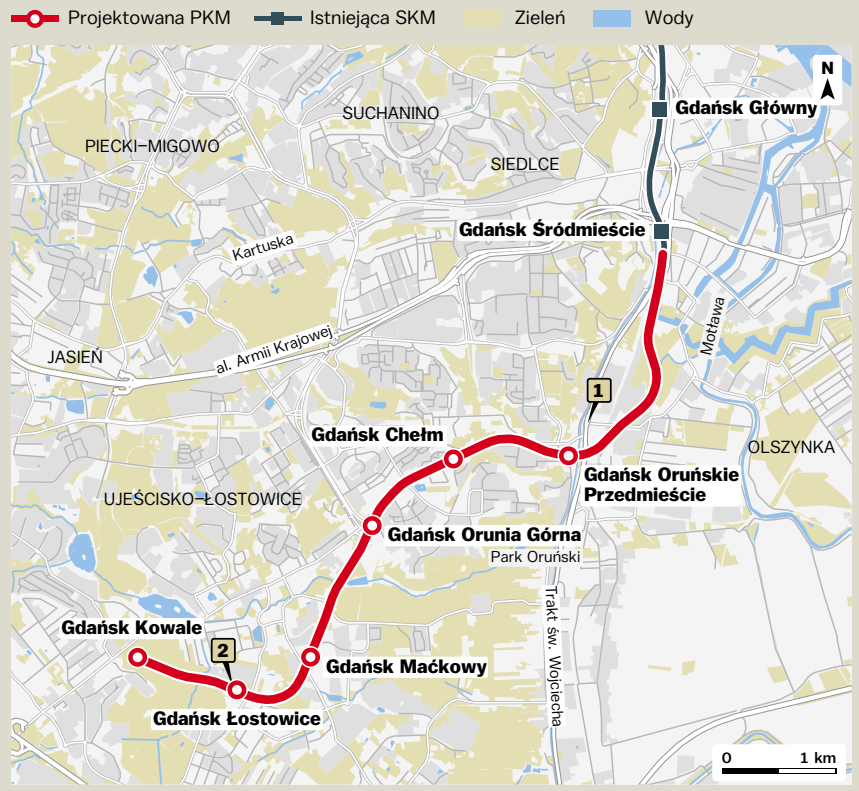

Dwie inwestycje drogowe · na mapie zaznaczono ich okolice

1 **Nowa Sandomierska.** Bezkolizyjne przekroczenie magistrali kolejowej E65 i Traktu św. Wojciecha.

2 **Nowa Świętokrzyska, etap II.** Od ul. Kampinoskiej do ul. Świętokrzyskiej w rejonie węzła Kowale.

© GAZETA WYBORCZA

ŹRÓDŁA: PKM SA, MIASTO GDAŃSK
PODKŁAD: © OPENSTREETMAP CONTRIBUTORS · OPENSTREETMAP.ORG/COPYRIGHT

REKLAMA

34460208

1 RP

eprasa.pl 168710843e

SECOND HOME
FIRST-CLASS
LIFESTYLE

CORDIA
www.haffnera-residence.pl

HAFFNERA
RESIDENCE
by CORDIA

SOPOT | 500 M OD PLAŻY | PIERWSZE ODBIORY W 2026

34462470

eprasa.pl 168710843e

wyborcza.pl

wyborcza TV

27 LISTOPADA
3 GRUDNIA
2026

VOD: Netflix | Disney+ | HBO Max | Prime Video
CANAL+ | SkyShowtime | Player | Apple TV+

„ZNIECZULENIE”. TO NIE JEST PROFESOR WILCZUR, ALE... S. 2-3

„SKÓRY”. HOLOUBEK ZNÓW ŁĄCZY SIŁY Z BAJONEM S.3

„PONOWNE ZAŚLUBINY CESARZOWEJ”. SZALONY KOREAŃSKI MISZMASZ S. 4-5

RYWALE

Dwa wesela i pogrzeb w drugiej części 2. sezonu s. 6

To nie jest profesor Wilczur, ale...

Leszek Lichota jako neurochirurg Dawid Łazarz
FOT. K. GRABOWSKA / NETFLIX

Wreszcie mamy serial medyczny na światowym poziomie.

VOD

Już w pierwszych minutach „Znieczulenia" grany przez Leszka Lichotę lekarz wierci dziurę w głowie pięknej młodej kobiety. Wierci w warunkach polowych, wiertarką pożyczoną od strażaków. Później będzie jeszcze próbował ocalić nogę młodego chłopaka.

Podobieństwa do profesora Rafała Wilczura, bohatera „Znachora", w którego w netfliksowej wersji trzy lata temu wcielił się właśnie Lichota, narzucają się same. I raczej nie są przypadkowe. Wilczur 2.0 jest współczesny, ale ma podobne problemy w pracy i życiu osobistym jak jego przedwojenny odpowiednik.

Czy to źle? Moim zdaniem nie.

Wilczur 2.0, czyli Lichota znów leczy

Po pierwsze: naśladownictwo jest najszczerszą formą pochlebstwa. Po drugie: problem z „bogami" w kitlach jest ten sam od początków współczesnej medycyny – jedni ich podziwiają, inni im zazdroszczą, a oni sami zmagają się (albo i nie, niestety) z rosnącym z każdym sukcesem ego.

A po trzecie, i najważniejsze: „Znieczulenie" to bardzo dobry serial. Taki, od którego nie mogłam się oderwać, i osiem odcinków obejrzałam na raz. Choć czasem musiałam zamykać oczy, bo to chyba pierwszy polski serial medyczny, w którym operacje są pokazane hiperrealistycznie, z wieloma, czasem bardzo krwawymi szczegółami.

Z całą sympatią do innej polskiej serialowej nowości, czyli „SOR-u", który ma wiele zalet (nie tylko Sebastiana Delę w roli głównej i stażystę Wojtusia, w którego wciela się Maciej Bisiorek), pod względem medycznym to serial dla przedszkolaków.

„Znieczulenie" zaś nie odbiega od najsłynniejszych amerykańskich przykładów gatunku – „Ostrego dyżuru" czy „The Pitt". Nic zresztą dziwnego – poza konsultantami medycznymi pracował przy nim także lekarz Neal Baer, przez lata scenarzysta i producent tego pierwszego serialu.

Mamy tu więc nie tylko trepanację zwiadowczą strażacką wiertarką z pierwszego odcinka, ale także operacje neurologiczne z otwartą czaszką u przytomnych pacjentów, rozmawiających w trakcie zabiegu z lekarzem, rozmaite otwarte złamania, operowane kręgosłupy, usuwane śledziony, przecinane mostki i masaż na otwartym sercu.

Co lekarska gwiazda robi w Suwałkach

Nasz bohater, gwiazda neurochirurgii Dawid Łazarz, trafia bowiem z ekskluzywnej kliniki w Warszawie do państwowego szpitala w Suwałkach. A tu są i SOR, i chirurgia, i neurologia, i psychiatria. Są też rozmaici lekarze i lekarki, ratownicy i ratowniczki, pielęgniarki i salowi, z którymi przyjdzie mu współpracować.

Powód tych przenosin nie jest jednak altruistyczny. Łazarz źle zniósł śmierć młodego pacjenta i uderzył szefa warszawskiej kliniki, przez co wyleciał z niej z hukiem. Po drodze do daczy nad jeziorem był świadkiem katastrofy kolejowej i ruszył na pomoc poszkodowanym.

Na marginesie – katastrofę udało się twórcom zainscenizować tak, że ciarki przebiegły mi po plecach. To kolejna rzecz, której wcześniej nie widziałam w polskim wykonaniu.

Łazarz uratował w niej między innymi ratowniczkę medyczną (Masza Wągrocka) i młodego piłkarza (Hugo Tarres). Chłopak tej pierwszej, również ratownik o znaczącym nazwisku Zawisza (Karol Biskup), zostanie jego najwierniejszym przyjacielem. Mając wilczy bilet w stolicy, lekarz zatrudnia się w suwalskim szpitalu. Liczy, że tu przeczeka burzę. Szybko zjednuje sobie ludzi – i tych w kitlach, i tych bez.

Ekipa „Znieczulenia" imponuje

Wśród pierwszych jest małżeństwo doświadczonych chirurgów grane przez Dorotę Kolak i Krzysztofa Stelmaszyka. I to jak grane! Chemia, humor, czułość, profesjonalizm wobec pacjentów – aktorska para żongluje tym doskonale. W latach 90. grali już małżeństwo w serialu „Radio Romans" tak, że pamiętam ich kreacje do dziś. Cieszę się, że mogli to powtórzyć w „Znieczuleniu".

Poza nimi jest psychiatrka (tak się wszystkim przedstawia) grana przez Aleksandrę Popławską. W pierwszej chwili jest antagonistką Łazarza – on jako neurochirurg nie ceni psychiatrów, ona jako psychiatrka nie zamie-

eprasa.pl 168710843e

rza się tym przejmować, bo „jest przyzwyczajona do tego, że ludzie mówią głupoty".

Jest też fantastyczna przełożona pielęgniarek (Joanna Gonschorek) i salowy Oleg (Andrew Zhuravsky), który w ojczyźnie, czyli na Białorusi, był kardiochirurgiem, a u nas wciąż czeka na egzamin państwowy.

Żeby nie było zbyt różowo, ordynator neurologii Grzelka (Mariusz Bonaszewski) jest zwyczajnie zazdrosny o umiejętności Łazarza i nie zamierza niczego mu ułatwiać. Przeciwnie. Wystawia cierpliwość lekarza na próbę, raz za razem. Do tego żona naszego bohatera, Basia (Karolina Gruszka), nie jest wcale zadowolona z jego wyjazdu, a synek, który go podziwia, bardzo za nim tęskni.

A to jeszcze nie koniec – tropem potencjalnego błędu medycznego Łazarza rusza zdeterminowany prokurator Koziej (Marcin Czarnik). Człowiek z misją, pałający żądzą zemsty.

Rzeczywistość w medycznym serialu

Muszę przyznać, że ten wątek budzi we mnie wątpliwości. Oczywiście pamiętam krucjatę byłego ministra sprawiedliwości i prokuratora generalnego Zbigniewa Ziobry przeciwko lekarzom, których oskarżał o przyczynienie się do śmierci jego operowanego w krakowskim szpitalu ojca. Nie jestem jednak przekonana, że szeregowy prokurator, który przecież jest urzędnikiem państwowym, może sobie biegać po Warszawie, obrażać ludzi i wyciągać „na legitymację" dokumentację medyczną. Mam nadzieję, że się nie mylę.

Ale to dla mnie jedyny zgrzyt w „Znieczuleniu". Lekarze i pozostały personel medyczny zapewne znajdą ich więcej, tak jak dziennikarze znajdują je w serialach o dziennikarzach. Dla cywilnej publiczności pozostaje jednak wciągająca i porywająca historia, umiejętnie balansująca między fascynującymi medycznymi przypadkami (bąblowiec w drugim odcinku robi porażające wrażenie) a wątkami obyczajowymi. Znajdzie się tu też miejsce na piękną przyrodę i międzynarodową politykę.

Ale przede wszystkim jest to serial o ludziach. Ludziach, którzy codziennie muszą podejmować decyzje, pod ciężarem których wielu z nas załamałoby się już pierwszego dnia. I którzy nieuchronnie popełniają błędy.

Tym „Znieczulenie" zdobyło moje serce.

Maja Staniszewska

ZNIECZULENIE

serial medyczny, Polska 2026, wyk. Leszek Lichota, Aleksandra Popławska, Filip Kowalewicz, Karolina Gruszka, Dorota Kolak, Masza Wągrocka, Krzysztof Stelmaszyk, Gamou Fall

8 odc., Netflix

Holoubek znów łączy siły z Bajonem

Zdjęcia do serialu „Skóry" właśnie się rozpoczęły, a premierę zaplanowano na 2028 rok.

Ma to być historia o niepohamowanej chciwości, brutalnie wykorzystanym zaufaniu i zbrodni, która staje się codziennością. O ludziach przekraczających kolejne granice i instytucjach, które zawodzą tych, których miały chronić.

Podstawą do stworzenia „Skór" była głośna afera, która wybuchła wokół łódzkiego pogotowia na początku lat dwutysięcznych. Badali i ujawnili ją 23 stycznia 2002 r. dziennikarze „Gazety Wyborczej" Marcin Stelmasiak i Tomasz Patora. „W łódzkim pogotowiu handluje się zwłokami pacjentów. Kto sprzedaje? Niektórzy lekarze, sanitariusze, kierowcy karetek i dyspozytorzy. Kto kupuje? Zakłady pogrzebowe. Za ciało zmarłego płaci się 1200-1800 zł" – czytamy w reportażu.

Głównym bohaterem serialu ma być Bundzior – postać stworzona na potrzeby tej opowieści. Były więzień i niespełniony zapaśnik rozpoczyna pracę w łódzkim pogotowiu. Nowe zajęcie wprowadza go w świat, w którym śmierć pacjenta przynosi zarobek, a przyjazd karetki nie zawsze oznacza ratunek. Wciągnięty w sieć korupcji i układów, Bundzior staje przed wyborem: czerpać zyski z procederu czy zaryzykować wszystko, by ujawnić prawdę?

Skrajny przykład moralnego upadku

– Interesuje nas, jak chciwość może popchnąć człowieka do zbrodni. Co kierowało tymi ludźmi? Pragnienie szybkiego zysku, oczekiwanie natychmiastowych efektów – to przecież postawy, które rozpoznajemy także dziś – tłumaczy Kasper Bajon, reżyser i scenarzysta.

Serial reżyserują Jan Holoubek i Kasper Bajon (z lewej) FOT. FOTON/PAP

– To nie tylko jedna z najgłośniejszych afer, ale także skrajny przykład moralnego upadku służby publicznej. Mimo to mam poczucie, że ta historia wciąż nie została w pełni opowiedziana. Trudno objąć jej skalę i zrozumieć, jak mogło do niej dojść. Wierzę jednak, że powrót do niej może być próbą rozliczenia się z przeszłością i oddania hołdu zarówno tym, którzy niewinnie stracili życie, jak i tym, którzy przez lata cierpieli z powodu tego bestialstwa. Naszym zadaniem jest również pokazać szerszy kontekst społeczno-ekonomiczny czasu transformacji, który nie jest bez znaczenia w kontekście tej zbrodni – mówi Jan Holoubek, reżyser serialu. Warto zauważyć, że w 2024 r. premierę w HBO Max miał serial dokumentalny „Łowcy skór".

Łowcy skór w „Wyborczej"

W 2002 roku dziennikarskie śledztwo „Gazety Wyborczej" ujawniło, że pracownicy pogotowia sprzedawali zakładom pogrzebowym informacje o zgonach pacjentów. Z czasem na jaw wyszła jeszcze bardziej przerażająca prawda: niektórzy z nich, zamiast ratować życie, celowo doprowadzali do śmierci chorych.

Jednym z konsultantów podczas prac nad scenariuszem był Tomasz Patora, autor reportażu „Łowcy skór. Tajemnice zbrodni w łódzkim pogotowiu". Choć serial inspirowany jest prawdziwymi wydarzeniami, pozostaje opowieścią fabularną i autorską wizją twórców, a nie reporterską rekonstrukcją sprawy.

– Nie wierzę w prosty podział na ludzi dobrych i złych ani w to, że ktoś jest z góry predestynowany do zbrodni. Interesuje mnie, na ile odpowiadamy za własne decyzje, a na ile kształtują je okoliczności. Fikcyjni bohaterowie pozwalają nam pokazać te dylematy w bardziej uniwersalny sposób – wyjaśnia Kasper Bajon.

Sześcioodcinkowy serial reżyserują Jan Holoubek oraz Kasper Bajon, który jest także jednym z autorów scenariusza. Za produkcję odpowiada Fremantle Polska. Zdjęcia potrwają do kwietnia 2027 roku w Łodzi, Warszawie i na Śląsku.

Joanna Chojnacka

eprasa.pl 168710843e

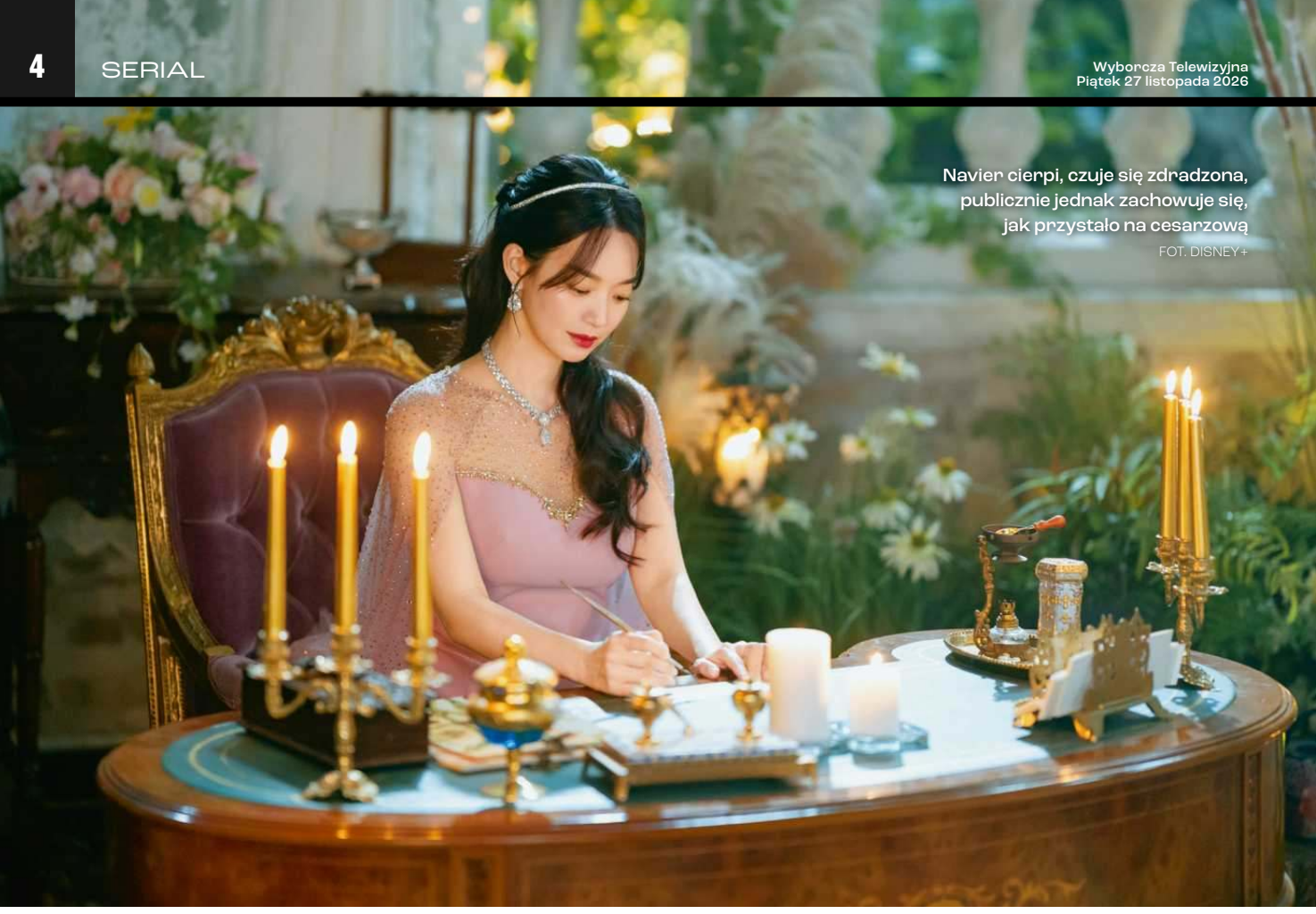

Navier cierpi, czuje się zdradzona, publicznie jednak zachowuje się, jak przystało na cesarzową
FOT. DISNEY+

VOD

Witajcie w świecie KOREAŃSKIEJ CESARZOWEJ

Szalony miszmasz, który oglądać można tylko z przymrużeniem oka.

Więcej epoletów z frędzlami, ozdobnych naramienników, złotych guzików, akselbantów, męskich dekoltów do pępka i misternych lampasów. Widzowie wytrzymają. A przy okazji być może nie będą tak bardzo skupiać się na fabule. Bo dla własnego dobra naprawdę nie powinni.

Tak wyobrażam sobie główny zamysł stojący za serialem, który od swojej listopadowej premiery stał się jednym z największych hitów w historii platformy streamingowej Disney+.

W zaledwie trzy dni południowokoreańskie „Ponowne zaślubiny cesarzowej" stały się najpopularniejszą produkcją zagraniczną serwisu w 50 krajach, w tym w Polsce, a sądząc po komentarzach widzów w sieci, muszą zmagać się z nadwyżkami kortyzolu i nadciśnieniem. Tak silne emocje wywołuje w nich serial, którego fabuła przypomina pierwsze opowiadania pisane przez natchnioną 13-latkę.

Ale oglądanie „Ponownych zaślubin cesarzowej" jedynie przez ten pryzmat to błąd.

Opowieść o pięknej cesarzowej, która rozwodzi się z mężem, cesarzem, w ojczyźnie wywołuje burzliwą dyskusję. Także dlatego, że w kraju, w którym 85 proc. przebadanych deklaruje, że akceptuje rozwód, rozwodnicy nadal są negatywnie oceniani przez społeczeństwo.

„Ponowne zaślubiny cesarzowej" zachodni widz może więc odbierać jako chwilami infantylny romans, który doskonale wciąga, grając na emocjach. Tymczasem w Korei Południowej porusza temat wraż-

eprasa.pl 168710843e

liwy społecznie, nawet jeśli robi to mimochodem, skupiając się na kostiumach i bohaterach, którzy wymieniają się zazdrosnymi spojrzeniami.

Zszargane nerwy

Akcja „Ponownych zaślubin cesarzowej" toczy się w fikcyjnej, baśniowej krainie, w której panuje zeuropeizowana monarchia, na oko – patrząc na kostiumy – z XIX wieku.

Cesarzem jest tu lekko nadęty Sovieshu, cesarzową – piękna, stoicka i opanowana Navier. Małżeństwem są od wczesnej młodości, a ich związek zbudowany jest na wzajemnym zaufaniu i szacunku, bo nie na miłości. Sovieshu przysiągł żonie, że nigdy nie sprowadzi na dwór kochanki, ale już w pierwszym odcinku łamie obietnicę. Podczas polowania ratuje piękność w opresji – niby naiwną i bezbronną Rashtę, która okazuje się mieć osobowość węża. Mimo to cesarz postanawia zrobić z niej oficjalną królewską faworytę, ma nadzieję, że urodzi mu syna. Przez lata małżeństwa cesarska para nie doczekała się potomka, co osłabia pozycję Sovieshu i sprawia, że jego przeciwnicy polityczni intrygują na pałacowych korytarzach z podwójną pasją.

Navier cierpi, czuje się zdradzona, publicznie jednak zachowuje się, jak przystało na cesarzową. Po co ma ronić łzy? Wkrótce w jej życiu pojawia się książę z sąsiedniego królestwa – młodszy od niej, śmiały i romantyczny niczym książę ze świątecznego filmu stacji Hallmark – Heinrey.

W kolejnych odcinkach rywale do serca cesarzowej będą udowadniali sobie, kto ma większe epolety. Bo Sovieshu – nieoczekiwany zwrot akcji! – wcale nie przestał kochać żony, Heinrey nie jest jedynie beztroskim bawidamkiem, a Rashta – urodziwą głuptaską, która złapała cesarza za nogi.

Zresztą to właśnie ona budzi wśród widzów najwięcej emocji. Mówi o sobie w trzeciej osobie liczby pojedynczej, kłamie nieporadnie, a w jej kłamstwa wierzy jedynie zaślepiony cesarz. Rashta – przyznaję, nawet mnie zaczęła drgać powieka! – proponuje Navier, by zostały przyjaciółkami, skoro „dzielą męża". Oglądanie tej intrygantki w akcji szarga nerwy.

Ale przecież „Ponowne zaślubiny cesarzowej" są tak właśnie skonstruowane, by widownia kibicowała skrzywdzonej cesarzowej od początku do końca. A jak lepiej to osiągnąć, jeśli nie robiąc z jej przeciwniczki obłudną manipulatorkę?

Idiotyczny plan cesarza

„Ponowne zaślubiny cesarzowej" to serial grający na uczuciach widza dość prostą melodię. Główna bohaterka to chodzący w szeleszczących kreacjach ideał, łatwo utożsamiać się z jej żalem. Widać, że twórcy naoglądali się „Bridgertonów" i chcieli przenieść ich dyskusyjną estetykę na rynek południowokoreański. W rezultacie powstała dziwaczna hybryda, w której Koreańczycy noszą europejskie imiona i takież stroje, książę Heinrey zamienia się w cyfrowo wygenerowanego ptaka, a w tej oderwanej od rzeczywistości krainie panuje niewolnictwo, co zgrzyta etycznie, postaci jednak nie mają zbyt wiele czasu, by o tym rozmawiać. Codziennie chodzą przecież na bale i grają w krykieta.

Sovieshu przysiągł żonie, że nigdy nie sprowadzi na dwór kochanki

FOT. DISNEY+

PONOWNE ZAŚLUBINY CESARZOWEJ

serial kostiumowy, Korea Południowa 2026, tw. Jo Soo-won, Sim Na-yeon, wyk. Shin Min-a, Ju Ji-hoon, Lee Jong-suk, Lee Se-young, Nam Yoon-ho, Choi Dae-hoon, Park Ho-san, Jeong Young-joo

10 odc., Disney+

Szalony miszmasz, który oglądać da się tylko z przymrużeniem oka, bo traktowanie tego, co dzieje się na ekranie, poważnie może poskutkować uszkodzeniem półkuli mózgu odpowiedzialnej za logiczne myślenie. Ostatecznie jednak popularność „Ponownych zaślubin cesarzowej" świadczy o tym, że widzom niespecjalnie to przeszkadza. Mam kilka pomysłów, dlaczego.

To ekranizacja bardzo popularnej w Korei Południowej powieści internetowej, a więc webtoonu, a także mangi o tym samym tytule. W oryginale Sovieshu, przekonany, że Navier jest bezpłodna, zaplanował romans z Rashtą po to, by urodziła mu dziecko. Liczył na to, że rozwiedzie się z cesarzową, ożeni z kochanką, odczeka do narodzin potomka, a potem znów poślubi Navier. Nie przewidział jednak, że ukochana żona poprosi o pozwolenie, by wyjść za mąż za księcia Heinreya.

Plan idiotyczny, ale bohaterowie webtoonów nie takie plany wcielali w życie. Jeśli serial będzie wierny oryginalnej fabule, przed cesarzem Sovieshu wiele bezsennych nocy, łez i ataków zazdrości. Pewnie będzie przeżywał je z odpowiednią histerią, bo już teraz sporo energii wkłada w to, by być postacią nielubianą i irytującą.

Marzenia za utraconą monarchią

To akurat zaleta. W ekranizacji „Ponownych zaślubin cesarzowej" w Sovieshu wciela się nagradzany południowokoreański gwiazdor Ju Ji-hoon, którego polscy widzowie mogą kojarzyć m.in. z serii filmów „Razem z bogami" czy filmów „Operacja cisza" i „Okup". W rozmowach z mediami aktor pyta, czy cesarzowi wypada nosić tak wydekoltowane stroje. Widać też, że niezbyt serio podchodzi do swojej nowej roli. Znacznie bardziej poważna jest wcielająca się w Navier Shin Min-a, od ponad dwóch dekad jedna z najpopularniejszych aktorek w Korei Południowej, gwiazda telewizji i kina, a także ambasadorka licznych linii modowych i kosmetycznych.

„Ponowne zaślubiny cesarzowej" to kuriozum, ale tylko z naszej perspektywy. W Korei Południowej seriale z akcją toczącą się w alternatywnej rzeczywistości, ze współczesną monarchią stworzoną na europejską modłę, nie są niczym niezwykłym. Sam Ju Ji-hoon zadebiutował w głównej roli w telenoweli „Goong" z 2006 roku, w której pewna uczennica wychodzi za przyszłego króla i musi odnaleźć się na królewskim dworze. Monarchia konstytucyjna działa też w produkcji z 2012 roku „Deo-king-too-heo-cheu", w której południowokoreański książę zakochuje się w północnokoreańskiej agentce. A w tym roku przecież również na Disney+ premierę miał serial „Perfect Crown", w którym za księcia wychodzi dziedziczka wielkiej korporacji.

Popularność tego rodzaju historii wiąże się z pamięcią historyczną, przede wszystkim jednak, jak każda zmyślona historia, sprzedaje fantazję. W tym wypadku o miejscu prestiżowym czy przywróceniu porządku i hierarchii. Południowokoreańscy badacze tłumaczą, że epoka monarchii w Korei Południowej zakończyła się w dramatycznych okolicznościach – w 1910 roku Japonia dokonała aneksji Korei, wszystkie zabytki z okresu cesarstwa są więc też pamiątkami po utraconej suwerenności.

Z badań wynika jednak także, że Koreańczycy wcale nie chcieliby przywrócenia monarchii. W 2024 roku ponad 83 proc. przepytywanych wskazało demokrację jako najlepszy ustrój polityczny. To oznacza, że dworskie przepychanki najchętniej oglądają na ekranie, tak jak reszta świata.

MARTA GÓRNA

eprasa.pl 168710843e

VOD

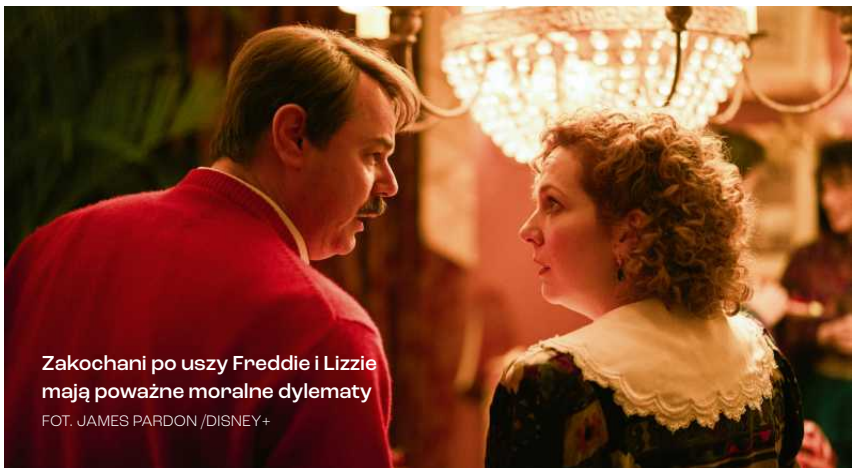

Zakochani po uszy Freddie i Lizzie mają poważne moralne dylematy
FOT. JAMES PARDON /DISNEY+

Dwa wesela i pogrzeb

„Rywale" na pewno nie powiedzieli jeszcze ostatniego słowa.

Ruja i porubstwo trwają w najlepsze w hrabstwie Rutshire, które zresztą swoją nazwę wzięło właśnie od rui. Serial „Rywale", ekranizacja pikantnej powieści dame Jilly Cooper, był jednym z najprzyjemniejszych zaskoczeń 2024 roku. W tym roku wrócił z drugim sezonem, podzielonym na dwie części. Pierwsza miała premierę w maju, teraz przyszła pora na część drugą. Nie mogłam się jej doczekać i z tym większą przyjemnością donoszę, że nie zawiodła oczekiwań.

Choć uprzedzam z góry, że zaczyna się żałobnym tonem, zdecydowanie odmiennym od tego, do którego ta obyczajowa komedia o napalonych i bogatych przyzwyczaiła widzów. Żałoba jest jak najbardziej uzasadniona – trwają przygotowania do pogrzebu lady Moniki Baddingham (Claire Rushbrook), żony sir Tony'ego (David Tennant), jednego z dwóch tytułowych rywali.

Monica zmarła po tym, jak na jej samochód zwaliło się podczas burzy potężne drzewo. Osobą, która trzymała umierającą za rękę, był jej sąsiad i przyjaciel Rupert Campbell-Black (Alex Hassell), drugi z rywali.

Czy „Rywale" mają sumienie?

Z Baddinghamem spędzili półtora sezonu, walcząc o koncesję telewizyjną. Ten pierwszy nie wahał się używać brudnych chwytów, w tym szantażu, by wygrać. Mimo to Campbell-Black proponuje mu rozejm. Ale Tony Baddingham nie zamierza przyjąć wyciągniętej dłoni. Jest wściekły i uważa, że teraz nie ma nic do stracenia. Jak mało jeszcze o tym wie...

Ale nie tylko pogrzeb sprawia, że ton tej części serialu się zmienia. Beztroska, jaka w nim panowała, ulatnia się.

Romanse wszystkich ze wszystkimi, małżeńskie (i nie tylko) zdrady, seks w eleganckich rezydencjach czy wśród przyrody będącego kwintesencją angielskości Cotswolds trwają (no może ten drugi, ze względu na porę roku, przenosi się do samochodów). Bohaterów zaczynają jednak doganiać konsekwencje ich czynów i decyzji.

Na jaw wychodzi, że żona dziennikarza Declana O'Hary (Aidan Turner), który z Campbell-Blackiem założył konkurencyjną wobec telewizji Baddinghama stację, zdradzała go właśnie z Tonym. Ich córka Taggie, zakochana po uszy w Campbell-Blacku, odepchnięta zaczyna spotykać się z przyrodnim bratem Baddinghama, Basilem (Luke Pasqualino).

Nawet para, której nie sposób było nie kibicować, choć oboje zdradzali swoich małżonków – zakochani po uszy milioner Freddie Jones (Danny Dyer) i lekceważona przez męża pisarka Lizzie Vereker (Katherine Parkinson) – ma poważne moralne dylematy. Bo choć ich miłość jest czysta i prawdziwa, może zranić ich najbliższych.

Konsekwencje pewnych wesel

Dramatycznych wydarzeń i zwrotów akcji w sześciu nowych odcinkach „Rywali" nie zabraknie. Ale też, na szczęście, nie zabraknie humoru.

Ten wróci po pogrzebie. Czy to na brzemiennym w skutki przyjęciu z okazji Dnia Guya Fawkesa, z maleńkim, bardzo mnie cieszącym epizodem spalenia pewnej kukły, czy to na dwóch weselach.

Na pierwszym będzie można się przekonać, że brytyjska arystokracja to naprawdę specyficzna grupa. Na drugim, odbywającym się w Argentynie na ranczu miejscowej legendy polo, na które Campbell-Black pojechał, próbując uciec przed miłością do Taggie, zacznie kiełkować zupełnie nowa intryga.

Brzmi intensywnie? A to tylko drobna część wydarzeń, jakie czekają widzów „Rywali". Wszystko doprawione jest jak zwykle nadmiarem – czy to w modzie, fryzurach, wąsach, czy makijażach. I muzyką lat 80., z „Last Christmas" Wham! i „The Power of Love" Frankie Goes to Hollywood na czele.

Jednocześnie w tym fantastycznie zagranym serialu nie brakuje całkiem poważnych refleksji nad ludzką naturą. To także doskonałe lustro, w którym widać, jak wiele zmieniło się w naszej codzienności i obyczajowości, na co już nie pozwalamy, a na co pozwalać nie powinniśmy.

Maja Staniszewska

RYWALE
Serial dramatyczny, Wielka Brytania 2024-, wyk. David Tennant, Aidan Turner, Danny Dyer, Bella Maclean, Alex Hassell, Nafessa Williams, Katherine Parkinson, Victoria Smurfit

Sezon 2, część 2, w Disney+. Ostatni odcinek 2.12

„WYBORCZA TV". Redakcja: Magdalena Birska; **Projekt makiety „Wyborczej TV":** Dorota Jezierska i Tomasz Lebioda; **Graficzka:** Agata Łuszcz;
Wydawca: Wyborcza Sp. z o.o., ul. Czerska 8/10, 00-732 Warszawa, tel. 22 555 66 00, **e-mail:** kultura@wyborcza.pl, **Licencje na treści:** licencje@wyborcza.pl
Naświetlanie i druk: Quad/Graphics Europe Sp. z o.o.; **Okładka:** Disney+; **Serwis telewizyjny przygotowuje media-press.tv.**
Za zmiany w programie wprowadzone przez stacje po wysłaniu numeru gazety do drukarni redakcja nie odpowiada.

eprasa.pl 168710843e

PIĄTEK 27.11

KOSZYKÓWKA

• ELIMINACJE MISTRZOSTW ŚWIATA MĘŻCZYZN
Polska – Chorwacja
20:35 | TVP SPORT

PIŁKA NOŻNA

• BUNDESLIGA
SV Werder Brema – Borussia Mönchengladbach
20:20 | ELEVEN SPORTS 2

• LALIGA EA SPORTS
Levante UD – Racing Santander
20:55 | CANAL+ SPORT2 HD

• PKO BP EKSTRAKLASA
Raków Częstochowa – Piast Gliwice
17:55 | CANAL+ SPORT 3 HD
Górnik Zabrze – Wisła Płock
20:25 | CANAL+ SPORT 3 HD

• PREMIER LEAGUE
Nottingham Forest – Chelsea FC
20:55 | CANAL+ EXTRA 1

• SERIE A ENILIVE
Venezia FC – Bologna FC 1909
20:40 | ELEVEN SPORTS 1

SIATKÓWKA

• TAURON LIGA
ITA TOOLS Stal Mielec – Netland MKS Kalisz
17:20 | POLSAT SPORT 1

TENIS

• FINAŁY PUCHARU DAVISA
1. półfinał
16:00 | 18:00 | 20:00 | POLSAT SPORT 2

SOBOTA 28.11

NARCIARSTWO ALP.

• PUCHAR ŚWIATA KOBIET W KILLINGTON
Gigant – 2. przejazd
18:30 | EUROSPORT 1

• PUCHAR ŚWIATA MĘŻCZYZN W COPPER MOUNTAIN
Supergigant
19:30 | EUROSPORT 1

PIŁKA NOŻNA

• BETCLIC 1. LIGA
Arka Gdynia – Ruch Chorzów
16:55 | TVP SPORT

• BUNDESLIGA
Hamburger SV – Bayern Monachium
15:20 | ELEVEN SPORTS 2
VfB Stuttgart – Eintracht Frankfurt
18:20 | ELEVEN SPORTS 3

• PKO BP EKSTRAKLASA
Widzew Łódź – KGHM Zagłębie Lubin
14:40 | CANAL+ SPORT 3 HD
Śląsk Wrocław – GKS Katowice
17:25 | CANAL+ SPORT 3 HD
Wisła Kraków – Motor Lublin
20:10 | CANAL+ SPORT 3 HD

• PREMIER LEAGUE
Leeds United – Coventry City
15:55 | CANAL+ EXTRA 2
Manchester United – Brentford FC
15:55 | CANAL+ EXTRA 1
Ipswich Town – Aston Villa
18:25 | CANAL+ EXTRA 1

• SERIE A ENILIVE
Frosinone Calcio – Parma Calcio 1913
14:55 | ELEVEN SPORTS 4
Torino FC – SS Lazio
17:55 | ELEVEN SPORTS 2
Inter Mediolan – Genoa CFC
20:40 | ELEVEN SPORTS 2

SIATKÓWKA

• TAURON LIGA
Ślepsk Malow Suwałki – PGE GiEK Skra Bełchatów
11:50 | POLSAT SPORT 1
Neonet Norwid Częstochowa – ZAKSA Kędzierzyn-Koźle
14:45 | POLSAT SPORT 1
Stilon Gorzów – Energa Indykpol AZS Olsztyn
17:50 | POLSAT SPORT 1
Jastrzębie Barkom – BOGDANKA LUK Lublin
20:20 | POLSAT SPORT 1

SKOKI NARCIARSKIE

• PUCHAR ŚWIATA MĘŻCZYZN W RUCE
1. konkurs indywidualny na skoczni HS 142
16:30 | EUROSPORT 1

TENIS

• FINAŁY PUCHARU DAVISA
2. półfinał
12:00 | 14:00 | 16:00 | POLSAT SPORT 3

NIEDZIELA 29.11

FORMUŁA 1

• GRAND PRIX KATARU
Wyścig
16:55 | ELEVEN SPORTS 1

NARCIARSTWO ALP.

• PUCHAR ŚWIATA KOBIET W KILLINGTON
Slalom – 2. przejazd
19:30 | EUROSPORT 1

• PUCHAR ŚWIATA MĘŻCZYZN W COPPER MOUNTAIN
Gigant – 1. przejazd
17:45 | EUROSPORT 1
Gigant – 2. przejazd
20:45 | EUROSPORT 1

NARCIARSTWO ALPEJSKIE. Inauguracja sezonu zjazdowego PŚ odbędzie się na słynnej trasie Birds of Prey w Beaver Creek. Na zdjęciu: Marco Odermatt
· FOT. PAP/EPA/GIAN EHRENZELLER;

PIŁKA NOŻNA

• BETCLIC 1. LIGA
ŁKS Łódź – Lechia Gdańsk
14:25 | TVP SPORT

• BUNDESLIGA
SC Freiburg – RB Lipsk
15:20 | ELEVEN SPORTS 4
TSG 1899 Hoffenheim – FC Augsburg
17:20 | ELEVEN SPORTS 4
Borussia Dortmund – Bayer 04 Leverkusen
19:20 | ELEVEN SPORTS 3

• PKO BP EKSTRAKLASA
Lech Poznań – Pogoń Szczecin
14:40 | CANAL+ SPORT 3 HD
Legia Warszawa – Wieczysta Kraków
17:25 | TVP SPORT
17:25 | CANAL+ PREMIUM, CANAL+ SPORT 3 HD
Jagiellonia Białystok – Radomiak Radom
20:10 | CANAL+ SPORT 3 HD

• PREMIER LEAGUE
Everton FC – Liverpool FC
12:55 | CANAL+ EXTRA 1
Brighton & Hove Albion – Newcastle United
14:55 | CANAL+ EXTRA 3
Arsenal FC – Manchester City
17:25 | CANAL+ EXTRA 1

• SERIE A ENILIVE
Udinese Calcio – ACF Fiorentina
12:25 | ELEVEN SPORTS 2
US Sassuolo Calcio – SSC Napoli
14:55 | ELEVEN SPORTS 2
AS Roma – AC Monza
17:55 | ELEVEN SPORTS 2
Como 1907 – Juventus FC
20:40 | ELEVEN SPORTS 2

SIATKÓWKA

• TAURON LIGA
Podziemia Kredowe ChKS Chełm – Aluron CMC Warta Zawiercie
14:45 | POLSAT SPORT 1

SKOKI NARCIARSKIE

• PUCHAR ŚWIATA MĘŻCZYZN W RUCE
2. konkurs indywidualny na skoczni HS 142
14:20 | EUROSPORT 1

TENIS

• FINAŁY PUCHARU DAVISA
Finał
15:00 | 17:00 | 19:00 | POLSAT SPORT 3

PONIEDZIAŁEK 30.11

KOSZYKÓWKA

• ELIMINACJE MISTRZOSTW ŚWIATA MĘŻCZYZN
Niemcy – Polska
19:20 | 20:30 | TVP SPORT

PIŁKA NOŻNA

• BETCLIC 1. LIGA
Miedź Legnica – Polonia Bytom
17:10 | 18:15 | TVP SPORT

• PKO BP EKSTRAKLASA
Korona Kielce – Cracovia
18:55 | CANAL+ SPORT 3 HD

• PREMIER LEAGUE
Arsenal FC – Manchester City
20:50 | CANAL+ EXTRA 1

• SERIE A ENILIVE
US Lecce – Atalanta BC
18:25 | ELEVEN SPORTS 1
Cagliari Calcio – AC Milan
20:40 | ELEVEN SPORTS 1

SIATKÓWKA

• TAURON LIGA
Asseco Resovia Rzeszów – GKS Katowice
17:20 | POLSAT SPORT 1
PGE Projekt Warszawa – Energa Trefl Gdańsk
20:20 | POLSAT SPORT 1

WTOREK 1.12

PIŁKA NOŻNA

• PREMIER LEAGUE
Coventry City – Ipswich Town
20:55 | CANAL+ EXTRA 1

• STS PUCHAR POLSKI
Avia Świdnik – Górnik Zabrze
11:55 | TVP SPORT

PIŁKA RĘCZNA

• LIGA EUROPEJSKA EHF
PGE Wybrzeże Gdańsk – VfL Gummersbach
18:35 | POLSAT SPORT 1

ŚRODA 2.12

PIŁKA NOŻNA

• PREMIER LEAGUE
Brentford FC – Arsenal FC
21:10 | CANAL+ EXTRA 4
Liverpool FC – Sunderland AFC
21:10 | CANAL+ EXTRA 3
Newcastle United – Manchester United
21:10 | CANAL+ EXTRA 1

• STS PUCHAR POLSKI
Siarka Tarnobrzeg – Stal Rzeszów
11:55 | 13:00 | TVP SPORT
GKS Tychy – Chrobry Głogów
14:55 | TVP SPORT
Odra Opole – Ruch Chorzów
17:55 | TVP SPORT
Polonia Warszawa – Raków Częstochowa
20:55 | TVP SPORT

SIATKÓWKA

• TAURON LIGA
ZAKSA Kędzierzyn-Koźle – Podziemia Kredowe ChKS Chełm
17:20 | POLSAT SPORT 1
PGE GiEK Skra Bełchatów – Stilon Gorzów
20:20 | POLSAT SPORT 1

CZWARTEK 3.12

NARCIARSTWO ALP.

• PUCHAR ŚWIATA MĘŻCZYZN W BEAVER CREEK
1. zjazd
18:45 | EUROSPORT 1

PIŁKA NOŻNA

• PREMIER LEAGUE
Tottenham Hotspur – Fulham FC
21:10 | CANAL+ EXTRA 1

• STS PUCHAR POLSKI
Górnik Łęczna – Wisła Płock
11:55 | TVP SPORT
Bruk-Bet Termalica Nieciecza – Jagiellonia Białystok
16:55 | TVP SPORT

SIATKÓWKA

• TAURON LIGA
Energa Indykpol AZS Olsztyn – Ślepsk Malow Suwałki
17:00 | POLSAT SPORT 1

eprasa.pl 168710843e

Od A do Z

CHORA ★★★
thriller, Kazachstan 2025, reż. Aitore Zholdaskali, wyk. Ayan Utepbergen, Dilnaz Kurmangali, Azat Zhumadil
20:00 | cinemax
Biedacy z Ałmaty wpadają na pomysł zaradzenia problemom finansowych. Symulują śmiertelną chorobę i ogłaszają w internecie zbiórkę na leczenie. Odnoszą sukces, a wtedy otaczają ich różne podejrzane typy.

CJ7 ★★★
komedia, Hongkong/Chiny 2008, reż. Stephen Chow, wyk. Stephen Chow, Jiao Xu, Lei Huang
23:15 | cinemax
Robotnik, który klepie biedę, by posyłać synka do prywatnej szkoły, znajduje dziecku nową zabawkę, która w pewnej chwili okazuje się bardzo nieznośnym kosmitą. Wbrew wszystkiemu krzepi.

CZARNY PIES ★★
film sens., USA/Wlk. Brytania/Francja/Niemcy/Japonia 1998, reż. Kevin Hooks, wyk. Patrick Swayze, Meat Loaf, Randy Travis
20:00 | tv puls
Patrick Swayze szuka swego miejsca w kinie, udając uczciwego gangstera po przejściach, któremu przyszło wieźć transport nielegalnej broni. Szkoda oczu i Patricka.

DESPERAT ★★★
thriller, USA 2025, reż. Gus Van Sant, wyk. Bill Skarsgård, Dacre Montgomery, Cary Elwes
21:55 | canal+ premium
Gus Van Sant o prawdziwej historii z lat 70. XX wieku w stylu ówczesnego kina. Aby przyspieszyć decyzję o kredycie, zdesperowany przedsiębiorca bierze zakładnika, którego traktuje jak żywą tarczę.

GRAN TORINO ★★★
dramat obycz., USA 2008, reż. Clint Eastwood, wyk. Clint Eastwood, Christopher Carley, Bee Vang
21:30 | hbo
Clint Eastwood jako ksenofobiczny zgorzkniały starzec, który choć nienawidzi obcych, nieoczekiwanie dla samego siebie zastępuje ojca nastolatkowi z rodziny koreańskich emigrantów z sąsiedztwa.

Normal

20:00 | hbo
★★★

FOT. MAGNOLIA PICTURES

Odcinając kupony po sukcesie dyptyku „Nikt": Bob Odenkirk jako nowy szeryf w miasteczku, którego bank okazuje się tajną skarbonką japońskich gangsterów. Jak uwolnić się od niechcianych gości?

FILM SENSACYJNY
KANADA/USA 2025, REŻ. BEN WHEATLEY, WYK. BOB ODENKIRK, RYAN ALLEN, BILLY MACLELLAN

HOBBIT: BITWA PIĘCIU ARMII ★★★★
film przyg., USA/Nowa Zelandia 2014, reż. Peter Jackson, wyk. Martin Freeman, Ian McKellen, Richard Armitage
21:00 | polsat
Finałowa część adaptacji powieści J.R.R. Tolkiena: wolne ludy Śródziemia jednoczą się przeciwko armii orków, wysłanych przez Saurona dążącego do przejęcia skarbu Erboru. Majstersztyk.

ŁOWCA ANDROIDÓW ★★★★
film sens., USA/Wlk. Brytania 1982, reż. Ridley Scott, wyk. Harrison Ford, Rutger Hauer, Sean Young
20:05 | tvp kultura
Porywająca ekranizacja prozy Philipa K. Dicka w ujęciu Ridleya Scotta: przygnębiająca wizja Los Angeles XXI stulecia a na jej tle zmęczony policjant Harrison Ford ściga bandę zbuntowanych androidów, na której czele stoi osobnik o wyglądzie Rutgera Hauera. Budzi kontrowersje, ale pozostawia pod wrażeniem.

MŁODE WILKI ★★
film sens., Polska 1995, reż. Jarosław Żamojda, wyk. Michelle Cleo Godsey, Jarosław Jakimowicz, Piotr Szwedes
20:05 | kino polska
Maturzyści wobec przemian zachodzących w Polsce: spryt, charakter w nogach i łatwy szmal nie muszą być jedyną receptą na sukces. Gładka narracja, ale i zaproszenie do refleksji.

MROCZNY RYCERZ POWSTAJE ★★★★
film sens., Wlk. Brytania/USA 2012, reż. Christopher Nolan, wyk. Christian Bale, Tom Hardy, Gary Oldman
23:25 | hbo
Christopher Nolan i Christian Bale efektownie zamykają swoją trylogię Batmana: po kilkuletnim milczeniu owiany złą sławą Batman powraca, by bronić mieszkańców Gotham przed niebezpiecznym psychopatą.

NA BANK SIĘ UDA ★★
komedia kryminalna, Polska 2019, reż. Szymon Jakubowski, wyk. Marian Dziędziel, Lech Dyblik, Adam Ferency
22:15 | tvn 7
Trzech starszych panów włamało się do banku, posługując się algorytmem opracowanym kiedyś przez młodego policyjnego informatyka. No i teraz młody musi walczyć o swoje dobre imię i zawodową karierę.

SPECTRE ★★★★
film sens., Wlk. Brytania/USA 2015, reż. Sam Mendes, wyk. Daniel Craig, Christoph Waltz, Léa Seydoux
20:00 | tvn
"Bond" po raz 24: 007 zbliża się do mrocznej organizacji Spectre, w której istnienie nikt nie wierzy, zaś Bond odkrywa niepokojące powiązanie między sobą i przywódcą wrogiej struktury. Na ekranie Daniel Craig.

TRAMWAJ ZWANY POŻĄDANIEM ★★★★★
dramat, USA 1951, reż. Elia Kazan, wyk. Vivien Leigh, Marlon Brando, Kim Hunter
23:20 | tvp kultura
Pierwsza i nagradzana przez Akademię (cztery Oscary) i na festiwalu w Wenecji adaptacja sztuki Tennessee Williamsa, dokonana przez Elię Kazana: Vivien Leigh, Kim Hunter, Karl Malden i przede wszystkim Marlon Brando w roli, która uczyniła zeń idola seksu.

UKOJENIE ★★★
thriller, USA 2015, reż. Afonso Poyart, wyk. Anthony Hopkins, Jeffrey Dean Morgan, Abbie Cornish
22:15 | ale kino+ hd
Powtórka z „Milczenia owiec"? Chory psychicznie lekarz pomaga FBI w zdemaskowaniu seryjnego mordercy – psychopaty odpowiedzialnego za śmierć kilku młodych kobiet. Na ekranie Anthony Hopkins.

WIERNY OGRODNIK ★★★★
thriller, Wlk. Brytania/Niemcy/Kenia/Francja/USA/Szwajcaria 2005, reż. Fernando Meirelles, wyk. Ralph Fiennes, Rachel Weisz, Hubert Koundé
23:45 | canal+ premium
Czytając Johna Le Carré: brytyjski dyplomata, wyjaśniając okoliczności zamordowania swojej żony (Oscar dla Rachel Weisz!) ujawnia praktyki koncernów farmaceutycznych w krajach Trzeciego Świata.

KONRAD J. ZARĘBSKI

eprasa.pl 168710843e

TVP1

06:10 Akacjowa 38
07:00 Msza święta
07:30 Agape blisko Ciebie
08:00 Serwis Info, pogoda
08:25 Okrasa łamie przepisy
09:05 Ranczo VI (3/13)
10:00 Komisarz Alex II (8)
11:00 Ojciec Mateusz XXVI (4)
12:00 Serwis Info - magazyn
12:10 Agrobiznes - magazyn
12:40 Magazyn rolniczy (821)
12:55 Zwierzęta III (9/10)
14:00 Splątane losy
15:00 Serwis Info, pogoda
15:10 Reporterzy (665)
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:00 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (6028)
18:05 Klan - telenowela
18:40 Akacjowa 38
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:30 **Pociąg widmo** (4/6) - serial kryminalny Wlk. Brytania 2024
21:25 **Powrót na „Ranczo”** (5) - serial dok.
22:00 **Różyczka 2** - film ★★★ historyczny Polska 2023, reż. Jan Kidawa-Błoński (115 min)
23:55 **10 minut do północy (10 to Midnight)** HD - film kryminalny USA 1983 (110 min)
01:45 **Skazany na bluesa** ★★★ - film biograficzny Polska 2005 (105 min)

TVP2

05:30 M jak miłość
06:20 Anna Dymna – spotkajmy się (457) - dyskusja
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7750) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7750) - mag. Polska 2026
11:45 Operacja zdrowie (94)
12:30 Koło fortuny (2145)
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque (1124)
14:35 Na sygnale
15:05 La Promesa – pałac tajemnic - telenowela
16:00 Koło fortuny (2146)
16:35 Familiada (3101)
17:20 Panna młoda - serial obyczajowy Turcja 2024
18:15 Va banque (1125)
18:50 Jeden z dziesięciu (18)
19:25 Barwy szczęścia
19:55 Domowe patenty (21)

20:05 **Barwy szczęścia** - serial obycz. Polska 2026
20:40 **Kocham Cię, Polsko!** (12) - quiz Polska 2026
22:15 **Gabi Drzewiecka zaprasza** (11) - talk-show
23:15 **COMA RE – START wywiad** - rozmowa
00:00 **To jest grane** (113)
00:35 **Syn** (3,4/10) - western USA 2017
02:15 **Książę z innej bajki (Why Can't My Life Be a Rom Com?)** ★★ - komedia romantyczna USA/Kanada 2023 (90 min)

POLSAT

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień (3174)
08:00 Halo tu Polsat (3385)
11:40 Na ratunek 112 XV (9)
12:20 Gliniarze Śląsk (62) - serial krym. Polska 2026
13:20 Gliniarze XVIII (44,45)
15:30 Wydarzenia (1127)
15:55 Gliniarze XXI (63) - serial fab.-dok. Polska 2026
16:55 Gliniarze Śląsk (63) - serial krym. Polska 2026, wyk. Agnieszka Wagner
18:00 Pierwsza miłość 50 (126) - serial obycz. Polska 2026, wyk. Aneta Zając, Mateusz Kościukiewicz
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:17 Gość „Wydarzeń” (1127) - program publicystyczny Polska 2026
19:30 Sport - Polska 2026

19:55 **LEGO Masters. W drodze** (3) - program rozrywkowy
21:00 **Hobbit: Bitwa Pięciu Armii (The Hobbit: The Battle of the Five Armies)** ★★★★ - film przyg. USA/Nowa Zelandia 2014, reż. Peter Jackson (220 min)
00:40 **Uprowadzona III (Taken 3)** ★★★ - film sens. USA/Hiszpania/Francja 2014, reż. Olivier Megaton, wyk. Liam Neeson (135 min)

TVN

05:40 Uwaga! (8139) - mag.
05:55 Ukryta prawda (23/60)
06:50 Kuchenne rewolucje: Zielona Góra – Kuchnia na Górce 29 (8) - reality show
07:45 Dzień Dobry TVN (5849)
11:25 Kuchenne rewolucje: Restauracja-pizzeria „Irlandia”, Czechowice-Dziedzice XXV (1) - reality show
12:35 Kuchenne rewolucje: Zajazd „Dwa Koguty”, Przędzel XXVII (2) - reality show
13:40 Ukryta prawda (34,35/60) - serial fab.-dok.
15:45 Młode gliny II (39)
16:50 Szpital św. Anny III (21/53) - serial obyczajowy
17:55 Detektywi IV (6/48)
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:35 Kroniki Pucharu Świata w skokach narciarskich
19:50 Uwaga! (8140) - mag.

20:00 **Spectre** - film sens. ★★★★ Wlk. Brytania/USA 2015, reż. Sam Mendes, wyk. Daniel Craig, Christoph Waltz, Léa Seydoux, Naomie Harris (195 min)
23:15 **Wdowy (Widows)** ★★★ - thriller Wlk. Brytania/USA 2018, reż. Steve McQueen, wyk. Viola Davis, Michelle Rodriguez (150 min)
01:45 **Kuba Wojewódzki** (13) - talk-show Polska 26
03:00 **Uwaga!** (8140) - mag.

TV PULS

06:00 Policjanci z Miami II (14,15/22) - serial krym. USA 1986, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XVIII (14,8/15)
10:00 Zaklinaczka duchów IV (20/23) - serial fantasy USA 09
11:00 Kotka - serial obycz.
12:00 Mój grzech (19/110)
13:00 Wspaniałe stulecie IV (55) - serial obycz. Turcja 2014
14:00 Rodzinny interes (48)
15:00 Lombard. Życie pod zastaw XIII (12,13)
17:00 Rodzinny interes (49) - serial obycz. Polska 2019
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX (33,34) - serial obyczajowy Polska 2026
20:00 **Czarny pies (Black Dog)** ★★ - film sensacyjny USA/Wlk. Brytania/Francja/Niemcy/Japonia 1998 (115 min)
21:55 **Rambo III** ★★ - film sens. USA 88, reż. Peter MacDonald, wyk. Sylvester Stallone (125 min)
00:00 **Piekielna pułapka (On Fire)** ★★ - thriller USA 2023, reż. Peter Facinelli, Nick Lyon (90 min)
01:30 **Lombard. Życie pod zastaw XIX** (59)
02:25 **Menu na miarę** (4)

TVN7

05:15 Ten moment (26/40)
05:50 Żony Podlasia (9/10)
06:45 Szkoła (36,37/68)
08:40 Ukryta prawda (36,21,22/60) - serial fab.-dok.
11:45 W-11 Wydział Śledczy - serial fabularno-dok.
13:50 Detektywi VII (50) - serial fab.-dok. Polska 2026
14:55 Szpital św. Anny IV (54) - serial obycz. Polska 2026
15:55 Ukryta prawda (26/73) - serial fab.-dok. Polska 2021
17:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska (3) - serial fabularno-dok. Polska 2011
19:00 Ukryta prawda (19/60) - serial fab.-dok. Polska 2023, wyk. Agnieszka Czekańska
20:00 **Nigdy w życiu!** ★★ - komedia romant. Polska 2004, reż. Ryszard Zatorski, wyk. Danuta Stenka (135 min)
22:15 **Na bank się uda** ★★ - komedia krym. Polska 2019, reż. Szymon Jakubowski, wyk. Marian Dziędziel (130 min)
00:25 **Blade – wieczny łowca (Blade)** HD ★★ - horror USA 1998, reż. Stephen Norrington, wyk. Wesley Snipes, Stephen Dorff (145 min)

MEZZO

09:20 Intermezzo
10:00 Patricia Guerrero: Katedra - taniec Francja 2023
11:10 Orchestre des Champs-Elysées, Philippe Herreweghe - muzyka klas.
12:35 Intermezzo
13:00 Monteverdi z Mantui do Wenecji - muzyka klas.
15:10 Falla: El amor brujo – Ljubljana Festival
16:30 Falla: Oeuvres pour piano – Javier Perianes
17:30 Intermezzo
18:15 Chick Corea i Steve Kujala – Monachium, 1984
19:25 Chick Corea Piano Solo
20:30 Karajan-Akademie der Berliner Philharmoniker, Jordi Savalll - muzyka klasyczna
22:00 Iván Fischer, Vilde Frang i Budapest Festival Orchestra - muzyka klasyczna

PULS 2

10:35 Basia II (25,26)
11:10 Gus. Mały (38,39/52)
11:35 Tomek i przyjaciele
12:00 Lwia straż (12,8/26)
13:00 Nowe przygody Kubusia Puchatka (4)
13:35 Smerfy
14:00 Baranek Shaun VI
14:35 Marta mówi! II
15:00 Miraculous VI (19,20)
16:00 Koci domek Gabi
17:00 Fineasz i Ferb
18:00 Pingwiny z Madagaskaru II (27,28/39)
19:00 Kacze opowieści
20:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX (53) - serial obycz.
21:00 Wasabi - komedia sensacyjna Japonia/Francja 2001
23:00 Taxi V - film sens. Francja 18, reż. F. Gastambide
01:05 Piekielna noc - thriller USA 2007, reż. Bo Webb

TV4

07:55 Bogaty dom – biedny dom XIV (4) - serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci XIV (17-19/31) - serial obycz.
11:55 Na ratunek 112 XV (27,28) - serial fabularno-dok.
12:55 Trudne sprawy XVIII (24-26/40) - serial fabularno-dokumentalny Polska 2019
16:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej (443, 494) - reality show
18:00 Policjantki i policjanci XXV (64,65) - serial obycz.
20:05 A na obiad... (12) - mag.
20:20 Gwiazdy kabaretu (194, 193) - kabaret i satyra
22:30 Lot 93 z Newark - film sensacyjny Kanada/USA 2006, reż. Peter Markle, wyk. Brennan Elliott, Kendall Cross
00:20 Opowiem ci o zbrodni II (4,5,7,6) - serial dok. Polska 19
02:20 Love Island VI (9/41)

METRO

07:25 Szpital (34,35,36/87)
10:25 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
12:25 Szkoła (54/67) - serial fabularno-dok. Polska 2019
13:25 Brzydula - serial obycz.
14:35 Damy i wieśniaczki. Za granicą (9) - program rozrywk.
15:35 Druga szansa III (11)
16:45 The Floor (3, 4)
18:05 Złomowisko PL VIII (3)
19:05 Kartoteka X - serial fabularno-dok. Polska 2016
20:10 Akademia policyjna III – Ponowne szkolenie - komedia USA/Kanada 1986
22:00 Jack Reacher: Jednym strzałem - film sens. USA 12, reż. Christopher McQuarrie
00:30 Zbrodnie z pierwszych stron gazet IV (3/12)
01:30 Szpital (32/68)
02:30 Szkoła (61/67)

eprasa.pl 168710843e

PIĄTEK 27.11

STOPKLATKA

08:00 Robert Makłowicz (145, 150) - magazyn
09:50 Komisarz Rex V (10,11/13) - serial sens. Austria/Niemcy 1999
11:55 Vera: Ciemna Droga VI (1/4) - serial kryminalny Wlk. Brytania 2016
13:55 Katastrofy w przestworzach XV (3,3,3,3/10) - serial dok.
18:05 Wojny magazynowe: Kanada II (5,6/12) - serial dok. Kanada 2014
19:10 Aukcja w ciemno III (5,6/26) - serial dok.
20:00 Seksmisja - komedia Polska 1984, reż. Juliusz Machulski, wyk. Olgierd Łukaszewicz, Jerzy Stuhr, Bożena Stryjkówna, Bogusława Pawelec (160 min)
22:40 Człowiek mafii (Heist) - film sens. USA 2015, reż. Scott Mann, wyk. Robert De Niro, Jeffrey Dean Morgan, Morris Chestnut (115 min)
00:35 Boże Ciało - dramat obycz. Polska/Francja 2019, reż. Jan Komasa, wyk. Bartosz Bielenia, Aleksandra Konieczna, Eliza Rycembel (145 min)

ALE KINO+

08:50 Nadzieja (Hope) - dramat obycz. Niemcy/Polska 07, reż. Stanisław Mucha (125 min)
10:55 The Office PL (3,4/12)
12:05 Niezwykłe miejsce na śmierć (3/4) - serial kryminalny Nowa Zelandia/Niemcy 2024
14:10 Bestia III (3,4/6) - serial obycz. Kanada 2025
16:15 Ocalona (Survivor) - film sens. USA/Wlk. Brytania 2015, reż. James McTeigue, wyk. Milla Jovovich (120 min)
18:15 Niezwykłe miejsce na śmierć (4/4) - serial kryminalny Nowa Zelandia/Niemcy 2024
20:15 Largo Winch 3: Cena pieniądza - film sens. Francja/Belgia 2024, reż. Olivier Masset-Depasse, wyk. Tomer Sisley, James Franco (120 min)
22:15 Ukojenie (Solace) - thriller USA 2015, reż. Afonso Poyart, wyk. Anthony Hopkins, Jeffrey Dean Morgan (125 min)
00:20 Dom Glassów (The Glass House) - thriller USA 2001, reż. Daniel Sackheim (140 min)

TVP KULTURA

08:25 Tamte lata, tamte dni
09:00 Rodzina Kanderów (12/12) - serial obycz.
10:15 Jutrzenka (Cela s'appelle l'aurore) - melodramat Francja/Włochy 1956, reż. Luis Buñuel (115 min)
12:10 Isaac Asimov. List do przyszłości - film dok.
13:15 Pejzaż bez Ciebie
14:35 Chce się żyć - dramat obyczajowy Polska 2013, reż. Maciej Pieprzyca (120 min)
16:35 Daleko od szosy (1)
18:05 Tygodnik kulturalny
18:50 Pamiętniki Sherlocka Holmesa (6/6)
20:00 Wstęp do filmu (618)
20:05 Łowca androidów (Blade Runner) - film sens. USA/Wlk. Brytania 1982, reż. Ridley Scott, wyk. Harrison Ford, Rutger Hauer (130 min)
22:15 Pitbull (7) - serial sens.
23:15 Wstęp do filmu (625)
23:20 Tramwaj zwany pożądaniem (A Streetcar Named Desire) - dramat USA 1951, reż. Elia Kazan (130 min)
01:30 Bestie wokół nas - film anim. Polska 21 (10 min)

HBO

08:20 Dotyk - dramat obyczajowy Islandia/Wlk. Brytania 2024 (120 min)
10:20 A potem się zobaczy - komedia Włochy 2025, reż. Giovanni Calvaruso (95 min)
11:55 Na planie (48) - mag.
12:25 Sypiając z innymi - komedia romantyczna USA 2015, reż. Leslye Headland (100 min)
14:05 All American VIII (13)
14:50 Wolfgang - dramat obyczajowy Hiszpania 2025 (110 min)
16:40 Hacks V (7,8/10)
17:55 Kaskader - film sensacyjny USA/Kanada/Australia 2024, reż. David Leitch (125 min)
20:00 Normal - film sens. Kanada/USA 2025, reż. Ben Wheatley, wyk. Bob Odenkirk (90 min)
21:30 Gran Torino - dramat obycz. USA 2008, reż. Clint Eastwood (115 min)
23:25 Mroczny Rycerz powstaje - film sensacyjny Wlk. Brytania/USA 2012 (160 min)
02:05 Abigail - horror USA/Irlandia/Kanada 2024 (110 min)

CANAL+ PREMIUM

09:00 Kiler-ów 2-óch - komedia kryminalna Polska 1998 (115 min)
10:55 Arco - film anim. Francja/USA/Wlk. Brytania 2025 (90 min)
12:25 Premierowa jazda
12:40 Długi weekend - film obycz. Polska 2004, reż. Robert Gliński (75 min)
13:55 Naturalna dzikość serca - film dok.
15:20 Bałtyk - film dok.
16:25 Kiedy nadchodzi jesień - dramat obycz. Francja 2024 (100 min)
18:05 Łapu-Capu (284)
18:10 Trzej muszkieterowie - film przyg. USA/Niemcy/Francja/Wlk. Brytania 2011 (110 min)
20:00 Yellowjackets IV (1/10) - serial przyg. USA 2026
21:00 The Office PL VI (7,8/12) - serial kom.
21:55 Desperat - thriller USA 2025, reż. Gus Van Sant (110 min)
23:45 Wierny ogrodnik - thriller Wlk. Brytania/Niemcy/Kenia/Francja/USA/Szwajc. 05 (125 min)
01:50 Bałkańska vendetta II - film sensacyjny USA/Włochy 2024 (85 min)

KINO POLSKA

07:30 Bolek i Lolek (5/13)
07:40 Polska Kronika Filmowa
07:50 Polska z góry. Nad wodą II (1,2) - serial dok.
08:50 Moja - film krótkometrażowy Polska 2024
09:20 Ada, to nie wypada - komedia Polska 1936
11:00 Potop Redivivus - film historyczny Polska 1974/2014, reż. Jerzy Hoffman
15:05 Diabeł - film krótkometrażowy Polska 2022
15:40 Co lubią tygrysy - komedia Polska 1989, reż. Krzysztof Nowak-Tyszowiecki, wyk. Wojciech Pokora
17:20 Pogranicze w ogniu (17,18) - serial sens. Polska 91
20:05 Młode wilki - film sensacyjny Polska 1995, reż. Jarosław Żamojda, wyk. Michelle Cleo Godsey, Jarosław Jakimowicz, Piotr Szwedes
22:05 Młode wilki 1/2 - komedia Polska 1998, reż. Jarosław Żamojda, wyk. Anna Mucha, Krzysztof Antkowiak
00:05 Trick - film sens. Polska 2010, reż. Jan Hryniak, wyk. Piotr Adamczyk, Karolina Gruszka, Andrzej Chyra
02:15 Pokaż, kotku, co masz w środku - komedia Polska 2011, reż. Sławomir Kryński, wyk. Jacek Borusiński

POLSAT FILM

08:30 Przyjaciółki XII (7,8/12)
10:30 Świat według Kiepskich
14:40 Dlaczego nie! - komedia romantyczna Polska 2007
16:45 S.W.A.T.: Miasto w ogniu - film sens. USA 11, reż. Benny Boom, wyk. Gabriel Macht
18:35 Kowboje i obcy - western USA/Indie 2011, reż. Jon Favreau, wyk. Daniel Craig
21:00 Kingsman: Złoty krąg - film sens. Wlk. Brytania/USA 2017, reż. Matthew Vaughn
23:55 Bad Boys - komedia sensacyjna USA 1995, reż. Michael Bay, wyk. Will Smith

WARNER TV

08:25 Prawo Agaty VI (11)
09:25 Tropiciele (3/10)
09:55 Cudotwórcy III (10/10)
10:25 Teraz albo nigdy! III
14:20 Tropiciele (5/10)
14:50 Cudotwórcy III (10/10)
15:20 Prawo Agaty VI (4,5,6)
18:15 Kopciuszek. W rytmie miłości - komedia USA 2011
20:00 Jackie Chan: Przyjemniaczek - komedia krym. Hongkong 1998
21:55 Powrót Batmana - film fantasy USA/Wlk. Brytania 92
00:25 Poltergeist (Duch) - horror USA 1982

CINEMAX

11:20 Serce to mięsień - dramat kryminalny RPA/Arabia Saudyjska 2025
12:50 Nieśmiertelne - dramat obycz. Francja/Kanada 2025
14:20 Made in EU - dramat obycz. Bułg./Czechy/Niemcy 25
16:05 Vitrival - komedia B 25
18:00 Rzeka życia - dramat obyczajowy USA 1992
20:00 Chora - thriller Kazachstan 2025
21:45 Rocky IV - film sens. USA 1985, reż. S. Stallone
23:15 CJ7 - komedia Hongkong/Chiny 2008

TVN FABUŁA

09:50 Młode gliny II (10)
10:55 Magda M. II (15)
11:55 Prawo Agaty III (7,8)
13:55 Młode gliny II (11)
14:55 Detektywi - serial dok.
16:05 Na Wspólnej
17:10 Top 100: filmy wszech czasów (6) - mag. filmowy
17:50 Seriaale Top 5 (26)
17:55 OSS 117: Kair, gniazdo szpiegów - komedia sensacyjna Francja 2006
20:00 Odważna - dramat krym. USA/Australia 2007
22:45 Godzilla i Kong: Nowe imperium - film s.f. USA 2024

FILMBOX+ ONE

09:50 Vera X (2/4)
11:50 Zbrodnie w Grantchester VII (4/6)
12:50 Agatha Christie: Kryminalne zagadki II (12) - film kryminalny Francja/Szwajcaria 2009
15:00 Strażnik Teksasu IX (11,12/24) - serial sens.
17:05 Vera X (3/4)
18:55 Zbrodnie w Grantchester VII (5/6)
20:00 Nieśmiertelny - film fantasy Wlk. Brytania/USA 86
22:35 Nieśmiertelny II: Nowe życie - film fantasy Wlk. Bryt./Francja/Argentyna/USA 1991

PARAMOUNT

07:30 Czarodziejki VIII
09:25 Policyjna grupa pościgowa XVI (10) - serial dok.
10:35 Gliniarz z Beverly Hills III - komedia sens. USA 1994
13:00 Czarodziejki VIII
14:50 W ciemność. Star Trek - film s.f. USA 2013
17:25 Star Trek: W nieznane - film s.f. USA/Chiny/Emiraty Arabskie/Kanada 2016
20:00 Szeregowiec Ryan - film wojenny USA 1998, reż. Steven Spielberg, wyk. Tom Hanks
23:30 Wiking - film przyg. USA/Wlk. Brytania/Chiny 2022

ROMANCE TV

09:40 Kryminalne zagadki Mazur (7) - serial krym.
11:30 Nieważkość z tobą - romans Kanada/USA 2024
13:20 Käthe i ja (4/10) - serial obyczajowy Niemcy 2020
15:15 Inga Lindström: Skok w szczęście - romans Niemcy 2005, reż. Heidi Kranz
17:00 Lena Lorenz (1/4)
18:55 Śledztwo prowadzi Watzmann (8/8) - serial krym.
20:00 Statek marzeń
21:55 Toni – akuszer: Władza i ciąża - komedia Niemcy 2023
23:50 Śledztwo prowadzi Watzmann (8/8) - serial krym.

AMC

10:15 Kupiec wenecki - dramat obycz. USA/Włochy/Luks./Wlk. Brytania 2004
13:05 Uciec, ale dokąd? - film sensacyjny USA 1993
15:05 Błękitna laguna: Przebudzenie - film przyg. USA 2012
17:05 Nic nie widziałem, nic nie słyszałem - komedia kryminalna USA 1989
19:15 W ciemność. Star Trek - film s.f. USA 2013
22:00 Ong Bak 3 - film sensacyjny Tajlandia 2010
23:55 Angielska robota - film sensacyjny Wlk. Brytania/USA/Australia 2008

eprasa.pl 168710843e

AXN

08:25 Agenci NCIS XIII (23/24)
09:20 Castle IV (8,9/23)
11:15 Detektyw Monk II (1,2/16) - serial krym.
13:10 Agenci NCIS XIII (24,1/24) - serial krym.
15:10 Zabójcza broń (4,5/18)
17:05 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XII (20,21/22)
19:05 Castle IV (10,11/23)
21:05 Iluzja II - thriller USA/Hongkong 2016, reż. Jon M. Chu, wyk. Jesse Eisenberg
23:35 Olimp w ogniu - film sensacyjny USA 2013

BBC FIRST

08:45 Z pamiętnika położnej
09:55 Ojciec Brown XII (8,9/10)
11:55 London Kills (3/5)
12:55 Shakespeare i Hathaway (8,9/10) - serial kryminalny
15:00 Śledztwa siostry Bonifacji III (6/8) - serial krym.
16:00 Tajemnice Brokenwood
17:55 Morderstwa w Midsomer
19:55 Śmierć pod palmami IV (2/8) - serial kryminalny
21:00 Zaginiona (3/6)
22:00 Detektyw z Chelsea IV
23:00 Luther II (1/4)
00:10 Happy Valley III (2/6)

COMEDY CENTRAL

08:25 Dwóch i pół XII (6/16)
08:50 The Office PL (11,12/12)
09:55 Przyjaciele (11-14/24)
11:55 Teoria wielkiego podrywu IX (11-16/24) - serial kom.
14:30 Dwóch i pół XII (7-10/16)
16:30 Przyjaciele (15-18/24)
18:25 The Office PL II (1,2/12)
19:35 Duchy II (1,2/22)
20:35 Teoria wielkiego podrywu VIII (7,8,9/24) - serial kom.
22:00 Miasteczko South Park
22:30 The Office PL IV (5/12)
23:05 Comedy Club (4, 5)
00:05 Miasteczko South Park

PLANETE+

12:30 Niezwykłe podróże koleją IX (2/7) - serial dok.
13:40 Afryka z góry (10/10)
14:45 360° – świat bez granic
15:50 Na targach świata II
17:00 Premiera: Włochy z góry (4) - serial dok. USA 23
18:00 Dokąd dzisiaj? IV (2,3)
18:40 Wytwórz i wyślij (4/4)
19:45 Zaginiona świątynia Artemidy - film dok.
20:50 My, budowniczowie nowej Czechosłowacji
22:00 Premiera: Prost (5,6/6)
23:10 Planeta Seks (6/6)

NATIONAL GEOGRAPHIC

13:00 Starożytne konstrukcje
15:00 Katastrofa w przestworzach: raport specjalny IV
16:00 Najdziwniejsze przedmioty III (2/10) - serial dok.
17:00 Burzliwa historia Tudorów (5/6) - serial dok.
18:00 Otchłań: powstanie i upadek nazizmu (3/10)
19:05 Hitler i jego świta
20:00 Katastrofa w przestworzach XXV (5) - serial dok.
21:00 Premiera: W obliczu zagłady (3,4) - serial dok.
23:00 Krwawa wojna w Korei

EPIC DRAMA

08:00 Detektyw Murdoch XIII
08:55 Wszystkie stworzenia duże i małe IV (7) - serial obycz.
10:05 Lekarze na start
11:35 Panna Scarlet V (4/6)
12:40 Morderstwo w małym mieście (1/8) - serial krym.
14:00 Agenci NCIS XVIII (15/16)
15:00 Panna Marple (2/4)
17:00 Poirot XII (2/4)
18:55 Agenci NCIS XVIII (16/16)
19:55 Poirot III (8/11)
21:00 Tajemnica Bladego Konia (3/3) - miniserial
22:00 I nie było już nikogo
23:55 Poirot III (8/11)
01:00 Agenci NCIS XVIII (16/16)

FX

09:00 FBI V (13/23)
10:00 Agenci NCIS II (23/23)
10:55 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XV (18/18)
11:50 CSI: Kryminalne zagadki Miami II (23,24/24)
13:45 Castle III (11/24)
14:40 Lucyfer III (14/26)
15:35 CSI: Kryminalne zagadki Miami III (1,2/24)
17:25 Z Archiwum X VI (4,5/22)
19:15 FBI V (14/23)
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku V (7/25)
21:05 Zabójcze umysły XII (8/22)
22:00 CIA (8/12) - serial krym.
22:55 Z Archiwum X VI (5/22)

TVP SERIALE

08:35 Komisarz Alex XIV
09:25 Rodzinka.pl X (10)
10:00 Klan - telenowela
10:40 Ranczo VI (8/13)
11:30 Rodzinka.pl XIX (10,11)
12:35 Na sygnale
13:10 Rodzinka.pl XVII (5)
13:50 Ojciec Mateusz
15:40 Komisarz Alex XIV (4)
16:30 Na sygnale
17:40 Ranczo VI (10,11/13)
19:25 Minuta dla Twojego bezpieczeństwa (14) - mag.
19:35 Ojciec Mateusz (13,3/14)
21:30 Ranczo VI (12,13/13)
23:20 Ojciec Mateusz IV
00:20 Gra z Cieniem II (12)

DISCOVERY CHANNEL

10:00 Budowa na końcu świata
11:00 Klan z Alaski III (22/32)
12:00 Celnicy na straży Szwecji II (3/14) - serial dok.
13:00 Nagi instynkt przetrwania: tajemnicza wyspa (2/8)
15:00 Złomowisko PL (2)
16:00 Poszukiwacze przeklętego złota V (6/8) - serial dok.
17:00 Gwiezdne bitwy (6/6)
18:00 Porty - serial dok.
19:00 Złomowisko PL (1)
20:00 W oku cyklonu (1/6)
21:00 Przystanek Bieszczady
22:00 Najniebezpieczniejszy zawód świata XXII - serial dok.
23:00 Alaska w budowie (3/8)

FOCUS TV

08:00 Był sobie człowiek
08:55 Wehikuł czasu
09:00 Starożytni kosmici XII
11:00 Gwiazdy lombardu XXIII
12:00 Poszukiwacze historii XI
13:00 Wielkie konstrukcje III Rzeszy III (6,5/6) - serial dok.
15:00 Przygody poszukiwaczy złota (6) - serial dokumentalny
16:00 Dorwać tuńczyka III
18:00 Rolnicy. Podlasie VIII
20:00 Celtowie – historia nieznana (1/3) - serial dok.
21:00 Tajemnice piramid
22:00 Pearl Harbor
00:00 Czy twój smartfon cię szpieguje? - film dokumentalny

TVN STYLE

11:25 Bitwa o gości (6)
12:25 Ugotowani (4)
13:30 Kuchenne rewolucje (3, 9) - reality show Polska 18
15:35 Dziewczyny z wypiekami
16:05 Japonia na talerzu
17:10 Teraz one (9)
17:45 Kuchenne rewolucje (5, 10, 11) - reality show
20:50 Love the Look (9) - program rozrywkowy Polska 2026
21:50 Jestem z Polski XVIII (9,17/14) - serial dok. Polska 26
23:50 EuroPOLKI studentki (10)
00:45 Down the road. Zespół w trasie IV (4/12) - serial dok.

HGTV

08:55 Moje miasto, mój dom: wspólny projekt - serial dok.
09:55 Letnia chata na lata XI
11:55 Włoszki wymiatają! (7)
12:35 Uratuj swój ogród (20)
13:35 Patent na dom (4)
14:35 Mieszkanie na miarę
16:30 Polowanie na ogród VIII
18:15 Poukładani (6) - lifestyle
19:15 Weekendowa metamorfoza (7, 8) - reality show
21:05 Zgłoś remont (9)
22:05 Zgłoś remont – spełniamy marzenia (5/8) - serial dok.
23:00 House Hunters
01:05 Kupujemy dom na plaży

CANAL+ KUCHNIA

15:10 ABC gotowania (1)
15:45 Dzień dobry, śniadanie
16:15 Pyszne dania w 10 minut z Julią Oleś (3)
16:30 Ekoporady z Julią Oleś
16:32 Pyszne dania w 10 minut z Julią Oleś (4)
16:40 Ekoporady z Julią Oleś
16:45 Jamie Oliver
17:45 Jamie: święta z wyprzedzeniem (2) - mag. kulinarny
18:40 Eva Longoria
19:45 m jak mięso (5)
20:20 Jamie: dania w 20 minut
21:15 Anthony Bourdain VI
23:40 Planeta słodyczy (4, 5)

TVP HISTORIA

09:10 Encyklopedia II wojny światowej (82)
09:35 Polskie 100 lat (9)
10:05 Saga prastarej puszczy
11:10 Wszystkie kolory świata
12:05 Triest - film dok.
13:00 Kennedy, Sinatra i mafia
14:00 Zmiennicy (3)
15:00 Sensacje XX wieku
17:25 Wojenne dziewczyny V
18:15 Wojownicy czasu
18:55 Zipser - film dok.
20:00 Ferrari - film biograficzny Wlk. Brytania/Włochy/Arabia Saudyjska 2023
22:15 Sensacje XX wieku

BBC EARTH

11:25 Skarby przeszłości i ich tajemnice VII (2/6) - serial dok.
12:25 Najpiękniejsze trasy spacerowe - serial dok.
13:25 Mroźna planeta (3)
14:30 W okowach mrozu X
15:35 Życie na pustkowiu (4/4)
16:30 Attenborough i największy dinozaur świata - film dok.
17:40 Mroźna planeta (4)
18:45 Najpiękniejsze trasy spacerowe (4/8) - serial dok.
19:45 Dziki połów: nieznane wody (4) - serial dok.
20:55 W okowach mrozu II
22:55 Zabójcza pogoda V (5)

TVN TURBO

09:05 Fani czterech kółek
10:00 Raport Turbo (5118)
10:15 Samochód marzeń: Kup i zrób (5) - mag. motoryzacyjny
11:15 Wojny samochodowe (7)
12:15 Naprawy nie do naprawy
13:00 Zawodowi handlarze
14:30 Wojny samochodowe
16:30 Jeździć, obserwować IV
18:00 Raport Turbo (5119)
18:15 Mobilni mechanicy (5, 6)
19:45 Naprawy nie do naprawy (8) - mag. motoryzacyjny
20:30 Z drugiej ręki (8, 12)
22:00 Raport Turbo (5119)
22:15 Zawodowi handlarze (12)
23:00 Polski supersamochód

BBC LIFESTYLE

09:40 Zapraszam do stołu (6)
10:15 Bake off: zawodowcy (3)
11:20 Wielkie projekty
12:30 Mistrzowie ceramiki (1)
13:40 10 lat mniej w 10 dni II
14:40 Wielkie australijskie wypieki VII (4) - serial dok.
15:50 Wielkie kanadyjskie wypieki (1) - real tv Kanada 17
16:45 Zapraszam do stołu: profesjonaliści (11)
17:45 Masterchef: Australia
19:50 Wielkie australijskie wypieki VII (5) - serial dok.
21:00 Bad Boyfriends (6)
22:00 Oblicza seksu (3/3)
23:00 Ratunek dla skóry III

CANAL+ DOMO

09:00 Rośliny Karoliny (7, 8)
10:00 Gardeners' World (21)
11:10 Ucieczka na wieś XXIV
12:10 Wielkie projekty IX (6)
14:05 Pomocy! Kupiliśmy wioskę - serial dok. Wlk. Bryt. 22
15:00 Najlepszy dom w okolicy
16:00 Daleko od miasta XVII
17:00 Pomocy! Kupiliśmy wioskę - serial dok.
18:00 Ucieczka na wieś XXIV
19:00 Wielkie projekty: Nowa Zelandia IX - serial dok.
20:00 Daleko od miasta XI
21:00 Najlepszy dom w okolicy
22:00 Wielkie projekty: transformacje (1) - reality show

HISTORY

14:00 Polskie UFO (2,1)
14:50 Największe tajemnice świata VII (16) - serial dok.
15:45 Gwiazdy lombardu XIII
16:15 Absurdy przeszłości: historie pełne ryzyka II (10)
17:10 II wojna światowa w kolorze – przełomowe momenty (3/10) - serial dok.
18:10 Największe tajemnice świata VII (9) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XII
21:00 Putin: ojciec chrzestny Rosji (2/2) - serial dok.
22:00 Tajemnice skute lodem V (6) - serial dok.
23:00 Jak to wyjaśnić? IV (18/20)

POLSAT VIASAT HISTORY

09:15 II wojna światowa: ostatnie miesiące (2/2)
10:10 Adolf Hitler: zrozumieć dyktatora (6/6) - serial dok.
11:15 Pompeje: nowe wykopaliska (1,2,3,4) - serial dok.
16:30 Czołg: najważniejsza broń II wojny światowej (1)
17:35 Projekt Manhattan: w kolorze - film dok.
18:35 Wielkie metropolie starożytności (2) - cykl reportaży
19:50 Kleopatra - serial dok.
21:00 Zakazana historia VII
22:05 Ramzes: władca Egiptu
23:05 Tajemnice machiny wojennej nazistów - serial dok.

eprasa.pl 168710843e

SOBOTA 28.11

Od A do Z

BORG/MCENROE. MIĘDZY ODWAGĄ A SZALEŃSTWEM ★★★
film biograficzny, Szwecja/Dania/Finlandia/Czechy 2017, reż. Janus Metz, wyk. Sverrir Gudnason, Shia LaBeouf, Stellan Skarsgård
20:00 | hbo
Z legend tenisa: w finale turnieju w Wimbledonie w 1980 roku stają naprzeciw siebie Björn Borg i John McEnroe. Wygrywa Borg, ale to jego ostatnie zwycięstwo w pojedynku tych dwóch ikon.

DZIEŃ PRÓBY ★★★★
film sens., USA 2001, reż. Antoine Fuqua, wyk. Denzel Washington, Ethan Hawke
23:50 | tvn 7
Policyjny wyga uczy nowicjusza zawodu i wprowadza go w świat, gdzie nic nie wydaje się takie, jak być powinno. Plus Denzel Washington jako glina balansujący na granicy prawa w kreacji na miarę Oscara.

GRAWITACJA ★★★★★
film s.f., Wlk. Brytania/USA 2013, reż. Alfonso Cuarón, wyk. Sandra Bullock, George Clooney, Ed Harris
21:55 | cinemax
Science fiction awansuje do poziomu realistycznego dokumentu: para astronautów traci statek i szuka szansy ocalenia w kosmosie. Siedem Oscarów (w tym za film roku i reżyserię).

HARRY POTTER I KAMIEŃ FILOZOFICZNY ★★★★
film fantasy, Wlk. Brytania/USA 2001, reż. Chris Columbus, wyk. Daniel Radcliffe, Rupert Grint, Emma Watson
19:45 | tvn
Pierwszy tom cyklu J.K. Rowling na ekranie: jedenastolatek rozpoczyna naukę w szkole magii. Staranna ekranizacja, wytyczająca na lata kierunek rozwoju kina dla dzieci i młodzieży.

JOHN RAMBO ★★
film sens., Niemcy/USA/Tajlandia 2008, reż. Sylvester Stallone, wyk. Sylvester Stallone, Julie Benz, Paul Schulze
20:00 | tv puls
Sylvester Stallone po 25 latach powraca do postaci Johna Rambo – samotnego komandosa biorącego odwet za przegraną w Wietnamie, tym razem w starciu z reżimem birmańskich siepaczy. Dla wytrwałych.

Pomoc domowa

20:00 | canal+ premium
★★★

FOT. LIONSGATE

Dziewczyna po przejściach zatrudnia się w bogatym domu jako gospodyni. Wkrótce okrywa, że panujące tu wewnętrzne napięcia nie pomogą jej w odzyskaniu stabilności. Chyba że sięgnie do własnych doświadczeń.

THRILLER
USA 2025, REŻ. PAUL FEIG, WYK. SYDNEY SWEENEY, AMANDA SEYFRIED, BRANDON SKLENAR

ŁOWCA ANDROIDÓW ★★★★
film sens., USA/Wlk. Brytania 1982, reż. Ridley Scott, wyk. Harrison Ford, Rutger Hauer, Sean Young
23:40 | tvp kultura
Porywająca ekranizacja prozy Philipa K. Dicka w ujęciu Ridleya Scotta: przygnębiająca wizja Los Angeles XXI stulecia a na jej tle zmęczony policjant Harrison Ford ściga bandę zbuntowanych androidów, na której czele stoi osobnik o wyglądzie Rutgera Hauera. Budzi kontrowersje, ale pozostawia pod wrażeniem.

MARATOŃCZYK ★★★
film kryml., USA 1976, reż. John Schlesinger, wyk. Dustin Hoffman, Laurence Olivier, Roy Scheider
23:30 | tvp 1
Polowanie na hitlerowskiego zbrodniarza wojennego, który ukrywa się w Nowym Jorku. Plus Dustin Hoffman i Laurence Olivier, a za kamerą John Schlesinger.

MORDERSTWO NA 3. PIĘTRZE ★★★
komediodramat, Francja 2026, reż. Rémi Bezançon, wyk. Gilles Lellouche, Laetitia Casta, Guillaume Gallienne
22:25 | ale kino+ hd
Pastisz w stylu Allena: małżonkowie – pisarz oraz filmoznawczyni na Sorbonie – uchodzą za specjalistów od Hitchcocka. W pewnej chwili pani zaczyna podejrzewać nowego sąsiada o zamordowanie żony.

NOVEMBER MAN ★★★
thriller, USA/Wlk. Brytania 2014, reż. Roger Donaldson, wyk. Pierce Brosnan, Olga Kurylenko, Luke Bracey
22:40 | stopklatka
Pierce Brosnan jako agent CIA, który wraca z emerytury, by wspomóc swoją dawną protegowaną, a w rezultacie wpada na trop amerykańskich powiązań najwyższego szczebla z działaniami Rosjan w Czeczenii.

OFICER I SZPIEG ★★★★
thriller, Francja/Włochy 2019, reż. Roman Polański, wyk. Jean Dujardin, Louis Garrel, Melvil Poupaud
20:00 | kino polska
Roman Polański wraca do sprawy Dreyfusa – francuskiego oficera niesłusznie skazanego za zdradę – i próby jego rehabilitacji, by w historycznej anegdocie odnaleźć uniwersalne – i nadal aktualne – wątki.

RED II ★★★
komedia kryminalna, USA/Francja/Kanada 2013, reż. Dean Parisot, wyk. Bruce Willis, John Malkovich, Mary-Louise Parker
21:25 | tvp 1
Agent specjalny Bruce Willis nie rezygnuje ze zbawiania świata i wraca z emerytury, by odnaleźć broń jądrową nowej generacji wykradzioną przez terrorystów. Na szczęście z lekkim przymrużeniem oka.

SZCZĘKI ★★★★★
thriller, USA 1975, reż. Steven Spielberg, wyk. Roy Scheider, Robert Shaw, Richard Dreyfuss
20:00 | stopklatka
Egzamin z kina akcji dla młodego Stevena Spielberga: rekin ludojad atakuje plaże wziętego kurortu – kto go powstrzyma? Zaliczony na trzy Oscary i miejsce na liście przebojów wszech czasów.

WROGOWIE PUBLICZNI ★★★
dramat kryml., USA/Japonia 2009, reż. Michael Mann, wyk. Christian Bale, Johnny Depp, Marion Cotillard
22:15 | canal+ premium
Mit Johna Dillingera, gangstera zastrzelonego po wyjściu z kina, w ujęciu Michaela Manna: jako aktorski pojedynek Johna Deppa i Christiana Bale'a w nawiązaniu do klasyki kina gangsterskiego.

WYWIAD Z WAMPIREM ★★★
horror, USA 1994, reż. Neil Jordan, wyk. Tom Cruise, Brad Pitt, Kirsten Dunst
21:40 | warner tv
Oryginalne spojrzenie na zagadnienie wampiryzmu według powieści Anne Rice: młody dziennikarz przeprowadza wywiad z liczącym sobie 200 lat wampirem. Parada gwiazd: przewrotne i wciągające!

KONRAD J. ZARĘBSKI

eprasa.pl 168710843e

SOBOTA 28.11

TVP1

07:00 Msza święta
07:40 Rok w ogrodzie (1193)
08:05 Rok w ogrodzie extra
08:20 Pełnosprawni
09:05 Ranczo VI (4/13)
10:00 Komisarz Alex II (9/13)
10:55 Dobre strony (17)
11:20 Ojciec Mateusz XXVI (5)
12:05 Domowe patenty (21)
12:15 Między pokoleniami (4)
12:45 Ostatnia walka Apacza (Apache) - western USA 1954, reż. Robert Aldrich (90 min)
14:15 Minuta dla Twojego bezpieczeństwa (15)
14:25 Okrasa łamie przepisy
15:00 Rolnik szuka żony (11)
16:00 Zaraz wracam (45,46)
17:00 Teleexpress, pogoda
17:30 Ojciec Mateusz 36 (3)
18:40 Jaka to melodia? (6016)
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:25 **Komisarz Alex XXVI** (12) - serial kryminalny Polska 2026
21:25 **Red II** - komedia kryminalna USA/Francja/Kanada 2013, reż. Dean Parisot (125 min)
23:30 **Maratończyk (Marathon Man)** - film kryminalny USA 1976, reż. John Schlesinger (130 min)
01:40 **Różyczka 2** - film historyczny Polska 2023, reż. Jan Kidawa-Błoński (110 min)

TVP2

05:10 Barwy szczęścia
06:25 M jak miłość
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7751) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7751) - mag. Polska 2026
11:25 Super Gary. Gotuj z Bosacką! (16) - mag. kulinarny
12:05 W poszukiwaniu dobrego filmu (59) - mag. kulturalny
12:40 Informacje kulturalne
13:05 Panna młoda
14:00 Familiada (3159)
14:35 Koło fortuny (2147)
15:10 Szansa na sukces. Opole 2027 (12, 12) - show
17:15 Panna młoda
18:15 Omnibus – szybcy i mądrzy (62) - teleturniej
19:10 Słowo na niedzielę (1191) - program religijny
19:25 Rodzinka.pl XIX (11,12) - serial kom. Polska 2026

20:30 **The Voice of Poland: Live** (17) - program rozrywkowy Polska 26
23:30 **Postaw na milion** (402) - teleturniej
00:30 **Baby Boom, czyli Kogel Mogel 5** - komedia Polska 2024, reż. Anna Wieczur-Bluszcz, wyk. Maciej Zakościelny, Marian Opania (95 min)
02:05 **Kanał tajemnic (Le Canal des secrets)** - film kryminalny Francja/Belgia 2020, reż. Julien Zidi (105 min)

POLSAT

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień (3182)
08:00 Halo tu Polsat (3392)
09:55 Nasz nowy dom (385)
11:05 Pokochaj lub sprzedaj (3) - reality show Polska 2026
12:20 Pingwiny z Madagaskaru (Penguins of Madagascar) - film anim. USA 2014 (110 min)
14:10 Piksele (Pixels) - komedia USA/Chiny 2015, reż. Chris Columbus (140 min)
16:30 Awantura o kasę (309) - teleturniej Polska 2026
17:40 Hitster. Muzyczna gra przebojów (16) - program muzyczny Polska 2026
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:15 Prezydenci i premierzy (477) - program publicyst.
19:30 Sport - Polska 2026

19:55 **Kabaret na żywo. Młodzi i moralni. Nad mętną rzeką** (185) - kabaret i satyra Polska 2026
22:00 **Koncert Jimek / Orkiestra / Goście – Historia polskiego hip-hopu. Rozdział III. Ostatni** - koncert
00:35 **Bez skrupułów Toma Clancy'ego (Without Remorse)** - film sens. Niemcy/USA 2021, reż. Stefano Sollima, wyk. Jamie Bell (135 min)

TVN

05:40 Uwaga! (8140) - mag. reporterów Polska 2026
05:55 Ukryta prawda (24/60)
06:50 Kuchenne rewolucje: Podkowa Leśna – Suliko 29 (9) - reality show Polska 2024
07:45 Dzień Dobry TVN (5850) - magazyn Polska 2026
11:30 Na Wspólnej - serial obycz. Polska 2026, wyk. Renata Dancewicz
14:05 MasterChef (11) - show Polska 2026
16:00 Studio Pucharu Świata
16:30 Skoki narciarskie: Puchar Świata mężczyzn w Ruce: 1. seria
17:30 Studio Pucharu Świata
17:40 Skoki narciarskie: Puchar Świata mężczyzn w Ruce: 2. seria
18:35 Studio Pucharu Świata
19:00 Fakty, sport, pogoda

19:45 **Harry Potter i kamień filozoficzny (Harry Potter and the Sorcerer's Stone)** - film fantasy Wlk. Brytania/USA 2001 (200 min)
23:05 **Blade – wieczny łowca II (Blade II)** - horror USA/Niemcy 2002 (145 min)
01:30 **Smętarz dla zwierzaków. Początki (Pet Sematary: Bloodlines)** - horror USA/Kanada 2023 (100 min)

TV PULS

06:00 Kobra – oddział specjalny XVIII (11,13,12/15)
09:00 Taki jest świat (47)
09:25 Boso przez świat (87)
10:00 Lombard. Życie pod zastaw XII (7,9,11,13,30,31, 32,33,34) - serial obycz. Polska 2023, wyk. Zbigniew Buczkowski, Henryk Gołębiewski, Michał Chorosiński, Jerzy Górski. Klara rozstała się z przystojnym menedżerem Oliwierem. Teraz jest z przeciętnej urody hydraulikiem. Oliwier uważa, że związek Klary to jedynie fanaberia i postanawia ją odzyskać. Porywacze żądają od Anki wykonania pewnego zadania.
20:00 **John Rambo (Rambo)** - film sensacyjny Niemcy/USA/Tajlandia 2008, reż. Sylvester Stallone (110 min)
21:50 **Świat w ogniu (Angel Has Fallen)** - thriller USA/Wlk. Brytania/Portugalia/Kanada/Bułgaria 2019 (135 min)
00:05 **Wykonać wyrok** - film sensacyjny USA/Kanada 1990, reż. Deran Sarafian, James Wan (115 min)
02:00 **Dyżur III** (39)

TVN7

05:20 Szkoła (38/68)
06:15 Wiza na miłość: pierwsze spotkanie IV - serial dok.
07:15 New Looney Tunes III
07:45 Footloose - komedio-dramat USA 2011, reż. Craig Brewer, wyk. Kenny Wormald
10:00 Unboxing – Wielkie otwarcie (5) - teleturniej
10:35 Ukryta prawda (13/48) - serial fab.-dok. Polska 2024
11:35 Mówię Wam (15) - mag.
12:50 Ukryta prawda (14,15/48) - serial fab.-dok.
14:55 Szpital św. Anny IV (11,12) - serial obycz. Polska 26
17:00 Detektywi VII (5,6,7) - serial fabularno-dok. Polska 2026, wyk. Anna Potaczek
20:00 **Zabójcza broń II (Lethal Weapon 2)** - film sens. USA 1989, reż. Richard Donner, wyk. Mel Gibson, Danny Glover (145 min)
22:25 **Władca Pierścieni. Pierścienie władzy II** (4/8) - serial przyg.
23:50 **Dzień próby (Training Day)** - film sens. USA 2001, reż. Antoine Fuqua, wyk. Denzel Washington (155 min)
02:25 **Zbliżenie. Mówię Wam podcast** (10)

MEZZO

10:00 Giuseppe Verdi: Ernani - opera Hiszpania 2023
12:05 Stan Getz: The Last Recording - koncert
13:50 Israel Fernández – Festiwal w Grenadzie
14:35 Robert Glasper Trio – Fondation Louis Vuitton, Paris
16:15 Mozart: VI koncert fortepianowy – Christian Zacharias - muzyka klasyczna
17:15 Joyce DiDonato, Il Pomo d'Oro, Maxim Emelyanychev: Eden
18:50 Orkiestra Opery Paryskiej, Gustavo Dudamel: Mahler - muzyka klasyczna
20:30 Wolfgang Amadeus Mozart: Don Giovanni - opera Włochy 2025
23:25 Orchestre National de Lille, Joshua Weilerstein: Pépin, Dutilleux, Franck

PULS 2

08:00 Pingwiny z Madagaskaru II (14/39)
08:40 Futrzaki ruszają na ratunek - film anim. Rosja 18
10:05 Dwanaście prac Asteriksa - film anim. F 1976
11:55 Wojciech Cejrowski. Boso – Karaiby (6, 7, 8)
13:45 Gwiazdy Mazurskiej Nocy Kabaretowej (2, 3)
15:45 Dwie siostry i pies - film fantasy Niemcy 2022
17:15 Roszpunka i powrót sokołów - film fantasy Niemcy/Czechy 2023
19:00 Przygody Gala Asterixa - film anim. Francja/Belgia 67
20:35 Wielkie kino - komedia USA 2007, reż. Jason Friedberg, Aaron Seltzer, wyk. Kal Penn
22:10 Rycerz króla Artura - film przyg. USA/Wlk. Bryt. 95
01:00 Dzielnica strachu (9)

TV4

07:00 Galileo - pr. popularn.
09:05 #JesteśmyDlaDzieci (354) - mag. Polska 2026
09:30 A na obiad... (12) - mag. kulinarny Polska 2026
09:35 Galileo - program popularnonaukowy Polska 26
12:45 Karate Kid IV: Mistrz i uczennica - dramat obycz. USA 1994, reż. Christopher Cain, wyk. Hilary Swank, Pat Morita, Michael Ironside
14:55 Policjantki i policjanci XXV (51-55) - serial obyczajowy Polska 2026
20:00 A na deser... (22) - mag. kulinarny Polska 2026
20:10 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XXI (49-52) - serial krym. Polska 2026
00:20 Gwiazdy kabaretu (192, 191) - kabaret i satyra
02:20 STOP Drogówka (386)

METRO

07:50 Gorączka złota XIV (3/23) - serial dok. USA 2023
08:45 Klan z Alaski V (8,9,10/15) - serial dok. USA 20
11:55 Złomowisko PL VI
13:55 Makłowicz w drodze (5, 1) - mag. kulinarny
15:15 Farma Clarksona III (2/8) - cykl reportaży
16:15 Azja Express (12)
17:55 Kryminalni IV (13,1) - serial krym. Polska 2006
20:10 Król życia - komedia Polska 15, reż. Jerzy Zieliński, wyk. Robert Więckiewicz, Magdalena Popławska
22:15 Detektywi. Na zlecenie II - serial fabularno-dok.
23:00 Koszykówka: NBA: Orlando Magic – Washington Wizards
01:20 Kuba Wojewódzki (13)
02:25 Szkoła (62/67)

eprasa.pl 168710843e

SOBOTA 28.11

STOPKLATKA

08:00 **Komisarz Rex XII** (7,8/12) - serial krym.
10:00 **Hudson i Rex VII** (4,5/8) - serial kryminalny
12:00 **Vera VI** (2/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2016
14:00 **Beethoven.** ** **Świąteczna przygoda (Beethoven's Christmas Adventure)** - komedia USA/Kanada 2011 (115 min)
15:55 **Alfa (Alpha)** - film *** przyg. USA/Chiny/Kanada 2018, reż. Albert Hughes (120 min)
17:55 **Stawka większa niż życie** (17) - serial wojenny Polska 1967
20:00 **Szczęki (Jaws)** - thriller ***** USA 1975, reż. Steven Spielberg, wyk. Roy Scheider, Robert Shaw, Richard Dreyfuss, Lorraine Gary (160 min)
22:40 **November Man** *** - thriller USA/Wlk. Brytania 2014, reż. Roger Donaldson, wyk. Pierce Brosnan (130 min)
00:50 **Drogówka** - film kryminalny **** Polska 2013, reż. Wojciech Smarzowski, wyk. Bartłomiej Topa (160 min)

KINO POLSKA

07:50 Polska Kronika Filmowa: 43A/73 - program dok.
08:00 Końce i początki - film krótkometrażowy Polska 2024
08:25 Wagary - film krótkometrażowy Polska 2024
09:00 Sportowiec mimo woli - komedia Polska 1939, reż. Mieczysław Krawicz
10:35 Za duży na bajki - komedia Polska 2022, reż. Kristoffer Rus, wyk. Maciej Karaś
12:50 Szatan z 7–ej klasy - film przygodowy Polska 1960, reż. Maria Kaniewska
15:25 Kogel-mogel - komedia Polska 1988, reż. Roman Załuski, wyk. Grażyna Błęcka-Kolska, Ewa Kasprzyk
17:40 Miś - komedia Polska 1981, reż. Stanisław Bareja, wyk. Stanisław Tym, Barbara Burska, Bronisław Pawlik
20:00 Oficer i szpieg - thriller Francja/Włochy 2019, reż. Roman Polański, wyk. Jean Dujardin, Louis Garrel, Melvil Poupaud, Grégory Gadebois
22:50 Ekstradycja II (1,2) - serial sens. Polska 1995, wyk. Marek Kondrat, Małgorzata Pieczyńska, Renata Dancewicz
01:20 Legiony - film wojenny Polska 2019, reż. Dariusz Gajewski, wyk. Bartosz Gelner, Wiktoria Wolańska

ALE KINO+

09:10 **Bracia ze stali** **** **(The Iron Claw)** - film biograficzny USA/Wlk. Brytania 2023 (160 min)
11:50 **Sprawa nierozwiązana** (1-4/10) - serial kryminalny Kanada 2021
14:20 **Ocalona (Survivor)** ** - film sens. USA/Wlk. Brytania 2015, reż. James McTeigue, wyk. Milla Jovovich (120 min)
16:20 **Terapia dla par** *** **(Bajo terapia)** - komediodramat Hiszpania 2023, reż. Gerardo Herrero (110 min)
18:10 **Grantchester XI** (7,8)
20:10 **Plan ucieczki** *** **(Escape Plan)** - film sens. USA 2013, reż. Mikael Håfström, wyk. Sylvester Stallone, Jim Caviezel (135 min)
22:25 **Morderstwo na 3. piętrze (Le crime du 3e étage)** *** - komediodramat F 2026, reż. Rémi Bezançon, wyk. Gilles Lellouche (135 min)
00:40 **Pokusa (The Paperboy)** **** - thriller USA 2012, reż. Lee Daniels, wyk. Matthew McConaughey (135 min)

POLSAT FILM

10:20 Babe – świnka z klasą - komedia Australia/USA/Wlk. Brytania 1995
12:15 Moja dziewczyna II - komedia USA 1994
14:20 Hidalgo – Ocean ognia - film przyg. USA/Maroko 2004
16:55 Epoka lodowcowa - film animowany USA 2002
18:40 Więzień labiryntu - film s.f. Wlk. Brytania/USA 2014
21:00 Najmro - komedia sensacyjna Polska 2021
23:00 Wszystkie stare noże - thriller USA/Kanada 2022
01:10 Ślad (3/48) - serial krym.

FILMBOX+ ONE

08:00 Strażnik Teksasu IX (5,6,7/24) - serial sensacyjny
10:55 Vera IX (2/4)
12:55 Quigley na antypodach - western USA/Australia 1990
15:35 BFG: Bardzo fajny gigant - film fantasy USA/Indie/Wlk. Brytania 2016
18:05 Flintstonowie: Niech żyje Rock Vegas - komedia USA 2000, reż. Brian Levant
20:00 Czas patriotów - film sensacyjny USA 1992
22:35 American Beauty - dramat obycz. USA 1999
01:00 Hellboy - film fantasy USA 04, reż. Guillermo del Toro

TVP KULTURA

08:55 **Szatan z siódmej klasy** ** - film dla młodzieży Polska 2006, reż. Kazimierz Tarnas (115 min)
10:50 **Pan wzywał, Milordzie?** (3/5)
11:55 **Wydarzenie aktualne**
12:30 **Nasze marzenia**
14:15 **Dzień z życia artysty**
14:55 **Niespotykanie spokojny człowiek** *** - komedia Polska 75, reż. Stanisław Bareja (75 min)
16:10 **Czterdziestolatek** (2) - serial kom. Polska 1976
17:25 **Tamte lata, tamte dni**
18:05 **Jutrzenka (Cela s'appelle l'aurore)** *** - melodramat Francja/Włochy 1956 (115 min)
20:00 **Happy–Go–Lucky, czyli co nas uszczęśliwia (Happy-Go-Lucky)** **** - komediodramat Wlk. Brytania 2008, reż. Mike Leigh, wyk. Sally Hawkins (130 min)
22:10 **Polskie Evergreeny. Ladies' Jazz Festival Gdynia 2024** - koncert
23:30 **Wstęp do filmu** (618)
23:40 **Łowca androidów** **** - film sens. USA/Wlk. Brytania 1982 (120 min)
01:40 **Wydarzenie aktualne**

WARNER TV

09:15 Rodzinne rewolucje - komedia romant. USA 2014
11:40 Raport Pelikana - thriller USA 1993
14:35 Superman II: wersja reżyserska Richarda Donnera - film s.f. Wlk. Bryt./USA 1980/2006, reż. Richard Donner
17:35 Wiecznie młody - film s.f. USA 1992, reż. Steve Miner
19:40 Święta w Connecticut - komedia USA 1992, reż. Arnold Schwarzenegger
21:40 Wywiad z wampirem - horror USA 1994
00:00 Hannibal III (1,2/13)

PARAMOUNT

09:05 Guru miłości - komedia Wlk. Brytania/Niemcy/USA 08
11:00 BFG: Bardzo fajny gigant - film fantasy USA/Indie/Wlk. Bryt. 16, reż. Steven Spielberg
13:30 Mali agenci - komedia sensacyjna USA 2001
15:30 Marzyciel - film biograficzny USA/Wlk. Brytania 2004
17:50 Dirty Dancing - film muzyczny USA 1987
20:00 Zaginione miasto - komedia sensacyjna USA 22
22:25 Ciche miejsce - horror USA 2018, reż. John Krasinski
00:00 Na fali - film sensacyjny Japonia/USA 1991

HBO

08:55 **Bezmiar** - dramat *** obyczajowy Francja/Włochy 2022 (95 min)
10:30 **Well Done!** - komedia *** Francja/Luksemburg 2023, reż. Gilles Legardinier (110 min)
12:20 **Duża ryba** - film przygodowy **** USA 2003, reż. Tim Burton (125 min)
14:25 **Ostatnia sesja** *** **w Paryżu** - thriller Francja 25, reż. Rebecca Zlotowski (105 min)
16:10 **Uncharted** - film przyg. *** USA 2022, reż. Ruben Fleischer (115 min)
18:05 **Jack pogromca** *** **olbrzymów** - film fantasy USA 2013, reż. Bryan Singer (115 min)
20:00 **Borg/McEnroe.** *** **Między odwagą a szaleństwem** - film biograficzny Szwecja/Dania/Finlandia/Czechy 2017, reż. Janus Metz (105 min)
21:45 **Wybryk** - komedia sen- ** sacyjna USA 2025, reż. Luke Greenfield (90 min)
23:15 **Wcielenie** - horror Wlk. ** Brytania 2024 (95 min)
00:50 **MaXXXine** - horror *** USA/Wlk. Brytania/Nowa Zelandia 2024 (100 min)

CINEMAX

11:40 Ósma klasa - komediodramat USA 2018
13:15 Rocky IV - film sens. USA 1985, reż. S. Stallone
14:45 Jaśniejsza od gwiazd - melodramat Wlk. Brytania/Francja/Australia 2009
16:45 Złodziejska sztuka - kom. krym. USA/Kanada 13
18:15 Faceci w czerni III - film s.f. USA 2012, wyk. Will Smith
20:00 Pamięć absolutna - film s.f. USA/Kanada 2012
21:55 Grawitacja - film s.f. Wlk. Brytania/USA 2013
23:25 2012 - film katas. USA 09

ROMANCE TV

10:20 Rosamunde Pilcher: Miłość to najlepsza terapia - romans Niemcy 2023
12:15 Rosamunde Pilcher: Lato nad morzem - film obyczajowy Niemcy 1995
14:05 Statek marzeń
16:05 Twój idealny rok - komedia romant. Niemcy 24
18:00 Krawcowa z Madrytu (7,8/17) - serial obyczajowy
20:00 Weiss & Morales (4/4)
21:55 Wydział zabójstw Stambuł (4/21) - serial krym.
23:50 Rzeka życia: Ponowne spotkanie nad Dunajem - dramat obyczajowy Niemcy 2014

CANAL+ PREMIUM

09:00 **Kawałek po kawałku** *** - film anim. USA/Dania/Australia/Hongkong 2024 (95 min)
10:35 **Łapu-Capu** (285)
10:50 **Niania w Nowym Jorku** *** - komedia romantyczna USA 2007 (105 min)
12:35 **Pod gwiaździstym niebem** ** - komedia romantyczna USA 2025 (100 min)
14:15 **Piękna łąka kwietna** - film krótkom. Polska 2022 (30 min)
14:45 **Ocaleni** - thriller USA/ ** Kanada 2008 (90 min)
16:15 **Saga „Zmierzch": Przed świtem, cz. 1** ** - film przygodowy USA 2011 (115 min)
18:10 **Niemożliwe** - film **** katas. USA/Hiszpania/Tajlandia 2012, reż. J.A. Bayona (110 min)
20:00 **Pomoc domowa** *** - thriller USA 2025, reż. Paul Feig, wyk. Sydney Sweeney (135 min)
22:15 **Wrogowie publiczni** *** - dramat krym. USA/Japonia 2009, reż. Michael Mann (135 min)
00:30 **7 snajperów** - film ** sens. Aus. 2026 (90 min)

TVN FABUŁA

07:45 Magda M. III (2,3,4)
10:45 Narodziny - dramat obyczajowy USA 2006
12:55 Fantastyczne zwierzęta i jak je znaleźć - film przyg. Wlk. Brytania/USA 2016
15:45 Lassie. Nowe przygody - film przyg. Niemcy 2023
17:45 Godzilla vs. Kong - film s.f. USA 21, reż. Adam Wingard
20:00 Teściowie - komedia Polska 2021
21:45 Mortal Kombat - film s.f. USA/Australia 2021
00:15 Na własną rękę - film sens. USA/Meksyk 2002

AMC

08:05 Robin Hood – faceci w rajtuzach - komedia USA/Francja 1993, reż. Mel Brooks
10:10 W 80 dni dookoła świata (1,3/3) - serial przygodowy
16:10 Poza zasięgiem - film sensacyjny USA/Polska 2004
17:50 Porwanie - thriller USA 2011, reż. John Singleton
20:00 Strażnik czasu - film s.f. USA/Japonia 1994, reż. Peter Hyams, wyk. Jean-Claude Van Damme, Mia Sara
22:00 Krocząc wśród cieni - film sens. USA 2014
00:30 Porachunki - komedia kryminalna Wlk. Brytania 1999

eprasa.pl 168710843e

AXN

08:05 Rekrut: Feds (18/22)
09:05 FBI: Most Wanted V (13/13) - serial kryminalny
10:05 Detektyw Monk (6,7,8,9,10/13) - serial krym.
15:05 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas VII (1-5/24)
20:00 Olimp w ogniu - film sensacyjny USA 2013
22:25 Londyn w ogniu - film sens. USA/Wlk. Brytania/Bułgaria 2016, reż. B. Najafi
00:15 Sahara - film przyg. USA/Wlk. Brytania/Francja/Niemcy/Hiszpania 2005

EPIC DRAMA

08:30 Panna Scarlet V (2,3,4/6) - serial krym.
12:00 Agenci NCIS XVIII (13,14,15/16) - serial krym.
14:45 Robin Hood
16:00 Panna Marple IV (1/4)
18:00 Agenci NCIS XVIII (16/16) - serial kryminalny
18:55 Rodzina Hardacre'ów II (5/6) - serial obyczajowy
19:55 Sprawy pana Booka II (3/6) - serial kryminalny
21:00 Dalgliesh II (3/6)
23:00 Królowa węży (5/8)
00:10 Robin Hood
01:20 Panna Scarlet i komisarz IV (6/6) - serial krym.

TVN STYLE

11:25 Kuchenne rewolucje (4)
12:25 Jestem z Polski XVIII (9,9/14) - serial dok.
14:25 Ostre cięcie (9, 6)
16:00 Nowa Szelągowska (1)
17:00 Zgłoś remont – spełniamy marzenia (6/8) - serial dok.
18:00 Poukładani (7)
19:00 Kuchenne rewolucje (4, 5) - reality show Polska 18
21:05 Teraz one (9)
21:40 Top Model (13)
23:15 Love the Look (9) - program rozrywkowy Polska 2026
00:15 Seks bez tajemnic
01:15 Zagadki seksualności III

TVN TURBO

10:15 Naprawy nie do naprawy
11:00 Ciężarówką przez Malezję (3) - serial dok.
12:00 Po raz trzeci. Sprzedane! (5/6) - serial dok.
12:45 Kupione, zrobione, sprzedane (8/9) - serial dok.
13:45 Wojny samochodowe
15:45 Polski supersamochód
16:30 Z drugiej ręki (12)
17:15 Jeździć, obserwować VIII
18:00 Zawodowi handlarze (12)
18:45 Co tu się odjechało? (8)
19:15 Mobilni mechanicy (7, 8)
20:40 Zawodowi handlarze
22:10 Jeździć, obserwować V
23:40 The Grand Tour (4)

BBC FIRST

08:30 Co ludzie powiedzą?
10:30 Morderstwa w Midsomer
12:35 Ojciec Brown V
15:35 Shakespeare i Hathaway IV (7,8/10)
17:35 Z pamiętnika położnej
18:45 Śmierć z dala od palm IV (5/6) - serial kryminalny
19:55 Śmierć pod palmami IV (3/8) - serial kryminalny
21:00 Zbrodnie na Szetlandach II (1/6)
22:20 Milczący świadek XXVII (1,2/10) - serial kryminalny
00:40 Zaginiona (3/6)

FX

08:55 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku V (3,4/25)
10:45 Z Archiwum X VI (1-3/22)
13:30 CIA (8/12) - serial krym.
14:25 Faceci w czerni III - film s.f. USA 2012
16:35 Królestwo niebieskie - dramat hist. Wlk. Brytania/Niemcy/Hiszpania/Maroko/USA/Włochy/Francja 2005
19:35 Terminator: Genisys - film s.f. USA/Kanada 2015
22:00 Rambo: Pierwsza krew - film sensacyjny USA 1982
00:00 Resident Evil: Zagłada - horror USA/Niemcy/Meksyk/Kan. 2007, reż. Russell Mulcahy

HGTV

08:15 Ekstremalnie wymagający kupujący (1/8) - serial dok.
09:10 Nowa Maja w ogrodzie
10:45 Uratuj swój ogród (35)
11:45 Uchwycić dom II (5,6/12)
12:45 Zgłoś remont (9)
13:40 Zgłoś remont – spełniamy marzenia (5/8)
14:40 Poukładani (6)
15:40 Polowanie na ogród VIII
17:20 House Hunters (7, 8, 2)
19:00 Weekendowa metamorfoza (1, 2, 3) - reality show
21:50 Mieszkanie na miarę
23:45 Wymarzona wiejska posiadłość (7, 8) - reality show

BBC LIFESTYLE

10:20 Zapraszam do stołu (8)
10:55 Najdroższe brytyjskie domy III - serial dok.
11:55 Niezwykłe hotele bez tajemnic VI (4/8) - serial dok.
13:05 Mistrzowie szycia (7, 8)
15:25 Zapraszam do stołu: wielka porcja (9) - reality show
17:25 Bake off: zawodowcy
19:30 Majorka: śródziemnomorskie smaki (7) - magazyn
20:00 10 lat mniej w 10 dni II
21:00 Cena idealnego ciała z Olivią Attwood III - serial dok.
22:00 Seks i miłość dookoła świata – Christiane Amanpour
23:00 Ratunek dla skóry V

COMEDY CENTRAL

08:30 Teoria wielkiego podrywu IV (13-22/24) - serial kom.
12:50 Teoria wielkiego podrywu IV (23,24/24)
13:40 Przyjaciele X (17,1,2/18)
15:40 The Office PL V (1,2/12)
16:45 Krokodyl Dundee - komedia Australia 1986
18:50 Jaś Fasola (7,8/14)
20:00 Wybuchowa para - komedia sensacyjna USA 2010, reż. James Mangold
22:15 The Office PL IV (6/12)
22:55 Comedy Club (6, 7)
00:00 Miasteczko South Park

TVP SERIALE

08:05 Na sygnale
10:20 Ranczo VI (6/13)
11:15 Na dobre i na złe
12:15 Rodzinka.pl XIX (10,11)
13:35 Ojciec Mateusz (5,6/14)
15:30 Komisarz Alex XXVI (11)
16:30 Ranczo VI (7/13)
17:30 Zmiennicy (6) - serial komediowy Polska 1986
18:35 Stawka większa niż życie - serial wojenny
19:45 Ojciec Mateusz (7,8,9/14) - serial krym.
22:30 Ranczo VI (8,9/13) - serial kom. Polska 2012
00:15 Komisarz Alex XXVI (11)
01:10 Ojciec Mateusz 36 (2)

CANAL+ KUCHNIA

14:00 Gotuj sprytnie ze Strzelczykiem (3, 4)
15:00 m jak mięso (5, 6)
16:00 Jamie: dania w 20 minut
17:05 Jamie Oliver (4)
18:05 Wyjątkowe smaki miast III (5/6) - serial dok.
19:05 Pyszne dania w 10 minut z Julią Oleś (3)
19:20 Gotuj sprytnie ze Strzelczykiem (4) - magazyn
19:50 Poza Bali (2) - serial dok.
20:50 Włoska uczta (25,26)
21:55 James Martin: hiszpańska przygoda II - serial dok.
22:45 m jak mięso (6) - mag.

CANAL+ DOMO

13:15 Cudotwórcy – pod presją
14:10 Wielkie projekty: transformacje (2) - reality show
15:20 Gardeners' World (2)
16:30 Tomasz Pągowski (7, 1)
17:30 Room service. Hotele od kuchni II (4) - serial dok.
18:00 Kuchenna demolka Marty Czerkies (3) - mag.
18:30 Daleko od miasta XVII
19:00 Dom w miesiąc (4, 4)
20:00 Generalna odbudowa
21:00 Wielkie projekty XXIV
22:00 Wielkie projekty: Australia XI - serial dok.
23:05 Wielkie amerykańskie rancza (15) - serial dok.

PLANETE+

13:35 Krajobrazy świata (4/12)
14:45 W obronie rodziny
15:50 Bucket – historia pewnego lwiątka - film dok.
17:00 Premiera: Lamparty z Parku Yala na Sri Lance
18:00 Dokąd dzisiaj? IV (4,5)
18:40 Polska z góry. Naj... w Polsce II (4) - serial dok.
19:40 Céline Dion. Tak rodzi się gwiazda - film dok.
20:50 Johnny Depp - film dok.
22:00 Premiera: Karl Lagerfeld. Objawienie (4/4)
23:05 Opowiedz nam Iggy

DISCOVERY CHANNEL

08:00 Alaska w budowie VIII
09:00 Gorączka złota XVII (5)
11:00 Celnicy na straży Danii
12:00 Kroniki policyjne
13:00 Złomowisko PL VI
15:00 Celnicy na straży Niemiec
16:00 Przystanek Bieszczady
17:00 Wyzwanie: przetrwanie II - serial dok. Niemcy 2026
18:00 Człowiek kontra niedźwiedź (8/8) - serial dok.
19:00 Fani czterech kółek: w trasie III (2,3) - serial dok.
21:00 Najniebezpieczniejszy zawód świata XXII - serial dok.
22:00 Alaska w budowie VIII
23:00 Akta ekspedycji II (11/13)

TVP HISTORIA

11:50 Świat w filiżance herbaty (4) - serial dok.
12:55 Era przyrody (3/3)
14:00 Ex libris - magazyn
14:30 U Pana Boga za miedzą - komedia Polska 2009
16:35 Jeden dzień w Warszawie. ABBA w Polsce
17:30 Daleko od szosy (3)
18:55 Obłoki śmierci - film dok.
20:10 Zbrodnie sprzed lat
21:05 Zaklinacz deszczu - dramat obycz. USA 1997
23:25 Ferrari - film biograficzny Wlk. Brytania/Włochy/Arabia Saudyjska 2023

HISTORY

10:10 Wojny magazynowe XVII
13:00 Starożytni kosmici XIV
14:00 Tajemnice skute lodem V (6) - serial dok.
14:55 Niewyjaśnione tajemnice świata (9/26) - serial dok.
15:50 Polskie UFO (2)
16:15 Największe tajemnice świata VII (4) - serial dok.
17:10 Putin: ojciec chrzestny Rosji (2/2) - serial dok.
18:10 Kursk: pierwsza katastrofa Putina (2/2) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XVIII
21:00 Starożytni kosmici
23:00 Niewyjaśnione tajemnice świata IV (6,8/11)

NATIONAL GEOGRAPHIC

10:00 Katastrofa w przestworzach XXV (1,6,2,9,10,6)
16:00 Premiera: Najniebezpieczniejsze drogi Europy: chaos VIII (3,4) - serial dok.
18:00 Najdziwniejsze przedmioty III (1/10) - serial dok.
19:00 Ukryte pod miastami
20:00 David Blaine (4/6)
21:00 Procesy czarownic: prawdziwe historie
22:00 Szlakiem przeklętych miejsc (2/5) - serial dok.
23:00 Miłość w sieci oszustów
00:20 Strzegąc granic IX

FOCUS TV

08:00 Rolnicy. Podlasie VIII (19)
09:00 Epoka lodowcowa – mroźna planeta (1,2/3)
11:00 Niezwykłe pociągi
13:00 Rolnicy. Podlasie II
16:00 Najpiękniejsze domy na wsi (4) - serial dok.
17:00 Nowe tajemnice Trójkąta Bermudzkiego
18:00 Pompeje: Życie w rzymskim mieście (3/4)
19:00 Jak to wyjaśnić? III
20:00 Największe śledztwa CBŚP - serial dok. Polska 2024
22:00 Pogromcy mafii (7,8)
00:00 Najgorsze więzienia świata (6,10/12) - serial dok.

BBC EARTH

10:15 Attenborough i największy dinozaur świata - film dok.
11:25 Amerykańskie Południe
12:30 W okowach mrozu VI
15:35 Planeta Ziemia III III (8)
17:40 Dziki połów: nieznane wody (3) - serial dokumentalny
18:35 Pewnego razu w kosmosie (3/4) - serial dokumentalny
19:45 Układ Słoneczny (2/5)
20:55 Dzikie zakątki Ziemi z Simonem Reevem (2/4)
22:10 W okowach mrozu II (1/8) - serial dok. USA 2014
23:10 Attenborough i największy dinozaur świata - film dok.

POLSAT VIASAT HISTORY

08:10 Tajne bazy nazistów III (6/6) - serial dok. Kanada 2023
09:00 Naziści: korzenie zła - serial dok. Kanada 2025
11:50 Geografia wojny: II wojna światowa (2) - serial dok.
14:00 Norymberga: proces stulecia (1,2) - serial dok.
16:05 Wojny faraonów (3,4/4)
18:35 Kleopatra: tajemnicza władczyni - serial dok.
21:00 Geografia wojny: II wojna światowa (2)
23:15 Naziści, U-booty i bitwa o Atlantyk - serial dok.
00:30 II wojna światowa: cena imperium (10/13) - serial dok.

eprasa.pl 168710843e

Od A do Z

BATMAN ★★★★
film sens., USA 2022, reż. Matt Reeves, wyk. Robert Pattinson, Zoë Kravitz, Paul Dano
22:15 | hbo
Mroczniejsza niż zazwyczaj odsłona opowieści o legendarnym bohaterze. Tym razem z Robertem Pattinsonem, który odkrywa wstydliwy sekret z dziejów rodziny, mający wpływ na przestępczość w Gotham.

CO SIĘ WYDARZYŁO W MADISON COUNTY ★★★★
melodramat, USA 1995, reż. Clint Eastwood, wyk. Clint Eastwood, Meryl Streep, Annie Corley
21:40 | warner tv
Clint Eastwood (także za kamerą) i Meryl Streep jako para dojrzałych kochanków w najbardziej wzruszającej opowieści o miłości z amerykańskiej prowincji. Ściska gardło i twardzielom.

DIABLO ★★
film sens., USA 20255, reż. Ernesto Díaz Espinoza, wyk. Marko Zaror, Scott Adkins, Alanna De La Rossa
20:00 | tv puls
Scott Adkins odcina kupony od zdobytej popularności: niedawny skazaniec porywa córkę wpływowego gangstera, czym naraża ją na knowania psychopaty, szukającego zemsty na jej ojcu. Rutyna jak się patrzy.

DZIEŃ ŚWIRA ★★★★
komediodramat, Polska 2002, reż. Marek Koterski, wyk. Marek Kondrat, Janina Traczykówna, Andrzej Grabowski
23:30 | kino polska
Grand Prix w Gdyni: Marek Kondrat (owacja!) jako uosobienie kompleksów polskiego inteligenta niepotrafiącego odnaleźć się na przełomie tysiącleci: celna, jakkolwiek gorzka wizja Marka Koterskiego.

HARRY POTTER I KOMNATA TAJEMNIC ★★★
film przyg., Wlk. Brytania/USA 2002, reż. Chris Columbus, wyk. Daniel Radcliffe, Rupert Grint, Emma Watson
21:35 | tvn
Ciąg dalszy perypetii bohatera cyklu J.K. Rowling: Harry Potter kontra siły Zła próbujące opanować szkołę magii Hogwarts.

Po polowaniu

20:00 | hbo
★★

FOT. AMAZON MGM STUDIOS

Julia Roberts jako wykładowczyni filozofii w Yale, której studentka skarży się, że dokonano na niej napaści seksualnej. Obwiniony jest znajomym i dawnym kochankiem filozofki: komu więc uwierzyć?

THRILLER
USA/WŁOCHY 2025, REŻ. LUCA GUADAGNINO, WYK. JULIA ROBERTS, AYO EDEBIRI, ANDREW GARFIELD

JACK REACHER: NIGDY NIE WRACAJ ★★
film krym., USA/Chiny 2016, reż. Edward Zwick, wyk. Tom Cruise, Cobie Smulders, Aldis Hodge
20:00 | tvn 7
Tom Cruise jeszcze raz jako bohater cyklu powieści Lee Childa: superdetektyw i były oficer żandarmerii na tropie rządowego spisku, mającego tuszować nielegalny handel bronią. Znowu nieznośne.

KINGSMAN: ZŁOTY KRĄG ★★★
film sens., Wlk. Brytania/USA 2017, reż. Matthew Vaughn, wyk. Taron Egerton, Colin Firth, Mark Strong
21:40 | cinemax
Wyszukanej zabawy z komiksem ciąg dalszy. Po ataku na londyńską siedzibę służb specjalnych agenci przenoszą się do USA, by wspólnie z bliźniaczą organizacją stawić czoło nieznanemu wrogowi.

MIASTO ZŁODZIEI ★★★
dramat krym., USA 2010, reż. Ben Affleck, wyk. Ben Affleck, Rebecca Hall, Jon Hamm
22:40 | tvn 7
Ben Affleck po obu stronach kamery: złodziej idealista, ścigany przez FBI za skoki na banki, zakochuje się w dyrektorce banku, którą kilka dni wcześniej przetrzymywał jako zakładniczkę.

NA NOŻE ★★★★
komedia kryminalna, USA 2019, reż. Rian Johnson, wyk. Daniel Craig, Chris Evans, Michael Shannon
20:45 | tvp 2
Kiedy nestor ekscentrycznego rodu zostaje znaleziony martwy po przyjęciu z okazji jego 85. urodzin, do akcji wkracza prywatny detektyw. Kto z licznego grona oryginałów jest odpowiedzialny za zbrodnię?

NIEPOKONANI ★★★
dramat obycz., USA/Emiraty Arabskie/Polska/Indie/Arabia Saudyjska 2010, reż. Peter Weir, wyk. Dragoş Bucur, Colin Farrell, Ed Harris
20:00 | kino polska
Z syberyjskiego gułagu do Indii: dzieje dramatycznej ucieczki więźniów w latach II wojny światowej. Ucieczka – z polskim udziałem – prawdziwa, relacja niezupełnie, ale i tak uwiodła Petera Weira.

PREZENT POD CHOINKĘ ★★
komedia, USA/Kanada 2012, reż. Brian Levant, wyk. Daniel Stern, Braeden Lemasters, Stacey Travis
20:00 | warner tv
Według sprawdzonego sfilmowanego parokrotnie schematu: jak przekonać dorastającego nastolatka, że samochód nie jest odpowiednim prezentem pod choinkę? Inspirujące.

SAMOTNIK ★★
film sens., USA/Wlk. Brytania 2026, reż. Ric Roman Waugh, wyk. Jason Statham, Bodhi Rae Breathnach, Bill Nighy
21:25 | canal+ premium
Uciekający przed przeszłością agent specjalny zostaje zdemaskowany, więc musi stawić czoło swoim dawnym przełożonym, a jednocześnie bronić oddanej mu dziewczyny. Plus Jason Statham.

SPADKOBIERCY ★★★★
komediodramat, USA 2011, reż. Alexander Payne, wyk. George Clooney, Patricia Hastie, Shailene Woodley
22:55 | polsat
Alexander Payne (Oscar za scenariusz) prowadzi George'a Clooneya przez rajskie Hawaje, które przestają być rajem, kiedy okazuje się, że oddana - wydawałoby się - żona miała romans i planowała rozwód.

ZŁE MAMUŚKI 2: JAK PRZETRWAĆ ŚWIĘTA ★★
komedia, USA/Chiny 2017, reż. Jon Lucas, Scott Moore, wyk. Mila Kunis, Kristen Bell, Kathryn Hahn
20:00 | stopklatka
Ciąg dalszy praktycznego poradnika dla pań łączących pracę zawodową i macierzyństwo i pragnących na dodatek pozostać sobą. Jak sobie poradzić z wyzwaniami okołobożonarodzeniowymi?

KONRAD J. ZARĘBSKI

eprasa.pl 168710843e

TVP1

08:30 Polskie parki narodowe
09:00 U Pana Boga w ogródku
09:55 Ojciec Mateusz XXVI (6)
10:55 Komisarz Alex XXVI (12)
11:55 Między ziemią a niebem
12:00 Anioł Pański
12:15 Między ziemią a niebem
12:45 Taize – Dom serca (9)
13:10 Dzika Skandynawia
14:05 Opowieści o niedźwiedziu: Dieta (4) - cykl reportaży
14:25 Rolnik szuka żony. Odwiedziny (11) - serial dok.
14:45 Alternatywy 4 (4/9)
16:00 Zaraz wracam (47,48)
17:00 Teleexpress, pogoda
17:35 Daję słowo – Maciej Orłoś (51) - talk-show
18:25 Minuta dla Twojego bezpieczeństwa (16)
18:40 Jaka to melodia? (6008)
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:25 **Rolnik szuka żony** (12) - reality show Polska 26
21:25 **Rolnik szuka żony. Odwiedziny** (12)
21:50 **Miłość w Nowym Jorku (Autumn in New York)** (★★★) - dramat miłosny USA 2000, reż. Joan Chen (115 min)
23:45 **Red II** (★★★) - komedia kryminalna USA/Francja/Kanada 2013 (120 min)
01:45 **Ostatnia walka Apacza (Apache)** (★★) - western USA 54, reż. Robert Aldrich (90 min)

TVP2

05:10 Barwy szczęścia
06:25 M jak miłość
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7752) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7752) - mag. Polska 2026
10:30 Domowe patenty (21)
10:35 Jak to się mówi, czyli Kasia u Bralczyka
11:10 The Voice of Poland (17)
14:00 Familiada (3102)
14:35 Koło fortuny (2148) - teleturniej Polska 2026
15:10 Szansa na sukces. Opole 2026 (5) - show
16:10 Europa da się lubić – nowe pokolenie (12)
17:15 Tak to leciało! (96) - teleturniej Polska 2026
18:15 Omnibus – szybcy i mądrzy (63) - teleturniej
19:10 Kocham Cię, Polsko! (12) - quiz Polska 2026

20:45 **Na noże (Knives Out)** (★★★★) - komedia kryminalna USA 2019, reż. Rian Johnson, wyk. Daniel Craig, Chris Evans, Ana de Armas (135 min)
23:00 **Kwiatki polskie duże** (20) - mag. Polska 2026
00:00 **Dzień z życia artysty** (18) - mag. kulturalny
00:40 **Matylda** (7) - serial kostiumowy Polska 2024, wyk. Maria Kowalska
01:35 **Syn** (3,4/10) - western USA 2017, wyk. Pierce Brosnan, Jacob Lofland

POLSAT

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień (3191)
08:00 Halo tu Polsat (3396)
10:45 Ewa gotuje (588) - mag. kulinarny Polska 2026
11:25 Rybki z ferajny - film animowany USA/Francja/Korea Północna 2004
13:05 Jak wytresować smoka 3 (How to Train Your Dragon: The Hidden World) - film animowany USA/Japonia 2019, reż. Dean DeBlois (140 min)
15:25 LEGO Masters. W drodze (3) - program rozrywkowy
16:30 Awantura o kasę (310)
17:40 Hitster. Muzyczna gra przebojów (17) - program muzyczny Polska 2026
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:35 Być gwiazdą (13) - cykl reportaży Polska 2026

19:55 **Dancing with the Stars. Taniec z gwiazdami** (195) - program rozrywkowy Polska 26
22:55 **Spadkobiercy (The Descendants)** (★★★★) - komediodramat USA 2011, reż. Alexander Payne, wyk. George Clooney (160 min)
01:35 **Ted** - komedia (★★★★) USA 2012, reż. Seth MacFarlane, wyk. Mark Wahlberg, Mila Kunis, Seth MacFarlane, Joel McHale (135 min)

TVN

06:10 Kuchenne rewolucje: Żnin, bar „Chicken Go" 28 (7)
07:10 Magda gotuje Internet (4) - talk-show Polska 2026
07:45 Dzień Dobry TVN (5851)
11:30 Unboxing – Wielkie otwarcie (6) - teleturniej
12:05 Co za tydzień (1270)
12:50 Kuchenne rewolucje: Żerczyce – Kukuryykuu 33 (13) - reality show Polska 2026
14:00 Studio Pucharu Świata
14:20 Skoki narciarskie: Puchar Świata mężczyzn w Ruce
16:20 Studio Pucharu Świata
16:45 Asterix podbija Amerykę - film anim. Niemcy/Francja/Hiszpania/USA/Wlk. Brytania/Kanada/Dania/Japonia 1994 (105 min)
18:30 Niezwykłe Stany Prokopa VI (1/8) - serial dok.
19:00 Fakty, sport, pogoda

19:45 **MasterChef** (12) - show Polska 2026
21:35 **Harry Potter i komnata tajemnic (Harry Potter and the Chamber of Secrets)** (★★★) - film przyg. Wlk. Brytania/USA 2002, reż. Chris Columbus (210 min)
01:05 **Robin Hood: Początek (Robin Hood: Origins)** (★★) - film przyg. USA 2018, reż. Otto Bathurst, wyk. Taron Egerton, Jamie Foxx, Eve Hewson (145 min)

TV PULS

06:00 Taki jest świat (47)
06:35 Kobra – oddział specjalny XVIII (8/15) - serial sens.
07:35 Don Matteo XIII (17)
09:40 Rodzinny interes (45,46) - serial obyczajowy
11:35 Szklanką po łapkach - komedia USA 1996
13:25 Need For Speed (Need for Speed) - film sens. USA/Indie 2014, reż. Scott Waugh, wyk. Aaron Paul (150 min)
15:55 Blondynka w koszarach (Major Movie Star) - komedia USA 2008 (120 min)
17:55 Niemożliwe (The Impossible) - film katas. USA/Hiszpania/Tajlandia 2012, reż. J.A. Bayona (125 min)
20:00 **Diablo** - film sens. (★★) USA 2025, reż. Ernesto Díaz Espinoza, wyk. Marko Zaror, Scott Adkins, Alanna De La Rossa (120 min)
22:00 **Terminator II – Dzień sądu (Terminator 2: Judgment Day)** (★★★) - film s.f. USA 1991, reż. James Cameron (175 min)
00:55 **Syberia (Siberia)** (★★) - film krym. Niemcy 2018, reż. Matthew Ross, wyk. Keanu Reeves, Ana Ularu (125 min)

TVN7

05:55 Wiza na miłość: pierwsze spotkanie IV - serial dok.
06:50 New Looney Tunes III (10,11/52) - serial anim.
07:20 Gremliny II - film s.f. USA 1990, reż. Joe Dante, wyk. Zach Galligan, Phoebe Cates
09:25 Top Model (13) - reality show Polska 2026
11:05 Ukryta prawda (16-19/48) - serial fabularno-dokumentalny Polska 2024
15:10 Szpital św. Anny IV (13,14) - serial obyczajowy
17:10 Detektywi VII (8)
18:10 Akademia Policyjna IV – Patrol obywatelski (Police Academy 4: Citizens on Patrol) - komedia USA 1987 (110 min)
20:00 **Jack Reacher: Nigdy nie wracaj (Jack Reacher : Never Go Back)** (★★) - film krym. USA/Chiny 2016, reż. Edward Zwick (160 min)
22:40 **Miasto złodziei (The Town)** (★★★) - dramat krym. USA 2010, reż. Ben Affleck, wyk. Ben Affleck (145 min)
01:05 **Dziewczyna moich koszmarów (The Heartbreak Kid)** (★★) - komedia romant. USA/Meksyk 2007 (145 min)

MEZZO

12:10 Brahms: Sonaty wiolonczelowe – Miklós Perényi, Zoltán Kocsis - muzyka klas.
13:00 Intermezzo
13:30 Alexandre Kantorow, Daniel Lozakovich, Gautier Capuçon - muzyka klasyczna
15:00 Young Euro Classic 2025: Joven Orquesta Nacional de España
16:50 Mozart: VIII koncert fortepianowy – Christian Zacharias - muzyka klasyczna
17:45 Giuseppe Verdi: Otello - opera Hiszpania 2025
20:30 Lisa Batiashvili, Budapest Festival Orchestra, Iván Fischer - muzyka klas.
22:00 Budapest Festival Orchestra, Iván Fischer, Nicolas Namoradze: Brahms
23:50 Koncert Sylwestrowy Staatskapelle Dresden

PULS 2

08:00 Aukcja w ciemno III (18,19/26) - serial dok.
08:55 Wojciech Cejrowski. Boso: Meksyk/Paragwaj (1, 2, 3)
10:35 Hibernatus - komedia Francja/Włochy 1969
12:20 Gamoń - komedia Hiszpania/Francja/Włochy 1964, reż. Gérard Oury
14:40 Kapryśny książę - film fantasy Czechy 2022
16:40 Zaczarowany nos - film fantasy Niemcy/Czechy 2021
18:45 Duch w butelce - film fantasy Niemcy 2021
20:00 Akt odwagi - film sensacyjny USA 2011, reż. Mike McCoy, Scott Waugh
22:05 Wojna Harta - dramat wojenny USA 02, reż. Gregory Hoblit, wyk. Bruce Willis
00:30 Dzielnica strachu IV (19,20) - serial kryminalny

TV4

08:00 Największy pies świata
09:00 A na deser... (22)
09:15 Galileo
11:15 Mini Galileo
11:55 Powrót do przyszłości II - film przyg. USA 1989, reż. Robert Zemeckis, wyk. Michael J. Fox, Christopher Lloyd
14:20 Godzilla - film sens. USA/Japonia 1998, reż. Roland Emmerich, wyk. Matthew Broderick, Jean Reno
17:05 Lot 93 z Newark - film sensacyjny Kanada/USA 2006, reż. Peter Markle, wyk. Brennan Elliott, Kendall Cross
19:00 Uroczysko V (27,28)
20:00 Sprawiedliwi. Trójmiasto IV (49-52) - serial kryminalny Polska 2026
00:00 STOP Drogówka (387)
01:00 Hitler: mroczny urok dyktatora (3,4/4) - serial dok.

METRO

07:40 Klan z Alaski V (11,12/15) - serial dok.
09:45 Ekspres polarny - film anim. USA/Australia 2004
11:50 Narodziny - dramat obycz. USA 2006, reż. Catherine Hardwicke, wyk. Keisha Castle-Hughes
14:00 Makłowicz w drodze (2)
14:35 39 i pół II (8,9) - serial komediowy Polska 2009
16:45 Kryminalni VI (2,3,1/10) - serial krym. Polska 2007
20:00 Wallander (13/13) - serial kryminalny Szwecja/Niemcy/Dania/Norwegia/Finlandia 2006
22:05 Chyłka – Inwigilacja IV (5,6/6) - serial krym. Polska 21
23:55 Zbrodnie z pierwszych stron gazet IV (5/12)
00:55 Szpital (34/68)
01:55 Szkoła (63/67)

eprasa.pl 168710843e

NIEDZIELA 29.11

STOPKLATKA

08:00 Komisarz Rex XII (10,11/12) - serial krym.
10:00 Hudson i Rex VII (6,7,8/8) - serial krym.
13:00 Komisarz Montalbano
15:35 Ucieczka z Pretorii
*** **(Escape From Pretoria)** - thriller Australia/RPA/Wlk. Brytania/USA/Niemcy 2020 (125 min)
17:40 Czterej pancerni i pies (1,2) - serial wojenny
20:00 Złe mamuśki 2: Jak
** **przetrwać święta (A Bad Moms Christmas)** - komedia USA/Chiny 2017, reż. Jon Lucas, Scott Moore, wyk. Mila Kunis, Kristen Bell, Kathryn Hahn (125 min)
22:05 Na układy nie ma rady
* - komedia Polska 2017, reż. Christoph Rurka, wyk. Grzegorz Małecki (110 min)
23:55 Komedia małżeńska
*** - komedia Polska 1993, reż. Roman Załuski, wyk. Ewa Kasprzyk (130 min)
02:05 Prywatne śledztwo
** - film sensacyjny Polska 1986, reż. Wojciech Wójcik, wyk. Roman Wilhelmi (145 min)

KINO POLSKA

07:45 Polska Kronika Filmowa: 12B/73 - program dok.
08:00 Milion za Laurę - komedia Polska 1971, reż. Hieronim Przybył, wyk. Bogdan Baer
10:00 Dziewczyna szuka miłości - film obycz. Polska 1938, reż. Romuald Gantkowski
11:40 Poszukiwany, poszukiwana - komedia Polska 1974, reż. Stanisław Bareja
13:35 Rozmowy kontrolowane - komedia Polska 1991, reż. Sylwester Chęciński, wyk. Stanisław Tym, Jerzy Turek
15:40 Tam i z powrotem - film sensacyjny Polska 2001, reż. Wojciech Wójcik, wyk. Janusz Gajos, Jan Frycz
17:50 Orzeł. Ostatni patrol - dramat historyczny Polska 2022, reż. Jacek Bławut, wyk. Tomasz Ziętek, Adam Woronowicz, Antoni Pawlicki
20:00 Niepokonani - dramat obycz. USA/Emiraty Arabskie/Polska/Indie/Arabia Saudyjska 2010, reż. Peter Weir, wyk. Dragoş Bucur, Colin Farrell
22:50 Tama - film krótkometrażowy Polska 2024
23:30 Dzień świra - komediodramat Polska 2002, reż. Marek Koterski, wyk. Marek Kondrat, Janina Traczykówna, Andrzej Grabowski

ALE KINO+

08:25 Grantchester XI (8)
09:30 Storm - dramat obycz.
*** Norwegia 2022, reż. Erika Calmeyer, wyk. Tamina Ali (110 min)
11:20 Sprawa nierozwiązana (7) - serial krym.
13:50 Pies przed sądem
*** **(Le procès du chien)** - komedia Szwajcaria/Francja 2024, reż. Laetitia Dosch (100 min)
15:30 Pęknięte lustro
*** **(The Mirror Crack'd)** - komedia krym. Wlk. Brytania 1980, reż. Guy Hamilton, wyk. Angela Lansbury, Elizabeth Taylor (130 min)
17:40 PS Kocham Cię (P.S.
*** **I Love You)** - melodramat USA 2007, reż. Richard LaGravenese, wyk. Hilary Swank, Gerard Butler (150 min)
20:10 Crá. Torfowiska (1-6/6) - serial krym. Wlk. Brytania/Irlandia 2024, wyk. Dónall Ó Héalai, Hannah Mae Brady, Alex Murphy
02:15 Król (5/8) - serial krym. Polska 2020, wyk. Michał Żurawski, Arkadiusz Jakubik, Borys Szyc

POLSAT FILM

10:55 Kung Fu Panda: Święta, święta i Po - film anim. USA 10
11:30 Pada Shrek - film animowany USA 2007
12:00 Epoka lodowcowa - film animowany USA 2002
13:40 Ace Ventura: Zew natury - komedia USA 1995
15:40 Kowboje i obcy - western USA/Indie 2011
18:00 Robin Hood, książę złodziei - film przyg. USA 1991
21:00 Bad Boys - komedia sensacyjna USA 1995
23:30 Futro z misia - komedia Polska 2019

FILMBOX+ ONE

08:00 Strażnik Teksasu IX (10,11,12/24) - serial sens.
10:55 Vera IX (3/4)
12:55 Seksmisja - komedia Polska 1984
15:35 Bridget Jones III - komedia Wlk. Brytania/Francja/USA 2016, reż. Sharon Maguire
18:05 Jumper - film s.f. USA/Kanada 2008, reż. Doug Liman
20:00 John Wick 4 - film sens. USA/Niemcy 2023, reż. Chad Stahelski, wyk. Keanu Reeves
23:35 Czas patriotów - film sensacyjny USA 1992
02:05 Ucieczka z Alcatraz - film sensacyjny USA 1979

TVP KULTURA

08:00 Nabożeństwo luterańskie w Warszawie
09:00 Cykl adwentowy: Nadzieja (1)
09:15 Wspólny dom (43)
09:55 Pamiętniki Sherlocka Holmesa (6/6)
11:00 Pan wzywał, Milordzie? (4/5)
12:05 Dziób w dziób - spektakl teatralny Polska 19
13:05 Cyd - film przyg. USA/
*** Włochy 61, reż. Anthony Mann, wyk. Charlton Heston (185 min)
16:10 Czterdziestolatek (3)
17:15 Studio Kultura (714)
18:10 Violetta – taka jestem – Koncert Violetty Villas - koncert
19:15 Violetta Villas śpiewa dla zakochanych - reportaż Polska 1993
20:00 Lucie Aubrac - dramat
*** wojenny Francja 1997, reż. Claude Berri, wyk. Carole Bouquet, Daniel Auteuil (130 min)
22:10 Porozmawiajmy szczerze (33)
22:50 Niebezpieczne życie Paula Gauguina - film dok. Wlk. Brytania 2019
00:00 Bestie wokół nas - film anim. Polska 21 (10 min)

WARNER TV

10:35 Niezwykłe Święta Dolly Parton - film obycz. USA 2016
12:25 Miłość jak narkotyk - komedia romant. USA 1997
14:25 Raport Pelikana - thriller USA 1993, reż. Alan J. Pakula
17:20 Superman II - film s.f. USA/Wlk. Brytania/Kanada 80
20:00 Prezent pod choinkę - komedia USA/Kan. 12, reż. Brian Levant, wyk. Daniel Stern
21:40 Co się wydarzyło w Madison County - melodramat USA 1995
00:20 Tecumseh – ostatni wojownik - western USA 1995

PARAMOUNT

07:40 Pingwiny z Madagaskaru (8/26)
08:00 Mali agenci - komedia sensacyjna USA 2001
09:55 Marzyciel - film biograficzny USA/Wlk. Brytania 2004
12:05 Dirty Dancing - film muzyczny USA 1987
14:25 Zaginione miasto - komedia sens. USA 2022
16:50 Wielki Gatsby - dramat USA 2013, reż. Jack Clayton
20:00 Dungeons & Dragons: Złodziejski honor - film fantasy USA 2023, wyk. Chris Pine
23:00 Ciche miejsce 2 - horror USA 2020, reż. John Krasinski

HBO

08:45 PS Kocham Cię
*** - melodramat USA 2007, reż. Richard LaGravenese (125 min)
10:50 Eleanor Wspaniała
*** - dramat obycz. USA 2025, reż. Scarlett Johansson (100 min)
12:30 Fantastyczny Pan
*** **Lis** - film anim. Wlk. Brytania/USA 2009, reż. Wes Anderson (85 min)
13:55 Żywiciel rodziny
** - komedia USA 2026, reż. Eric Appel (100 min)
15:35 La Grazia - dramat
**** obycz. Włochy 2025, reż. Paolo Sorrentino, wyk. Toni Servillo (130 min)
17:45 Bohemian Rhapsody
*** - film biograficzny USA/Wlk. Brytania 2018, reż. Bryan Singer (135 min)
20:00 Po polowaniu - thriller
** USA/Włochy 2025, reż. Luca Guadagnino, wyk. Julia Roberts (135 min)
22:15 Batman - film sens. USA
**** 2022, reż. Matt Reeves, wyk. Robert Pattinson, Zoë Kravitz (170 min)
01:05 Dotyk - dramat obycz.
**** Islandia/Wlk. Brytania 2024, reż. Baltasar Kormákur (115 min)

CINEMAX

11:30 Nade mną niebo, w dolinie ja - dramat obycz. Słowacja/Czechy 2024
13:05 Znajomy dotyk - dramat obyczajowy USA 2024
14:35 Nic do oclenia - komedia Francja/Belgia 2010
16:20 Porwanie Arabelli - dramat obycz. Włochy 2025
18:10 Barry Seal: Król przemytu - film sens. USA 2017
20:00 Rocky V - dramat obyczajowy USA 1990
21:40 Kingsman: Złoty krąg - film sens. Wlk. Bryt./USA 17
00:00 Prawo ulicy II (5,6/12)

ROMANCE TV

08:05 Śledztwo prowadzi Watzmann (5-8/8)
12:15 Lato na Lazurowym Wybrzeżu - dramat obyczajowy Niemcy 2024
14:05 Weiss & Morales (3/4)
16:00 Lilly Schönauer: A potem była miłość - film obycz. Niemcy/Austria 2008
17:55 Zwierzyniec doktor Mertens (5,6/13) - serial obycz.
20:00 Romans w powietrzu - film obyczajowy USA 2020
21:55 Świąteczny azyl - komedia romant. Kanada 22
23:45 Käthe i ja (3/10) - serial obyczajowy Niemcy 2020

CANAL+ PREMIUM

09:00 Zmiennokształtni 2
** - film fantasy Niemcy 2026 (100 min)
10:40 To był zwykły przypa-
***** **dek** - thriller Francja/Luksemburg/Iran/USA 2025 (105 min)
12:25 Listy do Julii - komedia
*** romantyczna USA 2010, reż. Gary Winick (105 min)
14:10 The Office PL VI (7,8/12) - serial kom.
15:10 Kopnięci w czasie
** - komedia Francja/Belgia 2025, reż. Vinciane Millereau (105 min)
16:55 Wstęp do meczu
17:25 Piłka nożna: PKO BP Ekstraklasa: Legia Warszawa – Wieczysta Kraków (na żywo)
19:35 Liga+ Extra (na żywo)
21:25 Samotnik - film sens.
** USA/Wlk. Brytania 2026, reż. Ric Roman Waugh, wyk. Jason Statham, Bodhi Rae Breathnach, Bill Nighy (105 min)
23:10 Przyjmij / Odrzuć
** - thriller USA/Irlandia 2025, reż. Christopher Landon (95 min)
00:45 Protector - film sens.
** USA 2025, reż. Adrian Grunberg (95 min)

TVN FABUŁA

08:15 Magda M. III (6,7)
10:20 Bella i Sebastian III - film przyg. Francja 2017
12:05 Stowarzyszenie Wędrujących Dżinsów - komedia USA 2005, reż. Ken Kwapis
14:40 Złoto dla zuchwałych - film woj. USA/Jugosławia 70
17:45 Godzilla i Kong: Nowe imperium - film s.f. USA 2024
20:00 Teściowie II - komedia Polska 2023
22:00 Jak przeżyć święta - komedia romant. USA 2004
00:15 Wojna światów - film s.f. USA 05, reż. Steven Spielberg

AMC

10:10 Błękitna laguna: Przebudzenie - film przyg. USA 2012, wyk. Indiana Evans
12:10 Kobiety - komediodramat USA 08, reż. Diane English
14:40 W ciemność. Star Trek - film s.f. USA 2013
17:30 Piękne istoty - film fantasy USA 2013
20:00 Underworld - thriller USA/Wlk. Brytania/Niemcy/Węgry 2003, reż. Len Wiseman
22:30 Wrota do piekieł - horror USA 2009, reż. Sam Raimi, wyk. Alison Lohman
00:30 Wściekłe psy - dramat kryminalny USA 1992

eprasa.pl 168710843e

AXN

08:10 Agenci NCIS XX (10/22)
09:10 Walker: Strażnik Teksasu III (14/18)
10:05 Detektyw Monk (11,12,13,1,2/13) - serial krym.
15:05 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas VII (6-10/24)
20:00 Londyn w ogniu - film sens. USA/Wlk. Bryt./Bułgaria 2016, reż. Babak Najafi
22:00 Świat w ogniu - thriller USA/Wlk. Brytania/Portugalia/Kanada/Bułgaria 2019
00:15 Adrenalina - film sens. USA 2006, wyk. Jason Statham

EPIC DRAMA

08:55 Poirot III (5,6,7,8/11)
13:20 Sprawy pana Booka II (3/6) - serial kryminalny
14:35 Panna Marple IV (2/4)
16:35 Poirot XI (1/4)
18:35 Robin Hood - serial przyg. USA/Serbia 2025
20:00 Rodzina Hardacre'ów II (6/6) - serial obyczajowy
21:00 Świadek oskarżenia (1) - miniserial Wlk. Bryt./USA 16
22:00 Marlow: klub zbrodni (1/4) - serial kryminalny
23:00 Rodzina Hardacre'ów II (6/6) - serial obyczajowy
00:00 Detektyw Murdoch XII (15,16/18) - serial kryminalny

TVN STYLE

11:30 Ostre cięcie (10)
12:30 Jestem z Polski XVIII (10,33,1,2/14) - serial dok.
16:40 Bitwa o gości (7)
17:45 Nowa Szelągowska (2) - reality show Polska 2026
18:45 Kuchenne rewolucje (12, 13) - reality show Polska 18
20:45 Ostre cięcie (10) - reality show Polska 2026
21:50 Szalone Tokio - film dok.
23:05 Jestem z Polski IV (1/3) - serial dok. Polska 2020
00:10 Niezwykłe Stany Prokopa V (3/8) - serial dok.
01:10 Zagadki seksualności III

TVN TURBO

10:45 Wojny samochodowe
11:45 Z drugiej ręki (13)
12:30 Jeździć, obserwować VIII
13:15 Naprawy nie do naprawy
14:00 Zawodowi handlarze
15:30 Po raz trzeci. Sprzedane! (6/6) - serial dok.
16:15 Kupione, zrobione, sprzedane (9/9) - serial dok.
17:15 Ciężarówką przez Malezję (4/9) - serial dok.
18:15 Raport końcowy (846)
18:40 Mobilni mechanicy (1)
19:25 Wojny samochodowe
21:25 Zawodowi handlarze (1)
22:10 Kupione, zrobione, sprzedane (9/9) - serial dok.

BBC FIRST

08:25 Śmierć z dala od palm IV (5/6) - serial kryminalny
09:35 Sanditon (8,1/8)
11:40 Co ludzie powiedzą? II (3,1,2/11) - serial komediowy
13:35 Morderstwa w Midsomer
17:50 Z pamiętnika położnej
18:55 Ulica nadziei (5/10)
19:55 Śmierć pod palmami IV (4/8) - serial kryminalny
21:00 Śledztwa siostry Bonifacji IV (5/9) - serial krym.
22:00 Dobijasz mnie (4,5,6) - serial krym. USA/Kanada 26
01:00 Happy Valley III (2/6)

FX

08:00 CSI: Kryminalne zagadki Miami II (20,21/24)
09:50 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku V (5,6,7/25)
12:35 Z Archiwum X VI (4,5/22)
14:25 Królestwo niebieskie - dramat hist. Wlk. Brytania/Niemcy/Hiszpania/Maroko/USA/Włochy/Francja 2005
17:25 Faceci w czerni III - film s.f. USA 2012
19:35 xXx - film sens. USA 02
22:00 Rambo II - film sensacyjny USA/Meksyk 1985
00:00 Tulsa King II (6/10)
00:55 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XV (17/18)

HGTV

08:05 Uratuj swój ogród (35)
09:05 Nowa Maja w ogrodzie
11:05 Polowanie na ogród V
12:40 Uchwycić dom II (5,6/12)
13:40 Letnia chata na lata XI
15:45 Zgłoś remont (9)
16:40 Zgłoś remont – spełniamy marzenia (5/8) - serial dok.
17:40 Weekendowa metamorfoza (3, 4) - reality show
19:40 House Hunters (3, 4, 5)
21:20 Dorota inspiruje (8)
22:20 Poukładani (6)
23:20 Podzieleni projektami (9,2/9) - serial dok. USA 2024
01:20 Nowa Maja w ogrodzie

BBC LIFESTYLE

13:05 Rezydencje na Mauritiusie (6) - serial dok.
14:10 Majorka (8, 9) - mag.
15:10 Malezja dla smakoszy z Justine Schofield (2)
15:45 W świecie luksusu
16:50 Kurorty sławnych i bogatych (6/6) - serial dok.
17:50 Klasa pierwsza czy ekonomiczna? - film dok.
18:50 Niezwykłe hotele bez tajemnic VI (5/8) - serial dok.
20:00 Hilton przy Park Lane (3)
21:00 Najdroższa szamanka świata - serial dokumentalny
22:15 Tajlandia: mroczne oblicze raju - serial dokumentalny

COMEDY CENTRAL

08:30 Teoria wielkiego podrywu V (1-10/24) - serial kom.
12:45 Teoria wielkiego podrywu V (11,12/24) - serial kom.
13:30 Przyjaciele (7-12/24) - serial kom. USA 1994
16:35 Krokodyl Dundee II - komedia Australia/USA 1988
18:50 Jaś Fasola (8,10/14)
20:00 Ilu miałaś facetów? - komedia romantyczna USA 2011, reż. Mark Mylod
22:10 The Office PL V (1,2/12)
23:25 Comedy Club (8, 9)
00:30 Miasteczko South Park

TVP SERIALE

08:30 Na sygnale - serial obyczajowy Polska 2026
09:10 Stawka większa niż życie (12/18) - serial wojenny
11:25 07 zgłoś się (2,3)
13:35 Ojciec Mateusz (8,9/14)
15:25 Komisarz Alex XXVI (12)
16:30 Ranczo VI (10/13)
17:30 07 zgłoś się (4,1) - serial kryminalny Polska 1976
19:45 Ojciec Mateusz 36 (3,10,11) - serial krym. Polska 2026, wyk. Artur Żmijewski
22:30 Ranczo VI (11,12/13)
00:20 Rodzinka.pl XIX (11,12)
01:30 Korona królów. Jagiellonowie (50) - serial obycz.

CANAL+ KUCHNIA

13:30 Hongkong od kuchni z Jeremym Pangiem (3)
14:30 Proste smaki (6)
14:55 Dzień dobry, obiad (1)
15:20 Bosacka rusza w Polskę
15:50 m jak mięso (1)
16:25 Włoska uczta (25,26)
17:35 Gotuj taniej z Jamiem (1)
18:30 Jamie Oliver (2)
18:55 Pyszne dania w 10 minut z Julią Oleś (3, 4) - mag.
19:25 Gotuj sprytnie ze Strzelczykiem (3, 4) - mag.
20:15 m jak mięso (5, 6) - mag.
21:15 Anthony Bourdain XI
23:45 Świat szefów kuchni

CANAL+ DOMO

09:25 Twój kawałek ogrodu
10:25 Pokochaj swój ogród (1)
11:20 Room service. Hotele od kuchni II (3,4) - serial dok.
12:20 Ucieczka na wieś XXV
14:15 Wielkie projekty XXIV
15:15 Kuchenna demolka Marty Czerkies (2, 3) - mag.
16:15 W mieście czy na wsi
17:15 Adres: rezydencje marzeń (2) - reality show
18:10 Tomasz Pągowski (1)
18:35 Daleko od miasta XVII
19:05 Ucieczka na wieś XXIII
21:00 Kupiliśmy sobie zamek
22:00 Cudotwórcy: zakochaj się w swoim domu na nowo (5)

PLANETE+

13:05 Polska z góry. Nad wodą III (2) - serial dok.
13:35 Krajobrazy świata (5/12)
14:40 Łaty i pręgi
15:45 Lamparty z Parku Yala na Sri Lance - film dok.
16:50 Ratując gepardy
18:00 Dokąd dzisiaj? IV (6,7)
18:40 Polska z góry. Naj... w Polsce II (6,7) - serial dok.
19:45 Karl Lagerfeld. Objawienie (4/4) - serial dok.
20:45 Prost (5,6/6) - serial dok.
22:00 Clint Eastwood
23:10 Ctrl+Seks+Śmierć (3/3)

DISCOVERY CHANNEL

08:00 Sekrety Houdiniego
09:00 Złomowisko PL VI
11:00 Lotnisko (3/8)
12:00 Przystanek Bieszczady
13:00 Wyzwanie: przetrwanie
14:00 Gorączka złota XVII (5)
15:00 Alaska w budowie VIII
16:00 Budowa na końcu świata
17:00 Celnicy na straży Niemiec
18:00 Celnicy na straży Danii
19:00 Kroniki policyjne:
20:00 Gorączka złota XVI (5)
22:00 Alaska w budowie VIII
23:00 Kroniki policyjne: Szwecja II - serial dok.
00:00 W oku cyklonu: Łowcy burz (5/6) - serial dok. USA 26

TVP HISTORIA

10:55 Wszystkie kolory świata
11:55 Saga prastarej puszczy
13:00 Dziewicze zakątki Ziemi
14:00 Flesz historii (789)
14:30 Ranczo Wilkowyje - komedia Polska 2007
16:05 Tajemnice kultowych seriali (3) - mag. filmowy
16:50 Starożytne mocarstwa
17:45 Daleko od szosy (4)
19:10 Kennedy, Sinatra i mafia
20:15 W kręgu Hitlera
21:15 Polskie 100 lat (7)
21:45 Król (3/8) - serial krym.
22:55 Zaklinacz deszczu - dramat obycz. USA 1997

HISTORY

12:00 Absurdy przeszłości II
13:00 Niewyjaśnione tajemnice świata IV (10/11)
14:00 Polskie UFO (2)
14:25 Putin: ojciec chrzestny Rosji (2/2) - serial dok.
15:20 Starożytni kosmici XIV
16:10 Sekrety widziane z góry III (5/10) - serial dok.
17:10 II wojna światowa: planeta w ogniu (4) - serial dok.
18:10 II wojna światowa: walka o Europę (1/8) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XIV
21:00 Za kulisami zimnej wojny
22:00 Absurdy przeszłości II (2)
23:00 Starożytni kosmici XVIII

NATIONAL GEOGRAPHIC

11:00 Kosmiczne horyzonty
12:00 Ikony lotnictwa (7/10)
13:00 Superfabryki (6/8)
14:00 Górnicy z Chile: wyścig z czasem (3/3) - serial dok.
15:00 Premiera: Egipt: miejsce pełne tajemnic VII (2)
16:00 Megażywioły (3/8)
17:00 Hitler i jego świta (2)
18:00 Odkopać historię
20:00 Potwory: prawda i mity
21:00 Premiera: Megażywioły
22:00 Ostatni lot: anatomia katastrofy II (5) - serial dok.
23:00 Operacja transport III

FOCUS TV

08:00 Rolnicy. Podlasie VIII
09:00 Z klimatem i z pasją
10:00 Świat z góry. Izrael
11:00 Świat z góry. Jedwabny Szlak - serial dokumentalny
12:00 Wojny magazynowe X
14:00 Gwiazdy lombardu XXV
15:00 Poszukiwacze złota w Australii IX (3,4/20)
17:00 Rolnicy. Podlasie VIII
21:00 Podglądacze przyrody
22:00 Trumpowie. Pozłacana dynastia - film dokumentalny
23:00 Poza kontrolą
00:00 Kataklizmy, które wstrząsnęły światem (8/8)
01:00 Rolnicy. Podlasie VII (44)

BBC EARTH

08:40 W okowach mrozu VIII
09:40 Dzikie zakątki Ziemi z Simonem Reevem (2/4)
11:00 Attenborough i morski smok - film dok. Wlk. Bryt. 18
12:10 W okowach mrozu VII
13:15 Dziki połów: nieznane wody (4) - serial dok.
14:20 Dzika Wielka Brytania
16:35 Życie na pustkowiu VI
18:40 Szlakiem wulkanów
19:45 Zielona planeta (4/5)
20:55 Attenborough i morski smok - film dok. Wlk. Bryt. 18
22:05 W okowach mrozu II
23:05 Na krawędzi katastrofy

POLSAT VIASAT HISTORY

05:00 Zakazana historia VII (9)
06:15 Wyprawa po skarby z Bettany Hughes IV
07:05 Faraonowie: nie tylko piramidy - serial dok.
09:10 Ramzes: władca Egiptu (1,2,3,4,5,6/6) - serial dok.
15:15 Przywódcy III Rzeszy (1,2,3,4/4) - serial dok.
19:55 Berlin 1936: olimpiada Hitlera w kolorze - film dok.
21:00 Prawdziwa historia Drakuli - film dok. Francja 26
22:10 Poszukiwacze zaginionych faraonów (3,4)
00:05 1945: dni, które zmieniły świat (1,2) - serial dok.

eprasa.pl 168710843e

Od A do Z

AJLAWJU ★★
komedia, Polska 1999, reż. Marek Koterski, wyk. Katarzyna Figura, Cezary Pazura, Eugenia Herman
23:40 | stopklatka
Katarzyna Figura i Cezary Pazura jako kobieta z przeszłością i mężczyzna po przejściach, czyli śmieszno–gorzka miłość inteligentów po polsku. W istocie: autoterapia reżysera Marka Koterskiego nagrodzona w Gdyni za kreację kobiecą.

ANIOŁY WOJNY ★★
film sens., USA 2024, reż. Martin Campbell, wyk. Eva Green, Maria Bakalova, Ruby Rose
23:30 | canal+ premium
Martin Campbell („Casino Royale") rozmienia się na drobne, opowiadając o misji, prowadzonej przez oddział weteranek, wysłany do Pakistanu, by ratować uprowadzone przez ISIS uczennice.

BÓG ZEMSTY ★★★
film sens., USA 2011, reż. Roger Donaldson, wyk. Nicolas Cage, Guy Pearce, January Jones
20:00 | tv puls
Kiedy Nicolas Cage zleca tajemniczej organizacji dokonanie zemsty na sprawcach brutalnego napadu na jego żonę, wkrótce sam zostaje poproszony o podobną przysługę: ma wyeliminować pedofila.

ERIN BROCKOVICH ★★★
film biograficzny, USA 2000, reż. Steven Soderbergh, wyk. Julia Roberts, Albert Finney, Aaron Eckhart
20:00 | cinemax
Samotna matka z trójką dzieci wymusza dla siebie pracę w kancelarii prawnej, by z czasem doprowadzić do procesu o największe odszkodowanie za zanieczyszczenie środowiska. Plus Oscar dla Julii Roberts.

HOTEL MUMBAJ ★★★★
dramat obycz., Australia/USA/Indie/Wlk. Brytania/Singapur 2018, reż. Anthony Maras, wyk. Dev Patel, Armie Hammer, Nazanin Boniadi
23:30 | tvp 2
Na faktach: 26 listopada 2008 roku grupa islamskich terrorystów opanowała na trzy doby luksusowy hotel Taj Mahal Palace w Mumbaju, biorąc około 500 gości i członków obsługi za zakładników.

RoboCop

22:10 | cinemax
★★★★

FOT.MATERIAŁY PRASOWE

Historia policjanta-cyborga wypowiadającego wojnę skorumpowanym władzom miasta przeżartego rdzą zbrodni. Koniecznie, choćby dla przypomnienia sobie, jakiej klasy reżyserem bywał Paul Verhoeven.

FILM SENS., USA 1987, REŻ. PAUL VERHOEVEN, WYK. PETER WELLER, NANCY ALLEN, DAN O'HERLIHY

INSTYNKT PRZETRWANIA ★★
thriller, USA/Kenia 2021, reż. M.J. Bassett, wyk. Rebecca Romijn, Philip Winchester, Jerry O'Connell
20:50 | tvn
Amerykańska rodzina wyrusza na wymarzony urlop do kenijskiej dziczy. Kiedy rozwścieczony nosorożec atakuje ich samochód, wakacje marzeń zamieniają się w ekstremalną szkołę przetrwania.

KONIEC ULICY DĘBOWEJ ★★★
horror, USA 2026, reż. David Robert Mitchell, wyk. Anne Hathaway, Ewan McGregor, Maisy Stella
21:50 | hbo
W wyniku kosmicznego incydentu część ulicy zostaje przeniesiona w czasie i przestrzeni, co wymaga od zdradzającej dysfunkcjonalność rodziny przewartościowania priorytetów i wspólnego działania.

MEXICALI. ZIEMIA BEZPRAWIA ★★
film sens., USA 2026, reż. Luke LaFontaine, wyk. Bren Foster, Kris Van Damme, Tania Raymonde
20:50 | canal+ premium
Były zawodnik MMA prowadzi ranczo swojej partnerki. Gdy brakuje pieniędzy na płace, staje do nielegalnego turnieju walki wręcz. Miejscowa mafia gotowa jest na wszystko, by go pozyskać dla siebie.

OCALENI ★★
film sens., Tajlandia/Irlandia 2019, reż. Tom Waller, wyk. Jim Warny, James Edward Holley, Ekawat Niratvorapanya
20:00 | tvn 7
Przypomnienie głośnych wydarzeń z 2018 roku w jaskini Tham Luang w Tajlandii. Kiedy woda odcina grupie młodych sportowców drogę do wyjścia, na pomoc zostają wezwani nurkowie głębinowi z całego świata.

SPOSÓB NA ŚWIĘTEGO ★★
komedia sensacyjna, USA/Kanada/Wlk. Brytania 2020, reż. Eshom Nelms, Ian Nelms, wyk. Mel Gibson, Marianne Jean-Baptiste, Chance Hurstfield
23:55 | tv puls
O gwiazdkowym świętym nie dla dzieci: rozczarowany prezentem zepsuty i bogaty dwunastolatek wynajmuje płatnego mordercę, by zabił Mikołaja, który – czego nie podejrzewa – jest nieśmiertelny.

SUPERMAN II ★★★
film s.f., USA/Wlk. Brytania/Kanada 1980, reż. Richard Lester, Robert Lynn, David Tomblin, wyk. Christopher Reeve, Gene Hackman, Margot Kidder
19:20 | warner tv
Druga część przygód przybysza z planety Krypton, ale zrealizowana przez Richarda Lestera z materiałów niewykorzystanych w części pierwszej: Superman broni Ziemi przed najazdem swoich trzech ziomków.

SZPIEG ★★★★★
thriller, Wlk. Brytania/Francja/Niemcy 2011, reż. Tomas Alfredson, wyk. Gary Oldman, Colin Firth, Mark Strong
20:10 | ale kino+ hd
Czytając Johna Le Carré: emerytowany agent brytyjskiego wywiadu wraca do służby, by odszukać wśród kierownictwa sekcji radzieckiego szpiega, który doprowadził do spektakularnej klęski Brytyjczyków.

ŚCIGANE ★★
film sens., Wlk. Brytania/USA 2019, reż. Vicky Jewson, wyk. Noomi Rapace, Eoin Macken, Indira Varma
23:05 | tvn
Rozpieszczona dziedziczka górniczej fortuny trafia pod opiekę byłej żołnierki, która w sytuacji ekstremalnej musi chronić dziewczynę przed zamachowcami nasłanymi – jak się okaże - przez złą macochę.

VALMONT ★★★
melodramat, USA/Francja/Wlk. Brytania 1989, reż. Miloš Forman, wyk. Colin Firth, Annette Bening, Meg Tilly
20:00 | tvp kultura
„Niebezpieczne związki" w ujęciu Milosa Formana: intrygujące, zwłaszcza pod kątem młodej obsady. Realizowane równocześnie z wersją Stephena Frearsa i przez nią skutecznie stłumione. Niesłusznie!

KONRAD J. ZARĘBSKI

eprasa.pl 168710843e

PONIEDZIAŁEK 30.11

TVP1

07:00 Msza święta
07:30 Studio Raban (451)
08:00 Serwis Info, pogoda
08:35 Zaraz wracam (45)
09:10 Ranczo VI (5/13)
10:05 Komisarz Alex II (10/13)
11:00 Ojciec Mateusz XXVI (7)
12:00 Serwis Info - magazyn
12:10 Agrobiznes - magazyn
12:40 Rok w ogrodzie extra
12:55 Dzika Skandynawia
14:00 Splątane losy
15:00 Serwis Info
15:10 Reporterzy (666)
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:00 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (6029)
18:05 Klan - telenowela
18:40 Akacjowa 38 - serial obyczajowy Hiszpania 2018
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:30 **Słoneczna. Poza ciszą** (6) - serial obyczajowy Polska 2026, wyk. Barbara Liberek
20:55 **Wojna peloponeska** - spektakl teatralny
22:25 **Postscriptum** (66) - mag. kulturalny
22:55 **Wolne sądy** - film dok.
00:10 **Balans bieli** (151)
00:50 **Maratończyk (Marathon Man)** ★★★ - film krym. USA 1976, reż. John Schlesinger, wyk. Dustin Hoffman, Laurence Olivier (125 min)

TVP2

05:30 M jak miłość
06:20 Rodzina (nie od) święta
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7753) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7753) - mag. Polska 2026
11:50 Okrasa łamie przepisy (436) - magazyn kulinarny
12:30 Koło fortuny (2148)
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque (1125)
14:35 Na sygnale
15:05 La Promesa – pałac tajemnic (530) - telenowela
16:00 Koło fortuny (2149)
16:35 Familiada (3103)
17:20 Panna młoda - serial obyczajowy Turcja 2024
18:15 Va banque (1015)
18:50 Jeden z dziesięciu (19)
19:25 Barwy szczęścia
19:55 Domowe patenty (22)

20:05 **Barwy szczęścia** - serial obycz. Polska 2026
20:40 **Kulisy serialu „M jak miłość"** (1694)
20:50 **M jak miłość**
21:50 **Na sygnale**
22:55 **Hotel Mumbaj** ★★★★ - dramat obycz. Australia/USA/Indie/Wlk. Bryt./Singapur 18 (130 min)
01:05 **Francuska ruletka** (1/4) - serial krym.
02:00 **Na noże (Knives Out)** ★★★★ - komedia kryminalna USA 2019, reż. Rian Johnson (135 min)

POLSAT

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień (3200)
08:20 Trudne sprawy XXIII - serial fab.-dok. Polska 2022
09:20 Dlaczego ja? XIX (9,10,11/40) - serial fab.-dok.
12:20 Gliniarze XVIII (46,47,48) - serial fab.-dok.
15:30 Wydarzenia (1130)
15:55 Gliniarze XX (1) - serial fabularno-dok. Polska 2026
16:55 Gliniarze Śląsk (1) - serial krym. Polska 2026
18:00 Pierwsza miłość 50 (127) - serial obycz. Polska 2026, wyk. Aneta Zając
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:15 Gość „Wydarzeń" (1130) - program publicystyczny Polska 2026
19:30 Sport - Polska 2026
19:55 Milionerzy (171)

20:35 **Konklawe (Conclave)** ★★★ - film fabularny Wlk. Brytania/USA 2024, reż. Edward Berger, wyk. Ralph Fiennes, Stanley Tucci (150 min)
23:05 **Szakal (The Jackal)** ★★ - film sensacyjny USA/Wlk. Brytania/Francja/Niemcy/Japonia 1997 (165 min)
01:50 **Old** ★★ - thriller USA/Japonia/Chiny 2021, reż. M. Night Shyamalan, wyk. Gael García Bernal (145 min)

TVN

05:15 Zamieszkać na plaży VI (9/14) - serial dok. USA 2020
05:40 Uwaga! (7762)
05:55 Ukryta prawda (25/60)
06:50 Kuchenne rewolucje: Rawicz – Głodny Polak 29 (10)
07:45 Dzień Dobry TVN (5852)
11:20 Doradca smaku (3)
11:30 Kuchenne rewolucje: Żerczyce – Kukuryykuu 33 (13) - reality show Polska 2026
12:35 Kuchenne rewolucje: Warszawa – bar mleczny XXVII (3) - reality show
13:40 Ukryta prawda (36-38/60) - serial fab.-dok.
16:50 Szpital św. Anny III (22/53) - serial obycz.
17:55 Detektywi IV (7/48)
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:40 Kroniki Pucharu Świata w skokach narciarskich
19:55 Uwaga! (8141)

20:15 **Na Wspólnej** - serial obycz. Polska 2026
20:50 **Instynkt przetrwania (Endangered Species)** ★★ - thriller USA/Kenia 2021, reż. M.J. Bassett (135 min)
23:05 **Ścigane (Close)** ★★ - film sens. Wlk. Brytania/USA 2019, reż. Vicky Jewson (115 min)
01:00 **Freestyle** 18 ★★ - film sensacyjny Polska 2023, reż. Maciej Bochniak, wyk. Maciej Musiałowski (110 min)

TV PULS

06:00 Policjanci z Miami II (15,16/22) - serial krym. USA 1986, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XVIII (8,15/15)
10:00 Zaklinaczka duchów IV (21/23) - serial fantasy
11:00 Kotka - serial obycz.
12:00 Mój grzech (20/110) - telenowela Meksyk 2009
13:00 Wspaniałe stulecie IV (56) - serial obycz. Turcja 2014
14:00 Rodzinny interes (49)
15:00 Lombard. Życie pod zastaw XIII (16) - serial obycz.
17:00 Rodzinny interes (50)
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX (34,35) - serial obyczajowy Polska 2026
20:00 **Bóg zemsty (Seeking Justice)** ★★★ - film sens. USA 2011, reż. Roger Donaldson, wyk. Nicolas Cage (125 min)
22:05 **Czarny pies (Black Dog)** ★★ - film sensacyjny USA/Wlk. Brytania/Francja/Niemcy/Japonia 1998 (110 min)
23:55 **Sposób na świętego (Fatman)** ★★ - komedia sensacyjna USA/Kanada/Wlk. Brytania 2020 (125 min)
02:00 **Dzielnica strachu** (3)

TVN7

05:15 Ten moment (27/40) - serial fab.-dok. Polska 2021
05:50 Szkoła (40,41,42/68) - serial fab. -dok. Polska 2018
08:40 Ukryta prawda (37,23,24/60) - serial fab.-dok.
11:45 W-11 Wydział Śledczy - serial fab.-dok. Polska 2011
13:50 Detektywi V (16/64) - serial fab.-dok. Polska 2025
14:55 Szpital św. Anny IV (55) - serial obycz. Polska 2026, wyk. Jolanta Fraszyńska
15:55 Ukryta prawda (27/73) - serial fabularno-dok.
17:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska VI (4,5)
19:00 Ukryta prawda (20/60) - serial fab.-dok. Polska 2023
20:00 **Ocaleni (Miracle in the Cave)** ★★ - film sensacyjny Tajlandia/Irlandia 2019, reż. Tom Waller (145 min)
22:25 **Harry Potter i kamień filozoficzny (Harry Potter and the Sorcerer's Stone)** ★★★★ - film fantasy Wlk. Bryt./USA 01 (175 min)
01:20 **Annabelle** ★★ - horror USA 2014, reż. John R. Leonetti, Erik Thomson, wyk. Annabelle Wallis (125 min)

MEZZO

09:35 Richard Wagner i Żydzi
10:25 Alexandre Kantorow, Daniel Lozakovich, Gautier Capuçon - muzyka klasyczna
11:55 Young Euro Classic 2025: Joven Orquesta Nacional de España
14:00 Charles Gounod: Faust - opera Francja 2025
17:10 Intermezzo
17:35 Festiwal w Grenadzie: W hołdzie Manuelowi de Falli
19:00 Javier Perianes w pałacu Alcázar w Sewilli - muzyka klas. Niemcy/Hiszpania 2024
20:30 Jascha Heifetz – Boski skrzypek - film dok.
21:55 Orchestre National du Capitole, González-Monjas, Stéphane Degout: Respighi, Chausson, Ropartz
23:30 La Bella Otero - taniec Hiszpania 2023

PULS 2

09:45 Bing (8,9/78)
10:00 Jeżyk i przyjaciele
10:35 Basia (1,2)
11:10 Gus. Mały – wielki rycerz (39,40/52) - serial anim.
11:35 Tomek i przyjaciele
12:00 Lwia straż (13,9/26)
13:00 Nowe przygody Kubusia Puchatka (5)
13:35 Smerfy (15/27)
14:00 Baranek Shaun VI
14:35 Marta mówi! II
15:00 Miraculous VI
16:00 Koci domek Gabi
17:00 Fineasz i Ferb
18:00 Pingwiny z Madagaskaru II (31,32/39)
19:00 Kacze opowieści
20:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX (54) - serial obycz.
21:00 Dzielnica strachu IV
23:00 Wstydliwe choroby VI
01:00 Dzielnica strachu IV (19)

TV4

07:55 Bogaty dom – biedny dom XIV (5) - serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci XIV (20-22/31) - serial obycz.
11:55 Na ratunek 112 XV (29,30) - serial fabularno-dok.
12:55 Trudne sprawy XVIII (27,29,30/40) - serial fab.-dok.
15:55 Łowcy skarbów. Kto da więcej (444, 495) - reality show
17:55 Policjantki i policjanci XXV (65,1) - serial obycz.
20:00 Uroczysko V (1,2) - serial krym. Polska 2026
21:05 Sprawiedliwi. Trójmiasto IV (1) - serial krym.
22:05 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XXI (1)
23:05 7 sekund - film akcji USA/Szwajcaria/Rumunia/Wlk. Brytania 2005
01:10 Opowiem ci o zbrodni (1)
01:35 Love Island VI (10/41)

METRO

07:00 Detektywi. Na zlecenie II - serial fabularno-dok.
07:40 Szpital (37,38,39/87)
10:40 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
12:40 Szkoła (57/67)
13:40 Fachowcy (1)
14:25 Brzydula - serial obycz.
15:35 Druga szansa III (12)
16:45 The Floor (5, 6)
18:00 Złomowisko PL VIII - serial dok. Polska 2019
19:00 Kartoteka X - serial fabularno-dok. Polska 2016
21:05 Kryminalni (2,3) - serial kryminalny Polska 2004
23:15 Spartakus: Krew i piach II (7/10) - serial sens. USA/Nowa Zel./Australia 2012
00:20 Zbrodnie z pierwszych stron gazet IV (11/12)
01:25 Szpital (35/68)
02:25 Szkoła (64/67)

eprasa.pl 168710843e

PONIEDZIAŁEK 30.11

STOPKLATKA

08:00 Robert Makłowicz (144, 160) - magazyn
09:50 Vera V (1/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2015
11:55 MacGyver (20,21/22) - serial sensacyjny
14:00 Katastrofy w przestworzach XIII (4,3,10,1/11) - serial dok.
18:00 Wojny magazynowe: Kanada (5,6/12)
19:05 Aukcja w ciemno II
20:00 Kuloodporni (Bulletproof) ** - komedia kryminalna USA 1996, reż. Ernest R. Dickerson, wyk. Damon Wayans, Adam Sandler (110 min)
21:50 Incydent (Breakdown) *** - thriller USA 1997, reż. Jonathan Mostow, wyk. Kurt Russell, J. T. Walsh, Kathleen Quinlan, M.C. Gainey (110 min)
23:40 Ajlawju - komedia ** Polska 1999, reż. Marek Koterski, wyk. Katarzyna Figura, Cezary Pazura, Eugenia Herman, Michał Koterski (120 min)
01:40 PitBull - film sens. *** Polska 2005, reż. Patryk Vega, wyk. Marcin Dorociński, Janusz Gajos, Rafał Mohr (130 min)

KINO POLSKA

07:30 Bolek i Lolek (6/13)
07:40 Polska Kronika Filmowa: 8A/72 - program dok.
07:50 Polska z góry. Nad wodą II (2,3) - serial dok.
08:50 Książę - film krótkometrażowy Polska 2021
09:00 Ostatnie dni - film wojenny Polska 1969
10:50 Komedia małżeńska - komedia Polska 1993, reż. Roman Załuski, wyk. Ewa Kasprzyk, Jan Englert
12:55 Pieczone gołąbki - komedia Polska 1966, reż. Tadeusz Chmielewski
15:00 Kingsajz - komedia Polska 1988, reż. Juliusz Machulski, wyk. Jacek Chmielnik, Jerzy Stuhr
17:20 Pogranicze w ogniu (18,19) - serial sens. Polska 91
20:00 Ekstradycja II (3,4/9) - serial sens. Polska 1996, wyk. Marek Kondrat, Małgorzata Pieczyńska, Maria Pakulnis
22:30 Wymyk - film sens. Polska 2011, reż. Greg Zgliński, wyk. Robert Więckiewicz
00:25 Zgorszenie publiczne - komedia romantyczna Polska 2009, reż. Maciej Prykowski
02:10 Bo we mnie jest seks - film biograf. Polska 2021, reż. Katarzyna Klimkiewicz, wyk. Maria Dębska, Leszek Lichota

ALE KINO+

09:45 Przybieżeli - film krótkom. Polska 24 (35 min)
10:20 The Office PL (5,6/12) - serial kom. Polska 2021
11:35 Niezwykłe miejsce na śmierć (4/4) - serial kryminalny Nowa Zelandia/Niemcy 2024
13:30 Bestia III (5,6/6) - serial obycz. Kanada 2025
15:30 Bracia ze stali (The Iron Claw) **** - film biograficzny USA/Wlk. Brytania 2023, reż. Sean Durkin, wyk. Zac Efron, Harris Dickinson, Jeremy Allen White (155 min)
18:05 Detektyw Foyle: Niemiecka żona (1/4) - serial kryminalny Wlk. Brytania 2002, wyk. Michael Kitchen
20:10 Szpieg (Tinker Tailor Soldier Spy) ***** - thriller Wlk. Brytania/Francja/Niemcy 2011, reż. Tomas Alfredson, wyk. Gary Oldman, Colin Firth, Mark Strong (150 min)
22:40 Paryż w ogniu. Paris Has Fallen (7,8/8) - serial sens. Francja/Wlk. Brytania/USA 2024
00:45 Ciepło - film krótkom. Polska 2023 (15 min)

POLSAT FILM

07:30 Poirot II (10/10)
08:35 Przyjaciółki XII (9,10/12)
10:30 Świat według Kiepskich
13:45 Hidalgo – Ocean ognia - film przyg. USA/Maroko 2004
16:35 Więzień labiryntu - film s.f. Wlk. Brytania/USA 2014
18:55 1000 lat po Ziemi - film s.f. USA 2013, reż. M. Night Shyamalan, wyk. Jaden Smith
21:00 Wszystkie stare noże - thriller USA/Kanada 2022, reż. Janus Metz, wyk. Chris Pine
23:05 Looper – Pętla czasu - film sens. USA/Chiny 2012
01:35 Ślad (7/48) - serial krym.

FILMBOX+ ONE

09:50 Vera X (3/4)
11:50 Zbrodnie w Grantchester VII (5/6)
12:50 Agatha Christie: Kryminalne zagadki II (13) - film kryminalny Francja/Szwajcaria 2009
15:00 Strażnik Teksasu IX
17:05 Vera X (4/4)
18:55 Zbrodnie w Grantchester VII (6/6)
20:00 Sierżant Bilko - komedia USA 1996
22:00 Walkiria - dramat wojenny USA/Niemcy 2008
00:40 Ucieczka gangstera - film sens. USA/Japonia 1994

TVP KULTURA

08:25 Tamte lata, tamte dni
09:00 Daleko od szosy (1)
10:20 Niespotykanie spokojny człowiek *** - komedia Polska 75, reż. Stanisław Bareja, wyk. Janusz Kłosiński (70 min)
11:30 Nasze marzenia
13:10 Kramarz - film obycz. *** Polska 1990, reż. Andrzej Barański, wyk. Roman Kłosowski (95 min)
14:45 Pan wzywał, Milordzie? (3/5)
15:45 Przyjęcie na dziesięć osób plus trzy **** - film obycz. Polska 1973, reż. Jerzy Gruza (65 min)
16:50 Daleko od szosy (2)
18:20 Dobry tytuł (63)
18:55 Rawhide IV (22)
20:00 Valmont - melodramat *** USA/Francja/Wlk. Brytania 1989, reż. Miloš Forman, wyk. Colin Firth (145 min)
22:25 Lucie Aubrac - dramat *** wojenny Francja 1997, reż. Claude Berri, wyk. Carole Bouquet, Daniel Auteuil (120 min)
00:25 Ukryta sieć - thriller *** Polska 2023, reż. Piotr Adamski, wyk. Andrzej Seweryn (110 min)

WARNER TV

08:05 Prawo Agaty VI (13)
09:05 Tropiciele (5/10)
09:35 Teraz albo nigdy! III (4,5,6,7) - serial obycz.
13:25 Cudotwórcy III (10/10)
13:55 Tropiciele (3/10) - serial komediowy USA 2016
14:25 Prawo Agaty VI (5,6,7)
17:20 Miłość jak narkotyk - komedia romant. USA 1997
19:20 Superman II - film s.f. USA/Wlk. Bryt./Kanada 1980
22:00 W sieci kłamstw - film sens. USA/Wlk. Brytania 2008
00:25 Wywiad z wampirem - horror USA 1994

PARAMOUNT

07:30 Czarodziejki VIII
09:20 Policyjna grupa pościgowa XVI (11) - serial dok.
10:25 Star Trek - film s.f. USA/Niemcy 2009, reż. J.J. Abrams
13:00 Czarodziejki VIII
15:00 Pingwiny z Madagaskaru
15:30 Dirty Dancing - film muzyczny USA 1987
17:45 Ostatnie wakacje - komedia USA 2006
20:00 Zmowa pierwszych żon - komedia USA 1996
22:10 Pakt z diabłem - dramat krym. USA/Wlk. Brytania 2015
00:30 Pretty Thing - thriller USA 2025, reż. Justin Kelly

HBO

09:35 Witajcie w Marwen *** - komediodramat USA/Japonia/Chiny 18 (115 min)
11:30 Pierwsza sprawa ** - dramat obyczajowy Francja 2023 (100 min)
13:10 W skrócie - komediodramat *** Niemcy 2024, reż. David Dietl (105 min)
14:55 Za duży na bajki II *** - film przygodowy Polska 2024 (95 min)
16:30 Piotruś Pan - film przyg. ** Wlk. Brytania/USA/Australia/Nowa Zelandia 2003 (110 min)
18:20 Tak się poznaliśmy ** - komedia romantyczna USA 2023, reż. Peter Hutchings (100 min)
20:00 Pozłacany wiek IV (5/8) - serial obycz. USA 2026, wyk. Ben Ahlers
21:00 Amerykański zakładnik (5) - serial krym.
21:50 Koniec ulicy Dębowej *** - horror USA 2026, reż. David Robert Mitchell (100 min)
23:30 Normal - film sens. *** Kanada/USA 2025, reż. Ben Wheatley (90 min)
01:00 Life - horror USA/Wlk. *** Brytania 17, reż. Daniel Espinosa (100 min)

CINEMAX

11:25 Rocky V - dramat obycz. USA 1990, reż. John G. Avildsen
13:10 BlackBerry - film biograf. Kanada/Finlandia 2023
15:10 Najdzielniejsza - dramat obyczajowy Francja 2025
16:50 Requiem - thriller Niemcy 2006, reż. Hans-Christian Schmid, wyk. Sandra Hüller
18:20 Krótkie lato - dramat obycz. Niemcy/F/Serbia 2025
20:00 Erin Brockovich - film biograficzny USA 2000
22:10 RoboCop - film sens. USA 1987, reż. Paul Verhoeven
23:55 Siedem - thriller USA 95

ROMANCE TV

09:20 Pokój ze stajnią: Ucieczka - komedia Niemcy 22
11:15 Zwierzyniec doktor Mertens (5,6/13) - serial obycz.
13:20 Inga Lindström: Weekend w Söderholm - film obyczajowy Niemcy 2007
15:15 Światła, kamera, romans - komedia romant. USA 2020
17:05 Lena Lorenz (2/4)
19:00 Górscy ratownicy - serial akcji Niemcy/Austria 22
20:00 Gniazdowanie - komedia Niemcy 2021
21:55 Przepisy na miłość i zbrodnię (9,10/10)
23:50 Górscy ratownicy

CANAL+ PREMIUM

09:05 Królowa chmur ** - komedia Polska 03, reż. R. Piwowarski (80 min)
10:25 Łapu-Capu (285)
10:40 Kiedy nadchodzi jesień *** - dramat obycz. Francja 2024, reż. François Ozon (100 min)
12:20 Kiler - komedia Polska **** 1997, reż. Juliusz Machulski (105 min)
14:05 Larger Than Life: Złota era boysbandów
15:40 Nowa fala - film **** biograficzny Francja/USA 2025 (105 min)
17:25 Wolna krowa - film krótkom. PL 23 (30 min)
17:55 Łapu-Capu (286)
18:00 Saga »Zmierzch« – Zaćmienie ** - film fantasy USA 2010 (120 min)
20:00 S.W.A.T. Exiles (5/10) - serial sens. USA 2026
20:50 Mexicali. Ziemia bezprawia ** - film sens. USA 2026, reż. Luke LaFontaine (100 min)
22:30 Yellowjackets IV (1)
23:30 Anioły wojny - film ** sens. USA 24, reż. Martin Campbell (100 min)
01:10 Fanatyczka - horror ** Kanada 2024, reż. Sheldon Wilson (105 min)

TVN FABUŁA

09:50 Młode gliny II (11)
10:55 Magda M. III (1)
11:55 Prawo Agaty III (9,10)
13:55 Młode gliny II (12)
14:55 Detektywi - serial dok.
16:05 Na Wspólnej
17:10 Seriaale: Rozmowy (6)
18:05 Bella i Sebastian III - film przyg. Francja 2017
20:00 Starcie tytanów - film przyg. Wlk. Brytania/Australia/USA 2010, reż. Louis Leterrier
22:30 Gniew tytanów - film przyg. USA/Hiszpania 2012
00:30 Kolekcjoner - dramat kryminalny USA 1997

AMC

08:55 Supernova, cz. 1 - film s.f. USA/RPA 2005
10:50 Supernova, cz. 2 - film s.f. RPA/USA 2005
12:45 Kupiec wenecki - dramat obycz. USA/Włochy/Luksemburg/Wlk. Brytania 04
15:25 Strażnik czasu - film s.f. USA/Japonia 1994
17:20 Supergliny z Miami - komedia sensacyjna Włochy 1985, reż. Bruno Corbucci
19:30 Dzielnica Lakeview - thriller USA 2008
22:00 The Audacity (6)
23:00 Thirst - horror USA 2015, reż. Greg Kiefer

eprasa.pl 168710843e

AXN

08:20 Agenci NCIS XIV (1/24)
09:10 Castle IV (10,11/23)
11:10 Detektyw Monk II (3,4/16)
13:10 Agenci NCIS XIV (2,3/24)
15:05 Zabójcza broń (6,7/18) - serial krym. USA 2016
17:05 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XII (22,1/22)
19:05 Castle IV (12,13/23) - serial krym. USA 2012
21:05 FBI: International (16,17/21) - serial akcji USA 22
22:55 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XII (22,1/22)
00:45 Castle IV (12/23)

BBC FIRST

08:40 Z pamiętnika położnej
09:50 Ojciec Brown XII
11:50 London Kills (4/5)
12:50 Shakespeare i Hathaway
13:50 Śledztwa siostry Bonifacji III (7,8/8) - serial krym.
15:55 Tajemnice Brokenwood
17:55 Morderstwa w Midsomer
19:55 Śmierć pod palmami IV
21:00 Zbrodnie Saint-Pierre II
22:00 Zbrodnie na Szetlandach II - serial kryminalny
23:20 Agatha Christie: Tommy i Tuppence (1/6) - serial krym.
00:20 Tajemnice Majorki (8/10)

COMEDY CENTRAL

08:22 Dwóch i pół XII (10/16)
08:50 The Office PL II (1,2/12)
09:55 Przyjaciele (15-18/24)
11:55 Teoria wielkiego podrywu IX (17-22/24) - serial kom.
14:30 Dwóch i pół XII (11-14/16)
16:30 Przyjaciele (19-22/24)
18:30 The Office PL II (3,4/12)
19:35 Duchy II (4,3/22)
20:35 Teoria wielkiego podrywu VIII (10,11/24) - serial kom.
21:30 The Office PL V (3,4/12)
22:30 Comedy Club (9, 10, 11)
00:05 Miasteczko South Park
01:00 Pracoholicy V (2/13)

PLANETE+

14:45 360° – świat bez granic
15:50 Średniowieczne serce Czech (1,2) - serial dok.
16:55 Mongolia - serial dok.
18:00 Dokąd dzisiaj? IV (8)
18:15 Polska z góry. Naj... w Polsce III (5) - serial dok.
18:40 Premiera: Polska z góry. Naj... w Polsce III (6) - serial dok.
19:05 Ekskluzywna szkoła dla lokajów (4) - serial dok.
19:40 Ostatni neandertalczyk
20:50 Byblo - film dok.
22:00 Ewangelia dobrobytu. Historia kapitalizmu (1/3)

NATIONAL GEOGRAPHIC

10:00 Śladami tajemnic: Jerozolima - film dok.
11:00 Katastrofa w przestworzach: raport specjalny
13:00 Katastrofa w przestworzach XVI (9,5/10) - serial dok.
15:00 Katastrofa w przestworzach: raport specjalny III
16:00 Katastrofa w przestworzach XIX (7,2,8,9,6/10)
21:00 Premiera: Ostatni lot: anatomia katastrofy II (6)
22:00 Katastrofa w przestworzach: raport specjalny III
23:00 Osatni lot - serial dok.

EPIC DRAMA

08:35 Detektyw Murdoch XIII
09:35 Wszystkie stworzenia duże i małe V (1/6)
10:35 Lekarze na start
12:05 Panna Scarlet V (5/6)
13:15 Morderstwo w małym mieście (2/8) - serial krym.
14:10 Agenci NCIS XVIII (16/16)
15:05 Panna Marple (3/4)
17:10 Poirot XII (3/4)
19:00 Agenci NCIS XVI (1/24)
19:55 Poirot III (9/11)
21:00 Próba niewinności (4/4)
22:00 Sprawy pana Booka II (3/6) - serial kryminalny
23:10 Poirot III (9/11)
00:15 Agenci NCIS XVI (1/24)

FX

09:00 FBI V (14/23)
09:55 Agenci NCIS III (1/24)
10:55 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XVI
11:50 CSI: Kryminalne zagadki Miami III (1,2/24)
13:45 Castle III (12/24)
14:40 Lucyfer III (15/26)
15:35 CSI: Kryminalne zagadki Miami III (3,4/24)
17:25 Z Archiwum X VI (5,6/22)
19:15 FBI V (15/23)
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku V (8/25)
21:05 Zabójcze umysły XII (9/22)
22:00 Tulsa King II (7/10)
22:55 Z Archiwum X VI (6/22)

TVP SERIALE

08:25 Komisarz Alex XIV (4)
09:15 Rodzinka.pl X (11)
09:45 Klan - telenowela
10:10 Ranczo VI (8,9/13)
11:45 M jak miłość
12:35 Komisarz Alex XXVI (12)
13:25 Ojciec Mateusz
15:40 Minuta dla Twojego bezpieczeństwa (15)
15:50 Komisarz Alex XIV (5/13)
16:40 Na sygnale
17:40 Ranczo VI (11,12/13)
19:25 Minuta dla Twojego bezpieczeństwa (16)
19:35 Ojciec Mateusz IV
21:30 Ranczo VI (13,1/13)
23:15 Ojciec Mateusz IV

DISCOVERY CHANNEL

10:00 Budowa na końcu świata VI (4/4) - serial dok.
11:00 Klan z Alaski III (23/32)
12:00 Celnicy na straży Szwecji II - serial dok.
13:00 Nagi instynkt przetrwania: tajemnicza wyspa (3/8)
15:00 Złomowisko PL (3)
16:00 Kroniki policyjne
17:00 Celnicy na straży Danii
18:00 Porty - serial dok.
19:00 Złomowisko PL (2)
20:00 W oku cyklonu (3/6)
21:00 Celnicy na straży Niemiec - real tv Niemcy 2025
22:00 Celnicy na straży Danii
23:00 Kroniki policyjne II

FOCUS TV

08:00 Był sobie człowiek
08:55 Wehikuł czasu
09:00 Starożytni kosmici XII
11:00 Gwiazdy lombardu XXIII
12:00 Poszukiwacze historii
13:00 Wielkie konstrukcje III Rzeszy IV (1,2/6) - serial dok.
15:00 Przygody poszukiwaczy złota II (1) - serial dok.
16:00 Dorwać tuńczyka III
18:00 Rolnicy. Podlasie VIII
20:00 Galileo - pr. popularn.
21:00 Militarny top 10 (8/10)
22:00 Dziwne oblicza wojny III (5,6/8) - serial dokumentalny
00:00 Starożytni kosmici IX
01:00 Rolnicy. Podlasie VII (48)

TVN STYLE

11:20 Jestem z Polski XIV (5/18) - serial dok. Polska 2024
12:20 Ugotowani (5)
13:25 Kuchenne rewolucje (6, 10) - reality show Polska 18
15:35 Ugotowani (10)
16:40 Poukładani (7) - lifestyle Polska 2026
17:40 Kuchenne rewolucje (6, 14, 1) - reality show
20:50 Jestem z Polski XVIII (10,9/14) - serial dok. Polska 26
22:50 Hotel Paradise (4)
23:45 EuroPOLKI studentki
00:40 Pojedynek na podróże (4) - program rozrywkowy

HGTV

09:00 Dom w zgodzie z naturą
10:55 Moje miasto, mój dom VII (8) - serial dok.
11:55 Włoszki wymiatają! (4)
12:40 Uratuj swój ogród (21)
13:35 Patent na dom (5)
14:35 Mieszkanie na miarę II
16:30 Polowanie na ogród IX
18:10 Uchwycić dom II
19:15 Weekendowa metamorfoza (4) - reality show
20:15 Zgłoś remont (9)
21:10 Zgłoś remont – spełniamy marzenia (5/8) - serial dok.
22:10 Polowanie na kuchnie
22:55 House Hunters

CANAL+ KUCHNIA

11:40 Jamie Oliver (12, 13)
12:45 Proste smaki (5, 6)
13:45 Jakubiak rozgryza Polskę (8, 9) - mag. kulinarny
14:40 ABC gotowania – kuchnia hiszpańska (1, 2) - mag.
15:45 Dzień dobry, śniadanie
16:45 Jamie Oliver (8)
18:40 Jelita vs. mózg (5)
19:05 Pasta i basta (1, 2)
19:15 Jelita vs. mózg (6)
19:45 m jak mięso (6)
20:20 Klejnoty Morza Śródziemnego (12) - serial dok.
21:15 Anthony Bourdain VI
23:50 Javier Peña zjada świat

TVP HISTORIA

09:40 Polskie 100 lat (10)
10:10 Narodziny chirurgii
11:05 Wszystkie kolory świata
12:00 Era przyrody (3/3)
13:00 Obłoki śmierci
14:15 Zmiennicy (4)
15:20 Sensacje XX wieku
17:10 Czas honoru (1/13)
18:10 Polskie bitwy (1)
20:00 Pitbull (3/12) - serial sensacyjny Polska 2007
20:50 Upadek nazizmu III (1/3)
21:45 W kręgu Hitlera
22:45 Sensacje XX wieku
00:30 Encyklopedia II wojny światowej (4) - program hist.

BBC EARTH

12:20 Najpiękniejsze trasy spacerowe (4/8) - serial dok.
13:20 Mroźna planeta (4)
14:25 W okowach mrozu X (12)
15:30 Życie na pustkowiu II
16:30 Dziki połów: nieznane wody (3) - serial dok.
17:30 Mroźna planeta (5)
18:35 Najpiękniejsze trasy spacerowe - serial dok.
19:45 Fenomeny współczesnego życia (4/6) - serial dok.
20:55 W okowach mrozu II (9,10/13) - serial dok. USA 2014
22:55 Dziki połów: nieznane wody (4) - serial dokumentalny

TVN TURBO

09:05 Fani czterech kółek
10:00 Raport Turbo (5119)
10:15 Samochód marzeń (6)
11:15 Wojny samochodowe (9)
12:15 Naprawy nie do naprawy
13:00 Zawodowi handlarze
14:30 Wojny samochodowe
16:30 Jeździć, obserwować IV
18:00 Raport Turbo (5120)
18:15 Wojny samochodowe
19:15 Kupione, zrobione, sprzedane (9/9) - serial dok.
20:15 Ciężarówką przez Malezję (4/9) - serial dok.
21:15 Zawodowi handlarze (1)
22:00 Raport Turbo (5120)
22:15 Jeździć, obserwować VII

BBC LIFESTYLE

12:05 Mistrzowie ceramiki (2)
13:15 Włoski remont Amandy i Alana (5, 6) - reality show
14:30 Wielkie australijskie wypieki VII (5) - serial dok.
15:40 Wielkie kanadyjskie wypieki (2) - real tv
16:40 Niezwykłe hotele bez tajemnic IV (1/6) - serial dok.
17:50 Zapraszam do stołu: wielka porcja (1) - reality show
19:50 Wielkie australijskie wypieki VII (6) - serial dok.
21:00 W świecie luksusu (4)
22:00 Najpiękniejsze domy: Nowa Zelandia - serial dok.
23:00 Ratunek dla skóry III (4)

CANAL+ DOMO

10:00 Gardeners' World (22)
11:10 Ucieczka na wieś XXIV
12:10 Wielkie projekty IX (7,8)
14:05 Pomocy! Kupiliśmy wioskę - serial dok.
15:00 Najlepszy dom w okolicy (27, 28) - reality show
16:00 Kuchenna demolka Marty Czerkies (2, 3) - mag.
17:00 Pomocy! Kupiliśmy wioskę - serial dok.
18:00 Ucieczka na wieś XXIV
19:00 Wielkie projekty X
20:00 Daleko od miasta XI (7,8)
21:00 Najlepszy dom w okolicy
21:55 Wielkie projekty XXIV
22:50 W mieście czy na wsi

HISTORY

11:10 Absurdy przeszłości II (2)
12:10 Gwiazdy lombardu XXII
13:05 Starożytni kosmici XVI
14:00 Niewyjaśnione tajemnice świata (10/26)
14:50 Największe tajemnice świata VII (17) - serial dok.
15:45 Gwiazdy lombardu XIII
16:15 Ranczo kosmitów VII
17:10 II wojna światowa w kolorze (4/10) - serial dok.
18:10 Największe tajemnice świata VII (12) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XIV
22:00 Polskie UFO (3,2)
23:00 Niewyjaśnione tajemnice wszechświata (7/8)

POLSAT VIASAT HISTORY

10:00 Projekt Manhattan: w kolorze - film dok.
11:00 Tajemnice machiny wojennej nazistów - serial dok.
12:05 1776: niepodległość USA
14:05 Rewolucje, które zmieniły historię (1,2/6) - serial dok.
16:20 Czołg - serial dok.
17:30 Hiroszima: za kulisami
18:40 Wielkie metropolie starożytności (3) - cykl reportaży
19:50 Tajemnica grobowca Kleopatry (1/4) - serial dok.
21:00 Berlin 1936 - film dok.
22:05 Ramzes: władca Egiptu
23:05 Tajemnice machiny wojennej nazistów (2)

eprasa.pl 168710843e

WTOREK 1.12

Od A do Z

80 MILIONÓW ★★★★
film przyg., Polska 2011, reż. Waldemar Krzystek, wyk. Wojciech Solarz, Krzysztof Czeczot
23:05 | tvp 2
Na faktach, choć w konwencji komedii sensacyjnej: w przeddzień ogłoszenia stanu wojennego działacze wrocławskiej „Solidarności" wycofują z banku depozyt o wartości 80 mln zł. Polski kandydat do Oscara.

ACCIDENT MAN: WAKACJE ZABÓJCY ★★
komedia sensacyjna, Wlk. Brytania/USA 2022, reż. George Kirby, Harry Kirby, wyk. Scott Adkins, Ray Stevenson, Perry Benson
23:05 | polsat
Płatny zabójca, znany z pozorowania śmiertelnych wypadków swych ofiar, zostaje zmuszony do ochrony dorosłego, acz niedojrzałego syna królowej zbrodni, co oznacza krwawą konfrontację z kolegami po fachu.

BODYGUARD ZAWODOWIEC ★★★
film akcji, USA/Holandia/Bułgaria/Hongkong/Kanada/Wlk. Brytania/Francja 2017, reż. Patrick Hughes, wyk. Ryan Reynolds, Samuel L. Jackson
22:05 | tv puls
Agent specjalny wysokiej klasy ma szansę odzyskania utraconej reputacji, jeśli uda mu się bez uszczerbku przewieźć ściganego przez wszystkich płatnego zabójcę z Manchesteru do Hagi.

CZŁOWIEK MAFII ★★
film sens., USA 2015, reż. Scott Mann, wyk. Robert De Niro, Jeffrey Dean Morgan
23:55 | stopklatka
Kiedy szef kasyna odmawia pracownikowi pieniędzy na leczenie córki, ten organizuje skok na firmę, po czym ucieka autobusem, którego pasażerów bierze za zakładników.

HOLLAND ★★
thriller, USA 2025, reż. Mimi Cave, wyk. Nicole Kidman, Matthew Macfadyen, Jude Hill
22:20 | hbo
Nicole Kidman jako przykładna pani domu, zona i matka, która zaczyna podejrzewać męża o zdradę. Przyjaciel, z którym dzieli się tym podejrzeniem, i odkrywa znacznie bardziej poruszająca prawdę.

Młode matki

20:00 | canal+ premium
★★★★

FOT. DIAPHANA DISTRIBUTION

Kino braci Jeanne-Pierre'a i Luca Dardenne w stanie czystym: zróżnicowane losy pięciu młodych kobiet oczekujących rozwiązania w jednym z domów samotnej matki. Nagroda za scenariusz w Cannes.

DRAMAT OBYCZAJOWY
BELGIA/FRANCJA 2025, REŻ. JEAN-PIERRE DARDENNE, LUC DARDENNE, WYK. BABETTE VERBEEK, ELSA HOUBEN

MAŁA WIELKA MIŁOŚĆ ★★
komedia romantyczna, Polska/USA 2008, reż. Łukasz Karwowski, wyk. Agnieszka Grochowska, Joshua Leonard, Agnieszka Pilaszewska
22:30 | kino polska
Na wiadomość, że przelotny romans zakończył się ciążą, spryciarz z Kalifornii ląduje w Warszawie, by dogadać się z dziewczyną, ale w wyniku piętrowego splotu okoliczności zostanie tu na zawsze.

MARTWYCH NIE BOLI ★★★
western, Kanada/Dania/Meksyk/Wlk. Brytania/USA 2023, reż. Viggo Mortensen, wyk. Vicky Krieps, Viggo Mortensen, Solly McLeod
22:35 | ale kino+ hd
Gdy wybucha wojna secesyjna, para pionierów, budujących wspólne życie, rozdziela się: on walczy po stronie Unii, ona zostaje w Nevadzie, stawiając czoło nieprzyjaznemu otoczeniu. Czy ich uczucie przetrwa?

NAJLEPSI Z NAJLEPSZYCH ★★
film sens., USA 1989, reż. Hark Tsui, Robert Radler, wyk. Eric Roberts, Phillip Rhee, James Earl Jones
20:00 | stopklatka
„Rocky" w wydaniu zbiorowym: amerykańska kadra taekwondo staje do turnieju z Koreańczykami.

POETA ★★★★
komedia, Kolumbia/Niemcy/Szwecja 2025, reż. Simón Mesa Soto, wyk. Ubeimar Rios, Rebeca Andrade, Guillermo Cardona
23:45 | cinemax
Starzejący się poeta nie odniósł sukcesu. Kiedy spotyka utalentowaną nastolatkę, udziela jej wielu cennych rad, ale jednocześnie powstrzymuje go obawa przed powieleniem przez nią jego losu.

POSEJDON ★★
film katas., USA 2006, reż. Wolfgang Petersen, wyk. Josh Lucas, Kurt Russell, Jacinda Barrett
20:00 | tvn 7
Przebój sprzed lat po renowacji: w czasie sylwestrowej zabawy luksusowy transatlantyk przewraca się do góry dnem, a grupka ocalałych pasażerów szuka ratunku, przedzierając się na powierzchnię wody.

PROSTA PRZYJAŹŃ ★★★
komedia, Francja 2022, reż. Eric Besnard, wyk. Lambert Wilson, Grégory Gadebois, Marie Gillain
21:15 | tvp kultura
Awaria zatrzymuje przebojowego przedsiębiorcę w górach. Pomocy udziela mu mieszkający tam samotnik, całkowite jego przeciwieństwo. Wspólny czas przynosi refleksję: czy każdy żyje życiem, jakiego pragnie?

PRZEPRAWA ★★★
dramat obycz., USA 2009, reż. Wayne Kramer, wyk. Harrison Ford, Ray Liotta, Ashley Judd
20:10 | ale kino+ hd
Zbiorowisko imigrantów z różnych stron świata, legalnych i nielegalnych, reprezentujących różne kultury i religie, a także różny status społeczny, puka do biura imigracyjnego po zieloną kartę.

PRZYMIERZE ★★★★
film sens., USA/Wlk. Brytania 2023, reż. Guy Ritchie, wyk. Jake Gyllenhaal, Dar Salim, Sean Sagar
21:45 | cinemax
Po wyjściu Amerykanów z Afganistanu niedawny weteran wraca tam, by odnaleźć porzuconego na pastwę talibów miejscowego tłumacza, który uratował mu życie w trakcie niebezpiecznej misji.

ZŁOTO PUSTYNI ★★★★
dramat wojenny, USA/Australia 1999, reż. David O. Russell, wyk. George Clooney, Mark Wahlberg, Ice Cube
22:10 | tvp 1
Między „Złotem dla zuchwałych" i „Paragrafem 22": awanturnicza wyprawa po irackie złoto w ramach operacji „Pustynna burza" nabiera nieoczekiwanie innego sensu – podobnie jak sama wojna dla widzów.

KONRAD J. ZARĘBSKI

eprasa.pl 168710843e

TVP1

07:00 Msza święta
07:30 Kościół z bliska (746)
08:00 Serwis Info, pogoda
08:25 Zaraz wracam (46)
09:05 Ranczo VI (6/13)
10:00 Komisarz Alex II (11/13)
11:00 Ojciec Mateusz XXVI (8)
12:00 Serwis Info - magazyn
12:10 Agrobiznes - magazyn
12:40 Magazyn rolniczy (798)
13:05 Dzikie korytarze (1/4)
14:00 Splątane losy
15:00 Serwis Info
15:10 Reporterzy (667)
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:00 Dziedzictwo - serial obyczajowy Turcja 2020
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (6030)
18:05 Klan - telenowela
18:40 Akacjowa 38
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:30 **Słoneczna. Poza ciszą** (7) - serial obyczajowy Polska 2026
21:05 **Sekielski wieczorową porą** (45) - magazyn
22:10 **Złoto pustyni (Three Kings)** ★★★★ - dramat wojenny USA/Australia 1999 (120 min)
00:10 **Miłość w Nowym Jorku (Autumn in New York)** ★★★ - dramat miłosny USA 2000 (110 min)
02:00 **Spona** ★ - komedia Polska 1998, reż. Waldemar Szarek (95 min)

TVP2

05:35 M jak miłość
06:25 Post filipowy - reportaż
06:55 Barwy szczęścia
07:55 Pytanie na śniadanie (7754) - mag. Polska 2026
11:50 Rosół polski (37)
12:30 Koło fortuny (2149)
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque (1015)
14:35 Na sygnale - serial obyczajowy Polska 2026
15:05 La Promesa – pałac tajemnic - telenowela
16:00 Koło fortuny (2149)
16:35 Familiada (3104) - teleturniej Polska 2025
17:20 Panna młoda - serial obyczajowy Turcja 2024
18:15 Va banque (1016)
18:50 Jeden z dziesięciu (20) - teleturniej Polska 2026
19:25 Barwy szczęścia
19:55 Domowe patenty (22)

20:05 **Barwy szczęścia** - serial obycz. Polska 2026
20:40 **Kulisy serialu „M jak miłość"** (1695)
20:50 **M jak miłość**
21:50 **SOR** (7) - serial lekarski Polska 2026
22:30 **Na sygnale**
23:05 **80 milionów** - film ★★★★ przygodowy Polska 2011, reż. Waldemar Krzystek (110 min)
00:55 **Hotel Mumbaj** - dramat obycz. ★★★★ Australia/USA/Indie/Wlk. Bryt./Singapur 18 (130 min)

POLSAT

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień (3209)
08:20 Trudne sprawy XXIII
09:20 Dlaczego ja? XIX (12,13,14/40) - serial fab.-dok.
12:20 Gliniarze XVIII (49,50,51) - serial fab.-dok.
15:30 Wydarzenia (1201)
15:55 Gliniarze XX (2) - serial fabularno-dok. Polska 2026
16:55 Gliniarze Śląsk (2) - serial krym. Polska 2026, wyk. Agnieszka Wagner
18:00 Pierwsza miłość 50 (128) - serial obycz. Polska 2026, wyk. Aneta Zając
18:50 Wydarzenia, sport
19:15 Gość „Wydarzeń" (1201) - program publicystyczny Polska 2026
19:30 Sport - Polska 2026
19:55 Milionerzy (172) - teleturniej Polska 2026

20:35 **Bez litości II (The Equalizer 2)** ★★★ - film kryminalny USA 2018, reż. Antoine Fuqua, wyk. Denzel Washington (150 min)
23:05 **Accident Man: Wakacje zabójcy** ★★ - komedia sens. Wlk. Bryt./USA 22, reż. George Kirby, Harry Kirby (125 min)
01:10 **21** - dramat obycz. ★★★ USA 2008, reż. Robert Luketic, wyk. Jim Sturgess, Kate Bosworth, Kevin Spacey (165 min)

TVN

05:15 Zamieszkać na plaży VI (14/14) - serial dok. USA 2020
05:40 Uwaga! (8141) - mag.
05:55 Ukryta prawda (26/60)
06:50 Kuchenne rewolucje: Warszawa – Bistro Rozmaryn 29 (11) - reality show Polska 24
07:45 Dzień Dobry TVN (5853)
11:20 Doradca smaku (23)
11:30 Kuchenne rewolucje: Szczecin – „Cafe Elegancko" XXV (2) - reality show Polska 22
12:35 Kuchenne rewolucje: Górki Wielkie – Dziupla u Wuja XXVII (4) - reality show
13:40 Ukryta prawda (39-41/60) - serial fab.-dok.
16:50 Szpital św. Anny III (23/53) - serial obyczajowy
17:55 Detektywi IV (8/48) - serial fabularno-dok.
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:55 Uwaga! (8142) - mag.

20:15 **Na Wspólnej XXIV** - serial obycz. Polska 26
20:50 **Kuba Wojewódzki** (14) - talk-show Polska 26
22:05 **Spectre** - film sens. ★★★★ Wlk. Brytania/USA 2015, reż. Sam Mendes, wyk. Daniel Craig, Christoph Waltz, Léa Seydoux (180 min)
01:05 **Superwizjer** (1359) - mag. reporterów
01:45 **Uwaga!** (8142)
02:05 **Młode gliny II** (17) - serial krym. Polska 2026, wyk. Jacek Cholewa

TV PULS

06:00 Policjanci z Miami II (16,17/23) - serial krym. USA 1986, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XVIII (15,1/15)
10:00 Zaklinaczka duchów IV (22/23) - serial fantasy
11:00 Kotka - serial obycz.
12:00 Mój grzech (21/110) - telenowela Meksyk 2009
13:00 Wspaniałe stulecie IV (57) - serial obyczajowy
14:00 Rodzinny interes (50)
15:00 Lombard. Życie pod zastaw VII - serial obycz.
17:00 Rodzinny interes II (51)
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX (35,36) - serial obyczajowy Polska 2026

20:00 **Droga bez przebaczenia (Bring Him to Me)** ★★ - thriller Australia 23, reż. Luke Sparke, wyk. Barry Pepper (125 min)
22:05 **Bodyguard zawodowiec** ★★★ - film akcji USA/Holandia/Bułgaria/Hongkong/Kanada/Wlk. Brytania/Francja 2017 (150 min)
00:35 **Revolt** - film s.f. USA ★★ 2017, reż. Joe Miale, wyk. Lee Pace, Bérénice Marlohe (105 min)
02:20 **Dzielnica strachu** (4)

TVN7

05:15 Ten moment (28/40) - serial fab.-dok. Polska 2021
05:50 Szkoła (43,44,45/68) - serial fab.-dok. Polska 2018
08:40 Ukryta prawda (38,25,26/60) - serial fab.-dok.
11:45 W-11 Wydział Śledczy - serial fab.-dok. Polska 2011
13:50 Detektywi V (17) - serial fabularno-dok. Polska 2025
14:55 Szpital św. Anny IV (56) - serial obycz. Polska 2026
15:55 Szpital (2/72) - serial fab.-dok. Polska 2018
17:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska VI (6,7)
19:00 Ukryta prawda (21/60) - serial fab.-dok. Polska 2023, wyk. Agnieszka Czekańska

20:00 **Posejdon (Poseidon)** ★★ - film katastroficzny USA 2006, reż. Wolfgang Petersen, wyk. Josh Lucas (130 min)
22:10 **Harry Potter i komnata tajemnic (Harry Potter and the Chamber of Secrets)** ★★★ - film przyg. Wlk. Brytania/USA 2002, reż. Chris Columbus (200 min)
01:30 **Mother!** 18 - horror ★★★ USA 2017, reż. Darren Aronofsky, wyk. Jennifer Lawrence (145 min)

MEZZO

12:30 Brahms: Kwintet klarnetowy h-moll, opus 115 – Berliner Solisten
13:10 Intermezzo
14:00 Festiwal w Grenadzie: W hołdzie Manuelowi de Falli
15:25 Iván Fischer, Vilde Frang i Budapest Festival Orchestra - muzyka klasyczna
17:00 Intermezzo
17:20 Alexandre Kantorow, Utopia, Teodor Currentzis
19:05 Falla: Oeuvres pour piano – Javier Perianes - muzyka klas. Hiszpania 2026
20:30 Rocío Molina, Trylogia gitarowa III: Vuelta a uno - taniec Hiszpania 2023
21:50 Hespèrion XXI: Folias anciennes et criollas de l'Ancien au Nouveau Monde
23:25 Giuseppe Verdi: Bal maskowy - opera Hiszpania 24

PULS 2

09:45 Bing (10,11/78)
10:00 Jeżyk i przyjaciele
10:35 Basia (3,4)
11:10 Gus. Mały – wielki rycerz (40,50/52) - serial anim.
11:35 Tomek i przyjaciele
12:00 Lwia straż (14,10/26)
13:00 Nowe przygody Kubusia Puchatka (6)
13:35 Smerfy
14:00 Baranek Shaun VI
14:35 Marta mówi! II
15:00 Miraculous VI
16:00 Koci domek Gabi
17:00 Fineasz i Ferb
18:00 Pingwiny z Madagaskaru II (33,34/39)
19:00 Kacze opowieści
20:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX (55) - serial obycz.
21:00 Dzielnica strachu IV
23:00 Wstydliwe choroby VI
01:00 Dzielnica strachu IV (20)

TV4

07:55 Bogaty dom – biedny dom XIV (6) - serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci XIV (23-25/31) - serial obycz.
11:55 Uroczysko (1,2/52)
13:00 Trudne sprawy XVIII (31,40,32/40) - serial fab.-dok.
16:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej (445, 496) - reality show
18:00 Policjantki i policjanci
20:00 Uroczysko V (3,4) - serial krym. Polska 2026
21:05 Sprawiedliwi. Trójmiasto IV (2) - serial krym.
22:05 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XXI (2)
23:05 Con air – Lot skazańców - film sensacyjny USA 1997, reż. Simon West, wyk. Nicolas Cage, John Cusack
01:40 Opowiem ci o zbrodni (2) - serial dok. Polska 2018
02:00 Love Island VI (11/41)

METRO

07:00 Detektywi. Na zlecenie II - serial fabularno-dok.
07:40 Szpital (40,41,42/87)
10:40 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
12:40 Szkoła (58/67)
13:40 Fachowcy (2)
14:25 Brzydula - serial obycz.
15:35 Druga szansa III (13)
16:45 The Floor (7, 8)
18:00 Złomowisko PL VIII - serial dok. Polska 2019
19:00 Kartoteka X - serial fabularno-dok. Polska 2016
21:05 Kryminalni (4,5) - serial kryminalny Polska 2004
23:15 Spartakus: Krew i piach II (8/10) - serial sens. USA/Nowa Zel./Australia 2012
00:20 Zbrodnie z pierwszych stron gazet IV (5/12)
01:25 Szpital (36/68)
02:25 Szkoła (65/67)

eprasa.pl 168710843e

WTOREK 1.12

STOPKLATKA DVB T

08:00 **Robert Makłowicz** (142, 152) - magazyn
09:50 **Vera V** (2/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2015
12:00 **MacGyver** (21,22/22)
14:00 **Katastrofy w przestworzach XIII** (5,4,1,2/11) - serial dok.
18:00 **Wojny magazynowe: Kanada** (6,7/12)
19:10 **Aukcja w ciemno II** - serial dok. USA 2012
20:00 **Najlepsi z najlepszych (Best of the Best)** ** - film sensacyjny USA 1989, reż. Hark Tsui, Robert Radler, wyk. Eric Roberts, Phillip Rhee (120 min)
22:00 **Zlecenie na śmierć (Icarus)** ** - thriller Kanada 2010, reż. Dolph Lundgren, wyk. Dolph Lundgren, Stefanie von Pfetten (115 min)
23:55 **Człowiek mafii (Heist)** ** - film sens. USA 2015, reż. Scott Mann, wyk. Robert De Niro, Jeffrey Dean Morgan (120 min)
01:55 **Konopielka** - komedia **** Polska 1982, reż. Witold Leszczyński, wyk. Krzysztof Majchrzak, Anna Seniuk (125 min)

KINO POLSKA

07:45 Polska Kronika Filmowa: 18B/69 - film dok. Polska 1969
08:00 Stawiam na Tolka Banana (1,2/7)
09:35 Szaleństwa panny Ewy - film dla młodzieży Polska 1984, reż. Kazimierz Tarnas
11:40 Nad Niemnem, cz. 1 - film obycz. Polska 1986, reż. Zbigniew Kuźmiński, wyk. Iwona Katarzyna Pawlak
13:35 Nad Niemnem, cz. 2 - film obycz. Polska 1986, reż. Zbigniew Kuźmiński, wyk. Iwona Katarzyna Pawlak
15:45 Papierowe małżeństwo - komedia romant. Polska/Wlk. Brytania 1991, reż. Krzysztof Lang, wyk. Gary Kemp
17:40 Pogranicze w ogniu (19,20) - serial sens. Polska 91
20:00 Carte blanche - dramat obycz. Polska 2015, reż. Jacek Lusiński, wyk. Andrzej Chyra, Urszula Grabowska, Arkadiusz Jakubik, Eliza Rycembel
22:30 Mała wielka miłość - komedia romantyczna Polska/USA 2008, reż. Łukasz Karwowski, wyk. Agnieszka Grochowska, Joshua Leonard, Agnieszka Pilaszewska
00:50 Chemia - dramat obycz. Polska 2015, reż. Bartosz Prokopowicz, wyk. Agnieszka Żulewska, Tomasz Schuchardt

ALE KINO+

08:25 **Wszyscy Święci** ** - dramat obyczajowy Polska 2002 (95 min)
10:00 **The Office PL** (7,8/12)
11:20 **Detektyw Foyle** (1/4) - serial kryminalny
13:35 **Van der Valk III** (1/3)
15:40 **W 80 dni dookoła świata (Around the World in 80 Days)** ** - film przyg. USA/Niemcy/Irlandia/Wlk. Brytania 2004, reż. Frank Coraci (145 min)
18:05 **Detektyw Foyle** (2/4) - serial kryminalny Wlk. Brytania 2002
20:10 **Przeprawa (Crossing Over)** *** - dramat obycz. USA 2009, reż. Wayne Kramer, wyk. Harrison Ford, Ray Liotta, Ashley Judd (145 min)
22:35 **Martwych nie boli (The Dead Don't Hurt)** *** - western Kanada/Dania/Meksyk/Wlk. Brytania/USA 2023, reż. Viggo Mortensen, wyk. Vicky Krieps (160 min)
01:15 **Ból i blask (Dolor y gloria)** **** - dramat obycz. Hiszpania/Francja 2019, reż. Pedro Almodóvar (145 min)

POLSAT FILM

07:30 Poirot III (2/11)
08:35 Przyjaciółki XII (11,12/12)
10:30 Świat według Kiepskich
13:50 Jak rozpętałem II wojnę światową: Ucieczka - komedia Polska 1970
15:40 Robin Hood, książę złodziei - film przyg. USA 1991
18:35 Jumanji: Przygoda w dżungli - film przygodowy USA 2017, reż. Jake Kasdan
21:00 Futro z misia - komedia Polska 2019, reż. Kacper Anuszewski, Michał Milowicz
23:05 Parkingowy - komedia USA 2022, reż. Richard Wong

FILMBOX+ ONE

09:50 Vera X (4/4)
11:50 Zbrodnie w Grantchester VII (6/6)
12:50 Agatha Christie: Kryminalne zagadki II (14) - film kryminalny Francja/Szwajcaria 2009
15:00 Strażnik Teksasu IX (15,16/24) - serial sens.
17:05 Vera XI (1/6)
18:55 Zbrodnie w Grantchester V (1/6)
20:00 Suma wszystkich strachów - film sensacyjny USA/Niemcy/Kanada 2002
22:45 Strefa zrzutu - film sensacyjny USA 1994

TVP KULTURA DVB T

08:20 **Porozmawiajmy szczerze** - rozmowa
09:00 **Daleko od szosy** (2)
10:25 **Hipoteza** - film krótkom. Polska 72 (40 min)
11:05 **Kuba** - film dok.
12:35 **Pan wzywał, Milordzie?** (4/5)
13:40 **Cyd (El Cid)** - film przyg. *** USA/Włochy 1961, reż. Anthony Mann (185 min)
16:45 **Daleko od szosy** (3) - serial obyczajowy
18:15 **W poszukiwaniu dobrego filmu**
18:55 **Rawhide IV** (23)
20:00 **Nic nie wiemy na pewno – jubileuszowy spektakl Teatru Ósmego Dnia** - spektakl teatralny Polska 2026
21:15 **Prosta przyjaźń (Les choses simples)** *** - komedia Francja 2022, reż. Eric Besnard, wyk. Lambert Wilson, Grégory Gadebois (110 min)
23:05 **Valmont** - melodramat *** USA/Francja/Wlk. Brytania 1989, reż. Miloš Forman, wyk. Colin Firth, Annette Bening, Meg Tilly (140 min)
01:25 **Chick Corea – w służbie muzyki** - film dok.

WARNER TV

07:35 Prawo Agaty VII (1,2)
09:35 Tropiciele (3,5/10)
10:40 Teraz albo nigdy! III
14:25 Tropiciele (3,5/10)
15:25 Prawo Agaty VI (6,7,8)
18:30 Głupi i głupszy II: Kiedy Harry poznał Lloyda - komedia USA 2003, reż. Troy Miller
20:10 Święta w Connecticut - komedia USA 1992
22:00 4 Blocks III (1,2/6)
00:05 Jackie Chan: Przyjemniaczek - komedia kryminalna Hongkong 1998
01:55 Tecumseh – ostatni wojownik - western USA 1995

PARAMOUNT

07:30 Czarodziejki VIII
09:20 Policyjna grupa pościgowa XVI (12) - serial dok.
10:20 W ciemność. Star Trek - film s.f. USA 2013
13:00 Czarodziejki VIII
14:55 Pingwiny z Madagaskaru
15:55 Zmowa pierwszych żon - komedia USA 1996
18:05 Jeszcze pięć minut - film obycz. Kanada/USA 2021
20:00 Wojna światów - film s.f. USA 2005, reż. S. Spielberg
22:30 Ciche miejsce - horror USA 2018, reż. John Krasinski
00:15 Zrodzony w ogniu - thriller USA/Wlk. Bryt. 2013

HBO

08:30 **Harry Potter i komnata tajemnic** *** - film przyg. Wlk. Brytania/USA 2002 (155 min)
11:05 **Lato w grudniu** ** - dramat obyczajowy Hiszpania 2024 (95 min)
12:40 **Horton słyszy Ktosia!** **** - film anim. USA/Wlk. Brytania 2008 (85 min)
14:05 **Kolejna zwyczajna przysługa** ** - thriller USA 2025 (120 min)
16:05 **Wielka mała koza** *** - film anim. USA 2026, reż. Tyree Dillihay, Adam Rosette (100 min)
17:45 **Szybcy i wściekli: Hobbs i Shaw** *** - film sens. USA 2019, reż. David Leitch (135 min)
20:00 **Hacks V** (9,10/10) - serial kom. USA 2026
21:20 **Outlander: Krew z krwi II** (8) - serial obycz.
22:20 **Holland** - thriller ** USA 2025, reż. Mimi Cave (105 min)
00:05 **Martwe zło: Przebudzenie** *** - horror USA/Nowa Zelandia/Irlandia 2022 (95 min)
01:40 **Klika** - dramat obycz. ** USA 2026, reż. Michael Greene (85 min)

CINEMAX

11:05 Corina - komediodramat Meksyk 2024
12:45 Bar dobrych ludzi - dramat obycz. USA 2021
14:30 Żona na niby - komedia USA 2011, reż. Dennis Dugan
16:25 Trudny zakład (Zakład) - komedia Francja 1997
18:05 Hamlet - dramat obyczajowy Wlk. Brytania 2024
20:00 Rocky V - dramat obyczajowy USA 1990
21:45 Przymierze - film sens. USA/Wlk. Brytania 2023
23:45 Poeta - komedia Kolumbia/Niemcy/Szwecja 25

ROMANCE TV

09:25 Käthe i ja (2/10)
11:20 Pokój ze stajnią: Co za cyrk! - komedia Niemcy 2022
13:15 Rosamunde Pilcher: Pani Szczęście - film obycz. Niemcy 2026, reż. K. Meeder
15:05 Dziewczyna na rowerze - komedia romantyczna Niemcy/Francja/USA 2013
17:05 Górski lekarz (1,2/8)
19:00 Górscy ratownicy (9)
20:00 Rosamunde Pilcher: Złamane serce - film obyczajowy Niemcy/Austria 2010
21:55 Dora Heldt: Ucieczka ciotki Inge - komedia Niemcy 11
23:50 Górscy ratownicy (9)

CANAL+ PREMIUM

09:20 **Benek** - komediodramat ** Polska/Austria 2007 (100 min)
11:00 **Łapu-Capu** (286)
11:05 **Koncert Elton John & Brandi Carlie** - koncert
12:00 **Nadzieja** - dramat ** obyczajowy Niemcy/Polska 2007 (100 min)
13:40 **Ekstremalne opady: niszczycielski żywioł** - film dok. USA 2026
14:30 **Peacock** - dramat *** obycz. USA 2010, reż. Michael Lander (90 min)
16:00 **Pod gwiaździstym niebem** ** - komedia romantyczna USA 2025 (100 min)
17:40 **Łapu-Capu** (287)
17:45 **Holiday** - komedia *** romantyczna USA 2006 (135 min)
20:00 **Młode matki** - dramat **** obycz. B/F 2025, reż. Jean-Pierre Dardenne, Luc Dardenne (105 min)
21:45 **I Follow Rivers. Mam rzekę we krwi**
23:20 **Eksperyment: Odsiadka II** (5/6)
00:10 **Amerykański gangster** *** - dramat krym. USA/Wlk. Brytania 2007 (155 min)

TVN FABUŁA

09:50 Młode gliny II (12)
10:55 Magda M. III (2)
11:55 Prawo Agaty III (11,12)
13:55 Młode gliny II (13)
14:55 Detektywi - serial dok.
16:05 Na Wspólnej
17:10 Grażyna Torbicka zaprasza (5) - mag. filmowy
17:50 Jack Frost - komedia USA 1998, reż. Troy Miller
20:00 Snake Eyes: Geneza G.I. Joe - film akcji USA 2021
22:40 Jedyna miłość razy dwa - komediodramat USA 2023
00:35 Jak przeżyć święta - komedia romant. USA 2004

AMC

10:55 Hercules II - film przyg. USA/Włochy/Holandia 1985
12:50 Twarda laska - komedia USA/Australia 2001
14:50 Atlas Chmur - film s.f. Chiny/Niemcy/USA/Hongkong/Singapur/Wlk. Brytania/Hiszpania 2012
18:20 Poza zasięgiem - film sensacyjny USA/Polska 2004
19:55 Bibliotekarz – tajemnica włóczni - film przygodowy USA/Niemcy 2004
22:00 Wolf Creek - horror Australia 2005, reż. Greg McLean, wyk. John Jarratt
00:00 The Audacity (6)

eprasa.pl 168710843e

AXN

08:20 Agenci NCIS XIV (3/24)
09:15 Castle IV (12,13/23)
11:10 Detektyw Monk II (5,6/16) - serial krym.
13:10 Agenci NCIS XIV (4,5/24)
15:05 Zabójcza broń (8,9/18)
17:05 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIII (2,3/22)
19:05 Castle IV (14,15/23) - serial krym. USA 2012
21:05 FBI: International (18,19/21) - serial akcji USA 22
22:55 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIII (2,3/22)
00:45 Castle IV (14/23)

EPIC DRAMA

08:35 Detektyw Murdoch XIII
09:30 Wszystkie stworzenia duże i małe V (2/6)
10:30 Lekarze na start
12:00 Panna Scarlet V (6/6)
13:10 Morderstwo w małym mieście (3/8) - serial krym.
14:10 Agenci NCIS XVI (1/24)
15:05 Panna Marple (4/4)
17:00 Poirot XII (1/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2009
19:00 Agenci NCIS XVI (2/24)
19:55 Poirot III (10/11)
21:00 Królowa węży (6/8)
22:00 Niebezpieczne związki
23:15 Poirot III (10/11)
00:25 Agenci NCIS XVI (2/24)

TVN STYLE

11:20 Jestem z Polski XV (9/20)
12:20 Ugotowani (6)
13:25 Kuchenne rewolucje (7, 11) - reality show Polska 18
15:35 Ugotowani (11)
16:40 Kochaj albo wróć (6/11)
17:40 Kuchenne rewolucje (2, 3, 4) - reality show
20:50 Ostre cięcie (10)
21:50 Teraz one (10) - program rozrywkowy Polska 2026
22:20 Love the Look (10)
23:20 Hotel Paradise – Rajskie Rozdanie (5) - real tv
00:15 EuroPOLKI studentki (12)
01:15 Do zobaczenia (1/10)

TVN TURBO

10:00 Raport Turbo (5120)
10:15 Samochód marzeń: Kup i zrób (7) - magazyn
11:15 Wojny samochodowe (1)
12:15 Naprawy nie do naprawy
13:00 Zawodowi handlarze
14:30 Wojny samochodowe
16:30 Jeździć, obserwować IV
18:00 Raport Turbo (5121)
18:15 Z drugiej ręki (13, 5)
19:45 Duda kontra Szafrański X (3/10)
20:30 Uwaga! Oszust: Ściema z ogłoszenia II (13/17)
21:00 Wojny samochodowe
22:00 Raport Turbo (5121)
22:15 Naprawy nie do naprawy

BBC FIRST

08:25 Zagadki doktora Blake'a
09:40 Z pamiętnika położnej
10:40 Ojciec Brown XIII
12:40 London Kills (5/5)
13:40 Tajemnice Majorki (1/10)
14:30 Morderstwa w Midsomer
15:20 Detektyw z Chelsea
16:15 Tajemnice Brokenwood
18:00 Morderstwa w Midsomer
19:55 Śmierć pod palmami IV
21:00 Agatha Christie: Tommy i Tuppence - serial kryminalny
22:00 Tajemnice Majorki
23:00 Detektyw z Chelsea IV
00:15 Zbrodnie Saint-Pierre II

FX

08:00 Kości VI (11/23)
09:00 FBI V (15/23)
09:55 Agenci NCIS III (2/24)
10:55 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XVI
11:50 CSI: Kryminalne zagadki Miami III (3,4/24)
13:45 Castle III (13/24)
14:40 Lucyfer III (16/26)
15:35 CSI: Kryminalne zagadki Miami III (5,6/24)
17:25 Z Archiwum X VI (6,7/22)
19:15 FBI V (16/23)
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku V (9/25)
21:05 Zabójcze umysły XII
23:00 Z Archiwum X VI (7/22)

HGTV

08:10 Na dobrych fundamentach IV (1,2/14) - serial dok.
10:00 Polowanie na remont
11:00 Remont do poprawy (1)
12:00 Jak mogliśmy kupić ten dom? II (1,2/8) - serial dok.
14:00 Mieszkanie na miarę II
15:55 Polowanie na ogród IX
18:10 Zgłoś remont – spełniamy marzenia (5/8)
19:05 Zgłoś remont (9)
20:00 Dorota was urządzi
20:35 Nowa Szelągowska (1)
21:35 Poukładani (6)
22:35 House Hunters (1-4)
00:40 Remonty Christiny IV

BBC LIFESTYLE

11:20 Domy gwiazd z Abbey Clancy (1) - reality show
12:20 Mistrzowie ceramiki (3)
13:40 Najpiękniejsze domy
14:40 Wielkie australijskie wypieki VII (6) - serial dok.
15:50 Wielkie kanadyjskie wypieki (3) - real tv Kanada 17
16:50 Niezwykłe hotele bez tajemnic IV (2/6) - serial dok.
17:50 Zapraszam do stołu (2)
19:50 Wielkie australijskie wypieki VII (7) - serial dok.
21:00 Ibiza (1/4) - serial dok.
22:00 Matthew Perry i Ketaminowa Królowa - film dok.
23:05 Ratunek dla skóry III (5)

COMEDY CENTRAL

08:25 Dwóch i pół XII (14/16)
08:55 The Office PL II (3,4/12)
09:55 Przyjaciele (19-22/24)
11:55 Teoria wielkiego podrywu IV (5-10/24) - serial kom.
14:30 Dwóch i pół XII (15,16,1,2/16) - serial kom.
16:30 Przyjaciele (23,24,1,2/24) - serial kom.
18:30 The Office PL II (5,6/12)
19:35 Duchy II (5,6/22)
20:35 Teoria wielkiego podrywu VIII (12-14/24) - serial kom.
22:00 The Office PL IV (7,8)
23:05 Comedy Club (12, 1)

TVP SERIALE

08:35 Komisarz Alex XIV (5/13)
09:25 Rodzinka.pl X (12)
10:00 Klan - telenowela
11:00 Ranczo VI (10/13)
11:45 M jak miłość
12:45 Zaraz wracam (43,44)
13:50 Ojciec Mateusz (13,14/14) - serial krym.
15:45 Komisarz Alex XIV (6/13)
16:30 Na sygnale
17:40 Ranczo VI (12,13/13)
19:35 Ojciec Mateusz IV (5) - serial krym. Polska 2010
21:30 Ranczo VII (1,2/13)
23:25 Ojciec Mateusz IV (3)
00:20 Na dobre i na złe
01:20 Czas honoru (8)

CANAL+ KUCHNIA

12:45 Proste smaki (6) - mag.
13:15 Jelita vs. mózg
13:45 Jakubiak rozgryza Polskę (9, 10) - mag. kulinarny
14:40 ABC gotowania – kuchnia hiszpańska (2, 3) - mag.
15:45 Dzień dobry, śniadanie
16:45 Jamie: święta z wyprzedzeniem (1) - mag. kulinarny
17:45 Jamie Oliver (9)
18:40 Kolacja z wrogiem (1)
19:45 m jak mięso (7)
20:15 Bosacka rusza w Polskę
20:45 Proste smaki (1)
21:15 Anthony Bourdain VI
23:50 Javier Peña zjada świat

CANAL+ DOMO

12:10 Wielkie projekty IX (8)
14:05 Pomocy! Kupiliśmy wioskę - serial dok.
15:00 Najlepszy dom w okolicy (29, 30) - reality show
16:00 Daleko od miasta XVII
17:00 Pomocy! Kupiliśmy wioskę - serial dok.
18:00 Ucieczka na wieś XXIV
19:00 Wielkie projekty: Nowa Zelandia X (2) - serial dok.
20:00 Daleko od miasta XI
21:00 Najlepszy dom w okolicy
21:55 Cudotwórcy – pod presją - serial dok. USA 2026
22:50 Projekty marzeń – Nowa Zelandia (1/12)

PLANETE+

11:25 Motyle (1/3) - serial dok.
12:35 Niezwykłe podróże koleją IX (5/7) - serial dok.
13:40 Podróż do wnętrza chmur (2) - serial dok.
14:50 360° – świat bez granic
15:50 Średniowieczne serce Czech (3,4) - serial dok.
16:55 Mongolia - serial dok.
18:00 Dokąd dzisiaj? IV (9,10)
18:40 Zaginiony lot MH370 (1)
19:45 Wielka rewolucja RNA
20:50 Operacja Barbarossa (1)
22:00 Jak oligarchowie korumpują Zachód (1) - serial dok.

DISCOVERY CHANNEL

10:00 Budowa na końcu świata VI (1/8) - serial dok.
11:00 Klan z Alaski III (24/32)
12:00 Celnicy na straży Szwecji II (5/14) - serial dok.
13:00 Nagi instynkt przetrwania: tajemnicza wyspa (4/8)
15:00 Złomowisko PL (4)
16:00 Poszukiwacze przeklętego złota V (7/8) - serial dok.
17:00 Nic do zgłoszenia (1/8)
18:00 Porty - serial dok.
19:00 Złomowisko PL (3,4)
21:00 Wyzwanie: przetrwanie II - serial dok. Niemcy 2026
22:00 Alaska w budowie VIII
23:00 Bimbrownicy XV (1/14)

TVP HISTORIA

11:15 Szalenie odważna hrabina - film dok. Polska 2024
12:15 Dziewicze zakątki Ziemi
13:10 Upadek nazizmu III (1/3)
14:10 Zmiennicy (5)
15:15 Sensacje XX wieku
17:05 Prasa donosi (11)
17:20 Czas honoru (2/13)
18:20 Odnaleźć zaginione (27)
18:55 Tunka - film dok.
20:00 Pitbull (4) - serial sens.
20:50 Lądowanie w Normandii, nieznane taśmy (1/3)
22:00 Druga wojna światowa w kolorze. Droga do zwycięstwa (4/10) - serial dok.

HISTORY

12:10 Gwiazdy lombardu XXII
13:05 Starożytni kosmici XVI
14:00 Niewyjaśnione tajemnice świata (11/26)
14:50 Największe tajemnice świata VII (18) - serial dok.
15:45 Gwiazdy lombardu XIII
17:10 II wojna światowa w kolorze – przełomowe momenty (5/10) - serial dok.
18:10 Największe tajemnice świata VII (13) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XIV
21:00 Starcie tytanów: okręty wojenne (1/4) - serial dok.
22:00 Auschwitz: historie nieznane (2) - serial dok.

NATIONAL GEOGRAPHIC

15:00 Katastrofa w przestworzach: raport specjalny III
16:00 Najdziwniejsze przedmioty III (2/10) - serial dok.
17:00 Burzliwa historia Tudorów (6/6) - serial dok.
18:00 Otchłań: powstanie i upadek nazizmu (4/10)
19:05 Hitler i jego świta (2)
20:00 Katastrofa w przestworzach XXV (2) - serial dok.
21:00 II wojna światowa: historia przed trybunałem (3/6)
22:00 Premiera: Wojna widziana z powietrza IV (3/6)

FOCUS TV

08:00 Był sobie człowiek
08:55 Wehikuł czasu
09:00 Starożytni kosmici XII
11:00 Gwiazdy lombardu XXIII
12:00 Poszukiwacze historii
13:00 Wielkie konstrukcje III Rzeszy IV (3,4/6) - serial dok.
15:00 Przygody poszukiwaczy złota II (2) - serial dok.
16:00 Dorwać tuńczyka III (1)
18:00 Rolnicy. Podlasie VIII
20:00 Galileo - pr. popularn.
21:00 Militarny top 10 (9/10)
22:00 Dziwne oblicza wojny II (1,2/8) - serial dokumentalny
00:00 Starożytni kosmici IX
01:00 Rolnicy. Podlasie VIII (1)

BBC EARTH

12:25 Najpiękniejsze trasy spacerowe - serial dok.
13:25 Mroźna planeta (5)
14:30 W okowach mrozu X
15:30 Życie na pustkowiu II
16:30 Cywilizacje: rozkwit i upadek (4/4) - serial dok.
17:45 Mroźna planeta (6)
18:45 Najpiękniejsze trasy spacerowe - serial dok.
19:45 Attenborough i morski smok - film dok. Wlk. Bryt. 18
20:55 W okowach mrozu II
22:55 Chirurdzy: kwestia życia i śmierci III (5/6) - serial dok.
00:25 Sekrety długowieczności

POLSAT VIASAT HISTORY

09:55 Hiroszima: za kulisami
11:10 Tajemnice machiny wojennej nazistów (2)
12:05 1776: niepodległość USA
14:10 Rewolucje, które zmieniły historię (3,4/6) - serial dok.
16:30 Czołg: najważniejsza broń II wojny światowej
17:35 Hiroszima: za kulisami
18:50 Kryminologia starożytności - serial dokumentalny
19:50 Tajemnica grobowca Kleopatry (2/4) - serial dok.
21:00 Tatuażysta z Auschwitz: historia prawdziwa - film dok.
22:05 Grobowce Egiptu: Imhotep, twórca piramid (1/2)

eprasa.pl 168710843e

ŚRODA 2.12

Od A do Z

ANATOMIA ZBRODNI ★★
komedia kryminalna, USA 2013, reż. Daniel Schechter, wyk. Jennifer Aniston, Mos Def
22:35 | **ale kino+ hd**
Dziwnie znajome: dwaj panowie porywają dla okupu żonę bogacza, a mężowi to porwanie jest bardzo na rękę, bowiem ma nowszy model do lokowania uczuć i nadmiaru pieniędzy. Jako porwana - Jennifer Aniston.

BABY BOOM, CZYLI KOGEL MOGEL 5 ★★
komedia, Polska 2024, reż. Anna Wieczur-Bluszcz, wyk. Maciej Zakościelny, Katarzyna Skrzynecka
20:35 | **polsat**
Panie z wielopokoleniowej patchworkowej (ale i nowobogackiej) rodziny szykują się na narodziny dziecka, co staje się okazją do satyrycznego wejrzenia we współczesne obyczaje nie tylko tego środowiska.

BYŁYŚMY NIEBEZPIECZNE ★★★
dramat obycz., Nowa Zelandia 2024, reż. Josephine Stewart-Tewhiu, wyk. Erana James, Rima Te Wiata, Manaia Hall
20:00 | **cinemax**
W 1954 r. dwie dziewczyny za próbę ucieczki z poprawczaka zostają wysłane do ośrodka o zaostrzonym rygorze. Tam zyskują równie zbuntowaną sojuszniczkę, ale kiedy próbują ucieczki, dochodzi do rozłamu.

EVEREST ★★★★
thriller, USA/Islandia/Wlk. Brytania 2015, reż. Baltasar Kormákur, wyk. Jason Clarke, Josh Brolin
20:00 | **canal+ premium**
Poruszająca kronika komercyjnej wyprawy na Mount Everest w maju 1996 roku, która – mimo udziału profesjonalnych przewodników i doświadczonych opiekunów – zakończyła się śmiercią 8 osób.

KLIENT ★★★
film sens., USA 1994, reż. Joel Schumacher, wyk. Susan Sarandon, Tommy Lee Jones, Brad Renfro
22:05 | **stopklatka**
Jedenastolatek, który poznał jedną z tajemnic mafii, pod presją gangsterów i prokuratora. Kto mu pomoże? Przebojowa adaptacja powieści Johna Grishama – światła na Susan Sarandon.

Igrzyska Śmierci: W pierścieniu ognia

22:00 | **tv puls**
★★★★

FOT. MATERIAŁY PRASOWE.

Lektury Suzanne Collins ciąg dalszy: triumfalne tournee zwycięzców gry o przetrwanie staje się zarzewiem zamieszek prowadzących do powszechnego buntu przeciwko władzy. Kto stanie na jego czele?

FILM PRZYG.
USA 2013, REŻ. FRANCIS LAWRENCE, WYK. JENNIFER LAWRENCE, LIAM HEMSWORTH, JOSH HUTCHERSON

NA BANK SIĘ UDA ★★
komedia kryminalna, Polska 2019, reż. Szymon Jakubowski, wyk. Marian Dziędziel, Lech Dyblik, Adam Ferency
20:00 | **tvn 7**
Trzech starszych panów włamało się do banku, posługując się algorytmem opracowanym kiedyś przez młodego policyjnego informatyka. No i teraz młody musi walczyć o swoje dobre imię i zawodową karierę.

NIEPOKONANI ★★★
dramat obycz., USA/Emiraty Arabskie/Polska/Indie/Arabia Saudyjska 2010, reż. Peter Weir, wyk. Dragoş Bucur, Colin Farrell, Ed Harris
21:50 | **kino polska**
Z syberyjskiego gułagu do Indii: dzieje dramatycznej ucieczki więźniów w latach II wojny światowej. Ucieczka – z polskim udziałem – prawdziwa, relacja niezupełnie, ale i tak uwiodła Petera Weira.

NOCNY ŁOWCA ★★
film akcji, Kanada 2018, reż. David Raymond, wyk. Henry Cavill, Ben Kingsley, Alexandra Daddario
20:00 | **tv puls**
Ponury wyścig z czasem o życie młodej kobiety, uprowadzonej przez seryjnego gwałciciela i mordercę, ściganego przez policje i byłego sędziego, mającego własne – skuteczne, lecz nielegalne – metody.

PANNA MŁODA! ★★★
horror, USA 2026, reż. Maggie Gyllenhaal, wyk. Jessie Buckley, Christian Bale, Jake Gyllenhaal
22:15 | **hbo**
Chicago lat 30. XX w.: Frankenstein (Christian Bale!) prosi szaloną badaczkę o stworzenie partnerki – leku na samotność. Ale wskrzeszenie zamordowanej młodej kobiety niesie nieprzewidywalne konsekwencje.

PIEP*ZYĆ MICKIEWICZA III ★★
komediodramat, Polska 2026, reż. Sara Bustamante-Drozdek, wyk. Dawid Ogrodnik, Weronika Książkiewicz, Hugo Tarres
22:50 | **canal+ premium**
Bohaterowie cyklu z liceum im. Stanisława Barei zbliżają się do matury nie podejrzewając nawet, że ten prawdziwy – życiowy – egzamin dojrzałości przyjdzie im zdawać wcześniej – w trakcie przygotowań do studniówki.

SALLI ★★★
dramat obycz., Tajwan 2023, reż. Chien-Hung Lien, wyk. Esther Liu, Yung-Hsu Tang, Ying-Hung Lee
21:25 | **cinemax**
Tajwanka, prowadząca kurzą fermę, jedzie do Paryża, na spotkanie z poznanym w internecie marszandem. Wprawdzie internetowa miłość okazuje się fejkiem, ale sama podróż daje kobiecie poczucie niezależności.

SŁABY PUNKT ★★★
thriller, USA/Niemcy 2007, reż. Gregory Hoblit, wyk. Anthony Hopkins, Ryan Gosling, David Strathairn
22:00 | **warner tv**
Anthony Hopkins (oklaski!) jako przebiegły gracz, który zaplanował morderstwo niewiernej żony. Przed sądem, mając za przeciwnika aroganckiego prokuratora, wprawdzie broni się sam, ale wcale nie jest bez szans.

W UKRYCIU ★★★
dramat obycz., USA/Wlk. Brytania 1990, reż. Carmen Emmi, wyk. Tom Blyth, Maria Dizzia, Russell Tovey
23:10 | **cinemax**
Ameryka, lata 90. XX wieku. Policjant, ukrywający swoje skłonności homoseksualne, zostaje przydzielony do działającej pod przykrywką jednostki, ścigającej gejów przekraczających normy obyczajowe.

WSZYSTKO ALBO NIC ★★
komedia romantyczna, Słowacja/Czechy/Polska 2016, reż. Marta Ferencová, wyk. Tatiana Pauhofová, Klára Issová, Michał Żebrowski
23:20 | **tvp 2**
Słowacki „Dziennik Bridget Jones" z polskim wkładem (Żebrowski, Deląg, Tyniec): przyjaźń dwóch pań i geja zostaje wystawiona na próbę, gdy wokół trójki kręci się czterech atrakcyjnych panów.

KONRAD J. ZARĘBSKI

eprasa.pl 168710843e

ŚRODA 2.12

TVP1

06:10 Akacjowa 38
07:00 Msza święta
07:30 Rodzina (nie od) święta
08:00 Serwis Info, pogoda
08:35 Zaraz wracam (47)
09:10 Ranczo VI (7/13)
10:10 Komisarz Alex II (12/13)
11:05 Ojciec Mateusz XXVI (9)
12:00 Serwis Info - magazyn
12:10 Agrobiznes - magazyn
12:35 Magazyn rolniczy (796)
13:00 Dzikie korytarze (3/4)
14:00 Splątane losy
15:00 Serwis Info
15:10 Reporterzy (668)
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:00 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (6031)
18:05 Klan - telenowela
18:40 Akacjowa 38
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:30 Słoneczna. Poza ciszą (8) - serial obyczajowy Polska 2026
21:05 Rocky 3 - film sens. ★ USA 92, reż. Sylvester Stallone (110 min)
22:55 Sztafeta zmiany. Tour the Konstytucja
00:00 Fin del Mundo? ★★★ - komediodramat Polska 2023, reż. Piotr Dumała (90 min)
01:30 Morderstwa w Chartres ★★★ - film krym. F 2024, reż. Sandrine Cohen (100 min)

TVP2

05:35 M jak miłość
06:25 Pożyteczni.pl (390)
06:50 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7755) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7755) - mag. Polska 2026
11:50 Gwiazdorska kuchnia Ani (58) - mag. kulinarny
12:30 Koło fortuny (2149)
13:15 Panna młoda
14:10 Va banque (1016)
14:35 Na sygnale
15:05 La Promesa – pałac tajemnic - telenowela
15:50 Domowe patenty (22)
16:00 Koło fortuny (2150)
16:35 Familiada (3105)
17:20 Panna młoda - serial obyczajowy Turcja 2024
18:15 Va banque (1017)
18:50 Jeden z dziesięciu (21)
19:25 Barwy szczęścia

20:05 Barwy szczęścia - serial obycz. Polska 2026
20:40 Przepis dnia
20:50 Na dobre i na złe
21:50 Na sygnale
22:20 Magazyn Ekspresu Reporterów
23:20 Wszystko albo nic (Všetko alebo nič) ★★ - komedia romantyczna Słowacja/Czechy/Polska 2016 (120 min)
01:20 Peaky Blinders V (1/6) - serial gangsterski Wlk. Brytania 2019
02:25 Sen o Warszawie

POLSAT

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień (3218)
08:20 Trudne sprawy XXIII
09:20 Dlaczego ja? XIX (15,16,17/40) - serial fab.-dok.
12:20 Gliniarze XVIII (52-54) - serial fabularno-dok.
15:30 Wydarzenia (1202)
15:55 Gliniarze XX (3) - serial fabularno-dok. Polska 2026
16:55 Gliniarze Śląsk (3) - serial krym. Polska 2026, wyk. Agnieszka Wagner
18:00 Pierwsza miłość 50 (129) - serial obycz. Polska 2026, wyk. Aneta Zając
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:15 Gość „Wydarzeń" (1202) - program publicystyczny Polska 2026
19:40 Pogoda - Polska 2026
19:55 Milionerzy (173)

20:35 Baby Boom, czyli Kogel Mogel 5 ★★ - komedia Polska 2024, reż. Anna Wieczur-Bluszcz, wyk. Maciej Zakościelny (105 min)
22:20 Ted II - komedia ★★★ USA 2015, reż. Seth MacFarlane, wyk. Mark Wahlberg, Seth MacFarlane (155 min)
00:55 Gorący towar (The Heat) ★★★ - komedia kryminalna USA/Wlk. Brytania 2013, reż. Paul Feig (155 min)

TVN

05:00 Kto was tak urządził?
05:40 Uwaga! (8142) - mag.
05:55 Ukryta prawda (27/60)
06:50 Kuchenne rewolucje: Konin – Czarny Domek 29 (12)
07:45 Dzień Dobry TVN (5854)
11:20 Doradca smaku (36)
11:30 Kuchenne rewolucje XXV (3) - reality show Polska 22
12:35 Kuchenne rewolucje: Gdańsk – „Mio Gastro" XXVII (5) - reality show Polska 2023
13:40 Ukryta prawda (42-44/60) - serial fab.-dok.
16:50 Szpital św. Anny III (24/53) - serial obycz. Polska 26
17:55 Detektywi IV (10/48)
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:35 Top Model – przed finałem (1/2) - reportaż Polska 26
19:55 Uwaga! (8143) - mag.
20:10 Top Model – przed finałem (2) - reportaż Polska 26

20:15 Na Wspólnej XXIV - serial obycz. Polska 26
20:50 Top Model (14) - reality show Polska 2026
22:35 Jestem legendą (I Am Legend) ★★★ - film s.f. USA/Wlk. Brytania 2007, reż. Francis Lawrence, wyk. Will Smith, Alice Braga, Charlie Tahan (135 min)
00:50 Szpital św. Anny IV (1,2/59) - serial obyczajowy Polska 2026
02:45 Uwaga! (8143) - mag. reporterów Polska 26

TV PULS

06:00 Policjanci z Miami II (17,18/22) - serial krym. USA 1986, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XVIII (1/14)
10:00 Zaklinaczka duchów IV (23/23) - serial fantasy USA 09
11:00 Kotka - serial obycz.
12:00 Mój grzech (22)
13:00 Wspaniałe stulecie IV - serial obycz. Turcja 2014
14:00 Rodzinny interes II (51)
15:00 Lombard. Życie pod zastaw VII - serial obycz.
17:00 Rodzinny interes II (52) - serial obycz. Polska 2019
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX (36,1) - serial obyczajowy Polska 2026
20:00 Nocny łowca (Night Hunter) ★★ - film akcji Kanada 2018, reż. David Raymond (120 min)
22:00 Igrzyska Śmierci: W pierścieniu ognia (The Hunger Games: Catching Fire) ★★★★ - film przygodowy USA 2013, reż. Francis Lawrence (180 min)
01:00 Dorwać gringo (Get the Gringo) ★★ - dramat obycz. USA/Meksyk 2012, reż. Adrian Grunberg (120 min)

TVN7

05:15 Ten moment (29/40) - serial fab.-dok. Polska 2021
05:50 Szkoła (46,47,48/68) - serial fabularno-dok.
08:40 Ukryta prawda (39,27,28/60) - serial fab.-dok.
11:45 W-11 Wydział Śledczy - serial fabularno-dok.
13:50 Detektywi V (18) - serial fabularno-dok. Polska 2025
14:55 Szpital św. Anny IV (57) - serial obycz. Polska 2026
15:55 Szpital (3/72) - serial fabularno-dok. Polska 2018
17:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska VI (8,9)
19:00 Ukryta prawda (22/60) - serial fab.-dok. Polska 2023, wyk. Agnieszka Czekańska
20:00 Na bank się uda ★★ - komedia krym. Polska 2019, reż. Szymon Jakubowski, wyk. Marian Dziędziel (140 min)
22:20 Jack Reacher: Nigdy nie wracaj (Jack Reacher : Never Go Back) ★★ - film krym. USA/Chiny 2016, reż. Edward Zwick (145 min)
00:45 Głupcy 18 ★★★ - dramat obyczajowy Polska/Rumunia/Niemcy 2022, reż. Tomasz Wasilewski (140 min)

MEZZO

13:30 Rafael Riqueni, ser flamenco - koncert Francja 2022
14:40 Falla: El amor brujo – Ljubljana Festival
16:00 Brahms: Kwintet smyczkowy F-dur nr 1, opus 88 – Takács Quartet, Nabuko Imai - muzyka klasyczna
16:30 Brahms: Sonaty wiolonczelowe – Miklós Perényi, Zoltán Kocsis - muzyka klas.
17:20 Intermezzo
18:00 Rocío Molina, Trylogia gitarowa II: Al fondo riela - taniec Hiszpania 2023
19:15 „El retablo de Maese Pedro" de Falli na Festiwalu w Grenadzie - muzyka klas.
20:30 Bartók: Le Château de Barbe-Bleue – Concerto Budapest, András Keller
22:25 Barnabás Kelemen: Czajkowski, Bartók - Węgry 26

PULS 2

11:10 Gus. Mały – wielki rycerz (50,41/52) - serial anim.
11:35 Tomek i przyjaciele
12:00 Lwia straż (15,11/26)
13:00 Nowe przygody Kubusia Puchatka (7)
13:35 Smerfy (17/27)
14:00 Baranek Shaun VI
14:35 Marta mówi! II
15:00 Miraculous VI
16:00 Koci domek Gabi
17:00 Fineasz i Ferb
18:00 Pingwiny z Madagaskaru II (35,36/39)
19:00 Kacze opowieści
20:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX (56) - serial obycz.
21:00 Pociąg strachu (Pasažer) - film sens. USA/Aruba 02, reż. Bob Misiorowski
22:55 Zabójca - film sens. USA/Korea Południowa 2022
01:00 Lombard III

TV4

07:55 Bogaty dom – biedny dom XIV (7) - serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci XIV (26-28/31) - serial obycz.
11:55 Uroczysko (3,4/52)
13:00 Trudne sprawy XVIII (33,34,35/40) - serial fab.-dok.
16:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej (446, 497) - reality show
18:00 Policjantki i policjanci XXIV (4,5/65) - serial obycz.
20:00 Uroczysko V (5,6) - serial krym. Polska 2026
21:05 Sprawiedliwi. Trójmiasto IV (3) - serial krym.
22:05 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XXI (3)
23:05 Hanna - film sensacyjny USA/Wlk. Brytania/Niemcy 2011, reż. Joe Wright
01:35 Opowiem ci o zbrodni (3) - serial dok. Polska 2018
02:00 Love Island VI (12/41)

METRO

07:00 Detektywi. Na zlecenie II - serial fabularno-dok.
07:40 Szpital (43,44,45/87)
10:40 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
12:40 Szkoła (59/67)
13:40 Fachowcy (3)
14:25 Brzydula - serial obycz.
15:35 Druga szansa IV (1) - serial obycz. Polska 2017
16:45 The Floor (9, 10)
18:00 Złomowisko PL VIII - serial dok. Polska 2019
19:00 Kartoteka X - serial fabularno-dok. Polska 2016
21:05 Kryminalni (6,7) - serial kryminalny Polska 2004
23:15 Spartakus: Krew i piach II (9/10) - serial sens.
00:15 Zbrodnie z pierwszych stron gazet IV (7/12)
01:20 Szpital (37/68)
02:20 Szkoła (66/67)

eprasa.pl 168710843e

ŚRODA 2.12

STOPKLATKA

08:00 Robert Makłowicz (136, 145) - magazyn
09:50 Vera V (3/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2015
12:00 MacGyver (22,1/22) - serial sensacyjny USA/Kanada 1986
14:00 Katastrofy w przestworzach XIII (6,5,2,3/11) - serial dok.
18:00 Wojny magazynowe: Kanada (8,9/12) - serial dok. Kanada 2014
19:10 Aukcja w ciemno II (10) - serial dok. USA 2012
20:00 Snajper (Sniper) *** - thriller USA/Peru 1993, reż. Luis Llosa, wyk. Tom Berenger, Billy Zane, J. T. Walsh, Aden Young, Kenneth Radley (125 min)
22:05 Klient (The Client) *** - film sens. USA 1994, reż. Joel Schumacher, wyk. Susan Sarandon, Tommy Lee Jones, Brad Renfro (155 min)
00:40 Nieśmiertelny III: Czarnoksiężnik (Highlander III: The Sorcerer) * - film fantasy Kanada/F/Wlk. Bryt. 95, reż. Andrew Morahan, wyk. Christopher Lambert (130 min)

KINO POLSKA

07:45 Polska Kronika Filmowa
07:55 Stawiam na Tolka Banana (2,3/7)
09:35 Syn szczęścia - film krótkom. Polska 2024
09:50 Gdzie jest generał - komedia Polska 1964, reż. Tadeusz Chmielewski
11:55 Quo vadis - film hist. Polska/USA 2001, reż. Jerzy Kawalerowicz, wyk. Paweł Deląg, Magdalena Mielcarz
15:45 Ostatnie dni - film wojenny Polska 1969, reż. Jerzy Passendorfer, wyk. Wojciech Siemion
17:20 Pogranicze w ogniu (20,21) - serial sens. Polska 91
20:00 Wróg doskonały - film sensacyjny Hiszpania/Niemcy/Francja 2020, reż. Kiké Maíllo, wyk. Tomasz Kot, Athena Strates, Marta Nieto
21:50 Niepokonani - dramat obycz. USA/Emiraty Arabskie/Polska/Indie/Arabia Saudyjska 2010, reż. Peter Weir, wyk. Dragoş Bucur, Colin Farrell
00:45 Milioner - film obycz. Polska 1977, reż. Sylwester Szyszko, wyk. Janusz Gajos, Jadwiga Andrzejewska
02:55 Co lubią tygrysy - komedia Polska 1989, reż. Krzysztof Nowak-Tyszowiecki, wyk. Wojciech Pokora

ALE KINO+

09:00 Długi weekend - film *** obycz. Polska 2004, reż. Robert Gliński (90 min)
10:30 The Office PL (9,10/12) - serial kom. Polska 2021
11:45 Detektyw Foyle (2/4) - serial kryminalny Wlk. Brytania 2002
13:55 Van der Valk III (2/3) - serial kryminalny Wlk. Brytania 2023
16:00 Był sobie chłopiec (About a Boy) **** - komedia Wlk. Brytania/USA/Francja/Niemcy 2002, reż. Paul Weitz, Chris Weitz, wyk. Hugh Grant, Nicholas Hoult (125 min)
18:05 Detektyw Foyle: Lekcja zabijania (3/4) - serial kryminalny Wlk. Brytania 2002
20:10 Blizna (1,2/8) - serial sens. Hiszpania 2024, wyk. Juanlu González, Luis Fernández
22:35 Anatomia zbrodni (Life of Crime) ** - komedia kryminalna USA 2013, reż. Daniel Schechter, wyk. Jennifer Aniston (130 min)
00:45 Koniec lata (1,2/6) - serial obycz. Szwecja 23, wyk. Julia Ragnarsson

POLSAT FILM

08:35 Przyjaciółki XIII (1,2/12)
10:30 Świat według Kiepskich
13:25 Ogniem i mieczem - dramat hist. Polska 99, reż. Michał Żebrowski, Jerzy Hoffman
17:00 1000 lat po Ziemi - film s.f. USA 2013, wyk. Jaden Smith
19:20 Opancerzony - film sensacyjny USA 2009
21:00 Looper – Pętla czasu - film sens. USA/Chiny 2012
23:20 Przykładny obywatel - film sens. USA/Wlk. Bryt./Norwegia/Kanada/Francja 2019, reż. Hans Petter Moland
01:55 48 h. Zaginieni II (26)

FILMBOX+ ONE

09:50 Vera XI (1/6)
11:50 Zbrodnie w Grantchester V (1/6)
12:50 Agatha Christie: Kryminalne zagadki II (15) - film kryminalny Francja/Szwajcaria 2009
15:00 Strażnik Teksasu IX (17,18/24) - serial sens.
17:05 Vera XI (2/6)
18:55 Zbrodnie w Grantchester V (2/6)
20:00 Czułe słówka - komediodramat USA 1983, reż. James L. Brooks
22:50 Niewygodny świadek - thriller USA 1990

TVP KULTURA

08:20 Tamte lata, tamte dni
09:00 Daleko od szosy (3)
10:25 Pograbek - dramat *** obycz. Polska 1992, reż. Jan Jakub Kolski (90 min)
11:55 Chick Corea – w służbie muzyki - film dok.
13:40 Czterdziestolatek (2)
15:00 Braciszek - film biograficzny *** Polska 2007, reż. Andrzej Barański, wyk. Artur Barciś (110 min)
16:50 Daleko od szosy (4)
18:15 Kolekcja - magazyn
18:30 Informacje kulturalne
18:55 Rawhide IV (24) - western USA 1962
20:00 Zupa nic - komedia *** Polska 2021, reż. Kinga Dębska, wyk. Kinga Preis, Adam Woronowicz, Ewa Wiśniewska, Barbara Papis (100 min)
21:40 Wstęp do spektakli tanecznych
21:50 Boa - taniec Polska 26
22:55 Zniknąć bez śladu - film dokumentalny Niemcy/Japonia 2024
00:25 Prosta przyjaźń (Les choses simples) *** - komedia Francja 2022, reż. Eric Besnard, wyk. Lambert Wilson, Grégory Gadebois (100 min)

WARNER TV

07:50 Prawo Agaty VII (3,4)
09:50 Poniedziałki na chirurgii (1/10) - serial obycz. USA 2013
10:50 Teraz albo nigdy! III (8,9,10,11) - serial obycz.
14:35 Poniedziałki na chirurgii (1/10) - serial obycz. USA 2013
15:30 Prawo Agaty VI (7,8,9)
18:35 Prezent pod choinkę - komedia USA/Kanada 2012
20:15 Rewolwer i melonik - film sens. USA 1998
22:00 Słaby punkt - thriller USA/Niemcy 2007
00:10 Powrót Batmana - film fantasy USA/Wlk. Brytania 92

PARAMOUNT

09:20 Policyjna grupa pościgowa XVI (13) - serial dok.
10:25 Star Trek: W nieznane - film s.f. USA/Chiny/Emiraty Arabskie/Kanada 2016
13:00 Czarodziejki VIII
15:00 Pingwiny z Madagaskaru (12,13/26) - serial anim.
16:00 Świąteczne spotkanie klasowe - komedia romantyczna USA/Kanada 2022
18:00 Czarodziejki (1,2/22)
20:00 Bogowie Egiptu - film fantasy USA/Australia/Chiny/Hongkong 2016
22:35 Ciche miejsce 2 - horror USA 2020, reż. John Krasinski

HBO

08:20 Harry Potter i Czara Ognia *** - film przyg. USA/Wlk. Bryt. 2005 (155 min)
10:55 Szybcy i wściekli: Hobbs i Shaw *** - film sens. USA 2019, reż. David Leitch (135 min)
13:10 Happy Feet: Tupot małych stóp **** - film animowany USA/Australia 2006 (105 min)
14:55 Happy Feet: Tupot małych stóp II *** - film animowany Australia/USA/Nowa Zelandia 2011 (100 min)
16:35 Makbet - dramat *** wojenny Wlk. Brytania/Francja 2015 (110 min)
18:25 Karate Kid: Legendy *** - komedia USA/Kanada 2025 (95 min)
20:00 Po polowaniu - thriller ** USA/Włochy 2025, reż. Luca Guadagnino, wyk. Julia Roberts (135 min)
22:15 Panna młoda! - horror *** USA 2026, reż. Maggie Gyllenhaal (125 min)
00:20 Ciche miejsce - horror **** USA 2018, reż. John Krasinski (90 min)
01:50 W dzikim galopie *** - dramat obyczajowy USA 2024 (115 min)

CINEMAX

11:50 Rocky V - dramat obycz. USA 1990, reż. John G. Avildsen
13:35 Bez wiatru - dramat obycz. Bułgaria/Włochy 2024
15:10 Pod szarym niebem - film biograficzny Polska 2024
16:35 Na ringu z rodziną - komediodramat Wlk. Brytania/USA/Meksyk 2019
18:20 Sępy - thriller F 2025
20:00 Byłyśmy niebezpieczne - dramat obycz. Nowa Zel. 24
21:25 Salli - dramat obycz. Tajwan 2023, wyk. Esther Liu
23:10 W ukryciu - dramat obycz. USA/Wlk. Brytania 1990

ROMANCE TV

08:25 Górscy ratownicy (9)
09:20 Zakonnica i komisarz - komedia Niemcy 2006
11:15 Toni – akuszer: Ucieczka z gniazda - komedia Niemcy 21
13:05 Rosamunde Pilcher: Kiedy cię odnajdę - romans Niemcy 2023, reż. Marc Prill
15:00 Omamamia - komedia Niemcy 12, reż. Tomy Wigand
17:05 Górski lekarz (3,4/8)
19:00 Górscy ratownicy (1/6)
20:00 Kryminał z Bolzano
21:55 Przepisy na miłość i zbrodnię (9,10/10)
23:50 Górscy ratownicy (1/6)
00:50 Kryminał z Bolzano

CANAL+ PREMIUM

08:40 Miss mokrego podkoszulka **** - komedia Polska 2002 (60 min)
09:40 Imagine Dragons: Live at the Hollywood Bowl
11:50 Królowa chmur ** - komedia Polska 2003 (80 min)
13:10 Co ukrywa Elon Musk?
14:40 Juno - komediodramat **** USA/Kanada 2007, reż. Jason Reitman (95 min)
16:15 Miss Potter - film *** biograficzny Wlk. Brytania/USA 2006, reż. Chris Noonan (90 min)
17:45 Call me lala - film krótkom. Polska 24 (25 min)
18:10 Łapu-Capu (288)
18:15 Pompeje - film ** katastroficzny USA/Niemcy 2014 (105 min)
20:00 Everest - thriller USA/**** Islandia/Wlk. Brytania 2015, reż. Baltasar Kormákur (120 min)
22:00 Eksperyment: Odsiadka II (6/6)
22:50 Piep*zyć Mickiewicza III ** - komediodramat Polska 2026 (95 min)
00:25 Barry Seal: Król przemytu *** - film sens. USA 2017, reż. Doug Liman, wyk. Tom Cruise (110 min)

TVN FABUŁA

10:55 Magda M. III (3)
11:55 Prawo Agaty III (13,1)
13:55 Młode gliny II (14)
14:55 Detektywi - serial dok.
16:05 Na Wspólnej
17:10 Magia kina (6)
17:35 Motywy filmowe (6)
17:50 Starcie tytanów - film przyg. Wlk. Brytania/Australia/USA 2010, reż. Louis Leterrier
20:00 Godziny szczytu - film sensacyjny USA 1998
22:10 Godziny szczytu II - film sens. USA/Hongkong 2001
00:00 Złoto dla zuchwałych - film woj. USA/Jugosławia 70

AMC

07:45 Piękne istoty - film fantasy USA 2013
10:15 K–19 - film sens. USA/Wlk. Bryt./Niemcy/Kanada 02
13:05 Porwanie - thriller USA 2011, reż. John Singleton
15:15 Kobiety - komediodramat USA 08, reż. Diane English
17:35 Cesarzowa - dramat obycz. Hongkong/Chiny 2006
20:00 Obsesja namiętności - thriller USA/Japonia 1992, reż. Jonathan Kaplan
22:20 Komenda: zabij - horror Wlk. Brytania 2016
00:20 Wrota do piekieł - horror USA 2009, reż. Sam Raimi

eprasa.pl 168710843e

AXN

08:25 Agenci NCIS XIV (5/24)
09:20 Castle IV (14,15/23)
11:10 Detektyw Monk II (7,8/16) - serial kryminalny
13:10 Agenci NCIS XIV (6,7/24)
15:05 Zabójcza broń (10,11/18)
17:05 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIII (4,5/22)
19:05 Castle IV (16,17/23) - serial krym. USA 2012
21:05 FBI: International (20,21/21) - serial akcji USA 22
23:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIII (4,5/22)
00:45 Castle IV (16/23)

EPIC DRAMA

08:45 Detektyw Murdoch XIII
09:40 Wszystkie stworzenia duże i małe V (3/6)
10:40 Lekarze na start
12:10 Panna Scarlet VI (1/6)
13:20 Morderstwo w małym mieście (4/8) - serial krym.
14:10 Agenci NCIS XVI (2/24)
15:05 Panna Marple II (1/4)
17:05 Poirot XIII (1/5)
19:00 Agenci NCIS XVI (3/24)
19:55 Poirot III (11/11)
21:00 Sprawy pana Booka II (4/6) - serial kryminalny
22:05 Próba niewinności (4/4)
23:10 Poirot III (11/11)
00:20 Agenci NCIS XVI (3/24)

TVN STYLE

11:20 Jestem z Polski XIV (1/18) - serial dok. Polska 2024
12:20 Ugotowani (7)
13:25 Kuchenne rewolucje (8, 12) - reality show Polska 18
15:35 Ugotowani (12)
16:40 Zgłoś remont – spełniamy marzenia (6/8) - serial dok.
17:40 Kuchenne rewolucje (5, 6, 7) - reality show
20:50 Nowa Szelągowska (2)
21:50 Jestem z Polski XIV (2/18) - serial dok. Polska 2024
22:50 Hotel Paradise (6)
23:45 EuroPOLKI studentki (1)
00:45 Do zobaczenia (2, 3/10)

TVN TURBO

09:05 Fani czterech kółek
10:00 Raport Turbo (5121)
10:15 Samochód marzeń: Kup i zrób (8) - magazyn
11:15 Wojny samochodowe (3)
12:15 Naprawy nie do naprawy
13:00 Zawodowi handlarze
14:30 Wojny samochodowe
16:30 Jeździć, obserwować II
18:00 Raport Turbo (5122)
18:15 Zawodowi handlarze (1)
19:00 Naprawy nie do naprawy
19:45 Co tu się odjechało? (9)
20:15 Jeździć, obserwować VIII
21:00 Wojny samochodowe (5)
22:00 Raport Turbo (5122)
22:15 Z drugiej ręki (13)

BBC FIRST

08:25 Zagadki doktora Blake'a
09:40 Z pamiętnika położnej
10:40 Ojciec Brown XIII (4,5)
12:40 London Kills II (1/5)
13:40 Tajemnice Majorki
14:30 Morderstwa w Midsomer
15:20 Detektyw z Chelsea
16:15 Tajemnice Brokenwood
18:00 Morderstwa w Midsomer
19:55 Śmierć pod palmami IV (7/8) - serial kryminalny
21:00 Morderstwa w Midsomer
22:45 Agatha Christie: Tommy i Tuppence - serial krym.
23:45 Ludwig (2/6) - miniserial

FX

09:00 FBI V (16/23)
09:55 Agenci NCIS III (3/24)
10:55 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIII (1/22)
11:50 CSI: Kryminalne zagadki Miami III (5,6/24)
13:45 Castle III (14/24)
14:40 Lucyfer III (17/26)
15:35 CSI: Kryminalne zagadki Miami III (7,8/24)
17:25 Z Archiwum X VI (7,8/22)
19:15 FBI V (17/23)
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku V (10/25)
21:05 Zabójcze umysły XII
22:00 Matlock II (15/16)
22:55 Z Archiwum X VI (8/22)

HGTV

08:00 Na dobrych fundamentach IV (3,4/14) - serial dok.
09:55 Wymarzona wiejska posiadłość (1, 2) - reality show
11:55 Mieszkaj bez kredytu II
13:55 Mieszkanie na miarę III
15:55 Polowanie na ogród (1,2,3,4/4) - serial dok.
18:15 Zgłoś remont (9)
19:10 Zgłoś remont – spełniamy marzenia (5/8) - serial dok.
20:10 Poukładani (6)
21:10 Nowa Szelągowska (1)
22:10 Artyści od remontów (1)
22:40 House Hunters (5-8)
00:45 Remonty Christiny IV

BBC LIFESTYLE

11:20 Domy gwiazd z Abbey Clancy (2) - reality show
12:40 Mistrzowie ceramiki (4)
13:45 W świecie luksusu
14:45 Wielkie australijskie wypieki VII (7) - serial dok.
15:50 Wielkie kanadyjskie wypieki (4) - real tv
16:50 Niezwykłe hotele bez tajemnic IV (3/6) - serial dok.
17:50 Zapraszam do stołu (3)
19:50 Wielkie australijskie wypieki VII (8) - serial dok.
21:00 Bake off: zawodowcy (9)
22:00 Winnice Australii i Gary Barlow (3) - serial dok.
23:00 Ratunek dla skóry III (6)

COMEDY CENTRAL

08:25 Dwóch i pół (2/24)
08:55 The Office PL II (5,6/12)
09:55 Przyjaciele (23,24,1,2/24)
11:55 Teoria wielkiego podrywu IV (11-16/24) - serial kom.
14:30 Dwóch i pół (3-6/24)
16:30 Przyjaciele II (3-6/24)
18:30 The Office PL II (7,8/12)
19:35 Duchy II (7,8/22)
20:35 Teoria wielkiego podrywu VIII (15-17/24) - serial kom.
22:00 The Office PL IV (9,10)
23:05 Comedy Club (2, 3)
00:05 Miasteczko South Park
01:00 Pracoholicy V (6/13)

TVP SERIALE

08:30 Komisarz Alex XIV (6/13)
09:20 Rodzinka.pl X (13)
09:55 Klan - telenowela
10:40 Ranczo VI (11/13)
11:30 Na dobre i na złe
12:30 Zaraz wracam (45,46)
13:40 Ojciec Mateusz IV (14/14)
15:40 Komisarz Alex XIV (7)
16:30 Na sygnale
17:35 Ranczo VI (13,1/13)
19:30 Ojciec Mateusz IV (3,6) - serial krym. Polska 2010
21:30 Ranczo VII (2,3/13)
23:25 Ojciec Mateusz IV (3,3/12) - serial kryminalny
01:20 Krucjata. Znak bliźniąt II (2) - serial krym. Polska 2024

CANAL+ KUCHNIA

10:40 Bosacka rusza w Polskę
11:40 Jamie Oliver (16, 17)
12:45 Jelita vs. mózg
13:45 Jakubiak rozgryza Polskę (10, 1) - mag. kulinarny
14:40 ABC gotowania – kuchnia hiszpańska (3, 4) - mag.
15:45 Dzień dobry, śniadanie
16:45 Jamie: święta z wyprzedzeniem (2) - mag. kulinarny
17:45 Jamie Oliver (10)
18:40 Kolacja z wrogiem (2)
19:45 m jak mięso (8)
20:15 Top Chef (6)
21:15 Anthony Bourdain VI
23:50 Javier Peña zjada świat

CANAL+ DOMO

12:10 Cudotwórcy VIII (1/19)
13:05 Wielkie projekty X (2)
14:05 Pomocy! Kupiliśmy wioskę - serial dok.
15:00 Najlepszy dom w okolicy
16:00 Room service. Hotele od kuchni II (3,4) - serial dok.
17:00 Pomocy! Kupiliśmy wioskę - serial dok.
18:00 Ucieczka na wieś XXIV
19:00 Wielkie projekty: Nowa Zelandia X (3) - serial dok.
20:00 Daleko od miasta XII (2)
21:00 Najlepszy dom w okolicy
22:00 Tomasz Pągowski. Remont u ciebie (1) - mag.
22:30 Daleko od miasta XVII (6)

PLANETE+

13:40 Podróż do wnętrza chmur (3) - serial dok. F 2025
14:50 360° – świat bez granic
15:50 Średniowieczne serce Czech (5,6) - serial dok.
16:55 Mongolia - serial dok.
18:00 Dokąd dzisiaj? IV (11,12)
18:40 Zaginiony lot MH370 (2)
19:45 O wolny Tybet. Głosy wygnanych - film dok. F 2024
20:50 Operacja Barbarossa (2)
22:00 Jak oligarchowie korumpują Zachód (2) - serial dok.
23:10 Jak wygrać z Ku Klux Klanem (2/4) - serial dok.

DISCOVERY CHANNEL

10:00 Budowa na końcu świata VI (7/8) - serial dok.
11:00 Złoto drwali (1/9)
12:00 Celnicy na straży Szwecji II (6/14) - serial dok.
13:00 Nagi instynkt przetrwania: tajemnicza wyspa (5/8)
15:00 Złomowisko PL II (1)
16:00 Poszukiwacze przeklętego złota V (8/8) - serial dok.
17:00 Nic do zgłoszenia (2/8)
18:00 Porty - serial dok.
19:00 Złomowisko PL VI
22:00 W oku cyklonu: Łowcy burz (6/6) - serial dok.
23:00 Sekretne życie kasyna w Las Vegas - serial dok.

TVP HISTORIA

11:15 Tajemnice samolotów prezydenckich - film dok.
12:15 Wszystkie kolory świata
13:15 Największe mity historii USA - serial dok. Wlk. Bryt. 19
14:10 Zmiennicy (6)
15:10 Sensacje XX wieku
17:20 Czas honoru (3/13)
18:25 Fake czy historia?
19:15 Pod znakiem orła, pod znakiem Gryfa - film dok.
20:00 Pitbull (5) - serial sens.
20:55 Nieznana wojna na Północy (4/6) - serial dok.
21:55 Wojny Rosji (1/3)
23:00 Sensacje XX wieku

HISTORY

13:05 Starożytni kosmici XVI
14:00 Niewyjaśnione tajemnice świata (12/26)
14:50 Największe tajemnice świata VII (19) - serial dok.
15:45 Gwiazdy lombardu XIII
17:10 II wojna światowa w kolorze – przełomowe momenty (6/10) - serial dok.
18:10 Największe tajemnice świata VII (16) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XIV
21:00 Sekrety widziane z góry III (6/10) - serial dok.
22:00 Ranczo kosmitów VII
23:00 Niewyjaśnione tajemnice świata II (22/26)

NATIONAL GEOGRAPHIC

14:55 Katastrofa w przestworzach: raport specjalny III
15:55 Najdziwniejsze przedmioty III (3) - serial dok.
16:55 Burzliwa historia Tudorów (1/6) - serial dok.
17:55 Otchłań: powstanie i upadek nazizmu (5/10)
19:00 Normandia '44: inwazja
20:00 Katastrofa w przestworzach XXV (9) - serial dok.
21:00 Premiera: Operacja transport III (1) - serial dok.
22:05 Megażywioły
23:00 Uwaga, katastrofa! (5/6)

FOCUS TV

08:00 Był sobie człowiek
08:55 Wehikuł czasu
09:00 Starożytni kosmici XII
11:00 Gwiazdy lombardu XXIII
12:00 Poszukiwacze historii
13:00 Wielkie konstrukcje III Rzeszy IV (5,6/6) - serial dok.
15:00 Przygody poszukiwaczy złota II (3) - serial dok.
16:00 Dorwać tuńczyka
18:00 Rolnicy. Podlasie VIII
20:00 Galileo - pr. popularn.
21:00 Militarny top 10 (10/10)
22:00 Dziwne oblicza wojny II
00:00 Starożytni kosmici IX (6/16) - serial dok. USA 2016
01:00 Rolnicy. Podlasie VIII (5)

BBC EARTH

11:25 Skarby przeszłości i ich tajemnice VII (5/6) - serial dok.
12:25 Najpiękniejsze trasy spacerowe - serial dok.
13:25 Mroźna planeta (6)
14:30 W okowach mrozu X (14)
15:30 Życie na pustkowiu II
16:35 Pociągiem przez starożytny Egipt (3/4) - serial dok.
17:35 Mroźna planeta II II (1/6)
18:45 Najpiękniejsze trasy spacerowe (7) - serial dok.
19:45 Imperium brytyjskie
20:55 W okowach mrozu II
22:55 Pociągiem przez starożytny Egipt (4/4) - serial dok.

POLSAT VIASAT HISTORY

11:15 Tajemnice machiny wojennej nazistów (3/4)
12:20 1776: niepodległość USA
14:20 Rewolucje, które zmieniły historię (5,6/6) - serial dok.
16:35 Czołg: najważniejsza broń II wojny światowej
17:40 Projekt Manhattan: w kolorze - film dok.
18:50 Kryminologia starożytności - serial dokumentalny
19:50 Tajemnica grobowca Kleopatry (3/4) - serial dok.
21:00 Informator z Oświęcimia - film dok.
22:10 Grobowce Egiptu: Imhotep, twórca piramid (2/2)

eprasa.pl 168710843e

CZWARTEK 3.12

Od A do Z

7 UCZUĆ ★★★
komediodramat, Polska 2018, reż. Marek Koterski, wyk. Michał Koterski, Marcin Dorociński, Katarzyna Figura
22:35 | kino polska
Marek Koterski jeszcze raz o Adasiu Miauczyńskim – ironiczne, aczkolwiek niepozbawione nostalgii, spojrzenie na lata 60. XX wieku: czas dojrzewania i kształtowania postaw. Plus Michał Koterski jako Adaś.

ANIOŁY I DEMONY ★★★
thriller, USA/Włochy 2009, reż. Ron Howard, wyk. Tom Hanks, Ewan McGregor, Stellan Skarsgård
21:50 | polsat
Ron Howard czyta Dana Browna w nadziei na powtórzenie sukcesu „Kodu da Vinci": Tom Hanks na tropie tajemnic Kościoła, których rozszyfrowanie udaremni zamach terrorystyczny na Watykan.

BYŁA SOBIE DZIEWCZYNA ★★★★
film obycz., Wlk. Brytania/USA 2009, reż. Lone Scherfig, wyk. Carey Mulligan, Peter Sarsgaard, Olivia Williams
20:10 | ale kino+ hd
Lone Scherfig, autorka „Włoskiego dla początkujących", przygląda się swingującemu Londynowi lat 60. XX wieku z perspektywy inteligentnej nastolatki śmiało wchodzącej w świat dorosłych. Fascynujące.

INFILTRATOR ★★★
thriller, USA 2013, reż. Ric Roman Waugh, wyk. Dwayne Johnson, Barry Pepper, Jon Bernthal
20:00 | tv puls
Aby wyciągnąć z więzienia syna zamieszanego w narkotykowy biznes, ojciec idzie na współpracę z organami ścigania i przenika do struktur narkotykowego gangu. Dwayne Johnson bez subtelności.

MAD MAX ★★★★
film sens., Australia 1979, reż. George Miller, wyk. Mel Gibson, Joanne Samuel, Hugh Keays-Byrne
22:00 | warner tv
Klasyk współczesnego kina akcji: w zdziczałym świecie po zagładzie atomowej dzielny policjant próbuje zaprowadzić dawny porządek. Mela Gibsona pociąg do Hollywood.

Carte blanche

22:15 | ale kino+ hd
★★★★

FOT. MATERIAŁY PRASOWE

Na faktach: lubelski nauczyciel traci wzrok, ale nie zamierza rezygnować z nauczania w liceum. Ciekawy Andrzej Chyra i krzepiąca – mimo problemów - relacja między nauczycielem i jego uczniami.

DRAMAT OBYCZ.
POLSKA 2015, REŻ. JACEK LUSIŃSKI, WYK. ANDRZEJ CHYRA, URSZULA GRABOWSKA, ARKADIUSZ JAKUBIK

MIŚ ★★★★
komedia, Polska 1981, reż. Stanisław Bareja, wyk. Stanisław Tym, Barbara Burska, Christine Paul-Podlasky
20:00 | kino polska
Polska schyłku gierkowskich lat 70. XX wieku w obiektywie Stanisława Barei według scenariusza Stanisława Tyma. Gryząca ironia, ale prawdziwe aż do bólu. Wręcz obiekt kultu – wstyd nie znać.

ONI CIĘ ZABIJĄ ★★★
horror, USA 2026, reż. Kirill Sokolov, wyk. Zazie Beetz, Myha'la, Paterson Joseph
23:20 | hbo
Młoda kobieta podejmują pracę w ekskluzywnym nowojorskim apartamentowcu, który okazuje się świątynią szatana, zamieszkaną przez grono bogaczy, zyskującym nieśmiertelność dzięki składaniu ofiar z ludzi.

TAJNY INFORMATOR ★★
thriller, Kanada/USA 2023, reż. Michael Oblowitz, wyk. Mel Gibson, Dominic Purcell, Nick Stahl
22:10 | tv puls
Zmagający się z depresją nowojorski policjant szuka sposobu na śmierć w trakcie służby, co zapewni jego zonie sowitą zapomogę z funduszu dla wdów i środki na ratowanie syna, cierpiącego na raka żołądka.

W SIECI KŁAMSTW ★★★
film sens., USA/Wlk. Brytania 2008, reż. Ridley Scott, wyk. Leonardo DiCaprio, Russell Crowe, Mark Strong
23:55 | warner tv
Ridley Scott bierze pod lupę CIA: Rezydujący w Jordanii agent ma wyeliminować groźnego terrorystę Al–Kaidy, co okazuje się zadaniem szczególnie trudnym ze względu na sytuację osobistą agenta.

WIECZNIE MŁODY ★★★
film s.f., USA 1992, reż. Steve Miner, wyk. Mel Gibson, Jamie Lee Curtis, Elijah Wood
19:55 | warner tv
Eksperymentalnie hibernowany w latach 30. XX wieku pilot Daniel McCormick (Mel Gibson) budzi się po półwieczu, by rekompensując sobie utratę bliskich, naprawić życie dwunastolatka i jego samotnej matki. Wciąga.

WIELKI GATSBY ★★★
dramat obycz., USA/Australia 2013, reż. Baz Luhrmann, wyk. Leonardo DiCaprio, Tobey Maguire, Carey Mulligan
20:00 | hbo
Baz Luhrmann czyta F. Scotta Fitzgeralda ze wszelkimi konsekwencjami: spojrzenie na amerykańskie lata 20. XX wieku przez losy nuworysza, który nie zapanował nad miłosną obsesją. W roli tytułowej Leonardo DiCaprio.

ZARAZ WRACAM ★★
thriller, USA/Kanada/Niemcy 2008, reż. Susan Montford, wyk. Kim Basinger, Lukas Haas, Craig Sheffer
20:00 | stopklatka
Kim Basinger jako gospodyni domowa, która przypadkiem ściąga na siebie agresję czwórki młodych bandytów w wigilijny wieczór. Ku przestrodze.

ZUPA NIC ★★★
komedia, Polska 2021, reż. Kinga Dębska, wyk. Kinga Preis, Adam Woronowicz, Ewa Wiśniewska
23:15 | tvp kultura
Prequel filmu „Moje córki krowy": przeciętna polska rodzina z blokowiska szuka swojej drogi do godnego życia w trudnym początku lat 80. XX wieku. Realia jakby nadto pastelowe, ale aktorsko znakomite.

ŻYCZENIE ŚMIERCI ★★★
film sens., USA/Kanada 2018, reż. Eli Roth, wyk. Bruce Willis, Vincent D'Onofrio, Elisabeth Shue
21:55 | cinemax
Bruce Willis zastępuje Charlesa Bronsona w kultowym schemacie: lekarz, którego żona i córka stały się ofiarami brutalnego ataku, postanawia sam wymierzyć sprawiedliwość bandytom, który tego dokonali.

KONRAD J. ZARĘBSKI

eprasa.pl 168710843e

CZWARTEK 3.12

TVP1

06:10 Akacjowa 38
07:00 Msza święta
07:30 Pełnia wiary (128)
08:00 Serwis Info, pogoda
08:35 Zaraz wracam (48)
09:10 Ranczo VI (8/13)
10:05 Komisarz Alex II (13/13)
11:00 Ojciec Mateusz XXVI (11)
12:00 Serwis Info - magazyn
12:10 Agrobiznes - magazyn
12:35 Magazyn rolniczy (800)
13:00 Dzikie korytarze (2/4)
14:00 Splątane losy
15:00 Serwis Info
15:10 Reporterzy (669)
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:00 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (6032)
18:05 Klan - telenowela
18:40 Akacjowa 38
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:30 **Ojciec Mateusz 36** (4) - serial kryminalny Polska 2026
21:25 **Sprawa dla reportera** (1604) - cykl reportaży
22:30 **Klangor** (4,5/8) - serial krym. Polska 2021
00:20 **Złoto pustyni (Three Kings)** ★★★★ - dramat wojenny USA/Australia 1999, reż. David O. Russell, wyk. George Clooney, Mark Wahlberg, Ice Cube (115 min)
02:15 **Magazyn Ekspresu Reporterów** (1096)

TVP2

05:30 M jak miłość
06:20 Operacja zdrowie (94)
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7756) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7756) - mag. Polska 2026
11:50 Jedzenie ma znaczenie, nauka na talerzu
12:30 Koło fortuny (2150)
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque (1017)
14:35 Na sygnale
15:05 La Promesa – pałac tajemnic - telenowela
16:00 Koło fortuny (2151)
16:35 Familiada (3106)
17:20 Panna młoda - serial obyczajowy Turcja 2024
18:15 Va banque (1018)
18:50 Jeden z dziesięciu (1)
19:25 Barwy szczęścia
19:55 Domowe patenty (22)

20:05 **Barwy szczęścia** - serial obycz. Polska 2026
20:40 **Postaw na milion** (403) - teleturniej
21:40 **Super Gary. Gotuj z Bosacką!** (17) - mag.
22:20 **SOR** (7) - serial lekarski
23:00 **Rodzinka.pl XIX** (12)
23:30 **Europa da się lubić – nowe pokolenie** (12)
00:30 **Peaky Blinders V** (2/6) - serial gangsterski
01:40 **80 milionów** - film ★★★★ przygodowy Polska 2011, reż. Waldemar Krzystek (110 min)

POLSAT

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień (3227)
08:20 Trudne sprawy XXIII
09:20 Dlaczego ja? XIX (18-20/40) - serial fab.-dok.
12:20 Gliniarze XVIII (55,56,57) - serial fab.-dok.
15:30 Wydarzenia (1203)
15:55 Gliniarze XX (4) - serial fabularno-dok. Polska 2026
16:55 Gliniarze Śląsk (4) - serial krym. Polska 2026
18:00 Pierwsza miłość 50 (130) - serial obycz. Polska 2026, wyk. Aneta Zając
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:15 Gość „Wydarzeń" (1203) - program publicystyczny Polska 2026
19:30 Sport - Polska 2026
19:55 Milionerzy (174) - teleturniej Polska 2026

20:30 **Nasz nowy dom** (386) - reality show Polska 26
21:50 **Anioły i Demony (Angels & Demons)** ★★★ - thriller USA/Włochy 2009, reż. Ron Howard, wyk. Tom Hanks, Ewan McGregor (180 min)
00:50 **Siostry (In Her Shoes)** ★★★ - komediodramat USA/Niemcy/Wlk. Brytania 2005, reż. Curtis Hanson, wyk. Cameron Diaz (170 min)
03:40 **Kabaretowa Ekstraklasa** (112)

TVN

05:05 Jak to jest zrobione? XVI - serial dok. Kanada 2010
05:40 Uwaga! (8143) - mag. reporterów Polska 2026
05:55 Ukryta prawda (28/60)
06:50 Kuchenne rewolucje: Borysławice 30 (1)
07:45 Dzień Dobry TVN (5855)
11:20 Doradca smaku (26)
11:30 Kuchenne rewolucje: Restauracja „Cudnie", Puławy XXV (4) - reality show
12:35 Kuchenne rewolucje: Bytom – Restauracja „Pod Orzechem" XXVII (6) - reality show Polska 2023
13:40 Ukryta prawda (45-47/60) - serial fab.-dok.
16:50 Szpital św. Anny III (25) - serial obycz. Polska 2026
17:55 Detektywi IV (11/48)
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:55 Uwaga! (8144) - mag.

20:15 **Na Wspólnej XXIV** - serial obycz. Polska 26
20:50 **Kuchenne rewolucje 33** (14) - reality show
22:00 **Dwa tygodnie na miłość (Two Weeks Notice)** ★★ - komedia romantyczna USA/Australia 2002 (120 min)
00:00 **Zbliżenie. Mówię Wam podcast** (8)
01:00 **Szpital św. Anny IV** (3/59) - serial obycz.
02:10 **Uwaga!** (8144) - mag.
02:30 **Młode gliny II** (21) - serial krym. Polska 2026

TV PULS

06:00 Policjanci z Miami II (18,19/23) - serial krym. USA 1986, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XVIII (3) - serial sens.
10:00 Zaklinaczka duchów V (1/22) - serial fantasy USA 09
11:00 Kotka - serial obycz.
12:00 Mój grzech (23) - telenowela Meksyk 2009
13:00 Wspaniałe stulecie IV (59) - serial obycz. Turcja 2014
14:00 Rodzinny interes II (52) - serial obycz. Polska 2019
15:00 Lombard. Życie pod zastaw VII (5) - serial obycz.
17:00 Rodzinny interes II (53)
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX (1,2) - serial obycz.
20:00 **Infiltrator (Snitch)** ★★★ - thriller USA/Emiraty Arabskie/Wlk. Brytania 2013, reż. Ric Roman Waugh (130 min)
22:10 **Tajny informator (Confidential Informant)** ★★ - thriller Kanada/USA 23, reż. Michael Oblowitz (110 min)
00:00 **Wykonać wyrok (Death Warrant)** ★★ - film sensacyjny USA/Kanada 1990 (120 min)
02:00 **Lombard. Życie pod zastaw XIX** (33)

TVN7

05:15 Ten moment (30) - serial fabularno-dok.
05:50 Szkoła (49,50,51/68) - serial fab.-dok. Polska 2018
08:40 Ukryta prawda (40,29,30/60) - serial fab.-dok.
11:45 W-11 Wydział Śledczy - serial fab.-dok. Polska 2011
13:50 Detektywi V (19) - serial fabularno-dok. Polska 2025
14:55 Szpital św. Anny IV (58) - serial obycz. Polska 2026
15:55 Szpital (4/72)
17:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska VI (10,11) - serial fabularno-dok. Polska 2019
19:00 Ukryta prawda (23/60) - serial fab.-dok. Polska 2023, wyk. Agnieszka Czekańska
20:00 **Och, Karol!** ★★ - komedia Polska 1985, reż. Roman Załuski, wyk. Jan Piechociński, Dorota Kamińska (135 min)
22:15 **Nigdy w życiu!** ★★ - komedia romant. Polska 2004, reż. Ryszard Zatorski, wyk. Danuta Stenka (125 min)
00:20 **Zabójcza broń II (Lethal Weapon 2)** ★★★ - film sens. USA 1989, reż. Richard Donner, wyk. Mel Gibson, Danny Glover (140 min)

MEZZO

12:05 L'Ensemble Intercontemporain gra utwory Roberta Negro - Francja 2022
13:05 Intermezzo
13:30 Rocío Molina, Trylogia gitarowa I: Inicio (Uno) - taniec Hiszpania 2023
14:35 Orchestre National du Capitole, González-Monjas, Stéphane Degout - Francja 26
16:10 Joaquín Achúcarro: Chopin, Grieg, Brahms, Rachmaninow, Skriabin, Liszt
17:40 Mozart: XXXI symfonia – Orkiestra Mozarteum z Salzburga, Jeffrey Tate
18:00 Intermezzo
18:20 Giacomo Puccini: Puccini: La bohème - opera Wlk. Brytania 2022
20:30 Monty Alexander: D Day
22:05 Pianomania w paryskim Bouffes du Nord - F 2022

PULS 2

10:00 Jeżyk i przyjaciele (4)
10:35 Basia (7,8)
11:10 Gus. Mały (41,42/52)
11:35 Tomek i przyjaciele
12:00 Lwia straż (16,12/26)
13:00 Nowe przygody Kubusia Puchatka (8)
13:35 Smerfy - serial anim.
14:00 Baranek Shaun VI
14:35 Marta mówi! II
15:00 Miraculous VI
16:00 Koci domek Gabi
17:00 Fineasz i Ferb
18:00 Pingwiny z Madagaskaru II (37,38/39)
19:00 Kacze opowieści
20:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX (57) - serial obycz.
21:00 Champion - dramat krym. USA/Niemcy/Japonia 02
23:00 Piekielna noc - thriller USA 2007, reż. Bo Webb
00:30 Dzielnica strachu IV

TV4

07:55 Bogaty dom – biedny dom XIV (8) - serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci XIV (29-31/31) - serial obycz.
11:55 Uroczysko (5,6/52) - serial krym. Polska 2023
12:55 Trudne sprawy XVIII (36,37,38/40) - serial fab.-dok.
16:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej (447, 498) - reality show
18:00 Policjantki i policjanci XXIV (6,7/65) - serial obycz.
20:00 Uroczysko V (7,8) - serial krym. Polska 2026
21:05 Sprawiedliwi. Trójmiasto IV (4) - serial krym.
22:10 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XXI (4) - serial kryminalny Polska 2026
23:10 Glass - thriller USA/Chiny 2019, reż. M. Night Shyamalan, wyk. Bruce Willis
01:55 Love Island VI (13/41)

METRO

07:00 Detektywi. Na zlecenie II - serial fabularno-dok.
07:40 Szpital (46,47,48/87)
10:40 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
12:40 Szkoła (60/67) - serial fabularno-dok. Polska 2019
13:40 Fachowcy (4)
14:25 Brzydula - serial obycz.
15:35 Druga szansa IV (2) - serial obycz. Polska 2017
16:45 The Floor (11, 12)
18:00 Złomowisko PL VIII - serial dok. Polska 2019
19:00 Kartoteka X - serial fabularno-dok. Polska 2016
21:05 Kryminalni (8,9/13) - serial krym. Polska 2004
23:15 Kuba Wojewódzki (14)
00:20 Zbrodnie z pierwszych stron gazet IV (8/12)
01:20 Szpital (38/68)
02:20 Szkoła (67/67)

eprasa.pl 168710843e

CZWARTEK 3.12

STOPKLATKA

08:00 Robert Makłowicz (150, 161) - magazyn
09:50 Vera V (4/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2015
12:00 MacGyver II (1,2/22) - serial sensacyjny
14:00 Katastrofy w przestworzach XIII (7,6,3,4/11) - serial dok.
18:00 Wojny magazynowe: Kanada (10,11/12)
19:10 Aukcja w ciemno II (12/26) - serial dok.
20:00 Zaraz wracam (While She Was Out) ★★ - thriller USA/Kanada/Niemcy 2008, reż. Susan Montford, wyk. Kim Basinger (110 min)
21:50 Seksmisja - komedia ★★★★ Polska 1984, reż. Juliusz Machulski, wyk. Olgierd Łukaszewicz, Jerzy Stuhr, Bożena Stryjkówna (160 min)
00:30 Kamienie na szaniec ★★ - dramat wojenny Polska 2014, reż. Robert Gliński, wyk. Tomasz Ziętek, Marcel Sabat (140 min)
02:50 Wałęsa. Człowiek z nadziei ★★★★ - film biograf. Polska 2013, reż. Andrzej Wajda, wyk. Robert Więckiewicz (175 min)

KINO POLSKA

07:45 Polska Kronika Filmowa: 21/49 - program dok.
07:55 Stawiam na Tolka Banana (3,4/7)
09:30 Nibylandex - film krótkom. Polska 2026
09:55 Pieczone gołąbki - komedia Polska 1966, reż. Tadeusz Chmielewski
11:55 Ada, to nie wypada - komedia Polska 1936, reż. Konrad Tom, wyk. Antoni Fertner, Loda Niemirzanka
13:55 Pan Wołodyjowski - film hist. Polska 68, reż. Jerzy Hoffman, wyk. Tadeusz Łomnicki, Magdalena Zawadzka
17:15 Pogranicze w ogniu (21,22) - serial sens. Polska 91
20:00 Miś - komedia Polska 1981, reż. Stanisław Bareja, wyk. Stanisław Tym, Barbara Burska, Bronisław Pawlik
22:35 7 uczuć - komediodramat Polska 2018, reż. Marek Koterski, wyk. Michał Koterski, Marcin Dorociński, Katarzyna Figura, Małgorzata Bogdańska
00:55 Wyjazd integracyjny - komedia Polska 2011, reż. Przemysław Angerman, wyk. Jan Frycz, Tomasz Karolak
02:55 Obcy musi fruwać - komediodramat Polska/Niemcy 1993, reż. Wiesław Saniewski

ALE KINO+

08:25 Królowa chmur ★★ - komedia Polska 2003, reż. Radosław Piwowarski, wyk. Danuta Szaflarska (95 min)
10:00 The Office PL (11,12/12) - serial kom. Polska 2021
11:20 Detektyw Foyle (3/4) - serial kryminalny
13:30 Van der Valk III (3/3) - serial kryminalny
15:35 Stan gry (State of Play) ★★★ - thriller USA/Wlk. Brytania/Francja 2009, reż. Kevin Macdonald, wyk. Russell Crowe, Ben Affleck (150 min)
18:05 Detektyw Foyle (4/4)
20:10 Była sobie dziewczyna (An Education) ★★★★ - film obyczajowy Wlk. Brytania/USA 2009, reż. Lone Scherfig, wyk. Carey Mulligan, Peter Sarsgaard (125 min)
22:15 Carte blanche - dramat ★★★★ obycz. Polska 2015, reż. Jacek Lusiński, wyk. Andrzej Chyra, Urszula Grabowska (140 min)
00:35 Igrając z ogniem (Un coup de dés) ★★ - thriller Francja/Belgia 2023, reż. Yvan Attal, wyk. Yvan Attal, Maïwenn (105 min)

POLSAT FILM

07:30 Poirot III (4/11) - serial krym. Wlk. Brytania 1991
08:35 Przyjaciółki XIII (3,4/12)
10:30 Świat według Kiepskich
14:20 Dawid i elfy - komedia USA/Polska 2021
16:30 Jumanji: Przygoda w dżungli - film przyg. USA 17
18:50 Nie kłam, kochanie - komedia romantyczna Polska 2008, reż. Piotr Wereśniak
21:00 Parkingowy - komedia USA 2022, reż. Richard Wong, wyk. Eugenio Derbez
23:40 Napad - dramat obycz. Polska 2024, reż. Michał Gazda

FILMBOX+ ONE

11:50 Zbrodnie w Grantchester V (2/6)
12:50 Agatha Christie: Kryminalne zagadki II (16) - film kryminalny Francja/Szwajcaria 2009
15:00 Strażnik Teksasu IX
17:05 Vera XI (3/6)
18:55 Zbrodnie w Grantchester V (3/6)
20:00 Gentleman z rewolwerem - komedia kryminalna USA/Wlk. Brytania 2018
22:00 Czarny deszcz - film sensacyjny USA 1989
00:45 Łowca błyskawic - film sensacyjny USA 1999

TVP KULTURA

08:30 Dzień z życia artysty
09:00 Daleko od szosy (4)
10:30 Braciszek - film biograf. ★★★ Polska 2007, reż. Andrzej Barański (110 min)
12:20 Reżyserzy (3/10)
13:20 Czterdziestolatek (3)
14:25 Stan posiadania - film ★★★ obycz. Polska/Niemcy 1989, reż. Krzysztof Zanussi, wyk. Krystyna Janda (115 min)
16:20 Daleko od szosy (5/7)
17:40 Którędy po sztukę
17:45 Tuż obok. O rzeźbie w przestrzeni publicznej (5) - cykl reportaży
18:05 Kulturalni (47)
18:55 Rawhide IV (25)
20:00 Wstęp do filmu (626)
20:05 Książę i aktoreczka (The Prince and the Showgirl) ★★★ - komedia Wlk. Bryt./USA 1957, reż. Laurence Olivier (130 min)
22:15 Hala odlotów (211)
23:15 Zupa nic - komedia ★★★ Polska 2021, reż. Kinga Dębska, wyk. Kinga Preis, Adam Woronowicz, Rafał Rutkowski (100 min)
00:55 Wino truskawkowe ★★ - komediodramat Polska/Słowacja 08, reż. Dariusz Jabłoński (115 min)

WARNER TV

07:40 Prawo Agaty VII (5,6)
09:35 Poniedziałki na chirurgii (2/10) - serial obycz. USA 2013
10:30 Teraz albo nigdy! III (10,11,1,2) - serial obycz.
14:20 Poniedziałki na chirurgii (2/10) - serial obycz. USA 2013
15:15 Prawo Agaty VI (8,9,10)
18:15 Psy i koty III: Łapa w łapę - film przyg. USA 2020
19:55 Wiecznie młody - film s.f. USA 1992, reż. Steve Miner
22:00 Mad Max - film sens. Aus. 1979, reż. George Miller
23:55 W sieci kłamstw - film sens. USA/Wlk. Brytania 2008

PARAMOUNT

07:35 Czarodziejki VIII
09:20 Pingwiny z Madagaskaru (14/26) - serial anim. USA 2009
09:50 Wielki Gatsby - dramat USA 2013, reż. Jack Clayton
13:00 Czarodziejki (1,2/22)
15:00 Pingwiny z Madagaskaru (15/26) - serial anim. USA 2009
15:30 Oto święta - komediodramat Wlk. Brytania 2022
18:00 Czarodziejki (3,4/22)
20:00 Tomb Raider - film przyg. Wlk. Brytania/USA 2018
22:30 American Psycho - horror USA/Kanada 2000
00:25 Grindhouse vol. 1 Death Proof - thriller USA 2007

HBO

08:15 Harry Potter i Książę Półkrwi ★★★★ - film fantasy Wlk. Brytania 2009, reż. David Yates (150 min)
10:45 Karate Kid: Legendy ★★★ - komedia USA/Kanada 2025 (95 min)
12:20 Noc przed świętami w Krainie Czarów ★★★ - film anim. Wlk. Brytania 2024 (85 min)
13:45 Po prostu uwierz ★★ - film obycz. USA 2024, reż. Ty Roberts (105 min)
15:30 Horton słyszy Ktosia! ★★★★ - film anim. USA/Wlk. Brytania 2008 (85 min)
16:55 Blue Moon - film ★★★ biograficzny USA/Irlandia 2025 (100 min)
18:35 A Royal Christmas Holiday ★★ - komedia romant. USA 2023, reż. Fred Olen Ray (85 min)
20:00 Wielki Gatsby - dramat ★★★ obyczajowy USA/Australia 2013, reż. Baz Luhrmann (140 min)
22:20 Najlżejszy dotyk
23:20 Oni cię zabiją - horror ★★★ USA 2026, reż. Kirill Sokolov (95 min)
00:55 Przepiękne ★★★ - komediodramat Polska 2025 (120 min)

CINEMAX

09:20 Sępy - thriller F 2025
11:05 Byłyśmy niebezpieczne - dramat obycz. Nowa Zel. 24
12:30 Tenet - film akcji USA/Wlk. Brytania 2020
15:00 Napięta struna - komedia USA 25, reż. Isabel Hagen
16:20 Miasto kłamstw - dramat krym. Wlk. Bryt./USA 2018
18:10 Negocjator - dramat obyczajowy Włochy 2025
20:00 Prawo ulicy II (7,8/12)
21:55 Życzenie śmierci - film sensacyjny USA/Kanada 2018
23:40 Ujęcie - thriller Rumunia 23, reż. Adrian Voicu

ROMANCE TV

08:40 Górscy ratownicy (1/6)
09:30 Statek marzeń
11:25 Lato w Amsterdamie - film obycz. Niemcy 2014
13:20 Kryminał z Bolzano
15:15 Lato we Włoszech - romans Niemcy 2024
17:05 Górski lekarz (5,6/8)
19:00 Górscy ratownicy (1/6)
20:00 Inga Lindström: Decyzja podjęta nad rzeką - romans Niemcy 2005
21:50 Dr Nice (3/4)
23:45 Górscy ratownicy (1/6)
00:45 Inga Lindström: Decyzja podjęta nad rzeką - romans Niemcy 2005

CANAL+ PREMIUM

09:05 Moje pieczone kurczaki ★★★ - film obycz. Polska 2002 (65 min)
10:10 Łapu-Capu (288)
10:15 Arco - film anim. F/USA/Wlk. Bryt. 2025 ★★★★ (90 min)
11:45 Pan Tadeusz - film ★★★★ kostiumowy Polska/Francja 1999 (150 min)
14:15 Balony - film krótkom. Polska 2024 (30 min)
14:45 Niemożliwe - film ★★★★ katas. USA/Hiszpania/Tajlandia 2012 (110 min)
16:35 Hollywood Buzz (27)
17:05 Łapu-Capu (289)
17:10 Trzej muszkieterowie ★★ - film przyg. USA/Niemcy/Francja/Wlk. Brytania 2011 (110 min)
19:00 The Office PL VI (7,8/12) - serial kom.
20:00 Mężczyzna bez pamięci ★★ - film sens. USA/Meksyk 2022, reż. Sam Maccarone (80 min)
21:20 Ekspedycja XD - komedia Polska 2026 (55 min)
22:15 S.W.A.T. Exiles (5/10)
23:05 Piła III - horror USA/Kanada 2006 ★★ (105 min)
00:50 Klucz do koszmaru ★★★ - horror USA/Niemcy 2005 (105 min)

TVN FABUŁA

09:50 Młode gliny II (14)
10:55 Magda M. III (4)
11:55 Prawo Agaty IV (2,3)
13:55 Młode gliny II (15)
14:55 Detektywi - serial dok.
16:05 Na Wspólnej
17:10 Grażyna Torbicka zaprasza (1) - mag. filmowy
17:55 Gniew tytanów - film przyg. USA/Hiszpania 2012
20:00 Diuna - film s.f. USA/Kanada 2021, reż. D. Villeneuve
23:15 Odważna - dramat krym. USA/Australia 2007
01:45 Jak boss - komedia USA 2020, reż. Miguel Arteta

AMC

11:45 Supernova, cz. 1 - film s.f. USA/RPA 2005
13:40 Supernova, cz. 2 - film s.f. RPA/USA 2005
15:25 Nic nie widziałem, nic nie słyszałem - komedia kryminalna USA 1989
17:35 W ciemność. Star Trek - film s.f. USA 2013
20:15 Aligator – Lake Placid - horror USA/Kanada 99, reż. Steve Miner, wyk. Bill Pullman
22:00 Potrójne zagrożenie - film sens. Tajlandia/Chiny/USA 2019, reż. Jesse V. Johnson
00:00 Ong Bak 3 - film sens. Tajlandia 2010, wyk. Tony Jaa

eprasa.pl 168710843e

AXN

08:20 Agenci NCIS XIV (7/24)
09:15 Castle IV (16,17/23)
11:10 Detektyw Monk II (9,10/16) - serial kryminalny
13:10 Agenci NCIS XIV (8,9/24)
15:10 Zabójcza broń (12,13/18)
17:05 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIII (6,7/22)
19:05 Castle IV (18,19/23) - serial krym. USA 2012
21:05 FBI: International II (1,2/22) - serial akcji USA 2022
23:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIII (6,7/22)
00:45 Castle IV (18/23)

EPIC DRAMA

08:35 Detektyw Murdoch XIII (6/18) - serial kryminalny
09:30 Wszystkie stworzenia duże i małe V (4/6)
10:30 Lekarze na start
12:00 Panna Scarlet VI (2/6)
13:10 Morderstwo w małym mieście (5/8) - serial krym.
14:05 Agenci NCIS XVI (3/24)
15:00 Panna Marple II (2/4)
17:00 Poirot XIII (2/5)
18:55 Agenci NCIS XVI (4/24)
19:55 Poirot V (1/8)
21:00 Panna Marple VI (1/3)
22:55 Rodzina Hardacre'ów II (6/6) - serial obyczajowy
23:55 Poirot V (1/8)

TVN STYLE

11:20 Jestem z Polski XIV (2/18) - serial dok. Polska 2024
12:20 Ugotowani (8)
13:25 Kuchenne rewolucje (9, 13) - reality show Polska 18
15:35 Ugotowani (1)
16:40 Ostre cięcie (10)
17:40 Kuchenne rewolucje (8, 9, 10) - reality show
20:50 Zgłoś remont – spełniamy marzenia (6/8) - serial dok.
21:50 Jestem z Polski XIV (1/18) - serial dok. Polska 2024
22:50 Hotel Paradise (7)
23:45 Kochaj albo wróć (7/11)
00:45 Do zobaczenia (4, 5/10)

TVN TURBO

10:15 Samochód marzeń (9)
11:15 Wojny samochodowe (5)
12:15 Naprawy nie do naprawy
13:00 Zawodowi handlarze
14:30 Wojny samochodowe
16:30 Jeździć, obserwować II
18:00 Raport Turbo (5123)
18:15 Po raz trzeci. Sprzedane! (6/6) - serial dok.
19:00 Ciężarówką przez Malezję (4/9) - serial dok.
20:00 Co tu się odjechało? (9)
20:30 Uwaga! Oszust: Ściema z ogłoszenia II (13/17)
21:00 Kupione, zrobione, sprzedane (9/9) - serial dok.
22:00 Raport Turbo (5123)

BBC FIRST

08:25 Zagadki doktora Blake'a
09:40 Z pamiętnika położnej
10:40 Ojciec Brown XIII
12:40 London Kills II (2/5)
13:40 Tajemnice Majorki
14:30 Morderstwa w Midsomer
15:20 Detektyw z Chelsea
16:15 Tajemnice Brokenwood
18:00 Morderstwa w Midsomer
19:55 Śmierć pod palmami IV (8/8) - serial kryminalny
21:00 Na niebieskich światłach (5,6/6) - serial krym.
23:10 Zaginiona (3/6)
00:15 Koroner II (10/10)

FX

09:00 FBI V (17/23)
09:55 Agenci NCIS III (4/24)
10:55 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIII (2/22)
11:50 CSI: Kryminalne zagadki Miami III (7,8/24)
13:45 Castle III (15/24)
14:40 Lucyfer III (18/26)
15:35 CSI: Kryminalne zagadki Miami III (9,10/24)
17:25 Z Archiwum X VI (8,9/22)
19:15 FBI V (18/23)
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku V (11/25)
21:05 Zabójcze umysły XII
22:00 Rywale (4/8)
23:10 Z Archiwum X VI (9/22)

HGTV

08:05 Na dobrych fundamentach IV (5/14) - serial dok.
08:55 Polowanie na remont
09:55 Jak mogliśmy kupić ten dom? II (1,2/8) - serial dok.
11:55 Wymarzona wiejska posiadłość (1, 2) - reality show
13:55 Mieszkanie na miarę III
15:50 Polowanie na ogród II
18:10 Szybki dom - serial dok.
19:15 Weekendowa metamorfoza (7, 8) - reality show
21:00 Dorota was urządzi
21:35 Poukładani (7)
22:30 House Hunters
00:35 Remonty Christiny

BBC LIFESTYLE

11:20 Domy gwiazd z Abbey Clancy (3) - reality show
12:20 Mistrzowie ceramiki (5)
13:30 Bake off: zawodowcy (9)
14:30 Wielkie australijskie wypieki VII (8) - serial dok.
15:50 Wielkie kanadyjskie wypieki (5) - real tv Kanada 17
16:50 Niezwykłe hotele bez tajemnic IV (4/6) - serial dok.
17:50 Zapraszam do stołu (4)
19:50 Wielkie australijskie wypieki VII (9) - serial dok.
21:00 Cena idealnego ciała z Olivią Attwood (2/5)
22:00 Wstydliwe choroby: otyłość II - serial dok.

COMEDY CENTRAL

08:25 Dwóch i pół (6/24)
08:55 The Office PL II (7,8/12)
09:55 Przyjaciele II (3-6/24)
11:55 Teoria wielkiego podrywu IV (17-22/24) - serial kom.
14:30 Dwóch i pół (7-10/24)
16:30 Przyjaciele II (7-10/24)
18:30 The Office PL II (9,10/12)
19:35 Duchy II (9,10/22)
20:35 Teoria wielkiego podrywu VIII (18-20/24) - serial kom.
22:00 The Office PL IV (11,12/12) - serial kom.
23:05 Comedy Club (4, 5)
00:05 Miasteczko South Park

TVP SERIALE

08:35 Komisarz Alex XIV (7)
09:25 Rodzinka.pl XI (1/17)
09:55 Klan - telenowela
10:40 Ranczo VI (12/13)
11:25 Ojciec Mateusz 36 (3)
12:25 Na sygnale
13:00 Rodzinka.pl XVII (6)
13:35 Ojciec Mateusz IV (3)
15:35 Komisarz Alex XIV
16:25 Na sygnale
17:35 Ranczo VII (1,2/13)
19:30 Ojciec Mateusz IV (3/12)
20:25 Komisarz Alex XXVI (12) - serial krym. Polska 2026
21:30 Ranczo VII (3,4/13)
23:25 Ojciec Mateusz IV (4/12)
00:15 SOR (6,7/12)

CANAL+ KUCHNIA

10:40 Bosacka rusza w Polskę
11:40 Jamie Oliver (18, 3)
12:45 Jelita vs. mózg (3)
13:45 Jakubiak rozgryza Polskę (1, 2) - mag. kulinarny
14:40 ABC gotowania – kuchnia hiszpańska (4, 5) - mag.
15:45 Dzień dobry, śniadanie
16:45 Jamie Oliver (8, 11)
18:40 Kolacja z wrogiem (3)
19:45 Kucharskiego pomysł na kuchnię (1) - magazyn
20:15 Jamie Oliver (4) - mag.
21:15 Anthony Bourdain VI
23:50 Javier Peña zjada świat
00:55 m jak mięso (1, 2) - mag.

CANAL+ DOMO

12:10 Cudotwórcy VIII (2/19)
13:05 Wielkie projekty: Nowa Zelandia X (3) - serial dok.
14:05 Pomocy! Kupiliśmy wioskę - serial dok. Wlk. Bryt. 22
15:00 Najlepszy dom w okolicy
16:00 Tomasz Pągowski. Remont u ciebie (7, 1) - mag.
17:00 Pomocy! Kupiliśmy wioskę - serial dok. Wlk. Bryt. 22
18:00 Ucieczka na wieś XXIV
19:00 Wielkie projekty: Nowa Zelandia X - serial dok.
20:00 Daleko od miasta XII (3)
21:00 Najlepszy dom w okolicy
21:55 Gardeners' World (5)
23:05 Pokochaj swój ogród

PLANETE+

13:40 Podróż do wnętrza chmur (4) - serial dok.
14:50 360° – świat bez granic
15:50 Średniowieczne serce Czech (7,8) - serial dok.
16:55 Zaginiona świątynia Artemidy - film dok. Francja 24
18:00 Dokąd dzisiaj? IV (13,14)
18:40 Zaginiony lot MH370 (3)
19:40 Odpowiedzialny biznes. Czyli jaki? - film dok. F 2024
20:50 System przedszkolny NRD. Wstęp do piekła
22:00 Jak oligarchowie korumpują Zachód (3)

DISCOVERY CHANNEL

10:00 Budowa na końcu świata VI (3/8) - serial dok.
11:00 Złoto drwali (2/9)
12:00 Celnicy na straży Szwecji II - serial dok.
13:00 Nagi instynkt przetrwania: tajemnicza wyspa (6/8)
15:00 Złomowisko PL II (2)
16:00 Fani czterech kółek: w trasie III (1) - serial dok.
17:00 Nic do zgłoszenia (3/8)
18:00 Porty - serial dok.
19:00 Złomowisko PL VIII
20:00 W oku cyklonu (4/6)
21:00 Gorączka złota XVII (6)
22:00 Łowcy opali IX
23:00 Akta ekspedycji II (12/13)

TVP HISTORIA

09:55 Polskie 100 lat (13)
10:30 Wszystkie kolory świata
11:30 Ex libris - magazyn
11:55 Świat w filiżance herbaty
12:50 Nieznana wojna na Północy (4/6) - serial dok.
14:10 Zmiennicy (7)
15:15 Sensacje XX wieku
17:20 Czas honoru (4/13)
18:30 Gdańsk 1939 - film dok.
19:30 Flesz historii (790)
20:00 Pitbull (6) - serial sensacyjny Polska 2007
20:50 Zbrodnie sprzed lat (4/6)
21:40 To był lipiec 1945
22:40 Sensacje XX wieku

HISTORY

12:10 Gwiazdy lombardu XXII
13:05 Starożytni kosmici XVI
14:00 Niewyjaśnione tajemnice świata (13/26)
14:50 Największe tajemnice świata VII (20) - serial dok.
15:45 Gwiazdy lombardu XIII
17:10 II wojna światowa w kolorze – przełomowe momenty (7/10) - serial dok.
18:10 Największe tajemnice świata VII (17) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XIV
21:00 Jak to wyjaśnić? VI (8)
22:00 Tajemnicze przedmioty
23:00 Gwiazdy lombardu XXV
23:55 Jak to wyjaśnić? (5/20)

NATIONAL GEOGRAPHIC

14:55 Katastrofa w przestworzach: raport specjalny III
15:55 Najdziwniejsze przedmioty III (4) - serial dok.
16:55 Ukryte pod miastami
17:55 Otchłań: powstanie i upadek nazizmu (6/10)
19:00 Normandia '44: inwazja
20:00 Katastrofa w przestworzach XXV (10) - serial dok.
21:00 Premiera: Morskie megamaszyny III - serial dok.
22:00 Makro inżynieria IV (5)
23:05 Największe katastrofy budowlane III (2/10) - serial dok.

FOCUS TV

08:00 Był sobie człowiek
08:55 Wehikuł czasu
09:00 Starożytni kosmici XII
11:00 Gwiazdy lombardu XXIII
12:00 Poszukiwacze historii
13:00 Wielkie konstrukcje III Rzeszy: wojna z Ameryką
15:00 Przygody poszukiwaczy złota II (4) - serial dok.
16:00 Dorwać tuńczyka
18:00 Rolnicy. Podlasie VIII
20:00 Galileo - pr. popularn.
21:00 Poszukiwacze historii XI (6,7,9) - serial dok. Polska 2019
23:00 Zakochana w Hitlerze
00:00 Starożytni kosmici IX
01:00 Rolnicy. Podlasie VIII (9)

BBC EARTH

10:30 Życie na pustkowiu II
11:30 Skarby przeszłości i ich tajemnice VII (6/6) - serial dok.
12:30 Najpiękniejsze trasy spacerowe (7) - serial dok.
13:30 Mroźna planeta II II (1/6)
14:35 W okowach mrozu X (15)
15:35 Życie na pustkowiu II
16:35 Fenomeny współczesnego życia (4/6) - serial dok.
17:45 Mroźna planeta II II
18:50 Najpiękniejsze trasy spacerowe - serial dok.
19:45 Na krawędzi katastrofy
20:55 W okowach mrozu II
22:55 Życie z PTSD - film dok.

POLSAT VIASAT HISTORY

09:50 Projekt Manhattan: w kolorze - film dok.
10:50 Tajemnice machiny wojennej nazistów (4)
11:55 Historia Troi
14:15 Wojny faraonów (1,2/4)
16:35 Czołg: najważniejsza broń II wojny światowej
17:45 Naziści: kosmiczny wyścig - film dokumentalny
18:50 Kryminologia starożytności - serial dokumentalny
19:50 Tajemnica grobowca Kleopatry (4/4) - serial dok.
21:00 Ruch oporu: Żydzi przeciwko nazistom - film dok.
23:05 Czarni faraonowie

eprasa.pl 168710843e

szyfropanorama

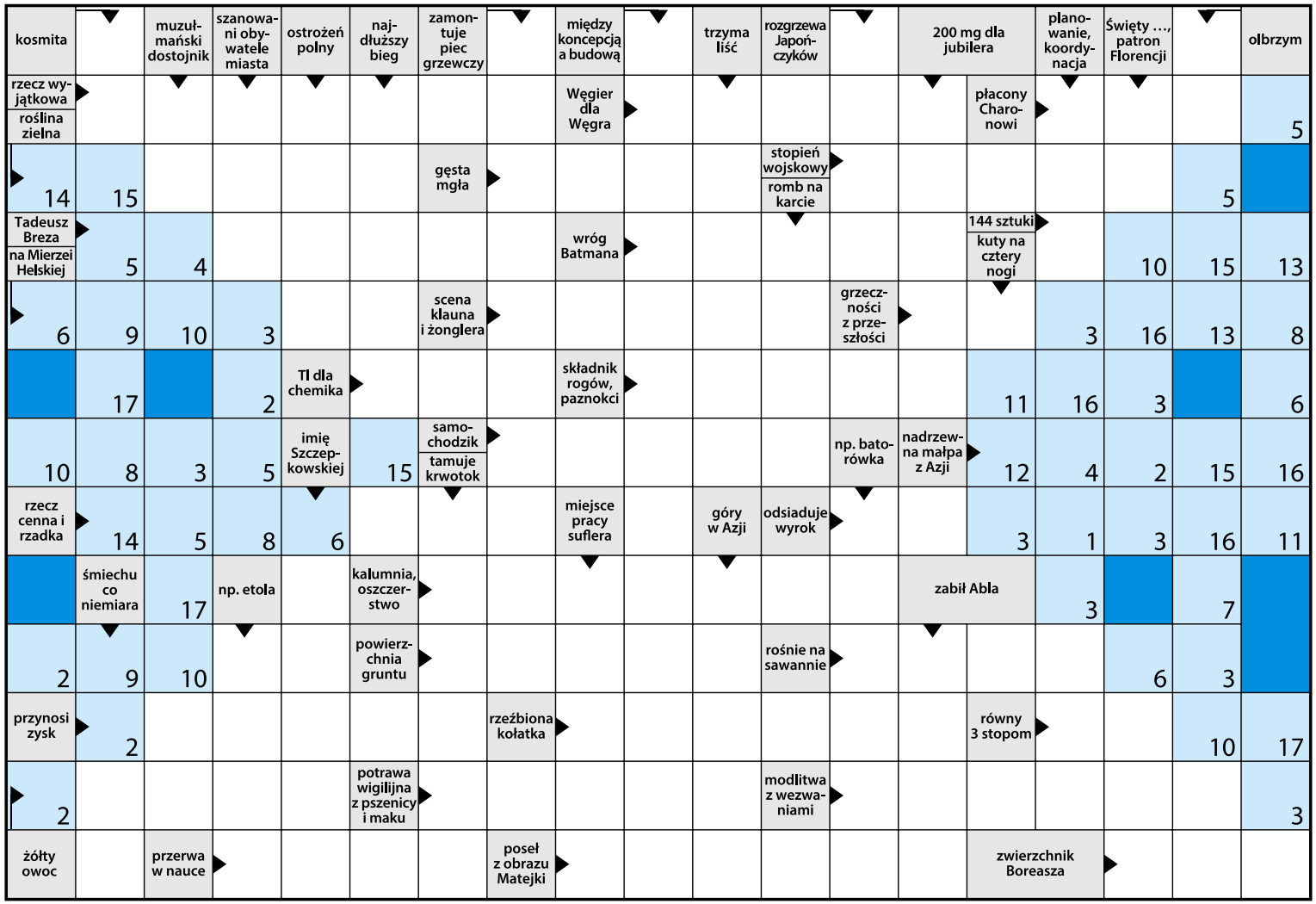

Tu wpisz litery z pól oznaczonych cyframi

1	2	3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16	17	

Rozwiązanie krzyżówki

13	1	14	5	3	16	3				
2	3	5	9	13	7	10	3	17	3	

Rozrywka w „Wyborczej”

Codzienna porcja łamigłówek od poniedziałku do soboty na ostatniej stronie „Gazety Wyborczej”

JAK ROZWIĄZAĆ SZYFROPANORAMĘ?

Część „panoramiczną” należy rozwiązać jak zwykłą krzyżówkę panoramiczną.
Przy okazji część liter z wpisywanych haseł wypełni niektóre pola zaznaczone kolorem, czyli te należące do szyfrokrzyżówki.
W niej każdej liczbie odpowiada inna litera. „Rozkodowane” litery można wpisywać do pustych pól pod diagramem (pola 1-17).

Aby odczytać hasło trzeba przepisać je do właściwych kratek w polu „rozwiązanie krzyżówki”.

Rozwiązanie z wydania 20 listopada: GÓRNICTWO KOSMICZNE

APLIKACJA WYBORCZEJ

Jeszcze więcej rozrywki w aplikacji i na ostatniej stronie „Gazety Wyborczej”